

Bijlage A

Provinciaal Toezichtverslag¹ – teksten sociaal domein

Provincie Groningen

De financiering van het Sociaal Domein, met name in de jeugdzorg is voor gemeenten een grote zorg. Het rijksbudget voor gemeenten m.b.t. het Sociaal Domein is verlaagd terwijl het beroep op de voorzieningen toeneemt. Daar waar gemeenten afgestapt zijn van het budgettair neutraal ramen en over zijn gegaan naar een reële kostprijsberekening zijn budgetten aangezuiverd uit reserves of met extra bezuinigingen op andere beleidsterreinen. Het is evident dat deze handelwijze niet lang volgehouden kan worden.

Provincie Fryslân

Binnen Fryslân is het beeld van de begrotingen 2019 wisselend. Bij 12 van de 17 gemeenten is er sprake van een positieve ontwikkeling van de begrotingssaldi. Door vooral een hogere algemene uitkering zijn de budgetten verhoogd, is reëel geraamd en zijn de risico's verkleind. Ook is de ruimte ingezet voor nieuw beleid voortkomend uit de nieuwe collegeprogramma's. Bij de andere gemeenten (vooral de grotere) moet er de komende jaren bezuinigd worden. Net als vele anderen gemeenten kampen Friese gemeenten met hogere uitgaven in het sociaal domein dan begroot. Dit is ook terug te zien in de jaarrekeningen 2017. Door de hogere realisatie in de afgelopen boekjaren zijn de reserves die speciaal bestemd waren voor het sociaal domein grotendeels opgedroogd.

Om meer inzicht te krijgen in de financiële stand van zaken in het sociaal domein bij de Friese gemeenten is de provincie Fryslân in september 2018 een onderzoek gestart bij acht Friese gemeenten en twee landelijke. In het eerste kwartaal van 2019 wordt het eindrapport hiervan opgeleverd. De uitkomsten gaan we actief delen met alle Friese gemeenten.

Provincie Drenthe

Hoewel het de Drentse gemeenten is gelukt om voor het begrotingsjaar 2019 een sluitende begroting vast te stellen danwel aangetoond hebben dat ze dit op termijn (binnen de meerjarenraming) kunnen bewerkstelligen heeft dit meer moeite gekost dan in voorgaande jaren. Voor een toenemend aantal gemeenten is het nodig geweest om taakstellingen op te nemen. Het Sociaal Domein blijkt een groot negatief effect te hebben op de begrotingen van de gemeenten. In de aanloop naar de begroting 2019 zijn het merendeel van de gemeenten geconfronteerd met oplopende tekorten/nadelen in het Sociaal Domein. Deze gemeenten hebben ervoor gekozen om bezuinigingen op dit terrein onderdeel te laten zijn van de ramingen in de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022. Dit brengt ook met zich mee dat gemeenten zich genoodzaakt zien om hun financiële perspectief te herijken en naar bezuinigingsmogelijkheden over de breedte van de begroting te kijken. Voorstellen hiervoor worden uitgewerkt in het eerste kwartaal van 2019 en zullen hun uitwerking in de loop van het begrotingsjaar hebben. Uit de begrotingen 2019-2022 blijkt dat de accresontwikkeling de eerste jaren grotendeels worden ingezet om een sluitende begroting te kunnen presenteren o.a. door de tegenvallers in het Sociaal Domein.

Provincie Overijssel

Het sociaal domein blijft een groot negatief effect hebben op de begrotingen van de gemeenten. De positieve effecten van de aantrekkende economie zoals een hogere algemene uitkering gemeentefonds worden voor een groot deel ingehaald door de negatieve effecten in het sociaal domein. Als gevolg hiervan kunnen gemeenten minder uitgeven aan andere terreinen zoals IBP (energietransitie, duurzaamheid etc.) en het fysieke domein.

¹ Zie <https://www.rijksverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/06/06/kamerbrief-verslagen-financieel-toezicht-2019>

Provincie Gelderland

[...] De achteruitgang in onze oordelen wordt vooral veroorzaakt door het teruglopen van de structurele exploitatieruimte, met name voor begrotingsjaar 2019. In 2018 is het gemeenten duidelijk geworden dat de begrote middelen voor het sociaal domein onvoldoende zijn en ze hebben de budgetten in begroting 2019 verhoogd. Het gevolg is dat veel gemeenten geen sluitend begrotingsjaar 2019 hebben gepresenteerd en een meerjarenbegroting met veel taakstellingen en bezuinigingen op het sociaal domein en soms ook op andere gemeentelijke taken.

De problematiek omtrent het sociaal domein speelt vooral in de grote en middelgrote steden waar de combinatie van hun regiofunctie en de sociale demografie ervoor zorgt dat de zorgbehoefte vanuit de bevolking groter is. Kleinere gemeenten hebben vaak dezelfde problematiek, maar vanwege de omvang leidt dit tot minder grote tekorten.

Daarnaast zijn er in Gelderland veel gemeenten met grote jeugdzorginstellingen. Vanwege de huidige toepassing van het woonplaatsbeginsel hebben ze voor 2019 en verder moeite om een hun begroting sluitend te krijgen.

[...]

Samengevat is algemene situatie van de gemeenten in Gelderland verslechterd, maar nog niet slecht. De problemen in het sociaal domein zullen in 2019 een test zijn voor financiële houdbaarheid van de werkwijze in het sociaal domein van veel gemeenten. Mochten de taakstellingen gehaald worden, dan is er geen reden tot zorg. Anders dienen veel gemeenten harde keuzes te maken om deze structurele kosten op te vangen. Eventuele incidentele gelden uit bijvoorbeeld de Grex zorgen er in Gelderland wel voor dat veel gemeenten de tijd hebben om tot een passend antwoord op de uitdagingen te komen.

De risico's zitten op dit moment vooral bij gemeenten met een laag weerstandsvermogen en grote uitdagingen op het sociaal domein.

Ontwikkeling van de financiële positie van gemeenschappelijke regelingen

[...] Gemeenschappelijke regelingen die de WSW uitvoeren staan voor grote uitdagingen en moeten regelmatig de bijdragen vanuit gemeenten verhogen. Ook zien we dat een aantal sociale werkplaatsen is opgeheven en zijn vervangen door andere organisatie.

De kwaliteit van de begrotingen 2019 laat vaak te wensen over. Dit maakt het moeilijker om de financiële situaties tussen verschillende gemeenschappelijke regelingen te vergelijken. Wel is duidelijk dat met name de sociale werkplaatsen door hun reserves raken en hun financiële positie de afgelopen jaren is verslechterd en er geen directe verbetering in zicht is.

Provincie Flevoland

De voornaamste risico's (over het algemeen) gaan gepaard met het sociaal domein. Alle 6 gemeenten hebben een tekort op de jeugdzorg. De lasten en baten sociaal domein worden door alle zes de gemeenten reëel geraamd (dus niet budget neutraal). Alle zes gemeenten zijn bezig om in het meerjarenperspectief het sociaal domein verder te transformeren. In een enkel geval zijn tegenvallende lasten sociaal domein in 2018 nog niet verwerkt in de begroting 2019 en wordt de begroting aangepast na oplevering nader onderzoek.

Provincie Utrecht

De financiële positie van een aantal gemeenten staat onder druk vanwege de financiering van het Sociaal Domein waarbij jeugdzorg veelal de belangrijkste veroorzaker is. De rijksbudgetten blijken veelal ontoereikend terwijl het beroep op de voorzieningen aan het toenemen is. Een aantal gemeenten heeft stelposten hiervoor opgenomen om op termijn terugverdieneffecten te realiseren. Dit is overigens ook terug te vinden in de jaarrekeningen 2017. De bestemmingsreserves sociaal domein bij de gemeenten drogen grotendeels op. Budgettaire neutraliteit bij de uitvoering van het Sociaal Domein is voor alle gemeenten een algemeen goed, maar de realisatie hiervan blijft een grote risicopost voor de gemeenten.

Provincie Noord-Holland

De financiële posities van de meeste Noord-Hollandse gemeenten zijn over het algemeen als stabiel aan te merken. Na de laatste actualisaties (voornamelijk door de Rijksbijstellingen) is bij een aantal gemeenten wel druk ontstaan om evenwicht te bewaren. De oorzaken zijn verschillend maar over de gehele breedte is merkbaar dat het sociaal domein in veel gevallen een behoorlijke wissel trek op de gemeentelijke financiën. Met name het onderdeel Jeugdzorg zorgt voor de grootste verstoringen. Verder is te constateren dat de reserves opgebouwd voor het opvangen van de nadelen uit het sociaal domein over de volle breedte flink verdampen.

Provincie Zuid-Holland

Ondanks de positieve ontwikkelingen in de meircirculaire 2018 lijkt het alsof gemeenten het in 2019 moeilijker hebben om een sluitende begroting en meerjarenraming te presenteren. Vooral in het sociaal domein leiden ontwikkelingen bij tussentijdse rapportages tot een aanzienlijke opwaartse bijstelling van het lastenniveau. Met name jeugdzorg laat zich nog moeilijk voorspellen. Gemeenten nemen over het algemeen wel reële ramingen op naar aanleiding van de laatste inzichten. Bij de behandeling van de begroting 2019 hebben wij aan 17 van de 52 gemeenten aandacht gevraagd voor het sociaal domein in relatie tot hun financiële positie. Bij 8 gemeenten in verband met oplopende tekorten, bij 5 gemeenten in verband met het inzetten van de reserve en bij 4 gemeenten in verband met het realiseren van een opgenomen taakstelling.

Provincie Zeeland

De Zeeuwse gemeenten hebben met een brief d.d. 30 augustus 2018 aan de minister De Jonge van VWS gezamenlijk aandacht gevraagd voor de onvoorziene en onbedoelde gevolgen van de decentralisatie van de Jeugdhulp voor jeugdigen in onze regio. Volgens de brief lopen bij ongewijzigd beleid de tekorten op het macrobudget van de Zeeuwse gemeenten in huidige gemeentelijke collegeperiode naar verwachting op tot ongeveer € 45 miljoen.

Uit een analyse van de jaarrekeningen 2017 blijkt dat de Zeeuwse gemeenten al in 2017 bijna € 22 miljoen tekortkwamen op de gedecentraliseerde middelen voor jeugdzorg.

Zes Zeeuwse gemeenten hadden over 2016 en 2017 samen meer dan € 40 per inwoner tekort op de WMO en Jeugdzorg samen en hebben met succes een beroep gedaan op het eenmalige Fonds Tekortgemeenten. Dit fonds is onderdeel van het Gemeentefonds en voor de helft bekostigd door de gemeenten door een verlaging van uitkeringsfactor, en de andere helft is afkomstig van het Rijk.

Ook hebben veel gemeenten tekorten op de rijksvergoedingen voor bijstandsuitkeringen. Over 2016 hadden 8 Zeeuwse gemeenten een tekort van meer dan 5% (de beslissingen over de aanvragen 2017 zijn nog niet bekend).

De Zeeuwse gemeenten (behalve Vlissingen) kunnen de tekorten nog opvangen op binnen een sluitende (meerjarenraming) maar er is wel een groeiende zorg over de oplopende tekorten op het sociaal domein. De gemeenten dienen enerzijds door een efficiënter beleid de groeiende lasten te beteugelen en anderzijds aan te dringen bij het rijk op ruimere budgetten. Er lopen momenteel landelijk (rijk en interprovinciaal) verschillende onderzoeken naar de toereikendheid van de macrobudgetten en de verdeling hiervan over de gemeenten.

Provincie Noord-Brabant

Het sociaal domein is bij de gemeenten het belangrijkste onderwerp en heeft de grootste (in de meeste gevallen negatieve) gevolgen voor de begrotingspositie. Vrijwel alle gemeenten baseren de ramingen voor het sociaal domein inmiddels op realisatiecijfers. Er wordt steeds reëler geraamd. Een grote meerderheid van de gemeenten raamt hogere lasten sociaal domein dan de rijksuitkering. Het kost grote moeite om dit op te vangen binnen de (meerjaren)begroting. De nodige gemeenten hebben de OZB verhoogd of elders bezuinigd om tot een sluitende begroting te (blijven) komen. Uit reserves sociaal domein kan niet meer geput worden, omdat deze inmiddels opgesoupeerd zijn. Er zijn al de nodige maatregelen genomen, maar taakstellingen blijven in veel gevallen nodig om tekorten op te lossen. Hoewel deze taakstellingen door ons als reëel aangemerkt zijn, maken wij ons zorgen of alle taakstellingen wel daadwerkelijk gerealiseerd worden. Dit blijft een aandachtspunt bij de volgende begrotingen. Hoewel verbeterd, maar nog steeds is niet alle informatie voorhanden en heeft een gemeente niet alles zelf in de hand. Met name de jeugdzorg zorgt voor oplopende tekorten.

Ontwikkeling van de financiële positie van gemeenschappelijke regelingen

Bij de werkvoorzieningschappen gaat de uitstroom van WSW-ers aanmerkelijk trager dan waar het Rijk rekening mee houdt. Dit resulteert op termijn in een landelijk tekort van € 300 miljoen. Zonder financiële compensatie door het Rijk zullen veel SW-bedrijven op termijn in financiële problemen komen. Inmiddels lukt het niet één werkvoorzieningschap meer om een positief resultaat te behalen. Het nadelig resultaat wordt in rekening gebracht bij de deelnemende gemeenten. Bij werkvoorzieningschappen die al een nadelig resultaat behaalden, loopt dit nadelig resultaat alleen nog maar verder op. De bijdragen van de deelnemende gemeenten laten een stijgende lijn zien.

Provincie Limburg

Bij het Sociaal Domein heeft het lang geduurd voordat gemeenten een realistisch beeld kregen van de lasten. De jaarrekening 2017 heeft ertoe bijgedragen om dat beeld te verbeteren. Over 2017 bleken er bij veel gemeenten tekorten te zijn ontstaan. Met name of zelfs geheel veroorzaakt door tekorten bij het onderdeel Jeugd. Er bleek meer vraag te zijn naar Jeugdzorg, ook voor de dure zorgtrajecten.

Dat laatste maakte zichtbaar dat het doel van het transformatiebeleid van gemeenten om juist dure zorg met preventiebeleid te voorkomen, nog niet het gewenste effect heeft.

De grootste tekorten, absoluut en relatief, zijn met name bij de grotere gemeenten opgetreden.

Ook landelijk is dit het beeld.

Budgettaire neutraliteit bij de uitvoering van het Sociaal Domein blijft voor vrijwel alle gemeenten wel het streven, maar is voor 2019 lang niet altijd haalbaar. In de meerjarenraming 2020-2022 gaan gemeenten er wel soms nog vanuit dat in die periode een budgettair neutrale uitvoering wordt bereikt. Maar ook wordt via algemene bezuinigingen aan een budgettaire oplossing op termijn gewerkt.

Daarbij blijven de risico's in het Sociaal Domein groot voor de gemeenten. De beheersing van de lasten is moeilijk. Vraag is dan ook of bezuinigingen haalbaar zijn en of budgettaire neutraliteit op termijn bereikt zal worden.

Opvallend is dat gemeenten in hun begroting, ook die voor 2019-2022, weinig inzicht geven in de financiële resultaten. Dat wordt voor een belangrijk deel verklaard door het feit dat de rijksbijdragen voor het Sociaal Domein via het gemeentefonds worden ontvangen en in een ander begrotingsprogramma worden geraamd dan de lasten.

Daarbij is de definitie van het Sociaal Domein die gemeenten hanteren, heel verschillend. Dat bleek ook wel bij de verdeling van de € 200 miljoen uit het fonds tekortgemeenten Sociaal Domein. Gemeenten geven aan het niet juist te vinden dat zij geen uitkering hebben ontvangen, ondanks hoge tekorten. Daarbij gebruiken zij andere definities. Dit zorgt voor veel spraakverwarring en onduidelijkheid.

[...]

Toch zijn we van mening dat de financiële situatie van de Limburgse gemeenten bij de begroting 2019 verder achteruit is gegaan. Dat heeft te maken met de grote financiële problemen die gedurende 2018 bij enkele grote Limburgse gemeenten zichtbaar zijn geworden. Dit heeft vooral te maken met het Sociaal Domein.

Ontwikkeling van de financiële positie van gemeenschappelijke regelingen

Bij de acht gemeenschappelijke regelingen die zich met de uitvoering van de Wsw bezighouden, zien we dat er door de invoering van de Participatiewet per 2015, grote veranderingen zijn opgetreden; inhoudelijk, organisatorisch en financieel. Dit zorgt voor een groot transitieproces dat naast kansen ook de nodige risico's en problemen oplevert. Volgens de vastgestelde en ingestuurde begrotingen vanaf 2015 van de zeven en vanaf 2018 acht gemeenschappelijke regelingen, zijn de Wsw-bedrijven hiermee bezig en leveren de gemeenten daarvoor hun inhoudelijke en financiële bijdragen. De begrotingen 2019 en de meerjarenramingen 2020-2022 bevatten nog steeds onzekerheden.

In het algemeen is te zien dat de tot en met 2020 oplopende korting op de rijksbijdrage voor elke geplaatste Wsw-er de tekorten laat oplopen. De daling van het aantal Wsw-ers door de beëindiging van de instroom vanaf 2015 noodzaakt de Wsw-bedrijven hun organisatie aan te passen.

In het algemeen stoten de Wsw-bedrijven werkzaamheden af om zo de risico's te beperken. Gestreefd wordt naar een maximale detachering van de Wsw-ers bij reguliere bedrijven. Voor Wsw-ers die op beschut werk zijn aangewezen worden aparte organisatievormen gecreëerd: bij de gemeenten zelf (WAA Venlo) of bij de gemeenschappelijke regeling (WOZL. De Wsw-ers die gedetacheerd kunnen worden, vallen nu onder een nieuwe gemeenschappelijke regeling.

Het Werkgeversservicepunt Parkstad.)

De oplopende korting op de rijksbijdrage per Wsw-er doet de efficiencyvoordelen van alle organisatorische aanpassingen teniet. Dat betekent dat de tekorten bij de Wsw-bedrijven de eerste jaren nog oplopen. Na 2020 voorzien veel Wsw-bedrijven een omslagpunt.

De tekorten worden voor een groot deel door bijdragen van de gemeentelijke deelnemers gedekt. Bij een aantal Wsw-bedrijven worden tekorten ook met onttrekkingen aan eigen reserves gedekt. Bij Wsw-bedrijf De Risse (Weert e.o.) worden de -nog steeds relatief beperkte- tekorten geheel uit de reserves gedekt.

In zijn algemeen zien we dat de deelnemers bereid blijven hun bijdragen te leveren voor een sluitende exploitatie van de Wsw-bedrijven.

Bijlage B

Vragenlijst 3D-onderzoek begrotingen gemeenten 2019

Achtergrond van de vragenlijst

Voor het vijfde achtereenvolgende jaar voert BZK in samenwerking met de provinciaal financieel toezichthouders die toezicht houden op gemeenten, een onderzoek uit naar de (meerjaren)begrotingen, specifiek voor de decentralisaties binnen het sociale domein. De ontwikkelingen op deze voor gemeenten omvangrijke taakuitbreidingen gaan snel. Het onderzoek herhaalt dan ook een aantal vragen met als doel zicht te krijgen op verschuivingen die zich voordoen. Daarnaast beoogt de vragenlijst ook een aantal zaken te inventariseren, zoals voorbeelden van transformatie of integraal werken. Voor individuele gemeenten kunnen de antwoorden worden gebruikt voor de beoordeling van de sluitendheid van de begroting. Net als van de onderzoeken over eerdere jaren¹ zal van het onderzoek over 2019 een verslag worden opgesteld, zodat kennis kan worden genomen van diversiteit van de ontwikkelingen die zich op het terrein van de decentralisaties bij gemeenten voordoen. Dit verslag kan mede input vormen voor de Overall rapportage sociaal domein² die door BZK wordt opgesteld voor de Tweede Kamer.

Over de vragenlijst

1. Deze vragenlijst heeft betrekking op de begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022.
Als gelijktijdig met de besluitvorming over de oorspronkelijke begroting 2019 via begrotingswijzigingen al een geactualiseerde stand van de begroting en de meerjarenraming bekend is, dan graag de vragen beantwoorden naar die geactualiseerde stand.
2. Per vraag kunt u één antwoord selecteren uit de keuzelijst van antwoorden bij die vraag. Bij elke vraag staat aangegeven of ook een toelichting wordt gevraagd (is afhankelijk van het gekozen antwoord bij die vraag; als u een antwoord kiest waarbij geen toelichting wordt gevraagd mag u natuurlijk wel een toelichting geven).
3. Als in een vraag 'decentralisatie' of 'gedecentraliseerde taken' staat wordt specifiek bedoeld op de nieuwe taken in het sociaal domein per 2015. Mocht u aanleiding zien om bij die vragen ook de oude taken of aanpalende beleidsonderwerpen te betrekken dan kunt u daarvoor de toelichting gebruiken.

¹ Verslag 3D-onderzoek begrotingen gemeenten 2018, Verslag 3D-onderzoek begrotingen gemeenten 2017, Verslag 3D-onderzoek begrotingen gemeenten 2016 en verslag 3D-onderzoek begrotingen gemeenten 2015

² Overall_rapportage_sociaal_domein_2016, Overall rapportage sociaal domein 2015

Invulgegevens gemeenten	
[Naam gemeente] [pop up provincienamen]	← Naam gemeente
	← Ligt in welke provincie
[Naam invuller]	← Naam invuller
[E-mailadres invuller]	← E-mailadres invuller
[Herhaal e-mailadres invuller] [controle emailadres -> bij foutief invullen melding]	← Controle e-mailadres invuller

Onderbouwing lastenraming

Vraag 1.

Hanteert uw gemeente het uitgangspunt van budgetneutraliteit bij de raming van de lasten voor de decentralisaties in de (meerjaren)begroting 2019-2022 van uw gemeente?

De middelen van de integratie-uitkering sociaal domein zijn vanaf 2019 of onderdeel van de algemene uitkering uit het gemeentefonds of omgezet naar een integratie-uitkering. U kunt in de toelichting aangeven of dit voor uw gemeente consequenties heeft voor het hanteren van het uitgangspunt budgetneutraliteit.

- Ja, (ook) budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt
- Ja, (ook) budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt, maar het lukt niet meer om dit uitgangspunt volledig toe te passen in de ramingen
- Nee, onze gemeente hanteert overwegend andere uitgangspunten (met als mogelijke consequentie dat ook eigen middelen worden ingezet)

Keuze a, b of c toelichten.

Bij antwoordoptie a vermelden of budgetneutraliteit dan overwegend speelt op het niveau van de afzonderlijke deelbudgetten -zoals het Rijk die in de gemeentefonds-circulaires publiceert- (bijv. om te kunnen volgen of de begrotingsuitvoering binnen deze kaders blijft), of dat het uitgangspunt op een ander niveau speelt (bijv. op totaalbudgetniveau)

Antwoord

Toelichting

Vraag 2

De onderbouwing van de lastenramingen 2019 voor de gedecentraliseerde taken is overwegend gebaseerd op:

- Inputbekostiging=P×Q-bekostiging (in eigen gemeentelijke contracten met zorgaanbieders of via bijdragen daarvoor aan verbonden partijen)
- Populatiebekostiging (de zorgaanbieder krijgt een vast bedrag per inwoner)
- Resultaatbekostiging (de zorgaanbieder krijgt betaald naar behaalde resultaten, veelal naar een behaald niveau behorend bij een zorgbehoefte-profiel)
- Ervaring cijfers (raming op basis van de ontwikkeling in de realisaties vanaf 2015)
- Anders

Keuze e toelichten.

Als de situatie per subdomein (Wmo, Jeugd, Pwet) verschilt kunt u dat in de toelichting aangeven.

Antwoord

Toelichting

Vraag 3

Waarvoor zijn de extra middelen die in 2018 beschikbaar zijn gekomen ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid¹, overwegend gebruikt in de begroting 2019?

U kunt de toelichting gebruiken om de belangrijkste concrete onderwerpen te vermelden waarop de inzet van de extra middelen zich richt. Bij schuldhulpverlening en/of armoedebestrijding kan het dan bijvoorbeeld gaan om inzet van middelen gericht op verbetering van de toegang tot de schuldhulpverlening, op versterking van de lokale regie armoedebestrijding in huishoudens met kinderen, op preventie en vroeg-signalering, voor de uitvoeringskosten van al lopende hulptrajecten (bijv. omdat de kosten per hulptraject gemiddeld een stijgende tendens laten zien), of op nog wat anders (een combinatie kan natuurlijk ook)

- Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor schuldhulpverlening te verhogen
- Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor armoedebestrijding te verhogen
- Deze extra middelen zijn gebruikt om zowel het budget voor schuldhulpverlening als het budget voor armoedebestrijding te verhogen
- Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor andere onderwerpen dan schuldhulpverlening/armoedebestrijding te verhogen
- Anders

Keuze a t/m e toelichten.

Antwoord	Toelichting

Transformatie**Vraag 4**

Hoe ver is uw gemeente eind 2019 gevorderd met de transformatie om weer een meer stabiele fase/meer structurele situatie in het sociaal domein te krijgen als de plannen van de begroting worden gerealiseerd?

Voor deze vraag wordt met het afronden van de transformatie bedoeld dat het beleid en financieel beheer weer in de fase van 'regulier onderhoud' is beland. Het laat dus onverlet dat vernieuwing binnen het sociaal domein een blijvend onderdeel van het beleidsproces is of kan zijn.

In de toelichting twee belangrijke voorbeelden van transformatie noemen en wat uw gemeente als grootste uitdagingen ziet om de transformatie succesvol af te ronden.

- Onze gemeente heeft in de afgelopen jaren de transformatie invulling gegeven en rondt de transformatie in 2018 af (het jaar 2018 is financieel het laatste 'atypische' jaar); (de rekening van) het jaar 2019 geeft een (eerste) beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken
- Onze gemeente heeft eind 2019 de transformatie (vrijwel) afgerond; (de rekening van) het jaar 2020 geeft een (eerste) beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken
- Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken
- Onze gemeente heeft eind 2019 een start gemaakt maar heeft nog wel een paar jaar nodig voor de transformatie is uitgekristalliseerd; een beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken is er vanaf 2023 of later.
- Anders

Keuze a, b, c, d of e toelichten.

Antwoord	Toelichting

¹ pg. 35 meircirculaire: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/circulaires/2018/05/31/meircirculaire-gemeentefonds-2018>

Vraag 5

Is uw gemeente overwegend vanuit inhoudelijke redenen bezig met de transformatie in het sociaal domein of overwegend vanwege financiële redenen?

- Overwegend vanuit inhoudelijke redenen, we zien kansen om via de transformatie onze inwoners betere hulp en ondersteuning te kunnen bieden
- Overwegend vanwege financiële redenen, we zien kansen om de kosten beduidend te verlagen/structurele tekorten te voorkomen of te verminderen en toch kwalitatief goede hulp en ondersteuning aan onze inwoners te bieden
- Voor onze gemeente zijn zowel inhoudelijke als financiële redenen van beduidend belang

Antwoord**Toelichting****Vraag 6**

Worden de taken Jeugdwet en Wmo2015 overwegend integraal uitgevoerd, en worden de middelen daarvoor ontschot beschikbaar gesteld in de begroting?

Als ook de taken Participatiewet meelopen in de integrale uitvoering, of als daar in de begroting plannen voor zijn opgenomen, kunt u dat in de toelichting vermelden.

- Ja, onze gemeente werkt overwegend integraal, en neemt de benodigde middelen daarvoor ook ontschot op in de begroting (geen deelbudgetten opgenomen in de programma[’s] sociaal domein, alleen de verplichte uitsplitsing naar lv3-taakvelden)
- Ja, onze gemeente voert de Jeugdwet en de Wmo2015 overwegend integraal uit, maar splitst in de begroting de benodigde middelen daarvoor op naar deelbudgetten
- Nee, onze gemeente kent wel pilots/projecten voor integrale uitvoering maar werkt overwegend nog vanuit de afzonderlijke domeinen (Jeugd, Wmo, Participatiewet)
- Anders

Keuze b en d toelichten

Bij keuze b vermelden waarom uw gemeente deelbudgetten gebruikt.

Antwoord**Toelichting****Samenwerking tussen gemeenten****Vraag 7**

Wordt in 2019 bij regionale samenwerking tussen gemeenten voor (een deel van de) jeugdzorgtaken een vorm van kosten- en risicoverevening toegepast?

- Ja, voor alle jeugdzorgtaken
- Ja, voor de duurdere/risicovolle jeugdzorgtaken
- Nee, in onze regio is sprake van een profijtbeginsel (elke gemeente betaalt de ‘eigen’ kosten)
- Anders

Keuze d toelichten.

Als uw gemeente voor andere taken dan jeugdzorg onderlinge vereeningsafspraken kent dan deze (ook) toelichten (op welke taak, wat wordt verevend)

Keuze c: vraag 8 kan worden overgeslagen.

Antwoord**Toelichting**

<p>Vraag 8 Hoe zijn de afspraken tussen de samenwerkende gemeenten over kosten- en risicoverevening voor jeugdzorgtaken vastgelegd?</p> <p>a. De afspraken zijn contractueel vastgelegd (ondertekende overeenkomst) b. De afspraken zijn in een gemeenschappelijke regeling vastgelegd c. De afspraken zijn niet juridisch afdwingbaar vastgelegd (bijvoorbeeld een bestuurlijke afspraak, collegebesluit, raadsbesluit)</p>	
Antwoord	Toelichting
<p>Vraag 9 Zijn er over 2017 gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente samenwerkt op het gebied van één of meer van de 3 nieuwe decentralisaties die te kampen hadden met hogere uitgaven dan de rijksmiddelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld, na inzet van reserves?</p> <p>a. Ja b. Nee</p> <p><i>Keuze a toelichten</i> <i>Vermelden op welk subdomein (Wmo, Jeugd, Participatiewet)/taak de GR voor uw gemeente werkt, en welke GR het betreft</i></p>	
Antwoord	Toelichting
<p>Risicomanagement en reserves</p>	
<p>Vraag 10 Kwantificeert uw gemeente de afzonderlijke decentralisatierisico's? Zo ja, de twee grootste decentralisatierisico's vermelden onder toelichting.</p> <p>a. Ja b. Nee, onze gemeente benoemt de afzonderlijke decentralisatierisico's wel maar voor de bepaling van het benodigde weerstandscapaciteit wordt een andere werkwijze gehanteerd (bijv. uitgaan van een bepaald % van de begrotingsomvang) c. Anders</p> <p><i>Keuze a, b en c toelichten.</i> <i>De twee grootste decentralisatierisico's vermelden</i></p>	
Antwoord	Toelichting

Vraag 11

Heeft uw gemeente middelen gereserveerd om de decentralisatierisico's, mochten die zich in 2019 voordoen, op te kunnen vangen?

- a. Ja, overwegend in bestemmingsreserves voor het sociaal domein
- b. Ja, overwegend in de algemene reserve
- c. Nee

Antwoord**Toelichting****Vraag 12**

Is de omvang van de bestemmingsreserves voor het sociaal domein, cq van de algemene reserves die voor het sociaal domein ingezet kunnen worden, eind 2017 anders ten opzichte van eind 2016?

- a. Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo toegenomen
- b. Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo afgenomen
- c. Nee, deze reserves zijn per saldo ongeveer gelijk gebleven
- d. n.v.t., er zijn geen (bestemmings)reserves voor het sociaal domein

Keuze a, b of c toelichten

Antwoord**Toelichting****Voortgangsbewaking 3D****Vraag 13**

Zijn de **gerealiseerde** uitgaven voor de gedecentraliseerde taken (netto-lasten) volgens de jaarrekening 2017 anders dan de rijksmiddelen die uw gemeente voor deze taken heeft ontvangen?

- a. Ja, de uitgaven zijn per saldo lager dan de beschikbaar gestelde middelen
- b. Ja, de uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen
- c. De uitgaven zijn per saldo grosso-modo gelijk aan de middelen die voor de decentralisaties beschikbaar zijn gesteld

Keuze a, b of c toelichten.

Als de uitkomst per subdomein verschilt kunt u dat in de toelichting aangeven.

Bij antwoordoptie b toelichten of in de transitie meelopende oude taken bij zullen dragen aan de dekking van het tekort.

Antwoord**Toelichting**

Vraag 14

Zijn de **gerealiseerde** uitgaven voor de gedecentraliseerde taken (netto-lasten) volgens de jaarrekening 2017 significant afwijkend van de geraamde uitgaven van de (bijgestelde) begroting 2017?

- a. Ja, de uitgaven zijn lager uitgevallen dan de ramingen in de begroting
- b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting
- c. Nee, de uitgaven zijn grosso-modo gelijk aan de ramingen in de begroting

Keuze a en b toelichten.

Waarvoor ontstond de afwijking tussen raming en realisatie?

Antwoord

Toelichting

Vraag 15

Zijn de **verwachte** uitgaven voor de gedecentraliseerde taken (netto-lasten) voor 2018 (zoals die in de jaarrekening 2018 opgenomen zullen worden) per saldo anders dan de rijksmiddelen die uw gemeente voor deze taken heeft ontvangen?

- a. Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo lager dan de beschikbaar gestelde middelen
- b. Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen
- c. Nee, de verwachte uitgaven zijn per saldo grosso-modo gelijk aan de middelen die voor de decentralisaties beschikbaar zijn gekomen

Als de uitkomst per subdomein verschilt kunt u dat in de toelichting aangeven.

Antwoord

Toelichting

Vraag 16

Welke strekking van de controleverklaring verwacht u bij de jaarrekening 2018?

- a. Een goedkeurende verklaring;
- b. Een verklaring met beperkingen;
- c. Een oordeelonthouding;
- d. Een afkeurende verklaring.

In de toelichting kunt u ingaan op het verwachte effect van controlebevindingen binnen het sociaal domein van de accountant op de aard van de verklaring.

Antwoord

Toelichting

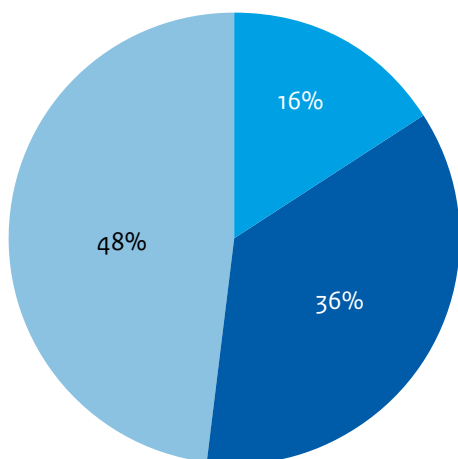
Bijlage C

3D-enquete 2019

toelichting gemeenten per vraag

Vraag 1.

Hanteert uw gemeente het uitgangspunt van budgetneutraliteit bij de raming van de lasten voor de decentralisaties in de (meerjaren)begroting 2019-2022 van uw gemeente?

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Ja, (ook) budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt	50	16%
■ Ja, (ook) budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt, maar het lukt niet meer om dit uitgangspunt volledig toe te passen in de ramingen	109	36%
■ Nee, onze gemeente hanteert overwegend andere uitgangspunten (met als mogelijke consequentie dat ook eigen middelen worden ingezet)	148	48%
Totaal	307	

Keuze a, b of c toelichten.

a. Ja, budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt	
#	Gevraagde toelichting
1	JEUGD : antwoord B op niveau deelbudget WMO : antwoord A op niveau deelbudget PARTICIPATIE : antwoord A op niveau deelbudget
2	Het uitgangspunt blijft budgetneutraliteit. De geraamde uitgavenbudgetten worden periodiek 'in evenwicht gebracht' met de gelden die beschikbaar komen voor de decentralisaties (WMO, Jeugd en Pwet) via de IU Sociaal domein. Verschillen t.o.v. de vorige circulaire worden waar mogelijk direct en vooralsnog per domein functioneel geraamd. Los van deze gelden- sociaal domein heeft de gemeente Culemborg een algemene 'risico- buffer' op de stelpost sociaal domein, opgebouwd uit eigen middelen. In de begroting 2019 is de link met de afzonderlijke IU's per domein nog eenmalig gelegd (bron: meicirculaire 2018). De verwachting is dat deze link door het opgaan van een groot deel van de IU's in de AU op termijn verdwijnt.
3	Budgetneutraliteit blijft uitgangspunt, alhoewel de budgetten vanuit het Rijk niet toereikend zijn.
4	Budgetneutraliteit op het niveau van het totale budget. Er worden wel deelbudgetten in de begroting opgenomen, maar deze worden niet 1 op 1 overgenomen van de budgetten die het rijk beschikbaar stelt voor de deelterreinen van het sociaal domein Jeugd en WMO. Participatiewet wordt geraamd op basis van de laatst bekende inkomsten. Met ingang van 2017 zijn de middelen die we ontvangen via de IUSD onvoldoende voor de uitvoering ervan.
5	Voor 2019 hanteren we nog budgetneutraliteit. Vanaf 2020 verlaten we deze systematiek.
6	Uitgangspunt is budgetneutraliteit. dat is de opdracht.

a. Ja, budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt

#	Gevraagde toelichting
7	De middelen van de integratieuitkering sociaal domein oude stijl zijn vanaf 2019 of onderdeel van de algemene uitkering uit het gemeentefonds of omgezet naar een integratieuitkering nieuwe stijl. Dit heeft voor de gemeente Uden geen gemeente consequenties gehad voor het hanteren van het uitgangspunt budgetneutraliteit (*). Op deze wijze wordt getracht of de begrotingsuitvoering van de afzonderlijke deelbudgetten zoals het Rijk in de circulaire publiceert, binnen de kaders blijft. (*) voor zover de integratieuitkering oude stijl vanaf 2019 onderdeel van de algemene uitkering van het gemeentefonds uitmaakt, is deze op basis van de informatie uit diezelfde circulaire per deelfonds inzichtelijk gemaakt en verhoogd met de omzetting per deelfonds naar een nieuwe integratieuitkering 2019 nieuwe stijl.
8	Ja. In het collegeprogramma van de gemeente Ermelo is opgenomen dat de IUSD taken budgetneutraal uitgevoerd dienen te worden.
9	n.v.t.
10	Wij hanteren nog steeds budgettaire neutraliteit per deelgebied Wmo, Jeugd en Participatiewet. In de reserves hebben we een reserve Sociaal Domein, waarin wij overschotten WMO en/of Jeugd toevoegen cq. tekorten onttrekken.
11	Vanaf 2019 wordt op totaalniveau gekeken, niet meer per deelbudget.
12	Betreft het totaal beschikbare budget (integratie-uitkeringen en voormalige budgetten) van Wmo, Jeugd en Participatie.
13	Budgetneutraliteit op totaalbudget (ontschot inzetten).
14	financieel sturen op één financieel kader sociaal domein, waarin zowel de oude taken als de nieuwe taken verenigd zijn.
15	financieel sturen op één financieel kader sociaal domein, waarin zowel de oude taken als de nieuwe taken verenigd zijn.
16	In de begroting 2019 is net als in voorgaande jaren het principe van budgetneutraliteit toegepast. Dit principe wordt toegepast op het totaalniveau van door het rijk beschikbaar gestelde decentralisatiebudgetten.
17	In beginsel is vanuit stringent begrotingsbeleid van de gemeente Alphen aan den Rijn het uitgangspunt dat de rijksmiddelen (baten) toereikend dienen te zijn voor de lasten.
18	Daar waar mogelijk past de gemeente budgetneutraliteit als uitgangspunt toe. Budgetneutraliteit speelt zowel op het niveau van de afzonderlijke deelbudgetten om te kunnen volgen of de begrotingsuitvoering binnen deze kaders blijft en als op totaalbudgetniveau.
19	Ook voor 2019 hebben we nog zoveel mogelijk geprobeerd de neutraliteit op de domeinen te handhaven. Het vertrouwen in de ervaringscijfers is er nog niet. Volgend jaar gaan we deze wel hanteren.
20	De rijksbijdragen worden gestort in de reserve 3D. Wij sturen op matching op inkomsten en uitgaven. De kosten blijven gelijk, maar de inkomsten nemen echter af. Om deze reden is er een vereveningsafpraak met de gemeente Weert.
21	Het speelt op totaalbudgetniveau.
22	Budgetneutraliteit op totaalbudgetniveau.
23	Dekking van tekort Wmo/Jeugd komt uit de reserve sociaal deelfonds. De begroting 2019 is gebaseerd op de uitgaven 2017 en de ontwikkelingen die op moment van opstellen begroting bekend waren.
24	Op het totaalniveau van de decentralisaties is budget neutraal een belangrijk uitgangspunt.
25	In de begroting 2019 is budgetneutraliteit gehanteerd op het niveau van de oude en nieuwe budgetten WMO en jeugd. Vanaf dat moment (1 januari 2019) zal budgetneutraliteit worden losgelaten, ivm de overgang naar de Algemene Uitkering. Met betrekking tot het participatiedeel/WSW worden ook deels eigen middelen ingezet en is/was budgetneutraliteit niet het uitgangspunt.
26	Vooralsnog willen we vast blijven houden de bestaande budgettaire neutrale gedragslijn. Dit speelt op het niveau van de afzonderlijke deelbudgetten, zodat we kunnen volgen of de begrotingsuitvoering binnen de kaders blijft.
27	De lastenramingen van de decentralisaties zijn gerelateerd aan de inkomsten van het Gemeentefonds. Inmiddels zien we dat dat niet meer toereikend is.
28	Totaalniveau, de budgetneutraliteit wordt gehanteerd voor de Jeugd, WMO en Participatie.
29	Totaalniveau, de budgetneutraliteit wordt gehanteerd voor de Jeugd, WMO en Participatie.

a. Ja, budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt	
#	Gevraagde toelichting
30	Budgetneutraliteit geldt voor Wmo en Jeugd oorspronkelijk op niveau van de afzonderlijke deelbudgetten. Voor Wmo geldt dat door een sterk toegenomen instroom (aantal cliënten) a.g.v. sterk verbeterde toegankelijkheid van de zorg, niet binnen IU-SD middelen Wmo gebleven kan worden. Vanuit algemene middelen is daarom voor enkele jaren extra budget toegekend aan de nieuwe taken, en geldt de budgetneutraliteit op middellange termijn (voor Wmo m.i.v. 2022). Door bijsturing krijgen we de Wmo-tekorten langzamerhand meer onder controle. Voor jeugd geldt m.i.v. dit jaar eveneens dat de gemeente fors meer uitgeeft dan het ontvangt van het Rijk. In praktijk wordt in toenemende mate - vanuit algemene middelen gecreëerde - financiële 'ruimte' uitgewisseld tussen Wmo en jeugdhulp, o.a. door inzet van een integrale bestemmingsreserve voor Wmo en jeugdhulp. Voor de P-wet geldt budgetneutraliteit in mindere mate, vanwege de eigen gemeentelijke infrastructuur voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (bijv. Wsw).
31	Budgetneutraliteit speelt op het totaalniveau
32	Het uitgangspunt van budgetneutraliteit wordt toegepast op alle subdomeinen. Echter constateerden we tijdens het opstellen van de (meer)jarenbegroting 2019-2022 een tekort op Jeugdhulp en WMO (oude + nieuwe taken) ad € 8,7 mln (2019), € 8,9 mln (2020), € 8,4 mln (2021) en € 8,5 mln (2022). Hiervoor is een Interventieprogramma opgesteld, welke in juli 2018 aan de gemeenteraad is aangeboden. Het totaal aan maatregelen loopt op van € 5,98 miljoen in 2019 tot € 8,5 miljoen in 2022. Waarbij we de kanttkening willen maken dat een van de maatregelen is dat we middels lobby € 2 miljoen van het Rijk gecompenseerd proberen te krijgen. In de gepubliceerde (meerjaren)begroting 2019-2022 is dit pakket maatregelen nog als stelpost verwerkt. Op korte termijn wordt een begrotingswijziging aan de raad aangeboden, met als resultante dat de financiële consequenties van de maatregelen aan de betreffende zorgkosten worden toegeschreven. Een en ander heeft als consequentie dat de eerste paar jaar resterende tekorten vanuit de algemene reserve moeten worden bijgepast.
33	De gemeente Helmond hanteert het uitgangspunt, dat de integratie-uitkering sociaal domein voor Participatie, Wmo en Jeugd en de daartegenover staande nettolasten (is: lasten min de direct daaraan te relateren baten) budgettair neutraal in de begroting worden verwerkt. Voor Wmo geldt, dat in dat kader ook de vergoeding Wmo "oud" (voor 2015), vrouwenopvang en maatschappelijke opvang) wordt meegerekend.
34	In Bernheze is budgetneutraliteit uitgangspunt op het totaalbudget Wmo en jeugdzorg. Op de diverse lasten-batenposten wordt een zo reëel mogelijke raming opgenomen o.b.v. historische uitgaven en afgegeven beschikkingen. Dit wordt afgezet tegen de totale inkomsten van het rijk. Het structurele overschot, wat in onze gemeente nog steeds van toepassing is, wordt geraamd op een stelpost op taakveld 6.2 (2019 € 350.000 oplopend naar € 800.000 in 2022) en ultimo van een boekjaar toegevoegd aan de reserve sociaal domein. De stelpost kan worden ingezet voor nieuwe ontwikkelingen, risico's. Daarnaast wordt het budget klassieke Wsw 1 op 1 doorbetaald aan het Werkvoorzieningschap en is dus de raming gelijk aan de ontvangsten. Het geraamde budget re-integratie is gebaseerd op de ontvangen rijksuitkering. Mocht dit budget in een boekjaar onvoldoende zijn dan kan deze incidentele tegenvaller gedekt wordt uit de reserve sociaal domein.
35	Uitgangspunt blijft om de kosten te dragen binnen de daarvoor bestemde middelen vanuit de algemene uitkering. Maar gezien de stijgende uitgaven van de Jeugdzorg en invoering abonnement tarief HH is dit steeds lastiger.
36	Budgetneutraliteit is en blijft het uitgangspunt. Dit geldt voor zowel de bestaande als de in het kader van de decentralisaties overgehevelde taken binnen het sociaal domein.
37	De budgetten 3D's worden 1 op 1 doorgezet.
38	We hanteren dit uitgangspunt op totaal budgetniveau.
39	Uitgangspunt blijft om de kosten te dragen binnen de daarvoor bestemde middelen vanuit de algemene uitkering. Maar gezien de stijgende uitgaven van de Jeugdzorg en invoering abonnement tarief HH is dit steeds lastiger.
40	Nieuw sociaal domein breed (3d's).
41	De budgetneutraliteit speelt op totaalbudgetniveau.
42	De raad heeft besloten om te ontschotten, dus de budgetneutraliteit speelt op totaalniveau Sociaal Domein. Voor 2019 hanteren we nog dit uitgangspunt, maar het voorstel is richting het college en de raad om vanaf 2020 een ander uitgangspunt te gaan hanteren. We willen de lastenramingen naar een realistisch niveau brengen en deze lasten structureel in de exploitatie borgen.
43	Budgetneutraliteit speelt overwegend op het niveau van de afzonderlijke deelbudgetten.
44	a) Budgetneutraliteit speelt in de begroting op de afzonderlijke deelbudgetten Wmo (nieuwe taken), jeugd en Participatiewet in combinatie met de reserve sociaal domein.
45	Budgetneutraliteit speelt overwegend op het niveau van de afzonderlijke deelbudgetten -zoals het Rijk die in de gemeente-fondscirculaires publiceert.
46	Uitgangspunt speelt op niveau totaal budget.
47	Wij gaan uit van budgetneutraliteit in het sociaal domein op het totaal van de taken (bestaand voor 2015 en nieuw vanaf 2015).

a. Ja, budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt

#	Gevraagde toelichting
48	Budgetneutraliteit speelt op het niveau van de afzonderlijke deelbudgetten.
49	Budgetneutraliteit speelt overwegend op het niveau van de afzonderlijke deelbudgetten -zoals het Rijk die in de gemeentefondscirculaires publiceert.
50	De basis is budget neutraal. We zijn uitgegaan van de bedragen die zijn overgeheveld van de IUSD naar de AU.

b. Ja, (ook) budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt, maar het lukt niet meer om dit uitgangspunt volledig toe te passen in de ramingen

#	Gevraagde toelichting
51	De budgetneutraliteit hanteren wij niet op de afzonderlijke deelbudgetten. We werken binnen het Sociaal domein ontschot. Budgetneutraliteit heeft bij aanvang wel een rol gespeeld op totaalbudgetniveau van het Sociaal domein, maar we zijn er niet aan ontkomen om ook algemene middelen structureel in te zetten voor dekking van de kosten van de nieuwe taken in het Sociaal Domein .
52	Uitgangspunt is om op termijn uit te komen met de rijksmiddelen. Dit lukt echter de komende jaren niet.
53	Budgetneutraliteit is het uitgangspunt. Als gevolg van stijgende aanmeldingen en uitgaven lukt het niet altijd om dit uitgangspunt volledig toe te passen in de ramingen. Er worden ook eigen middelen ingezet.
54	Bij Participatie is er sprake van een nadelige onbalans tussen de integratie uitkering en de begroting.
55	Over 2019 verwachten we een tekort op het sociaal domein. Inmiddels ondernemen we actie om vanaf 2020 weer budgetneutraal uit te komen.
56	JEUGD : antwoord B op niveau deelbudget. WMO: antwoord B op niveau deelbudget. PARTICIPATIE : antwoord C : Voor de WSW hanteren we het uitgangspunt van budgetneutraliteit maar wordt het tekort van het werkvoorzieningsschap vanuit de eigen middelen bekostigd. Voor re-integratie wordt in eerste instantie ook budgetneutraliteit gehanteerd, echter is het budget met eigen middelen opgehoogd om extra uitstroom te genereren om op de BUIG een taakstelling te kunnen realiseren.
57	Het basis-principe budgetneutraliteit is altijd leidend geweest. Inmiddels hebben we moeten vaststellen dat t.a.v. een aantal lasten/kosten dit principe niet langer hanteerbaar blijkt. Het budget is ontoereikend en is besloten naar reële lasten te betrouwen (overschrijding/tekort waardoor eigen middelen moeten worden ingezet).
58	Het totaalbudget van WMO 2007, WMO 2015 en de Jeugdwet wordt binnen Epe budgettair neutraal verwerkt. Voor de Pwet geldt dat dit binnen de bestaande middelen geraamd kan worden.
59	De groeiende tekorten binnen de jeugdzorg vormen een belangrijk financieel kader binnen de begroting.
60	Dit is afhankelijk van de pijler binnen het sociaal domein: <ul style="list-style-type: none">• Wmo: op basis van reële raming. Ontvangen rijksmiddelen zijn daarin geen relevante factor;• Participatie: op basis van reële raming. Ontvangen rijksmiddelen zijn daarin geen relevante factor. Uitzondering hierop vormt de gesubsidieerde arbeid. Daar is de rijksuitkering leidend;• Jeugd: vooralsnog wordt hier op basis van rijksmiddelen geraamd (regionale afspraak). Echter, resultaten uit met name 2017 laten zien dat dit niet toereikend is. Op dit moment wordt bepaald wat een meer reële raming is, ook in structureel perspectief. Bij begroting 2019 is hiervoor rekening gehouden met een nog nader in te vullen ruimte van maximaal 498K. Deze ruimte loopt op tot ruim 700K.
61	Budget voor met name jeugd is niet toereikend om de zorgkosten te betalen. Het aantal aanvragen wmo en jeugd is dit jaar wederom toegenomen. Ook hebben we te maken met instellingen voor jeugd waarbij het woonplaatsbeginsel geldt. Kinderen uit andere gemeenten komen voor onze rekening.
62	Indien wordt bedoeld dat we de middelen die we via de iUSD binnen krijgen inzetten voor het sociaal domein, dan geldt budgetneutraliteit. Daarnaast worden aanvullende middelen ingezet en is er op dit moment nog een Wmo-egalisereserve beschikbaar om schommelingen in budget op te vangen. Niet budgetneutraal. De gemeente Amsterdam geeft conform vastgesteld beleid meer uit aan Re-integratie en de Sociale Werkvoorziening dan waarvoor middelen beschikbaar worden gesteld in de IUSD Participatie. Dus voor het domein Werk & Participatie geldt niet per definitie het uitgangspunt budgetneutraliteit. Binnen het domein wordt ruim 60 miljoen uitgegeven bovenop de UUSD jeugd. (inclusief budget JGZ).
63	b. op het terrein van jeugdhulp is budgetneutraliteit niet haalbaar.
64	Voor uitgaven jeugdwet is ca. € 3,0 mln toegevoegd aan het budget bovenop de rijksmiddelen uit de IU SD.
65	T/m de begroting 2018 is budgetneutraliteit uitgangspunt geweest. In de nu voorliggende begroting is dit losgelaten en zijn de ramingen aangepast aan de werkelijke verwachtingen van dat moment.

b. Ja, (ook) budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt, maar het lukt niet meer om dit uitgangspunt volledig toe te passen in de ramingen

#	Gevraagde toelichting
66	De baten zijn niet toereikend om alle lasten binnen de jeugdzorg te kunnen betalen.
67	Het uitgangspunt is dat de uitgaven gelijk zijn aan de middelen die wij ontvangen van het rijk. Dit wordt door een tweetal zaken bemoeilijkt; <ul style="list-style-type: none"> • de IUSD gaat op in de AU, hierdoor zijn de inkomsten niet meer 1 op 1 terug te vinden en is dat wellicht ook niet meer wenselijk; • de uitgaven van de gemeente Stede Broec liggen ondertussen ver boven de ontvangen middelen van het rijk; dit door de hoge kosten Jeugd.
68	Het uitgangspunt speelt op totaalbudgetniveau van de integratie uitkering. Voor nieuw beleid vanuit transformatie is dit echter niet meer haalbaar en wordt dit incidenteel gefinancierd met de reserve als dekking.
69	De budgetten voor Wmo en Jeugdhulp zijn ook voor de gemeente Borne volstrekt niet toereikend. Ons uitgangspunt is dat niemand tussen wal en schip belandt. De gemeenteraad wil in principe wel budgettaire neutraliteit hanteren, maar dat gaat vanaf 2018 e.v. niet lukken.
70	De kosten voor maatwerkvoorzieningen jeugd en Wmo passen niet binnen de budgetten. Voor jeugd bedraagt het tekort € 8,2 mln en voor Wmo-begeleiding € 0,7 mln. Daarnaast geldt dit ook de inkomensvoorziening / bijstand. Er zijn ombuigingsmaatregelen geformuleerd van € 2,3 mln in 2019 oplopend naar € 6,5 mln in 2021. Het verschil is vanuit de algemene middelen toegevoegd. Dit is € 9,8 mln in 2019 aflopend naar € 4 mln in 2021 structureel. Financieel duurzaam perspectief is een belangrijk uitgangspunt in het collegeakkoord. Door het tekort in het sociaal domein wordt de ruimte voor ambities op andere domeinen ingeperkt.
71	Alle budgetten zijn zoveel als mogelijk reëel geraamd. Dit leidt tot hogere uitgaven, waarbij de dekking uit de eigen middelen plaats vindt.
72	Uitgangspunt is budgetneutraliteit voor het gehele sociale domein. Overschotten bij het ene subdomein kunnen worden ingezet ter dekking van tekorten op een ander subdomein. Het deel van de IUSD dat in 2019 is overgegaan naar de algemene uitkering was in de Meircirculaire in beeld. Dit bedrag is uitgangspunt voor de bepaling van het budget voor het Sociaal Domein voor de jaren daarna.
73	Voor de Gemeenschappelijke regeling jeugdhulp Rijnmond wordt bij de opstelling van de begroting wel rekening gehouden tot 2018/2019 met de rijksinkomsten. Met het wegvallen van de integratie-uitkering en de overheveling naar het gemeentefonds zal wellicht de verbinding tussen budget voor de raming van de lasten minder toegepast worden. Budgetneutraliteit blijft wel een belangrijk uitgangspunt.
74	Budgetneutraliteit speelt op het totaal van de decentralisatie.
75	Niveau 2019 van de gezamenlijke (vm) integratie-uitkeringen 3D's is "bevroren". Het saldo toont in z'n totaliteit een tekort (nagenoeg geheel veroorzaakt door Jeugdwet) en vandaar hebben we een bezuinigingstaakstelling opgenomen in de begroting.
76	Het overgaan van de integratie-uitkering Sociaal domein naar de algemene uitkering heeft in zoverre consequenties dat een exact kostenvergelijk steeds moeilijker wordt en daarnaast de kosten van de jeugd in 2018 het budget al te beven gaan.
77	Vanaf 2017 hebben we (geprognosticeerde) tekorten. In de begroting 2019 zou een budgettaire neutrale begroting niet reëel zijn. Vanaf 2019 komen er immers, ondanks enkele beleidsmatige besparingen/transformatieopbrengsten, nieuwe financiële risico's op de gemeente af (abonnementstarief, reële prijzen inkoop).
78	Onze gemeente heeft het uitgangspunt van budgetneutraliteit na 2016 deels losgelaten omdat mutaties in de IU sociaal domein geen gelijke tred hielden met de noodzakelijke budgettaire aanpassingen, ingegeven door de eerste 2 ervaringsjaren.
79	Budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt voor de begroting. Echter door het opnemen in de AU van de integratie uitkering en door het vermengen van oude en nieuwe taken om blijvend met de beschikbare middelen uit te komen is bijna niet meer aan te geven of alle nieuwe taken met nieuwe middelen worden gedekt
80	In 2019 worden de kosten ook deels gedekt uit de bestemmingsreserve sociaal domein
81	Er is noodgedwongen geschakeld van inkomstengericht naar uitgavengericht. Uitgangspunt van de gemeenteraad is budgetneutraliteit, maar dit is in 2019 niet meer toe te passen. 2018 is hierdoor als vertrekpunt genomen, waarbij het financieel kader slechts mag groeien bij onderbouwde (autonome) volume of prijsontwikkelingen.
82	Budgetneutraliteit is altijd een belangrijk uitgangspunt in de begroting geweest. Ten gevolge van dalende inkomsten en stijgende tekorten is dit uitgangspunt met ingang van 2018 losgelaten en is de begroting in lijn gebracht met de geprognosticeerde lasten (en hieruit voortvloeiende tekorten tov rijksinkomsten). Dit speelt primair bij WMO & Jeugd, bij het onderdeel participatie is nog steeds sprake van budgetneutraliteit. Het uitgangspunt van budgetneutraliteit blijft naar de toekomst echter het streven voor alle onderdelen van de decentralisaties, dit zal echter minimaal meerdere jaren in beslag nemen.
83	Door te krappe budgetten is het niet meer mogelijk om budgetneutraal te ramen.

b. Ja, (ook) budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt, maar het lukt niet meer om dit uitgangspunt volledig toe te passen in de ramingen

#	Gevraagde toelichting
84	financieel sturen op één financieel kader sociaal domein, waarin zowel de oude taken als de nieuwe taken verenigd zijn. Voor de meerjarenbegroting 2019-2022 is naast de dotatie uit de reserve sociaal domein de uitvoering ook voor een deel extra gefinancierd door een investering vanuit de exploitatie.
85	Budget neutraliteit speelt op het totaal van de decentralisatie.
86	Naast het financieel kader o.b.v. de rijksmiddelen is lokaal ramen een belangrijk uitgangspunt. Bijsturing vindt plaats, maar een tekort komt ten laste van de Algemene middelen. In de PB 2019-2022 is dit zichtbaar gemaakt voor de onderdelen centrumfuncties (Beschermd wonen, Vrouwenopvang, Maatschappelijke opvang), WMO, Jeugdzorg, Toegang en Participatie (excl. BUIG en armoede- en minimabeleid). Per saldo is de bijdrage vanuit de Algemene middelen in 2019 bijna € 17 miljoen (18% van de uitgaven).
87	Speelt op het niveau van de afzonderlijke deelbudgetten -zoals het Rijk die in de gemeentefondscirculaires publiceert. Binnen het programma sociaal domein worden voor- en nadelen verevend.
88	In 2017 is de aanwezige reserve volledig opgemaakt. Daarbovenop was er nog een tekort. In de ramingen is rekening gehouden met vermindering van uitgaven, maar budgettaire neutraliteit is voor de komende jaren niet aan de orde.
89	Budgetneutraliteit is een doelstelling die door de gemeenteraad is meegegeven. Echter zijn bij het begin van de decentralisaties, uit de 'bestaande' taken al gemeentelijke middelen toegevoegd aan de budgetten. Zoals bijvoorbeeld bij de WSW en WMO oud. Op het totaal van deze middelen wordt de budgetneutraliteit gemeten voor de begroting. Echter als je de nieuwe taken afzet tegen de te ontvangen rijksmiddelen, komt de gemeente niet budgettair neutraal uit en leggen we voor een gedeelte van de kosten eigen middelen bij. Vanaf 2019 zijn de decentralisatiemiddelen niet meer apart inzichtelijk, maar hanteren we het uitgangspunt van budget-neutraliteit door het continueren van egalisatieposten.
90	In principe zijn de baten leidend voor het uitgavenniveau. Echter, bij de begroting 2019 zijn de overschotten sociaal domein verwerkt in het dekkingsplan van de begroting. Naar de toekomst toe wordt bij een mogelijk tekort niet uitgesloten dat mogelijke eigen middelen als dekking wordt ingezet.
91	Budgetneutraliteit is een doelstelling die door de gemeenteraad is meegegeven. Echter zijn bij het begin van de decentralisaties, uit de 'bestaande' taken al gemeentelijke middelen toegevoegd aan de budgetten. Zoals bijvoorbeeld bij de WSW en WMO oud. Op het totaal van deze middelen wordt de budgetneutraliteit gemeten voor de begroting. Echter als je de nieuwe taken afzet tegen de te ontvangen rijksmiddelen, komt de gemeente niet budgettair neutraal uit en leggen we voor een gedeelte van de kosten eigen middelen bij. Vanaf 2019 zijn de decentralisatiemiddelen niet meer apart inzichtelijk, maar wordt het uitgangspunt budgetneutraliteit nog wel gehandhaafd door het werken met egalisatieposten te continueren.
92	Kostenontwikkeling Jeugd.
93	In 2018 is bij Jeugd het ontvangen budget van het Rijk zelfs niet meer toereikend om de kosten van ingekochte zorg te dekken. Uitvoeringskosten en kosten van het lokale Jeugdteam moeten worden gedekt met andere middelen. Voor Jeugd is het stuitend dat de IU SD in geen verhouding staat tot de hoeveelheid zorg die (wettelijk) moet worden geboden.
94	Zie het meegestuurde raadsmemo, in het bijzonder de pagina's 1 en 9.
95	Uitgangspunt is budgetten van het rijk maar door karakter van openeinde regelingen zal er geen zorg vanwege budgettaire redenen worden geweigerd.
96	Richtsoer is nog steeds om uit te komen met middelen in AU volgens clusterinformatie AU. Naast ontschotting tussen middelen 3 decentralisaties is het ook nodig gebleken andere middelen in te zetten.
97	Uitgangspunt is (nog steeds) rijksbudget = werkbudget. Aangezien het rijksbudget niet meer met zekerheid is vast te stellen (door opname in de AU) is het niet meer mogelijk om de geraamde en werkelijke uitgaven af te zetten tegen de geraamde en werkelijke (rijks)bijdrage.
98	Uitgangspunt is (nog steeds) rijksbudget = werkbudget. Aangezien het rijksbudget niet meer met zekerheid is vast te stellen (door opname in de AU) is het niet meer mogelijk om de geraamde en werkelijke uitgaven af te zetten tegen de geraamde en werkelijke (rijks)bijdrage.
99	Met name op het onderdeel Jeugd kan er geen budgetneutraliteit gerealiseerd worden.
100	Uitgangspunt binnen Hoorn is dat budgetten sociaal domein ontschot kunnen worden ingezet. In de begroting is dit wel uitgesplitst in diverse deelbudgetten. Voor de Jeugdwet, Wmo en P-wet zijn de integratie-uitkeringen leidend, al kan er tussen deelbudgetten worden geschoven. Het sociaal domein is breder dan dat. Bijvoorbeeld voor schuldhulpverlening en preventief jeugdbeleid zijn er geen aparte rijksuitkeringen. Hiervoor geldt wel het uitgangspunt budgetneutraliteit, maar dit is niet terug te herleiden op een specifieke inkomstenbron vanuit het Rijk.

b. Ja, (ook) budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt, maar het lukt niet meer om dit uitgangspunt volledig toe te passen in de ramingen

#	Gevraagde toelichting
101	Met name bij Jeugd is budgetneutraliteit niet meer toe te passen, de uitgaven overstijgen fors de rijksbijdragen. Bij WMO zien we inmiddels een zelfde lijn, met name vanwege de, van rijkswege opgelegde, invoering van de lagere eigen bijdragen en het "moeten" toepassen van de cao stijging Huishoudelijke Hulp. Beschermd Wonen (via centrumgemeente Groningen) levert nog een gering voordelig resultaat op, welke wordt gereserveerd voor de financiële gevolgen van de nieuwe herverdelig middelen BW in 2020. De bekendmaking in oktober van de BUIG middelen voor het jaar 2019 viel voor Westerwolde een stuk positiever uit dan over het jaar 2018, waardoor de verwachting is dat de uitgaven BUIG binnen de rijksmiddelen blijven. Met name de tekorten in het Sociaal Domein tav Jeugd en WMO hebben geleid tot een algemene bezuinigingstaakstelling in de gemeentelijke meerjaren begroting.
102	De gemeenteraad heeft als uitgangspunt bepaald dat de gelden beschikbaar gesteld voor Sociaal Domein toereikend zouden moeten zijn. In de praktijk blijkt dit echter al een aantal jaren achtereen niet mogelijk te zijn.
103	Met de raad is afgesproken dat het sociaal domein uitgevoerd moet worden met de beschikbare middelen. Hieronder vallen de bestaande budgetten voor de 'oude' taken op het gebied van werk, inkomen en zorg en de nieuwe middelen van de 3 decentralisaties. Vanwege verschuivingen binnen de algemene uitkering uit het gemeentefonds van 'de 3D's in het sociaal domein' naar de 'uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is' is met ingang van 2019, dit niet meer vast te stellen.
104	Inkomsten.
105	Door de overheveling naar het gemeentefonds is de budgetneutraliteit lastig te bepalen. Dat wij eigen middelen is wel duidelijk. Zie de toelichting hieronder bij o.a. de vragen over de jaarrekening 2017 en de begroting 2018.
106	Budgetneutraliteit is wel het vertrekpunt bij elk van de drie sub-domeinen afzonderlijk, maar bij de onderdelen Participatie en Jeugd worden ook eigen middelen toegevoegd. Dit is deels een keuze (intensiveringen bij Participatiewet) en deels onvermijdelijk (substantiële tekorten ten opzichte van de Rijksbijdrage Jeugdhulp).
107	De gemeente hanteert budgetneutraliteit als uitgangspunt per deelterrein Jeugdhulp, WMO, Participatiewet. Echter de ontwikkeling van de lasten Jeugdhulp en WMO is dermate nadelig dat aanvullende middelen (op de rijksmiddelen) beschikbaar zijn gesteld en tegelijkertijd een programma van maatregelen is ontworpen om de lasten geleidelijk de komende 4 jaren omlaag te krijgen. De budgetten zijn daarnaast onderdeel van 1 sociaal domein, waarbinnen verevening kan plaatsvinden. Hierin zijn meer middelen opgenomen dan de integratieuitkeringen. Voor de BUIG en SW zijn geen aanvullende middelen meer nodig op grond van de laatste circulaire en budgetbrieven.
108	De transitie in het sociaal domein is ondertussen in het stadium beland dat er op basis van eigen ervaringen ramingen te maken zijn over het uitgaven verloop. Dit betekent verschuivingen binnen het sociaal domein op de onderdelen jeugd, Wmo, participatie en overig. De herschikking kan binnen de kaders van het sociaal domein plaatsvinden. Binnen deze herschikking wordt er tevens verder ingezet voor verdere versterking van onze preventieve aanpak.
109	Doordat een deel van de integratie-uitkeringen per 2019 is overgeheveld naar de algemene uitkering is het moeilijker om exact aan te geven welk deel voor de decentralisaties aan te merken zijn. Daar staat tegenover dat de uitgaven van bijvoorbeeld Wmo oud en Wmo nieuw sinds 2015 al niet meer te scheiden zijn.
110	Budgetneutraliteit is altijd wel het uitgangspunt geweest maar is voor Jeugd losgelaten. Hier is vanaf 2018 gekozen voor realistisch begroten.
111	Aangezien de kosten Sociaal domein hoger zijn dat de integratie-uitkering, is vooralsnog een onttrekking vanuit de reserve sociaal domein nodig. Het college heeft zichzelf wél de opdracht gegeven om het beleid dusdanig te bekijken, zodat deze onttrekking niet meer nodig is.
112	We streven naar budgetneutraliteit voor het gehele Sociaal Domein(3D) maar de uitgaven zijn nog steeds hoger dan de inkomsten.
113	Budgettaire neutraliteit is uitgangspunt. Daar waar verwacht wordt dat de kosten niet zullen passen binnen de rijksmiddelen, wordt een aanvulling geraamd vanuit de reserve Sociaal domein. Bij Jeugdhulp zijn de kosten hoger dan de rijksmiddelen, bij de Wmo lager en de kosten voor de uitvoering van de Participatiewet kunnen vooralsnog gedekt worden binnen de PW-middelen van het Rijk.
114	Inmiddels is budgetneutraliteit noodgedwongen losgelaten. In de begroting 2019 is een structureel tekort voorzien van € 1,5 miljoen en een aanvullend tijdelijk tekort van € 800.000. Er wordt momenteel gewerkt aan een bezuinigingsopdracht om het tekort met structureel € 800.000 terug te dringen en te komen tot heroverweging van bestaand beleid olopend tot € 300.000 structureel.
115	In het coalitieakkoord en de meerjarenbegroting is er rekening mee gehouden dat het Sociaal Domein niet geheel budgetneutraal zal zijn. In de organisatie is de opdracht uitgezet om de huidige overschrijdingen tussen nu en 2022 terug te brengen tot een beduidend lager niveau.
116	In de begroting ook gelden vrijgemaakt om de transformatie vorm te geven.

b. Ja, (ook) budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt, maar het lukt niet meer om dit uitgangspunt volledig toe te passen in de ramingen

#	Gevraagde toelichting
117	Van 2015 tot en met 2018 is de IUSD één op één in de begroting opgenomen. Voordelige saldi uit 2015 en 2016 zijn gedoteerd aan de bestemmingsreserve SD. Nadelige saldi uit 2016 en 2017 zijn t.l.v. deze reserve geboekt. Nu de IUSD (grotendeels) is opgegaan in de AU zullen de budgetten worden afgestemd op de werkelijke lasten.
118	De gemeente Sittard-Geleen hanteert als uitgangspunt om binnen de 3d's budgetneutraal uit te komen. Echter voor 2019 en verder kunnen de verwachte uitgave niet gedekt worden uit de beschikbare gelden (IU) en moet een beroep gedaan worden op de algemene middelen. Dit geldt met name voor de Jeugdwet.
119	Tot 2019 werd het uitgangspunt budgetneutraliteit gehanteerd en worden eventuele overschotten gereserveerd. Vanaf 2019 zijn de budgetten integraal onderdeel van de begroting geworden en zullen tekorten of overschotten onderdeel uitmaken van het jaarrekeningresultaat.
120	Zowel op "oude" Wmo-taken, "nieuwe" Wmo-taken, Jeugdwet-taken als PW-taken moeten eigen middelen worden ingezet.
121	In 2014 was budgetneutraliteit het uitgangspunt als randvoorwaarde voor beleidsuitgangspunten. In 2017 constateerden we dat dit uitgangspunt voor het kunnen realiseren voor verantwoorde jeugdhulp niet langer kunnen hanteren. In de begroting 2018 ev gaan we dus uit van een budget dat beter aansluit op de vraag. Het uitgangspunt blijft echter wel om de kosten in lijn te brengen met de deelbudgetten.
122	Op totaalniveau wordt bekeken of de inkomsten voldoende zijn om de uitgaven van het sociaal domein te dekken. Dit lukt niet volledig, dus er worden eigen middelen aan toegevoegd. Vanaf 2019 valt de IU-uitkering sociaal domein onder de algemene uitkering. Besloten is wel het 'hek' om het sociaal domein in stand te laten en de begrote bedragen van de budgetten als leidraad te nemen voor de omvang van het hek.
123	Het uitgangspunt is om de kosten op termijn ongeveer binnen de beschikbare middelen van het Rijk te brengen, echter op korte termijn zal dat niet lukken. De geraamde budgetten voor de gedecentraliseerde taken zijn circa € 2 mln. hoger dan door het Rijk beschikbaar gestelde budgetten.
124	Uitgangspunt is budgetneutraliteit, maar we merken in praktijk dat dat niet mogelijk is, omdat de middelen daarvoor tot nu toe ontoereikend zijn. In de begroting gaan we uit van realistische verwachtingen.
125	De inzet van andere middelen is onoverkomelijk gezien de verwachte tekorten. Splitsing op de verschillende domeinen is niet geheel realiseerbaar in verband met de integraliteit van werken. Bij de overgang naar de algemene uitkering zal budgetneutraliteit wel verdwijnen, maar dat is nu nog niet geheel zichtbaar.
126	Op alle drie de decentralisaties is budgetneutraliteit het uitgangspunt, maar is niet meer houdbaar. Op de Jeugdzorg nemen de tekorten zeer fors toe; op de Participatiewet (onderdeel WSW) is al jaren sprake van een snellere afbouw van rijksmiddelen dan dat medewerkers daadwerkelijk uitstromen. Alleen op het onderdeel Beschermd Wonen kennen we nog een overschot t.o.v. de rijksmiddelen. Overigens worden de gelabelde budgetten voor de drie decentralisaties ook steeds minder zichtbaar als onderdeel van de Algemene Uitkering, dus wordt de vraag rondom budgetneutraliteit (t.o.v. rijksmiddelen) steeds moeilijker te beantwoorden.
127	Wij zien met name op het vlak van Jeugdhulp de kosten stijgen.
128	Dit jaar is gebleken dat het realiseren van budgetneutraliteit niet meer haalbaar is. Alhoewel het een belangrijk uitgangspunt is, wordt vanaf 2019 begroot op basis van verwachte realisatie. Daarnaast wordt het, doordat de middelen grotendeels onderdeel worden van de algemene uitkering, moeilijker te duiden wat het budget is dat als uitgangspunt gehanteerd moeten worden voor budgetneutraliteit.
129	De ontvangen middelen van het Rijk blijken jaarlijks niet toereikend te zijn om de werkelijke uitgaven decentralisaties te dekken. Hierdoor moet de gemeente de algemene reserves aanspreken om de tekorten te dekken.
130	Het uitgangspunt voor budgetneutraliteit speelt op elke van de drie decentralisaties. In de praktijk blijkt budgetneutraliteit niet haalbaar: in 2015 lukte het nog binnen die budgetten te blijven, maar in de daaropvolgende jaren ontstaan tekorten. Eerst op jeugdhulp en nu ook op Wmo
131	Vanwege nieuwe inkoop per 1-1-'19 moet rekening gehouden met een kostenstijging van 15%, rijksmiddelen nemen slechts met 2,6% toe.
132	De integratie van de integratie-uitkering in de algemene uitkering heeft in die zin invloed op het uitgangspunt budgetneutraliteit dat het vanaf dan in principe niet meer te achterhalen is welk gedeelte van de uitkering betrekking heeft op Jeugdzorg en Wmo. Voor 2019 had PAUW eenmalig de uitkering nog gesplitst waardoor dit voor 2019 nog wel mogelijk was. Doordat de uitgaven op het gebied van Jeugdzorg en Wmo niet volledig gedekt kunnen worden door de uitkeringen van het Rijk, lukt het niet meer om het uitgangspunt volledig toe te passen. Voor 2019 en 2020 is dekking via de reserve sociaal domein noodzakelijk. Deze reserve wordt overigens gevoed door een andere bestemmingsreserve omdat de originele reserve sociaal domein inmiddels leeg is.
133	Het bestuurlijk uitgangspunt is budgetneutraal. Op dit moment is dat nog niet de realiteit. Ondanks dat is het uitgangspunt nog niet losgelaten. Op termijn, nadat de transformatie verder op gang is gekomen, zal heroverwogen worden of dit vastgehouden kan worden of dat dit alsnog wordt losgelaten.

b. Ja, (ook) budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt, maar het lukt niet meer om dit uitgangspunt volledig toe te passen in de ramingen	
#	Gevraagde toelichting
134	Naast rijksmiddelen worden ook eigen middelen ingezet om de tekorten op het sociaal domein te dekken. Het budget uit de begroting is taakstellend.
135	Budgetneutraliteit op het niveau van de afzonderlijke deelbudgetten is niet meer mogelijk. De middelen van de integratie-uitkering sociaal domein zijn vanaf 2019 of onderdeel van de algemene uitkering uit het gemeentefonds of omgezet naar een integratie-uitkering, waarbij het kader budgetneutraliteit raming baten en lasten verlaten wordt. Tekorten zijn voornamelijk toe te rekenen aan Jeugdwet (gerelateerd aan inkomsten Rijk).
136	<p>b: Ja, (ook) budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt, maar het lukt niet meer om dit uitgangspunt volledig toe te passen in de ramingen.</p> <p>Voor de 3D's werd vanaf de start in 2015 budgettair neutraal begroot, daar dit het raads kader betreft. Dit gebeurde zowel voor Jeugdhulp en ook voor WMO. Voor participatie is dit in 2017 en 2018, op basis van een aanvullend raadsbesluit, losgelaten, door de 2-jarige extra middelen.</p> <p>Vanaf 2019 is het raads kader herzien, daar we constateren dat budgetneutraliteit tekorten oplevert binnen de 3D's. Er is besloten om het raads kader sociaal domein te verruimen met overige budgetten binnen het sociaal domein; te weten WMO 2007, BUIG gelden, bijzondere bijstand en armoedebeleid. Het verruimen van het raads kader heeft zowel betrekking op de reguliere budgetten sociaal domein als op de reserves binnen het cluster sociaal domein.</p> <p>Hierna is er nog steeds sprake van een tekort (+/- € 2.8 miljoen p/j) dat voor 3 jaar uit de egalisatie-reserve Sociaal Domein wordt gefinancierd, met goedkeuring van de Provincie. Deze accepteert een overbruggingsperiode van 3 jaar o.b.v. een plan voor Terugdringen Tekorten Sociaal Domein.</p>
137	Bij het bestuursakkoord 2018-2022 zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld.
138	Onze gemeente heeft in beginsel budgetneutraliteit nagestreefd maar wij slagen er niet in om dit tot stand te brengen. Vasthouden aan budgetneutraliteit zou op dit moment grote gevolgen hebben voor het toenemen van de wachtlijsten in met name de Jeugdzorg.
139	<p>Deventer hanteert het uitgangspunt van budgetneutraliteit voor het totaal budget van de decentralisaties. Echter de afgelopen jaren is gebleken dat steeds algemene middelen noodzakelijk waren om tot een sluitende begroting te komen. In de meerjarenbegroting is daarom structureel budget uit de algemene middelen toegevoegd. Het principe "trap op trap af" geldt voor het geheel van het sociaal domein.</p> <p>Met ingang van 2017 is het budget voor WMO en Jeugd door het Rijk structureel verlaagd met 1,7 miljoen (zogenaamde uitname Wlz) Uit de ontwikkeling van het aantal cliënten blijkt dat het niet mogelijk is om de korting binnen het sociaal domein op te vangen. De raad heeft daarom bij de Voorjaarsnota 2017 besloten om structureel € 1,7 miljoen vanuit de Algemene Middelen toe te voegen.</p> <p>Bij de Voorjaarsnota 2018 is de bijdrage voor zorgkosten vanuit de Algemene Middelen verder structureel verhoogd met € 1 miljoen als gevolg van de sterke stijging van het aantal cliënten. Tevens zijn bij de Voorjaarsnota 2018 vanuit het accres middelen toegevoegd voor de AMvB Reële tarieven en de aanzuigende werking van het abonnementstarief.</p> <p>Ten aanzien van het onderdeel participatie worden de middelen voor het onderdeel WSW 1 op 1 doorgegeven aan de uitvoeringsorganisatie Konnected (voorheen Sallcon). Negatieve resultaten in de uitvoering dient Konnected vooralsnog op te vangen binnen haar eigen reserves. Op basis van het herstructureringsplan 2016 – 2020 en de realisatie in 2016 en 2017 is dit naar verwachting in ieder geval mogelijk tot 2026. De komende jaren wordt ingezet op de transformatie van Konnected.</p>
140	Zie toelichting bij vraag 2.
141	In 2019 is een eenmalige bijdrage uit de algemene middelen nodig om de begroting van het sociaal domein in evenwicht, d.w.z. budgettair neutraal, te houden.
142	Budgetneutraliteit is het uitgangspunt, maar dat wordt pas over enkele jaren voorzien. Tot die tijd is inzet 'eigen middelen' noodzakelijk.
143	We willen reeel ramen obv budgetneutraliteit, dit lukt niet op alle onderdelen.
144	Voor alle drie de onderdelen is budgetneutraliteit het uitgangspunt. Maar gezien de ontwikkelingen ontkomen we niet aan het inzetten van algemene middelen en de reserve die is gevormd voor het sociaal domein. Met name bij Jeugdhulp zien we stijgende lasten (zie ook onze landelijke en regionale communicatie-uitingen eerder dit jaar). Ook bij de participatiewet is de rijksbijdrage niet meer toereikend.
145	Het uitgangspunt is om de lasten reëel te begroten.

b. Ja, (ook) budgetneutraliteit is een belangrijk uitgangspunt, maar het lukt niet meer om dit uitgangspunt volledig toe te passen in de ramingen

#	Gevraagde toelichting
146	De gemeenteraad heeft uitgesproken dat er sprake moet zijn van budgetneutraliteit op totaal niveau. De kosten zijn echter hoger dan de baten. In de praktijk wordt daarom een taakstelling in de begroting opgenomen om budgettaire neutraal te kunnen ramen. Deze taakstelling wordt naar verwachting in 2020 ingelopen.
147	Dit lukt bijvoorbeeld niet meer ivm. de grote te korte op de Jeugd onder andere.
148	Er wordt zoveel mogelijk nog het uitgangspunt van budgettaire neutraliteit op deelbudgetniveau gehanteerd. Dit lukt echter niet, in 2018 en ook in 2019 zijn er budgetten van "WMO-oud" naar WMO-nieuw verschoven. Daarnaast zijn in de begroting 2019 extra middelen beschikbaar gesteld voor het sociaal domein m.n. op het onderdeel Jeugd. Deze kunnen niet worden betaald uit de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen.
149	Het niveau van budgetneutraliteit speelt zich af op het niveau van de afzonderlijke deelbudgetten jeugd, participatie en nieuwe Wmo. Echter, doordat het rijk de 3D's grotendeels laat opgaan in de Algemene Uitkering gaan we als gemeente hiervoor meer in de toekomst onze eigen standpunten te hanteren. Het standpunt voor een raming in het komend jaar is dan zoveel mogelijk gerelateerd aan de gemaakte kosten in de laatste jaren. Doordat de 3D's nu enkele jaren bij de gemeenten zijn belegd krijgen we ook een beter beeld van de jaarlijkse kosten. Verder ontschotten we in het Sociaal Domein de budgetten. Dat wil zeggen dat we tussentijds, bij de tussenrapportages wel schuiven met de budgetten. Het lukt overigens niet meer om volledige budgetneutraliteit toe te passen, omdat de kosten van met name de jeugdzorg hoger zijn dan de ontvangst van het rijk. Het gaat over een overschrijding van ongeveer 15 tot 20%.
150	Er wordt geprobeerd het in = uit principe te hanteren. echter vooral op jeugd en wmo zien we verschillen ontstaan ten opzichte van de inkomsten
151	Budgetneutraliteit is uitgangspunt die door de raad is uitgesproken maar dat blijkt niet toereikend te zijn.
152	Toelichting b: De ramingen 3D's 2019 zijn gebaseerd op basis van realistisch ramen, tw prognose van de uitgaven 2018.
153	Zie antwoord op vraag 2.
154	Vanaf het jaar 2019 is de in voorgaande jaren gevormde bestemmingsreserve sociaal domein volledig verbruikt. Hierdoor is in de begroting 2019 een fors beroep op de algemene middelen gedaan.
155	Budgetneutraliteit is uitgangspunt. gesteld is dat het sociaal domein de beschikbare middelen kan inzetten. Het gaat dan over het totaal van WMO, Jeugd en Participatie. Jaarlijks zetten we de integratie-uitkering volledig in vullen deze aan met algemene middelen waar de uitkeringen niet toereikend zijn.
156	Ondanks de opname in de algemene uitkering blijft het uitgangspunt dat deze nieuwe taak in principe binnen de beschikbaar gestelde middelen dient te worden uitgevoerd. Alleen zo is inzichtelijk te krijgen hoe vreselijk ontoereikend het toegevoegde budget is voor de uitvoering van deze verplichte taken.
157	Budgetneutraliteit is in principe nog steeds een uitgangspunt maar de realiteit wijst uit dat met name de kosten voor jeugdhulp (fors) hoger zijn dan de middelen die we daar voor ontvangen. De rijksmiddelen voor het sociaal domein worden integraal ingezet maar desondanks ontkomen we er niet aan (tijdelijk) aanvullend eigen middelen in te zetten ten behoeve het sociaal domein.
158	Wij hebben onvoldoende inzicht meer in de doorwerking van met name de lasten. Welk deel van de lasten is het gevolg van oud beleid en welk deel is ontstaan door de decentralisaties is niet op te registreren.
159	Op basis van de afgelopen jaren weten we dat op het WMO een overschot hebben en op de jeugd en WSW een tekort. We proberen zo reëel mogelijk te begroten op basis van werkelijke cijfer voorgaande jaren en prognoses nieuwe ontwikkelingen zoals invoering Wmo abonnementstarief. Via een stelpost monitoren we verwachte overschot/tekort op WMO en jeugd en participatie.

c. Nee, onze gemeente hanteert overwegend andere uitgangspunten (met als mogelijke consequentie dat ook eigen middelen worden ingezet)

#	Gevraagde toelichting
160	Uitgangspunt van budgetneutraliteit is voor ons van belang, maar een groter belang is dat de begroting zo reëel mogelijk dient te zijn. Vanwege de ervaringen van eerdere jaren is budgetneutraliteit losgelaten en hanteren we reële begroting als uitgangspunt.
161	De gemeente Heerde hanteert het principe van 'realistisch ramen'. Er wordt dus niet gekeken hoeveel geld er wordt ontvangen voor het sociaal domein (dit is toch te weinig) maar er wordt een realistische inschatting gemaakt o.b.v. het kostenverloop van de afgelopen jaren en het aantal verplichtingen/cliënten.
162	We proberen in te schatten wat de lasten de komende jaren worden a.d.h.v. lasten 2017 en het verloop tot nu toe in 2018.
163	Er is realistisch geraamd.
164	Uitgangspunt is een realistische begroting voor de 3D's op basis van verwachte kosten.
165	Primair heeft de gemeente gekozen om de zorg centraal te stellen. Vanwege de oplopende tekorten is het wel de vraag hoe lang we dit nog vol kunnen houden.
166	Inzet eigen middelen is noodzakelijk omdat uitkering SD ontoeriekend is.
167	Noodgedwongen zetten we ook eigen middelen in.
168	Met ingang van begroting 2019 hebben wij het strikte budgetneutrale kader losgelaten. Voor Wmo en Jeugd hebben wij stappen gezet om naar reële ramingen toe te werken.
169	Door de raad is besloten dat ingaande 2016 het Sociaal domein integraal onderdeel uitmaakt van de begroting en eventuele tekorten binnen de begroting worden opgevangen. De ramingen voor de nieuwe taken decentralisaties Sociaal Domein voor 2019-2022 zijn gebaseerd op: <ul style="list-style-type: none"> • €61472;Jeugd: Gebaseerd op de werkelijk uitgaven 2017 (structureel € 2.444.000); • €61472;Wmo: We volgen de ramingen op dit onderdeel van de ISD die gebaseerd zijn op de werkelijke uitgaven 2017 en de prognose voor de komende jaren; • €61472;Participatie: Gebaseerd op de afspraken die hierover zijn gemaakt met de WSD waarin we de (voormalige) deelluitkering Participatie doorbetalen ter uitvoering van deze taak.
170	Deze keuze geldt voor alle budgetten. We begroten de verwachte lasten.
171	We gaan over naar een één portemonnee filosofie. Het budgetneutraliteit geldt voor de volledige begroting.
172	Met ingang van 2018 is een nieuw uitgangspunt gehanteerd met betrekking tot de lasten en baten binnen het sociaal domein (Jeugdwet, WMO 2015, Participatiewet en WMO HH). Vanaf 2018 is de afspraak om de lasten en baten in dit kader in 3 stappen binnen de gemeentelijke begroting te brengen. Voor 2018 betekent dit dat de exploitatie voor 1/3 deel wordt belast met een tekort/gevoed met een overschot. In 2019 is dit 2/3 deel en vanaf 2020 worden de lasten en baten volledig in het begrotingsresultaat meegenomen. In 2018 wordt 2/3 deel ten laste/ten gunste van de reserve gebracht en in 2019 1/3 deel. Een ander voor ons belangrijk uitgangspunt op inhoud is de kwaliteit van hulp.
173	We proberen te ramen op basis van de verwachte zorgkosten. Bij nadelen wordt wel snel de link gelegd met de ontvangsten uit het gemeentefonds. Waarom ontvangen we minder dat het kost? Is het sociaal domein wel doelmatig en doeltreffend ingericht? Daarom wordt dit ook onderzocht begin 2019.
174	Er wordt voor de raming gekeken naar de cijfers over voorgaande jaren en een inschatting gemaakt van de ontwikkeling zoals prijsstijging en aanname voor groei. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2019 is de ontwikkeling van 2018 voor met name jeugd naar nu blijkt wellicht te laag ingeschat.
175	Begroting 2019 is gebaseerd op werkelijk uitgaven 2016 en 2017 en prognose 2018 (o.b.v. 1e kwartaalrapportage 2018).
176	We geven meer uit dan we ontvangen. Zie ook uitkering Stroppepot.
177	Er liggen geen budgettaire beperkingen op de zorgverlening. De voorziening in de juiste zorg naar aanleiding van zorgvragen zijn leidend voor de uitgaven en de ramingen daarvan.
178	Tot en met 2018 zoveel mogelijk budgettair neutraal. M.i.v. 2019 is er extra budget toegevoegd. Met name i.v.m. lagere eigen bijdrage. De aanzuigende werking wordt nog even afgewacht.
179	Tekorten op de gedecentraliseerde taken worden opgevangen binnen de totale gemeentebegroting. Het kader met de invoering van de integratie uitkering sociaal domein was dat we de uitvoering van gedecentraliseerde taken doen voor de middelen die we er voor krijgen. Dit kader is vanaf 2016 losgelaten.
180	Uitgangspunt is onderbouwing i.c.m. uitgaven voorgaande jaren.
181	Uitgangspunt is onderbouwing i.c.m. uitgaven voorgaande jaren.

c. Nee, onze gemeente hanteert overwegend andere uitgangspunten (met als mogelijke consequentie dat ook eigen middelen worden ingezet)

#	Gevraagde toelichting
182	De ramingen van de lasten zijn voornamelijk gebaseerd op cijfers van de gemiddelde jaarlijkse lasten uit de 3 voorgaande jaren en daarnaast nemen we de beleidswijzigingen mee.
183	Eerste uitgangspunt is realistisch ramen. Daarnaast is een incidenteel budget van € 1,5 mln. opgenomen in 2019 voor innovaties in het sociaal domein. Dit wordt gedekt door de algemene reserve. Er is een inschatting gemaakt van een worst case scenario, zijnde € 5 mln. tekort. Dit is opgenomen in de risicoparaagraaf.
184	Tot en met 2018 werden de middelen uit de IU SD doorgegeven naar de betreffende budgetten en werd –waar nodig- extra bijgeraamd mits voldoende onderbouwd. Vanaf 2019 vindt alleen bijraming plaats op basis van onderbouwing.
185	De koppeling met algemene uitkering c.q. integratie-uitkering wordt losgelaten vanaf 2019. Op basis van de ervaringcijfers 2015 tot en met heden worden de budgetten sociaal domein bepaald. De koppeling met de ontvangsten wordt (net als de meeste onderdelen in de begroting) losgelaten. Uitgangspunt voor de budgetten is niet meer wat we ontvangen vanuit het Rijk maar wat we verwachten aan zorgkosten te hebben.
186	De koppeling met algemene uitkering c.q. integratie-uitkering wordt losgelaten vanaf 2019. Op basis van de ervaringcijfers 2015 tot en met heden worden de budgetten sociaal domein bepaald. De koppeling met de ontvangsten wordt (net als de meeste onderdelen in de begroting) losgelaten. Uitgangspunt voor de budgetten is niet meer wat we ontvangen vanuit het Rijk maar wat we verwachten aan zorgkosten te hebben.
187	De koppeling met algemene uitkering c.q. integratie-uitkering wordt losgelaten vanaf 2019. Op basis van de ervaringcijfers 2015 tot en met heden worden de budgetten sociaal domein bepaald. De koppeling met de ontvangsten wordt (net als de meeste onderdelen in de begroting) losgelaten. Uitgangspunt voor de budgetten is niet meer wat we ontvangen vanuit het Rijk maar wat we verwachten aan zorgkosten te hebben.
188	Met ingang van de begroting 2018 hebben we budgetneutraliteit losgelaten en hebben ingezet op een realistische raming van lasten binnen het sociaal domein. Deze aanpassing is verwerkt in het Voortgangsbericht 2018 (tussentijdse rapportage).
189	In periode 2014-2018 hebben wij rijksbudget als kaderstellend budget gehanteerd. Vanaf 2019 omslag naar reële kosten-begroting.
190	Het gehanteerde uitgangspunt is realistisch ramen.
191	Zo nodig zetten wij eigen middelen in.
192	Uitgangspunt: realistisch begroten.
193	Tot en met 2018 volgde Apeldoorn grotendeels de rijksvergoeding, waarbij de raad een reserve sociaal domein had ingesteld om plussen en minnen binnen het sd op te vangen. Die reserve eindigt per 31-12-2019. In de het bestuursakkoord en in de MPB 2019-2022 is vastgelegd, dat de rijksvergoeding niet meer leidend is voor onze ramingen, maar dat die gebaseerd worden op wat nodig is voor goede en adequate zorgverlening en participatie. Alleen voor het onderdeel beschermd en maatschappelijke opvang is de rijksvergoeding nog een belangrijke parameter vanwege onze regionale verplichtingen als centrumgemeente.
194	Wij hanteren realistisch ramen als uitgangspunt.
195	In onze begroting 2019-2022 is het sociaal domein financieel volledig ontschot verwerkt. Zowel de rijksmiddelen als een zo'n goed mogelijke inschatting van de lasten sociaal domein muteren wij met de algemene middelen.
196	Belangrijk is welke middelen nodig zijn voor de goede zorg.
197	De decentralisaties worden uitgevoerd via gemeenschappelijke regelingen. Alleen de GR, die de bovenlokale jeugdhulp begroot op basis van de (vm.) integratie-uitkering sociaal domein. Participatie, jeugdhulp lokaal en Wmo (grotendeels open einde-regelingen) worden door de GR'-en begroot op basis van een raming van de verwachte uitgaven en inkomsten. Dit houdt niet noodzakelijkerwijs geleijde tred met de Rijksmiddelen, die Schiedam ontvangt. Ten behoeve van een zachte landing van de decentralisaties is een reserve sociaal domein gevormd, die inmiddels is uitgeput. De oplopende tekorten bij de jeugdzorg, participatie en WMO leggen meer en meer beslag op de algemene middelen.
198	Er worden eigen middelen ingezet.
199	In de lopende MJR is al een structureel bedrag van € 359.000 dat betrekking heeft op het Sociaal Domein ten laste van de algemene middelen gebracht, waarmee de budgetneutraliteit is losgelaten. In de primitieve meerjarenbegroting 2019-2022 zijn, middels een amendement, voor de jaarschijf 2019 de hogere verwachte zorgkosten voor met name de jeugd (€ 540.000) en de nadelige effecten van de bijgestelde regionale risicovereveningssysteem (€ 350.000) bijgeraamd. Daarbij is dekking gevonden door de resterende middelen in de reserve Sociaal Domein aan te wenden en de Algemene Reserve basisdeel. Voor 2020 en verder is een stelpost nader te nemen maatregelen in de begroting opgenomen. Bij het voorjaarsdebat zal met een dekkingsvoorstel worden gekomen ter invulling van deze taakstelling. Daarbij kan ook worden gezocht buiten de kaders van het Sociaal Domein.

c. Nee, onze gemeente hanteert overwegend andere uitgangspunten (met als mogelijke consequentie dat ook eigen middelen worden ingezet)

#	Gevraagde toelichting
200	Er wordt tot nu toe nog wel vergeleken met de budgetten die we ontvingen. Bij de Wmo is dit al losgelaten. De uitgaven zijn geschot opgenomen in de begroting obv de te verwachten uitgaven. Qua dekking van de tekorten en de benodigde middelen en voor de invoer van de integrale werkwijze (wijkteams) hanteren we wel het principe van ontschotten voor zover toereikend.
201	Gezien de omvang van de tekorten binnen de decentralisaties is budgetneutraliteit geen optie. Door het loslaten van de neutraliteit hebben (forse) bezuinigingen moeten plaatsvinden op taakvelden buiten het sociaal domein.
202	Bij aanvang van de decentralisaties was budgetneutraliteit het uitgangspunt. Dit is echter in de jaren erna losgelaten. De budgetten zijn bepaald op basis van daadwerkelijk geraamde lasten (en dus niet op basis van wat er binnenkomt voor de gedecentraliseerde taak) en de gedecentraliseerde budgetten maken onderdeel uit van de integrale financiering van de gemeentelijke taken. Als er dus extra geld nodig is voor een bepaalde (gedecentraliseerde) taak dan wordt niet meer gekeken naar het specifieke rijksbudget maar dan wordt dit integraal afgewogen en geprioriteerd tesamen met alle budgettaire ontwikkelingen binnen de gemeente.
203	Met ingang van 2018 is budgetneutraliteit losgelaten, baseren het budget op een combinatie van historische besteding en extrapolatie van lasten van een deel van het lopende jaar.
204	We begroten op basis van verwachte reële uitgaven.
205	Er is begroot op basis van de verwachte reële uitgaven.
206	Er is begroot op basis van verwachte reële uitgaven.
207	Er is begroot op basis van verwachte reële uitgaven.
208	Vanaf de begroting 2019 heeft onze gemeente budgetneutraliteit als belangrijkste uitgangspunt losgelaten. De lasten in het Sociaal Domein zijn geraamd op basis van de werkelijk te verwachten kosten. Gevolg is dat eigen middelen moeten worden ingezet.
209	Vanaf de begroting 2019 heeft onze gemeente budgetneutraliteit als belangrijkste uitgangspunt losgelaten. De lasten in het Sociaal Domein zijn geraamd op basis van de werkelijk te verwachten kosten. Gevolg is dat eigen middelen moeten worden ingezet.
210	Er wordt reëel begroot op basis van gemeentelijk beleid en wettelijke voorschriften.
211	Als er een tekort is worden er middelen ingezet vanuit de reserve Sociaal Domein.
212	De totale begroting is budgetneutraal. De raad kan zelf accenten leggen en budget voor bepaalde onderdelen inzetten. Waardoor er ook extra budget voor de decentraliseerde taken beschikbaar kan worden gesteld.
213	Binnen de gemeente Capelle aan den IJssel is het uitgangspunt om uitgaven gestuurd te begroten. Er wordt gezien welke uitgaven (onderhouden) nodig zijn om taken uit te voeren, ongeacht de inkomsten uit de Integratie Uitkering Sociaal Domein.
214	Wij begroten o.b.v. werkelijk verwachte uitgaven (en inkomsten).
215	Berkelland hanteert het principe "zorg voor wie dat nodig heeft". Dit betekent in de praktijk dat er eigen middelen moeten worden aangewend ter dekking van de lasten.
216	In principe geldt het uitgangspunt om toe te werken naar budgetneutraliteit per decentralisatie. In de praktijk is dit nog lastig te realiseren en worden tekorten gedekt uit de algemene middelen. Overschotten van een decentralisatie komen ook ten gunste van de algemene middelen. In de toekomst willen we per decentralisatie een zo goed mogelijke begroting opnemen.
217	Ramingen worden gebaseerd op de ervaringscijfers van het lopende en de voorgaande jaren.
218	Er zijn eigen middelen toegevoegd aan de kosten voor het Sociaal Domein, voornamelijk veroorzaakt door de kosten voor Jeugd.
219	De ramingen worden gebaseerd op de ervaringscijfers van het lopende en de voorgaande jaren.
220	De (meerjaren) begroting 2019-2022 is gebaseerd op ervaringscijfers. Eigen middelen worden daarbij ingezet.
221	Extra gelden vanuit de algemene uitkering ad 6 miljoen. Waarvan voor jeugd 5 mln en voor de WMO 4 mln als extra middelen hiervan gaan de verwachte transformatie opbrengsten van 3 mln.
222	Budgetneutraliteit is altijd wel het uitgangspunt geweest maar is voor Jeugd losgelaten. Hier is vanaf 2018 gekozen voor realistisch begroten.
223	De raming van de lasten is overwegend gebaseerd op ervaring cijfers.
224	De omvang van de budgetten wordt afgeleid van het beleid en de specifieke factoren van de gemeente. Daarbij is de omvang van de rijksbijdrage niet allesbepalend.
225	1) Budgetneutraliteit is altijd wel het uitgangspunt geweest maar is voor Jeugd losgelaten. Hier is vanaf 2018 gekozen voor realistisch begroten.

c. Nee, onze gemeente hanteert overwegend andere uitgangspunten (met als mogelijke consequentie dat ook eigen middelen worden ingezet)

#	Gevraagde toelichting
226	De zorgbehoefte is leidend. Wel is er sturing om de uitgaven zoveel mogelijk in lijn te brengen met de inkomsten.
227	Ons uitgangspunt is het reëel ramen van zowel de uitgaven als de inkomsten.
228	Ons uitgangspunt is het reëel ramen van zowel de uitgaven als de inkomsten.
229	Budgetneutraliteit is het uitgangspunt. Wij gaan uit van zorgverlening naar behoefte. Gemeente Bergen heeft een transformatieplan sociaal domein opgesteld dat als leidraad in het coalitieprogramma 2018-2022 is meegenomen. De wensen vanuit het coalitieprogramma zijn opgenomen in de begroting 2019. Aanscherping van beleid heeft voor 2019 geleid tot een bezuiniging op het sociaal domein van ca 5 ton. De totale kosten voor de uitvoering van de 3D's overstijgen de beschikbaar gestelde budgetten vanuit het rijk.
230	M.i.v. 2018 worden de structurele begrotingskaders gebaseerd op ervaringsgegevens en actuele prognoses, waarmee we het programma sociaal domein integraal inbedden in de totale begroting, net als alle andere programma's. Bepaald voor de budgetten per taakveld zijn voortaan reëel geraamde kosten van het vastgestelde Amstelveense beleid. Er is geen direct verband meer tussen de ontvangen vergoedingen per onderdeel en de beschikbare budgetten.
231	Middelen volgen beleid.
232	Aangezien de integratie-uitkering sociaal domein ingaande 2019 is geïntegreerd in de algemene uitkering is de koppeling losgelaten en begroten we op basis van de ervaringscijfers. De budgetten sociaal domein maken dus integraal onderdeel uit van de begroting 2019-2022.
233	De gemeente zet meer middelen in omdat het 3d Rijksbudget onvoldoende is, met name voor de jeugd.
234	Bij de begroting hebben wij gekeken naar de uitgaven van de afgelopen jaren en rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen.
235	Uit de paragraaf 5D Begroting 2019: Door de verandering in het rijksbeleid, verandert ook de manier waarop het sociaal domein in de begroting 2019 wordt opgenomen. In de periode 2015 tot en met 2018 is het sociaal domein als een min of meer gesloten sub-begroting in de gemeentelijke begroting opgenomen. Uitgangspunt hierbij was dat de middelen die de gemeente ontvangt van het rijk, het budgettaire kader vormen voor alle uitgaven in het sociaal domein. Onderbestedingen werden toegevoegd aan de egaliseringsreserve sociaal domein, waarmee vervolgens overschrijdingen op het budget gedekt kunnen worden. Vanaf 2019 wordt deze systematiek, als gevolg van de landelijke wijziging, losgelaten. De budgetten voor het sociaal domein worden dan gebaseerd op de prognose van de lasten. Hogere of lagere uitgaven op het sociaal domein zijn onderdeel van het totale financiële resultaat van de gemeente
236	uitgangspunt is dat geraamd wordt wat nodig is. De consequentie is dat er mogelijk ook eigen middelen ingezet worden. Wel zijn tot en met 2018 de wijzigingen in de circulaire die betrekking hadden op het SD één op één doorgezet in de begroting.
237	Gemeente Meerssen raamt m.i.v. 2019 o.b.v. realistische ramingen.
238	Met ingang van 2019 heeft de raad besloten om, net als het rijk, de budgetten voor sociaal domein niet meer te oormerken. Voor het onderdeel participatie voormalig Wsw is het budget leidend, met dien verstande dat ook hier eigen middelen worden ingezet voor begeleiding.
239	Wij volgen de begroting van de Dienst en vullen aan met eigen middel.
240	We gaan bij de meerjarenramingen uit van de te verwachten uitgaven. Dekking vinden we in het totaal van de begroting.
241	Het uitgangspunt bij de meerjarenbegroting is zo realistisch mogelijk begroten.
242	Tot en met 2018 was het uitgangspunt het streven naar budgettaire neutraliteit hetgeen niet haalbaar is gebleken. M.i.v. 2019 zijn lasten begroot op basis van reële inschatting van de realisatie.
243	In de begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 zal niet meer éénduidig zichtbaar zijn welke uitgaven er voor welke decentralisatie worden gedaan. Dit vloeit voort doordat er verbindingen zijn ontstaan tussen de verschillende domeinen, maar ook door een andere wijze van toerekening van loonkosten (o.a. middels programma overhead).
244	Uitgangspunt voor de Alkmaarse begroting is een realistische raming, dus de lasten zijn gebaseerd op de ervaringen in eerdere jaren en de verwachting in de komende planperiode. Uitzondering hierop vormt het budget voor Beschermd wonen, daarbij is het uitgangspunt nog wel budgetneutraliteit, vanwege het regionale karakter van het budget.
245	Wij begroten sinds dit jaar op basis van ervaringscijfers.
246	Onze begroting 2019-2022 is gebaseerd op ervaringscijfers waarbij budgetneutraliteit niet als uitgangspunt is gekozen.
247	We trachten zo goed mogelijk de lasten te begroten, los van de baten die we van het rijk ontvangen. De basis daarvoor vormen de gerealiseerde lasten in de periode 2015-2018.
248	Wij nemen de decentralisaties in de begroting op, op basis van de uitgaven die wij verwachten. (ervaringscijfers voorgaande jaren en prognoses).

c. Nee, onze gemeente hanteert overwegend andere uitgangspunten (met als mogelijke consequentie dat ook eigen middelen worden ingezet)

#	Gevraagde toelichting
249	Uitgangspunt is: reëel ramen, waarbij de gemeenteraad heeft besloten om vanaf 2019 het “gesloten systeem sociaal domein” los te laten.
250	Onze raad heeft besloten dat we 2019 nog wel budgettair neutraal ramen voor de onderdelen Sociaal Domein in de algemene uitkering (gebaseerd op de clusters). Vanaf 2020 wordt het uitgangspunt van budgettair neutraal verwerken losgelaten en wordt jaarlijks geïndexeerd voor loon- prijs en volumeontwikkeling. We gaan dan langzamerhand naar een uitgavenraming.
251	M.i.v. het jaar 2019 wordt binnen het Gemeentefonds geen onderscheid meer gemaakt tussen de afzonderlijke deelbudgetten voor het sociaal domein. Dat is de reden dat de gemeente Roosendaal vanaf 2019 uitgaat van realistische ramingen voor het sociaal domein, gebaseerd op ramingen en ervaringen van de afgelopen jaren. (Voorheen gingen wij uit van het principe ‘uitvoering binnen rijksbudget’.)
252	Wij ramen de te verwachte kosten.
253	De gemeente hanteert geen budgetneutraliteit bij de raming van de totale lasten van het sociale domein. Leidend is de verwachte zorgbehoefte van de inwoners , gebaseerd op de realisatie 2017 /2018 en de regionale afspraken met betrekking tot inkoop.
254	Wij ramen de reëel verwachte lasten op basis van ervaringscijfers en afgesloten contracten.
255	De gemeente raamt zo reëel mogelijk in haar begroting. Dit op basis van ervaringscijfers, actuele contracten en aanlevering van informatie door de GRSK e.d.
256	Budgetneutraliteit is vanaf 2019 losgelaten, vooral omdat we niet meer precies de geormerkte bedragen uit de Algemene uitkering kunnen halen.
257	Er wordt geraamd wat naar verwachting zal worden uitgeven, gebaseerd op enerzijds realisaties 2015,2016 en 2017, maar ook rekening houdend met actuele ontwikkelingen.
258	De raad heeft vanaf 2018 1 programma Sociaal domein vastgesteld. Dit programma is onderverdeeld naar de verschillende deelgebieden, Wmo - Jeugd - Inkomen en Participatie. De begroting 2019 is gebaseerd op ervaringscijfers 2017 en 2018. Uiteraard is er rekening gehouden met indexering. Onderlinge budgetverschuivingen tussen de verschillende deelgebieden zijn opgevangen binnen het programma sociaal domein.
259	Daar waar budgetneutraliteit in de eerste jaren na de decentralisaties wel werd nagestreefd, heeft de realisatie in de afgelopen jaren duidelijk gemaakt dat dit uitgangspunt niet meer houdbaar is. Het aantal inwoners dat zorg en/of ondersteuning vraagt neemt toe. Tevens zien we een verzwaring van die zorgvragen. Dit betekent dat de uitgaven in het sociaal domein fors toenemen. Deze beweging zien we niet terug in de rijksbijdragen die de gemeente ontvangt voor de taken voortkomende uit de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. Met ingang van de begroting 2019 zet de gemeente daarom structureel eigen middelen in.
260	Wij zien bij Jeugd dat de decentralisatieuitkering/ algemene uitkering ontoereikend is om onze kosten te dekken.
261	Eigen uitgangspunten voor indexatie en voor regionale inkoop samenwerking op basis van realistische ramingen.
262	Toelichting antwoord c: Onze gemeente laat de koppeling tussen de rijksbudgetten en lasten los. Deze rijksbudgetten zijn immers vanaf 2019 niet meer afzonderlijk inzichtelijk binnen de algemene uitkering van het gemeentefonds.
263	Uitgangspunt is realistisch begroten.
264	De gemeente Oss stelt budget beschikbaar om de noodzakelijke zorgkosten te kunnen afdekken. Rijksinkomsten spelen hierbij geen factor.
265	In de afgelopen periode zijn er verschuivingen geweest binnen de domeinen van Jeugd/WMO. Dit geldt zowel voor de middelen die binnen de IU SD zijn overgekomen, maar er zijn eveneens vanuit bestaande (preventieve) budgetten middelen ingezet of extra middelen beschikbaar gesteld vanuit het begrotingsresultaat. Dit om met name de tekorten van Jeugd op te vangen.
266	Eigen uitgangspunten voor indexatie en voor regionale inkoop samenwerking op basis van realistische ramingen.
267	Er is geen directe koppeling meer tussen de integratie-uitkering en de raming van de lasten. Het uitgangspunt is wel om hogere lasten zoveel mogelijk binnen het programma Samenleven en Zorgen op te vangen.
268	Het sociaal domein maakt onderdeel uit van de integrale benadering van de beleidskeuzes. Hierdoor zijn vanaf 2016 eigen ramingen gemaakt.
269	Eigen uitgangspunten voor indexatie en voor regionale inkoop samenwerking op basis van realistische ramingen.
270	Vanaf 2017 hanteert de gemeente realistisch ramen.
271	Vanwege de overschrijdingen op de bij de decentralisaties overgekomen taken is het voor onze gemeente geen realistisch uitgangspunt om uit te gaan van budgetneutraliteit.

c. Nee, onze gemeente hanteert overwegend andere uitgangspunten (met als mogelijke consequentie dat ook eigen middelen worden ingezet)

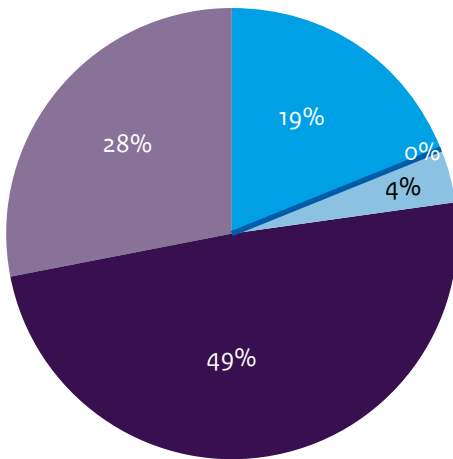
#	Gevraagde toelichting
272	De middelen die nodig zijn voor 3D worden begroot op basis van ervaringscijfers, aanbestedingen en overige ontwikkelingen.
273	De geraamde uitgaven voor de uitvoering van de 3D taken, zijn hoger dan de middelen die daarvoor worden ontvangen binnen het gemeentefonds. Tot en met 2018 werd het uitgangspunt gehanteerd dat de uitvoering van de 3D taken moet passen binnen de middelen die het Rijk daarvoor beschikbaar stelt.
274	Op basis van de verwachte kosten.
275	Budgetneutraliteit was het oorspronkelijk uitgangspunt bij de overgang van het sociaal domein. Vanaf de begroting 2018 is de budgettaire neutrale verwerking van de ontwikkelingen binnen het sociaal domein (deels) losgelaten. De bezuinigingsopgave komt ook deels ten laste van de budgetten buiten de decentralisaties.
276	Het principe van budgetneutraliteit hebben we vanaf 2019 vanwege de grote tekorten over de afgelopen jaren losgelaten.
277	Voor de begroting 2019-2022 is het belangrijkste uitgangspunt om realistisch te begroten. Daarnaast houden we rekening met (beleidsmatige) ontwikkelingen.
278	Uitgavenbudgetten zijn vanaf de begroting 2018 zo realistisch mogelijk ingeschat. Hierdoor zijn de tekorten zichtbaar in de begroting.
279	Budgetneutraal ramen is al voor 2019 losgelaten. Raming vindt plaats op basis van de daadwerkelijk te verwachten lasten.
280	De aanbevelingen genoemd in de brochure "Analyse financiën decentralisaties sociaal domein 2018" zijn meegenomen bij opstelling van de meerjarenbegroting. De volgende uitgangspunten zijn toegepast om de begroting 2019-2022 realistisch te ramen. <ul style="list-style-type: none"> • de ramingen zijn op basis van realisatiecijfers jaarrekening 2017 en de prognose 2018 (1e kw 2018); • de ramingen zijn op basis van het Ondernemingsplan Senzer 2019 en meerjarenbegroting, Uitvoeringskosten GR Peelgemeenten 2019 en meerjarenbegroting, regionale afspraken voor Veilig thuis, Spoed eisende zorg, Jeugdbescherming en jeugdreclassering; • er heeft geen bijstelling m.i.v. 1-1-2019 plaatsgevonden als gevolg van invoering van het abonnementstarief. Wij verwachten hier geen extra lasten omdat de eigen bijdrage voor Gemert-Bakel al laag is n.a.v. reeds eerder genomen besluiten tot verlaging.
281	Onze gemeente begroot op basis van reële verwachtingen voor wat betreft de kosten in 2019 en verder.
282	Wij willen een realistische begroting en ramen de werkelijk verwachte kosten waarbij wij niet uit gaan van budgetneutraliteit. De doeluitkering is al vanaf 2016 onvoldoende om de kosten van Jeugd en Wmo te dekken. Deels werd een tekort op Jeugd gecompenseerd door Wmo en deels zet de gemeente eigen middelen in.
283	Onze gemeente neemt taakstellende budgetten in de begroting op op basis van de beleidsuitgangspunten en ervaringscijfers. Onze gemeente heeft een risicoreserve transities gevormd om eventuele tegenvallers te kunnen dekken. Deze reserve is vanaf het begin door overschotten op de begrotingsbudgetten gegroeid naar € 4 miljoen. De raad heeft in 2017 besloten om voor de jaren tot en met 2020 de reserve te maximeren op € 2 miljoen.
284	Leiderdorp zet tevens eigen budgetten in t.b.v. de 3 D's.
285	Raming vinden plaats op basis van ervaringscijfers van baten en lasten.
286	Met ingang van de begroting 2019 (overgang van IUSD naar gemeentefonds) zijn onze budgetten voor de uitvoering van de 3D taken op realistische grond opgenomen in de (meerjaren)begroting 2019. Hiervoor hebben we ons gebaseerd op de realisatiecijfers 2016-2017.
287	Wij kiezen er nadrukkelijk voor het tekort op het sociaal domein in de begroting tot uitdrukking te brengen en zo nodig het tekort uit reserves af te dekken.
288	Wij hanteren het motto "Zorg is leidend". Net zoals we die stelregel hanteren bij andere gemeentelijke taken. Wat is nodig? is leidend, niet hoeveel geld daarvoor beschikbaar wordt gesteld. Het enige kader daarbij is de totale beschikbare inkomsten in de totale begroting van de gemeente.
289	De uitgaven voor het sociaal domein worden realistisch begroot op basis van realisatiecijfers voorgaand jaar en op basis van verwachte ontwikkelingen.
290	Met het vaststellen van het financieel kader 2019 heeft de raad besloten om vanaf de begroting 2019 geen onderscheid meer te maken tussen middelen beschikbaar voor het Sociaal Domein en Algemene middelen en over te gaan op het realistische begroten van de uitgaven voor het Sociaal Domein.
291	Budget op basis van verwachte werkelijke uitgaven (aantallen en prijzen).
292	De lasten in de begroting 2019 zijn reëel geraamd.

c. Nee, onze gemeente hanteert overwegend andere uitgangspunten (met als mogelijke consequentie dat ook eigen middelen worden ingezet)

#	Gevraagde toelichting
293	De algemene uitkering en de integratie-uitkering vormen algemene middelen voor de gemeente. Het is, zo veel jaar na de invoering van de decentralisaties, niet meer van belang of die algemene middelen worden ingezet voor wegonderhoud, of voor het sociale domein. De kosten sociaal domein moeten integraal worden afgewogen binnen de gemeentebegroting ten opzichte van andere taken en wensen.
294	Ervaringscijfers in combinatie met afgesloten contracten. Per saldo worden we geconfronteerd met tekorten, welke met eigen middelen opgevangen worden in onze meerjarenraming.
295	Getracht wordt budgetneutraliteit voor de sociale werkvoorziening te realiseren. Mocht dit evenwel niet lukken, dan wordt er vanuit de algemene middelen aanvullend budget beschikbaar gesteld. Zo wordt er in 2019 een extra budget van € 92.281 beschikbaar gesteld.
296	Het uitgangspunt van budgetneutraliteit is in 2018 losgelaten.
297	Budgetneutraliteit is niet meer mogelijk. De gemeente Hellendoorn heeft een meerjarig niet-sluitende begroting ingeleverd bij de Provincie.
298	De gemeente Vaals begroot zo reëel mogelijk, geen rekening houdend met de integratie-uitkering.
299	gerealiseerde uitgaven jaar ervoor is leidend
300	Bij de begroting 2019 is zo veel als mogelijk gebruik gemaakt van ervaringscijfers en reële kostenramingen.
301	Op basis van de verwachte lasten (op basis van de werkelijke lasten van het voorgaande boekjaar) wordt de begroting opgesteld. Het verschil tussen de integratie uitkering en de begrote lasten, wordt gedekt uit de bestemmingsreserve sociaal domein. Deze bestemmingsreserve is door de raad beschikbaar gesteld vanwege de toegepaste kortingen vanuit het Rijk en de verwachting dat de beschikbaar gestelde middelen onvoldoende waren om de zorg voor inwoners te kunnen waarborgen.
302	We begroten op basis van verwachte werkelijke uitkomst.
303	Vanaf de begroting 2019 wordt er op advies van de provincie Limburg geen gebruik meer gemaakt van stelposten om de uitgaven 3D's budgettair neutraal te verwerken. De oude stelposten zijn in de begroting 2019 vrij komen te vallen, dit is ten laste gegaan van de algemene middelen.
304	Bij de raming van de lasten wordt een combinatie van verschillende uitgangspunten genomen, zoals afgesloten contracten, ervaringscijfers alsook historische kosten om een zo reëel mogelijk beeld te krijgen van de werkelijk te verwachten lasten. De relatie met de integratie-uitkeringen is losgelaten. Deze worden beschouwd als algemene middelen.
305	De ramingen zijn met name gebaseerd op ervaringscijfers uit de afgelopen jaren.
306	Uitgangspunt is dat het beleid leidend is. Vanuit de historische gegevens uit 2017 en 2018 is het uitgavniveau in de meerjarenbegroting realistisch geprognoseerd. In de financiering van de decentralisatie speelt ontschotting een grote rol. Ontschotting alleen heeft niet geleid tot volledige dekking van de kosten. De algemene begrotingsruimte is daarnaast ook deels gebruikt om de kosten te dekken.
307	Vanaf 2019 budgetteren we op basis van de verwachte kosten.

Vraag 2.

De onderbouwing van de lastenramingen 2019 voor de gedecentraliseerde taken is overwegend gebaseerd op:

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Inputbesteding=PxQ-besteding (in eigen gemeentelijke contracten met zorgaanbieders of via bijdragen daarvoor aan verbonden partijen)	58	19%
■ Populatiebesteding (de zorgaanbieder krijgt een vast bedrag per inwoner)	0	0%
■ Resultaatbesteding (de zorgaanbieder krijgt betaald naar behaalde resultaten, veelal naar een behaald niveau behorend bij een zorgbehoefte-profiel)	13	4%
■ Ervaring cijfers (raming op basis van de ontwikkeling in de realisaties vanaf 2015)	149	49%
■ Anders	87	28%
Totaal	307	

Keuze e toelichten.

a. Inputbesteding=PxQ-besteding (in eigen gemeentelijke contracten met zorgaanbieders of via bijdragen daarvoor aan verbonden partijen)

#	Vrijblijvende toelichting
1	JEUGD : antwoord A WMO : antwoord A (deels D vwb de ervaringscijfers) PARTICIPATIE : antwoord A
2	JEUGD : antwoord A WMO : antwoord A (en deels D vwn ervaringscijfers) PARTICIPATIE : antwoord D
3	Een combinatie van a. en d. Hierbij nemen we 2015 niet mee.
4	Binnen de WMO en Jeugd wordt voornamelijk PxQ besteding gehanteerd. Voor de Pwet worden ontvangen middelen voor de WSW 1 op 1 doorgezet aan het werkbedrijf. Restant van de Pwet is op basis van p x q.
5	In relatie met ervaringscijfers (combinatie).
6	Brummen hanteert A aangevuld met ervaringen cijfers. (D).
7	In eigen gemeentelijke contracten met zorgaanbieders.
8	De inputbesteding is zoveel mogelijk gebaseerd op ervaringscijfers (immers op het moment van het opstellen van de ramingen is de Q nog onbekend). Voor sommige (kleinere) onderdelen van de gedecentraliseerde taken is sprake van (min of meer vaste) subsidiebedragen.
9	i.c.m. d.
10	De voorschotten aan verbonden partijen zijn gebaseerd op werkelijkheid 2017/half 2018 (beetje d.).

a. Inputbekostiging=PxQ-bekostiging (in eigen gemeentelijke contracten met zorgaanbieders of via bijdragen daarvoor aan verbonden partijen)

#	Vrijblijvende toelichting
11	Met alle aanbieders (wmo, jeugd) zijn p-contracten gesloten, waarbij overigens geen omzetgarantie (q) is gegeven, enkel de prijs staat vast.
12	Met alle aanbieders (wmo, jeugd, beschermd wonen) zijn p-contracten gesloten, waarbij overigens geen omzetgarantie (q) is gegeven, enkel de prijs staat vast.
13	Grotendeels begroot op basis van inputbekostiging, met daarbij rekening houdend met de ervarings cijfers. Hulpmiddelen Wmo zijn begroot op basis van populatieberekening.
14	Voor de WMO en Jeugdhulp is voor sprake van inputbekostiging. In de P-wet wordt gebruikt gemaakt ervaringscijfers.
15	Bekostiging van de WMO- en Jeugdzorg geschiedt voor het grootste deel op basis van PxQ (een klein deel geschiedt op basis van lumpsum). De uitvoering van de Pwet (onderdeel re-integratie) is belegd bij een verbonden partij (MGR Rijk van Nijmegen).
16	Voor participatie onderdeel re-integratie zijn de ontvangen Rijksmiddelen leidend.
17	Natuurlijk worden de ramingen ook gebaseerd op ervaringscijfers (d).
18	<ul style="list-style-type: none">• Voor de Jeugdzorg wordt gebruik gemaakt van ervaring cijfers (d);• Voor Beschermd Wonen, individuele begeleiding en kort verblijft geldt "Inputbekostiging" (a);• Voor de overige verstrekkingen binnen de WMO 2015 geldt over het algemeen "Resultaatbekostiging" (instellingen krijgen subsidie om bepaalde doelstellingen te realiseren) (c);• Voor de Participatiewet geldt inputbekostiging (a).
19	Er is sprake van een combinatie van inputbekostiging (veelal bij Jeugd, Wmo-hulpmiddelen), populatiebekostiging (dit komt bij een aantal Wmo producten voor) en ervaringscijfers.
20	Zoveel mogelijk op basis van contracten. Daarnaast gebruiken wij uiteraard ook de ervaringscijfers en historische kosten als indicatie.
21	Waarbij de ramingen worden gebaseerd op de actuele realisatie en gecorrigeerd voor ontwikkelingen als groeiverwachtingen.
22	Een combinatie van a. en d.
23	We werken met meerdere contractvormen, maar PxQ komt het meest voor. Voor de periode 2020-2024 gaan we nieuwe contracten afsluiten en gaan we nog kiezen voor de bekostigingssystematiek.
24	De meeste jeugdzorg en Wmo aanbieders betalen op basis van inputbekostiging, ofwel afrekenen per zorgtraject. Bij onderdeel re-integratie, WSW, betalen we een bijdrage aan de werkvoorzieningsschappen. Dit is op basis van de hoogte van het WSW deel van de 3D uitkering.
25	Icm. d. (ervaringscijfers).

c. Resultaatbekostiging (de zorgaanbieder krijgt betaald naar behaalde resultaten, veelal naar een behaald niveau behorend bij een zorgbehoefte-profiel)

#	Vrijblijvende toelichting
26	Wmo: A en D (wordt met ingang van 1-4-2019 ook C) Participatie: primair A Jeugd: A en C (tot 1-1-2019 accent op A, daarna accent op C)
27	Meestal resultaatbekostiging, soms nog p x q.
28	Grootste deel is resultaatbekostiging, klein deel nog p x q.
29	Grootste deel van Jeugd en WMO op basis van resultaat, soms nog p x q.
30	Het merendeel van onze inkoop is gebaseerd op de Methodiek van Prestatiedenken.
31	Voor Jeugd hanteren we lump sum en/of P*Q. Voor de wmo is resultaatbekostiging.
32	Dit betreft met name voor Jeugdbudgetten. De budgetten voor WMO zijn gebaseerd op optie a.
33	Een combinatie van antwoord c. en d.. Met ingang van 2019 is zowel binnen de Jeugdhulp (al eerder sprake van resultaatgerichtheid) als bij Wmo begeleiding sprake van resultaatbekostiging. Op basis van cijfers vanuit het verleden zijn inschattingen gemaakt wat betreft prognoses uitgaven.

d. Ervaring cijfers (raming op basis van de ontwikkeling in de realisaties vanaf 2015)

Vrijblijvende toelichting

34	Het is een combinatie van antwoorden a t/m d. waarbij het zwaartepunt (in €'s) op d. is gebaseerd.
35	Ramingen 2019 met name gebaseerd op realisaties 2018 en verwachte ontwikkelingen 2019.
36	Geen.
37	De ramingen zijn daarnaast gebaseerd op prognoses van de ISD.
38	Zie antwoord op vraag 1.
39	Begroting 2019 is gebaseerd op werkelijk uitgaven 2016 en 2017 en prognose 2018 (o.b.v. 1e kwartaalrapportage 2018).
40	Alle bekende informatie gebruiken wij voor de opbouw van de begroting.
41	Keuze D: Ervaring cijfers (raming op basis van de ontwikkeling in de realisaties vanaf 2015) (* De ZIN - budgetten zijn gebaseerd op de inkoopcontracten, de PGB-budgetten op basis van ervaringscijfers en de overige budgetten o.b.v. kostenonderbouwing.
42	Jeugdhulp en Wmo: d. Ervaring cijfers. Participatiewet: e. Anders Bij Werk hebben we veelal een P x Q berekening onder de lasten (dit is niet hetzelfde als inputbesteding, bijna alles is in eigen beheer). Ook voor de lasten van het deel van de uitvoering SW belegd bij onze verbonden partij is een P x Q berekening beschikbaar.
43	Gemeente is drukdoende om betere onderbouwingen te kunnen maken.
44	Gemeente is drukdoende om betere onderbouwingen te kunnen maken.
45	Samen bezien met de verwachte ontwikkelingen 2019 voorzover bekend bij het opstellen van de begroting 2019
46	De verwachting is dat in komende begroting de pxq-berekening gehanteerd zal worden.
47	DE SED heeft organisatorisch een moeilijke start gehad met de decentralisaties. We hebben er voor gekozen om voor 2019 nog 1 maal te kijken naar de ervaringscijfers.
48	De gemeente is bezig met het ontwikkelen van een model om betere onderbouwingen te maken bij de cijfers.
49	Regionaal werken we met inspanningsbesteding (PxQ) van Jeugd- en WMO-zorg, Realisatiecijfers van 2017 zijn gebruikt als input voor de lastenraming 2018-2022. In 2019 zal een nieuwe raamovereenkomst in werking treden met nieuwe producten en tarieven. De verwachting is dat de lasten hierdoor (vanwege toepassing van reële tarieven) zullen stijgen.
50	De ervaring cijfers zijn ook gebaseerd op bestedingsmethoden zoals benoemd onder a, b en c. Vanwege het karakter van open-einde regelingen, worden de uitgaven uit het verleden geëxtrapolerd naar de komende begrotingsjaren. Uitzondering hiervoor zijn de SW-budgetten die één op één worden doorgesluisd naar het SW-bedrijf.
51	De ramingen zijn gebaseerd op werkelijke uitgaven 2017 en de te verwachten uitgaven 2018. Daarnaast is rekening gehouden met een indexering voor 2019 in verband met kosten- en loonstijgingen.
52	Ervaring + Indicatiestellingen.
53	Geen verdere opmerkingen.
54	Aan de hand van de realisaties en prognoses wordt vanaf 2019 een meer reële begroting opgesteld (nog onderhanden werk).
55	We werken binnen het SD ontschot en obv ervaringscijfers tm 2017 is de begroting 2019 opgesteld.
56	WMO: vaak P&Q Jeugd: op ervaringscijfers
57	De onderbouwing van de lastenraming 2019 is gebaseerd op de ervaring cijfers (raming op basis van de ontwikkeling in de realisaties vanaf 2015). Ten aanzien van de participatiewet (BUIG) is het programma Waddinxveen, dat werkt! gestart, om meer uitkeringsgerechtigden aan het werk te helpen.
58	De lastenraming wordt gebaseerd op voorgaande periodes. Zorg waarvoor inkoopcontracten zijn worden gebaseerd op p x q.
59	De ramingen voor de uitgaven in de 3 decentralisaties zijn gebaseerd op de ontwikkeling/trend in de afgelopen jaren en een verwachting over de groei.
60	Op basis van de cijfers van de kwartaalrapportages.

d. Ervaring cijfers (raming op basis van de ontwikkeling in de realisaties vanaf 2015)	
#	Vrijblijvende toelichting
61	Ervaringscijfers voorgaande jaren en PxQ, met bijstelling verwachtingen voor de toekomst. De tussentijdse overzichten met prognoses van zowel SVB als CAK worden steeds realistischer, maar zijn nog onvoldoende betrouwbaar om daar zondermeer van uit te gaan. Dit speelt ook bij Jeugd, waarbij het door de zorginstellingen met terugwerkende kracht kunnen indiceren en declareren zorgt voor onbetrouwbare prognoses.
62	De onderbouwingen van de lastenramingen 2019 zijn gebaseerd op de ervaringscijfers 2018 en de prognoses op basis van zoveel als mogelijk harde feiten inzake 2019 en verder.
63	Voor de Wmo zetten we volop in op preventie waarbij we een verschuiving zien naar de zwaarte van de zorg. Voor Jeugd krijgen we meer inzicht en zijn de cijfers gebaseerd op de realisatie van 2017, dat gaf een stijging t.o.v. het jaar 2015 waardoor bijstelling noodzakelijk was. Voor de Participatiewet zijn de loonkosten de basis, maar de uitvoeringslasten en de tekorten van het werkbedrijf maakt dat we eigen middelen moeten inzetten.
64	Uiteraard houden we ook rekening met mogelijke gewijzigde wet- en regelgeving. Voor 2019 bijvoorbeeld de gevolgen van het abonnementstarief.
65	Uiteraard houden we ook rekening met mogelijke gewijzigde wet- en regelgeving. Voor 2019 bijvoorbeeld de gevolgen van het abonnementstarief.
66	Zie ook reactie op vraag 1.
67	De ramingen zijn (via de begrotingen van de GR-en) gebaseerd op ervaringscijfers, waarbij 'budgettaire neutraliteit' het uitgangspunt is en blijft.
68	Zie ook vraag 1. Op basis van de ervaringscijfers 2015-2017 is gebleken dat budgettair neutraal niet langer realistisch is. In de organisatie is de opdracht uitgezet om de huidige overschrijdingen tussen nu en 2022 terug te brengen tot een beduidend lager niveau.
69	De ervaringscijfers en de verwachte trend vormen de basis onder de lastenraming.
70	
71	Er is veelal gekeken naar het uitgavenpatroon van voorgaande jaren en het lopend jaar om te komen tot een verantwoorde begroting.
72	Begroting is vooral gebaseerd op uitgaven in het verleden, waarbij voor de nieuwe raming prognoses van o.a. tarieven en aantallen worden meegenomen.
73	Voor de WMO en de Jeugdwet zijn de geraamde budgetten gebaseerd op ervaringscijfers en in de voorzienbare: <ol style="list-style-type: none"> 1. kostenontwikkelingen in de zorgkosten; 2. ontwikkelingen in de aantallen; en 3. subsidieafspraken.
74	Gebaseerd op verwachte realisatie 2018.
75	De gemeente raamt zo reëel mogelijk in haar begroting. Dit op basis van ervaringscijfers, actuele contracten en aanlevering van informatie door de GRSK e.d.
76	Voor de Wmo en jeugdwet worden de lastenramingen zo reëel mogelijk geraamd obv ervaringscijfers en afgegeven indicaties/ beschikkingen. Voor de P-wet geldt dat de lastenramingen zijn gebaseerd op de ontvangen rijksvergoeding omdat voor de klassieke Wsw het rijksbudget 1 op 1 wordt doorbetaald aan de gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap. Met de regio is volledige solidariteit afgesproken. Overschotten op regionaal niveau worden gereserveerd door de GR. Mocht de reserve het afgesproken budgetplafond overstijgen dan vindt een terugbetaling plaats aan de deelnemende gemeenten. Mocht een terugbetaling uit de reserve plaats vinden dan wordt deze gereserveerd in de reserve transitie/sociaal domein. Voor het re_integratiebudget is ook de rijksuitkering de basis voor de onderbouwing van de lastenraming.
77	Een groot deel van de taken van de drie decentralisaties zijn ondergebracht bij gemeenschappelijke regelingen. Die GR'en moeten met realistische begrotingen werken. Ervaringscijfers vormen daarvoor een zeer belangrijke onderbouwing, waarbij budgetneutraliteit een gemeentelijk ambitie is die echter onder spanning staat met de ervaringscijfers.
78	De ramingen zijn nu gebaseerd op de realisatie cijfers van vorige jaar aangevuld met prognoses voor dit jaar. Een deel van de ramingen is gebaseerd op pxq.
79	Jeugd = D Wmo = C
80	Zie beantwoording vraag 1.
81	n.v.t.
82	Uitkomsten worden gemonitord en verwerkt in de begroting.

d. Ervaring cijfers (raming op basis van de ontwikkeling in de realisaties vanaf 2015)

Vrijblijvende toelichting

83	De ramingen zijn nu gebaseerd op de realisatie cijfers van vorige jaar aangevuld met prognoses voor dit jaar. Een deel van de ramingen is gebaseerd op pxq.
84	De meeste posten worden ingeschat op basis van de laatste ervaringscijfers of afspraken die er liggen (b.v. contracten).
85	De ramingen voor 2019 zijn gebaseerd op de realisatie over 2017 en de tussentijdse realisatie over 2018.
86	De kosten voor Wmo en Pwet zijn goed in te schatten op basis van realisaties en verwachtingen. De kosten voor Jeugd zijn nog niet stabiel. Op basis van afgelopen jaren proberen we hier een realistische raming te maken.
87	Er wordt wel gewerkt met resultaatbekostiging van aanbieders.
88	Overwegend op basis van realisatiecijfers 2017.
89	Onze cijfers zijn gebaseerd op ervaringscijfers over de afgelopen jaren, daarnaast ook op de reële ontwikkelingen binnen het domein met betrekking tot de samenstelling van ons cliëntenbestand.
90	Het is eigenlijk een combinatie van. Want antwoord A wordt ook gehanteerd bij bijvoorbeeld Wmo.
91	Het grootste deel van de ramingen is gebaseerd op ervaringscijfers.
92	Met name de ervaringscijfers 2015-2018 vormen de basis vd ramingen.
93	Op het gebied van Participatie en WMO is het makkelijker om uit te gaan van ervaringscijfers. De gegeven van de jeugd geven op dit moment nog minder houvast, maar ook hier gebruiken we ervaringscijfers tot nu toe bij gebrek aan een beter alternatief.
94	We gebruiken ervaringscijfers, maar uiteraard aangevuld met ontwikkelingen vanuit de Rijksoverheid zoals het abonnements-tarief Wmo en de invoering van loonschalen Huishoudelijke Hulp.
95	De uitgaven over de jaren 2015, 2016 en 2017 laten weliswaar nog geen stabiel beeld zien v.w.b. de jeugdzorg maar gebruiken we , samen met de prognose 2018, wel als basis voor de begroting 2019.
96	De gemeente Lopik is steeds op zoek naar integrale oplossingen. Ook als dat betekent dat moet worden geïnvesteerd in de fysieke omgeving.
97	We hebben met name gekeken naar de resultaten van de jaarrekeningen en de voortgangsrapportages 2018.
98	Ervaringscijfers 2017
99	Ervaringscijfers in combinatie met contracten.

e. Anders

Gevraagde toelichting

100	Voor Wmo en Jeugd geldt een combinatie van a en d. In 2019 start voor de Wmo een pilot in twee stadsdelen met een gebiedsgebonden bekostiging.
101	Combinatie van a (input) en d (ervaringscijfers) en e (bekostigingssystematiek GR voor participatiewet).
102	De ramingen in de begroting 2019 zijn gebaseerd op realisatiecijfers 2017.
103	De inkoop van specialistische ondersteuning Jeugd en WMO vindt plaats op basis van resultaatbekostiging. Participatietrajecten vindt overwegend plaats op inputbekostiging (nu nog lump sum via bijdrage aan verbonden partij; er wordt gewerkt aan pxq bekostiging). Voor de onderbouwing wordt daarnaast gebruik gemaakt van ervaringscijfers en gesprekken met aanbieders.
104	Verschillen per subdomein: Wmo : resultaatbekostiging PGB : PxQ bekostiging SVB Jeugd : resultaatbekostiging en PxQ bekostiging
105	Antwoorden A en D zijn van toepassing. Wij kopen regionaal de zorg in. Echter niet alle zorgaanbieders gaan via de regio. Vandaar de verschillen in lasten onderbouwingen.
106	De onderbouwing van de lastenraming 2019 voor het sociaal domein is voornamelijk gebaseerd op resultaatbekostiging (optie C) en Ervaringscijfers (optie D). Dit geldt vooral voor de componenten Jeugd en WMO. De cijfers voor de uitvoering van de participatiewet zijn gebaseerd op ervarings- en verwachtingscijfers en zijn overgenomen uit de begroting van het Werkplein Hart van West-Brabant.
107	Combinatie van ervaringscijfers, historische kosten, afgesloten contracten en budgetneutraliteit.
108	Jeugd: voornamelijk Resultaatbekostiging (C) WMO: Input- en resultaatbekostiging (A en C) Participatiewet: Uitvoering door verbonden partij; Voornamelijk PxQ op basis van ervaringscijfers (uitkeringen en bijzondere bijstand), Re-integratie: Bijdrage per deelnemende gemeente op basis van hoogte Participatiebudget

e. Anders	
#	Gevraagde toelichting
109	A voor Jeugd, C voor Wmo, D voor Participatiewet.
110	Wmo kosten worden gebaseerd op resultaat gerichte financiering en de jeugd kosten op p*q.
111	Voor de onderdelen Wmo en P-wet geldt antwoord a. Voor Jeugd antwoord d.
112	De vraag klopt wat ons betreft niet; de wijze van financiering is niet hetzelfde als de manier waarop een lastenraming wordt onderbouwd. We werken in Utrecht met de taakgerichte uitvoeringsvariant. Voor de onderbouwing van onze lastenramingen kijken we naar de realisatie in voorgaande jaren en de verwachte ontwikkelingen.
113	Wmo is p*q Jeugd is resultaatbekostiging Pwet is ervaringscijfers
114	A voor Jeugd en C voor WMO.
115	Zie antwoord vraag 1: het principe van budgetneutraliteit is leidend.
116	In de PB 2019-2022 is de motie Ramen uitgaven Sociaal domein (d.d. 29 september 2016) uitgevoerd. Binnen de portefeuille Werk en Inkomen gaat het over de budgetten BUIG, re-integratie voor SW en uitkeringsgerechtigden en bijzondere bijstand. BUIG: de systematiek valt niet samen met de financiële cyclus van de gemeente. In de begroting, najaarsrapportage en jaarstukken wordt gemeld wat we op dat moment weten. Re-integratiebudget onderdeel SW: naar aanleiding van onderzoek door Berenschot is bij de PB 2018-2021 / Najaarsrapportage 2017 een structurele tegenvaller gemeld die oploopt de komende jaren. Re-integratiebudget onderdeel re-integratie van uitkeringsgerechtigden: het budget van het Rijk vormt het kader voor de uitgaven. Bijzondere bijstand: de uitgaven zijn lokaal geraamd en passen binnen het budget in de begroting. Voor WMO en Jeugd geldt dat voor het Inkoopplan is geraamd op basis van de benodigde middelen in de lokale situatie. Omdat hierbij tekorten aan de orde zijn is een Actieplan opgesteld om meer zicht te krijgen op de tekorten en vooral ook om mogelijkheden voor bijsturing te inventariseren. Dit heeft geleid tot een taakstellende besparing die oploopt tot € 6,3 miljoen in 2022.
117	Voor de uitvoering van de WMO 2015 en de ambulante jeugdzorg, is het lumpsumbedrag conform contract opgenomen in onze meerjarenraming. Daar waar de contractperiode ten einde loopt hebben we voor de WMO 2015 een zo goed mogelijke inschatting gemaakt. De lastenraming residentieel jeugd is obv de arrangementensystematiek gecombineerd met de ingezette transformatie op Zuid Limburgse schaal. Voor het onderdeel wmo beschermd wonen hebben wij een zo'n goed mogelijke schatting gemaakt waarbij we rekening houden met de ontwikkelingen zoals; meer lokaal en kleinschalig organiseren, samenwerking, cliënten die aanspraak kunnen maken op de Wet Langdurige zorg, en de afschaffing van de centrumregeling vanaf 202. Bij het onderdeel sociale werkvoorziening (participatie) baseren wij ons op de begroting van de GR WOZL en GR WSP.
118	De voorcalculatie is een combinatie van verschillende onderbouwingen.
119	De lastenramingen lopen via de GR'en. Voor WMO en Jeugdwet wordt geraamd op basis van resultaatbekostiging. Voor de Participatiewet gelden de ervaringscijfers voor het werkleerbedrijf, terwijl de rest wordt geraamd op basis van inputbekostiging.
120	Combinatie van a, b en d. De inkoop van de regionale zorg voor Jeugd en nieuwe WMO taken is voor circa 40% gebaseerd op pxq bekostiging en voor 60% op basis van taakgerichte financiering waarbij afspraken met een 7 tal breed spectrum aanbieders zijn gemaakt. Bekostiging van de oude WMO taken (Huishoudelijke Hulp en Woon- Rolstoel en Vervoersvoorzieningen) vindt vooral plaats op basis van p*q, waarbij ook wordt gekeken naar de rekeningcijfers van de voorgaande jaren. Binnen de P-wet worden de budgetten (bijstand, SHV, WSW en integratie) vooral geraamd op basis van ervaringscijfers.
121	Voor 2019 is sprake van verschillende vormen. Populatiebekostiging : Meerjarige contracten op basis van lumpsum bekostiging per jaar voor nieuwe WMO en vrijwillige Jeugdhulp gebaseerd op outcome.Waarbij het niet gaat om een vast bedrag per inwoner, maar een vast bedrag voor de hele opdracht. De Participatiewet op basis van input is geraamd (incl. ervaringscijfers).
122	Wmo is op basis van resultaatbekostiging, Jeugd is gedeeltelijk P*Q en gedeeltelijk resultaatbekostiging, P-wet is voornamelijk loonbetaling
123	Wmo is op basis van resultaatbekostiging, jeugd is gedeeltelijk P*Q en gedeeltelijk resultaatbekostiging, P-wet is voornamelijk loonbetaling.
124	Voor alle 3D's geldt dat de onderbouwing voornamelijk plaats vindt op basis van ervaringscijfers. Bij jeugd (gedeelte ambulante begeleiding) en Wmo Begeleiding is er sprake van resultaat bekostiging. Voor de overige bekostiging is er sprake van PxQ.
125	Antwoord c voor jeugdzorg en antwoord a voor de andere domeinen.
126	Jeugd en Wmo op basis van ervaringscijfers. Participatie op basis van de bijdrage aan een verbonden partij.

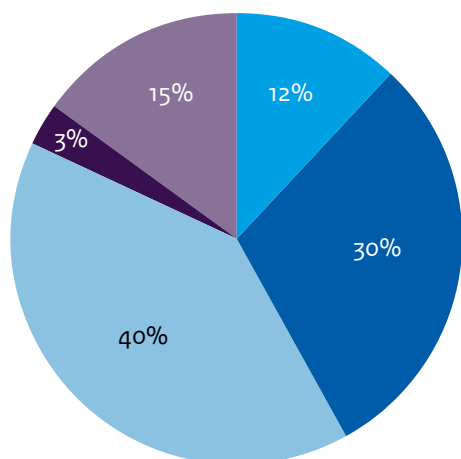
e. Anders	
#	Gevraagde toelichting
127	Hier is sprake van een combinatie van a (pxq) en d (ervaringscijfers). Met de provincie is afgesproken dat de ervaringscijfers over 2017 uitgangspunt moeten zijn. Dat is grotendeels gehanteerd. Daarnaast is ook o.b.v. pxq-inzichten begroot of gecorrigeerd op de realisatiecijfers 2017. Dat geldt bij Wmo en Jeugd. Bij de Pwet is vooral uitgegaan wat we van het Rijk krijgen voor het BUIG-budget.
128	Jeugd: er wordt gewerkt aan resultaatfinanciering, maar dat is nog niet volledig gerealiseerd WMO: inputbekostiging Participatiewet: inputbekostiging
129	Combinatie van afgesloten contracten en/of bijdragen aan verbonden partijen en ervaringscijfers.
130	De onderbouwing van de lastenramingen is gebaseerd op een combinatie van de antwoorden a t/m d. De nieuwe vorm van inkopen van de jeugdzorg is gebaseerd op resultaatbekostiging (c), terwijl de Wmo nog veelal op inputbekostiging is gebaseerd (a).
131	De onderbouwing van de lastenramingen is gebaseerd op een combinatie van de antwoorden a t/m d. De nieuwe vorm van inkopen van de jeugdzorg is gebaseerd op resultaatbekostiging (c), terwijl de Wmo nog veelal op inputbekostiging is gebaseerd (a).
132	De lasten zijn grotendeels gebaseerd op ervaringscijfers en afgesloten contracten, hier geldt ook dat de raad extra accenten heeft aangebracht op bepaalde onderdelen.
133	De situatie is voor alle subdomeinen vrijwel identiek. De gemeente Capelle aan den IJssel ontvangt van gemeenschappelijke regelingen en instellingen een jaarplan waarin doelstellingen en taken zijn opgenomen. Hier tegenover staat een budget waarbij de gemeente wordt gevraagd om een volledige of gedeeltelijke financiële bijdrage. Na beoordeling wordt hierop een akkoord of een (gedeeltelijke) afwijzing gegeven. Voor de Wmo is het uitgangspunt de inputbekostiging.
134	Bij de jeugdhulp is er sprake van een combinatie van inputbekostiging en resultaatbekostiging waarbij opgemerkt dient te worden dat de resultaatbekostiging nog niet optimaal werkt. Bij de Wmo huishoudelijke hulp en begeleiding is er sprake van populatiebekostiging en bij Wmo beschermd wonen wordt gewerkt met inputbekostiging.
135	Begeleiding is gebaseerd op inputbekostiging Huishoudelijke ondersteuning op resultaatbekostiging Inkoop van jeugdhulp is gebaseerd op inputbekostiging, het kinddeel Veilig Thuis is gebaseerd op populatiebekostiging.
136	Begeleiding is gebaseerd op inputbekostiging. Huishoudelijke ondersteuning op resultaatbekostiging. Inkoop van jeugdhulp is gebaseerd op inputbekostiging, het kinddeel Veilig Thuis is gebaseerd op populatiebekostiging.
137	Bij de onderbouwing van de lastenramingen 2019 voor de gedecentraliseerde taken worden de ervaring cijfers verrijkt met actuele ontwikkelingen op basis van PxQ door data-analyse.
138	V.w.b. Sociale werkvoorziening : A. V.w.b. de rest: D.
139	Per sub-domein is de onderbouwing van de lastenramingen 2019 een combinatie van de historische kosten, ervaringscijfers en de gekozen bekostigingssystematiek. Elk van de genoemde elementen wordt in ogenschouw genomen bij de raming 2019.
140	Voor de Wmo wordt in algemene zin gewerkt met resultaatbekostiging, voor Jeugd wordt gewerkt met inputbekostiging (PxQ).
141	Bij alle domein zijn wij uitgegaan van de ontwikkeling in de realisatie vanaf 2015. Er is echter wel een behoorlijke inspanningsverplichting om binnen het sociaal domein (Wmo, Jeugd en Participatiewet) een bedrag van € 500.000 in 2019 te bezuinigen bovenop de al gerealiseerde bezuinigingen van 1 miljoen in 2018.
142	Het is een combinatie hiervan. Zorg dragen wij in Twents verband (Samen14) voor een divers en voldoende aanbod van individuele voorzieningen voor zorg en ondersteuning. 2019 is nog een overgangsjaar om via de gemeenschappelijke regeling samen zorg in te kopen. Vervolgens wordt er in 2019 een abonnementstarief voor Wmo ingevoerd. Dit betekent een maximale eigen bijdrage van € 17,50 per vier weken (waardoor wij structureel minder inkomsten verwachten). Voor bijstand wordt een prognose gemaakt door de Uitvoeringsorganisatie (GR SZ Hengelo Haaksbergen Borne).
143	A. Inputbekostiging voor de Wmo. C. Resultaatbekostiging voor de Jeugd.
144	A, C en D. Hier liggen diverse contracten aan ten grondslag. Bij de jeugdzorg deels inputbekostiging en resultaatbekostiging. Bij de WMO trajectfinanciering en bij de participatie volgens afspraak met de verbonden partijen.
145	Keuze a betreffende WSW-gelden. Keuze c betreffende WMO en Jeugd.
146	De hoogte van de budgetten zijn gerelateerd aan de inkomsten in het Gemeentefonds. Zie ook antwoord op vraag 1.

e. Anders	
#	Gevraagde toelichting
147	De ramingen zijn vooral gebaseerd op ervaringscijfers van 2017 en voorgaande jaren, waarbij rekening is gehouden met nieuwe tarieven voor Wmo. Voor participatie is voor het onderdeel voormalig Wsw het beschikbare budget leidend.
148	O.b.v. de verdeling binnen de IU-SD 2018.
149	Jeugd: rijksbijdrage niet meer toereikend, uitgangspunt meerjarenbegroting: de verwachte hogere lasten. (Opmerking: bekostiging van jeugdzorg is overwegend op basis van PxQ. Uitzondering is bv. CJG, bekostiging van CJG is o.b.v. begroting CJG). Wmo: rijksbijdrage toereikend, uitgangspunt meerjarenbegroting: ervarings cijfers. Pwet: voor de WSW geldt dat deze nog volledig wordt overgemaakt aan gemeenschappelijke regeling.
150	Op basis van verdeling binnen IU-SD 2018.
151	Keuze d en e. De lokale lasten worden geraamd o.b.v. eigen ervaringscijfers. Specialistische jeugdhulp die wordt ingekocht via de GR Jeugdhulp wordt geraamd o.b.v. de begroting van de GR.
152	Betreft een combinatie van PxQ, (WMO, gedeelte jeugd), lump-sum financiering (gedeelte jeugd) en participatie betreft bijdragen aan verbonden partijen.
153	WMO: resultaatbekostiging voor participatie, overige input bekostiging Jeugd: jeugdhulp wordt regionaal ingekocht, budgetplafonds worden gebaseerd op ervaringscijfers vervolgens vindt wel een afrekening plaats volgens PxQ (maar niet meer dan plafond) P-wet: Financiering vindt plaats op basis van een DVO met centrumgemeente. Re-integratiedeel op basis van input financiering tot aan in principe maximaal het rijksbudget. WSW-deel op basis van ervaring conform vastgestelde begroting werkbedrijf. Uitkeringen via BUIG
154	De begroting is opgebouwd uit ervaringscijfers en daaruit afgeleid een 'best guess' van de ontwikkeling van de indicaties. Daarnaast is rekening gehouden met de effecten van eerdere ombuigingen (Notitie Zorg & Ondersteuning uit 2017) en prijsindexatie.
155	Voor alle domeinen geldt dat de ervaringscijfers basis zijn voor de ramingen. Verder verschilt de onderbouwing per domein: <ul style="list-style-type: none"> • WMO BG resultaatsturing; • WMO BW, Jeugd en Participatie inputbekostiging.
156	A en D; contracten en betalingen zijn op basis van PxQ. De tarieven komen tot stand obv ervaringscijfers over voorgaande jaren.
157	In Roosendaal is sprake van een combinatie van de bovenstaande antwoordmogelijkheden. De ramingen voor Wmo en Jeugd zijn overwegend gebaseerd op de laatst bekende prognoses van 2018. De prognoses komen tot stand door middel van een combinatie van resultaatbekostiging en afgesloten contracten voor Jeugdhulp en Wmo-begeleiding. Voor participatie geldt dat deze taken voor het grootste deel door gemeenschappelijke regelingen worden uitgevoerd: WVS (het SW-bedrijf) en Werkplein (re-integratie, bijstand en bijzondere bijstand). De gemeentelijke bijdragen aan deze GR-en komen tot stand o.b.v. ervaringscijfers gecombineerd met verwachtingen en ontwikkelingen op macroniveau en lokaal niveau.
158	Voor de Participatiewet geldt voor onderdelen inkomens- en re- integratievoorzieningen een p*q bekostiging. Voor het onderdeel Wsw geldt dat we de rijksmiddelen een op een beschikbaar stellen aan de gemeenschappelijke regeling die dit onderdeel uitvoert. Voor de Wmo en Jeugdwet hanteren we een lumpsum financiering.
159	Inputbekostiging met de verwachte kostenstijging. Wijze van inkoop veranderd echter per 1 januari 2019 van p x q naar prestatielevering.
160	Combinatie van bovenstaande met name d.
161	Bij de taken voortkomende uit de Wmo en de Jeugdwet zijn de ramingen voornamelijk gebaseerd op inputbekostiging. Hierbij is rekening gehouden met de verwachte ontwikkeling van het aantal klanten per product/activiteit. Bij de jeugdzorg vormen de afgegeven indicaties de basis voor de bepaling van de benodigde budgetten. De budgetten voor de uitvoering van de Participatiewet worden voor wat betreft de WSW afgestemd op de hiervoor van het Rijk ontvangen middelen.
162	Een combinatie van inputbekostiging en resultaatbekostiging.
163	De zorg in natura wordt regionaal ingekocht op basis van Lumpsum op basis van inschatting vraag en de historische budgetten voor 3D vanuit het Rijk.
164	Voor Jeugd, Participatie en Wmo inputbekostiging (behalve voor oude Wmo huishoudelijke hulp).
165	e. Anders WMO en Jeugdhulp: Gebaseerd op historische kosten en ervaringscijfers, waarbij rekening wordt gehouden met een verzilveringspercentage. Participatie: Gebaseerd op begroting GR Sociaal Werkbedrijf. Daarnaast wordt voor re-integratie uitgegaan van afgesloten contracten en historische kosten.

e. Anders	
#	Gevraagde toelichting
166	De zorg in natura wordt regionaal ingekocht op basis van Lumpsum op basis van inschatting vraag en de historische budgetten voor 3D vanuit het Rijk.
167	De zorg in natura wordt regionaal ingekocht op basis van Lumpsum op basis van inschatting vraag en de historische budgetten voor 3D vanuit het Rijk.
168	Afhankelijk van het domein deels a. en deels b.
169	De onderbouwing van de lastenramingen 2019 is gebaseerd op ervaringscijfers, historische kosten, afgesloten contracten en budgetneutraliteit.
170	Zowel a als c, afhankelijk van de ondersteuningsvraag.
171	WMO en Jeugd werken we met lumpsum budgetten gebaseerd op regionale ervaringscijfers. Bij sommige aparte zorgcategoriën binnen jeugd en wmo geldt een PxQ bekostiging. Bij de p-wet werken we met alleen ervaringsbudgetten.
172	We baseren de ramingen voor de lasten op de historische (werkelijke) kosten in 2015 t/m 2017. Daarnaast houden we rekening met de effecten die we verwachten van de transformatie, beleidsmatige keuzes, demografische ontwikkelingen en ontwikkelingen in tarieven. Voor de Participatiewet hebben we de lokale arbeidsmarktontwikkelingen (die afwijkt van de landelijke ontwikkelingen) meegenomen.
173	Mix van a,b,c en d
174	Wmo en jeugd resultaatbekostiging. Participatie o.b.v. ontwikkelingen.
175	Dit is een combinatie van ervaringscijfers, afgesloten contracten en beleidsmatige ontwikkelingen, zoals verwachting ontwikkeling cliëntaantallen.
176	De raming van de lasten is gebaseerd op de ontvangen rijksmiddelen.
177	Toelichting e: De ramingen 3D's 2019 zijn gebaseerd op basis van realistisch ramen, tw prognose van de uitgaven 2018; gebaseerd op basis van prognoses vanuit een A, B en C constructie: A bij de reguliere geïndiceerde zorg, B bij de TAJ aanbieders Jeugd en C bij Huishoudelijke Ondersteuning (resultaat gericht indiceren, dus financieren).
178	De onderbouwing van de lastenramingen 2019 is gebaseerd op ervaringscijfers, historische kosten, afgesloten contracten en budgetneutraliteit.
179	De raming van de lasten is gebaseerd op de ontvangen rijksmiddelen.
180	De Wmo en Participatie zijn op basis van ervaring cijfers gebaseerd en voor jeugd op basis van resultaatbekostiging.
181	De Wmo en Participatie zijn op basis van ervaring cijfers gebaseerd en voor jeugd op basis van resultaatbekostiging.
182	Combinatie van a, c en d.
183	Voor Wmo geldt in principe antwoord C. Voor Jeugdhulp geldt een combinatie van A, C en D.
184	P-Wet : o.b.v. ervaringen waarbij een tekort op de WSW wordt bijgeraamd. Wmo en Jeugd : Budget is taakstellend en gebaseerd op de decentralisatie uitkering. Voor 2019 is er tevens een incidentele post van € 1,5 mln voor 2019 en € 0,7 mln in 2020 toegevoegd om het verwacht verschil tussen inkomsten en uitgaven op te vangen. Vanaf 2021 zijn de inkomsten en uitgaven in evenwicht.
185	WMO: Combinatie A en D. Jeugd: C Participatie: D
186	Voor 2019 verschil de onderbouwing. Voor het subdomein Jeugd "basishulp" is de onderbouwing met ingang van 2019 gebaseerd op lumpsumfinanciering. Voor het residentiële deel van de jeugdhulp, de Wmo en de Pwet is sprake van inputbekostiging.

Vraag 3.

Waarvoor zijn de extra middelen die in 2018 beschikbaar zijn gekomen ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid^[1], overwegend gebruikt in de begroting 2019?

Antwoordkeuzen	Reacties	
Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor schuldhulpverlening te verhogen	37	12%
Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor armoedebestrijding te verhogen	91	30%
Deze extra middelen zijn gebruikt om zowel het budget voor schuldhulpverlening als het budget voor armoedebestrijding te verhogen	123	40%
Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor andere onderwerpen dan schuldhulpverlening/armoedebestrijding te verhogen	10	3%
Anders	46	15%
Totaal	307	

Keuze a t/m e toelichten.

a. Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor schuldhulpverlening te verhogen	
#	Gevraagde toelichting
1	De middelen gaan, na akkoord van de raad, gebruikt worden voor schuldhulpverlening. Omdat de middelen pas in 2018 verstrekt werden, konden ze niet al in 2018 uitgegeven worden. Daarom volgt een raadsvoorstel om deze middelen naar 2019 over te hevelen en in te zetten voor schuldhulpverlening. Middelen die in de jaren er voor ontvangen zijn, in het kader van armoede/minima (Klijnsmagelden), zijn ook voor het betreffende doel (armoede/minima) ingezet.
2	Nieuwe plan voor schuldhulpverlening waarvoor deze middelen zijn ingezet.
3	We zetten deze middelen in voor preventie en vroegsignalering van problematische schulden.
4	Dit op basis van vastgesteld beleidsplan schuldhulpverlening (SHV).
5	Extra middelen voor programma schuldhulpverlening.
6	Niet alle middelen waren benodigd voor schuldhulpverlening, aangezien hier eerder al intensivering met eigen middelen is toegepast.
7	Verbeteren toegang tot de schuldhulpverlening.
8	Vanaf 2019 ingezet nieuw beleid Schuldenoffensief.
9	n.v.t.
10	Middelen zijn toegevoegd aan budget voor schuldhulpverlening, ten behoeve van intensivering voorkomen van schulden.

a. Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor schuldhulpverlening te verhogen

Gevraagde toelichting

11	Door vroegsignalering en laagdrempelige toegang via de buurtteams bereiken we steeds meer inwoners met schulden. De problematiek waar we mee helpen lijkt steeds complexer te worden. Om deze inwoners allemaal tijdig te helpen zetten we extra schuldhulpverleners in. Daar geven we € 350.000 aan uit. Zij gaan onder andere aan de slag met het stabiliseren en oplossen van de schulden. Ook bieden zij budgetbeheer en budgetcoaching, zodat inwoners duurzaam financieel zelfredzaam worden. De rest van het geld gebruiken we voor het uitvoeren van de plannen die we de komende tijd samen met de stad vorm geven, om Utrechters duurzaam uit de schulden te helpen.
12	Vanwege de tekorten op schuldhulpverlening hebben wij in de begroting 2019 eigen middelen bijgelegd op schuldhulpverlening. De ontvangen 200K aan versterking gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid worden deels ingezet voor de tekorten en deels voor: • Inzet nieuwe instrumenten ter bevordering van een effectievere schuldhulpverlening;• Oppakken Schuldhulpdienstverlening voor ondernemers;• Activiteiten ter ondersteuning van Schuldpreventie;• Inzetten op verbindingen en kennisverhoging omtrent schuldenpreventie van en met partners in het maatschappelijk veld.
13	De middelen hebben de gemeenten ingezet om de extra gemeentelijke bijdrage aan de uitvoeringsagenda schulddienstverlening van de GR WIHW te financieren.
14	Rhemen zet in op een verlaging van de drempel van hulp bij schulden.
Zo zijn er in 2018 inlooppunten gerealiseerd voor mensen met financiële problemen.
15	We zijn bij dit antwoord ervan uit gegaan dat dit gaat om het geld dat dit jaar voor het eerst is gekomen via de meicirculaire en dat het dus niet het Klijsmageld betreft.
16	De Kosten per hulptraject laten een stijging zien, daarnaast is er een volumegroei van het aantal trajecten.
17	De middelen zullen worden ingezet ter versterken van de regie op schuldhulpverlening door o.a. de implementatie van een regiesysteem waardoor de dienstverlening verbetert. Daarnaast willen we een verschuiving bewerkstelligen van bewindvoering naar budgetcoaching, met als doel dat mensen leren hoe ze toekomstige schulden zelf kunnen afhandelen.
18	De precieze invulling voor deze middelen dient nog te worden bepaald, maar zal overwegend gebruikt worden voor het budget schuldhulpverlening.
19	Deze extra middelen worden aangewend voor toekomstige maatregelen op het gebied van schuldhulpverlening. In het nog vast te stellen beleidsplan Schuldhulpverlening 2019-2022 wordt sterk ingezet op preventie.
20	Het Rijk heeft incidenteel middelen beschikbaar gesteld voor armoede en schulden. In 2018 gaat dit om € 32.000, in 2019 en 2020 € 26.000 per jaar. Deze middelen worden ingezet om de vroegsignalering uit te breiden.
21	Op 30 januari 2019 wordt het plan voor besteding voorgelegd aan de commissie B&S. Dit plan ziet toe op versterking van het armoede- en schuldenbeleid, waaronder uitbreiding van vroegsignalering, de benadering van specifieke doelgroepen en het meten van de instroom, doorstroom en uitstroom van inwoners die gebruik maken van schuldhulpverlening. Hiermee wordt mede invulling gegeven aan de aanbevelingen van de Nationale Ombudsman.
22	De bijdrage voor de stadsbank stijgt en de rente op sociale lening wordt verlaagd (wat extra kosten met zich meebrengt). Daarnaast brengt ROZ ons kosten in rekening om zelfstandigen met schulden te begeleiden (die worden door de Stadsbank Oost Nederland niet geholpen). Bovendien willen wij ons meer gaan richten op preventie om schuldhulpverlening te voorkomen/beperken.
23	Het bedrag is geheel toegevoegd aan het budget voor schuldhulpverlening.
24	Opstarten van een pilot in het kader van de inrichting van het Schuldhulploket.
25	Extra middelen worden ingezet voor preventie schuldhulpverlening.
26	Opstarten van een pilot in het kader van de inrichting van het Schuldhulploket.
27	De middelen zijn toegevoegd aan het totale budget voor Schuldhulpverlening, waarbij vooral de post Noodfonds/onorthodox aangevuld is met de incidenteel beschikbaar gestelde middelen.
28	Verbetering trajecten (verkorten van de responstijd).
29	Er wordt extra ingezet op preventie en vroeg signalering.
30	Concrete onderwerpen zijn opgenomen in de Beleidsnota Nieuwe instrumenten voor effectieve schuldhulpverlening voor 2019 t/m 2021.
31	Gelden worden ingezet voor het nieuwe plan Schuldhulpverlening via GR de Bevelanden afdeling WIZ.
32	Er zijn voorstellen ontwikkeld voor een gedeeltelijke besteding van de extra middelen. Dat wat niet nodig is, komt ten gunste van de algemene middelen.

a. Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor schuldhulpverlening te verhogen

#	Gevraagde toelichting
33	Deze middelen komen ten gunste van het budget voor schuldhulpverlening. De diensten van schuldhulpverlening kopen we in bij de Gemeentelijke Kredietbank (GKB).
34	De middelen worden ingezet voor de uitvoering van het beleidsplan schulddienstverlening, met name gericht op integrale schulddienstverlening en het voorkomen van schulden. (voor een aanvalsplan armoede waren reeds eerder middelen vrijgemaakt)
35	Vnl gericht op verbetering toegang en preventie- en vroegsignalering.
36	Er wordt extra ingezet op preventie en vroeg signalering.
37	Overeenkomstig de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling Sociale Dienst Noorwest Friesland, aan welke GR gemeente Vlieland de taken op het gebied van Wmo en Participatiewet heeft gemandateerd.

b. Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor armoedebestrijding te verhogen

#	Gevraagde toelichting
38	Het geld wordt gebruikt om dreigende overschrijdingen bij de budgetten voor armoedebestrijding op te vangen.
39	Antwoord B het extra budget voor 2019 van € 23.429 voor De Wolden gebruiken we vooral voor de uitgaven van het Kindpakket (bijzondere bijstand) dat per 1 november 2018 is gelanceerd.
40	Vooralsnog, versterking van de lokale regie armoedebestrijding in huishoudens met kinderen, preventie en vroegsignalering en als het dan toch nodig is verbetering van de toegang tot de schuldhulpverlening.
41	Voor de extra middelen is voor de aankomende periode het Kindpakket uitgebreid/aangeschaft.
42	In maart 2018 is het gewijzigd armoedebeleid vastgesteld. Vanuit dit beleid wordt de meedoenregeling ingericht, waar de extra middelen voor zijn ingezet.
43	Beunningen doet dit o.a. via de "kindregeling".
44	Het volledige bedrag is vooralsnog op een stelpost geraamd, de concrete invulling dient nog uitgewerkt te worden maar zal wel ten gunste van de minima zijn.
45	De extra middelen worden gebruikt voor de Participatieregeling 18+, subsidie leergeld, jeugdsportfonds en jeugd cultuurfonds.
46	Er is gekozen om deze vrijgekomen middelen te boeken op armoedebestrijding.
47	Budget is 100% ingezet voor het doel armoedebestrijding.
48	Daar is het bedrag op geraamd.
49	Uitvoering ligt voornamelijk bij de Stichting Leergeld De Kempen.
50	De middelen zijn voornamelijk ingezet op het verbeteren van de toegang en ter dekking van lopende hulptrajecten zoals het jeugdsportfonds.
51	b. middelen zijn o.a. ingezet voor armoedebestrijding in huishoudens met kinderen.
52	De gelden zijn voornamelijk gebruikt voor subsidieverstrekking aan organisaties die de kansen van kinderen in achterstands-situaties vergroten op het gebied van leerachterstanden, sport en cultuur. De gemeente wil er voor zorgen dat het geld zo veel mogelijk in natura bij kinderen terecht komt.
53	Deze zijn toegevoegd aan het minimale/ armoedebestrijding.
54	Het volledige bedrag is in de meerjarenbegroting bestemd voor 'versterken armoede- en schuldenbeleid'.
55	De middelen zijn voornamelijk ingezet op extra financiële ondersteuning voor huishoudens met kinderen.
56	Armoedebestrijding.
57	Specifiek is het grootste deel van het bedrag besteed aan het doel meer kinderen te laten participeren (sport, cultuur en educatie).
58	De gemeente Den Haag heeft een ambitieus armoedebeleid. De extra middelen zijn gebruikt om dit beleid te handhaven.
59	Deze middelen zijn integraal openomen in het budget bijzondere bijstand.
60	Met name preventie en vroegsignalering.
61	Nadere invulling rond het thema armoedebestrijding moet nog plaatsvinden.

b. Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor armoedebestrijding te verhogen

Gevraagde toelichting

- 62 Armoede kan leiden tot sociale uitsluiting en sociale en/of financiële problemen op latere leeftijd. We zien soms dat armoede van generatie op generatie wordt doorgegeven. Budget wordt ingezet met als doel ervoor te zorgen dat kinderen die opgroeien in minimezinnen kunnen meedoen in de breedste zin van het woord, zodat alle kinderen de kans krijgen zich te ontwikkelen en deel uit te maken van de samenleving. Meer bekendheid geven aan welke regelingen die er zijn en waar deze aangevraagd kunnen worden waardoor de ouders maar een keer hun verhaal hoeven te doen.
- 63 De gemeente Den Haag heeft een ambitieus armoedebeleid. De extra middelen zijn gebruikt om dit beleid te handhaven.
- 64 Met de bijdrage van Delft wordt de AV Delft goedkoper voor de doelgroep, en daarmee aantrekkelijker. Daardoor zullen meer mensen ervoor kiezen zich aanvullend te verzekeren. Dat is belangrijk, omdat juist arme mensen vaker een beroep doen op zorg. Het aantal mensen met een laag inkomen in Delft stijgt nog steeds. Met name ouderen profiteren van deze maatregel en mensen met hoge zorgkosten (bijv. chronisch zieken en gehandicapten).
- 65 Vooral vanuit de politiek is hier op aangedrongen.
- 66 De middelen zijn voornamelijk ingezet voor de armoedebestrijding onder kinderen.
- 67 Sinds het najaar van 2017 is er nieuw verruimd minimebeleid die heeft geleid tot (nog) hogere kosten (voornamelijk als gevolg van verruiming kindpakket) dan verwacht. De extra rijksmiddelen zijn gebruikt om dit vernieuwde beleid (deels) te financieren.
- 68 Tekst begroting 2019:
- In het kader van de onderdelen minimebeleid en schuldhulpverlening zullen wij 2019 gebruiken om het bereik te vergroten door middel van gerichte communicatie en het inzetten van intermediairs;
 - Meten van de effecten van het minimebeleid en schuldhulpverlening is belangrijk, zodat we kunnen bepalen of de doelen ook daadwerkelijk bereikt worden. Hiertoe zal in 2019 een dashboard ontwikkeld worden;
 - De armoedemonitor en inkomenseffectrapportage zal iedere twee jaar herhaald worden om zo de effecten van ons beleid blijvend te kunnen volgen. De monitor 2018 dient als 0-meting;
 - We beginnen met een gefaseerde invoering van (preventie)voorzieningen, zoals o.a. een meldpunt vroegsignalering, het inrichten van een formulierpunt, een pilot procesafspraken met bewindvoerders en het inrichten van een noodfonds;
 - In 2019 inventariseren we welke organisaties (bijv. de voedselbank) gericht zijn op het helpen van inwoners die dringende ondersteuning nodig hebben in verband met een levensgebeurtenis (bijv. echtscheiding). Op basis daarvan onderzoeken we wat de rol van de gemeente daarin kan zijn en hoe we daar inhoud aan kunnen geven.
- 69 Deze middelen zijn toegevoegd aan het beleidsaccent ELK KIND EEN KANS. Met deze middelen kunnen kinderen uit arme gezinnen toch meedoen aan b.v. sport of culturele activiteiten.
- 70 Er heeft een herijking plaatsgevonden van het minimebeleid.
- 71 De middelen zijn voor 2019 begroot voor de financiering van het kindpakket. Kinderen van 4 tot 18 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm, hebben toegang tot de website www.meedoenhollandskroon.nl en kunnen per jaar een budget van € 375,- besteden aan sportieve en culturele activiteiten en uitgaven in verband met school en sport.
- 72 Middelen worden voornamelijk ingezet voor armoedebestrijding in huishoudens met kinderen, preventie en vroeg-signalering en voor de uitvoeringskosten van al lopende hulptrajecten.
- 73 De extra middelen zijn ingezet als dekkingsmiddel voor het nieuw in te zetten minimebeleid vanaf 1-1-2019. Het minimebeleid 2019-2022 sluit beter aan bij de doelgroepen die volgens de Minima-effectrapportage van het NIBUD maandelijks meer moeite hebben om rond te komen. Met de voorgestelde verschuivingen in het minimebeleid worden deze doelgroepen meer tegemoet gekomen. Naast de groei van het gebruik en bereik van de diverse minime-regelingen, is ook het aantal huishoudens met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm gestegen (zo ook landelijk). Tevens is het aantal kinderen dat in armoede opgroeit gestegen. In totaal leefden er in 2016 262 kinderen in een minimehuishouden (4,7% versus 4,3% in 2012).
- 74 Met name voor armoedebestrijding onder kinderen.
- 75 De uitvoering hiervan ligt bij de GR, we hanteren een hogere norm van de individuele inkomens toeslag dan omliggende buurgemeenten.
- 76 We willen de groeiende werkzaamheden voor schulddienstverlening opvangen in de wijk met Op orde. De wachttijden lopen te hoog op. Deze kosten kunnen gedurende drie jaar kunnen worden betaald uit te gelden ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid. Deze middelen mogen worden ingezet voor het gemeentelijke schuldenbeleid om een impuls te geven aan de effectiviteit van de schuldhulpverlening.
- 77 Geheel op taakveld inkomensregelingen, budget minima.
- 78 De middelen zijn voornamelijk gebruikt voor subsidiering van stichting Leergeld, en het €#8206;jeugd sport- en jeugdcultuurfonds.

b. Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor armoedebestrijding te verhogen

#	Gevraagde toelichting
79	Budget is ingezet ten behoeve van armoedebeleid. Met name de collectieve ziekenkostenverzekering wordt steeds beter gevonden; wat leidt tot hogere uitgaven. Daarnaast is er actieve communicatie ingezet over onder meer het gemeentelijke kindpakket zodat de vindbaarheid van dergelijke regeling verbetert.
80	Bij Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport, Jeugdfonds Cultuur & Nationaal Ontbijt.
81	de uitgaven zijn gedaan voor armoedebestrijding, het resterende bedrag wordt ingezet om een gedeelte van het tekort van het sociaal domein te dekken.
82	De extra middelen zullen in 2019 vooral worden ingezet op armoedebestrijding. De voorstellen voor 2019/2020 moeten nog concreet worden uitgewerkt.
83	Klijnsma gelden zijn volledig ingezet voor armoede bestrijding. Er is ook extra geld (eigen middelen) ingezet voor uitvoerend beleid schuldhulpverlening.
84	Versterking van de lokale regie armoedebestrijding in huishoudens met kinderen, op preventie en vroeg-signalering.
85	De middelen zijn ingezet voor kansen voor alle kinderen. Inwoners van Sittard-Geleen met een laag inkomen en kinderen tot 18 jaar krijgen een deel van de kosten vergoed voor school, uitjes of een sport- of muziekvereniging.
86	Middelen worden ingezet voor armoedebestrijding onder kinderen.
87	Ondersteunen van kinderen die vanwege fin. situatie van het gezin niet kunnen sporten, niet kunnen meedoen aan culturele activiteiten en niet de beschikking hebben over zaken die voor school nodig zijn.
88	Hoofdzakelijk ingezet voor armoedebestrijding onder gezinnen met kinderen.
89	Deze 'extra' middelen zijn gebruikt voor preventie- en vroegsignalering om problematieken sneller te kunnen herkennen.
90	Extra middelen worden ingezet binnen het minimabeleid.
91	De Doe-mee-pas-voorziening is verruimd. Hiermee wordt een mogelijkheid geboden aan gezinnen of gezinsleden om te kunnen sporten etc. Daarnaast wordt aan minima a.d.h.v. een voucherregeling diverse extra's gegeven (bijv. de mogelijkheid om gratis of tegen aanzienlijke korting dierentuinbezoek o.i.d. te doen). Ook wordt aan leerlingen in het VO de mogelijkheid geboden een iPad aan te schaffen.
92	Onze raad heeft besloten om de middelen voor armoedebeleid vanaf 2019 niet meer budgettair neutraal te verwerken. Eventuele hogere lasten gaan ten laste van de algemene middelen. Extra middelen komen ten gunste van de algemene middelen. We hebben de afgelopen jaren wel de budgetten voor bewindvoering fors moeten verhogen.
93	pilot vroegsignalering schulden (mensen met betaalachterstand proactief benaderen met als doel het voorkomen van escalatie van financiële problemen.
94	Naast de bestaande maatregelen ter versterking van het gemeentelijk armoedebeleid, zijn voor de extra verkregen middelen het kind pakket, ouderenpakket en het geluksbudget hiervoor geïntroduceerd.
95	Versterking van de lokale regie armoedebestrijding in huishoudens met kinderen, op preventie en vroeg-signalering en de 18+ regeling is verruimd.
96	Extra inzet op armoedebestrijding. Dar zijn de extra middelen voor gebruikt.
97	Met name armoedebestrijding kinderen.
98	-
99	Deze middelen zijn toegevoegd aan het budget bijzondere bijstand.
100	Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor armoedebestrijding te verhogen. Net zoals in 2018 worden de extra middelen ook in 2019 grotendeels ingezet voor armoedebestrijding. Specifiek voor de sterke stijging van het gebruik van het Jeugdfonds Sport & Cultuur.
101	In 2019 is al budget vrijgemaakt voor schuldhulpverlening.
102	Wordt lokaal ingezet voor maatwerk via eigen programma kinderen en gezinnen in armoede.
103	Deze middelen worden ingezet conform doelstelling van het Rijk.
104	De extra middelen zijn volledig gereserveerd ten behoeve van armoedebestrijding en schuldhulpverlening. In totaliteit is op dit moment de helft van dit budget concreet ingezet voor armoedebestrijding (gezinnen met kinderen, jeugdsportfonds). Daarnaast ligt er een voorstel ter besluitvorming door de raad over het verlagen van de rente van kredieten in het kader van de schuldhulpverlening.
105	De middelen zijn gebruikt ter versterking van het bestaand minimabeleid.

b. Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor armoedebestrijding te verhogen

Gevraagde toelichting

106	Deze middelen zijn onderdeel geworden van ons declaratiefonds voor gezinnen en kinderen die onder de armoededoelgroep vallen. Dit fonds vertrekt middelen om deelname aan sport, onderwijs, cultuur en maatschappelijke activiteiten te bevorderen voor deze doelgroep.
107	Eind 2017 is de Nota Meedoenbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn beleidsvoorstellen gedaan voor de inzet van de Rijksmiddelen die de gemeente voor armoedebeleid heeft ontvangen.
108	Budget is 1 op 1 voor intensivering armoedebestrijding ingezet.
109	Uitvoeringsprogramma mn gericht op armoedebestrijding, schuldhulpverlening herijking 2019.
110	Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor armoedebestrijding te verhogen (minimaregelingen jeugdigen).
111	De extra verkregen middelen staan gereserveerd voor uitgaven aan diverse projecten die in gang worden gezet in 2019.
112	De Klijsma middelen zijn grotendeel ingezet voor armoedebestrijding, maar in de brede zin van het woord. Enkele voorbeelden: <ul style="list-style-type: none">• Stichting Leergeld;• Stichting Jeugdcultuurfonds;• Jeugdfonds Sport;• Kledingbank;• Voedselbank.
113	Voornamelijk armoedebestrijding onder kinderen en aanvulling op overige armoedebestrijding.
114	De middelen worden ingezet voor armoedebeleid gericht op (gezinnen met) kinderen, zoals: extra middelen Stichting Leergeld (grootste deel), budgetcoaching binnen gezinnen, Fashion cheques. De regiefunctie is ook versterkt, met name om het bereik onder kinderen te verhogen (o.a. regelen kindpakket).
115	De middelen worden besteed aan de minimaregeling U-pas.
116	Toelichting b: De extra financiële middelen zijn ingezet voor extra middelen armoedebestrijding, aangevuld met extra gemeentelijke middelen voor de inzet van een Kennismakelaar/meewerkend voorman kernteam financiële hulpverlening.
117	Gericht op concrete armoedebestrijding in huishoudens met kinderen.
118	De raad heeft op 6 april 2017 besloten de motie "Geen kind groeit op in armoede" over te nemen. Samen met het maatschappelijk middenveld is een nota opgesteld "Samen uit armoede 2019-2022". De raad zal in de komende raadsvergadering besluiten om de in de meircirculaire 2018 toegekende extra middelen in te zetten op uitvoering van de in de nota vastgelegde maatregelen ter bestrijding van armoede.
119	Leergeld. Jeugdsportfonds. Jeugdcultuurfonds.
120	Leergeld. Jeugdsportfonds. Jeugdcultuurfonds
121	Extra middelen zijn volledig gelabeld voor armoedebestrijding. Nadere invulling van besteding in 2019 nog te maken.
122	De extra middelen worden ingezet voor vroegsignalering.
123	De gelden worden ingezet voor het lokale armoedebeleid.
124	Wegens beperkte ambtelijke capaciteit is het herijken van het (preventieve) minimabeleid vertraagd en daardoor zijn de middelen uitbreiden kindpakket, verbeteren informatievoorziening en bereikbaarheid en vergroten bewustwording en stimuleren samenwerking nog niet ingezet. Verder doen we nog dit jaar een inspanning om het preventieve minimabeleid voor kinderen in gang te zetten. We hevelen de middelen over naar 2019 en betrekken deze bij de herijking van het minimabeleid.
125	De budgetten voor minimabeleid en armoede bestrijding kinderen zijn verhoogd als gevolg van de extra middelen.
126	Juist bestemd.
127	De middelen zijn als eenmalig krediet ondergebracht met doel versterking van het gemeentelijke armoede en schuldenbeleid. Waarschijnlijk wordt dit gebruikt voor subsidie aan Humanitas, die in voorveld aan schulden en armoedebestrijding bijdraagt.
128	De gemeenteraad heeft een 'aanvalsplan Armoede' vastgesteld in 2018. In het plan staat het voorkomen en terugdringen van armoede en sociale uitsluiting onder inwoners centraal, door samen te werken en de kracht van Nederweert en zijn inwoners te benutten en te versterken. Het plan kent meerjarig een aantal activiteiten, die gefinancierd worden met niet alleen extra middelen vanuit het Rijk, maar ook eigen gemeentelijke middelen.

c. Deze extra middelen zijn gebruikt om zowel het budget voor schuldhulpverlening als het budget voor armoedebestrijding te verhogen

#	Gevraagde toelichting
129	De extra middelen zijn op beide thema's ingezet.
130	Zie c.
131	Antwoord C : middelen worden ingezet voor schuldhulpverlening c.q. preventie armoede.
132	De schuldhulpverlening is goed geborgd en wordt prima uitgevoerd. Echter ter voorkoming van problematische schuldensituaties dient eerder, sneller en op alle domeinen inzet te worden gepleegd. In een vroeg stadium ondersteunen en inzet plegen versterkt gezinnen/personen en voorkomt een veel duurder en veel problematischer traject.
133	Middelen ingezet voor: <ul style="list-style-type: none"> • extra formatie; • armoedebestrijding; • voedselbank; • grip op de knip.
134	Extra middelen 2018 zijn doorgeschoven naar 2019. Middelen worden ingezet voor zowel schuldhulpverlening (oa budgetcoach) als minimabeleid.
135	De middelen zijn ingezet voor zowel armoedebestrijding (uitbreiding van activiteiten ter bestrijding van armoede onder kinderen) als voor schuldhulpverlening (uitbreiding dienstverlening aan inwoners met budgetcoach).
136	Zowel armoedebestrijding als schuldhulpverlening zijn speerpunten in het beleid van Diemen.
137	De middelen zijn ingezet om meer inzet te plegen op schuldhulpverlening en verder om de regeling hoge zorgkosten en de stijgende uitgaven bijzondere bijstand te dekken.
138	Met name voor schuldhulpverlening, maar ook ruimte voor overige producten armoedebestrijding.
139	Het belangrijkste project waar op geld en beleid op ingezet gaat worden is de preventie en vroegtijdig signaleren van betalingsachterstanden.
140	De gemeente Moerdijk zet de extra middelen met name in op projecten als vroegsignalering en investeringen in het voorliggend veld, zoals het opleiden van vrijwilligers. We verhogen het budget voor het Jeugdsportfonds. We versterken de regionale samenwerking op het gebied van inkomensondersteuning. Daarnaast stellen wij een armoederegisseur aan.
141	<ul style="list-style-type: none"> • kindvoorzieningen voor kinderen in armoede inhoudelijk en organisatorisch onder te brengen in een kindpakket; • het kindpakket toegankelijk te maken voor huishoudens met kinderen tot 120% van het sociaal minimum; inkomensgrens HeusdenPas is 110%; • het aanbod uitbreiden met een schoolpakket voor middelbare scholieren; • ervaringsdeskundigen in te zetten om het bereik onder gezinnen in armoede te vergroten; de aanpak hiervoor te bepalen samen met de ervaringsdeskundigen die willen meewerken.
142	Groot onderzoek naar effectiviteit minimabeleid is hiermee bekostigd.
143	<p>Keuze C: Deze extra middelen zijn gebruikt om zowel het budget voor schuldhulpverlening als het budget voor armoedebestrijding te verhogen.</p> <p>Op 6 juli 2017 is het nieuwe "Armoedebeleid Gemeente Uden 2018-2021" door de gemeenteraad vastgesteld en met de Programmabegroting 2018 is het budget met ingang van 2018 structureel verhoogd. Daarbovenop zijn in 2018 en 2019 incidenteel extra budgetten beschikbaar gesteld. Onderdeel van het armoedebeleid is de schuldDienstverlening.</p> <p>(*) De verhoging van het budget Armoedebeleid in de Programmabegroting 2018 is groter dan de extra middelen die in 2018 beschikbaar zijn gekomen ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid.</p>
144	Zijn voor beiden ingezet.
145	Gaat in Aalten om marginale bedragen. zijn in afwachting van beleid toegevoegd aan de werkbudgetten.
146	De extra middelen zullen worden ingezet voor project Vroegsignalering, communicatie en versterking van de lokale regie op armoede.
147	Deze middelen zijn aan het budget Minimabeleid toegevoegd. Schuldhulpverlening en armoedebestrijding maken onderdeel van dit budget uit. Het is aan de beleidsmedewerker in overleg met de portefeuillehouder om hier invulling aan te geven.
148	Deze middelen zijn aan het budget Minimabeleid toegevoegd. Schuldhulpverlening en armoedebestrijding maken onderdeel van dit budget uit. Het is aan de beleidsmedewerker in overleg met de portefeuillehouder om hier invulling aan te geven.
149	Deze middelen zijn aan het budget Minimabeleid toegevoegd. Schuldhulpverlening en armoedebestrijding maken onderdeel van dit budget uit. Het is aan de beleidsmedewerker in overleg met de portefeuillehouder om hier invulling aan te geven.
150	Er is een speciaal kindpakket samengesteld.

c. Deze extra middelen zijn gebruikt om zowel het budget voor schuldhulpverlening als het budget voor armoedebestrijding te verhogen

Gevraagde toelichting

151	In de begroting 2019 wordt rekening gehouden met uitbreiding van de formatie o.a. als gevolg van gewijzigde doelstellingen op het gebied van schuldhulpverlening en armoedebestrijding. Hoewel er in de begroting geen zichtbare (financiële) relatie is aangebracht tussen de (extra) inkomsten vanuit het ministerie en de begrote lasten, is er wel degelijk sprake van een verband tussen de twee.
152	Hiervoor dient deels nog beleid te worden gemaakt.
153	Beide.
154	De inzet richt zich op een extra impuls te geven aan het armoede en schuldenbeleid door extra te investeren in preventie en vroegsignalering aan de hand van een op te starten preventieproject.
155	Bijzondere bijstand + bijdrage aan Stadsbank
156	geen nadere toelichting
157	Inzet van de middelen is gericht op armoedebestrijding kinderen (pc-regeling / sport- en cultuurfonds e.d.)
158	Verbetering toegang, vertrekken van voorzieningen en onder meer introductie zgn Kindpakket
159	Zowel het armoedebeleid als beleid schuldhulpverlening is geïntensiveerd. Opdracht vanuit de gemeenteraad om mensen met problematische betalingsachterstanden eerder te bereiken. Bij armoedebeleid is de opdracht om meer kinderen te bereiken en meer inwoners met hoge zorgkosten.
160	<ul style="list-style-type: none"> • intensiveren schuldhulpverlening; • aandacht voor vroegsignalering en preventie.
161	Begroting 2019, blz. 15: Daarom ontwikkelen we een nieuwe aanpak voor armoede en schulden, bestaande uit experimenteren en leren, verbeteren en vernieuwen. Een onderzoek naar de effectiviteit en eventuele overlap in de voorziening van het huidige armoedebeleid wordt uitgevoerd, net als een laagdrempelige beschikbaarheid van voorzieningen voor kinderen/jeugd.
162	Deze middelen zetten we in 2019 in voor preventie van armoede en schulden. Dit doen we door de toegang tot financiële ondersteuning lokaal (veel andere taken zijn uitbesteed aan centrumgemeente Amersfoort) en laagdrempeliger te maken. Zowel armoedebestrijding als voorkomen van schuld(hulpverlening) is hierbij het doel. De middelen worden ingezet voor de uitvoeringskosten die hiermee gepaard gaan.
163	Is toegevoegd aan verschillende preventieve maatregelen waaronder vroegsignalering.
164	Niet specifiek benoemd.
165	Een van de uitgangspunten bij de gemeente Waddinxveen is om de middelen welke we via extra middelen aan de batenkant in onze begroting opnemen, aan de lastenzijde van de begroting te oormerken en in te zetten tbv het maken van beleid.
166	Middelen worden ingezet voor vroeg signalering gecombineerd met een verbetering van de toegang tot schuldhulpverlening en armoederegelingen
167	Bijzondere bijstand, kindpakket.
168	Beide hangen nauw samen, en worden integraal opgepakt
169	Beide hangen nauw samen en worden integraal opgepakt
170	Beide hangen nauw samen, en worden integraal opgepakt
171	Beide hangen nauw met elkaar samen en worden integraal opgepakt
172	Deels ingezet voor aanpak schulden (o.m. project Budgetondersteuning op Maat) en deels ingezet voor armoede/minima.
173	De extra middelen worden gebruikt om het bestaande schulden- en armoedebeleid aan te scherpen en het versterken van de preventie op vroeg-signalering.
174	De extra middelen worden gebruikt om het bestaande schulden- en armoedebeleid aan te scherpen en het versterken van de preventie op vroeg-signalering.
175	Deels ingezet voor aanpak schulden (o.m. project Budgetondersteuning op Maat) en deels ingezet voor armoede/minima (o.m. aanbieden gemeentelijke zorgpolis en verhogen inkomensgrens minima)
176	Deze middelen zijn via de begroting beschikbaar gesteld voor plannen en activiteiten op het gebied van schuldhulpverlening en armoedebestrijding.

c. Deze extra middelen zijn gebruikt om zowel het budget voor schuldhulpverlening als het budget voor armoedebestrijding te verhogen

#	Gevraagde toelichting
177	Via de Meicirculaire 2018 stelt het kabinet voor 2018 extra geld beschikbaar aan de gemeenten voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, met name onder kinderen. Deze middelen worden met name ingezet voor een pilot aanpak bankslapers, versterken vroegsignalering schulden, versterken brede schuldenaanpak, de implementatie verbeterpunten ten behoeve van de toegang inkomensondersteuning en het voorkomen kosten bewindvoering.
178	De gemeente Kerkrade beschouwt deze gelden als geoormerkt voor schulden en armoede.
179	De middelen worden ingezet ten behoeve van kinderarmoede en optimalisering toegang tot schuldhulpverlening.
180	Budgetten zijn opgehoogd met het bedrag uit de circulaire
181	Deze middelen worden ingezet: <ul style="list-style-type: none">• voor extra activiteiten op het gebied van preventie en vroegsignalering om generatiearmoede te bestrijden, de drempel naar de kredietbank te slechten en financiële educatie op alle scholen brengen;• voor de ophoging van de inkomensgrens om in aanmerking komen voor het gemeentelijk minimabeleid.
182	Er moet nog beleid ontwikkeld worden over dit onderwerp.
183	Deze extra middelen worden preventief ingezet voor het bestrijden van de armoede-risicofactoren en voor vroeg-signalering schuldhulpverlening.
184	Totaal wordt 275.000 euro aan extra middelen ontvangen, waarvan 150.000 naar schuldhulpverlening (stadsbank Oost Nederland) en 125.000 euro naar armoede bestrijding (bijzondere bijstand) gaat.
185	Er moet nog beleid ontwikkeld worden over dit onderwerp. In Q1 2019 wordt dit in de raad besproken.
186	Dit wordt toegevoegd aan het armoede- en schuldenbeleid gericht op het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen (uitbreiding budget Jeugdsportfonds).
187	Wordt ingezet voor het project schulddienstverlening.
188	Wordt ingezet voor het project schulddienstverlening
189	In 2019 zullen deze middelen ingezet worden op het gebied van schuldhulpverlening en armoedebestrijding: <ul style="list-style-type: none">• Pilot Geldcoach (schuldhulpverlening)• preventieplan 2019 (preventie armoede);• Pilot opkopen van schulden bij jongeren.
190	In 2018 is de beleidsnota armoedebeleid vastgesteld met de volgende aandachtsgebieden. De extra middelen worden hiervoor ingezet. <ul style="list-style-type: none">• verbetering financiering leerlingvervoer kinderen statushouders;• verbeteren inburgering statushouders;• maatregelen schuldhulpplan;• voorkomen afhankelijkheid voedselbank statushouders;• invoeren kindpakket;• inzetten op werkende armen;• analyseren effectiviteit minimaregelingen;• inzetten op laaggeletterdheid;• stimulering samenwerking noodfondsen.
191	Middelen zijn ingezet voor een combinatie van onderwerpen.
192	De beschikbare middelen zijn volledig ingezet op het gebied van minimabeleid (schuldhulpverlening en armoedebestrijding)
193	Geen nadere toelichting.
194	Deze extra middelen zijn toegevoegd aan het budget voor Gemeentelijk minimabeleid waaronder ook schuldhulpverlening en armoedebeleid vallen.
195	Een concreet onderwerp is vroeg-signalering. Ook wordt extra capaciteit ingehuurd voor beleidsvorming voor bijvoorbeeld armoedebeleid onder kinderen.
196	In onze slotrapportage 2018 zijn de middelen uit de jaarschijf 2018 overgeheveld naar 2019 omdat de tijd ontbrak om de middelen op een juiste manier te bestemmen. De middelen blijven ter beschikking staan van ons armoedebeleid en zullen gebruikt worden om zowel de budgetten voor schuldhulpverlening en armoedebestrijding te verhogen.
197	o.a. armoedebestrijding onder kinderen
198	Verbeteren van de toegang tot schuldhulpverlening en armoedebestrijding van huishoudens met kinderen

c. Deze extra middelen zijn gebruikt om zowel het budget voor schuldhulpverlening als het budget voor armoedebestrijding te verhogen

#	Gevraagde toelichting
199	Met de extra middelen wordt een Deltaplan Schulden opgesteld waarin enerzijds ingezet wordt om de curatieve schuldenaanpak te verbeteren en anderzijds meer aandacht is voor preventie, ZZP-ers en nieuwe initiatieven zoals Vaste Lastenpakket, perspectieffonds en leerwerkbedrijf om het voorkomen en aanpakken van schulden nog intensiever vorm te geven. Daarnaast worden ook extra middelen uitgetrokken voor bestrijding van armoede. Zo wordt het percentage kwijtschelding afvalstoffenheffing verhoogd van 55% naar 75% en handhaven we de huidige regeling voor individuele inkomenstoeslag en AOW- en jeugdtegoed.
200	Er is sprake geweest van uitbreiding/aanpassing Fonds Deelname Maatschappelijke Activiteiten (FDMA). Dit fonds maakt onderdeel uit van het armoedebeleid en hiervoor is een verordening opgesteld. Er zit geen beperking aan de aanvragen (open end regeling) Er wordt toegekend conform bedragen die genoemd zijn in deze verordening.
201	Deze middelen worden zowel ingezet voor schuldpreventie als voor armoedebestrijding. De definitieve uitwerking van het plan volgt later dit jaar.
202	De budgetten zijn verhoogd. Dit heeft nog niet tot beleidswijzigingen geleid.
203	jeugd sportfonds, stichting leergeld en kledingbank, nationaal jeugdontbijt en kinderraad/
204	Voor armoede en schuldenbeleid ontvangt Hilversum o.g.v. de meicirculaire 2018 in de algemene uitkering 2019 en 2020 elk € 132.000 extra. O.b.v. het coalitieakkoord 2018-2022 heeft de gemeenteraad het lastenbudget Minimabeleid structureel verhoogd met € 600.000 gelet op de trend dat de doelgroep steeds beter bekend is met de bestaande regelingen. Daarnaast wordt vanaf 2022 het budget voor bewindvoering verhoogd met € 150.000.
205	Extra begeleidingscapaciteit.
206	Betreft zowel gedeeltelijke dekking van stijgende kosten van bewindvoering (regionaal uitgevoerd) als dekking voor het lokale actieprogramma tegen armoede.
207	Middelen zijn ingezet voor zowel armoedebestrijding Kinderen en sterker inzetten op preventie voor mensen met problematische schulden. Mochten deze middelen in 2018 niet volledig besteed worden, zal bij de resultaatbestemming bij de jaarrekening worden voorgesteld om het restant over te hevelen naar 2019.
208	Voortzetting van het schuldpreventieproject Vroeg Eropaf Altana. Voortzetting van de formulierenbrigade. De formulierenbrigade helpt mensen die zelf niet goed met hun administratie kunnen omgaan. Ook zetten ze buddy's in voor mensen met schuldproblemen. Vanaf 2019 gaan we extra uitgaven doen voor armoedebestrijding, door o.a. in bepaalde gevallen bijdragen voor laptops te verstrekken aan huishoudens met een langdurig laag inkomen. Daarnaast wordt de vergoeding voor zwemlessen voor kinderen verhoogd.
209	met deze middelen: <ul style="list-style-type: none"> • is de inkomensgrens voor vergoeding uit het SMS kinderfonds verhoogd; • is een loket ingericht om inwoners met een laag inkomen te helpen bij het op orde brengen van het huishuidboekje.
210	Zowel extra inzetten op extra bereik ... mensen echt wijzen op mogelijkheden en voor wat betreft schuldhulpverlening ook bv. schuldhulpmaatje... laagdrempelig...
211	Het bedrag is volledig geoormerkt voor dit doel.
212	De in 2019 en 2020 beschikbaar gestelde extra middelen (€ 12.000 per jaar) zijn toegevoegd aan het budget voor armoedebestrijding en dan met name de bestrijding van armoede bij kinderen.
213	Verlagen van woonlasten, bieden van kansen, versterken van netwerk en inzet op preventie en vroegsignalering en kindpakket.
214	Er is ingezet op armoedebestrijding onder kinderen, vroeg signalering en preventie bij schulden en uitbereiding van minimaregelingen.
215	Deze middelen zijn voornamelijk ingezet op activiteiten: <ol style="list-style-type: none"> 1. Om het bereik te vergroten; denk vooral aan campagne samen slimmer met geld, inclusief website, activiteiten en nieuwsbrief, en actieve benadering van doelgroep; 2. Jongeren campagne Leef Bewust; 3. Preventie: activiteiten onder jongeren ROC, samenwerking met moneyfit en schuldhulpmaatjes. Meedoen is belangrijk: vooral gericht op zwemlessen en leermiddelen.
216	Daarnaast is er op dit moment een concept nota armoede- en schuldenbeleid in de maak. Hiervoor worden ook de middelen vanuit armoedebeleid betrokken.
217	Er is ingezet op armoedebestrijding onder kinderen, vroeg signalering en preventie bij schulden en uitbereiding van minimaregelingen.

c. Deze extra middelen zijn gebruikt om zowel het budget voor schuldhulpverlening als het budget voor armoedebestrijding te verhogen

#	Gevraagde toelichting
218	In onze gemeente maken we geen formele scheiding tussen schuldhulpverlening en armoedebestrijding. We hebben één integraal plan opgesteld voor financiële zelfredzaamheid (waaronder schuldhulpverlening) en de middelen worden ter dekking van de uitvoering van dit plan ingezet.
219	Deze middelen worden ingezet voor de uitvoering van in het gecombineerde plan armoede en schulden (dat in de eerste kwartaal van 2019 wordt aangeboden aan de gemeenteraad) genoemde nieuwe activiteiten/pilots, voor de verlenging van de pilot Vroeg eropaf en voor de organisatie van de Week van het Geld.
220	Er is ingezet op armoedebestrijding onder kinderen, vroeg signalering en preventie bij schulden en uitbereiding van minimaregelingen.
221	Met de extra middelen is dekking gevonden voor de extra inzet op armoedebestrijding en schuldhulpverlening. In de begroting 2019 is dit verwerkt.
222	Er wordt ingezet op het vereenvoudigen van de toegang tot minimaregelingen en het verlagen van de doorlooptijden van schuldhulpverleningstrajecten. Voor een deel van de middelen wordt nog onderzocht welke besteding het meest passend is.
223	De extra middelen maken onderdeel uit van het nieuwe beleidsplan armoedebeleid/schuldhulpverlening.
224	Armoedebestrijding, extra middelen naar stichting Leergeld (laptop / kledingpakket).
225	De extra middelen worden gebruikt voor het versterken van ons bestaande beleid voor schuldhulpverlening en armoedebestrijding. Hiervoor is een nieuw beleidsplan opgesteld.
226	In eerste instantie zijn deze extra middelen geoormerkt voor armoedebeleid. Indien tussentijds blijkt dat er minder wordt uitgegeven, dan wordt dit budget afgeraamd.
227	<ul style="list-style-type: none"> • Verbetering toegang tot hulpverlening; • Armoedebestrijding in huishoudens met kinderen.
228	Deze middelen zijn ingezet ter dekking van het geactualiseerd beleid voor armoedebestrijding, alsmede voor verbetering van de toegang tot schuldhulpverlening.
229	Laagdrempelige toegang tot schuldhulpverlening en pro actief inzetten van schuldhulpverlening. Via speciaal loket en gebiedsteams. Er wordt een pilot gestart met betrekking tot armoedebestrijding. Doel is om te onderzoeken of andere aanpak effectiever werkt dan de huidige interventies.
230	Vanaf 2019 ontvangt Beesel hiervoor jaarlijks € 16.381 (conform meicirculaire 2018). Wij zetten de middelen in om schuldhulpverlening meer preventief in te zetten. In het verleden maakten wij gebruik van externe schuldhulpverlening. Dit doen wij nu in eigen beheer, we zijn lid van NVVK. Door middel van preventieve inzet voorkomen wij het beroep op schuldhulpverlening. Voor de armoede bestrijding is in 2018 stichting Leergeld Beesel opgericht. Door middel van een laagdrempelige toegang bereiken wij meer gezinnen/ kinderen in armoede.
231	De gemeente Brunssum is gestart met een innovatieve methodiek genaamd Mobility Mentoring die gericht is op stressregulatie en – reductie bij klanten. Deze methodiek is gebaseerd op wetenschappelijk hersenonderzoek dat aantoont dat de executieve functies van mensen beïnvloed worden door langdurige en grote mate van stress. Het beïnvloedt het (dagdagelijks) handelen van mensen en hun zelfredzaamheid. Mensen die langdurig onder grote spanning staan ten gevolge van bijvoorbeeld geld- en/of gezondheidsprobleem worden ondersteund om hun problemen aan te pakken en economisch zelfstandig te worden. De extra middelen worden ingezet om deze methodiek te implementeren binnen de gemeente en haar samenwerkingspartners, met het doel dat er een preventieve werking van uit gaat naar de toekomst toe op het gebied van armoede en schuldhulpverlening.
232	Naast extra inzet op schuldhulpverlening is ingezet op een kindpakket.
233	De middelen zijn apart gezet voor beide onderdelen. Beleid moet nog worden ontwikkeld.
234	<ul style="list-style-type: none"> • Verruiming minimabeleid; • Extra subsidie aan maatschappelijk werk voor begeleiding bij schulden.
235	Het betreft één budget dat is verhoogd met het bedrag aan extra verkregen middelen.
236	Wij hebben de extra middelen vooral ter beschikking gesteld als extra impuls voor de bestrijding van armoede bij gezinnen met kinderen.
237	We zetten in op armoedebestrijding bij kinderen en hebben in het kader van de regeling kindpakket extra voorzieningen/ regelingen gerealiseerd. Verder zal meer focus komen op de uitbreiding/intensivering van de schuldhulpverlening hetgeen verwerkt gaat worden in het nieuw op te stellen minimabeleid (2020 e.v.).

c. Deze extra middelen zijn gebruikt om zowel het budget voor schuldhulpverlening als het budget voor armoedebestrijding te verhogen

Gevraagde toelichting

238	Het betreft één budget dat is verhoogd met het bedrag aan extra verkregen middelen.
239	De middelen worden voornamelijk ingezet op verbetering van de toegang
240	De beschikbaar gestelde bedragen zijn volledig verdeeld over beide onderwerpen.
241	De exacte besteding moet nog bepaald worden.
242	Ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid wordt voor drie jaar geld ter beschikking gesteld voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. We hebben deze extra middelen aangewend voor de dekking van additionele gemeentelijke uitgaven, zoals bijvoorbeeld gerichte verbetering van de toegang tot de schuldhulpverlening, op versterking van de lokale regie armoedebestrijding in huishoudens met kinderen, op preventie en vroeg signalering e.d.
243	De ontvangen gelden (decentralisatie-uitkering schulden en armoede) zijn als taakmutatie volledig voor dit doel beschikbaar gesteld.
244	Maatregelen divers.
245	Bijv. extra inzet voor subsidie aan stichting Leergeld. Deze organisatie bevordert deelname van kinderen in armoedesituatie aan sport- en andere maatschappelijke organisaties.
246	De inzet is voornamelijk geweest op het versterken van de lokale regie en op preventie en vroeg-signalering.
247	De schuldhulpverlening en armoedebestrijding wordt zo breed mogelijk ingezet. Er is wel extra geld beschikbaar gekomen, maar dat is niet leidend. Als de hulpvraag meer budget vergt, dan wordt dat vanuit de algemene middelen beschikbaar gesteld.
248	Innovatieve SHV en verhoging jeugdsport-fonds (minimabeleid).
249	Armoede wordt teruggedrongen en zo mogelijk voorkomen door middel van een samenhangend stelsel van diverse (financiële) regelingen. Hierbij is er specifieke aandacht voor kinderen. Wijkteams en netwerkpartners spelen een belangrijke rol in de signalering en preventie van armoede en verwijzing naar ondersteuning. Deze taken zijn belegd bij de gemeenschappelijke regeling Kompas. Zij zullen begin 2019 in het nieuwe uitvoeringsplan en de gewijzigde begroting verder op inspelen.
250	Het beleid wordt uitgevoerd door de intergemeentelijke sociale dienst.
251	Budget wordt hiervoor ingezet.

d. Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor andere onderwerpen dan schuldhulpverlening/armoedebestrijding te verhogen

Gevraagde toelichting

252	Het is toegevoegd aan de algemene middelen.
253	Middelen worden ingezet binnen het Sociaal Domein.
254	Meegenomen in totaal middelen.
255	Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor andere onderwerpen dan schuldhulpverlening/armoedebestrijding te verhogen. Het grootste deel van de extra middelen is in de begroting 2019 ingezet als algemeen dekkingsmiddel.
256	De budgetten voor zowel armoede als schuldhulpverlening zijn in onze gemeente al fors hoger dan onze wettelijke taken en bevatten al een groot deel lokale ambitie op het gebied van armoede als schuldhulpverlening. Een verdere ophoging is nu niet aan de orde.

d. Deze extra middelen zijn overwegend gebruikt om het budget voor andere onderwerpen dan schuldhulpverlening/armoedebestrijding te verhogen

Gevraagde toelichting

- 257 Deze incidentele middelen voor Schulden en Armoede kwamen bovenop de structurele middelen uit de decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding onder kinderen (jaarlijks € 430.000). Het structurele budget wordt volledig ingezet ten behoeve van armoedebestrijding en versterking van schuldhulpverlening. Voorbeelden van onderwerpen zijn:
- De inzet van een armoederegisseur, die mensen in armoede weet te bereiken en de verbindende schakel vormt met belangrijke partijen zoals het Werkplein;
 - De bestaande minimaregelingen continueren (zoals schuldhulpverlening, collectieve zorgverzekering, en bijzondere bijstand tot 120% van de bijstandsnorm), zodat mensen wel kunnen blijven meedoen in de samenleving en niet in een isolement terecht komen;
 - Armoede onder kinderen wordt bestreden door de inzet van het Kindpakket. Dit doen we samen met onze partners (Stichting Paul [sport], Stichting Leergeld [onderwijs, welzijn en zorg], en het Jeugd Cultuurfonds Brabant [cultuur]).
 - Doorontwikkeling van het integraal armoedebeleid. Inzet daarbij is dat de doorontwikkeling is gericht op vroegsignalering en op de inzet van maatschappelijke participatie bij volwassenen;
 - De kwijtscheldingsnorm, die inhoudt dat 100% van de afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt kwijtgescholden, wordt uitgevoerd;
 - Door middel van schoolprojecten krijgen jongeren in het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs les over hoe om te gaan met geld.
- De structurele middelen zijn toereikend voor de doelstellingen hieromtrent. Voor de incidentele middelen zijn geen plannen, waardoor Roosendaal heeft besloten om deze middelen in te zetten als algemeen dekkingsmiddel.

258 De extra middelen worden ingezet voor minimaleid is de breedste zin.

259 Middelen zijn ingezet voor jeugdhulp. Deze lasten blijken hoger dan geraamd. Ingezet wordt ook op preventie. Momenteel ligt er een voorstel voor een pilot vroegsignalering schulden. Hiervoor moeten nog wel middelen beschikbaar worden gesteld aangezien deze niet in de begroting 2019 zijn opgenomen.

260 Voornamelijk voor Jeugdzorg begroot.

261 De gemeenten Schiermonnikoog zet al in op schuldhulpverlening-armoedebeleid. De extra middelen uit de meicirculaire zijn gebruikt ter dekking van extra kosten in de jeugdzorg (PGB's).
Noot: in het geval van Schiermonnikoog ging het overigens maar om ze beperkte extra middelen: € 1.200.

e. Anders

Gevraagde toelichting

262 Het budget is voor 3 jaar beschikbaar gesteld ingaande 2018. Besloten is om het budget met 1 jaar op te schuiven, dus naar 2019/2020/2021.
We willen het budget gebruiken voor de inzet op het terugdringen van bewindvoeringskosten.

263 Er worden op dit moment voorstellen voorbereid om hier invulling aan te geven. Dit betreft bijvoorbeeld een monitor armoedebeleid ism het CBS.

264 Het huidige programma Armoede-opgave is onlangs geëvalueerd. Met dit programma is gewerkt aan maatwerk en een nieuwe integrale aanpak voor mensen met financiële problemen. De evaluatie laat zien dat er nog veel te doen is en is daarmee tevens een opmaat naar een nieuwe armoede agenda. Hierin zullen aanpak van schulden, het bereiken van mensen om de juiste ondersteuning te bieden en kinderen in armoede belangrijke thema's zijn. In 2019 zal uitvoering worden gegeven aan de nieuwe armoede agenda.

265 Het bedrag wordt ingezet om de begroting sluitend te krijgen.

266 Meegenomen bij budgetten totaal sociaal domein.

267 Het beleid is om de volledige algemene uitkering als algemeen dekkingsmiddel te zien. Dat geldt dus ook voor deze extra middelen. Als er een tekort zou zijn op schuldhulpverlening en/of armoedebestrijding, zou dit extra geld wel als dekking kunnen worden gebruikt, maar dat is vooralsnog niet het geval.

268 Het beleid is om de volledige algemene uitkering als algemeen dekkingsmiddel te zien. Dat dus ook voor deze extra middelen. Als er een tekort zou zijn op schuldhulpverlening en/of armoedebestrijding, zou dit extra geld wel als dekking kunnen worden gebruikt, maar dat is vooralsnog niet het geval.

269 Het extra budget is toegevoegd aan de budgetten voor armoedebestrijding ter dekking van de kosten bestaand beleid. De afgelopen jaren werd dit budget meermaals overschreden. Door de budgettoevoeging (en andere maatregelen) moet deze overschrijding worden teruggebracht.

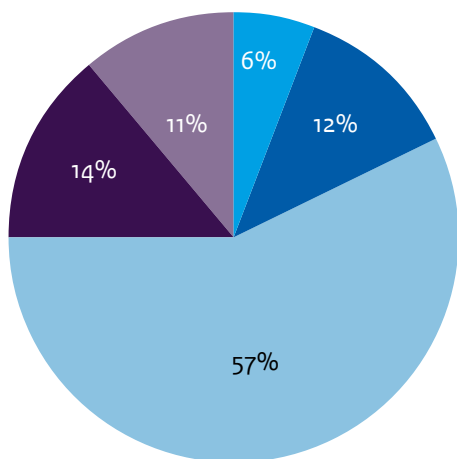
270 Het beleid is om de volledige algemene uitkering als algemeen dekkingsmiddel te zien. Dat geldt dus ook voor deze extra middelen. Als er een tekort zou zijn op schuldhulpverlening en/of armoedebestrijding, zou dit extra geld wel als dekking kunnen worden gebruikt, maar dat is vooralsnog niet het geval.

e. Anders	
#	Gevraagde toelichting
271	Los van de (verwachte) extra middelen is het gemeentelijke armoedebeleid in 2017 al geïntensiveerd. De dekking hiervoor kwam uit algemene middelen. De mutatie in de meicirculaire m.b.t. dit onderwerp is in de algemene middelen verwerkt.
272	Deze middelen zijn toegevoegd aan het financieel kader Sociaal domein. Daarbinnen wordt op basis van beleid de budgetten bepaald. Zo wordt bijvoorbeeld de inzet voor een budgetcoach sinds 2018 gecontinueerd.
273	De middelen zijn nog niet toegekend, maar bij zullen naar alle waarschijnlijkheid op basis van een onderbouwd advies/plan alsnog beschikbaar worden gesteld.
274	Deze middelen zijn toegevoegd aan het financieel kader Sociaal domein. Daarbinnen wordt op basis van beleid de budgetten bepaald. Zo wordt bijvoorbeeld de inzet voor een budgetcoach sinds 2018 gecontinueerd.
275	Deze middelen zijn toegevoegd aan het financieel kader Sociaal domein. Daarbinnen wordt op basis van beleid de budgetten bepaald. Zo wordt bijvoorbeeld de inzet voor een budgetcoach sinds 2018 gecontinueerd.
276	Conform de werkwijze in de gemeente waarbij de raad actief betrokken wil worden bij de inzet van deze middelen, moet nog via een apart raadsvoorstel budget aangevraagd worden, waar ingegaan wordt op de concrete invulling.
277	Niet van toepassing.
278	Is nog niet bestemd.
279	De extra middelen zijn toegevoegd aan de algemene middelen omdat de gemeente de budgetten minimeerde, waaronder armoedebestrijding al in 2017 structureel fors verhoogd heeft.
280	Deze gelden zijn (nog) niet in de (meerjaren)begroting 2019 opgenomen. In 2019 wordt nieuw beleid opgesteld waarin wordt vastgesteld hoe de middelen specifiek gaan worden ingezet. Wij denken hierbij aan het voorkomen van de 'armoedeval' en vroegsignalering bij schuldenproblematiek. Armoede bij huishoudens met kinderen wordt tegengegaan met behulp van de 'Klijnsmagelden'.
281	De gemeente Ommen heeft het budget voor 2018 via de 2e bestuursrapportage overgeheveld naar 2019 met de bedoeling deze middelen (2018 en 2019) in te zetten voor: <ul style="list-style-type: none"> • Het project Vroegsignalering: dit project is gericht op het vroegtijdig signaleren van betalingsachterstanden en het voorkomen van schulden. De partners die hierin participeren zijn: de woningcorporaties, het waterbedrijf Vitens, Zorgverzekeraar Zilveren Kruis en de gemeenten Ommen en Hardenberg; • Het onderzoeken en zo mogelijk uitvoering geven aan een motie van de gemeenteraad om de referentieperiode van 60 maanden naar 36 maanden om in aanmerking te komen voor de individuele inkomensvoet, te verlagen.
282	De gemeente Hardenberg heeft het budget voor 2018 via de 2e bestuursrapportage overgeheveld naar 2019 met de bedoeling deze middelen (2018 en 2019) in te zetten voor: <ul style="list-style-type: none"> • Het project Vroegsignalering: dit project is gericht op het vroegtijdig signaleren van betalingsachterstanden en het voorkomen van schulden. De partners die hierin participeren zijn: de woningcorporaties, het waterbedrijf Vitens, Zorgverzekeraar Zilveren Kruis en de gemeenten Ommen en Hardenberg.
283	In de begroting 2019 is de budgetverhoging die in de begroting 2018 is opgenomen gehandhaafd. In de begroting 2018 is het budget verhoogd met € 73.457 voor bijzondere bijstand. Via de decembercirculaire 2016 was structureel €71.708 beschikbaar gesteld voor de bestrijding van armoede onder kinderen. Bij de meicirculaire 2017 was dit bedrag vanaf 2018 verhoogd tot €73.457. Via de bijzondere bijstand is het geld vervolgens beschikbaar gesteld door middel van een wijziging van de verordening voor het kindpakket en voor een tegemoetkoming voor ouders van kinderen in het middelbaar onderwijs. Daarnaast is voor 2019 budget geraamd voor toename van het gebruik van het jeugdsportfonds.
284	Extra middelen zijn opgegaan in de algemene dekkingsmiddelen, geen specifiek bestedingsdoel aan gekoppeld.
285	Deze gelden worden gebruikt voor een regionaal project vroegsignalering.
286	In de begroting 2018 is geen rekening gehouden met de uitgaven van de decentralisatie-uitkering Schulden en Armoede. Wel is het bedrag als claim opgenomen binnen de Algemene Uitkering. Vervolgens dient het bedrag via een college/raadsvoorstel met een goede onderbouwing vrijgevraagd te worden. Omdat er in 2018 geen aanleiding is geweest om het bedrag in te zetten, zal het bedrag in de Algemene Uitkering blijven zitten en zal het verwerkt worden in het exploitatieresultaat van het boekjaar 2018 of wordt er een voorstel gedaan om het bedrag over te hevelen naar 2019.
287	Wij gaan dit geld inzetten voor de vroegsignalering van huurschulden.
288	Ter algemene dekking van de begroting.
289	De zogenaamde Klijnsma-gelden zijn voor 2019 niet in onze begroting geoormerkt in afwachting van herformulering van het bestaande armoedebeleid (inclusief schuldhulpverlening).
290	Deze middelen staan nog gereserveerd in de begroting en wachten op beleid.
291	Aangezien vanuit het Coalitieakkoord 2018-2022 reeds middelen zijn vrijgemaakt voor versterking schuldhulpverlening en kinderarmoedebestrijding, zijn de extra middelen (ruim € 14.000 structureel ingaande 2019) vanuit de meicirculaire 2018 niet meer gereserveerd voor dit doel.

e. Anders	
#	Gevraagde toelichting
292	Voor maatregelen ter bestrijding van armoede bij kinderen.
293	De extra middelen zullen via de najaarsnota (nog niet vastgesteld) opgenomen worden in de begroting. De precieze inzet van deze gelden moet nog nader bepaald worden.
294	De middelen zijn ingezet ter dekking van de begrotingssaldi 2019 en 2020 en daarmee onder andere op de tekorten Jeugd en WMO.
295	De Klijnsmagelden worden in de vorm van een subsidie naar stichting leergeld overgemaakt. Leergeld ondersteund kinderen uit armoede gezinnen (sport, educatie, cultureel etc.).
296	Naar aanleiding van de verhoging van de inkomsten zijn de budgetten niet bijgesteld. Wel is het zo dat in een eerder stadium al is gekeken naar de budgetten voor armoedebestrijding gelet op de noodzaak om op dit onderwerp in te zetten.
297	De extra middelen die in de meicirculaire beschikbaar zijn gesteld, zijn onderdeel van de algemene uitkering en zetten we in als de huidige beschikbaar gestelde budgetten voor gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid ontoereikend blijken te zijn.
298	Wij hebben deze middelen gereserveerd en zijn op dit moment aan het bezien hoe we de incidentele middelen gaan inzetten. We denken aan een breder aanbod binnen schulphulpverlening om meer maatwerk te leveren en preventief te werken.
299	Het beleid op het gebied van schuldhulpverlening wordt momenteel in zijn geheel herzien. Waarbij er naast de dienstverlening op het gebied van schulden, aandacht is voor zowel het preventieve voorliggende veld als de nazorg. Dit zal ongetwijfeld effect hebben op de bestedingen op dit taakgebied. Echter de financiële effecten hiervan zijn vooralsnog onvoldoende concreet om exacte besteding vast te stellen.
300	Antwoord e: Anders, het budget is in 2019 niet verhoogd. Er heeft in 2018 een verhoging op armoedebestrijding plaatsgevonden. Toelichting antwoord e: In de vraagstelling staat: '... overwegend gebruikt in de begroting 2019?'. In de beantwoording is van het jaartal 2019 uitgegaan. Indien het jaartal in de vraagstelling onjuist is en het jaartal 2018 moet zijn, dan zou als antwoord c zijn gegeven. Toelichting antwoord c: Het bedrag per persoon voor minimaregelingen is verhoogd en het aantal mensen dat in aanmerking komt voor de minimaregeling is verhoogd. Verder is er bedrag naar Stichting Leergeld gegaan, voor armoedebestrijding onder kinderen. Daarnaast is er een kleiner bedrag uitgetrokken voor schuldhulpverlening, namelijk een initiatief vanuit inwoners om mensen met kleine schulden te helpen. Overwegend is het bedrag gebruikt voor armoedebestrijding.
301	Ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid stelt het kabinet voor 3 jaar (2018 t/m 2020) geld ter beschikking voor het voorkomen van schulden en bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Hiermee is beoogd om een impuls te kunnen geven aan de verbetering van de toegang tot en de effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening en versterking van de lokale regie van het armoedebeleid. Er zijn afspraken op hoofdlijnen gemaakt met de VNG over de inzet van deze middelen: Daarna zal Roermond de middelen gaan inzetten conform doelstelling die door het rijk is bepaald.
302	De middelen zijn begrotingstechnisch toegevoegd aan de inkomsten gemeentefonds, zonder concrete specifieke allocatie voor dekking van kosten voor andere onderwerpen.
303	Deze middelen zijn ingezet om het tekort op de budgetten voor armoede te dekken.
304	Dit budget is gebruikt om de kosten voor armoedebestrijding te dekken. Van verhogen is geen sprake omdat er reeds een vooruitstrevend armoedebeleid is vastgesteld.
305	Deze middelen zijn wel beschikbaar gesteld voor armoede- en schuldenbeleid, maar er zijn nog geen concrete plannen gemaakt. Deze worden binnenkort verwacht en zullen zich bevinden op het snijvlak van schuldhulpverlening en armoedebestrijding. Daarna worden inhoud en benodigd budget voorgelegd aan college en raad.
306	Lasten zijn begroot op verwachte uitgaven op basis van een hoog voorzieningenniveau voor armoede. De extra middelen zijn dan ook toegevoegd aan de algemene dekkingsmiddelen.
307	De extra middelen zijn nu niet specifiek ingezet voor schuldhulpverlening en armoedebestrijding. De gemeente Beek heeft reeds enkele jaren een budget opgenomen voor deze zaken. Er was vooralsnog geen behoefte aan extra budget. De extra middelen zijn hiermee in de algemene middelen terecht gekomen.

Vraag 4.

Hoe ver is uw gemeente eind 2019 gevorderd met de transformatie om weer een meer stabiele fase/meer structurele situatie in het sociaal domein te krijgen als de plannen van de begroting worden gerealiseerd?

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Onze gemeente heeft in de afgelopen jaren de transformatie invulling gegeven en rondt de transformatie in 2018 af (het jaar 2018 is financieel het laatste 'atypische' jaar); (de rekening van) het jaar 2019 geeft een (eerste) beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken	18	6%
■ Onze gemeente heeft eind 2019 de transformatie (vrijwel) afgerond; (de rekening van) het jaar 2020 geeft een (eerste) beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken	36	12%
■ Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken	177	57%
■ Onze gemeente heeft eind 2019 een start gemaakt maar heeft nog wel een paar jaar nodig voor de transformatie is uitgekristalliseerd; een beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken is er vanaf 2023 of later	43	14%
■ Anders	33	11%
Totaal	307	

Keuze a, b, c, d of e toelichten.

a. Onze gemeente heeft in de afgelopen jaren de transformatie invulling gegeven en rondt de transformatie in 2018 af (het jaar 2018 is financieel het laatste 'atypische' jaar); (de rekening van) het jaar 2019 geeft een (eerste) beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- Met het ingaan van de decentralisaties heeft de gemeente zich gericht te komen tot een stabiele financiële ontwikkeling in het sociaal domein met daarbij aandacht voor de mogelijkheden van een preventieve benadering in processen en het geven van de regiefunctie aan de burger, waar mogelijk. In financiële zin zijn in de begroting 2019 de integratie uitkeringen van de 3 decentralisaties tezamen voldoende kosten dekkend. Qua beleid moet het inrichten van een hogere mate van integraliteit in de zorg-processen afgerond worden. Daarnaast wordt er in 2019 en verder gestreefd naar een hogere mate van digitale ontsluiting van het zorgaanbod.
- De transformatie was het belangrijkste uitgangspunt en hebben we vanaf de start doorgevoerd. De transformatie is eigenlijk al eerder afgerond. Tot nu toe heeft ieder jaar financieel unieke situaties gekend. Eind 2019 kan het eerste jaar zijn dat regulier is. Maar let wel: er zitten nog veel onderwerpen aan te komen, waardoor het weer anders wordt. Te denken valt aan de discussie over eerlijke tarieven.
- Vanaf 2019 geldt begrotingsdiscipline ook voor SD. Er zijn vanaf dan ook geen reserves meer die tekorten opvangen. Vanaf 2019 zijn de contracten allemaal opnieuw aanbesteed. vanaf dan wordt ook dat effect duidelijk en eventuele uitwerking van abonnementstarieven eigen bijdrage op de toename in de zorg.

a. Onze gemeente heeft in de afgelopen jaren de transformatie invulling gegeven en rondt de transformatie in 2018 af (het jaar 2018 is financieel het laatste 'atypische' jaar); (de rekening van) het jaar 2019 geeft een (eerste) beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

#	Gevraagde toelichting
4	<p>Enkele belangrijke voorbeelden van transformatie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het lokaal organiseren van een integrale toegang. Hierin zijn belangrijke stappen gezet door het vergroten van de expertise van zowel het Centrum Jeugd en Gezin als het Loket Heemstede en het integraal werken in de toegang; 2. De kanteling van de maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning naar algemene voorzieningen hebben we per 1 januari 2018 ingezet voor begeleiding groep en begeleiding individueel; 3. De ondersteuning hebben we dichter bij de burger georganiseerd door het realiseren van de multifunctionele accommodatie Plein1. Hierin komt het aanbod van meerdere aanbieders samen. Daarnaast zal de samenwerking in deze accommodatie bijdragen aan het realiseren van een meer integraal aanbod (inclusief het welzijnsaanbod). Als uitdaging zien we de verdere doorontwikkeling voor zowel de integrale toegang, de kanteling naar de algemene voorzieningen als de samenwerking in de multifunctionele accommodatie.
5	<p>De afgelopen jaren is er hard gewerkt om nieuwe taken op het gebied van het sociaal domein in de gemeente Waddinxveen te bundelen en te implementeren. Enkele voorbeelden van de transformatie in Waddinxveen zijn; er is zowel een Sociaal Team als een preventieteam samengesteld. Beide teams stellen de hulpvraag van de inwoner centraal in plaats van de aanvraag. Daarnaast is er in Waddinxveen gestart met de uitvoering van het meerjarig programma Waddinxveen, dát werkt! met als doel medio 2020 het aantal uitkeringsgerechtigden met de helft te verminderen (peildatum 2017).</p>
6	<p>Toelichting: Onze gemeente werkt hard aan de transformatie van het sociaal domein, zowel lokaal als regionaal. In combinatie met concrete maatregelen om meer grip te krijgen hopen wij in 2019 en 2020 een omslag te bewerkstelligen. Financieel moet dit voor 2020 tot een tekort van max 4 ton leiden. Ook daarna zijn dus nog maatregelen nodig. Dit alles met de voorlopige aanname dat er geen (structurele) extra inkomsten zullen komen. Hoewel transformatie en maatregelen een langere periode belopen, zullen beleids- en financiële cyclus vermoedelijk per 2021 terug zijn in de fase van regulier onderhoud. Uiteraard mits er geen nieuwe wetgeving (à la het abonnementstarief Wmo) komt waardoor nieuwe bezuinigingen nodig zullen zijn. gemeente.</p> <p>Twee voorbeelden van transformatie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Maatschappelijke Agenda. Met de komst van nieuwe taken, minder middelen en zelfs financiële tekorten is het nog noodzakelijker om effectiever en efficiënter te werken. Daarom hebben wij alle losse beleidsnota's vervangen door één integraal beleidskader voor het sociaal domein: de Maatschappelijke Agenda (MAG). Dit kader is voor iedereen leidend: één visie en heldere doelen. De transformatie zit hem hier vooral om op een andere manier te gaan (samen)werken. Per onderwerp (bijvoorbeeld genotsmiddelen, schuldenvrij Wijk) zullen wij van 'preventie' (voorkomen dat mensen in disbalans raken), behouden van de balans' en het 'herstellen/terugdringen van de onbalans' een ketensamenwerking opzetten met onze uitvoeringpartners. De afspraken worden goed vastgelegd (wie doet wat wanneer) in een vorm van contractering. Contractbeheer en contractmanagement dienen om meer grip te krijgen op de kosten en de kwaliteit van de gemaakte afspraken; dit alles om de doelstellingen uit de MAG te behalen. 2. Grip op het Sociaal Domein. Met het project Grip zijn tal van transformatiemaatregelen opgesteld om ervoor te zorgen dat we meer grip krijgen op de kosten en de kwaliteit. Dit gaat ons aan als gemeente, maar ook onze samenwerkingspartner Stichting Binding, waar ons sociaal team is ingericht.. De onderdelen beleid, financiën en control, uitvoering, monitoring, contractering, bedrijfsvoering, prestatieverlevering zijn hier onderdeel van.
7	<p>Met betrekking tot het subdomein Jeugd is in de loop van 2018 alle ambulante jeugdhulp en jeugdhulp met verblijf bij één aanbieder ondergebracht. 2019 wordt voor deze aanbieder het eerste jaar waarin deze aanbieder zelf volledig verdere vorm en richting aan de transformatie kan geven. Voor het subdomein Participatie zijn per 2018 het Serviceplein van de gemeente Alphen aan den Rijn (centrumgemeente) voor de inkomensondersteuning en Rijnvicus 'het werkbedrijf' samengevoegd om samen invulling te geven aan de participatiewet. Hierin ligt de grootste uitdaging (inclusieve samenleving en arbeidsmarkt).</p>
8	<p>Het is weer in regulier onderhoud beland.</p>
9	<p>De grootste uitdagingen zijn: inzet van praktijkondersteuners bij huisartsen en kanteling aanbod naar vrijwilligers.</p>
10	<p>Wij vinden, met opstellen van een reelee begroting dat wij, als resultante hiervan invulling hebben gegeven over de transformatie 2018.</p>
11	<p>De gemeente heeft in het coalitieakkoord 2018-2022 opgenomen, dat de nu voor het sociaal domein beschikbare financiële middelen ook in de toekomst binnen dit domein moeten worden uitgegeven, alsook dat mogelijke tekorten binnen dit domein moeten worden opgelost. Als beginbalans worden de resultaten van de jaarrekening 2017 genomen. Feitelijk is dit een eerste stap naar het zuiverder ramen van de budgetten. Zeker in samenhang met de interne projectopdracht Herinrichting begroting, waarbij er een ambtelijk team is opgezet om de begroting 2019-2022 te fine tunen, waarbij budgetten een meer waarheidsgetrouw beeld geven van de verwachte uitgaven.</p>

a. Onze gemeente heeft in de afgelopen jaren de transformatie invulling gegeven en rondt de transformatie in 2018 af (het jaar 2018 is financieel het laatste 'atypische' jaar); (de rekening van het jaar 2019 geeft een (eerste) beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- 12 In 2018 is in de begroting en de meerjarenbegroting rekening begroot datgene dat we echt denken nodig te hebben o.b.v. realisaties tot nu toe. In 2018 heeft tot nu toe ook laten zien dat de begroting reeel was, en waarbij afwijkingen ook echt op inhoud kunnen worden toegelicht. Bijvoorbeeld nieuwe ontwikkelingen (in- of extern). Voor wat betreft jeugdzorg blijft begroten altijd lastig omdat dit een grillig karakter kan vertonen i.v.m. excessen, die vaak duur zijn.
- 13 De verwachting is dat 2019 het eerste evenwichtige structurele beeld gaat geven van de kosten.
- 14 Transformatie Wmo: opzetten van huiskamers als algemene voorziening voor burgers waarbij zij zonder indicatie gebruik van kunnen maken.
Transformatie Jeugd: Pilot Back on Track --> Back on Track is een pilot (2 jaar) van aanbieders Rubicon en Bijzonder Jeugdwerk die door onze gemeente wordt ondersteund. In totaal gaan zo'n 30 gezinnen uit de regio Midden-Limburg-Oost deelnemen. Als alternatief voor uithuisplaatsing (of om een uithuisplaatsing te bekorten) krijgen deze jongeren en hun ouders een intensief programma aangeboden. De nadruk ligt op samenwerking binnen het gezin en ook belangrijke personen uit het netwerk doen mee. De verwachting is dat de gezinnen met dit traject een passender hulpaanbod krijgen en dat andere hulpverlening wordt voorkomen of verkort.
- 15 In de raadsvergadering van december 2018 wordt het nieuwe beleidsplan sociaal domein voor de komende vier jaar behandeld.
- 16 Overeenkomstig de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling Sociale Dienst Noorwest Friesland, aan welke GR gemeente Vlieland de taken op het gebied van Wmo en Participatiewet heeft gemandateerd.
- 17 Geen verdere toelichting
- 18 De transitie is afgerond in 2016/2017. De transformatie vergt niet alleen inzet vanuit de gemeenten, maar de nut en noodzaak dient ook beseft te worden door de zorgleveranciers. Vanuit de praktijk merken we op dat de financiën een bottleneck zijn voor de zorgleveranciers. Onze ervaring laat zien dat er bij het merendeel van de zorgleveranciers geen urgentie is om de transformatie in te zetten. Wij verwachten dat het resultaat van 2018 een indicatie is voor de structurele effecten. Onverlet zal dit een thema blijven dat aan ontwikkeling onderhevig zijn, dus de vraag is wat zal 2019 ons aan ervaringen/informatie/cijfers brengen.

b. Onze gemeente heeft eind 2019 de transformatie (vrijwel) afgerond; (de rekening van) het jaar 2020 geeft een (eerste) beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- 19 Aanwezig zijn bij toewijzing van hulp (project waarbij mensen van onze toegang meedenken met de huisartsen) en de toegang integraal organiseren (inkomen, armoede, gezinsproblemen, jeugdhulp, enz.)
- 20 De achterliggende jaren zijn vooral gebruikt om de transitie goed te regelen en in te vullen. Vanaf de 2e helft van 2018 is aandacht besteed aan de transformatie en die verdiepte aandacht zet zich voort in 2019. Onder andere doen we dat door de input van het onderzoek naar de kruisende lijnen (hoe ontwikkelen inkomsten en uitgaven Sociaal Domein zich in de toekomst) te betrekken bij de verdere invulling van de transformatie.
- 21 Wij zetten momenteel vol in op de binnen de organisatie ingestelde task force sociaal domein en verwachten eind 2020 het beeld te hebben hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken.
- 22 Taskforce en maatregelen sociaal domein opgestart in 2018 en hierop willen we in 2019 verder inzetten:
- Sturen op beheersbaarheid financiën;
 - Adequate ondersteuning en zorg voor iemand blijft leidend.
- 23 Keuze ligt tussen b en c.
In 2017 hebben we een aanbesteding uitgevoerd om de taken rondom toegang tot zorg en ondersteuning, het welzijnswerk en het maatschappelijk werk onder te brengen bij één hoofdpartner. De opdracht is m.i.v. 1 april 2018 geëffectueerd met de gunning aan de LEV-groep. Werken met één hoofdaannemer zorgt ervoor dat een impuls wordt gegeven aan de transformatie van het sociaal domein doordat de integraliteit op de verschillende hulpverleningsdomeinen verder wordt versterkt én de preventieve taken en de toegang tot zorg in één hand zijn. De gemeente gaat hierbij meer sturen op maatschappelijke outcome vanuit maatschappelijke doelstellingen en indicatoren (sturingsinformatie).
Eind 2018 zitten we in de fase waarin we de monitoring opzetten, meer grip op jeugd krijgen en de samenwerking met de LEV-groep intensiveren (doorontwikkeling sociaal domein in de volle breedte).
- 24 Geen.
- 25 In 2019 zal extra geïnvesteerd worden in datagericht werken, waardoor we meer grip verwachten te krijgen op de uitgaven.
- 26 Transformatie valt steeds meer zijn plaats, waardoor deze financieel steeds beter vertaald kan worden in de begroting.

b. Onze gemeente heeft eind 2019 de transformatie (vrijwel) afgerond; (de rekening van) het jaar 2020 geeft een (eerste) beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

#	Gevraagde toelichting
27	2019 is het transformatiejaar. Hiervoor zijn eenmalig middelen toegekend om dit te realiseren.
28	De raad heeft in de jaren 2017 en 2018 eenmalig extra middelen beschikbaar gesteld voor de transformatie jeugdzorg. De gunning aan de zorgaanbieders op basis van ingediende transformatieplannen is begin 2019. De financiële resultaten (inspanningsverplichting) dienen binnen twee jaren te worden gerealiseerd.
29	De raad heeft in de jaren 2017 en 2018 eenmalig extra middelen beschikbaar gesteld voor de transformatie jeugdzorg. De gunning aan de zorgaanbieders op basis van ingediende transformatieplannen is begin 2019. De financiële resultaten (inspanningsverplichting) dienen binnen twee jaren te worden gerealiseerd.
30	De raad heeft in de jaren 2017 en 2018 eenmalig extra middelen beschikbaar gesteld voor de transformatie jeugdzorg. De gunning aan de zorgaanbieders op basis van ingediende transformatieplannen is begin 2019. De financiële resultaten (inspanningsverplichting) dienen binnen twee jaren te worden gerealiseerd.
31	Gemeente Delft rondt eind 2018 de verzelfstandiging van de Toegang-organisatie af. Hierdoor kunnen vanaf 2019 de taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van beleid en uitvoering scherper worden ingericht. Goede managementinformatie en een werkende P&C-cyclus zijn dan essentieel. De Toegang is als centrale organisatie verantwoordelijk voor de uitvoering van indicatiestelling en de toeleiding naar zorg voor de domeinen Jeugd en WMO. Binnen deze domeinen spelen de grootste uitdagingen, zowel beleidsmatig als financieel. In beide domeinen zien we de vraag naar zorg stijgen. Daarnaast zien wij in beide domeinen de tarieven stijgen en de Rijksbijdrage afnemen. Hierdoor ontstaan financiële risico's die zijn vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
32	De transformatie WMO en ambulante jeugdzorg zijn financieel eind 2018 afgerond. Sturen op resultaten is een ontwikkelopgave zowel voor zorgaanbieders als de gemeente. De verwachting is dat in 2019 de ontwikkelingen WMO beschermd wonen en residentiele jeugdzorg vergeldder zijn alsook de toegang. Zie ook voorgaande antwoorden. Er zijn nog wel mogelijkheden in het verder transformeren van de Hulp bij de Huishouding maar daar helpt wetgeving en jurisprudentie momenteel niet aan mee.
33	Hier wordt wel naar gestreefd. Financiële risico's mbt jeugd blijft. Ook eventuele doorwerkende aanwerkende zuiging op wmo voorzieningen door invoering van het abonnementstarief.
34	Dit met name omdat de overschotten afnemen en we neigen naar een dreigend eerste tekort op het totale budget van het sociale domein (breder dan de 3Ds). Op dit moment is nog onzeker of dat tekort vanaf 2018 er zal zijn, of dat er toch nog voor de komende periode een positieve marge zit in de financiën. Beleidsontwikkeling heeft vorm gegeven aan vernieuwing, maar nog geen sprake van regulier onderhoud van beleid. Nog veel bezig met verbetering en nog meer aansluiten bij de buiten wat betreft beleid.
35	De huidige 5 gemeenten zijn bezig met een herindeling en gaan vanaf 1-1-2019 van start.
36	Transformatie (financieel en beleid) voor WMO en Participatie afgerond in 2019. Kostenontwikkeling Jeugd vraagt nog meer tijd. Risico Jeugd is benoemd in begroting 2019.
37	In 2018 nieuwe uitvoerder jeugdhulp in regioverband met een dashboard. Lokale/individuele benadering van de jeugdzorg obv gegevens dashboard.
38	De gemeente heeft door volledige inrichting van een werkend gebiedsteam en doormiddel van goede inkooptrajecten de transformatie per het einde van dit jaar 'afgerond'. De grootse financiële zorgen manifesteren zich nog binnen de Jeugdwet. Regionaal is Friesland namelijk per 2018 overgegaan op resultaatgerichte financiering. Boekhoudkundig geeft dit issues, omdat er in dit systeem namelijk sprake is van voorfinanciering van 70% van de totale trajectprijs. Om dit voor de jaarrekening 2018 op te lossen zullen de zorgaanbieders ultimo 2018 onderhandenwerklijsten (t.a.v. van de besteding van de 70%) opgeven aan de gemeenten. Hierdoor kunnen gemeenten de juiste kosten toerekenen aan het jaar 2018. Gedurende het jaar 2018 is er geen zicht op de feitelijke uitnutting van de rijksbudgetten. Omdat er binnen de Jeugdwet nog altijd sprake is van minimaal 65% aan externe verwijzing (indicatiestelling verloopt niet door de gemeente) is de kostenbeheersing binnen de Jeugdwet een blijvend issue.
39	In 2020 ronden we inhoudelijk de transformatie als 'project' af.
40	Op dit moment wordt invulling gegeven aan de transformatie. Belangrijk onderdeel hiervan is 1 loket van 1 tot 100 jaar. Dit zal zijn beslag krijgen gedurende het jaar 2019.
41	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bij (vrijwel) alle huisartsenpraktijken zijn inmiddels Praktijkondersteuners aan de slag die helpen om beter zicht te krijgen op de jeugdhulp de meest passende oplossing voor het betreffende kind (door de POH zelf, maatschappelijk werk, doorverwijzing naar een instantie etc.) 2. We werken al met veel organisaties samen om inwoners te helpen. Dat blijven we doen, maar we zoeken ook nieuwe samenwerkingen. Bijvoorbeeld met universiteiten, hogescholen en het Drents Trendbureau om nog meer te leren en gebruik te maken van alle kennis die er is. We kijken dus verder dan het Sociaal Domein om te leren en te innoveren.
42	Dit is een lastige vraag. We zijn druk bezig met het goed opstellen van een opdrachtenregister. Daar zijn we al een heel eind mee. Op deze manier kunnen we beter inschatten wat we nog aan lasten verwachten. De vraag is nog of we inderdaad volledig zijn.

b. Onze gemeente heeft eind 2019 de transformatie (vrijwel) afgerond; (de rekening van) het jaar 2020 geeft een (eerste) beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

43 Voor Wmo en Jeugd zal de transformatie in 2019 nog zijn uitwerking hebben. In 2019 zijn de budgetten conform reële raming en dus niet meer gekoppeld aan de rijksbudgetten.

Twee voorbeelden van transformatie:

1. In 2019 wordt het voorliggend veld verder ontwikkeld (hulpverlening zonder indicatie), waarin wordt verwacht dat de instroom tot begeleiding met indicatie zal afnemen en lopende voorzieningen begeleiding eventueel anders kunnen worden ingezet;
2. In 2019 krijgen de veiligheidsteams vorm, waarmee binnen Jeugdhulp de toename van jeugdbescherming/reclassering naar verwachting zal afnemen door tijdige signalering.

Vanaf 2020 verwachten we een financieel beeld te hebben van Jeugd en Wmo, dat ook structureel zal zijn (over naar 'regulier onderhoud').

Voor participatie vormt de ontwikkeling van ons SW-bedrijf (WVS) naar een leerwerkbedrijf de belangrijkste transformatie. Er moet een keten ontstaan met gemeenten, het Werkplein en de WVS. WVS zal worden ingezet om mensen die in de bijstand zitten terug naar de arbeidsmarkt te bewegen. Dit kan bijvoorbeeld door het inzetten van leerwerktrajecten, die het Werkplein afneemt bij WVS. De verwachting is dat deze transformatie eind 2022 gerealiseerd zal zijn.

44 Effect van resultaatgericht inkopen staat onder druk. Bij jeugdhulp is het lastig om er een vinger achter te krijgen wanneer wordt doorverwezen vanuit het medisch domein (dat heeft te maken met privacy). Er is een tendens zichtbaar waarbij de aantallen bij zowel Jeugdhulp als WMO toenemen en er is tevens sprake van een toename van de zorgkosten.

45 Wij verwachten dat de transformatie die aanvankelijk in 2018 afgerond zou zijn een jaar naar achteren is verschoven mede naar aanleiding van veranderingen in de jeugdzorg in de regio Amsterdam, Amstelland, Zaanstreek, Waterland. De gemeenten uit deze gebieden kopen gezamenlijk zorg in en in 2018 is de wijze van inkoop grondig gewijzigd. Dit vraagt om meet tijd om de transformatie af te ronden.

46 Jeugd: Voorbeeld; Meer preventief (ambulant) inzetten waar mogelijk, minder specialistische trajecten inkopen.
 Uitdaging: Inzicht in de structurele financiële gevolgen van het nieuwe inkoopmodel jeugd.
 WMO: Voorbeeld: Méér trajecten begeleiding/dagbesteding, huishoudelijke hulp en hulpmiddelen betekent dat meer mensen thuis blijven wonen. De realiteit op dit moment.
 Uitdaging: De budgetten van het Rijk zouden in lijn moeten zijn met de stijgende uitgaven.

47 Voor PW: keuze a.
 Voor jeugdwet: keuze B
 Voor Wmo: b, met nog wel een (nieuwe) opgave ivm doordecentralisatie Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang.
 Overigens geldt voor alle drie de domeinen en het verbinden met de basis dat er nog een transformatieslag voor integraal sociaal domeinoverstijgend moet plaatsvinden. Nog niet bekend is welke invloed dat op de financiële structuur gaat hebben (zie ook vraag 6).
 Twee belangrijke voorbeelden van transformatie: project verbinding in de basis (meer gebruik maken van de basis sociale voorzieningen om duurdere of meer specialistische zorg te voorkomen) en doorontwikkeling CJG (preventieve jeugdhulp en laagdrempelige toegang tot opvoed- en opgroei-ondersteuning).

48 In 2019 wordt er een integrale (fysieke) toegang geformeerd. Daarnaast wordt er ook gekeken hoe de samenwerking met (buurt) gemeenten bevordert kan worden.

49 In 2019 vindt een nieuwe aanbesteding plaats van Hbh, Wmo- hulpverlening en jeugdhulp. hierbij zal enerzijds rekening gehouden moeten worden met de recente jurisprudentie en anderzijds met verbetering vanuit het leerproces in de periode van de eerdere aanbesteding.

50 Is het nog te vroeg om van een stabiele fase te spreken. Daarbij komt nog dat we als kleine gemeente heel erg gevoelig zijn voor fluctuaties.

51 Het voorstel is richting het college en de raad om vanaf 2020 een ander uitgangspunt te gaan hanteren dan budgetneutraliteit. We willen de lastenramingen naar een realistisch niveau brengen en deze lasten structureel in de exploitatie borgen.

52 Hoewel er in 2018 al een eerste patroon blijkt te zijn ontstaan, is het nog te vroeg om van een stabiele fase te spreken. Daarbij komt nog dat we als kleine gemeente heel erg gevoelig zijn voor fluctuaties.

53 Hoewel er in 2018 al een eerste patroon blijkt te zijn ontstaan, is het nog te vroeg om van een stabiele fase te spreken.

54 De uitgaven voor jeugdzorg laten over de jaren 2015 - 2017 nog geen stabiel beeld zien en ook de prognose 2018 vertoont weer een flinke afwijking t.o.v. 2017. Er zijn diverse maatregelen getroffen / pilot gestart waarvan we in 2019 de (financiële) vruchten van hopen te plukken. Dan zou vanaf 2020 een meer stabiel beeld moeten ontstaan. De kosten m.b.t. WMO laten overigens wel een redelijk stabiel beeld zien.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

#	Gevraagde toelichting
55	Ambitie is om in 2022 neutraal uit te komen door middel van de transformatie. Op korte termijn gaat dit zeker niet lukken.
56	In de domeinen Jeugd en Wmo spelen de grootste uitdagingen. Voorbeelden jeugd: Vroeg-interventie SOH, preventie 2e lijns inzet op vindplaatsen(scholen, kinderdagverblijven). Voorbeelden Wmo: investeren in voorzieningen in het voorveld, meer inzet groepsbegeleiding, casemanagement inzetten in alle zorgtrajecten, ambulantisering beschermd wonen. We hebben een interventieplan opgezet voor 2018 en 2019 ev. We zien in het laatste kwartaal van 2018 dat de interventies hun eerste vruchten afwerpen.
57	Dit is onderdeel van het actieplan om vanaf 2020 de transformatie door te voeren binnen de beschikbare budgetten.
58	<p>JEUGD : antwoord D - Voor met name het onderdeel jeugd is meer tijd nodig en gaat de keuze richting D. De verdere transformatie is niet zomaar vormgegeven, zal de nodige tijd kosten. Ook is het nog de vraag of transformatie leidt tot voldoende ombuiging t.a.v. de financiën en dus een betere balans tussen inkomsten en uitgaven. Het is immers een forse opgave om de hoge tekorten terug te dringen. Ook heeft de gemeente nog onvoldoende regie op de doorverwijzing waardoor het moeilijk is om financieel te sturen.</p> <p>De twee voorbeelden zijnde doorontwikkeling inkoopmodel jeugd, aanpak kwetsbare jongeren.</p> <p>WMO : antwoord C: Voor de Wmo is het met name C. De gemeente heeft inmiddels goed inzicht verkregen in de zorgvraag en heeft daar de interne organisatie operationeel op kunnen inrichten (uitvoering plus en inkoop/contractmanagement). Uitdaging daarbij is wel de continu veranderende wetgeving, bijvoorbeeld het wijzigen van de eigen bijdrage Wmo. Momenteel wordt gekeken en getest op welke wijze de ketensamenwerking het meest efficiënt kan worden benut, waardoor niet altijd producten door en vanuit de gemeente hoeven te worden ingezet. Ook wordt bekeken hoe de cliëntbenadering nog meer integraal op een andere wijze kan worden vormgegeven. Denk hierbij aan methoden waarbij datagestuurd onderscheid kan worden gemaakt tussen doelgroepen zodat makkelijk kan worden bepaald of er juist iets voor cliënt moet worden gedaan (bijvoorbeeld cliënten in de LVB doelgroep) of dat cliënt moet worden gestimuleerd om zelf de regie te pakken (denk bijvoorbeeld aan methode mobility mentoring). Door een meer integrale benadering vormt zich direct een 360 graden beeld van een cliënt met zijn of haar gezin en kan mogelijk een stapeling van zorginzet worden voorkomen. Het vormgeven van deze andere (meer datagestuurde) cliëntbenadering plus het zoeken van een optimale samenwerking in de keten zullen hierbij uitdagingen vormen voor het komende jaar.</p> <p>PARTICIPATIE: antwoord C Voor participatie hebben we redelijk zicht op de aantallen, de opgave en de problematiek. Met de integrale benadering willen we het vangnet sluitend maken. In samenwerking met het onderwijs, zorg en arbeid streven we naar een samenleving waarin iedereen mee kan doen en kan werken naar vermogen. Dat kan bij voorkeur bij een reguliere werkgever en, als het nodig is, in arbeidsmatige dagbesteding of bij een sociaal werkbedrijf. We willen graag dat minder mensen gebruik maken van de Participatiewet en uitstromen naar werk. We investeren in extra ondersteuning om daadwerkelijk de stap naar betaald werk te maken.</p>
59	<p>JEUGD : antwoord D –Voor met name het onderdeel jeugd is meer tijd nodig en gaat de keuze richting D. De verdere transformatie is niet zomaar vormgegeven, zal de nodige tijd kosten. Ook is het nog de vraag of transformatie leidt tot voldoende ombuiging t.a.v. de financiën en dus een betere balans tussen inkomsten en uitgaven. Het is immers een forse opgave om de hoge tekorten terug te dringen. Ook heeft de gemeente nog onvoldoende regie op de doorverwijzing waardoor het moeilijk is om financieel te sturen.</p> <p>De twee voorbeelden zijnde doorontwikkeling inkoopmodel jeugd, aanpak kwetsbare jongeren.</p> <p>WMO : antwoord C: Voor de Wmo is het met name C. De gemeente heeft inmiddels goed inzicht verkregen in de zorgvraag en heeft daar de interne organisatie operationeel op kunnen inrichten (uitvoering plus en inkoop/contractmanagement). Uitdaging daarbij is wel de continu veranderende wetgeving, bijvoorbeeld het wijzigen van de eigen bijdrage Wmo. Momenteel wordt gekeken en getest op welke wijze de ketensamenwerking het meest efficiënt kan worden benut, waardoor niet altijd producten door en vanuit de gemeente hoeven te worden ingezet. Ook wordt bekeken hoe de cliëntbenadering nog meer integraal op een andere wijze kan worden vormgegeven. Denk hierbij aan methoden waarbij datagestuurd onderscheid kan worden gemaakt tussen doelgroepen zodat makkelijk kan worden bepaald of er juist iets voor cliënt moet worden gedaan (bijvoorbeeld cliënten in de LVB doelgroep) of dat cliënt moet worden gestimuleerd om zelf de regie te pakken (denk bijvoorbeeld aan methode mobility mentoring). Door een meer integrale benadering vormt zich direct een 360 graden beeld van een cliënt met zijn of haar gezin en kan mogelijk een stapeling van zorginzet worden voorkomen. Het vormgeven van deze andere (meer datagestuurde) cliëntbenadering plus het zoeken van een optimale samenwerking in de keten zullen hierbij uitdagingen vormen voor het komende jaar.</p> <p>PARTICIPATIE: antwoord C Voor participatie hebben we redelijk zicht op de aantallen, de opgave en de problematiek. Met de integrale benadering willen we het vangnet sluitend maken. In samenwerking met het onderwijs, zorg en arbeid streven we naar een samenleving waarin iedereen mee kan doen en kan werken naar vermogen. Dat kan bij voorkeur bij een reguliere werkgever en, als het nodig is, in arbeidsmatige dagbesteding of bij een sociaal werkbedrijf. We willen graag dat minder mensen gebruik maken van de Participatiewet en uitstromen naar werk. We investeren in extra ondersteuning om daadwerkelijk de stap naar betaald werk te maken.</p>
60	Met name voor Jeugdzorg wordt nog invulling gegeven aan transformatie.
61	De afronding van de transformatie vergt nog enige tijd.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

62	Wanneer we naar het integrale sociaal domein kijken. De eerste drie jaren leken een stabiel beeld te vertonen, maar met name de overgang naar 2018 (een lijn die ingezet lijkt in de loop van 2017) laat een intensivering zien van de zorgbehoefte en daarmee stijgende kosten. Op dit moment vinden analyses plaats en zijn beheersmaatregelen ingezet gericht op de beheersing van de kosten. Echter, er zal sprake zijn van een nieuw evenwicht. We zijn nu vooral gericht op het vinden van dit nieuwe evenwicht.
63	Grootste uitdaging: Beschermd Wonen en de uitdaging die wij hebben om de toenemende vraag om te buigen. Voorbeeld : monitoren/kwalitatief/trends (wat is (ab)normaal). Wat verder veel tijd kost is de stelselwijziging van aanbieders.
64	We zijn in 2015 gestart met de transformatie. Dat loopt door tot 2021. De verwachting is dat dan de transformatie gerealiseerd is.
65	Wij zijn bezig maar nog niet klaar.
66	Eind 2018 is een evaluatie afgerond. Hieruit worden nog vervolgstappen gedaan waarvan nog een paar jaar nodig is.
67	De start is inmiddels gestart, maar de personele capaciteit blijft een beperkende factor. Dit zowel op beleidsmatige en/of backoffice processen.
68	We investeren in het voorliggend veld, preventieve zorg met samenwerkingspartners om in een vroegtijdig stadium de juiste ondersteuning op de juiste plaats te verlenen zo veel mogelijk zware hulp te voorkomen. We investeren in het komende jaar in onze bedrijfsvoering.
69	Onbekend.
70	De transformatie is nog niet klaar. Het transformeren begint net. Er moet nog meer geïnvesteerd worden.
71	Keuze C: Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken. Aan welke knoppen draait de gemeente Uden o.a. op dit moment? Waar zijn we tot nu toe mee bezig? <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling beleid (lokaal en regionaal); • Wijziging toegang (Wmo en Jeugd); • Onderzoek inrichting van specialistische Jeugdzorg (regionaal - lokaal); • Onderzoek bekostigingsmodel; • Evaluatie organisatiestructuur regionaal jeugdbeleid; • Evaluatie aansturing regionale inkooporganisatie.
72	Finetuning loopt nog. Bovendien is er een noodzaak tot kostenbeheersing, waarvan de oorzaak vooral blijkt te liggen in een oplopende vraag.
73	De transformatie is in beleid en sommige onderdelen van de begroting opgenomen. Daadwerkelijke uitvoering begint langzaam vorm te krijgen. Investeren in preventie en laagdrempelige ondersteuning is noodzakelijk. Alleen dan ontstaat een krachtige lokale ondersteuningsstructuur, die afschaling vanuit maatwerk op termijn mogelijk maakt en tegelijkertijd de instroom in maatwerk vermindert. Op langere termijn is het effect van de preventieve inzet en passende ondersteuning nabij dat de inzet van intensievere en zwaardere vormen van ondersteuning minder vaak nodig zijn. Het effect van minder opschaling en snellere afschaling wordt dan ook financieel zichtbaar in de uitgaven voor maatwerk. Eenzelfde effect wordt verwacht van het samenspel van formele en informele ondersteuning.
74	d. Voor het geheel van het sociaal domein is de transformatieve Jeugdhulp het meest bepalende onderwerp. De transformatie van jeugdhulp wordt regionaal vormgegeven en boekt voortgang. We zien echter dat het optreden van effecten nog wat langer duurt. Dit, in combinatie met nieuwe afspraken over lokale en regionale uitvoering maken dat zicht op de structurele uitwerking tot 2022 zal duren. Voor Participatie en WMO hebben we per 2020 ook zicht op de structurele financiën.
75	In het voorjaar van 2019 zal een Transformatieplan 2.0 voor het Sociaal Domein worden vastgesteld.
76	Voor 2018 en 2019 zijn er extra middelen beschikbaar gesteld om de zorg op een betere, wijkgerichte en integrale wijze uit te kunnen voeren.
77	Voor 2018 en 2019 zijn er extra middelen beschikbaar gesteld om de zorg op een betere, wijkgerichte en integrale wijze uit te kunnen voeren.
78	Het gaat hierbij om het inzichtelijk krijgen van de verwachte zorgvraag en bijsturing. Of de bijbehorende financiële problematiek van tekorten (ten opzichte van de beschikbare rijks gelden) dan is opgelost is de vraag.
79	Met name de organisatie van het gebiedsteam vergt veel inspanningen om de coördinatie van zorg goed te organiseren en aan te sturen. Er is een groeiende vraag en de vragen aan het gebiedsteam worden steeds complexer. De maatschappij wordt namelijk steeds ingewikkelder en er wordt steeds meer van mensen verwacht. Er is daardoor behoefte aan vernieuwing van het zorg- en ondersteuningsaanbod. Dit vraagt om verdere ontwikkeling van het gebiedsteam.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

#	Gevraagde toelichting
80	Belangrijke voordelen van transformatie: <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking in de regio; • Betere samenwerking met zorgaanbieders in de keten. Grootste uitdaging: <ul style="list-style-type: none"> • Overstappen naar realistisch begroten. Zorgkosten meer in overeenstemming te brengen met de inkomstenbudgetten
81	Voor 2018 en 2019 zijn er extra middelen beschikbaar gesteld om de zorg op een betere, wijkgerichte en integrale wijze uit te kunnen voeren.
82	In het concept beleidsplan Sociaal domein zijn nog een aantal zaken die als pilot zijn gefinancierd en moeten worden ge-evalueerd. Mogelijk worden er nog nieuwe onderdelen toegevoegd aan de begroting 2020/2021 zodat we nog 1 tot 2 jaar nodig hebben om een structureel beeld te krijgen.
83	Er zijn maatregelen genomen om te komen tot een duurzaam financieel perspectief. De omvang van deze maatregelen loopt op tot € 6,5 mln in 2021. Parallel wordt onderzocht of er aanvullende maatregelen genomen gaan worden. Voortgang op transformatiemaatregelen en autonome ontwikkelingen zal zich in belangrijke mate in 2019 gaan aftekenen maar zeker nog doorlopen in 2020. Ook nieuwe ontwikkelingen zullen zich voordoen waar geanticipeerd zal moeten worden. o.a. de negatieve effecten van invoering abonnementstarief Wmo.
84	Vanwege de olopende tekorten binnen het sociaal domein (vooral binnen de jeugdzorg) is de noodzaak tot transformatie onverminderd aanwezig. Financiële taakstellingen moeten door een algehele doorlichting van het sociaal domein, vertaald worden in concrete transformaties die besparingen opleveren. We verwachten halverwege 2019 een uitgewerkt plan gereed te hebben, die vervolgens geïmplementeerd zal moeten worden. Grootste uitdagingen: <ul style="list-style-type: none"> • In kaart brengen van de afhankelijkheden van de verschillende onderdelen binnen het sociaal domein (bv. welk effect heeft extra preventie op de zorgkosten); • Het aanpassen van de organisatie op het (aan te passen) beleid; • Grootste zorg hierbij is het behalen van de financiële taakstellingen.
85	Voor jeugd is regionaal een meerjarenperspectief 2018-2022 vastgesteld. Voor WMO wordt nu gewerkt aan nieuw WMO beleidsplan (lokaal en regionaal) waarin transformatie verder vorm krijgt.
86	Spreekt voor zich.
87	Het inzicht wordt steeds groter, maar worden geconfronteerd met het gegeven dat een groot deel bij de uitvoering van de Jeugdwet buiten ons zicht, maar ook invloedssfeer plaatsvindt. De invloed is dus beperkt maar trachten we ten volle te benutten. Ook hebben we "last" van het gegeven dat uitgaven Jeugdwet enorm kunnen fluctueren door dure trajecten.
88	Grote uitdaging: gaat de verhoogde inzet in de basisvoorzieningen in de wijken bewerkstelligen dat het aantal (duurdere) individuele voorzieningen afneemt?
89	n.v.t.
90	Vanaf 2018 is de uitvoering van het Sociaal Domein, inclusief de inkomensondersteuning, ondergebracht in een samenwerkingsverband met drie gemeenten. Dit vergt nog steeds de nodige aandacht en afstemming, maar er worden stappen gezet naar integraal werken.
91	Er is een regionaal project jeugdhulp in gezinsvormen. Uitgangspunt van dit project is dat een jeugdige in het eigen gezin, bij de eigen ouders opgroeit. Indien ondanks alle inspanningen en ingezette hulp, een jeugdige voor korte of langere tijd niet in het eigen gezin kan wonen, dan zal een jeugdige zoveel mogelijk in een gezinsvorm moeten opgroeien. Hierdoor groeit een jeugdige 'zo thuis als mogelijk' op. De regio investeert hierin via het uitvoeringsplan Jeugdplan in gezinsvormen dat loopt tot en met 31 december 2019. Voor de Wmo geldt dat in 2019 gestart wordt met resultaat gerichte financiering. Grootste uitdaging om transformatie succesvol af te ronden; financiële tekorten en personeelstekorten.
92	Langzamerhand ontstaat er meer inzicht in de financiële situatie. Echter jaarlijks blijkt dat er nog veel schommelingen in de budgetten zijn, zodat niet kan worden gesproken over een stabiele situatie. Dat vergt nog 1 of 2 jaar.
93	In paragraaf 3.9.4 van onze programmabegroting 2019 staan diverse maatregelen die moeten leiden tot voordelen c.q. lagere uitgaven.
94	We zijn bezig om de integraliteit te versterken tussen de verschillende subdomeinen. De belangrijkste transformatieopgaves liggen in de ontwikkeling van een Toegang 0-100 en het verder doorontwikkelen van de inkoop 2019.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- 95 **Transformatie:**
We gaan in 2019 naar een nieuwe inkoopstrategie die meer gericht is op resultaatgebieden en niet op het inzetten van producten vanuit Jeugd en Wmo, begeleiding en respijtverblijf. Er is met de 7 grootste jeugdhulpaanbieders in onze regio een transformatieagenda opgesteld waarbij het uitgangspunt is dat kinderen zoveel mogelijk in een gezinssituatie of gezinsvervangende situatie hulp en ondersteuning krijgen. Deze breed spectrumaanbieders hebben deze taakgerichte opgave van ambulantisering en afbouw van verblijf gezamenlijk opgepakt. Deze partijen een gezamenlijk budgettair kader met een budgetplafond per aanbieder.
- Binnen de gemeente Soest wordt er in de uitvoering integraal gewerkt. De visie van 1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur wordt uitgevoerd door de gezinscoaches, klantregisseurs Wmo, klantregisseur Werk en Inkomen en loketschulden. Hierin is ook de sluitende aanpak 16 –27 jarigen opgenomen.
- Grootste uitdaging:**
Het cliënten neemt toe vooral binnen de jeugdzorg en ambulante begeleiding van volwassenen. De toename van het aantal inwoners met een ondersteuningsvraag en toename in de zorgzwaarte past niet binnen ons financiële kader. Onze klanten zijn tevreden over de inzet vanuit de gemeente en dat willen we graag behouden. We zien onze uitdaging er dan ook in de juiste zorg te kunnen leveren en onze inwoners zelfredzaam te maken. Wij zullen in 2019 en verder aan de slag gaan met de relatie tussen onderwijs-zorg-werk.
-
- 96 Evaluatie gebeurt jaarlijks. Nu wordt nog te veel beweging in de kosten als gevolg van wijziging in inkoopsystematiek, beleidsregels vanuit het rijk, eigen transformatie, etc. om een stabiel financieel beeld te kunnen maken.
-
- 97 Vooral de stelselwijziging jeugdhulp in de jeugdzorgregio AA-ZaWa per 2018 maakt dat er een langere aanlooperperiode naar een afronding van de transformatie is ontstaan. Ook de doorontwikkeling van de toegang met als stip op de horizon: ‘naar een zorgzame en participatieve samenleving’, de veranderende rol van de overheid (van directief en beleidsbepalend naar regisserend, faciliterend), startend in 2019 - zorgt voor een afronding van de transformatie verder weg in de tijd.
-
- 98 Evaluatie gebeurt jaarlijks. Nu wordt nog te veel beweging in de kosten als gevolg van wijziging in inkoopsystematiek, beleidsregels vanuit het rijk, eigen transformatie, etc. om een stabiel financieel beeld te kunnen maken.
-
- 99 Evaluatie gebeurt jaarlijks. Nu wordt nog te veel beweging in de kosten als gevolg van wijziging in inkoopsystematiek, beleidsregels vanuit het rijk, eigen transformatie, etc. om een stabiel financieel beeld te kunnen maken.
-
- 100 Landelijke discussie over de omvang het budget is bij u bekend.
-
- 101 In de in het voorjaar 2019 vast te stellen Kadernota Sociaal domein zullen keuzes gemaakt worden aangaande o.a. de doorontwikkeling van de toegang en de oplossingen voor het terugdringen van het financieel tekort.
-
- 102 We zijn een eind op weg.
-
- 103 Voor de nieuwe WMO is de transformatie in financiële zin al in 2015 afgerond (middels lumpsum bekostiging). Dit lumpsum-contract heeft een looptijd tot 2021. Vanaf 2021 is sprake van een nieuwe situatie met financiële onzekerheid. Dit heeft te maken met een toenemend aantal cliënten vanwege laagdrempelige aanpak. Pas na de nieuwe aanbesteding in 2020 is duidelijk wat zorgaanbieders hiervoor nodig hebben. Daarnaast is er financiële onzekerheid over een voor de gemeente nieuwe taak op het gebied van maatschappelijke zorg per 2021 (nu nog bij Centrumgemeente). Vanaf het jaar 2018 zijn er op de oude Wmo nieuwe en demografische ontwikkelingen die een spanning tussen de inhoud en financiën veroorzaken. Denk aan het abonnementstarief en de AmvB reëel kostprijs. Voor de Jeugd wordt met een lokale aanbesteding vanaf 2018 de transformatie extra aangezet, de verwachting is dat eind 2021 met de Rijksmiddelen de jeugdhulp uitgevoerd kan worden. Ook voor de Participatiewet zijn de nodige stappen gezet en is men vanaf 2018 gestart de transformatie vorm te geven met behulp van het inzetten van uiteenlopende interventies binnen diverse casuïstiek. Daar is echter nog geen zekerheid over de financiële resultaten in het BUIG budget.
-
- 104 Door met name de ontstane tekorten in 2017 hebben we nog onvoldoende zicht op ontwikkeling van die tekorten. De grootste uitdagingen zijn om binnen de ontstane tekorten toch geld vrij te maken voor vernieuwingen. Daarnaast is beleid in ontwikkeling om meer op vernieuwing aan te haken.
-
- 105 De transformatie is in de periode vanaf 2015 wel al vormgegeven. Het is nog niet afgerond, er is ook in 2019 nog inzet op nodig. Daarnaast zal er nog meer worden ingezet op preventie. Financieel is er nog geen stabilisatie waar te nemen.
-
- 106 De transformatie is in de periode vanaf 2015 wel al vormgegeven. Het is nog niet afgerond, er is ook in 2019 nog inzet op nodig. Daarnaast zal er nog meer worden ingezet op preventie. Financieel is er nog geen stabilisatie waar te nemen.
-
- 107 In onze gemeente is er sprake van een groot tekort in de jeugdhulp. Vanaf 2015 is ons budget met ongeveer 2 miljoen afgenomen, terwijl onze uitgaven vrij constant blijven. Over een jaar of 2 weten wij of dit beeld zich voortzet.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

#	Gevraagde toelichting
108	Er stond binnen de gemeente niet veel financiële druk op de transformatie aangezien er in de beginfase geld over was. Dit financiële overschot werd overigens steeds kleiner en inmiddels zijn de uitgaven grosso-modo gelijk aan de rijksmiddelen. Gezien deze historie zijn de budgetten altijd geraamd op basis van werkelijke kosten en is het structurele beeld al aanwezig, behoudens nieuwe ontwikkelingen en risico's die zich voordoen. De bovenstaande beantwoording betreft daarom vooral de transformatie inhoudelijk.
109	we werken nog aan een betrouwbare prognosemethode. Bij de jaarrekening 2018 zal blijken hoe goed we nu prognosticeren. Op basis daarvan aanpassingen in de methode maken en begroting 2020 daarmee opstellen. WMO Nieuw is stabiel en goed te prognosticeren. Jeugdhulp is dat niet en dus veel moeilijker
110	Er zijn nu al stappen gemaakt om de transformatie de komende jaren verder vorm te geven.
111	Zowel bij de jeugd als de WMO begeleiding is het vorm en inhoud geven aan resultaatsturing ipv P*Q-sturing nog steeds een zoektocht. Deze zoektocht betreft naast inhoudelijke vraagstukken (komt innovatie tot stand, voldoet zorg aan eisen) ook financiële vraagstukken (reële prijszetting).
112	Er zijn nu al stappen gemaakt om de transformatie de komende jaren verder vorm te geven.
113	Er zijn nu al stappen gemaakt om de transformatie de komende jaren verder vorm te geven.
114	Er zijn nu al stappen gemaakt om de transformatie komende jaren vorm te geven.
115	De transformatieagenda: De verschillende programmaonderdelen, de projecten voor de periode 2018 – 2020, zijn gegroepeerd rondom de volgende thema's: €#61692; Preventie €#61692; Sociale basis €#61692; Participatie en arbeid €#61692; Jeugd (Integrale aanpak)
116	Op basis van de jaarrekening 2017 en de eerste ervaringscijfers uit 2018 is voor de begroting 2019 een (meerjaren) raming gemaakt van de werkelijk te verwachten lasten. Gezien de stijgende lasten zitten we nog middenin de transformatie om beleid en financieel beheer in het regulier onderhoud te laten vallen. In de eerste helft van 2019 zal dit zijn effect moeten krijgen in beleidskeuzes die worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Ook de lange termijn resultaten van de nieuwe manier van inkopen van de Jeugdzorg vanaf 2018 zijn nog onduidelijk en zullen pas over 2/3 jaar financieel structureel kunnen worden verwerkt.
117	Op basis van de jaarrekening 2017 en de eerste ervaringscijfers uit 2018 is voor de begroting 2019 een (meerjaren) raming gemaakt van de werkelijk te verwachten lasten. Gezien de stijgende lasten zitten we nog middenin de transformatie om beleid en financieel beheer in het regulier onderhoud te laten vallen. In de eerste helft van 2019 zal dit zijn effect moeten krijgen in beleidskeuzes die worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Ook de lange termijn resultaten van de nieuwe manier van inkopen van de Jeugdzorg vanaf 2018 zijn nog onduidelijk en zullen pas over 2/3 jaar financieel structureel kunnen worden verwerkt.
118	De transformatieagenda: De verschillende programmaonderdelen, de projecten voor de periode 2018 – 2020, zijn gegroepeerd rondom de volgende thema's: €#61692; Preventie €#61692; Sociale basis €#61692; Participatie en arbeid €#61692; Jeugd (Integrale aanpak)
119	Transformatie is een continu proces. Met name binnen de jeugdzorg is er nog sprake van veel onderzoek en beleidsaanpassingen.
120	Met name op bij het onderdeel Jeugd vraagt het transformatieproces nog verdere afronding. Verwachting is dat deze in 2022 gerealiseerd is.
121	Momenteel zijn we op lokaal maar ook op provinciaal niveau bezig met de transformatie.
122	Naar verwachting is het transformatieproces in 2022 gereed en is duidelijk welke structurele effecten de decentralisaties hebben op de gemeentelijke begroting.
123	Vanaf 2020 wordt er op een nieuwe manier, resultaatgericht, ingekocht. Dit is een belangrijke stap in de transformatie. Hierdoor verwachten we in 2021/2022 een beeld te hebben van hoe de financiën structureel uitwerken.
124	Onze gemeente, een fusiegemeente ingaande 1 januari 2018, heeft nog wel een aantal jaren nodig voor de transformatie. Met name zal dit gericht zijn op preventie en vroegsignalering en de algemene voorzieningen, dwz verdere inzet vanuit het voorliggend veld. Daarnaast zal een slag moeten worden gemaakt naar het meer integraal gaan werken en het gaan ontschotten van de diverse begrotingsposten sociaal domein.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

125 Punt van zorg blijft Jeugdhulp, nu de gemeenten ingaande 2018 niet meer solidair zijn en de uitgaven blijven stijgen. Daarnaast zal de focus liggen op ontschotten, samenwerken, burgerparticipatie en dichtbij de burger.

126 De gemeente is een eind op weg met de transformatie (we werken beter integraal samen, hebben meer als algemene en/of collectieve voorziening georganiseerd, worden steeds beter in het aanspreken van mensen op hun eigen verantwoordelijkheid en werken steeds meer en beter samen met organisaties in ons netwerk). Maar er is wel meer geld nodig voor de transformatie om bijvoorbeeld te komen tot een breed welzijnswerk om het beroep op maatwerkvoorzieningen terug te brengen. En er komen steeds weer nieuwe transitie's bij zoals beschermd wonen of verplichte ggz die ingevlochten moeten worden in het sociaal domein. Voor de jeugdhulp geldt dat het nog wel zoeken is naar hoe we beter grip kunnen krijgen op de toegang en sturing kunnen geven via verschillende middelen, omdat er meerdere wettelijke verwijzers zijn en de breedte en het karakter van de jeugdhulp. Voor de Wmo en jeugdhulp geldt dat we graag resultaatgericht willen werken. Voor jeugdhulp wordt een resultaatgericht stelsel ontwikkeld dat ingaat per 2020, waarmee ook verder invulling aan de beoogde transformatie wordt gegeven.

De invoering van het abonnementstarief in 2019 heeft voor de Wmo overigens naar verwachting wel invloed op de transformatie. Het aanspreken op de eigen verantwoordelijkheid wordt moeilijker als de eigen bijdrage geen reden meer zijn voor inwoners om voorzieningen zelf aan te schaffen of te organiseren. Als gemeente mogen we geen rekening houden met inkomens van inwoners, dus het gesprek zal meer over de normen en waarden van inwoners gaan.

Ook jurisprudentie kan invloed hebben op de transformatie. Als gemeente denken we na over hoe de ondersteuning resultaatgericht kan worden ingericht. De uitspraken die gedaan worden over resultaatfinanciering en resultaatgericht indiceren in het kader van huishoudelijke ondersteuning, hebben mogelijk ook invloed op hoe we begeleiding en jeugd kunnen inrichten. Aangezien het enkele jaren duurt voordat er een bindende uitspraak is van de Centrale raad van Beroep is, zal het nog enkele jaren duren voordat de grenzen van de nieuwe Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning duidelijk zijn.

127 Er wordt hier een relatie gelegd met de gemeentelijke herindeling op 1-1-2021.

1. Een familie met veel problemen

Al jaren bekend bij de gemeente en instanties. Volgens de methodiek van Instituut voor Publieke Waarde wordt gezocht naar de 'doorbraak'.

Intensieve caseregie vanuit in dit geval Wmo team helpt vervolgens om het belangrijkste probleem op te lossen waarna ook de overige problemen kunnen worden aangepakt.

Nu na een half jaar heeft de familie ons vertelt wat dit voor hun heeft betekend en hoeveel anders en beter dit is gegaan dan eerdere interventies.

Het aantal voorzieningen en ondersteuning vanuit de gemeente is bijgesteld en veel doelgerichter geworden (en goedkoper).

2. Financieel consulenten

Gemeente Delfzijl maakt gebruik van de Volkskrediet Bank (VKB). Inwoners ervaren een drempel om daar naar toe te gaan.

We hebben financieel consulenten van VKB daarom een plek gegeven bij de teams Wmo en Participatie.

Bij vermoeden van schulden of armoede worden deze consulenten direct ingezet met hele mooie resultaten tot gevolg.

Grootste uitdaging voor de Transformatie

1. Datamanagement, nu de data over zorggebruik gereed is, kunnen we die goed inzetten?

2. De verbinding tussen individuele casuïstiek en een gebiedsgerichte aanpak, lukt het om steeds meer in gesprek met gemeenschappen op te lossen en steeds minder individuele casuïstiek?

Ter toelichting: de vergrijzing en ontgroening is fors in Delfzijl. Geven we alle ouderen die hulp nodig hebben een voorziening vanuit Wmo of gaan we in gesprek met gemeenschappen hoe ze zelf een leefbare wijk of dorp kunnen maken?

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- 128 De gemeente is een eind op weg met de transformatie (we werken beter integraal samen, hebben meer als algemene en/of collectieve voorziening georganiseerd, worden steeds beter in het aanspreken van mensen op hun eigen verantwoordelijkheid en werken steeds meer en beter samen met organisaties in ons netwerk). Maar er is wel meer geld nodig voor de transformatie om bijvoorbeeld te komen tot een breed welzijnswerk om het beroep op maatwerkvoorzieningen terug te brengen. Daarnaast komen er steeds weer nieuwe transitie bij zoals beschermd wonen of verplichte ggz die ingevlochten moeten worden in het sociaal domein. Voor de jeugdhulp geldt dat het nog wel zoeken is naar hoe we beter grip kunnen krijgen op de toegang en hoe we sturing kunnen geven via verschillende middelen omdat er sprake is van meerdere wettelijke verwijzers en de breedte en het karakter van de jeugdhulp. Voor de Wmo en jeugdhulp geldt dat we graag resultaatgericht willen werken. De invoering van het abonnementstarief in 2019 heeft voor de Wmo overigens naar verwachting wel invloed op de transformatie. Het aanspreken op de eigen verantwoordelijkheid wordt moeilijker als de eigen bijdrage geen reden meer is voor inwoners om voorzieningen zelf aan te schaffen of te organiseren. Als gemeente mogen we geen rekening houden met inkomens van inwoners, dus het gesprek zal meer over de normen en waarden van inwoners gaan. Ook jurisprudentie kan invloed hebben op de transformatie. Als gemeente denken we na over hoe de ondersteuning resultaatgericht kan worden ingericht. De uitspraken die gedaan worden over resultaatfinanciering en resultaatgericht indiceren in het kader van huishoudelijke ondersteuning hebben mogelijk ook invloed op hoe we begeleiding en jeugd kunnen inrichten. Aangezien het enkele jaren duurt voordat er een bindende uitspraak is van de Centrale raad van Beroep, zal het nog enkele jaren duren voordat de grenzen van de nieuwe Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning duidelijk zijn.
- 129 Voor het onderdeel Wmo was het inzetten op preventie al een aantal jaar geleden ingezet waardoor we nu zien dat er een verschuiving van de zwaarte van zorg is. Voor Jeugd is dit proces nog volop in ontwikkeling (preventieprojecten, preventieplatform, ondersteuningsteam, samenwerking met huisartsen via praktijkondersteuner) dus de verwachting is wel dat eind 2019 een verbeterd inzicht is. Voor Participatie is in 2018 een werkbedrijf opgericht, de toekomst zal uitwijzen hoe de financiële tekorten zich ontwikkelen.
- 130 Dit geldt voornamelijk voor de jeugdzorg, omdat daar grote financiële tekorten zijn. Wij zijn sinds kort gestart met een nieuw proces waarbij we 300 duurste dossiers volledig doorlopen en een herbeoordeling hiervan doen. Het vervolproces is afhankelijk van de uitkomsten hiervan.
- 131 4In 2018 is een sturingsagenda vastgesteld. De effecten vragen na 2019 nog 1 of 2 jaar.
- 132 Onze gemeente heeft een goede start gemaakt maar heeft nog wel een paar jaar nodig voor de verdere vormgeving. De transformatie is niet binnen 2 jaar afgerond. Transformatie is een proces van de lange adem. In 2014 hebben we uitgangspunten voor het sociaal domein vastgesteld. Sommige uitgangspunten en principes zijn heel concreet en in een beperkte tijd te realiseren, zoals het uitgangspunt van één toegang tot ondersteuning en zorg. Bij andere gaat het veel meer om grote cultuurveranderingen, of anders gezegd om de transformatie van ondersteuning en zorg. Met nog maar enkele jaren ervaring met de uitvoering van de nieuwe taken in het Sociaal Domein is het te vroeg om te zeggen dat deze uitgangspunten volledig zijn gerealiseerd. Bovendien zijn we voor de realisatie van deze uitgangspunten ook afhankelijk van de samenwerking met de vitale gemeenschappen binnen de gemeente Horst aan de Maas en andere maatschappelijke partners zoals (zorg)aanbieders, huisartsen, onderwijs etc. Wel staat er een goede basis en aanpak voor de afhandeling van de ondersteuningsvragen van onze inwoners. Verder is er een goede samenwerking tussen ondersteuning en zorg en andere onderdelen van de gemeentelijke uitvoering (zoals Werk & Inkomen en leerplicht). De gebiedsteams zoeken in vraagverhelderingsgesprekken samen met inwoners naar oplossingen in de omgeving van de hulpvrager én naar oplossingen bij algemene voorzieningen. Onze gebiedsteams beschikken daarvoor over overzichten van de initiatieven per dorp. We zien dat onze gemeenschappen steeds meer zelf verantwoordelijkheid nemen om wensen te realiseren en voor elkaar te zorgen. Ook op het gebied van ondersteuning en zorg voor elkaar zijn in de afgelopen jaren in onze dorpen veel inwonersinitiatieven ontstaan. De samenwerking met het voorliggend veld heeft vanaf de start een ontwikkeling doorgemaakt. Vanwege de vindbaarheid en korte lijnen zijn de medewerkers van de gebiedsteams regelmatig werkzaam op vindplaatsen en in de verschillende dorpen behorende bij hun gebied. Zo zijn aan alle scholen van het PO en VO vaste gezinscoaches gekoppeld. Daarnaast hebben we ingezet op de samenwerking met andere belangrijke partners zoals onder meer de jeugdgezondheidszorg, het opbouwwerk en jongerenwerk, huisartsen, gecertificeerde instellingen (BJZ) en Veilig Thuis, etc. Ondanks deze stappen in de goede richting constateren we ook dat we in de beginperiode vooral hebben gefocust op de toegangstaken in smalle zin (vraagverheldering en bijbehorende leefzorgplannen met maatwerkvoorzieningen) gekoppeld aan de directe vragen van onze inwoners. Dat is maar een deel van de taken van de gemeentelijke toegang zoals die in de vastgestelde beleidsstukken voor het sociaal domein is vastgelegd. We zien kansen op het gebied van verbindingen met het voorliggend veld en preventieve activiteiten, rond de samenwerking met belangrijke partners en met betrekking tot het vormgeven van de regiefunctie van de gebiedsteams. Denk daarbij aan vroege signalering waardoor ondersteuningsvragen eerder (als het nog gaat om lichte, enkelvoudige vragen) kunnen worden opgepakt, maar ook aan zorgvuldige afbouw van professionele zorg naar het eigen netwerk en collectieve voorzieningen wanneer dat mogelijk is. Gebruik makend van onze Power BI-tool, gaan we in 2019 (richting 2020 e.v.) van zicht op onze zorgkosten (terugkijkend en analyseren) naar meer trendmatige en voorspellende waarden m.b.t. de zorgkosten binnen het Sociaal Domein.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- 133 Binnen Jeugdhulp en Participatiewet is een start gemaakt met de transformatie. Binnen de Jeugdhulp is een verschuiving zichtbaar naar lichtere arrangementen; door een stijging van het klantaantal is echter nog geen sprake van een daling van het totale uitgavenvolume. De komende jaren wordt gezien welke effecten de genomen maatregelen sorteren. Binnen de Participatiewet liggen er concrete plannen voor verdere transformatie, maar besluitvorming en uitvoering is – o.a. door juridische complexiteit – voorzien voor begin 2019. Binnen de Wmo is de grootste transformatie reeds vorm gegeven en kan eerder dan in de andere twee sub-domeinen naar beheerstadium worden over gegaan. Belangrijk de komende periode binnen de Wmo is de invulling van beschermd wonen en de (financiële) gevolgen hiervan.
- 134 Er is een bestuursopdracht geformuleerd waarin de opzet en uitwerking van de transformatie voor de komende raadsperiode is weergegeven. Daarin zijn een 9 tal projecten opgenomen en de belangrijkste uitgangspunten. De planning gaat daarbij uit van afronding in 2022.
- 135 In 2018 is een sturingsagenda vastgesteld. De effecten vragen na 2019 nog 1 of 2 jaar.
- 136 De gemeente Tubbergen heeft als onderdeel van de begroting 2019 een interventieplan vastgesteld. kern van dit plan is het doorvoeren van een versnelde transformatie.
- 137 De gemeente Tubbergen heeft als onderdeel van de begroting 2019 een interventieplan vastgesteld. kern van dit plan is het doorvoeren van een versnelde transformatie
- 138 De afdelingen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de Jeugdwet, WMO en Participatiewet hebben al veel bereikt ten aanzien van de transformatie. Al bij de transitie is ervoor gekozen zoveel mogelijk integraal te werken in het Sociaal Domein. Dat betekent een centrale toegang met veel expertise en onmiddellijke uitvraag op De gebieden Zorg (WMO), inkomen, jeugd,wonen en schuldhulpverlening. Veel is er binnen de gemeente gedaan aan preventie, ruimte voor inwonersinitiatieven en wordt er hulpverlening op scholen geboden. Daarnaast zijn gemeentelijke Sociale Teams actief in de wijken, heeft de gemeente haar eigen jeugdhulpverleners en is er nauw contact met huisartsen en wijkverpleegkundigen. Ook is er de keuze gemaakt om in eigen beheer strakke regie te voeren en zo veel mogelijk hulp in eigen beheer uit te voeren. Ook voor het komend jaar staat het verder doorontwikkelen van de ‘Omgekeerde Toets’ op de agenda om medewerkers te stimuleren nog meer integraal te gaan werken en vanuit de inwoner en minder vanuit de regels te handelen. Tegelijkertijd realiseren we ons dat de transformatie nog niet af is en de huidige aanpak er toe leidt, dat er telkens nieuwe inzichten ontstaan voor nieuwe initiatieven en verbinding met buiten en binnen.
- 139 De grote tekorten in het sociaal domein (voor Assen 6 miljoen in 2018, met name op het onderdeel jeugdhulp) leiden er toe dat er maatregelen nodig zijn om dit tekort terug te dringen. De gemeenteraad van Assen heeft hiertoe op 5 november besloten. Deze maatregelen gaan naar verwachting met ingang van 2020 effect sorteren. Dit maakt dat de situatie nog niet stabiel is. Het nieuwe verdeelmodel van het Rijk dat in 2021 ingaat, maakt ook dat de financiële situatie weer opnieuw onder de loep moet worden genomen.
- 140 De afdelingen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de Jeugdwet, WMO en Participatiewet hebben al veel bereikt ten aanzien van de transformatie. Al bij de transitie is ervoor gekozen zoveel mogelijk integraal te werken in het Sociaal Domein. Dat betekent een centrale toegang met veel expertise en onmiddellijke uitvraag op De gebieden Zorg (WMO), inkomen, jeugd,wonen en schuldhulpverlening. Veel is er binnen de gemeente gedaan aan preventie, ruimte voor inwonersinitiatieven en wordt er hulpverlening op scholen geboden. Daarnaast zijn gemeentelijke Sociale Teams actief in de wijken, heeft de gemeente haar eigen jeugdhulpverleners en is er nauw contact met huisartsen en wijkverpleegkundigen. Ook is er de keuze gemaakt om in eigen beheer strakke regie te voeren en zo veel mogelijk hulp in eigen beheer uit te voeren. Ook voor het komend jaar staat het verder doorontwikkelen van de ‘Omgekeerde Toets’ op de agenda om medewerkers te stimuleren nog meer integraal te gaan werken en vanuit de inwoner en minder vanuit de regels te handelen. Tegelijkertijd realiseren we ons dat de transformatie nog niet af is en de huidige aanpak er toe leidt, dat er telkens nieuwe inzichten ontstaan voor nieuwe initiatieven en verbinding met buiten en binnen.
- 141 Er wordt meer in het voortraject aangeboden voor het maatwerk wordt. Denk hierbij ook aan jeugdhulp: Hoe ga je hiermee om en wat wordt het plan om de tekorten te perken. *(Dit komt samen met de beleidsplannen 2019 – 2022 omtrent Jeugd, Wmo en Participatie waarvoor nu stappen worden gezet om dit naar verwachting half 2019 af te kunnen ronden.)
- 142 In oktober 2018 is de transformatieagenda sociaal domein vastgesteld voor het tijdvak 2018-2022. De transformatieagenda is ingedeeld in 3 hoofdthema's: 1. Zelfredzaamheid, samenredzaamheid en verbinding. 2. Preventieve voorzieningen en lichte ondersteuning op lokaal niveau 3. Samenwerken en innoveren. De investeringen die voortvloeien uit deze informatieagenda dragen bij aan de versterking van deze 3 thema's, waardoor op termijn het beroep op individuele maatwerkvoorzieningen naar verwachting zal afnemen.
- 143 In 2018 is een sturingsagenda vastgesteld. De effecten vragen na 2019 nog 1 of 2 jaar.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

#	Gevraagde toelichting
144	In 2017 is een start gemaakt met het herinrichten van de budgetten waardoor al in 2018 meer inzicht is in de structurele financiële uitwerking van de decentralisaties. Daarnaast is in 2017 begonnen met het inzicht krijgen in de cijfers en bijbehorende financiën en het koppelen van inhoudelijke doelstellingen en het nemen van beleidsmaatregelen. Het realiseren van goede sturingsinformatie is nog in ontwikkeling en zal steeds meer outcome gericht moeten zijn. De grootste uitdagingen in de transformatie zijn nog het maken van de omslag naar preventie en het realiseren van meer invloed op derden verwijzingen.
145	Spreekt voor zich.
146	2 belangrijke voorbeelden: WMO – Omzetting Beschermd wonen. WMO – eigen bijdrage systematiek. Grootste uitdaging: de gemeente gaat de komende jaren vooral nog investeren in preventief en integraal werken, dat wil zeggen investeren in lokale algemeen toegankelijke voorzieningen en samenwerking tussen partijen in voorliggend veld en met de eerste lijn.
147	In 2019 gaan we een grote slag maken in de Transformatie met de herinrichting van het Sociaal Domein. We verwachten dat het hele proces meerdere jaren gaat duren.
148	De transformatie komt tot stand in nauwe samenwerking met de maatschappelijke partners in de stad. Dit participatietraject levert veel op, maar kost ook extra tijd.
149	Begin 2021 gaan we over op populatie-financiering. Hierdoor zijn de structurele lasten in grotere mate beheersbaar.
150	Op dit moment vindt uitvoering van het programma Transformatie Sociaal Domein plaats. Dit is een tweejarig programma dat in 2019 naar een afrondende fase gaat. Dat neemt niet weg dat onze inspanningen dan nog een aantal jaren voortduren voordat de effecten van dit programma zichtbaar worden. Al in 2016 is voorzien dat er een groot tekort zou ontstaan in de kosten voor de jeugdhulp. Er is ingezet op een plan van aanpak lokale transformatie jeugdhulp Olst-Wijhe (april 2017). Het plan heeft een looptijd tot en met 2020. Doorontwikkeling van de basisinfrastructuur heeft prioriteit. Het organiseren van een sterk en integraal voorliggend veld (en dit goed profileren in de samenleving) maakt dat er eerder gesignaleerd wordt en door middel van preventieve interventies, we er vroeger bij zijn. Dit voorkomt op de langere termijn de inzet van zwaardere (en kostbaardere) jeugdhulp. Dit plan van aanpak jeugdhulp vormt een belangrijke bouwsteen voor het totale 'Programma Transformatie Sociaal Domein'. Vanuit onze maatschappelijke ambitie (Inclusieve Samenleving) worden in dit programma drie strategische doelen onderscheiden: Iedereen doet ertoe en kan meedoen, Ondersteuning op maat en In verbinding met de klant/inwoner. De transformatie sociaal domein kent structuur- (ontschotting) en cultuuraspecten (houding & gedrag). De cultuuraspecten zijn belangrijke succesfactoren voor afronding van de transformatie (terug naar de bedoeling, systeemwereld is dienend aan de leefwereld, bijv. Omgekeerde toets).
151	Eén voorbeeld is het invullen van witte vlekken in het preventieve jeugdbeleid. Het plan van aanpak wordt eind 2018 vastgesteld. Uitvoering is voorzien in 2019. Het gaat daarbij om de vraag (in overleg met lokale partners) wat missen we aan bestaand aanbod wat nu naar individuele voorzieningen jeugdhulp wordt doorgeleid. Een ander voorbeeld is de integrale toegang. Op dit moment zijn er meerdere loketten, Sociale plein/Vraagraak/Spreekuur mantelzorg. Bedoeling is 1 loket voor de toegang te maken.
152	Ook hier weer een verwijzing naar het antwoord op vraag 1. In de organisatie is de opdracht uitgezet om de huidige overschrijdingen tussen nu en 2022 terug te brengen tot een beduidend lager niveau.
153	Grootste uitdagingen in dit kader: • Tekorten op de Jeugdhulp Regiefunctie op het Sociaal Domein
154	Vanaf 2020 starten we met resultaat gestuurd inkopen. Deze effecten zullen pas vanaf 2021/2022 zichtbaar zijn. Vanaf 2019 starten we met structureel meer inzet op preventie. Inzicht daarin zal vanaf 2020/2021 zichtbaar worden.
155	De transformatie is een meerjarig proces, dat reeds meerjarig loopt en meer dan gemiddelde aandacht krijgt.
156	Grootste uitdagingen in dit kader: • Tekorten op de Jeugdhulp Regiefunctie op het Sociaal Domein
157	Vanaf 2021 vervallen de (tijdelijk) extra middelen van het transformatiefonds.
158	Lump-sum financiering jeugd is voor 2019 voor het eerst ingevoerd. Sluitende aanpak alle actoren in participatie.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- 159 Er zijn verschillen te duiden per decentralisatie.
Jeugd: aanvankelijk is gestart met intensieve regionale samenwerking compleet met financiële solidariteit. Dit gaat de komende jaren veranderen en er moet weer een nieuwe financiële balans worden gezocht.
Wmo: Voor maatschappelijke participatie loopt het contract op basis van resultaatverplichting eind 2020 af. Het is nog niet duidelijk hoe de maatschappelijke participatie vanaf 2021 wordt gefinancierd. Het is niet uitgesloten dat de kosten of het risico hoger uitvalt.
Ook voor de uitvoering van de P-wet geldt dat het contract in 2021 afloopt. Nu is nog onduidelijk wat de financiële consequenties hiervan voor de gemeente worden.
- 160 Het is een illusie om te denken dat de transformatie eind 2018 of 2019 al is afgerond. Veranderen is een kwestie van lange adem. Wij hebben in 2017 een transformatie-agenda opgesteld, waaraan voortvarend is gewerkt. Maar het gaat langzaam. En mede door de oplopende tekorten in het sociale domein hebben wij de veranderopgaven opnieuw moeten bekijken. Het Interventieprogramma bestaat voor een deel ook uit opgaven die op verandering zijn gericht en beslaat de periode 2019-2022.
- 161 In 2017 is er in de regio Alkmaar voor Begeleiding een start gemaakt met resultaatgericht werken en financieren. De ervaring die hiermee is opgedaan vraagt om een bijstelling; deze wordt voorbereid in het kader van de nieuwe contracten die vanaf 1-1-2020 van kracht worden.
Voor Beschermd wonen is een beweging in gang gezet naar Beschermd thuis (begeleiding en toezicht in de thuissituatie) en de omvorming van Zorgzwaartepakketten naar Resultaten.
Deze innovatie krijgt z'n beslag in de nieuwe contracten voor 2020 en verder. In verband met het overgangsrecht van cliënten Beschermd wonen tot 1-1-2021, is de verwachting dat er vanaf 1-1-2022 een meer stabiele situatie is ontstaan.
In 2016 is naar aanleiding van de decentralisatie in de regio Het Transformatieplan Jeugdhulp opgesteld. Deze loopt dit jaar af. Toch zijn we er nog niet. Er heeft in dialoog met jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en onderwijspartners een herijking plaatsgevonden van dat eerdere plan wat heeft geleid tot een nieuw Transformatieplan Jeugdhulp, die tot 2020 loopt. De transformatieopgaven bevinden zich in verschillende stadia, waar we met het ene thema de transformatie hebben bewerkstelligt, is er bij het andere thema nog werk aan de winkel. Of zijn er binnen één thema verschillende ontwikkelingen. Een voorbeeld hiervan is de opgave 'vernieuwing verblijf'. Hierbinnen loopt een maatregel tot de afbouw van de jeugdzorg-plus, worden plannen ontwikkeld tot het inrichten van nieuwe integrale behandelcentra en ontwikkelen we ook de woon/zorg-opgave voor jongeren rond 18 jaar.
- 162 De gemeente Nissewaard is nog volop in de transformatiefase. Er wordt onder andere gewerkt aan een gebiedsgerichte aanpak met bijpassende financiering en het aanpassen van de budgetstructuur om deze meer aan te laten sluiten op de nieuwe werkwijze in het sociaal domein.
- 163 Mede door de grote tekorten in 2017 wordt gekeken op welke wijze verdergaande transformatie kan bijdragen tot het terugdringen van deze tekorten.
- 164 De nieuwe taken die vanuit het Rijk zijn overgekomen hebben inmiddels een plek gekregen. Beleidsmatig en financieel is het steeds beter beheersbaar en stabiel. De integraliteit en de fundamentele vernieuwingen (inkoopmethode), in het sociaal domein vergen meer tijd en staan in de begin fase.
- 165 De grootste uitdaging om de transformatie succesvol af te ronden is het 'in control' brengen van de kosten m.b.t. het Sociaal Domein. Desondanks zijn wij ervan overtuigd dat het structureel uitwerken van de financiële gevolgen, met alle dynamiek, zorgt voor veel onzekerheid in de toekomst. Wij hebben binnen Geldrop-Mierlo het project 'Analyse Sociaal Domein', waarbij uiteindelijk een presentatie aan Raad en College wordt gegeven over hoe wij in de toekomst het Sociaal Domein, in al z'n facetten, kunnen beheersen.
- 166 In 2018 en 2019 vindt transformatie plaats van de inkoop en financiering. De effecten daarvan kunnen nog niet definitief bepaald worden.
- 167 Op dit moment wordt er nog gewerkt aan verdere afspraken met derden-partijen (bijvoorbeeld afspraken over "huisartsen-route"). Ook gaat op dit moment nog specifieke aandacht uit naar de doorontwikkelingen van de Jeugdbescherming/veiligheid.
Naast de inhoudelijke kant is er ook aandacht bij deze afspraken voor het terugdringen van de tekorten.
Al met al vergt de transformatie nog enkele jaren.
- 168 Na vier jaar kent onze gemeente de doelgroepen en de zorgvraag. Onze ramingen voor 2019 en volgende jaren zijn hierop gebaseerd. Voor wat betreft het financiële meerjarenperspectief zijn we natuurlijk ook afhankelijk van macro ontwikkelingen die zeer divers kunnen uitpakken.
- 169 De basis staat, echter worden de diverse interne processen nog verder geoptimaliseerd.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- 170 Voorbeelden van transformatie:
- Professionalisering van de contracten met zorgaanbieders/professionele instanties;
 - Afstemming toegang in het brede sociale domein;
 - In jeugdzorg zijn wij regionaal met een transformatietraject gestart om de kosten op regionaal niveau meer in de greep te krijgen/te verlagen.
-
- 171 Onlangs is er een programmamanager sociaal domein in dienst genomen. Zij zal verdere invulling geven aan de transformatie. De verwachting is daarom dat verdere afronding in de jaren 2021/2022 zal plaatsvinden.
-
- 172 Onzekerheden blijven bestaan.
-
- 173 De transformatie is een proces dat ca. 7 jaar vraagt. Zowel lokaal als regionaal wordt aan transformatie gewerkt. We hebben stappen gezet, maar ontwikkelen ook door. Dat geldt voor alle 3 D's.
- Vanuit financieel beheer zijn we nog niet in regulier onderhoud. De tekorten op jeugd lopen in 2018 verder op en vragen in 2019 naar verwachting bestuurlijk lastige keuzen. Ook op Wmo neemt de druk op het budget toe.
- Concreet betekent dit op jeugd betekent dit dat de doelstelling om binnen 4 jaar weer uit te kunnen binnen rijksbudget voorlopig wordt losgelaten. In de eerste helft 2019 wordt aan het regionaal bestuur een voorstel neergelegd om een keuze te maken over politiek/bestuurlijk lastige issues, zoals bijvoorbeeld het inperken van keuzevrijheid en de wijze waarop omgegaan wordt met wachtlijsten.
- Op Wmo is er recent voor gekozen de eigen bijdragen te verhogen voor de maatwerkvoorzieningen en ook waar mogelijk en nodig de tarieven te verhogen.
- Grootste uitdagingen voor een succesvolle transformatie zijn (in willekeurige volgorde a) innovatiebereidheid bij aanbieders, b) een aanjagende rol vanuit de overheid, c) intensiveren van de samenwerking met alle partners in het veld, d) sturingsinformatie (data benutten).
-
- 174 Onze gemeente is zeker een eind op weg maar per 1 januari 2019 geldt voor een groot aantal percelen een nieuwe inkoopstrategie waardoor met zogenoemde bouwblokken wordt gewerkt en ook de zorgaanbieders op een vernieuwende manier met elkaar samenwerken. Hierdoor is ook de bekostiging vanaf 2019 anders. Hoewel de transformatie in 2018 heel ver is, gaan door deze nieuwe systematiek een aantal onderdelen opnieuw spelen waardoor nog sprake is van de transformatiefase en in onze optiek nog niet gesproken kan worden van de fase van 'regulier onderhoud'.
- De grootste uitdaging om deze transformatie succesvol af te ronden is hoe de nieuwe bekostigingssystematiek gaat uitpakken en of de vernieuwende manier van samenwerkingen van de regio met zorgaanbieders uit gaat pakken zoals gewenst/voorzien.
-
- 175 Onze gemeente is bezig met de transformatie. Momenteel worden de beheersmaatregelen verder uitgewerkt. Naar verwachting is eind 2020 inzicht in een structurele/ stabiele fase.
-
- 176 De transformatie in het sociaal domein vormt de komende jaren (2019 en 2020) een zeer belangrijke opgave. De integrale aanpak in het sociaal domein staat daarbij voorop. We verwachten dat we deze in de komende jaren te verrichten werkzaamheden en activiteiten bijdragen aan een basis voor een structureel financieel beeld. In welke mate en op welke termijn de transformatie zal leiden tot structurele financiële effecten is en blijft echter onzeker.
-
- 177 De transformatie komt inmiddels op gang. De transitiefase is afgerond en de continuïteit van zorg is geborgd. Waardoor de fase van verandering nu plaatsvindt. Op verschillende deelgebieden worden nieuwe initiatieven ontplooid en in 2022 moet duidelijker zijn of dit effect heeft. Overigens is een transformatie nooit afgerond maar een voortdurend proces er zal altijd een drang naar vernieuwing en verbetering blijven.
-
- 178 Wij zijn vanaf de transitie bezig met het in kaart brengen van de financiële gevolgen. Echter, vanwege de dynamische omgeving is het niet mogelijk om nu al een compleet beeld te vormen. Bovendien zijn er ook regionale ontwikkelingen (nieuwe Product Dienst Catalogus) waarbij wij de gevolgen niet goed kunnen inschatten en deze pas na een aantal jaren zichtbaar worden.
-
- 179 Vanaf 2015 is al € 20 mln aan maatregelen realiseert. Vanaf 2019 tot 2021 komt daar nogmaals € 10,8 mln bij. Grootste uitdaging is de transformatie in de wmo door de vorming van een alliantie met aanbieders en de inrichting van een expertteam voor de jeugdzorg voor een strakkere sturing op de toewijzingen in het veld.
-
- 180 Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken.
- Het is de intentie om voor het sociaal domein voortaan te werken met integrale beleidsadviseurs. De taakhoud en de integrale afstemming dient nog te worden verfijnd.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- 181 De gemeente zet de aankomende jaren in op een aantal ambities. Woerden wil:
- Inwoners beter begeleiden in haar toegang (vanaf 2019)
 - Beter aansluiten bij de leefomgeving van haar inwoners en gaat daarom meer werken in de wijk (vanaf 2019)
 - Intensiever samenwerken met minder (subsidie en inkoop)partners (vanaf 2020)
 - Meer gebruik maken van (collectieve) voorliggende voorzieningen (vanaf 2019)
-
- 182 Voor Jeugd is een transformatie ingezet om te sturen op de zorgprofielen. Zo wordt er meer gestuurd op basis van resultaatsturing. Hoe deze transformatie zich verder structureel financieel ontwikkeld is nog niet duidelijk, daar is de periode te kort voor. Mogelijk kan de veranderende financieringsstroom effect hebben op de kosten, dit wordt regionaal uitgezocht. Voor wat betreft de WMO moet deze transformatie nog worden ingezet. Hiertoe is in 2019 een formatieplaats vrijgemaakt om hier verdere stappen in te zetten.
-
- 183 De gemeente Roermond gaat aan de slag met een plan Beter met Minder, dat bestaat uit de volgende 5 onderdelen:
1. Een herbezinning op de samenwerking met externe partners gebaseerd op wederzijds commitment en een gedeelde verantwoordelijkheid voor de te bereiken resultaten, kwaliteit en het budgettaire kader;
 2. Een herbezinning op de uitvoering van de sociale werkvoorziening;
 3. Data gedreven werken; hoe kunnen data en de daarbij behorende beleidsinformatie ons helpen om voor de komende jaren gerichte inhoudelijke keuzes te maken;
 4. Implementatie van integrale afweging van ondersteuningsvragen in het sociale domein en
 5. Aan de slag met Social Impact Bond Jongvolwassenen.
-
- 184 Drie pijlers: financiële beheersing, beleidsmatige aanpassing en gedragsverandering van ambtenaren. En tussen die drie bestaat een cyclische beweging die we nog 1 a 2 keer moeten doorlopen voordat we op alle drie de dimensies op het nieuwe evenwicht zijn aanbeland.
-
- 185 Ook in 2019 zullen we een aantal verbeterpunten doorvoeren.
-
- 186 Op dit moment kan nog onvoldoende gestuurd worden op de aangeleverde gegevens door de zorgaanbieders. Het berichtenverkeer dient tijdiger en correcter plaats te vinden, zodat betrouwbare prognoses opgesteld kunnen worden. Dit punt heeft voortdurend onze aandacht.
-
- 187 Jeugd: -verminderen instroom specialistische jeugdhulp.
- Afname instroom residentieel verblijf of klinische plaatsing.
-
- 188 Deventer heeft in de meerjarenbegroting de transformatie financieel vertaald aan de hand van een actieprogramma Transformatie Sociaal Domein. Vanaf 1 januari 2019 zal daar inhoudelijke invulling aan worden gegeven.
-
- 189 Voor wat betreft de jeugdzorg hebben de 16 gemeenteraden in de regio Brabant Noordoost ingestemd met extra investeringen ten behoeve van de transformatie jeugdhulp om enerzijds het zorgveld in overeenstemming te brengen met de daadwerkelijke realiteit en anderzijds maatregelen om het zorgveld in de volle breedte te transformeren. Er is een transformatieplan opgesteld met een looptijd van 3 jaar (2018/2019/2020). De 7 inhoudelijke thema's van het transformatieplan zijn:
1. Thuis blijven wonen met (intensief) ambulante behandeling/begeleiding en/of respijtzorg, zodat residentiele plaatsing wordt voorkomen. Zoveel mogelijk aansluitend op de leefwereld van de jeugdige (thuis en op school) in nauwe samenwerking met en in de toegang (toegang voor Boxmeer is Basisteam Jeugd en Gezin);
 2. Van klinische behandeling (verblijf) naar behandeling in de leefomgeving (thuis en op school) in nauwe samenwerking met en in de toegang;
 3. Intensief ambulante begeleiding of behandeling rondom pleeggezinnen in nauwe samenwerking met en in de toegang;
 4. Opbouwen van gezinsgerichte woonvormen als alternatief voor residentiele plaatsing in nauwe samenwerking met en in de toegang;
 5. Toewerken naar zelfstandig wonen in nauwe samenwerking met en in de toegang;
 6. Verkorten van verblijfsduur van residentiele trajecten in nauwe samenwerking met en in de toegang;
 7. Verkorten van de opname- en/of behandelduur van klinische trajecten in nauwe samenwerking met en in de toegang.

Voor de Wmo is sprake van een steeds intensievere samenwerking met 10 gemeenten in de regio met Oss als centrumgemeente. Naast de aandacht voor kwalitatief goede voorzieningen in relatie tot lage administratieve lasten (iWmo) is in 2018 en 2019 meer aandacht voor innovatie en ontwikkeling. Er zal in de komende jaren een doorontwikkeling plaatsvinden van het ingezette beleid. Dit o.a. op het gebied van monitoring en een geografische overzichtskaart om beter te kunnen sturen op het aanbod en gebruik van voorzieningen. Naast geïndiceerde voorzieningen zien we ook mogelijkheden voor algemene laagdrempelige ontmoeting op basis van wensen en behoeften (stimuleren van ontmoeting voor senioren via een huiskamerproject). Ook op het gebied van toezicht en rechtmatigheid worden extra stappen gemaakt. De mogelijkheden op het gebied van mantelzorgondersteuning worden versterkt en zo nodig uitgebreid (bijvoorbeeld nieuwe mogelijkheden rondom pré-mantelzorgwoningen worden onderzocht). Burgerinitiatieven worden gestimuleerd. In de komende periode zal de doelgroep die nu gebruik maakt van Beschermd Wonen nader worden geanalyseerd om waar nodig passende in/uitstroom te bewerkstelligen.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- 190 Voor kostenbeheersing jeugdhulp is binnen de samenwerkingsregio West-Brabant Oost een pakket aan maatregelen samengesteld. Naar verwachting kost dit 1 tot 2 jaar alvorens het de gewenste resultaten oplevert.
- 191 Uitgangspunt is om in 2022 budgetneutraliteit te hebben door transformatie van de zorg.
- 192 oorzaken van de vraag op ondersteuning komt steeds beter in beeld. daarop wordt gestuurd. onzekerheid decentralisatie (op budget) op Wmo vlak meerdere beleidsonderdelen zijn geactualiseerd.
- 193 Vwb de P-wet hebben we dan al flinke stappen gezet in de transformatie naar een breed geïntegreerd werkontwikkelbedrijf, waarbij naast het bieden van werken voor personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt de infrastructuur ook ingezet wordt voor uitstroom uit de bijstand. Twee belangrijke punten in 2019: a. uitvoer arbeidsmatige dagbesteding met lager budget samen met onderdelen WMO b. focus op uitstroom uit de bijstand van het 'granieten' bestand.
- Voor de Jeugdhulp zijn we bezig met de uitvoering van de transformatie. Dit pakken we in regionaal verband op. Daarnaast hebben we per 1 januari 2020 een nieuw beleidsplan, een nieuwe verordening en een nieuwe inkoopstelsel. Effecten van de transformatie verwachten we in richting 2021-2022. Belangrijke punten zijn o.a. omvorming zorglandschap en versterking en verbeterde afschaling naar het voorveld.
- 194 Zowel voor jeugd en wmo moeten we voor 2020 opnieuw inkopen en contracten afsluiten. Hierbij houden we zo veel mogelijk rekening met de in gang gezette transformatie. Onderwerpen: Toegang op orde en wonen doe je thuis (Jeugd).
- 195 Grootste uitdaging is de financiën op orde krijgen. We hebben een open einde financiering van Jeugdhulp en Wmo. Op dit moment kunnen we (en willen we) niet voldoende sturen op middelen, we zien met name in Jeugdhulp nog steeds een stijgend gebruik en daarmee ook elk jaar stijgende kosten bij een afnemend budget. We kunnen dat nu nog compenseren binnen het sociaal domein, maar dat blijft in de toekomst waarschijnlijk niet zo. Voorbeelden van transformatie zijn een uitstekend lopend lokaal team op zowel jeugd als Wmo. Daarmee is de lokale samenwerking met het preventieve veld en zorgaanbieders veel beter tot stand gekomen dan voorheen. Langzamerhand krijgen we op jeugd steeds sneller en beter signalen binnen en daarmee de opvoed- en opgroeivragen beter in beeld. Door er snel en met de juiste inzet op te reageren denken we in de toekomst veel escalerende situaties voor te zijn en op dure zorg te kunnen besparen. Verder is integrale vroeghulp voor jonge kinderen een goed voorbeeld van transformatie, evenals een lokaal screeningsteam van psychiater, psycholoog, huisarts/POH, jeugdteammedewerker om in complexe gevallen gezamenlijk te bepalen welke zorg en hulp het beste antwoord is op de vraag van een kind/gezin. Verder zijn we met Buurtgezinnen.nl een flinke stap aan het maken in het preventieve veld door binnen de gemeenschap gezinnen elkaar te laten helpen.
- 196 1. Pilot Praktijkondersteuning Jeugd GGZ bij huisartsen.
2. Vorming brede welzijnsinstelling voor onder meer cliëntondersteuning en optimale uitnutting voorliggend veld.
- 197 Voorbeelden:
• Schoolmaatschappelijk werk;
• Kort preventief programma.
- 198 De visie op het sociaal domein van Brunssum wordt geïmplementeerd. Er wordt gestart met een project om tot een integrale toegang voor het sociaal domein te komen (WMO, Jeugd en voor gebruikers participatiewet). Dit is een meerjarig traject. Een monitor sociaal domein is in ontwikkeling. De effecten van reeds ingezet beleid worden daardoor de komende jaren steeds duidelijker.
- 199 Er lopen nog een aantal trajecten die uitvoering krijgen per 2020 en 2021. Op het gebied van de jeugdhulp werken we toe naar het inkopen van ondersteuningstrajecten en producten aan de hand van maatschappelijke resultaten per 2020. De taken op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang aan mensen met psychische en psychosociale problemen, die nu door centrumgemeente Vlissingen worden uitgevoerd, worden per 1 januari 2021 gedecentraliseerd naar de afzonderlijke gemeenten. De decentralisatie bevat echter niet alleen het overhevelen van taken maar stuurt ook een belangrijke transformatie aan: kwetsbare inwoners vanuit een veilige en vertrouwde omgeving ondersteuning bieden bij hun problemen op die momenten waarop dat nodig is.
- 200 In juli 2018 is de toegang extern geplaatst in de vorm van een stichting en daarna is de gemeentelijke organisatie daarop aangepast. In 2019 is in de begroting geld opgenomen voor de ontwikkeling van flankerend beleid.
- 201 Er wordt steeds beter zichtbaar hoe de taakvelden zich ontwikkelen maar dit vergt nog wel enig schaaftwerk aan de budgettering.
- 202 Er wordt volop gewerkt aan de transformatie. In 2018 en 2019 zijn/worden diverse pilots opgestart om het integrale werken te bevorderen, goede focus op vroegsignalering door samenwerking met belangrijke partners om hiermee de kosten te beheersen. Voor we echt goed samenwerken met de scholen, huisartsen, aanbieders zijn we nog wel 2-3 jaar bezig. Pas daarna kunnen we het echte effect van onze inspanningen zien.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- 203 Op dit moment gaan wij in de meerjarenbegroting uit van een kantelmoment (daling) van de kosten in 2022. Ons huidige beleid is erop gericht te investeren in preventie en vroegsignalering. Dit heeft als doel ten eerste te voorkomen dat problemen ontstaan en ten tweede te voorkomen dat problemen escaleren. In de periode 2019-2022 wordt dit beleid geïntensiveerd door de inzet van een maatregelenpakket gericht op preventie. Vooralsnog nemen de kosten in het sociaal domein alleen maar toe. Dit wordt o.a. veroorzaakt doordat sinds de 3D's, de noodzaak aan inzet steeds beter in beeld is bij de gemeente. Bijv. het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen is gestegen t.o.v. de periode van vóór 1 januari 2015. De verwachting is dat na deze initiële stijging er een kantelmoment komt. Dit omdat pas als de noodzakelijke zware (specialistische/meervoudige) zorg is ingezet, de preventieve inzet effect kan gaan hebben.
- 204 We zijn eind 2019 een eind op weg, maar schatten meer dan 1 tot 2 jaar nodig te hebben om een structureel financieel beeld uit te werken. Twee belangrijke voorbeelden van transformatie zijn; 1) Coördinatie van zorg (op alle leefgebieden) en 2) de verschuiving van residentieel verblijf naar begeleidings- en zorgvormen ambulante en nabij.
- 205 Toelichting c: Inzet van ondersteuning bij de huisartsenpraktijken om te zorgen voor een zo goed mogelijke doorverwijzing. Inzet op een nieuwe beheersapplicatie vergroot het analytisch vermogen op het sociaal domein, verstrekt nuttige managementinformatie en faciliteert toewerken naar beheersmaatregelen. Meer inzicht geeft, verondersteld, meer beheersing.
- 206 Dit is de verwachting nu voor eind 2019 en verder. De praktijk is soms weerbarstig: bijvoorbeeld financieel effect abonentstarief Wmo? Beschermd wonen is in voorbereiding, maar de (financiële) effecten zijn nog ongewis.
- Maatregelen:
- Regionale samenwerking met zorgaanbieders Wmo en Jeugd; contract- en kwaliteitsteams;
 - Samenwerking met huisartsen (POH; toegang tot de jeugdhulp);
 - Diverse maatregelen ter versterking van het voorliggend veld.
- 207 Begroting sluit aan bij geschetste ontwikkeling in punt c.
- 208 Zoals vorig jaar aangegeven is 2018 in organisatorische zin gebruikt voor een reorganisatie van het uitvoeringsteam, te afscheid nemen van inhuurkrachten en het aannemen van vast personeel. De komende jaren dient het team zich door te ontwikkelen. Een onzekere factor in financiële zin vormt de jeugdhulpverlening. Ook is de gemeente er nog niet volledig uit wat regionaal moet- en wat beter lokaal kan gebeuren.
- 209 Er is na de start vd transformatie 2015 na 5 jaar een steeds duidelijker inhoudelijk als wel financieel beeld gevormd.
- 210 Wij willen nog een slag maken in preventie en vroegtijdige signalering. Ons gebiedsteam willen we hierin doorontwikkelen ook in combinatie met onze samenwerkingspartners aan de wal.
- 211 Na de transitie is de gemeente aan de slag gegaan met de transformatie-opgave. We constateren echter dat vanwege de oplopende uitgaven op het gebied van de Jeugdhulp en Wmo begeleiding dat deze transformatie-opgave steeds groter wordt. Daarom wordt vanuit het Bestuursakkoord 2018-2022 daar expliciet aandacht aan besteed. De komende tijd 2018/2019 gaan we in samenspraak met de raad onze doelen en indicatoren (o.a. op het sociaal domein) herformuleren om vervolgens (2019/2020) het beleid te toetsen op impact. Vanuit de overtuiging dat we door maatwerk en slimmere uitvoering meer impact kunnen bereiken, zodat we over twee jaar met minder geld een beter sociaal beleid hebben. Als halverwege de collegeperiode (2020) blijkt dat de transformatieopgave in het sociaal domein onvoldoende financieel effect sorteert om de stijgende uitgaven m.n. op het gebied van de jeugdhulp en wmo begeleiding terug te brengen vindt bij de begroting 2021 een integrale afweging plaats om meerjarig begrotingsevenwicht te bereiken.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- 212 Voor wat betreft de jeugdzorg hebben de 16 gemeenteraden in de regio Brabant Noordoost ingestemd met extra investeringen ten behoeve van de transformatie jeugdhulp om enerzijds het zorgveld in overeenstemming te brengen met de daadwerkelijke realiteit en anderzijds maatregelen om het zorgveld in de volle breedte te transformeren. Er is een transformatieplan opgesteld met een looptijd van 3 jaar (2018/2019/2020). De 7 inhoudelijke thema's van het transformatieplan zijn:
1. Thuis blijven wonen met (intensief) ambulante behandeling/begeleiding en/of respijtzorg, zodat residentiele plaatsing wordt voorkomen. Zoveel mogelijk aansluitend op de leefwereld van de jeugdige (thuis en op school) in nauwe samenwerking met en in de toegang (toegang voor Boxmeer is Basisteam Jeugd en Gezin);
 2. Van klinische behandeling (verblijf) naar behandeling in de leefomgeving (thuis en op school) in nauwe samenwerking met en in de toegang;
 3. Intensief ambulante begeleiding of behandeling rondom pleeggezinnen in nauwe samenwerking met en in de toegang;
 4. Opbouwen van gezinsgerichte woonvormen als alternatief voor residentiele plaatsing in nauwe samenwerking met en in de toegang;
 5. Toewerken naar zelfstandig wonen in nauwe samenwerking met en in de toegang;
 6. Verkorten van verblijfsduur van residentiele trajecten in nauwe samenwerking met en in de toegang;
 7. Verkorten van de opname- en/of behandelduur van klinische trajecten in nauwe samenwerking met en in de toegang.
- Voor de Wmo is sprake van een steeds intensievere samenwerking met 10 gemeenten in de regio met Oss als centrumgemeente. Naast de aandacht voor kwalitatief goede voorzieningen in relatie tot lage administratieve lasten (iWmo) is in 2018 en 2019 meer aandacht voor innovatie en ontwikkeling. Er zal in de komende jaren een doorontwikkeling plaatsvinden van het ingezette beleid. Dit o.a. op het gebied van monitoring en een geografische overzichtskaart om beter te kunnen sturen op het aanbod en gebruik van voorzieningen. Naast geïndiceerde voorzieningen zien we ook mogelijkheden voor algemene laagdrempelige ontmoeting op basis van wensen en behoeften (stimuleren van ontmoeting voor senioren via een huiskamerproject). Ook op het gebied van toezicht en rechtmatigheid worden extra stappen gemaakt. De mogelijkheden op het gebied van mantelzorgondersteuning worden versterkt en zo nodig uitgebreid (bijvoorbeeld nieuwe mogelijkheden rondom pré-mantelzorgwoningen worden onderzocht). Burgerinitiatieven worden gestimuleerd. In de komende periode zal de doelgroep die nu gebruik maakt van Beschermd Wonen nader worden geanalyseerd om waar nodig passende in/uitstroom te bewerkstelligen.
-
- 213 De uitkomst daarvan is vooral afhankelijk van het slagen van onze inzet tot een rechtvaardiger verdeling van het huidige verdeelmodel. Dat heet weliswaar objectief, maar die objectiviteit is naar onze mening ver te zoeken.
-
- 214 Trajectinkoop in de Jeugdzorg, Praktijkondersteuners inzetten bij huisartsen, Versterken van het voorliggend veld en integrale gebiedsteams voor WMO, Jeugd en Participatie zijn vier voorbeelden van onze transformatie. De grootste uitdaging is om onze gebiedsteams integraal te laten werken, maar de specialistische taken buiten de gebiedsteams te laten. Dit vraagt voorlopig nog continue bijstelling en verbetering.
-
- 215 2018 is het eerste jaar waar voor jeugd is overgegaan op resultaatbekostiging. Bij aanvang wordt 70% betaald, bij behalen resultaat resterende 30%.
-
- 216 2018 is het eerste jaar waar voor jeugd is overgegaan op resultaatbekostiging. Bij aanvang wordt 70% betaald, bij behalen resultaat resterende 30%.
-
- 217 Waarbij het de vraag is of de transformatie echt ooit afgerond zal zijn....
-
- 218 Er is steeds meer zich op de ontwikkeling van kosten maar als gevolg van wetswijzigingen en nieuwe financiële stromen moet er voortdurend worden bijgesteld.
-
- 219 De keuze is gemaakt om van optie C uit te gaan.
-
- 220 Geen.
-
- 221 De kosten fluctueren nog erg.
-
- 222 De afgelopen jaren zijn besteed aan experimenten om zicht te krijgen op de mogelijkheden. geslaagde experimenten krijgen nu verder vorm.
-
- 223 Voor het verder transformeren wordt het project 'Next Level' ingezet ten behoeve van de gebiedsteams en de afdeling Sociaal Domein.
-
- 224 Investeren in preventie en laagdrempelige ondersteuning is noodzakelijk. Alleen dan ontstaat een krachtige lokale ondersteuningsstructuur, die afschaling vanuit maatwerk op termijn mogelijk maakt en tegelijkertijd de instroom in maatwerk vermindert. Parallel hieraan is een financieel vangnet nog steeds nodig voor het verschil tussen inkomsten en uitgaven in maatwerk. Op langere termijn is het effect van de preventieve inzet en passende ondersteuning nabij dat de inzet van intensievere en zwaardere vormen van ondersteuning minder vaak nodig zijn. Het effect van minder opschaling en snellere afschaling wordt dan ook financieel zichtbaar in de uitgaven voor maatwerk. Eenzelfde effect wordt verwacht van het samenspel van formele en informele ondersteuning.

c. Onze gemeente is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie en verdere afronding vraagt dan nog 1 tot 2 jaar; vanaf de jaren 2021 of 2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken

Gevraagde toelichting

- 225 Uit de praktijk blijkt dat afronding nog een aantal jaren vergt.
- 226 Ten aanzien van de Wmo bestaat een redelijk stabiel beeld. Met betrekking tot de jeugdzorg echter, voorzien wij nog een aantal grote "uitdagingen". Deze zijn in 2019 waarschijnlijk niet allemaal uitgekristalliseerd. En dat varieert van het ontdekken van de draaiknoppen die we kunnen gebruiken om uitgaven te matigen tot het daadwerkelijk realiseren van kostenbeheersing.
- 227 Veel financiële onzekerheden nog door beschermd wonen en aanpassing van de jeugdwet op het woonplaatsbeginsel. Voorbeelden van transformatie zijn afschaling in de zorg en integrale aanpak van meerdere problemen in één gezin
- 228 Vooral de kosten betreft jeugdzorg zijn nog instabiel mede door invoering nieuwe inkoopmodel. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in het voorveld jeugd, maar moeten de resultaten daarvan zich nog uitwijzen en wordt er aan gewerkt om beter te monitoren op de resultaten betreft investering voorveld Centrum Jeugd en gezin.
- 229 Binnen het sociaal domein zetten we de lijn van transformatie en innovatie door. De nieuwe werkwijze van basishulp Jeugd door middel van lumpsumfinanciering en resultaatsturing. Hiermee is met ingang van 2019 een nieuwe weg ingeslagen om de transformatie ook echt te gaan verwezenlijken, het aantal aanbieders te verminderen, in partnerschap met de nieuwe opdrachtnemer, de jeugdhulp met maatwerktrajecten en lokaal en dichtbij te organiseren, zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig, innovatie mogelijk maken, kosten beheersen, administratieve lasten verminderen. Hoe dit in de praktijk zal uitpakken zal met name in de komende 4 jaren duidelijk worden.
- 230 n.v.t.
- 231 Op dit moment zijn we druk bezig om de transformatie verder invulling te geven. De verwachting is dat in 2021 de transformatie afgerond kan worden en dat er meer collectieve maatwerkvoorzieningen gerealiseerd zijn. Daarnaast worden individuele voorzieningen aangeboden.

d. Onze gemeente heeft eind 2019 een start gemaakt maar heeft nog wel een paar jaar nodig voor de transformatie is uitgekristalliseerd; een beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken is er vanaf 2023 of later.

Gevraagde toelichting

- 232 De beantwoording (d.) slaat op het onderdeel Jeugdhulp. De overige terreinen zijn voor een belangrijk deel reeds getransformeerd.
T.a.v. de Jeugdhulp is het wensbeeld antwoord c. maar de praktijk zal eerder antwoord d. zijn vanwege de omvang en problematiek en de beperkte mate van invloed op het gehele speelveld.
- 233 De transformatie is in gang gezet echter, er is een pakket aan ombuigingsvoorstellen gepresenteerd om het begrotingstekort mee te dichten. Deze ombuigingen hebben deels ook betrekking op het sociaal domein. Middels inwonerp participatie wordt hieraan verdere invulling gegeven. Dit vindt in 2019 plaats.
- 234 Het geheel loopt uit.
- 235 Het Yoghurt - pact : mogelijkheden om 'buiten' de regels te denken en handelen.
In het Koersdocument is opgenomen hoe ook toekomstgericht het beleid uitgevoerd gaat worden.
- 236 Voorlopig zijn er nog verschillende transitie gaande (zowel intern als extern) waarvan de uitwerking nog onduidelijk is. Daarnaast komen er nog verschillende transitie aan die vanuit het Rijk worden opgelegd en waarvan de uitwerking niet duidelijk is, zoals het abonnementsstarief, wijziging van het woonplaatsbeginsel en bijvoorbeeld de overgang van inwoners met een psychische stoornis naar de WLZ.
Met name de uitwerking van de overgang van de IUSD Participatie naar de AU, maar ook de verlaging van de bijdrage beschut werk van 8.500 naar 7.200 wordt nader onderzocht.
- 237 Sommige zaken zijn gerealiseerd, zoals een regionaal opgezet ondersteuningsteam voor de jeugdzorg. Andere transformaties moeten nog worden uitgewerkt.
- 238 WMO: Bestuurlijke aanbesteding naar zorgaanbieders
Jeugd: Zeeuwse inkoop
Beteugelen van de jeugdzorg is de grootste uitdaging.
- 239 In de meerjarenbegroting 2019-2022 zijn structurele middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de transformatie. In 219 zal hiermee op basis van een nog vast te stellen 'agenda' worden begonnen.
- 240 De start van de SED was rommelig en daardoor is de basis nog niet goed op orde. De transformatie zal daardoor later vorm krijgen.

d. Onze gemeente heeft eind 2019 een start gemaakt maar heeft nog wel een paar jaar nodig voor de transformatie is uitgekristalliseerd; een beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken is er vanaf 2023 of later.

Gevraagde toelichting

- 241 Onze Transformatieagenda kent een lange looptijd, transformatie is niet per enige datum afgerond. Onze insteek is niet financieel, meer een ander mind-set: meer eigen kracht bij inwoners, meer voorliggende voorzieningen ontwikkelen. Financiële effecten pas op de langere termijn zichtbaar. Voorbeeld: vervoer voor iedereen waarmee we medio 2019 willen starten. In regioverband samen met andere gemeenten en aanbieders voor jeugdzorg werken aan transformatie in de jeugdhulp.
- 242 Begin 2019 wordt een plan van aanpak transformatie aan de gemeenteraad voorgelegd, waarna uitwerking op projectmatige basis kan aanvangen. Gelet op noodzakelijke betrokkenheid van burgers en plaatselijke partijen maar ook gesubsidieerde instellingen is naar verwachting daadwerkelijke uitvoering eind 2019 (pas) mogelijk. Omdat het zal gaan om het in gang zetten van bewegingen binnen de lokale samenleving zullen effecten daarvan en de invloed daarvan op de financiën niet eerder te verwachten zijn dan jaren later. Inmiddels zijn er al wel ontwikkelingen gaande en maatregelen genomen met voordelige financiële effecten op korte en langere termijn.
- 243 De transformatie krijgt steeds meer vorm. We sluiten daarbij aan bij de data die steeds rijker wordt en waarmee we dus gericht (preventief) beleid kunnen gaan inzetten dat bijdraagt aan transformatie. Twee belangrijke voorbeelden die direct te maken hebben met de grootste uitdagingen voor de transformatie hebben betrekking op:
1. De samenwerking met de huisartsen. We zetten hier gericht op in met de jeugdmodule, waarbij een Jeugd-GGZ professional wordt verbonden aan de huisartsenpraktijken. De intentie is om sneller te diagnosticeren waardoor eventuele problemen bij jeugdigen eerder worden aangepakt/ worden voorkomen. Daarnaast wordt de band met de huisartsen versterkt;
 2. Samenwerking met zorgboeren en het onderwijs in het kader van het passend onderwijs. Het gaat dan om het (tijdelijk) aanbieden van onderwijs op een zorgboerderij. De grootste uitdaging ligt hier bij de (on)mogelijkheden van diverse wetgeving wat hierop van toepassing, bijvoorbeeld de Jeugdwet en de wetgeving in het kader van onderwijshuisvesting.
- 244 Vanuit de tussenevaluatie van de Jeugdwet is aangegeven dat gemeenten nu pas de stap zetten naar de transformatie (de transitie nam meer tijd in beslag dan verwacht). Dat geldt ook voor Den Haag.
- 245 We krijgen steeds beter zicht op de uitgaven in het sociaal domein. In 2019 vindt echter een aanbesteding specialistische jeugdhulp plaats. We gaan dan over naar een andere bekostigingsmethodiek. Verwacht wordt dat dit ook weer tijd nodig heeft om uit te kristalliseren.
- 246 De gemeente Westland is volop bezig met de transformatie en is al eind op weg. Hier worden veel middelen op ingezet. Echter de gemeente stapt per 2020 over op resultaatfinanciering bij Jeugd en vanaf 2019 bij Wmo. Dit heeft consequenties voor de zorgmarkt. Het duurt een paar jaar voordat resultaatfinanciering echt goed is doorgevoerd in het zorglandschap. Daarnaast zorgen rijksontwikkelingen zoals het abonnementstarief en ontwikkelingen rondom verdeelmodellen tot onzekerheden in de begroting, waardoor het financieel structureel uitwerken van de decentralisaties meer tijd vergt. De inhoudelijke en financiële transformatie loopt hiermee niet geheel synchroon.
- 247 De drie wetten verschillen sterk en de ene wet voeren wij al tientallen jaren uit (PW) de andere pas vanaf 2015. Bij alle drie de wetten speelt de transformatie en in de ene wet (Participatiewet) zijn wij daar om bovengenoemde reden verder mee dan bij de andere wetten. De totale transformatie (omdenken in de uitvoering en verbinding van de verschillende beleidsvelden) is een proces van jaren. Voorbeelden: Het regelen van de zorgcontinuïteit tussen de verschillende ondersteuningswetten van kinderen tot achttien jaar en van 18 jaar en ouder. De inrichting van de Jeugdhulp op een manier dat sprake is van een sterkere ondersteuning in de nulde lijn waardoor minder gebruik hoeft te worden gemaakt van (duurdere) voorzieningen. De transformatie van het dagbestedingaanbod tot een integrale algemene voorziening. De ontwikkeling van nieuwe vormen van thuisondersteuning. De ontwikkeling van beschermd wonen naar beschermd thuis. Het in balans brengen van financieel en beleid zal echter nog enkele jaren in beslag nemen al is dit mede afhankelijk van toekomstige ontwikkelingen en uitkomsten objectieve verdeelmodellen.
- 248 Door de oploop van de kosten zal de transformatie meer tijd vergen.
- 249 Direct na de decentralisaties (medio 2015) is begonnen met de transformatie. Het is niet reëel te stellen dat de transformatie op een bepaald moment klaar is. Daar is het sociaal domein te dynamisch voor. Er worden nog steeds nieuwe taken van het Rijk overgeheveld (Wet Meldcode, verlengde pleegzorg, rijksvaccinatieprogramma,..), financieringsstructuren veranderen (bijvoorbeeld centrumgemeente beschermd wonen), de demografische samenstelling van de gemeente verandert (bijvoorbeeld door instroom van statushouders), de economie verandert, er worden nieuwe inkoopvormen toegepast, de zorgaanbieders zitten niet stil, het takenpakket en de werkwijze van de wijkteams verandert, enzovoort. Schiedam moet, net als alle gemeenten, blijven inspelen op de voortdurende transformatie van het sociaal domein. Het is een illusie te denken dat er een stabiele balans tussen vraag en aanbod in het sociaal domein ontstaat, zeker niet op korte termijn. De transformatie is een zoektocht naar integrale dienstverlening in het brede sociaal domein. We hebben hierin al stappen gezet, b.v. door de integrale werkwijze van de WOT's, maar ook door aanpassingen in voorzieningen (b.v. pluswonen in Frankeland). ROGplus neemt initiatieven om transformatie van voorzieningen voort te zetten. Daarnaast heeft Schiedam de ambitie om één integrale verordening/beleidsplan voor het sociaal domein te ontwikkelen. De transformatie is voorlopig nog niet afgerond, maar qua financiën worden de structurele consequenties nu al wel duidelijk.

d. Onze gemeente heeft eind 2019 een start gemaakt maar heeft nog wel een paar jaar nodig voor de transformatie is uitgekristalliseerd; een beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken is er vanaf 2023 of later.

Gevraagde toelichting

- 250 In het nieuwe college Uitvoeringsprogramma worden extra middelen uitgetrokken om de transformatie binnen het Sociaal Domein verder vorm te geven. 2 relevante voorbeelden daarbij zijn:
Voor de jaren 2019 en 2020 wordt 2 x € 100.000 uitgetrokken om de partijen binnen de zorgketen op een effectieve kostenbewuste wijze passende zorg en ondersteuning te bieden. Speerpunten daarbij zijn: Positieve gezondheid, preventie en vroeg signalering, in- door en uitstroom, ketensamenwerking en monitoring, Ander voorbeeld binnen de transformatie is het project focus op Jeugd waarbij de accenten onder meer liggen op sturen op toegang en toeleiding. Dit wordt onder andere vormgegeven door het aantrekken van praktijkondersteuners en een 1e lijns psycholoog.
- 251 De transformatie is een megaoperatie waarvoor langer tijd nodig is. Afgelopen jaar heeft een (regionale) aanbesteding plaatsgevonden, waarbij getransformeerd is ingekocht. Verder is er een integrale beleidsnotitie opgesteld, waar 7 aparte nota's zijn samengevoegd tot één. Verder wordt ingezet op versterking voorliggend veld, interveniëren verwijzingsprocessen, doorontwikkeling kernteams, etc (zie ook onze gemeentebegroting doelenboom ontwikkelprogramma transformatie sociaal domein).
- 252 1. Per 2020 andere wijze van inkoop van zorg (van pxq naar resultaat gestuurde bekostiging).
2. We zien ieder jaar een toename van de instroom bij jeugd / wmo.
3. Het beleidsplan sociaal domein 2017-2020, waar we inzetten op transformatie eindigt eind 2020. We gaan in 2020 het beleidsplan evalueren en de balans opnieuw opmaken.
- 253 De transformatie gaat in onze gemeente gepaard met een taakstelling. Het is erg afhankelijk van de vraag in hoeverre het rijk extra middelen beschikbaar stelt, of en wanneer de nieuwe taken going concern worden.
- 254 V.w.b. de sociale werkvoorziening is een start gemaakt in 2018.
- 255 De tekorten in het sociaal domein zijn in 2018 toegenomen. Vooral Jeugdzorg maar ook de WMO. De oplopende tekorten in het sociaal domein zullen mede bepalen hoe de transformatie zal verlopen. Eind 2019 zal hier meer zicht op zijn. Daarnaast bereiden wij ons in 2019 voor op de doordecentralisatie van het Beschermd Wonen.
- 256 Antw. is d en e.
Hoewel de transitie in het subdomein jeugd goed is doorlopen, moet de transformatie feitelijk nog beginnen. De inkomsten vanuit het Rijk staan niet in verhouding tot de werkelijke uitgaven. De verwachting is dat de beoogde transformatie het tekort aan middelen niet kan opvangen. De financiële druk is daarmee feitelijk de grootste uitdaging. Door de inzet op meer preventie (lokaal preventieakkoord) en resultaatfinanciering en/of populatiebekostiging verwachten wij de transformatie verder vorm te geven. De verwachting is dat de resultaten hiervan pas na 2023 effect gaan krijgen. Op het terrein van de Wmo is de transformatie verder gevorderd en zijn we in de fase van regulier onderhoud.
- 257 Vb 1 Vernieuwing sociaal domein (verbetering dienstenverlening dmv nieuw sociaal team)
Vb 2: Transformatie jeugdzorg: andere producten, minder zware zorg. Zijn er nu mee gestart maar nog onvoldoende bereikt, zowel inhoudelijk als financieel.
- 258 De afgelopen jaren is de aandacht gericht op zorg continuïteit, harmonisatie en de basis op orde. Nu wordt de aandacht gericht op de transformatie vorm te geven. Hiermee te voldoen aan de wettelijke en maatschappelijke opgaven van de gemeente. Dit vraag om zowel inhoudelijke als financiële investeringen.
- 259 In heel Friesland is begin 2018 gestart met resultaat bekostiging. Dit vergt veel tijd en zal de komende jaren doorlopen.
- 260 Inhoudelijk is er een goed beeld van de uiteindelijke transformatie, de vertaling naar afspraken, opdrachten (contracten) met zorgaanbieders, andere partijen en de monitoring daarvan is lastig.
- 261 T.a.v. de Jeugdzorg verwachten wij dat in boekjaar 2019 meer "financiële" stabiliteit zal komen. Onderhanden werk posities (i.v.m. wel geleverde maar nog niet gefactureerde zorg) zijn in 2018 inmiddels fors afgebouwd en zullen in 2019 naar verwachting nog verder teruglopen.
T.a.v. de WMO was reeds een redelijk duidelijk financieel patroon zichtbaar. Echter per 1.1.2019 wordt het abonnementstarief ingevoerd. Het landelijk onderkende risico is dat onbekend is hoeveel de zorgvraag hierdoor zal toenemen.
Inhoudelijk werd en wordt nagedacht of en zo ja hoe we van zware zorgvormen naar lichte (willen) komen en van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen. De financiële effecten van deze (toekomstige) beleidswijzigingen en wijzigingen in de uitvoering zijn nog onduidelijk.
- Twee voorbeelden van transformatie, uitdagingen in transformatie, en experimenten met de transformatie zijn
- Betere aanpak multiprobleemhuishoudens: gestroomlijnder proces (betere samenwerking);
 - Experimenteren met het nadrukkelijker onder de aandacht brengen van algemene voorzieningen aan burgers die eventueel ook voor een individuele maatwerkvoorziening in aanmerking zouden kunnen komen.

d. Onze gemeente heeft eind 2019 een start gemaakt maar heeft nog wel een paar jaar nodig voor de transformatie is uitgekristalliseerd; een beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken is er vanaf 2023 of later.

Gevraagde toelichting

262 De transitie is goed verlopen. Na een fase van implementatie en idealisme in het beleid (eigen kracht, maatwerk voor iedereen, ruimte geven aan de professional) zien we nu dat de transformatie juist realisme en meer sturing vanuit de gemeente nodig heeft. Politiek-bestuurlijk is daar ook veel behoefte aan.

Om te kunnen sturen in een nieuwe collegeperiode hebben we begin 2018 pas inzichtelijk gemaakt hoe we er voor staan (cijfers 2015-2017). Door het combineren van data op wijkniveau van onszelf en onze partners weten we gericht wat er speelt en kunnen daarop gaan sturen. De aanpak is gericht op universele en selectieve preventie in aansluiting op informatie over die wijk.

We stoppen met problematiseren van het sociaal domein. Met het merendeel van onze inwoners gaat het goed. Van de mensen die wel hulp nodig hebben heeft 80% een 'eenvoudige' hulpvraag en kan deze veel efficiënter worden afgehandeld. Met minder bureaucratie bijvoorbeeld.

Slechts een klein deel van de inwoners heeft te maken met (dreigende) multiproblematiek. Daar is de volledige aandacht van de gemeente echt nodig en gewenst. Vanuit de verschillende wetten en geschotte uitvoeringsorganisaties moet de gemeente de regie nemen. Daarvoor gaan we sociaal mariniers in dienst nemen, de gezinsaanpak van het Sociaal Hospitaal implementeren en werken met een integraal (ontschot) gezinsbudget.

Tot slot moeten we ons als gemeente veel zakelijker gaan opstellen en het eerlijke gesprek gaan voeren met onze partners. Dat betekent dat we als opdrachtgever en subsidieverstrekker niet alleen zijn van het 'hoe' maar ook van het 'wat'. We hebben nog niet het gesprek gevoerd wat we precies willen afnemen voor onze inwoners, wat dat mag kosten en hoe die kosten er uit mogen zien. De diensten die de gemeente inkoop zijn vaak nog hetzelfde als voor de decentralisatie, maar krijgen een andere naam of een andere wijze van bekostigen. Dat is niet hetzelfde als het voeren van een fundamentele discussie. Die moet gevoerd met als basis de kosten van professionals, de mensen die elke dag opnieuw hulp verlenen, en hun maatschappelijk rendement. Om dit gesprek op een goede manier en vanuit partnerschap te kunnen voeren is een combinatie van inkoopexpertise en inhoudelijke kennis een vereiste.

Dit zijn allemaal grote uitdagingen die noodzakelijk zijn om écht iets te gaan veranderen in het sociaal domein. We verwachten dat het zeker nog 3 à 4 jaar duurt voordat dit effect gaat krijgen op de financiële en inhoudelijke resultaten.

263 Aangezien vanaf 1/1/19 gemeente Altena start is voor antwoord D gekozen. In de nieuwe gemeente zal de transformatie verder opgepakt moeten worden.

264 Nieuw inkoopmodel met prestatielevering per 1 januari 2019.

265 De gemeente heeft het transformatieproces tweeledig opgestart vanuit de visie dat zorg wordt teruggebracht van 2e naar 1e en 0de lijn waar dit mogelijk is:

- Vanuit de regionale inkoop samenwerking gespecialiseerde hulp: o.a. transformatie bij de aanbieders en zorgaanbod realiseren en;
- Intern: transformatie van de lokale toegang (incl. aanbieders) en ontschotting van het sociaal domein in processen en financiën.

266 Op dit moment kan ik hierover geen andere toelichting geven dan dat er komende jaren een beeld gevormd kan worden.

267 Tekorten binnen de 3D zijn voornamelijk toe te rekenen aan Jeugdwet (gerelateerd aan inkomsten Rijk). De gemeente zet in op integrale aanpak en preventie.

268 De gemeente heeft het transformatieproces tweeledig opgestart vanuit de visie dat zorg wordt teruggebracht van 2e naar 1e en 0de lijn waar dit mogelijk is:

- Vanuit de regionale inkoop samenwerking gespecialiseerde hulp: o.a. transformatie bij de aanbieders en zorgaanbod realiseren en;
- Intern: transformatie van de lokale toegang (incl. aanbieders) en ontschotting van het sociaal domein in processen en financiën.

269 De gemeente heeft het transformatieproces tweeledig opgestart vanuit de visie dat zorg wordt teruggebracht van 2e naar 1e en 0de lijn waar dit mogelijk is:

- Vanuit de regionale inkoop samenwerking gespecialiseerde hulp: o.a. transformatie bij de aanbieders en zorgaanbod realiseren en;
- Intern: transformatie van de lokale toegang (incl. aanbieders) en ontschotting van het sociaal domein in processen en financiën.

270 Het beeld is nog te vaag om tot een goede transformatie over te gaan.

d. Onze gemeente heeft eind 2019 een start gemaakt maar heeft nog wel een paar jaar nodig voor de transformatie is uitgekristalliseerd; een beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken is er vanaf 2023 of later.

Gevraagde toelichting

271 Er zijn tot en met 2019 een aantal belangrijke beleidsmatige stappen gezet in de vorm van inkoop, oprichting integrale gebiedsteams etc. We verwachten echter nog veel stappen te moeten zetten om een transformatie rond te krijgen en de verwachte efficiency in te boeken. Daarvoor moeten we (meer) investeren in het ophalen en analyseren data over cliëntengroepen en onze regio. De ontwikkeling van kansen die voortkomen uit deze analyse vragen om een voorinvestering. Tot op heden lijkt het erop dat we het merendeel van de middelen nodig hebben om geïndiceerde zorg te financieren.

272 Vanuit jeugd is het nog niet duidelijk hoe de nieuw te maken afspraken met de huidige TAJ-aanbieders uitpakken. Wel van belang vanwege het feit dat in onze gemeente een aanbieder gevestigd is. Vanuit de Wmo geldt dat nog niet duidelijk is wat de invoering van het abonnementstarief betekent. Daarnaast is de budgetverdeling van beschermd wonen en maatschappelijke opvang nog niet bekend.

273 Een grote uitdaging ligt in het realiseren van een verschuiving van 2e lijns- naar 1e lijns- naar algemene voorzieningen. Een andere uitdaging ligt in het bevorderen van de samenhang tussen de subdomeinen.

Een eerste voorbeeld van transformatie is een nieuwe manier van inkoop voor Wmo begeleiding en jeugd, waarbij resultaatgericht wordt gewerkt en bekostiging via profielen plaatsvindt. Dit geeft de aanbieder de mogelijkheid om meer maatwerk te bieden en datgene in te zetten waarmee het resultaat voor de cliënt het beste wordt bereikt. Deze wijziging is ingegaan voor Wmo begeleiding en jeugdhulp vanaf 2018.

Een tweede voorbeeld is de actieve inzet op preventie en algemene voorzieningen, om het gebruik van individueel maatwerk te beperken tot diegenen waarvoor dat (tijdelijk) niet anders kan. Kwaliteit voor de burger staat bij de transformatie in de gemeente Weert voorop.

274 Het belangrijkste transformatiepunt is de uitvoering van het provinciale actieplan (Foar Fryske Bern) Zorg voor Jeugd. Hiervoor zijn 4 thema's benoemd:

1. Leren van casuïstiek;
2. Samen 1 plan (cliënt, hulpverleners, gebiedsteam);
3. Verbinding zorg en onderwijs;
4. Complexe scheidingen (voorkomen van).

Hiermee wordt op korte termijn gestart.

Daarnaast zijn we bezig met het uitbreiden van het preventieve aanbod. Denk hierbij aan programma's zoals VoorZorg, Meeleefgezinnen, etc. Hoe eerder we er bij zijn of zelfs zaken kunnen voorkomen, hoe beter.

Uitdagingen: hoe zorgen we ervoor dat we de toenemende vraag naar jeugdzorg kunnen (blijven) bekostigen terwijl we steeds minder middelen van het rijk ontvangen en hoe zorgen we ervoor dat de (grote) aanbieders daadwerkelijk gaan samenwerken en transformeren.

Tot slot, terwijl de doelstellingen van de Jeugdwet en de ambities uit de diverse actieplannen heel veel extra vragen van de professionals op de werkvloer, nemen de mogelijkheden om ze daar bij te ondersteunen alleen maar af. Er moet ruimte zijn voor scholing, voor reflectie en intervisie. Dat lukt niet als de nadruk ligt op bezuinigen.

e. Anders

Gevraagde toelichting

275 De transformatie is vanaf 2015 begonnen. Wij verwachten hier tenminste 7 jaar mee bezig te zijn. De transformatie zal naar verwachting leiden tot een daling in de zorgkosten. De vraag is of dit snel genoeg lukt om de zorg binnen de beschikbare budgetten te houden. Er vinden tot en met 2021 nog onttrekkingen plaats uit de reserve Sociaal domein om de begroting Sociaal domein sluitend te krijgen. Daarna is de reserve uitgeput.

276 Onze gemeente heeft in de afgelopen jaren de transformatie invullingen gegeven en is daar nog steeds mee bezig. Het is een proces van jaren. De grootste uitdaging is de-medicalisering/normalisering en het anders beschikbaar maken van ondersteunings- en/of zorg trajecten.

Als voorbeeld: dagbesteding indicatievrij in samenwerking met de zorgaanbieder. Dit draait inmiddels een 1/2 jaar en is zeer succesvol (meer mensen genieten van hun dagbesteding en de kosten nemen af!)

Binnen de jeugdzorg (b)lijken heel veel kinderen niet "standaard" te zijn. In plaats van hen bijzonder of 'eigen' te noemen worden zij ziek of gebrekkig genoemd. Resultaat is dat voor al deze kinderen voorzieningen beschikbaar zijn en ook ingezet worden. Binnen innovatieprojecten wordt geprobeerd om dit bij te sturen of om te buigen. Vooralsnog zijn die resultaten niet heel positief. Omdat onze gemeente zeer forse tekorten heeft op jeugdzorg en er met name t.a.v. de hele dure trajecten weinig te beïnvloeden valt (justitieel kader, pleegzorg, GGZ, etc.) zal onze gemeenten zich financieel bewuster op gaan stellen t.a.v. laagdrempelige ondersteuning en inzet.

e. Anders	
#	Gevraagde toelichting
277	Er zijn te veel onzekerheden om hier een uitspraak over te doen. In Eersel lopen op dit moment processen van het samen-voegen van de Intergemeentelijke Sociale Dienst en het WSW-bedrijf. Ook de impact van de abbonementstarieven Wmo onzeker. Ook jeugd blijft moeilijk voorspelbaar (hoewel de jaren 2015-2018 een stabiel uitgavenpatroon lieten zien in Eersel). Dat geldt niet voor de andere gemeenten in ons samenwerkingsverband.
278	Zaanstad heeft de afgelopen jaren invulling gegeven aan de transformatie en heeft nog wel een aantal jaar nodig, tegelijkertijd zien we ook hoe de decentralisaties financieel uitwerken, namelijk dat we vanaf 2017 niet uitkomen binnen de financiële kaders op Jeugd en WMO. Daarmee ontstaat spanning op het realiseren van de inhoudelijke doelstellingen en de financiële houdbaarheid. Belangrijke voorbeelden van transformatie: <ul style="list-style-type: none"> • Maatwerkbudget” dat de sociaal wijkteams regelvrij en ontschot kunnen inzetten; • We zijn pilotgemeente met de eerste 1000 dagen aanpak: goed voorbeeld van preventie (ook voor de lange termijn) dat zich richt op de allereerste ontwikkeling van het kind en de omgeving waarin het opgroeit, met name de moeder; • We zijn aan het nadenken hoe technologie de eigen regie kan versterken, bijvoorbeeld een app die helpt overzicht te houden / je netwerk te vergroten en toeleidt naar activiteiten in de buurt / die je helpt met de toegang tot ondersteuning inclusief het maken van een eigen ondersteuningsplan, etc . Wat zien we als de grootste uitdagingen bij de transformatie (niet om die ‘succesvol af te ronden’ want transformatie is nooit af.....) <ul style="list-style-type: none"> • De financiële tekorten dwingen ons tot het maken van keuzes op de korte termijn; eigenlijk zou je daarbij juist heel erg de transformatie willen omdat die op lange termijn het beste maatschappelijke resultaat tegen de laagste kosten oplevert – maar die transformatie kost tijd en kost geld aan de voorkant, in een periode dat je juist dat geld niet hebt; • Hoe kan “de sociale basis” - dus de samenleving zelf – nog beter haar rol pakken en de ruimte krijgen? Hoe krijg je dat voor elkaar, zonder in de valkuil te trappen dat je als gemeente denkt dat je de sociale basis kunt ‘benutten’ of ‘sturen’? Hoe doe je als gemeente een stap terug op een zodanige manier dat de samenleving een stap vooruit zet? Zodat mensen elkaar nog meer onderling ondersteunen, opvangen en opvoeden; en we niet alles steeds meer problematiseren en professionaliseren, maar wel voorkomen dat alleen de mondige en goed opgeleide inwoners zich redden.
279	De eerste jaren zijn we bezig geweest met continuering van zorg en het inregelen van allerlei processen. We komen nu pas toe aan de transformatie om dure zorg af te schalen naar goedkopere zorg. Dit gaat nog jaren duren.
280	In financieel opzicht is de transformatie afgerond. De ontwikkelingen binnen het sociaal domein zijn al enkele jaren op een consistente manier verwerkt in de jaarrekeningen. Hiermee geven de jaarrekeningen van de afgelopen jaren al een goed beeld van de knelpunten binnen het sociaal domein.
281	Apeldoorn heeft vanaf 2016 ingezet op transformatie gericht op algemene voorzieningen waar het kan en maatwerkvoorzieningen waar het moet. Daarnaast de extramuralisering in met name beschermd wonen. In 2017 en 2018 heeft de raad investeringsmiddelen beschikbaar gesteld voor bijv. stadsdeelgericht organiseren van de zorgverlening incl. schuldhulpverlening. In de MPB 2019-2022 zijn in dit kader extra budgetten opgenomen ten behoeve van het uitbouwen van centra voor maatschappelijke ondersteuning (CMO) en de integratie van CMO’s en CJG (centra voor jeugd en gezin). Dat gaat in een periode van 3 jaar uitgevoerd worden. Wanneer in het sociaal domein sprake kan zijn van ‘regulier onderhoud’ valt nu niet te zeggen. Gelet op de grote tekorten op jeugd en lokale Wmo (begeleiding, clientondersteuning) is dat moment nog lang niet aangebroken.
282	Voor de gemeentetaken onder de WMO is de transformatie al goed gevorderd. Voor Jeugd zijn we volop bezig met de transformatie, maar duurt het ook nog meerdere jaren voordat we kunnen zeggen dat deze is afgerond. Voor beschermd wonen wordt de transitie ingezet, maar gezien de omvang en de complexiteit van dit proces is de verwachting dat dit nog enkele jaren gaat duren. Mede omdat de financiële kaders per gemeente pas duidelijk worden nadat de middelen zijn gedecentraliseerd. Ook moeten de inhoudelijke en financiële gevolgen van de groep die overgaat naar de WLZ nog inzichtelijk worden gemaakt. Voor de gemeentetaken onder de Participatiewet is de transformatie beleidsmatig en qua structuur ver gevorderd. De structurele financiële uitwerking is echter nog niet duidelijk. De gerealiseerde aantallen beschut werk en LKS zijn hiervoor nog te laag. Daarbij is het de vraag hoe het instrument LKS zich verder ontwikkeld nu het instrument van loondispensatie niet doorgaat. Daarnaast is het financiële beeld van de Wsw nog niet stabiel (budget ontoereikend terwijl de bezuiniging nog oploopt en het bestand verder verouderd).
283	Rhenen blijft doorlopend inzetten op transformatie. De middelen die zijn toegekend uit het transformatiefonds voor 2019, 2020 en 2021 gaan hieraan bijdragen.
284	Voor wmo en participatie geldt a, voor Jeugdzorg geldt optie c.
285	Onze gemeente heeft een start gemaakt, maar heeft nog wel een paar jaar nodig voor verdere vormgeving. Qua beleid is de visie (het werken met een preferente partner/expert) vertaald naar uitvoering. Uitkomst daarvan is dat de kwaliteit van de zorg goed te noemen is en wordt er veel laagdrempelige zorg geboden.

e. Anders

Gevraagde toelichting

- 286 Onze gemeente is begonnen met de transformatie. Op beleidsmatig niveau wordt hier voortgang geboekt. Op financieel gebied zijn we voor grote problemen geplaagd, in die zin dat de tekorten op Wmo en Jeugd dermate groot zijn dat dit de financiële positie van de hele gemeente in gevaar brengt.
- 287 De gemeente Kerkrade heeft de handschoenen vanaf het begin opgepakt en getracht de transformatie in te zetten. Uiteraard met vallen en opstaan en op het ene terrein met grotere stappen dan op het andere terrein. Een en ander leidt echter nog niet tot financieel zwarte cijfers binnen het totale sociale domein, waarbij ook dient te worden opgemerkt dat het niet perse evident is dat hier een causaal verband ligt in alle gevallen. M.b.t. jeugd dient sowieso te worden opgepakt dat de transitie meer tijd heeft gekost.
- 288 Onze gemeente werkt in zuid-Drents verband vanaf 2017 met een nieuw inkoopmodel jeugdhulp. Uit extern onderzoek komt naar voren dat “de regio Zuid-Drenthe goed op weg is met de transformatieopgaven”, dit wordt overigens niet door iedereen zo ervaren. Komende periode wordt onderzocht welk inkoopmodel (of modellen) wenselijk zijn vanaf 2020 en die verder kunnen helpen bij het bereiken van de transformatieopgaven en het financieel in control komen.
- Belangrijkste transformatiedoelen zijn:
- Kinderen en jeugdigen leren voor zichzelf te zorgen, zelfstandig te worden en mee te doen in de maatschappij en groeien gezond en veilig op;
 - Passende en gerichte inzet van interventies, waarbij lichtere, kortdurende en gerichte interventies in eigen sociale context, waar mogelijk, zware, langdurende interventies buiten die eigen sociale context vervangen.
- Transformeren kost tijd, doordat de discussie steeds meer ingestoken wordt vanuit financiën kan dit van negatieve invloed zijn op de gestelde transformatiedoelen.
- 289 Afgelopen jaren is er ingezet op transformatie, voornamelijk op Jeugd toegang en preventie, bij WMO op thuisondersteuning het omzetten van p8q naar resultaatbekostiging en maatschappelijke participatie. Bij de PPN 2019 wordt de volgende stap gezet, namelijk de Hervormingsagenda, waarin o.a. collectivisering centraal staat. Van maatwerk voorziening naar algemene voorzieningen. Tevens worden de incidentele investeringen in de transformatie nader geanalyseerd waarbij afgewogen dient te worden of en hoe deze worden gecontinueerd. Tevens is er taakstellend in de meerjarenbegroting een oplopende bezuiniging tot 9,2 mln. vastgesteld
- 290 Onze gemeente heeft in 2017 een start gemaakt. De totale transformatie kent een lange horizon. Een beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken is er vanaf 2023 of later.
- Verschuiving van maatwerkvoorziening naar algemene en collectieve voorzieningen, waardoor op- en afschalen van passende zorg gebruikelijk wordt en aansluit op de zorgbehoefte.
- Gemeente zet in op preventie van zorg. Preventief beleid en preventieve maatregelen zijn erop gericht te voorkomen dat mensen een beroep moeten doen op zorgvoorzieningen.
- 291 Wij gebruiken de jaren 2018 en 2019 om in inhoudelijke en financiële zin de basis binnen de uitvoering van de 3D's op orde te krijgen (transitie) Wij zijn dus nog niet klaar. In de jaren 2020 en 2021 ligt de focus op de doorontwikkeling dan wel transformatie. Kansen en mogelijkheden op het terrein van de transformatie die zich in een eerder stadium aandienen (zowel lokaal als regionaal) gaan wij niet uit de weg.
- 292 Gemeente Meerssen is eind 2019 al een eind op weg met de transformatie maar verdere afronding vergt nog een aantal jaren. Vanaf de jaren 2021/2022 is er een beeld hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken.
- 293 Het structurele financiële beeld is op orde, wanneer de transformatie (die de komende jaren nog verder zal worden uitgekristalliseerd) financiële voordelen tot gevolg heeft dan zal het financiële beeld in positieve zin nog wijzigen.
- 294 In het kader van de transformatie lopen sinds 2017 projecten op het vlak van effectieve toegang en de dienstverlening in het voorliggend veld. Qua begroting is er inmiddels binnen Sittard-Geleen een redelijk (financieel) beeld, maar er is nog geen sprake van een stabiele begroting in het sociale domein doordat er geen evenwicht is tussen de toegekende Rijksmiddelen en de uitgaven. Reden hiervoor zijn de tekorten op de jeugdwet alsook het Rijksbeleid zoals abonnementstarief Wmo, reële kostprijs Wmo, uitspraken CrvB over objectieve normenkader, beschermd wonen dat per 2021 naar alle gemeenten overkomt etc. Deze ontwikkelingen staan los van de transformatie sociaal domein waarmee we goed op weg zijn.

e. Anders	
#	Gevraagde toelichting
295	Met de nieuwe inkoopronde voor zowel jeugdhulp, Wmo-arrangementen, wijkteams als welzijn per 1-1-2018 is een belangrijke stap gezet in de transformatie van het sociaal domein. Tegelijkertijd constateren we dat we er nog lang niet zijn, bijvoorbeeld in de samenhang met armoede, preventief gezondheidsbeleid en participatie (werk & inkomen). Veranderingen gaan in kleine stapjes. Tegelijk noopt de sterk gestegen vraag naar hulp (zowel Wmo als jeugd) tot bijsturing, die de transformatie bemoeilijkt. Omdat er ook nog veel (stelsel)wijzigingen aan zitten te komen (denk aan Wlz-uitname, doordecentralisatie van budgetten Beschermd Wonen, woonplaatsbeginsel jeugd, en herijking verdeelmodellen sociaal domein) belandt de gemeente de komende jaren nog niet in een fase van 'regulier onderhoud'. Optie D is te negatief over waar we eind 2019 staan (we hebben heus meer gedaan dan alleen maar een start maken), maar de opmerking over het 'beeld van hoe de decentralisaties financieel structureel uitwerken is er vanaf 2023 of later' klopt waarschijnlijk wel.
296	Onze gemeente heeft een start gemaakt met de transformatie. In onze ogen is het een continu proces, waar we de komende jaren ook meer de vruchten van moeten gaan zien.
297	Onze gemeente heeft in de afgelopen jaren de transformatie invulling gegeven en heeft de transformatie in 2017 afgerond (het jaar 2017 is financieel het laatste 'atypische' jaar).
298	Toelichting antwoord e: Anders. Onze gemeente heeft medio 2017 invulling gegeven aan de financiële transformatie. Hiervoor is de begroting van 2017 bijgesteld en dat betekent dat de begroting 2016 de laatste a-typische was.
299	In grote lijnen heeft het zich wel uitgekristalliseerd, maar met name op jeugdzorg zien we nog wel een aantal zaken die in het kader van de transformatie moeten worden opgepakt. Hierbij doelen wij onder andere op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg, samenwerking met huisartsen op het gebied van de jeugd ggz, het moment en de manier waarop je zware jeugdzorg inzet en de samenwerking tussen wijkteam en veilig thuis.
300	Onze gemeente heeft in juli 2017 een start gemaakt de transformatie door Jeugd, WMO en Werk en Inkomen onder te brengen in 1 afdeling, en een wijkgerichte multidisciplinaire aanpak. Daarmee is de lokale toegang tot de individuele maatwerkvoorzieningen gericht op 1 huishouden 1 plan. Daarbij loopt de gemeente in de uitvoering steeds tegen de belemmeringen op van de AVG. Bij jeugdzorg loopt de toegang tot individuele maatwerkvoorzieningen grotendeels via externe verwijzers. Daarbij is wel sprake van een jeugdplan, maar nog geen sprake van een gezinsplan. Met de inkoop jeugdzorg 2020 worden nadere afspraken met zorgleveranciers opgesteld, zodat ook bij verwijzingen via huisartsen, het jeugdplan onderdeel zal moeten uitmaken van een gezinsplan.
	De transformatie beperkt zich niet tot alleen tot een integrale aanpak van de gezinsproblematiek bij individuele voorzieningen. Het betekent ook een betere aansluiting tussen voorliggend veld en de individuele voorzieningen. Ook dit zal in 2019 en 2020 verder worden ontwikkeld.
	De komende jaren zullen nog steeds A-typische jaren zijn. Pas nu merken de gemeenten wat de effecten zijn van de zwaardere indicatiestellingen voor de wet langdurige zorg. Ook het nieuwe indicatiebeleid is pas net doorgevoerd. Daarnaast zullen door: de invoering van nieuwe meldcodes (Veilig thuis) zorgt voor nieuwe vindplaatsen, invoering van de kind check, idem , de invoering van het abonnementstarief voor eigen bijdrage WMO, de aanstaande decentralisatie van centrumgemeente taken WMO BG wonen naar de overige gemeenten en de aanstaande wijziging van het woonplaatsbeginsel de gemeentelijke uitgaven nog aanzienlijk wijzigen.
	Pas als hier vanuit rijksbeleid enige rust op het sociaal domein komt, zal na een aantal jaren pas echt het bestendige beeld kunnen worden opgemaakt. Tot die tijd kan nog geen sprake zijn van regulier onderhoud wat betreft het financieel beheer.
301	Het betreft een dynamisch proces, transformatie is nooit klaar.
302	Ons antwoord ligt tussen antwoord c en d in, we zijn bezig met transformeren maar dit is niet 1,2,3 geregeld op korte termijn.
303	Voor WMO en Participatie is keuze A van toepassing. Onze collectieve voorzieningen (open inloop, eigenkracht denken en handelen, mantelzorgbeleid, positieve gezondheid etc.) staan en daar waar nodig ontwikkelen we die verder door en de budgetcyclus is stabiel, voorspelbaar en kent geen verrassingen meer. Dit maakt dat we de beleidshierarchie, de dagelijkse uitvoering, het verloop van kosten en monitoring via een vast cyclus hebben ingericht en we hier geen verrassingen meer tegen komen.
	Voor Jeugdzorg is dit nog niet het geval, hier is keuze B/C van toepassing. De voorspelbaarheid van de inkomsten, uitgaven en prognoses komen steeds meer in control. Dit is vooral het effect omdat lokaal veel geïnvesteerd is in afstemming tussen uitvoering, facturaties en financiële administratie. Komend jaar rond we dit proces verder af door de verdere doorontwikkeling en implementatie van een dashboard. Daarnaast zien we dat de samenwerking in de ketens (afstemming primair en voortgezet onderwijs, samenwerking huisartsen en praktijkondersteuning, afstemming met zorgaanbieders steeds beter verloopt en verankerd wordt. Dit proces is echter nog niet afgerond en vergt ook komend jaar zeker extra aandacht. Voor jeugd geldt bovendien dat het effect van preventieve en collectieve voorziening pas op langere termijn inzichtelijk worden. Dit alles maakt voor jeugd keuze b en c van toepassing is op onze begroting.

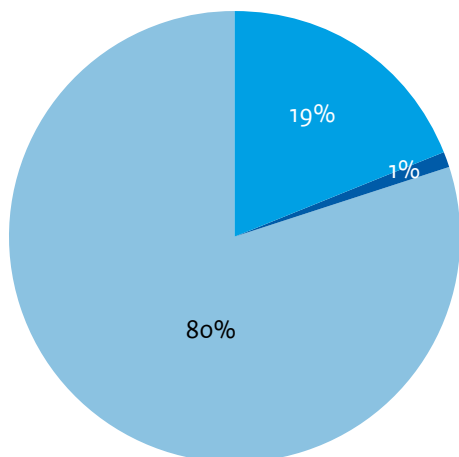
e. Anders

Gevraagde toelichting

- 304 De transformatie zien wij als een doorlopend proces en kent geen einddatum.
Twee belangrijke voorbeelden van transformatie zijn:
1. Subsidie verstrekking aan KluppluZ. Dit betreft een lokale voorziening welke eind 2017 is gestart. De inschatting is dat deze leid tot een een bezuiniging van minimaal een gelijk bedrag op de regionaal verstrekte voorzieningen. Vooralsnog stellen we voor de duur van drie jaar subsidie beschikbaar;
 2. We zijn gestart met wekelijkse groepsoverleggen hieraan nemen deel de opvoedondersteuners, de consultants SD, de gebiedsmanager en de coördinator. Tijdens het overleg wordt de workload en de transformatiemogelijkheden besproken.
-
- 305 Met ingang van 2020 gaat de gemeente zelf de toegang van wmo en jeugdzorg organiseren. Tot en met 2019 vindt dit plaats in een gastgemeenteconstructie.
Vanaf 2019 zijn er forse tekorten ten opzichte van het rijksbudget. Dit vergt aanpassingen, het structurele beeld is derhalve nog niet zichtbaar.
-
- 306 De transformatie is, met het 'kantelingsprincipe' als uitgangspunt, afgerond in de Wmo en de Participatiewet. Voor uitvoering van de Jeugdwet is de transformatie weliswaar in gang gezet maar nog niet afgerond.
-
- 307 De transformatie bij het Sociaal Team heeft al plaatsgevonden. Instabiliteit van het Sociaal Domein wordt vooral veroorzaakt door zij-instroom vanuit huisarts/psychiater en gedwongen trajecten.
We zijn voortdurend bezig met de transformatie-opdracht, maar worden ingehaald door ontwikkelingen zoals te weinig budget, rechterlijke uitspraken en Haagse politieke beslissingen, volume-ontwikkelingen / zwaardere jeugdzorgproblematiek en daarmee gepaardgaande werkdruk. Onze uitdagingen de komende jaren zijn: Invoering en implementatie van het Twents Inkoopmodel incl. resultaatgericht werken en het verder ontwikkelen van managementinformatie waardoor sturingsinformatie een meer voorspellend karakter krijgt. Deze onderwerpen zijn ook onderdeel van het verbeterplan Zorg dat in 2019 afgerond wordt.
-

Vraag 5.

Is uw gemeente overwegend vanuit inhoudelijke redenen bezig met de transformatie in het sociaal domein of overwegend vanwege financiële redenen?

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Overwegend vanuit inhoudelijke redenen, we zien kansen om via de transformatie onze inwoners betere hulp en ondersteuning te kunnen bieden	58	19%
■ Overwegend vanwege financiële redenen, we zien kansen om de kosten beduidend te verlagen/structurele tekorten te voorkomen of te verminderen en toch kwalitatief goede hulp en ondersteuning aan onze inwoners te bieden	4	1%
■ Voor onze gemeente zijn zowel inhoudelijke als financiële redenen van beduidend belang	245	80%
Totaal	307	

a. Overwegend vanuit inhoudelijke redenen, we zien kansen om via de transformatie onze inwoners betere hulp en ondersteuning te kunnen bieden

Vrijblijvende toelichting

- 1 De transformatie wordt vanuit de inhoud aangevlogen omdat wij er van overtuigd zijn dat vanuit dat uitgangspunt ook financieel de beste resultaten worden geboekt. Vraag is wel of we dit vanwege de oplopende tekorten op termijn financieel vol kunnen houden.
- 2 Inhoud is leidend, maar naarmate het financieel meer gaat knellen, gaat dat meer en meer meetellen.
- 3 Hierbij geldt overigens niet dat wij niet inzetten op kostenreductie (zoals bijvoorbeeld administratieve lastenverlichting), dit is echter niet het hoofddoel.
- 4 Voor inhoudelijke redenen is de reserve Sociaal domein gevormd; voor financiële redenen bestaat het Actieplan Sociaal domein.
- 5 Met daarbij redenerend dat vernieuwing van de inhoud structurele tekorten voorkomt danwel vermindert.
- 6 Zie ook toelichting bij vraag 4.
- 7 Dit staat echter onder druk door de financiële tekorten.
- 8 Een bijkomend uitgangspunt is uiteraard dat het gevoerde beleid financieel toekomstbestendig is. Niettemin zijn de financiën niet het primaire uitgangspunt. De vijf pijlers uit De Kracht van Coevorden (visiedocument) zijn eigen kracht, preventie, gebiedsgerichte aanpak, integraliteit en financieel toekomstbestendig. Deze pijlers komen terug in het nieuwe beleidsplan "Samen krachtig", als meedoen en meetellen, voorkomen, samenwerken, dichtbij en innovatie.
- 9 De inhoud is leidend: primair gaat het om het benutten van kansen om onze inwoners beter te helpen en regie over het eigen leven te laten houden (en daarmee geluk in het leven). Financiën zijn daarin niet leidend maar volgend. Anderzijds is daar vanzelfsprekend ook een eindigheid aan.
- 10 Via nieuw inkoopmodel.

a. Overwegend vanuit inhoudelijke redenen, we zien kansen om via de transformatie onze inwoners betere hulp en ondersteuning te kunnen bieden

Vrijblijvende toelichting

- 11 Overwegend vanuit inhoudelijke redenen, we zien kansen om via de transformatie onze inwoners betere hulp en ondersteuning te kunnen bieden.
- 12 Inhoud meest belangrijk.
Uitvoering en beleidsontwikkeling vindt plaats in verschillende subregio's.
- 13 Betere hulp is het uitgangspunt, financiën spelen een secundaire rol.
- 14 Echter zijn er in het verleden ook keuzes gemaakt alleen om financiële redenen. Dus dit is een combinatie van.
- 15 De kwaliteit van de dienstverlening en het terugdringen van overbodige administratieve lasten is de hoofdzaak maar uiteraard is wel van belang dat nieuwe stappen in de transformatie niet leiden tot extra kosten.
- 16 We kijken zuiver naar onze taken.
- 17 De verwachting is dat in 2021 de transformatie afgerond kan worden en dat er meer collectieve maatwerkvoorzieningen gerealiseerd zijn. Daarnaast worden individuele voorzieningen aangeboden.
Natuurlijk spelen de financiële middelen daarbij ook een rol. Maar dit is niet het uitgangspunt.

b. Overwegend vanwege financiële redenen, we zien kansen om de kosten beduidend te verlagen/structurele tekorten te voorkomen of te verminderen en toch kwalitatief goede hulp en ondersteuning aan onze inwoners te bieden

Vrijblijvende toelichting

- 18 Als relatief kleine gemeente lopen wij binnen het sociaal domein in verhouding dusdanig grote financiële risico's, dat wij genoodzaakt zijn de financiën als belangrijk uitgangspunt te nemen zonder daarbij de dienstverlening binnen het sociaal domein in gevaar te brengen.
- 19 In aanvang vooral de inhoud, maar nu we de kosten zo zien toenemen gaan de financiële redenen ook zwaarder wegen.

c. Voor onze gemeente zijn zowel inhoudelijke als financiële redenen van beduidend belang

Vrijblijvende toelichting

- 20 Overtuiging is dat indien transformatie goed wordt uitgevoerd de groei in de zorgbudgetten zal normaliseren en mogelijk licht zal dalen. Betwijfeld wordt of dit snel genoeg zal gaan. Daarnaast wordt betwijfeld of autonome groei voldoende in de rijksbudgetten is opgenomen.
- 21 De transformatie is gestart vanuit overwegend inhoudelijke redenen. Maar de financiële tekorten in 2017 hebben geleid tot een versnelling met behulp van het interventieplan.
- 22 JEUGD : antwoord C Zowel inhoudelijk vanwege meer verkregen kennis en inzicht als financieel vanwege noodzaak.
WMO : antwoord C : Zowel inhoudelijk vanwege meer verkregen kennis en inzicht als financieel vanwege noodzaak.
PARTICIPATIE antwoord C: Zowel inhoudelijke als financiële redenen.
Binnen vier jaar willen we naar een verlaging van 15% van de uitgaven voor de Participatiewet. Om deze doelstelling te halen gaan we extra investeren in de doelgroep met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Samen met het onderwijs, bedrijfsleven en onze partners in de regio gaan we de doelgroep her-, bij- en omscholen en arbeidsfit maken.
- 23 JEUGD : antwoord C Zowel inhoudelijk vanwege meer verkregen kennis en inzicht als financieel vanwege noodzaak.
WMO : antwoord C : Zowel inhoudelijk vanwege meer verkregen kennis en inzicht als financieel vanwege noodzaak.
PARTICIPATIE antwoord A: vanuit inhoudelijke redenen.
- 24 Zie hierboven.
- 25 Het is een wisselwerking tussen inhoud en financiën.
- 26 Primair zijn we bezig vanuit de inhoud en daarbij vooral gericht op preventie en vroeg- signalering, zodat we uiteindelijk of er eerder bij zijn of kunnen voorkomen dat er een zware of langdurige inzet nodig is. Uiteraard spelen daar de financiële middelen ook een rol bij. Om die reden hebben we ook onderzoek gedaan (laten doen) naar de ontwikkeling van de kruisende lijnen (zie vraag 4).
- 27
- 28 Als gemeente worden we geconfronteerd met stijgende zorgkosten die ook hun effect hebben op de totale exploitatie van de gemeente. Dit maakt dat er expliciete financiële redenen zijn gericht op het beperken van de kosten. De overtuiging is wel dat we dit kunnen door keuzes te maken vanuit de inhoudelijke ambities, waar innovatiekracht in is opgenomen en tijdig en beter passende voorzieningen geboden kunnen worden.

c. Voor onze gemeente zijn zowel inhoudelijke als financiële redenen van beduidend belang	
#	Vrijblijvende toelichting
29	Zie toelichting bij 4.
30	Hierbij zijn de inhoudelijke redenen het belangrijkste.
31	Geen.
32	Beide.
33	Kwalitatief goede zorg staat voorop. Maar de rekening moet betaald kunnen worden.
34	Keuze C: Voor onze gemeente zijn zowel inhoudelijke als financiële redenen van beduidend belang.
35	Goede zorg voor iedereen die dat nodig heeft, is en blijft het uitgangspunt. Anderzijds wordt onderzoek gedaan naar de nog steeds stijgende cliëntaantallen (stijgende vraag), waardoor kosten fors oplopen.
36	Verbeteren van de laagdrempeligheid voor zorg- en dienstverlening en verbeteren samenwerking binnen de keten van zorg- en dienstverlening (kerngericht ketenzorg). Daarbij zo veel mogelijk binnen de vastgestelde financiële kaders te werken.
37	Zowel inhoud als financiën spelen een rol, bij de gemeente waar nu een tekort ontstaat (Stede Broec), ligt op dit moment wel meer de nadruk op financiën.
38	We zijn met overwegend inhoudelijke redenen bezig met de transformatie. Echter we werken in 2019 nog met een financieel kader zijnde de middelen vanuit de voormalige integratie-uitkering.
39	Inhoud stuurt de beweging. Uiteraard wordt wel aandacht besteed aan de beheersbaarheid van de kosten.
40	n.v.t.
41	Wij vinden zowel inhoud als financiën belangrijk.
42	De transformatie is indertijd gestart vanuit inhoudelijke redenen in een situatie waar sprake was van (verwachte) overschotten in het sociaal domein. Inmiddels zijn deze overschotten omgeslagen in tekorten, waardoor ook financiële overwegingen van belang zijn.
43	De inhoudelijke redenen prevaleren, de financiën bieden het kader waarbinnen dat gebeurt.
44	De inhoudelijke en procesmatige vernieuwing van het sociale domein betekent vooral: <ol style="list-style-type: none"> 1. nog meer inzet op sociale samenhang (eigen kracht, sociaal netwerk en het voorzieningenaanbod), waardoor zware ondersteuning vervangen kan worden door lichte(re) vormen van ondersteuning; 2. nog meer inzet op preventie en vroeg signalering, waardoor onze inwoners sneller de juiste ondersteuning krijgen en we voorkomen dat problemen verergeren en; 3. intensiveren van de samenwerking en samenhang tussen betrokken partijen, zodat diverse mogelijkheden voor ondersteuning naast elkaar kunnen bestaan en uitgewisseld kunnen worden. De financiële middelen die hiervoor nodig zijn, komen uit het gezamenlijke budget voor het Sociaal Domein (Jeugd, Wmo en Participatie). Het uitgangspunt is dat de lasten voor de baten uit gaan en deze (preventieve) activiteiten een remmend effect zullen hebben op de uitgaven van duurdere ondersteuning.
45	Zowel het financiële tekort binnen het Sociaal Domein, het verhogen van doelmatigheid als ook de beleidsinhoudelijke redenen motiveren ons om verdere invulling te geven aan de transformatie binnen het Sociaal Domein. Het visiedocument "veerkracht" en het medio 2019 vast te stellen beleidskader zal de verdere inhoudelijk onderbouwing daarvoor geven.
46	De inhoud is belangrijk in die zin dat er goede zorg geleverd moet worden. Financiële redenen zijn ook heel belangrijk.
47	We hanteren de regel: financiën volgen beleid, en niet andersom. We zetten voornamelijk in op de transformatie vanuit inhoudelijke redenen. Daarnaast vinden we het belangrijk om zoveel mogelijk binnen de beschikbare budgetten te blijven.
48	We hanteren de regel: financiën volgen beleid, en niet andersom. We zetten voornamelijk in op de transformatie vanuit inhoudelijke redenen. Daarnaast vinden we het belangrijk om zoveel mogelijk binnen de beschikbare budgetten te blijven.
49	Geen nadere toelichting noodzakelijk.
50	Zie antwoord vraag 4.
51	Voor een deel zijn het open einde regelingen, vooral bij de Wmo en Jeugdwet. Hierbij is de inhoud leidend. Aan de andere kant sturen we erop om sociaal domein breed binnen budget te blijven.
52	Deze twee zaken zijn niet los van elkaar te zien, zeker niet gezien de financiële gevolgen van de 3 D's.
53	De gemeente Wassenaar zou vanuit inhoudelijk kansen om de ondersteuning beter te organiseren willen transformeren maar we zien dat we steeds vaker financieel gedreven keuzes moeten maken en er amper financiële ruimte overblijft om te investeren in inhoudelijke transformatie.
54	De gemeente Voorschoten zou vanuit inhoudelijk kansen om de ondersteuning beter te organiseren willen transformeren maar we zien dat we steeds vaker financieel gedreven keuzes moeten maken en dat er weinig financiële ruimte overblijft om te investeren in inhoudelijke transformatie.

c. Voor onze gemeente zijn zowel inhoudelijke als financiële redenen van beduidend belang

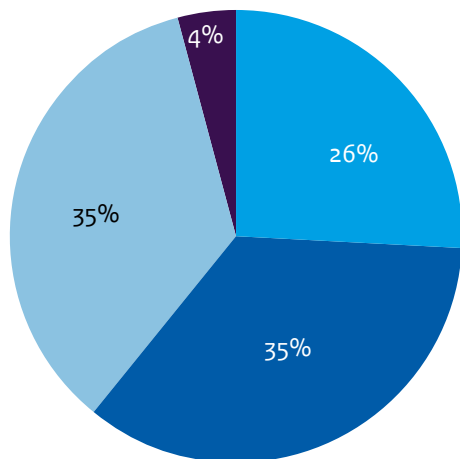
Vrijblijvende toelichting

- 55 Vanuit de start decentralisatie is deze overwegend vanuit inhoudelijke redenen opgezet, nu er meer en meer financiële tekorten ontstaan wordt het mede financieel gedreven.
- 56 De doelstelling van de transformatie in het sociaal domein is tweeledig, waarbij de inhoud voorop staat. Inhoudelijk is de doelstelling dat mensen waar mogelijk zelf verantwoording nemen voor hun leven en dat van hun naasten met waar nodig ondersteuning vanuit de gemeente. We verwachten dat mensen zelf initiatief nemen, waarbij de gemeente klaar staat voor mensen in een kwetsbare situatie. Tegelijkertijd is de doelstelling om dat te doen binnen de gestelde financiële kaders. Het college realiseert zich dat het een onmogelijke opgave is om voor iedereen de beste zorg te leveren én tegelijkertijd binnen de gestelde financiële kaders te blijven. De transformatie is daarmee een zoektocht naar een optimale balans tussen doen wat nodig is voor de meest kwetsbaren, en anderzijds een halt toeroepen aan de stijgende tekorten. Een balans die niet bereikt kan worden zonder pijnlijke keuzes. Het financiële kader dat aan de transformatieopgave is gekoppeld bestaat uit de aan de transformatie-elementen gekoppelde besparingsdoelstellingen.
- 57 De inhoud is leidend, waarbij wij de budgettaire neutraliteit niet uit het oog willen verliezen.
- 58 Het zijn communicerende vaten. Het is ons inziens niet mogelijk om alleen vanuit de inhoud of alleen van de financiën de transformatie vorm te geven.
- 59 Antwoord C sluit het beste aan.
Vanuit een inhoudelijke benadering sturen we op de kosten.
- 60 Aanvankelijk was de transformatie vanuit de inhoud ingegeven, maar zoals hierboven al aangegeven maakt het tekort binnen het sociale domein dat de financiële redenen voor verandering steeds belangrijker zijn geworden. Ons streven is om binnen de beschikbare middelen de optimale zorg te leveren.
- 61 De transformatie is in de loop van 2016 regionaal vanuit inhoudelijke redenen ingezet. Door de toegenomen tekorten in 2017 wordt de transformatie in 2018 en 2019 bijgesteld om deze tekorten terug te dringen.
- 62 Zie de toelichting bij vraag 4.
- 63 De inhoud is de basis, echter grip op de financiële uitwerking is hierbij ook gewenst.
- 64 Zowel beleidsmatig als financieel wordt de transformatie van het sociaal domein benaderd.
- 65 De inwoner staat centraal, nieuwe andere vormen van zorg en ondersteuning kunnen deze beter bedienen. Tevens is er een verantwoordelijkheid in het betaalbaar houden van het systeem. Ook hierin kan de transformatie een belangrijke rol spelen.
- 66 Vanuit de tekorten is er een financiële reden, vanuit de maatschappelijke verantwoordelijk is er een inhoudelijk reden om doelmatige en doeltreffende zorg te bieden.
- 67 Het plan heet 'Befer met minder' en is een bewuste keuze. De in dit plan voorgestelde maatregelen verbeteren de kwaliteit van de zorg voor onze Roermondse burgers kwalitatief en leidt tegelijkertijd tot kostenreductie. (zie ook antw 4).
- 68 Het is voornamelijk de financiële drive die het tempo en het ambitieniveau bepaalt.
- 69 Door de groeiende tekorten op de gedecentraliseerde taken en het sociaal domein als geheel wordt steeds meer financieel gekeken naar in te zetten maatregelen en het versoberen van het aanbod.
- 70 Beide aspecten zijn mee genomen. Grofweg weegt inhoud bij alle afwegingen zwaarder dan financiën.
- 71 Kern van de transformatie vormt voor ons de kansen die we zien om inwoners betere hulp en ondersteuning te bieden. Maar daarnaast zien we de noodzaak tot transformatie ook gelegen in het toegankelijk en betaalbaar houden van de zorg en ondersteuning op de langere termijn.
- 72 n.v.t.
- 73 Gezocht wordt naar goede zorg binnen de beschikbare budgetten.
- 74 De ambities in de zorg zijn driedig: kwaliteitsimpuls door innovatie, bieden van goede zorg en uitkomen met de rijksmiddelen.
- 75 Voor onze raad zijn beide redenen van groot belang.
- 76 Met oog voor het welbevinden van onze inwoners, zal ingespeeld moeten worden op de ontwikkeling van de bevolking (vergrijzing) om de zorg betaalbaar te houden. Hierbij geldt dat preventie dure zorg voorkomt.
- 77 Meer inzicht krijgen in de ontwikkelingen zijn voor beleid en financiën van toepassing. Het beheersbaar houden van de kosten van de jeugdzorg is een relevante doelstelling, maar dit kan niet worden vormgegeven zonder het ontwikkelen van nieuw beleid.
- 78 Goede zorg is belangrijk maar ook wel erg makkelijk te organiseren als er voldoende geld is. Dat laatste is er niet dus we zoeken steeds naar goedkoopst adequate zorg.
- 79 Inhoudelijk is het van belang dat inwoners de benodigde zorg ontvangen. Er zijn wel financiële kaders. De rijksmiddelen zijn richtinggevend.

c. Voor onze gemeente zijn zowel inhoudelijke als financiële redenen van beduidend belang	
#	Vrijblijvende toelichting
80	Het beleid prevaleert maar het is niet ondenkbaar dat dit wordt bijgesteld als daarvoor zwaarwegende financiële redenen zijn.
81	Op orde zijnde inhoudelijke huishouding vormt de basis om financieel onderbouwde beslissingen te nemen.
82	In beginsel is de transformatie-opgaf een inhoudelijke opgaf om een beter sociaal beleid te hebben. Beleid dat met impact bijdraagt aan de inhoudelijke doelstellingen uit het bestuursakkoord. Echter de ingeboekte rijkstaakstellingen (in snelheid en omvang) bij de decentralisaties in combinatie met de olopende uitgaven op het gebied van begeleiding en jeugdhulp maakt dat de transformatie-opgaf ook een financieel karakter krijgt.
83	Basis is de inhoud, maar we zijn ons er ten volle van bewust dat er zonder transformatie een financieel onhoudbare situatie gaat ontstaan.
84	n.v.t.
85	n.v.t.
86	Behoeft geen nadere toelichting.
87	Altijd een combinatie.
88	Alle opties zijn open.
89	De belangrijkste reden is de inwoner van betere hulp en ondersteuning te voorzien. Dit moet wel binnen de financiële kaders gebeuren. Investering in het voorveld jeugd zal uiteindelijk kosten moet besparen in specialistische zorg. Echter, het kan ook zijn dat er meer mensen voor zorg aankloppen, omdat het toegankelijker wordt. Daarom wordt er ingezet om te monitoren op een aantal indicatoren.
90	In principe zijn de inhoudelijke redenen, het bieden van betere hulp en ondersteuning, van overwegend belang. Ondanks dat de financiële prikkel hierbij minder aanwezig is, neemt dit niet weg dat de financiële ruimte krappert. Door de veranderende werkwijzen beoogt men resultaten beter te monitoren om zo ook financiële tekorten te beperken.

Vraag 6.

Worden de taken Jeugdwet en Wmo2015 overwegend integraal uitgevoerd, en worden de middelen daarvoor ontschot beschikbaar gesteld in de begroting?

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Ja, onze gemeente werkt overwegend integraal, en neemt de benodigde middelen daarvoor ook ontschot op in de begroting (geen deelbudgetten opgenomen in de programma[s] sociaal domein, alleen de verplichte uitsplitsing naar lv3-taakvelden)	81	26%
■ a, onze gemeente voert de Jeugdwet en de Wmo2015 overwegend integraal uit, maar splitst in de begroting de benodigde middelen daarvoor op naar deelbudgetten	106	35%
■ Neen, onze gemeente kent wel pilots/projecten voor integrale uitvoering maar werkt overwegend nog vanuit de afzonderlijke domeinen (Jeugd, Wmo, Participatiewet)	108	35%
■ Anders	12	4%
Totaal	307	

Keuze b en d toelichten.

a. Ja, onze gemeente werkt overwegend integraal, en neemt de benodigde middelen daarvoor ook ontschot op in de begroting (geen deelbudgetten opgenomen in de programma[s] sociaal domein, alleen de verplichte uitsplitsing naar lv3-taakvelden)

Vrijblijvende toelichting

- 1 In de gemeentelijke begroting zijn de budgetten op programmaniveau bepaal. Uitsplitsing naar IV3 en daarmee naar jeugd en Wmo 2015 is daarmee wel aanwezig maar dit is niet het autorisatieniveau van de gemeenteraad.
- 2 1 programma inwonerszaken waaronder jeugd/wmo etc. vallen.
- 3 Wij werken al vanaf de invoering van de 3D ontschot en zitten middelen in daar waar nodig.
- 4 De vanuit de Algemene Uitkering verkregen middelen voor Jeugd en WMO worden niet meer 1 op 1 aan de uitgavenkant opgenomen. In die zin is er sprake van ontschotting. Er wordt ook niet per deeldomein gemonitord hoe de werkelijk kosten en budgetten zich verhouden tegen de daarvoor verkregen rijksmiddelen. Sociaal Domein breed gebeurd dit nog wel waarbij saldi vanuit de reserve Sociaal Domein worden onttrokken dan wel gedoteerd.
- 5 Integrale projecten worden met integraal geld gefinancierd, waarbij de verplichte uitsplitsing naar lv3taken wordt gehanteerd.
- 6 Met de raad is afgesproken dat het sociaal domein uitgevoerd moet worden met de beschikbare middelen. Daarvoor is inzicht nodig in de drie afzonderlijke domeinen. Met ingang van 2019 is dit inzicht er niet meer omdat binnen de algemene uitkering uit het gemeentefonds een verschuiving heeft plaatsgevonden van 'de 3D's in het sociaal domein' naar de 'uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is'. Daarnaast is ook afgesproken dat we met ontschotte budgetten (incl. participatiewet) binnen onze begroting werken en er dus geschoven kan worden met budgetten. M.a.w. een eventueel overschot op het bijstandsbudget of wmo-budget kan en mag ingezet worden voor tekorten binnen jeugdzorg.
- 7 Binnen de lv3 taakvelden is nog wel een onderverdeling in FCL's om e.e.a. inzichtelijk te houden.

a. Ja, onze gemeente werkt overwegend integraal, en neemt de benodigde middelen daarvoor ook ontschot op in de begroting (geen deelbudgetten opgenomen in de programma[s] sociaal domein, alleen de verplichte uitsplitsing naar IV3-taakvelden)

#	Vrijblijvende toelichting
8	We hebben deze onderdelen als deelthema's opgenomen in de begroting.
9	Verder uitsplitsing is wel te maken in de backoffice applicatie waar de zorg wordt vastgelegd.
10	n.v.t.
11	Wij hebben niet alleen de Jeugdzorg en WMO ontschot, ook de participatie maakt onderdeel uit van het ontschot budget. Wij voeren alle drie de taken (oude en nieuwe taken) zo veel mogelijk integraal uit.
12	n.v.t.
13	n.v.t.
14	Overeenkomstig de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling Sociale Dienst Noorwest Friesland, aan welke GR gemeente Vlieland de taken op het gebied van Wmo en Participatiewet heeft gemandateerd.
15	Passende oplossing staat voorop.

b. Ja, onze gemeente voert de Jeugdwet en de Wmo2015 overwegend integraal uit, maar splitst in de begroting de benodigde middelen daarvoor op naar deelbudgetten

#	Gevraagde toelichting
16	We hanteren nog deelbudgetten om de verbanden te kunnen zien met de Rijksuitkeringen.
17	Sinds 2015 wordt integraal naar casussen gekeken (een gezin, een plan, een regisseur), daarin wordt op de Participatiewet betrokken. Echter de wet op de privacy zit ons en aanbieders erg in weg om de problemen en dus inzet te bespreken of bij elkaar te beleggen. Dat is echt een obstakel geworden. Wel is apart per wet/taak begroot en verantwoordt.
18	T.b.v. detail-overzicht in de verschillende domeinen.
19	De middelen WMO 2007, WMO 2015 en Jeugdwet worden als inkomsten ontschot beschikbaar gesteld binnen de hiervoor genoemde taken. Op basis van de uitgaven in het verleden worden de uitgaven geraamd welke binnen de verschillende programma's tot uiting komen.
20	Om inzicht te behouden per domein. Daarnaast geldt uiteraard de verplichte indeling van de begroting in de betreffende taakvelden.
21	Vanuit historisch perspectief zijn de ramingen in de begroting 2019 opgenomen waarbij de actuele ontwikkelingen zoveel mogelijk zijn meegenomen.
22	Deze keuze is gemaakt om per regeling zicht te houden op de ontwikkelingen.
23	Inzicht blijven houden op de verhouding ontvangen rijksmiddelen en de benodigde middelen.
24	De financiële afwikkeling Wmo 2015 verricht de gemeente Dongen in eigen beheer. De financiële afwikkeling jeugdwet wordt uitgevoerd binnen de regio Hart van Brabant en is daarmee een bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling.
25	Er is een integraal gesprek met de inwoner bij Sociaal Wijkteam of Jeugdteam. Hier is met ingang van 2017 Participatie aan toegevoegd. De ondersteuning die vanuit het Sociaal Wijkteam of Jeugdteam nodig wordt geacht wordt geleverd, ongeacht uit welk budget het gedekt moet worden; de teams hebben ook een 'maatwerkbudget' waaruit oplossingen kunnen worden gefinancierd die niet of niet makkelijk binnen een van de bestaande regelingen/budgetten passen. De middelen voor de specialistische ondersteuning zijn wel apart begroot.
26	Integrale aanpak vanuit contractering en vanuit ons Sociaal team. In de begroting staan de middelen verdeeld over verschillende programma's. (Jeugd en maatschappelijke ondersteuning).
27	Wij begroten ontschot, deels deelbudgetten jeugd en wmo en daarnaast geïntegreerde budgetten.
28	Voor het inzicht in de producten en om de IV3 eenvoudiger in te kunnen vullen.
29	O.a. om de transformatie effecten per onderdeel financieel te kunnen volgen De gemeente deelt haar begroting en administratie zowel naar de dimensie van de IV3 taakvelden als de dimensie van een eigen indeling naar programma's – producten – deelbudgetten (ook taakvelden genoemd) in.
30	Dit doen wij om enigszins inzicht te houden in de beschikbaar gestelde rijksmiddelen in relatie tot de uitgaven op WMO en Jeugd.
31	Geen.
32	Omdat we wel willen zien waar de grootste mutaties zijn en we gericht willen sturen. De deelbudgetten die we gebruiken zijn Jeugd Zin/Pgb, Wmo begeleiding Zin/Pgb, lokale inzet, organisatiebudget, Wmo HH Zin/PGB, Wmo hulpmiddelen.

b. Ja, onze gemeente voert de Jeugdwet en de Wmo2015 overwegend integraal uit, maar splitst in de begroting de benodigde middelen daarvoor op naar deelbudgetten

Gevraagde toelichting

- 33 Budgetten voor Participatie, Jeugd en Wmo zijn apart inzichtelijk, maar worden wel in zijn totaal gezien. Bij de jaarrekening wordt het resultaat totaal sociaal domein inzichtelijk gemaakt.
- 34 We hebben bijvoorbeeld een centrale toegang, 1 team is verantwoordelijk voor uitvoering van de 3D's, maar splitst de begroting wel uit in deelbudgetten, ook om te kunnen (bij)sturen / monitoren.
- 35 Op sommige onderdelen vindt de uitvoering integraal plaats. In de begroting zijn de budgetten gesplitst. Er worden deelbudgetten gebruikt om binnen de samenwerking met de gemeenten Harderwijk en Zeewolde een eenduidige inrichting te creëren zodat vergelijking en uniform werken mogelijk wordt gemaakt.
- 36 De gemeente gebruikt deelbudgetten voor interne sturing en verantwoording naar verschillende wethouders.
- 37 De budgetten zijn opgedeeld naar deelbudgetten op basis van realistisch ramen. Er is geen directe relatie tussen de deelbudgetten in de algemene uitkering en de deelbudgetten in onze begroting.
- 38 In de begroting wordt op dit moment nog aangesloten bij de verplichte onderverdeling naar de diverse taakvelden zoals deze in het BBV zijn voorgeschreven en dus met een onderscheid in budgetten voor Jeugd, WMO en de Participatiewet.
- 39 Vanuit het Sociaal Team wordt integraal gewerkt, ook ontschotten we de grens 18-18+. Daarnaast zijn voorliggende voorzieningen niet wetgeving gebonden. In het Sociaal Team komen alle drie de decentralisaties samen. Bij Jeugd werkt de uitvoering deels integraal, maar bij de verrekening wordt deze uitgesplitst naar de afzonderlijke wetten.
- 40 Geeft enig houvast en inzicht in onze uitgaven t.o.v. het objectieve uitgavenniveau. De bezuinigingstaakstelling is echter geënt op de totale saldo. Extra uitgaven die we maken i.h.v. de Participatiewet maken ook deel uit van de bezuinigingstaakstelling
- 41 Wij gebruiken deelbudgetten om de uitgaven beter te kunnen monitoren en analyseren.
- 42 Zie antwoord vraag 4.
- 43 De zorgbudgetten worden apart geraamd. De uitvoeringskosten ed. zijn vaak nog wel gemengd.
- 44 Lopende het jaar kan het noodzakelijk zijn om een tekort op een deelbudget aan te vullen met een overschot op een ander deelbudget.
- 45 Van oudsher kennen we nog budgetten per wet. Er is nog geen aanleiding geweest om dit aan te passen. Sterker nog, hierdoor houden we wel zicht op de uitgaven binnen een specifieke wet.
- 46 Deze uitsplitsing gebruiken wij om sturingsinformatie te hebben voor onze transitieopgave.
- 47 We werken bij elke ondersteuningsvraag integraal. Er is altijd sprake van een antwoord op maat. In de uitvoering heeft men er geen last van dat de dit in de begroting niet vertaald is in een ontschot budget. Momenteel is de financiële afdeling bezig de begroting 2019 te herinrichten met als ijkpunt de verplichte uitsplitsing naar IV3-taakvelden.
- 48 De budgetten worden geraamd op basis van de bedragen conform decentralisatie-uitkering en op basis van lokale ramingen. Indien blijkt dat er afwijkingen zijn, vindt bijstelling plaats. Analyse zal meer inzicht moeten geven in de ontwikkeling van het bestand zorgvragers. Mede op basis hiervan zullen wij beter in staat te prognosticeren. Hierbij wordt evenwel aangetekend dat op de ontwikkeling van vraag en tarieven ook externe factoren van invloed kunnen zijn, waardoor bijsturing niet of nauwelijks mogelijk is.
- 49 Deelbudgetten op basis van voorcalculaties.
- 50 b. Ja, onze gemeente voert de Jeugdwet en de Wmo2015 overwegend integraal uit, maar splitst in de begroting de benodigde middelen daarvoor op naar deelbudgetten. De deelbudgetten zijn op basis van de integratie-uitkering -zoals het Rijk die in de gemeentefondscirculaires publiceert. Zo kan gevolgd worden of de begrotingsuitvoering binnen deze kaders blijft.
- 51 De gemeente gebruikt deelbudgetten om inzicht in baten en lasten per onderdeel en om aansluiting met IV3 te borgen.
- 52 Wij gebruiken deelbudgetten voor de domeinen. Jeugdwet wordt op het niveau Zuid-Holland zuid uitgevoerd waarbij de inkoop en uitvoering bij een GR (DG&J) is ondergebracht. Wmo 2015 wordt uitgevoerd door de 5 Hoeksche Waardse gemeenten tezamen. De Participatiewet wordt uitgevoerd door een GR van de 5 HW gemeenten (WIHW). Vanaf 2019 worden de domeinen Wmo en Participatie, vanwege de herindeling, uitgevoerd door de gemeente Hoeksche Waard. Integraliteit van de Wmo en Participatiewet wordt via de wijkteams bevorderd waarbij ook de samenwerking met de jeugdteams gezocht wordt.
- 53 Op inhoud willen we zo integraal mogelijk werken, maar qua financiën willen we nog zicht houden op de aparte budgetten, vandaar nog de deelbudgetten.
- 54 In de begroting 2019 Waddinxveen zijn deelbudgetten jeugd, wmo en participatie opgenomen, de indeling van de kostenplaatsen geschiedt obv de verplichte indeling naar IV3-taakvelden. De deelbudgetten worden ontschot ingezet.
- 55 Op inhoud willen we zo integraal mogelijk werken, maar qua financiën willen we nog zicht houden op de aparte budgetten, vandaar nog de deelbudgetten.
- 56 Voor sturingsdoelinden hebben we het budget uitgesplitst in deelbudgetten.

b. Ja, onze gemeente voert de Jeugdwet en de Wmo2015 overwegend integraal uit, maar splitst in de begroting de benodigde middelen daarvoor op naar deelbudgetten

#	Gevraagde toelichting
57	We werken vanaf 2019 weliswaar ontschot voor de 3 D's maar willen voor het inzicht en de sturing we=il in beeld houden hoe de uitkomsten per decentralisatie zijn.
58	Tussentijds betere grip en makkelijker bijsturen van budgetten
59	Deelbudgetten voor sturing en inzicht op aparte beleidsvelden. Budgetten voor pilots en beleidsintensivering (transformatie) zijn ontschot opgenomen in het beleidsveld Samenleving.
60	Vanuit onze toegang wordt er integraal gewerkt en maatwerk geboden. Posten waarvan gebruik gemaakt wordt zijn wel gesplitst. Er is wel één reserve Sociaal Domein.
61	De consultants die zich bezig houden met Jeugd en Wmo zitten wel samen met de consultants die zich bezig houden met de Participatiewet in een wijkteam. Wel zijn zij beiden werkzaam in verschillende organisaties. Ook is het beleidsmatig (nog) niet op elkaar afgestemd.
62	De voornaamste reden hiervan is dat wij ons volgens de BBV moeten verantwoorden aan de hand van bepaalde functies en taakvelden. Hierdoor is het nodig om de begroting op te splitsen in deelbudgetten.
63	Waar mogelijk wordt integraal gewerkt.
64	Uitgangspunt is BBV/lv3, budgetten voor transformatie zijn ontschot beschikbaar. Uitgaven voor Jeugdhulp, Wmo HH en Wmo BG, Participatiewet zijn op product niveau begroot.
65	Voor ons eigen inzicht weten we wat de benodigde middelen per domein is en omdat de verantwoording toch per lv3 taakvelden moet zijn voorkom je dit ook niet.
66	De benodigde middelen worden niet ontschot opgenomen in de begroting; meerjarig is sprake van een sluitend financieel perspectief per decentralisatie. In de uitvoering wordt echter al wel integraal gewerkt en afgestemd (Bijv. 18-/18+ en afstemming JGT /SWT).
67	De budgetten zijn nog geschat opgenomen (jeugdhulp, wmo ondersteuning lokaal en wmo ondersteuning centrumtaken. Deze zijn ondergebracht in het programma Vitaal en Sociaal. In de wijkteams zijn zo ingericht dat de regie op hulpvragen van inwoners integraal wordt benaderd.
68	Onze uitgavenramingen splitsen we uiteraard naar de betreffende onderdelen (conform BBV). De inkomsten worden centraal geraamd onder de noemer algemene uitkering.
69	Onze uitgavenramingen splitsen we uiteraard naar de betreffende onderdelen (conform BBV). De inkomsten worden centraal geraamd onder de noemer algemene uitkering.
70	Een integrale benadering van de problematiek van onze zorg- en hulpvragers is voor ons het uitgangspunt, maar op verzoek van onze raad splitsen we de beschikbare (deel)budgetten voor de 3D's wel uit. Op die manier blijven kostenstromen inzichtelijk en is monitoring op de verschillende (deel)uitgaven mogelijk.
71	De budgetten kunnen schuiven binnen een (deel)programma om op deze wijze beleid optimaal te kunnen uitvoeren (middelen volgen beleid).
72	De inkoop van jeugdzorg en WMO geschiedt op basis van deelpercelen (soorten van zorg), die ook als zodanig in de begroting 2019 zijn weergegeven op basis van de lv3-taken.
73	Om management informatie te hebben op verschillende onderdelen. En deze binnen de samenwerkende gemeente in de regio te vergelijken.
74	Zowel bij de beleidsontwikkeling als uitvoering door het sociaal team wordt integraal gewerkt. Vragen van inwoners worden integraal behandeld, en er wordt geen afzonderlijk beleid opgesteld voor bv. participatie of Wmo. Sterker: we zien steeds vaker dat een "participatie-oplossing" het antwoord kan zijn op een "Wmo-vraag". Het werken met deelbudgetten helpt om de kosten per onderdeel (nog) zichtbaar te houden. Er is geen sprake van harde schotten en bij ontwikkelingen kunnen budgetten tussen de onderdelen verschuiven of zo nodig worden nieuwe budgetten gevormd.
75	Bij de P&C cyclus wordt op delen gerapporteerd maar direct aangegeven dat tekorten / overschotten elders in het domein kunnen worden ingezet / opgevangen.
76	We voeren het beleid zoveel mogelijk integraal uit. Voor de verantwoording maken we gebruik van de voorgeschreven indeling vanuit de BBV.
77	Deze manier wordt gehanteerd om een beter overzicht te houden voor welk domein het meeste wordt uitgegeven. Daarnaast loopt de inkoop via twee verschillende gemeenschappelijke regelingen.
78	We hebben waar mogelijk gezamenlijke producten Wmo en Jeugd ingekocht. In de begroting staat alles onder één programma, dit wel met aparte deelbudgetten.
79	Er wordt gebruik gemaakt van deelbudgetten om de budgetten per ingekocht perceel beter te kunnen monitoren.

b. Ja, onze gemeente voert de Jeugdwet en de Wmo2015 overwegend integraal uit, maar splitst in de begroting de benodigde middelen daarvoor op naar deelbudgetten

Gevraagde toelichting

80	Daarnaast vinden diverse pilots plaats met GR Orionis (als uitvoerder van de PW), uitvoerders van de ZVW en Wlz en met partijen in het Veiligheidsdomein.
81	Voor jeugdhulp werkt de gemeente binnen een gemeenschappelijke regeling, die een eigen inkoop voor specialistische jeugdhulp kent. Lichtere vormen van jeugdhulp worden lokaal ingekocht. De Wmo wordt lokaal uitgevoerd, met een eigen aanbesteding. Hierop wordt gestuurd binnen de gestelde budgettaire deelkaders. Doelen, tarieven en randvoorwaarden worden wel zoveel mogelijk integraal opgesteld. Bovendien werken we met integrale wijkteams.
82	We werken nog met deelbudgetten, maar wel op basis van reële kosteninschattingen (en niet gebaseerd op beschikbare inkomsten per deelbudget).
83	Zowel beleidsmatig als in de uitvoering worden de Jeugdwet, de Wmo2015 (én de Participatiewet) zo integraal mogelijk opgepakt. Om zicht te houden op de inzet van zorg en ondersteuning en dus de budgetten, werken wij wel met deelbudgetten. Zo kunnen wij in het kader van transformatie ook in de gaten houden waar verschuivingen plaats vinden.
84	In de huidige begroting zijn de budgetten voor Wmo, Jeugd en Participatiewet ontschot weergegeven. Wel is de afspraak dat een tekort op jeugd bijvoorbeeld door een overschot op Wmo kan worden opgelost. Dus op totaalniveau wordt integraal gekeken. In de toekomst wordt de budgetstructuur aangepast en is sprake van een verdere ontschotting.
85	Wij gebruiken deelbudgetten om het inzicht in de afzonderlijke domeinen te vergroten en tijdig te kunnen bijsturen.
86	Wij begroten wel op WMO en Jeugd afzonderlijk, maar we proberen het beleid wel integraal af te stemmen.
87	In het kader van het budgetbeheer zijn de budgetten nader gespecificeerd.
88	Jeugd en Wmo 2015 vallen samen met de oude Wmo en voorliggende voorzieningen in eenzelfde begrotingsprogramma. Effecten bij budgetten Wmo 2015 en Jeugdhulp worden integraal beoordeeld. De uitvoering vind ook plaats vanuit één team (Wegwijs). Deelbudgetten worden nog aangehouden omdat vanuit budgethouderschap zicht nodig is op de aparte bekostiging van Wmo en Jeugdhulp. Daarnaast wordt Jeugdhulp regionaal ingekocht en gemonitord, vanwege het regionale kosten- en risicovereveningsmodel van de regio West-Brabant West.
89	Dit om grip te houden op de afzonderlijke budgetten voor WMO, jeugd en participatie en daarbij de zorgvraag te kunnen volgen.
90	
91	Inzicht om bij te kunnen sturen.
92	In de begroting 2019 is één programma sociaal domein (het programma Samen leven en participeren) opgenomen. Binnen dat programma zijn thema's benoemd. De begroting voor het sociaal domein is verdeeld naar die thema's (waaronder de thema's Jeugd, Participatie en Maatschappelijke ondersteuning). Die nadere verdeling blijft van toepassing teneinde de budgetten binnen het sociaal domein beheersbaar te houden en sturing door college en organisatie mogelijk te maken. Voor de raad heeft deze nadere verdeling naar thema's een informatief karakter. Daarnaast is uiteraard de verplichte uitsplitsing naar de IV3-taakvelden in de begroting opgenomen.
93	DE begroting is gebaseerd op de werkelijke uitgaven welke worden gedekt uit rijksbudget en eigen middelen. Vanuit die optiek is het ontschot. We gebruiken nog deelbudgetten om inzicht te krijgen in de kosten ontwikkeling en aansluiting te houden bij de IV3.
94	De middelen worden opgenomen in de begroting voor Jeugd, Wmo en participatie. Deelbudgetten worden gebruikt voor o.a. overzicht en inzicht, kostenbeheersing. De middelen worden bijgesteld tussen de domeinen via de P&C cyclus.
95	Betreft regionale organisatie op verschillende schaalniveaus, waaronder: - Sociale Dienst Drechtsteden: Participatiewet, WMO; - Serviceorganisatie Jeugd: Jeugdwet; - Drechtwerk: Participatiewet.
96	De gemeente acht het wenselijk om de budgetten te bewaken op detailniveau en inzicht te verschaffen in de totalen per decentralisatie (Participatie, Wmo en Jeugd). Bovendien is hierdoor de vertaling naar de verplichte IV-3 taakvelden een geautomatiseerd proces.
97	In de begroting maken we naast de IV3 indeling onderscheid tussen Wmo en Jeugd zodat dit inzichtelijk is voor historisch vergelijk en analyse van de kosten.
98	Geen verdere opmerking. Wij doen het zoals het er staat.
99	Daar kiezen we nog voor om inzichtelijk te krijgen hoe de financiën er per wet uit zien, omdat we nog niet in de fase van 'regulier' onderhoud zitten.
100	De middelen worden opgenomen in de begroting voor Jeugd, Wmo en participatie. Deelbudgetten worden gebruikt voor o.a. overzicht en inzicht, kostenbeheersing. De middelen worden bijgesteld tussen de domeinen via de P&C cyclus.
101	Er is een programma Sociaal Domein. Daarbij zijn de genoemde transitie's separaat opgenomen in de producten van programma 1 Sociaal Domein. Er is sprake van een werkbegroting Sociaal Domein, waarbij overschotten en tekorten tussen producten (integraal) met elkaar mogen worden verrekend.

b. Ja, onze gemeente voert de Jeugdwet en de Wmo2015 overwegend integraal uit, maar splitst in de begroting de benodigde middelen daarvoor op naar deelbudgetten

#	Gevraagde toelichting
102	Overeenkomstig de verplichte uitsplitsing in lv3-taakvelden.
103	We voeren de wetten (grotendeels) integraal uit omdat in praktijk blijkt dat er vaak duidelijke samenhang is. (Cliënten die te maken hebben met de P-wet hebben (mensen in de uitkering) hebben regelmatig ook te maken met problematieken waardoor ze binnen jeugdwet en/of WMO vallen). Door dit integraal te bekijken kun je de beste oplossingen bieden en dit kan (op termijn) (financiële) voordelen opleveren. Om goed te kunnen sturen op de financiën en om financiële effecten per subdomein goed inzichtelijk te krijgen/houden worden de budgetten wel gesplitst. Wij hebben in onze begroting de kosten voor Jeugd, WMO en Participatie bovendien in 3 aparte (deel)programma's opgenomen die samen onderdeel uitmaken van het programma 2 "Maatschappelijke leefruimte".
104	Budgetten zijn gesplitst om zo zicht te houden op de afzonderlijke budgetten i.r.t. de daarvoor beschikbaar gestelde middelen.
105	We gebruiken deelbudgetten om financieel grip te houden maar we rapporteren tekorten/overschotten over het Sociaal Domein als geheel.
106	Wij gebruiken deelbudgetten om op kosten te kunnen sturen, managementinformatie mogelijk te maken en data analyse uit te kunnen voeren.
107	We gebruiken de deelbudgetten nog om de financiële effecten per deelgebied zichtbaar te houden zolang er nog geen sprake is van een stabiele financiële ontwikkeling.
108	Wij gebruiken deelbudgetten om de kosten overzichtelijk te houden. Het risico van een compleet ontschot Sociaal Domein is dat je geen goede financiële analyses kunt maken en geen goed zicht hebt waar kosten toe- en afnemen. Vandaar dat we ervoor kiezen om deelbudgetten te werken. Daar zit wel een ontschotte gedachte achter. We schuiven tussentijds wel als dat noodzakelijk is.
109	Het is inzichtelijker om de deelbudgetten apart zichtbaar te hebben. Ook voor de sturing en de trendontwikkeling.
110	Sinds 2015 is geprobeerd het in = uit principe per onderdeel van de IU SD na te streven vandaar met de deelbudgetten nog een link naar drie onderdelen. Jeugd en Wmo worden al wel meer integraal opgepakt. Participatie loop nog wat achter.
111	We gebruiken de deelbudgetten nog om de financiële effecten per deelgebied zichtbaar te houden zolang er nog geen sprake is van een stabiele financiële ontwikkeling.
112	Toelichting b: De budgetten worden per 3D gedetailleerd geraamd zodat op onderdelen een zo goed mogelijk inzicht ontstaat bij de verdere uitputting van deze budgetten.
113	Voor jeugd hebben wij te maken met regionale bevoorschotting die gebaseerd is op de omvang van de integratie-uitkering jeugdhulp.
114	Om een goed historisch beeld op te bouwen is voorlopig een gesplitste begroting nog wenselijk.
115	We gebruiken de deelbudgetten nog om de financiële effecten per deelgebied zichtbaar te houden zolang er nog geen sprake is van een stabiele financiële ontwikkeling.
116	We willen graag inzicht hebben en houden in de uitnutting van beide stromen geld.
117	WMO is ondergebracht in een gastgemeenteconstructie en inkoop van de jeugdzorg in een GR. De inkoop en verantwoording van wmo en jeugdzorg vindt derhalve gescheiden plaats. In de toegang wordt, daar waar mogelijk, wel integraal gewerkt.
118	Het principe van deelbudgetten wordt gevolgd t.b.v. inzicht en de behoefte 'in control' te zijn.
119	De begroting is opgesplitst, maar indien de situatie daarom vraagt wordt er "ontschot maatwerk toegekend". Dit uit zich o.a. in het feit dat integraal één budgethouder is aangesteld, die verantwoordelijk is voor zowel de preventieve als maatwerk budgetten in het sociaal domein breed.
120	Er wordt via Kr8 van Raalte en kernteams aan één oplossing voor gezinsproblematiek gewerkt. Echter de budgetten worden nog wel apart gelabeld aan wmo en jeugdtaken. Ook om inzichtelijk te maken aan het College/Raad hoe per er per pijler voor staan. Doordat wmo en jeugd grotendeels over zijn gegaan naar algemene uitkering, wordt de wijze van budgetteren het komende jaar wel opnieuw bekeken.
121	De deelbudgetten worden gebruikt als basis voor de opbouw van de begroting.

c. Neen, onze gemeente kent wel pilots/projecten voor integrale uitvoering maar werkt overwegend nog vanuit de afzonderlijke domeinen (Jeugd, Wmo, Participatiewet)

Vrijblijvende toelichting

- 122 JEUGD : antwoord C - In de verdere transformatie gaan we wel meer kijken waar integraliteit meerwaarde kan opleveren. WMO : antwoord C - uitvoering vindt nog overwegend plaats vanuit afzonderlijke domeinen. Wel wordt de overgang 18- / 18+ integraal benaderd en zijn er thuiscoaches die voor een integrale benadering worden ingezet in multiprobleem gezinnen. Moeilijke multi problem dossiers worden besproken in een integraal sociaal team. Binnen het Wmo team werken twee welzijnswerkers mee om een integrale verbinding te maken tussen de uitvoering van de gemeente en die van het voorliggend veld. Ook maken de Wmo consulenten deel uit van alle integrale teams vanuit de huisartsenpraktijken. Waardoor zij optimaal en snel een integrale en goede verbinding kunnen maken met andere disciplines binnen en buiten het sociaal domein. PARTICIPATIE : antwoord C Arbeidsmarkttoeleiding en coaching van klanten onder de Participatiewet vraagt om een integrale benadering. Zolang belemmeringen in het psychische en sociale vlak niet zijn opgelost wordt deelnemen aan de arbeidsmarkt lastiger. Denk aan schulden, verslaving, kinderopvang etc.
- 123 JEUGD : antwoord C - In de verdere transformatie gaan we wel meer kijken waar integraliteit meerwaarde kan opleveren. WMO : antwoord C - uitvoering vindt nog overwegend plaats vanuit afzonderlijke domeinen. Wel wordt de overgang 18- / 18+ integraal benaderd en zijn er thuiscoaches die voor een integrale benadering worden ingezet in multiprobleem gezinnen. Moeilijke multi problem dossiers worden besproken in een integraal sociaal team. Binnen het Wmo team werken twee welzijnswerkers mee om een integrale verbinding te maken tussen de uitvoering van de gemeente en die van het voorliggend veld. Ook maken de Wmo consulenten deel uit van alle integrale teams vanuit de huisartsenpraktijken. Waardoor zij optimaal en snel een integrale en goede verbinding kunnen maken met andere disciplines binnen en buiten het sociaal domein. PARTICIPATIE : antwoord C Arbeidsmarkttoeleiding en coaching van klanten onder de Participatiewet vraagt om een integrale benadering. Zolang belemmeringen in het psychische en sociale vlak niet zijn opgelost wordt deelnemen aan de arbeidsmarkt lastiger. Denk aan schulden, verslaving, kinderopvang etc.
- 124 Keuze C: Neen, onze gemeente kent wel pilots/projecten voor integrale uitvoering maar werkt overwegend nog vanuit de afzonderlijke domeinen (Jeugd, Wmo, Participatiewet).
- 125 We werken in 2019 nog met deelbudgetten vanuit de voormalige integratie-uitkering. Er is voorgesteld om vanaf 2020 integraal te werken.
- 126 Begroting is ingedeeld conform de BBV programma's en taakvelden. Op een lager niveau is er nog wel onderscheid tussen de budgetten voor de 3 subdomeinen. Er is sprake van ontschotting in die zin dat middelen die voor een bepaald subdomein zijn ontvangen, ook ingezet kunnen worden voor een ander subdomein.
- 127 n.v.t.
- 128 Wmo, Jeugdwet en Participatie zijn onafhankelijk van elkaar georganiseerd en hebben een eigen GR. De begroting voor de 3D's wordt hoofdzakelijk bepaald door de bijdrage aan deze GR'en. In de wijkondersteuningsteams wordt wel ontschot gewerkt, maar alles daarna gebeurt zo goed als in het geheel binnen de 'schotten'. Overigens kunnen tekorten op het ene onderdeel wel worden opgevangen uit ruimte op andere onderdelen.
- 129 Een uitzondering op de regel in antwoord c is het innovatiebudget.
- 130 Neen.
- 131 De gemeente werkt overwegend in afzonderlijke domeinen, wel wordt in de toegang breed uitgevraagd, worden oplossingen indien nodig integraal afgestemd en is er een Multidisciplinair overleg waar jeugd, Wmo, werk en inkomen consulenten casussen bespreken (ook maatschappelijk werk, stichting MEE en welzijn zijn daarbij aanwezig). Waar nodig wordt op individueel niveau ontschot maatwerk ingezet. Daarnaast worden financiële tekorten binnen het sociale domein begrotingsprogramma waar mogelijk opgevangen.
- 132 De gemeente werkt overwegend in afzonderlijke domeinen, wel wordt in de toegang breed uitgevraagd, worden oplossingen indien nodig integraal afgestemd en is er een Multidisciplinair overleg waar jeugd, Wmo-, werk- en inkomensconsulenten casussen bespreken (ook maatschappelijk werk, stichting MEE en welzijn zijn daarbij aanwezig). Waar nodig wordt op individueel niveau ontschot maatwerk ingezet. Daarnaast worden financiële tekorten binnen het begrotingsprogramma sociaal domein waar mogelijk opgevangen.
- 133 Bij de komende Hervormingsagenda in 2019 e.v. is dit een terugkomend item, hierbij wordt onderzocht naar mogelijkheden en voor en nadelen rondom het integraal budgetteren in de begroting, dus zonder de schotten.
- 134 we zijn wel bezig om e.e.a in elkaar te schuiven
- 135 Er wordt niet gewerkt met gedeelde budgetten. Wel is er sprake van samenwerking in de uitvoering tussen de verschillende domeinen.
- 136 Vanaf 2019 zijn alle drie de decentralisatie-stromen financieel ondergebracht in 1 begrotingsprogramma in de Dordtse begroting. Omdat het beleid en de uitvoering hiervan echter zijn belegd bij verschillende gemeenschappelijke regelingen (Jeugdzorg via GR Dienst Gezondheid & Jeugd, WMO via de GR Drechtsteden en de Participatiewet grotendeels via de GR Drechtwerk, vindt uitvoering nog overwegend plaats vanuit de afzonderlijke domeinen.

c. Neen, onze gemeente kent wel pilots/projecten voor integrale uitvoering maar werkt overwegend nog vanuit de afzonderlijke domeinen (Jeugd, Wmo, Participatiewet)	
#	Vrijblijvende toelichting
137	De middelen zitten niet ontschot in onze begroting. Tekorten tussen de 3D's worden wel 'verrekend': er is één reserve sociaal domein. Overschotten op de één kunnen zo ingezet worden voor tekorten op de ander. Ontschotting gebeurt wel via pilots of projecten, bijvoorbeeld bij de integratie en participatie van statushouders. Of bij de aanpak 18-/18+ bij VSO.
138	De kosten van regionale inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp worden verdeeld op basis van het zorggebruik van een gemeente berekend naar een gemiddeld zorggebruik over de afgelopen 3 jaren daarvoor. Er is geen sprake van onderlinge vereveningsafspraken.
139	De budgetten zijn op dit moment gesplitst opgenomen in de begroting naar deelbudgetten met de kanttekening dat door de verruiming van het raads kader afzonderlijke budgetten zijn aangevuld met overige budgetten binnen het sociaal domein; te weten WMO 2007, BUIG gelden, bijzondere bijstand en armoedebeleid. Het uiteindelijke tekort wordt aangevuld middels de egaliseringsreserve Sociaal Domein. Eén van de onderdelen van het plan Beter met minder betreft de integrale afweging. Om dit te bewerkstelligen zullen de middelen in de toekomst ontschot beschikbaar worden gesteld in de begroting: Naar verwachting zal dit landen in de begroting van 2021.
140	Zie ook antwoord vraag 4 project van transitie naar transformatie. We hebben de budgetten vanuit het rijk verdeeld over Participatie, Jeugd en Wmo.
141	Zie ook antwoord vraag 4 project van transitie naar transformatie. We hebben de budgetten vanuit het rijk verdeeld over Participatie, Jeugd en Wmo.
142	Vanaf 2019 wordt de pilot multiprobleem gezinnen (stapelings van problematiek en voorzieningen) verder uitgebreid.
143	Ontwikkeling integraal werken is gaande.
144	Maar het doel is op dit integraal op te pakken.
145	De budgetten worden wel ontschot beschikbaar gesteld maar (nog) niet integraal uitgevoerd.
146	Het uitgangspunt is wel ontschotting van budgetten.
d. Anders	
#	Gevraagde toelichting
147	Voor de middelen die lokaal worden ingezet wordt steeds meer ontschot gedacht. Regionaal zijn jeugd en WMO bij verschillende GR'en ondergebracht. Het ontschotten en denken over de domeinen en GR'en is wel een lijn die onze gemeente inzet, maar nog wel tijd vraagt in de regionale samenwerking om daar als collectief van gemeenten integraal op te sturen.
148	Den Haag voert de Wmo en Jeugdwet uit binnen een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie JMO en binnen één programma. De Participatiewet wordt separaat uitgevoerd.
149	We werken waar mogelijk integraal (intern, CMO's en CJG). In onze meerjarenprogrammabegroting is echter sprake van drie verschillende programma's (jeugd en onderwijs, Apeldoorn activeert en maatschappelijke dienstverlening) waar de budgetten op worden verantwoord.
150	Het gemeentelijk sociaal beleidskader is integraal opgesteld. Echter de uitvoering loopt nog voornamelijk via de verschillende deelgebieden. Door middel van diverse projecten wordt steeds meer samengewerkt om zo tot betere resultaten voor de inwoners te komen en de integraliteit te bevorderen. De middelen zijn wel financieel ontschot, zitten in hetzelfde programma en kennen 1 reserve sociaal domein.
151	De budgetten zijn gealloceerd in de verschillende drie domeinen, maar in de financiële kadering worden deze drie domeinen binnen één financieel kader budgettair beoordeeld.
152	Den Haag voert de Wmo en Jeugdwet uit binnen een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie JMO en binnen één programma. De Participatiewet wordt separaat uitgevoerd.
153	Nu met name c, de trend is meer naar b.
154	Via de gebiedsteams wordt integraal gewerkt. Dit deel van het budget is daarmee ook ontschot opgenomen. De Jeugdzorg, de Wmo en de Participatie wordt overwegend uitgevoerd door Gemeenschappelijke Regelingen en zijn daarmee via deelbudgetten opgenomen in de begroting. Dit laatste is ook nodig voor de Iv3 verantwoording.
155	De benodigde middelen voor de uitvoering van de Jeugdhulp en Wmo zijn ontschot opgenomen in de begroting. Voor de zorgkosten van Jeugdhulp en Wmo zijn wel aparte deelbudgetten opgenomen.
156	Budgetten zijn ontschot, maar inhoudelijk zien we weinig raakvlakken tussen jeugd en en WMO.

d. Anders

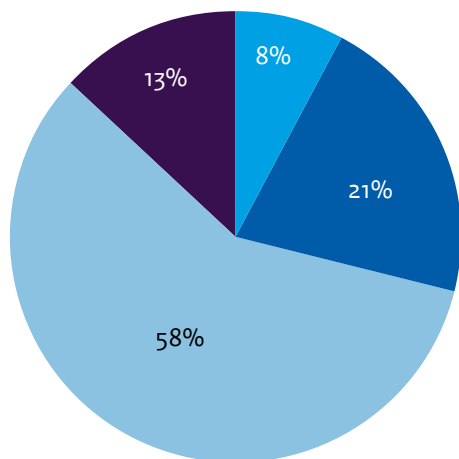
Gevraagde toelichting

157 Het uitgangspunt is een integrale begroting voor het totale Sociaal Domein. De begroting is ingedeeld naar Preventieve voorzieningen, Algemene voorzieningen en Individuele voorzieningen. Op deelbudgetniveau kan in sommige gevallen nog een relatie met een specifieke wet worden gemaakt.

158 Bij de gemeente Aalburg, Werkendam en Woudrichem, die per 1/1/19 de nieuwe gemeente Altena vormen, zijn er momenteel verschillen in de integrale uitvoering. Wel hebben alle drie de gemeenten de benodigde middelen gesplitst naar deelbudgetten.

Vraag 7.

Wordt in 2019 bij regionale samenwerking tussen gemeenten voor (een deel van de) jeugdzorgtaken een vorm van kosten- en risicoverevening toegepast?

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Ja, voor alle jeugdzorgtaken	25	8%
■ a, voor de duurdere/risicovolle jeugdzorgtaken	65	21%
■ Nee, in onze regio is sprake van een profijtbeginsel (elke gemeente betaalt de 'eigen' kosten)	177	58%
■ Anders	40	13%
Totaal	307	

Keuze d toelichten.

a. Ja, voor alle jeugdzorgtaken	
#	Vrijblijvende toelichting
1	Keuze A: Ja, voor alle jeugdzorgtaken. (*) Solidariteitsbeginsel, waarbij de mate van solidariteit bij de zware zorg zwaarder is dan bij de lichte zorg.
2	Uitleg bij a en b: Keuze a.: De gemeenten Land van Cuijk werken intensief samen bij de uitvoering van de Jeugdwet en hebben daarvoor een dienstverleningsovereenkomst gesloten waarbij de gemeente Cuijk de opdrachtnemer is. Alle middelen en uitgaven lopen via één begroting. Het tekort onder de streep wordt verdeeld basis van de verdeelsleutel aantal jeugdigen in specialistische zorg in het jaar t-1. Vanaf 2017 is sprake van een aanzienlijk structureel tekort. Keuze b.: In de jeugdzorgregio Noord Oost Brabant wordt de gespecialiseerde zorgaanbieders ingekocht via de centrumgemeente 's-Hertogenbosch op grond van een gesloten centrumregeling. De kosten voor Jeugdzorg+ worden gedragen op basis van de procentuele verhouding integratie uitkering uit het GF en niet op basis van feitelijk gebruik. De kosten van zorg met verblijf (ZMV) worden ingelegd in de regiobegroting op basis van het driejaars gemiddelde aantal cliënten dat gebruik maakt van ZMV. De overige kosten van zorg worden ingelegd volgens het aantal cliënten jaar t-1, dus feitelijk gebruik.
3	Uitleg bij a en b: Keuze a.: De gemeenten Land van Cuijk werken intensief samen bij de uitvoering van de Jeugdwet en hebben daarvoor een dienstverleningsovereenkomst gesloten waarbij de gemeente Cuijk de opdrachtnemer is. Alle middelen en uitgaven lopen via één begroting. Het tekort onder de streep wordt verdeeld basis van de verdeelsleutel aantal jeugdigen in specialistische zorg in het jaar t-1. Vanaf 2017 is sprake van een aanzienlijk structureel tekort. Keuze b.: In de jeugdzorgregio Noord Oost Brabant wordt de gespecialiseerde zorgaanbieders ingekocht via de centrumgemeente 's-Hertogenbosch op grond van een gesloten centrumregeling. De kosten voor Jeugdzorg+ worden gedragen op basis van de procentuele verhouding integratie uitkering uit het GF en niet op basis van feitelijk gebruik. De kosten van zorg met verblijf (ZMV) worden ingelegd in de regiobegroting op basis van het driejaars gemiddelde aantal cliënten dat gebruik maakt van ZMV. De overige kosten van zorg worden ingelegd volgens het aantal cliënten jaar t-1, dus feitelijk gebruik.

a. Ja, voor alle jeugdzorgtaken

#	Vrijblijvende toelichting
4	Uitleg bij a en b: Keuze a.: De gemeenten Land van Cuijk werken intensief samen bij de uitvoering van de Jeugdwet en hebben daarvoor een dienstverleningsovereenkomst gesloten waarbij de gemeente Cuijk de opdrachtnemer is. Alle middelen en uitgaven lopen via één begroting. Het tekort onder de streep wordt verdeeld op basis van de verdeelsleutel aantal jeugdigen in specialistische zorg in het jaar t-1. Vanaf 2017 is sprake van een aanzienlijk structureel tekort. Keuze b.: In de jeugdzorgregio Noord Oost Brabant wordt de gespecialiseerde zorgaanbieders ingekocht via de centrumgemeente 's-Hertogenbosch op grond van een gesloten centrumregeling. De kosten voor Jeugdzorg+ worden gedragen op basis van de procentuele verhouding integratie uitkering uit het GF en niet op basis van feitelijk gebruik. De kosten van zorg met verblijf (ZMV) worden ingelegd in de regiobegroting op basis van het driejaars gemiddelde aantal cliënten dat gebruik maakt van ZMV. De overige kosten van zorg worden ingelegd volgens het aantal cliënten jaar t-1, dus feitelijk gebruik.
5	De bijdrage 2019 voor jeugd is het gemiddelde van de jaren 2015 t/m 2017. Overschotten of tekorten worden volgens dezelfde verhouding verdeeld.
6	De bijdrage 2019 voor jeugd is het gemiddelde van de jaren 2015 t/m 2017. Overschotten of tekorten worden volgens dezelfde verhouding verdeeld
7	De bijdrage 2019 voor jeugd is het gemiddelde van de jaren 2015 t/m 2017. Overschotten of tekorten worden volgens dezelfde verhouding verdeeld
8	maar deze is begrensd tot x% van de kosten per gemeente
9	De jeugdzorgtaken worden regionaal uitgevoerd in een GR. de hiermee gemoeide kosten worden verdeeld op basis van het solidariteitsprincipe. Ook de wmo maatwerkvoorzieningen zijn regionaal ondergebracht. De oude wmo-taken worden individueel/per gemeente afgerekend. De nieuwe wmo-taken gaan in solidariteit. Ook de participatiewet wordt solidair afgerekend.
10	Sprake van solidariteit in 2019 voor wat betreft de regionale zorgmarkt Jeugdhulp.
11	Systematiek van verrekenen en verzekeren. eerste 10% overschrijding voor eigen rekening gemeente, daarna verdeeld over deelnemende gemeenten.
12	Gaat om nieuwe taken vanaf 2015.
13	Intern worden de jeugdkosten per gemeente verevend met de WMO 2015. Het restant wordt regionaal verevend.

b. Ja, voor de duurdere/risicovolle jeugdzorgtaken

#	Vrijblijvende toelichting
14	In principe betalen alle aangesloten regiogemeenten de eigen kosten, maar passen we wel een verevening toe.
15	JEUGD : antwoord B-; dit betreft dan in de jeugdregio Zuid interventieniveua 8, verblijf met bed. Daarnaast is er de bestuurs-overeenkomst tussen de 12 drentse gemeenten waarbij Hoozevee optreedt als coördinerende gemeente. Dit betreft enkele zaken zoals bovenregionale zorg en enkele subsidies (oa Stichting Pleegwijzer).
16	JEUGD : antwoord B-; dit betreft dan in de jeugdregio Zuid interventieniveua 8, verblijf met bed. Daarnaast is er de bestuurs-overeenkomst tussen de 12 drentse gemeenten waarbij Hoozevee optreedt als coördinerende gemeente. Dit betreft enkele zaken zoals bovenregionale zorg en enkele subsidies (oa Stichting Pleegwijzer).
17	Betreft Jeugdzorgplus.
18	Wij delen risico's vanaf 2015. In eerste aanleg voor de volledige jeugdzorg en vanaf 2017 uitsluitend nog voor de duurdere risicovolle jeugdzorgtaken.
19	Bij bijvoorbeeld "Veilig Thuis" vindt risicovereeniging plaats binnen een vooraf afgesproken bandbreedte.
20	Solidariteit tussen 10 regiogemeenten voor de incidentele duurdere zorgproducten.
21	Voor de jeugdtaken die zijn ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling. Voor de taken die lokaal zijn belegd draagt iedere gemeente de 'eigen' kosten.
22	Dit doen wij bij één hulpverleningsvorm: gesloten jeugdzorg / jeugdzorg+.
23	Daarnaast ook voor de kosten MO en beschermd wonen die via de centrumgemeente worden gefinancierd.
24	Daarnaast ook voor de kosten MO en beschermd wonen die via de centrumgemeente worden gefinancierd.
25	Er vindt verevening binnen de gemeenten van de Regio G&V plaats op Jeugdzorg Plus (een aantal bedden). Er zijn een vast aantal bedden ingekocht. Deze worden op basis van directe bezetting gedeclareerd bij de gemeenten. Vervolgens vindt er tijdens de verantwoording een verevening plaats op basis van de uitkering jeugd uit het gemeentefonds.
26	Namelijk voor het gedwongen kader.
27	Geen nadere toelichting noodzakelijk.

b. Ja, voor de duurdere/risicovolle jeugdzorgtaken

#	Vrijblijvende toelichting
28	De financiële solidariteit tussen de Groninger gemeenten beperkt zich in 2018 tot Jeugdhulp die wordt verleend door de Landelijk Werkende instellingen en de Jeugdhulp Plus aanbieders. Daarnaast worden de gezamenlijke kosten gedragen van de niet-cliëntgebonden kosten (subsidies en voorzieningen) en de beschikbaarheidskosten voor crisisverblijf en Het Poortje. Ook de bedrijfsvoeringskosten van de RIGG vallen onder de financiële solidariteit. De RIGG is de Regionale Inkooporganisatie van de gezamenlijke Groninger gemeenten.
29	Er is een specifieke vereveningsafpraak voor de meerkosten pleegzorg met gemeente Urk waaraan wordt bijgedragen door Almere en Lelystad.
30	Ja wij passen een regionale verevening toe voor de taken die wij bij MGR hebben ondergebracht.
31	De kosten van dure Jeugdzorg en specialistische jeugdzorg (LTA) worden binnen de regiogemeenten Nijmegen met elkaar verevend.
32	Een deel van de zorgtaken (Jeugd lokaal, WMO BI, BW en Maatschappelijke Opvang) kopen we als gemeente zelf in. Voor het deel van we via de Regio inkopen vindt er een risicoverevening plaats.
33	De gemeenten hebben voor zowel de participatiewet als voor de Jeugdwet kosten- en risicoverevening toegepast. Voor de Jeugdwet alleen voor de dure risicovolle jeugdzorgtaken. De participatiebudgetten worden volledig te beschikking gesteld aan de regionale gemeenschappelijke regeling die deze budgetten ontschot inzet.
34	Tot en met 2018 was er een vorm van solidariteit tussen de samenwerkende gemeenten ten aanzien van Jeugdzorg. Voor het jaar 2019 zal begin 2019 een besluit worden genomen over het al dan toepassen van een vorm van solidariteit Jeugdzorg
35	Op de zorg op interventieniveau 9 (verblijfszorg) wordt een vereffening toegepast.
36	Bij een deel van de regionale inkoop van jeugdzorg is sprake van regionale verevening. Bij deze vorm van inkoop zijn bandbreedtes van toepassing. Bij overschrijding van de bandbreedte van de gemeente komen de hogere kosten ten laste van die gemeente.
37	Deze taken worden regionaal georganiseerd en hierbij is solidariteit een van de uitgangspunten.
38	In West-Brabant wordt er samengewerkt met de 8 buurtgemeenten, waarbij enige vorm van onderlinge solidariteit is voor een deel van het jeugdzorgbudget. Indien een of meerdere van de gemeenten(n) te kampen heeft met hoge tekorten, dragen de andere gemeenten daarin bij. Daarbij is een aandeel (10% van bepaald deel budget) van het tekort voor eigen risico. Momenteel worden er bestuurlijk voor 2019 nieuwe afspraken gemaakt.
39	Voor enkele jeugdvoorzieningen die bovenlokaal en boven regionaal worden georganiseerd dragen wij binnen de MGR (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord) op basis van een vaste verdeelsleutel jaarlijks een bedrag bij. Deze verdeelsleutel hanteert de MGR ook bij eventuele afrekening na afloop van een jaar. Het betreft met name de taken met betrekking tot Jeugdbescherming, Jeugdreclassering, Jeugdzorgplus, Veilig thuis, Crisiszorg en Crisisdienst.
40	Alleen voor bovenregionale zorg.

c. Nee, in onze regio is sprake van een profijtbeginsel (elke gemeente betaalt de 'eigen' kosten)

#	Vrijblijvende toelichting
41	In eerdere jaren wel, maar in 2019 niet.
42	Geen
43	De afspraken waren geldig van 2015 tot 2018. Vanaf 2018 wordt overgestapt naar het profijtbeginsel.
44	Voorheen gezamenlijke inkoop regio Rivierenland en deelname in solidariteitsregeling. Vanaf 2018 gezamenlijke inkoop met gemeente Zaltbommel (obv profijtbeginsel)
45	Bij de jeugdzorg heeft wel een regionale verevening van jeugdzorgtaken plaatsgevonden t/m 2017 .
46	n.v.t
47	Tot 2017 was er wel sprake van een solidariteitsafpraak. Door de wijzigingen in de verdeelsystematiek van de integratie-uitkering sociaal domein waren deze echter niet meer nodig en draagt iedere gemeente haar 'eigen' kosten. De kosten die samenhangen met de regionale samenwerking worden naar rato verdeeld.
48	Wel met een vlaktaksmodel dat de kosten over 3 jaar worden ge-egaliseerd. Maar per saldo betaalt iedereen zijn eigen kosten
49	Heeft wel plaatsgevonden in 2015-2016-2017
50	We werken wel in een vorm van verevening met betrekking tot onze centrumtaak beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Met de regio wordt op dit moment een convenant opgesteld, waarbij o.a. wordt afgesproken, dat als Apeldoorn budget overhoudt op beschermd wonen dat daarvan 25% (cliëntaantallen) aan de regiogemeenten wordt afgedragen. Apeldoorn houdt daarbij een regionale voorziening als Omnizorg (dak en thuislozen, verslaafdenopvang) in stand.

c. Nee, in onze regio is sprake van een profijtbeginsel (elke gemeente betaalt de 'eigen' kosten)

Vrijblijvende toelichting

- 51 Alleen jeugdzorgplus (24-uursopvang) en daarnaast ook voor de kosten MO en beschermd wonen die via de centrumgemeente worden gefinancierd.
- 52 In het kader van de GR Jeugdhulp Rijnmond wordt gewerkt met een vlaktaksmethodiek: tekorten c.q. overschotten t.o.v. de inleg voor een bepaald jaar T worden in drie jaartranches vanaf het jaar T+2 in de inleg verdisconteerd. Bij alle drie de gemeenschappelijke regelingen was sprake van hogere kosten dan de beschikbare rijksmiddelen.
- 53 Voor de specialistische, jeugdzorgtaken wordt samengewerkt in de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond. De kosten worden over de deelnemende gemeenten verdeeld waarbij gebruik wordt gemaakt van de vlaktaksmethode. Een over- of onderschrijding door een gemeente in enig jaar wordt verrekend met de inleg in drie volgende jaren. Uiteindelijk zullen de gemeenten alleen voor dat gedeelte van de specialistische jeugdhulpkosten betalen waarvoor ook de specialistische jeugdhulp in regionaal verband voor jeugd in de gemeente is verleend. De afspraken zijn in een gemeenschappelijke regeling vastgelegd.
- 54 Dit staat nog in de kinderschoenen.
- 55 Vanaf het jaar 2018 is er geen regionale verevening meer.
- 56 Gestart met verevening met de regio IJsselland, 11 gemeenten. In 2017 is de verevening bij Jeugd gestopt.
- 57 Nee, er is een regionale samenwerking op de inkoop. Dat is op basis van een vaste bijdrage uit gemeenten gefinancierd.
- 58 Uitzondering hierop zijn de essentiële jeugdfuncties die bovenregionaal georganiseerd zijn.
- 59 Voor de jaren 2015-2017 was wel sprake van risicoverevening. Vanaf 2018 is de risicoverevening vervallen.
- 60 Alleen de organisatiekosten van de Inkoop Jeugdhulp worden via een vastgestelde verdeelsleutel in rekening gebracht.
- 61 Voor all jeugdhulpkosten geldt vanaf 2019 een beperkte kostenverevening. Kosten worden met een vertraging van 2 jaar per gemeente doorberekend.
- 62 Er is nog wel sprake van een regionale samenwerking in de vorm van een gemeenschappelijke regeling RSJ, maar elke gemeente betaalt de eigen kosten.
- 63 Elke gemeente betaalt de eigen kosten!
- 64 Het principe is dat elke gemeente uiteindelijk de benodigde specialistische inzet van jeugdhulp betaalt. In het DVO is bijvoorbeeld wel afgesproken wat we als regio betalen aan bijvoorbeeld Veilig Thuis, SEZ, JB/JR en JZ+ maar dat wordt dan weer verrekend naar aantal inwoners en ook daadwerkelijk gebruik.
- 65 Er is onvoldoende draagvlak voor kostenverevening.
- 66 n.v.t.
- 67 Er was aanvankelijk sprake om in de regio te werken met risicoverevening maar uiteindelijk bleek dit moeilijk uitvoerbaar.
- 68 De bekostiging van de jeugdzorgtaken is regionaal ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling Regionaal Serviceteam Jeugd (RSJ). Daarbij betaalt elke gemeente de eigen kosten.
- 69 Afrekening geschiedt via de vlaktax-regeling.
- 70 Er wordt op dit moment hard gewerkt aan solidariteit binnen de regio. Dit loopt nog niet erg soepel. Wij blijven hopen dat het lukt, kleine gemeenten zijn gewoon te klein voor dit soort risico's.
- 71 In 2018 is risicoverevening bij de duurste jeugdzorg (beschermd wonen trajecten bijv.) nog van toepassing. In 2019 staat deze risicoverevening ter discussie.
- 72 Individuele afrekening op basis van productie bij de gemeenschappelijke regeling jeugdhulp.
- 73 Vanaf 2019 wordt de risico verevening losgelaten.
- 74 Behoeft geen nadere toelichting.
- 75 De verdeling vindt plaats op basis van het aantal inwoners en andere verdeelsleutels.
- 76 Vanaf 2017 is dit het geval.

d. Anders	
#	Gevraagde toelichting
77	Op sommige onderdelen oa gecertificeerde instellingen.
78	In principe zou ik hier C moeten antwoorden. Ik denk ook dat onze partner gemeenten dat hebben gedaan. Maar..... dat is niet correct! Overwegend geldt dat iedere gemeente zelf de zorg bekostigt die is geïndiceerd en geleverd. Echter de zorg waarbij niet kan worden vastgesteld wie de kosten zou moeten dragen (denk aan asielzoekerskinderen, zorg aan kinderen van een ouder in beschermde opvang (anoniem), bijzondere regionale voorzieningen etc. daarbij worden de totale kosten verrekend op basis van inwoneraantal of aantal 18- kinderen in een gemeente. Daarbij gaat het wel om een beperkt bedrag t.o.v. het macrobudget.
79	Eventuele solidariteits- afspraken 2019 liggen nog niet vast. In de regio worden de uitkomsten van onderlinge solidariteit van de afgelopen jaren afgewacht alvorens in 2019 een besluit wordt genomen over de komende jaren.
80	Ja, alleen voor de bedrijfsvoeringskosten (apparaatskosten). Voor alle kosten die direct op cliënten toerekenbaar zijn, geldt dit niet (programmakosten).
81	Alles behalve uitvoeringskosten, lokaal maatwerk en PGB.
82	Voor de niet vrij toegankelijke (geïndiceerde) jeugdhulpvoorzieningen geldt dat we afrekenen op basis van werkelijk verbruik. Voor een aantal voorzieningen Jeugd geldt kosten- en risicoverevening: voor Veilig Thuis en Spoedeisende Zorg(% bijdrage op basis van inwoneraantal), (bijv. voor Veilig thuis, Spoedeisende Zorg) en Jeugdzorg Plus (deels afrekening op basis van verbruik, deels instandhoudingsbijdrage van de desbetreffende voorziening).
83	Als regio hebben wij een solidariteitsprincipe bij duurdere zorg. Alleen is dit voor 2019 nog niet ingeregeld. De uitspraak om verder te gaan met solidariteit moet nog gedaan worden.
84	Voorgaande jaren was er sprake van risicoverevening. Voor 2019 is nog geen besluit genomen.
85	Wij kopen alle zorg zelf in en doen niks met solidariteit.
86	Via een zogenaemde vlaktaks wordt de inleg bepaald op basis van het gemiddelde van de feitelijke produktie van (t-2, t-3 en t-4). Verder worden de werkelijke kosten verspreid over 3 jaar verrekend.
87	Via een zogenaemde vlaktaks wordt de inleg bepaald op basis van het gemiddelde van de feitelijke produktie van (t-2, t-3 en t-4). Verder worden de werkelijke kosten verspreid over 3 jaar verrekend.
88	In de regio is er nog geen bestuurlijke overeenstemming over de wijze waarop kosten- en risicoverevening moet plaatsvinden. Tot en met 2017 was er wel verevening op dure jeugdzorgtaken.
89	Tot en met 2018 waren afspraken vastgelegd in een ondertekende overeenkomst. De afspraken voor 2019 zijn nog niet vastgelegd, maar we werken (voorlopig) verder obv de eerder gemaakte afspraken in 2018.
90	Ja, maar uitsluitend voor LVB.
91	Via een zogenaemde vlaktax wordt de inleg bepaald op basis van het gemiddelde van de feitelijke productie van (t-2, t-3 en t-4). Verder worden de werkelijke kosten verspreid over 3 jaar verrekend.
92	Met de samenwerkende tien gemeenten in de regio is voor de jaren 2015 t/m 2017 een solidariteitsregeling(overeenkomst) afgesproken. Voor de jaren 2018 en volgende zijn op dit moment nog geen definitieve afspraken gemaakt. Als die worden gemaakt worden die vastgelegd in een overeenkomst. De verwachting is echter dat zal worden gekozen voor het profijtbeginnsel.
93	De afspraken zijn onderdeel van de centrumgemeente constructie. Maastricht is via de centrumgemeente constructie gemandateerd om de inkoop voor Zuid-Limburg in te regelen. Met de jeugdzorgPlus aanbieders worden in dat kader contracten afgesloten, waar risicoverevening een onderdeel van is.
94	Er wordt regionaal samengewerkt voor o.a. Jeugdbescherming en Jeugdhulp op School.
95	Vanaf 2019 wordt de risicovereveningssysteem binnen de regio anders ingevuld mede door het gewijzigde inkoopmodel binnen de regio. De risicoverevening wordt voor 50% toegepast op het budgetdeel voor de taakgerichte financiering. Het gaat dan om zorgarrangementen die worden verzorgd door de breed spectrumaanbieders waarbij zowel elementen van goedkopere als duurdere WMO en/of jeugdzorg kunnen zitten.
96	Er is voornamelijk sprake van C, behalve beschermd wonen.
97	De gemeente heeft een splitsing gemaakt in regionale taken die bij de gemeenschappelijke regeling zijn belegd en lokale taken. Lokale taken zijn dyslexie, basis GGZ en jeugd AWBZ. De overige jeugdtaken zijn regionaal belegd. Voor de taken die bij de GR zijn belegd wordt kosten- en risicoverevening toegepast middels een zogenaemde vlaktaks.
98	Regionale samenwerking beperkt zich tot gesloten jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Hierbij geldt een vereveningsafpraak.
99	Er wordt voor 2019 een voorstel uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd.
100	Wordt voor 2019 nog uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd.
101	Voor 2019 wordt nog een voorstel uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd.

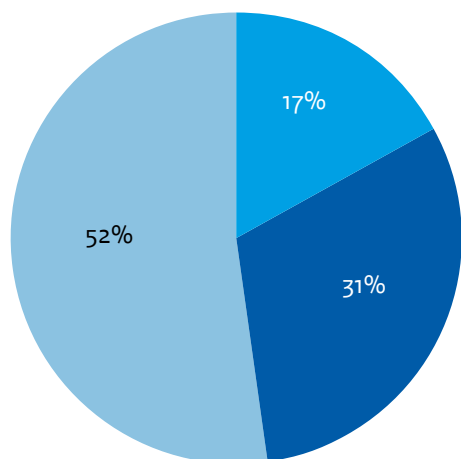
d. Anders

Gevraagde toelichting

102	Wordt voor 2019 nog uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd.
103	Momenteel wordt voor de duurste jeugdzorgtaken (verblijf) gewerkt met een solidariteitsbeginsel. Dit staat gezien de financiële tekorten echter wel onder druk, mogelijk wordt dit in 2019 al aangepast.
104	We hebben een combinatie van eigen kosten en solidariteit. Voor de WMO betalen wij onze eigen kosten, met uitzondering van het centrumgemeentebudget Beschermd wonen. Daarbij worden de kosten verdeeld o.b.v. het aantal inwoners. M.b.t. jeugdzorg zijn de gemeenten nog solidair op een aantal onderdelen (met name de zware jeugdzorg). Voor het overige betaalt iedere gemeente de eigen kosten. Participatiedeel: alleen eigen kosten.
105	De gemeente betaalt met een vertraging van 3 jaar de gerealiseerde kosten (via een 3-jaars gemiddelde).
106	Er is o.a. solidariteit in het kader van de gezamenlijke kosten Jeugdhulp. Onder andere kan hierbij gedacht worden aan het in stand houden van bepaalde gezamenlijke voorzieningen in de provincie.
107	Er is o.a. solidariteit in het kader van de gezamenlijke kosten Jeugdhulp. Onder andere kan hierbij gedacht worden aan het in stand houden van bepaalde gezamenlijke voorzieningen in de provincie.
108	Voor jeugd wordt enerzijds gezamenlijk ingekocht op Zuid-Limburgse schaal en risicovereeniging vindt plaats binnen de westelijke mijnstreek voor jeugdzorgplus en het landelijk transitie arrangement. Deze regeling loopt tot 2018 en wordt naar verwachting niet verlengd.
109	In 2018 geldt nog wel een vorm van kosten- en risicovereeniging (de solidariteitsnotitie) voor alle Jeugdzorgtaken, met uitzondering van de uitvoeringskosten van gemeenten. Voor 2019 is nog geen formeel besluit genomen in welke vorm en voor welke budgetten Jeugdhulp eventueel risicovereeniging zal plaatsvinden. De gemeenten hebben al wel naar elkaar uitgesproken om een vorm van solidariteit op te zetten. Het is nog onduidelijk of dit ook in financiële zin is.
110	Uitgangspunt is profijtbeginsel, maar in geval van een budgetafpraak met een aanbieder waarbij de aanbieder onderproductie draait en de regio het volledige budget moet betalen, worden de kosten van de onderproductie verevend tussen de regiogemeenten obv een vooraf afgesproken %-verdeling.
111	De kosten van regionale inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp worden verdeeld op basis van het zorggebruik van een gemeente berekend naar een gemiddeld zorggebruik over de afgelopen 3 jaren daarvoor. Er is geen sprake van onderlinge vereveningsafspraken.
112	De kosten van regionale inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp worden verdeeld op basis van het zorggebruik van een gemeente berekend naar een gemiddeld zorggebruik over de afgelopen 3 jaren daarvoor. Er is geen sprake van onderlinge vereveningsafspraken.
113	De kosten van regionale inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp worden verdeeld op basis van het zorggebruik van een gemeente berekend naar een gemiddeld zorggebruik over de afgelopen 3 jaren daarvoor. Er is geen sprake van onderlinge vereveningsafspraken.
114	Binnen Brabant Noordoost is er een kosten- en risicovereeniging voor de duurdere/risicovolle jeugdzorgtaken. Binnen Land van Cuijk is er deels volledige solidariteit en deels afrekening naar aantal jeugdigen in de zorg.
115	Binnen Brabant Noordoost is er een kosten- en risicovereeniging voor de duurdere/risicovolle jeugdzorgtaken. Binnen Land van Cuijk is er deels volledige solidariteit en deels afrekening naar aantal jeugdigen in de zorg.
116	Er vindt een vorm van kosten- en risicovereeniging plaats. Over de vorm en mate waarin dit zal gebeuren moet nog besluitvorming plaatsvinden.

Vraag 8.

Hoe zijn de afspraken tussen de samenwerkende gemeenten over kosten- en risicoverevening voor jeugdzorgtaken vastgelegd?

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ De afspraken zijn contractueel vastgelegd (ondertekende overeenkomst)	42	17%
■ De afspraken zijn in een gemeenschappelijke regeling vastgelegd	41	31%
■ De afspraken zijn niet juridisch afdwingbaar vastgelegd (bijvoorbeeld een bestuurlijke afspraak, collegebesluit, raadsbesluit)	67	52%
Totaal	130	

a. De afspraken zijn contractueel vastgelegd (ondertekende overeenkomst)

Vrijblijvende toelichting

- 1 Met SEZ, Veilig Thuis en Jeugdzorgplus aanbieders enerzijds en de gemeentes anderzijds zijn de contractafspraken wel vastgelegd.
- 2 Eind 2014 hebben de Groninger gemeenten de RIGG (Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten) opgericht. Formeel valt de RIGG onder de verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur (DB) van de Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid en Zorg (GR PG&Z).
- 3 In de DVO Eindhoven zijn deze afspraken vastgelegd.

b. De afspraken zijn in een gemeenschappelijke regeling vastgelegd

Vrijblijvende toelichting

- 4 Keuze B: De afspraken zijn in een gemeenschappelijke regeling vastgelegd.
- 5 In een financiële- of bijdrageverordening.
- 6 In de provincie Groningen geregeld via de RIGG. Alleen nog solidariteit voor de duurdere jeugdzorg.
- 7 Betreft de gemeenschappelijke regeling RIGG.
- 8 Betreft de gemeenschappelijke regeling RIGG.
- 9 De afspraken zijn vastgelegd in een bijdrageverordening.
- 10 Antwoord A en B. De afspraken zijn contractueel of in een gemeenschappelijke regeling (centrum gemeente) vastgelegd.
- 11 Antwoord a en b De afspraken zijn contractueel of in een gemeenschappelijke regeling (centrum gemeente) vastgelegd.

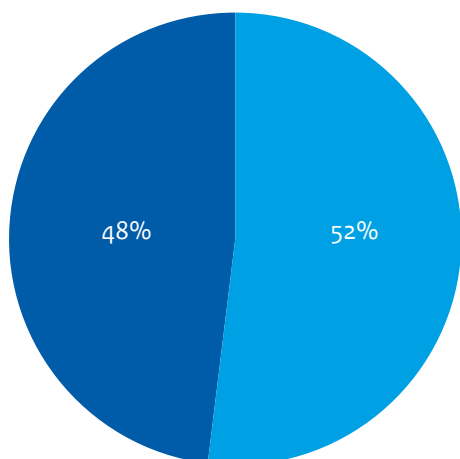
c. De afspraken zijn niet juridisch afdwingbaar vastgelegd (bijvoorbeeld een bestuurlijke afspraak, collegebesluit, raadsbesluit)

Vrijblijvende toelichting

12	JEUGD : antwoord B --; dit betreft dan in de jeugdregio Zuid interventieniveua 8, verblijf met bed. Daarnaast is er de bestuursovereenkomst tussen de 12 drentse gemeenten waarbij Hoogeveen optreedt als coördinerende gemeente. Dit betreft enkele zaken zoals bovenregionale zorg en enkele subsidies (oa Stichting Pleegwijzer).
13	JEUGD : Voor enkele provinciale zaken(Hoogeveen is hierbij de coördinerende gemeente) , zoals provinciale zorg en subsidies aan enkele instellingen is er een bestuursovereenkomst door de Drentse colleges ondertekend. Ten aanzien van solidariteit op interventieniveau 8 zijn de afspraken niet juridisch afdwingbaar vastgelegd, maar hebben de colleges zich eraan geconformeerd.
14	Indien sprake is van het delen of verevenen van kosten is dat meestal via een collegebesluit vastgelegd.
15	Geen.
16	De wijze van risicodeling is vastgelegd in een raadsvoorstel en raadsbesluit en hierop is in iedere gemeente een besluit genomen door de gemeenteraad.
17	Ik heb C geantwoord, omdat geen van de drie antwoorden voor ons geldt. Wij kopen alles zelf in en verevenen niet met andere gemeenten.
18	Vastgelegd in beleidskader.
19	Er is geen sprake van afspraken voor 2019.
20	Zie opmerking bij vraag 7. Voor 2019 zijn er (nog) geen afspraken gemaakt.
21	De DVO voor de verwerving van zorg en ondersteuning voor 2019 moet nog worden vastgesteld. De afspraken over de risicoverevening vanaf 2019 zijn vastgelegd in het inkoopbesluit dat elk college weliswaar in afstemming afzonderlijk heeft genomen.
22	Geen nadere toelichting noodzakelijk.
23	De duurdere en risicovolle jeugdzorgtaken (bijvoorbeeld verblijf, pleegzorg, Het Poortje) loopt via de solidariteitsprincipe van de RIGG.
24	De onder 7 genoemde afspraak is geconcretiseerd via een besluit B.O.S.D. (bestuurlijk overleg Sociaal Domein regio Flevoland).
25	Regionaal bestuurlijke afspraak die reeds vanaf 2015 wordt gehanteerd.
26	Collegebesluit.
27	De afspraken worden opgenomen in de regionale werkbegroting en regionale notities die door de samenwerkende colleges worden vastgesteld.
28	Heeze-Leende heeft met betrekking tot een deel van de regionale inkoop van zeer specialistische jeugdzorg de voorwaarde gesteld dat bij over- dan wel onderbenutting sprake dient te zijn van volledige regionale verevening. Na de gesprekken met de aanbieders over bevoorschotting, wijze van afrekening tussen gemeenten onderling en administratieve lastenvermindering volgt in december 2018 een separaat collegevoorstel met daarin de uitwerking van de afspraken. Indien er wijzigingen komen op de uitgangspunten rondom de hoogte van de budgetindicatie, bijvoorbeeld de indexering, worden deze hierin meegenomen. Ook de afspraken over de regionale verevening worden hierin meegenomen. Mochten deze afspraken leiden tot wijzigingen op voorliggende beslispunten dan worden deze ook hierin meegenomen.
29	In beleidsnota 347; en collegebesluiten.
30	Het betreft een (jaarlijks) bestuurlijk afspraak, waarmee de college's van de 9 gemeenten vooraf mee instemmen tezamen met regionale werkbegroting.
31	In het gezamenlijke overleg tussen de portefeuillehouders van de gemeenten die deelnemen aan de MGR wordt jaarlijks elk jaar een besluit genomen over de toepassing van deze systematiek. Ook wordt hier de verdeelsleutel voor het komende jaar bepaald.
32	Samenwerkingsverband binnen de gehele provincie Drenthe.
33	De afspraken worden vastgelegd in een regionaal overleg waar alle bestuurders m.b.t. het sociaal domein aanwezig zijn. Dit is echter geen formeel afdwingbaar besluit.

Vraag 9.

Zijn er over 2017 gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente samenwerkt op het gebied van één of meer van de 3 nieuwe decentralisaties die te kampen hadden met hogere uitgaven dan de rijksmiddelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld, na inzet van reserves?

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Ja	161	52%
■ Nee	146	48%
Totaal	307	

Keuze a toelichten.

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
1	Participatiewet /RWA [WSW-bedrijf]
2	Het betreft de Gemeenschappelijke regeling MGR Rijk van Nijmegen. We hevelen de middelen vanuit de integratie uitkering Participatie volledig over naar de MGR. Voor het onderdeel Sociale Werkvoorziening (SW deel) hebben we echter te maken met hogere uitgaven dan dat de Rijksmiddelen die hiervoor beschikbaar heeft gesteld. Ter financiering van dit tekort, heeft de gemeente Nijmegen in de begroting 2019-2022 aanvullende middelen beschikbaar gesteld, afkomstig uit de eigen saldireserve.
3	PARTICIPATIE: antwoord A : Alescon
4	PARTICIPATIE: antwoord A : Alescon en Reestmond (uittrekking per 1-1-2018)
5	Participatiewet - GR de Bevelanden afdeling Werk Inkomen en Zorg.
6	"Het Plein (inkomensvoorzieningen en re-integratie) heeft geen reserves. Delta (WSW) heeft een deel van het tekort over 2017 uit eigen reserves gedekt en de rest komt t.l.v. de gemeenten. De reserve is nu nul."
7	Sinds 2017 zijn de budgetten bij de gemeente ontschot. Als wordt teruggerekend naar de afzonderlijke decentralisaties in 2017 was het saldo op jeugd negatief (85k), en Wmo positief (116k).
8	Regionale Sociale Dienst Werk en Inkomen te Zeist, onderdeel participatiewet.
9	Het betreft de regionale samenwerking jeugd onder de vlag van Regio Hart van Brabant.
10	Op jeugd werkten we in 2017 samen binnen de Regio Noord Veluwe. Deze is per 1-1-2018 opgeheven. Er is ruimschoots meer uitgegeven dan de rijksmiddelen, er is geen regionale reserve.
11	Jeugd - GR Hart van Brabant onderdeel jeugdzorg.
12	Veilig Thuis (GGD).
13	Bij Participatiewet heeft deze gemeente te maken met een structureel tekort op sociale werkvoorziening van € 600.000. Dit komt voornamelijk doordat er minder mensen uitstromen dan waarmee het rijk rekening houdt.

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
14	Op het subdomein Participatie de GR Werkvoorzieningschap West-Brabant (WVS-groep) en de GR van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant.
15	de GR Delta voor uitvoering WSW.
16	Met name bij de Participatiewet GR Baanbrekers.
17	Bij Participatie geldt het solidariteitsbeginsel. Voor onze gemeente waren de kosten in 2017 groter dan Rijksbijdrage.
18	"GR WSW: Permar WS GR Jeugd en WMO: Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) sociaal domein centraal Gelderland"
19	"Keuze A: Ja De uitgaven voor Centrumregeling Jeugd (Den Bosch) waren in 2017 hoger dan de beschikbaar gestelde rijksmiddelen Jeugd 2017 (en voornamelijk veroorzaakt door het project Transformatie Jeugd)."
20	Uitvoering van de 3D-taken ligt voornamelijk bij de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK). Uitvoeringskosten worden verdeeld op basis van vooraf bepaalde verdeelsleutels. Programmakosten zijn gemeentelijke kosten Via bevoorschotting en afrekening vindt de besteding van programmakosten veelal wel via de GRSK plaats, maar wel toegerekend naar de individuele gemeenten.
21	Participatiewet --> Werkzaak Rivierenland.
22	Participatiewet.
23	"Participatie Gemeenschappelijke regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek Jeugdhulp Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden"
24	Er is een samenwerking op de subdomeinen Participatiewet (Presikhaafbedrijven) en Wmo/Jeugd (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling).
25	GR Jeugdhulp Rijnmond.
26	Jeugd: GR Jeugdhulp Rijnmond.
27	Binnen GR Werkzaak vindt uitvoering van de participatiewet plaats. De rijksbudgetten Buig zijn ontoerkeikend, reeds vele Jaren wordt er een beroep gedaan op de vangnetuitkering (voorheen MAU en IAU).
28	"GGD - Veilig Thuis Regio Rivierenland eindafrekening solidariteit"
29	Inkooporganisatie jeugdzorg Zeeland
30	Ja, de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein centraal Gelderland.
31	"Er is een gemeenschappelijke regeling voor de inkoop en specifiek voor jeugdzorg hebben we te maken met hogere uitgaven. Ook voor de sociale werkvoorziening hadden we een GR die te maken met meer uitgaven dan de beschikbare rijksmiddelen."
32	GR Jeugdhulp Rijnmond.
33	"Voor de Wmo is dit niet helemaal te zeggen. Een gedeelte van de taken nieuwe Wmo worden uitgevoerd door centrumgemeente Oss en een gedeelte in eigen beheer. Het is dus lastig te bepalen of centrumgemeente Oss tekort heeft t.o.v. de rijksmiddelen nieuwe Wmo. Het algemene beeld m.b.t. Wmo is dat er t.o.v. de totale Rijksmiddelen (oude+nieuwe Wmo) geen tekorten zijn. In de begroting/jaarrekening kunnen daarentegen toch tekorten op de Wmo producten ontstaan. Dit omdat gedurende jaren budgetverschuivingen van Wmo naar taakveld Jeugd hebben plaatsgevonden (ontschotting). Subdomein Jeugd: <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdzorgregio Noord Oost Brabant (16 gemeenten) met s-Hertogenbosch als centrumgemeente via een gesloten centrumregeling; • Gemeenten Land van Cuijk via een dienstverleningsovereenkomst waarbij de gemeente Cuijk de opdrachtnemer is."
34	"Ja, voor de Wmo is dit niet helemaal te zeggen. Een gedeelte van de taken nieuwe Wmo worden uitgevoerd door centrumgemeente Oss en een gedeelte in eigen beheer. Het is dus lastig te bepalen of centrumgemeente Oss tekort heeft t.o.v. de rijksmiddelen nieuwe Wmo. Het algemene beeld m.b.t. Wmo is dat er t.o.v. de totale Rijksmiddelen (oude+nieuwe Wmo) geen tekorten zijn. In de begroting/jaarrekening kunnen daarentegen toch tekorten op de Wmo producten ontstaan. Dit omdat gedurende jaren budgetverschuivingen van Wmo naar taakveld Jeugd hebben plaatsgevonden (ontschotting). Subdomein Jeugd: <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdzorgregio Noord Oost Brabant (16 gemeenten) met s-Hertogenbosch als centrumgemeente via een gesloten centrumregeling; • Gemeenten Land van Cuijk via een dienstverleningsovereenkomst waarbij de gemeente Cuijk de opdrachtnemer is."

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
35	"Ja, voor de Wmo is dit niet helemaal te zeggen. Een gedeelte van de taken nieuwe Wmo worden uitgevoerd door centrumgemeente Oss en een gedeelte in eigen beheer. Het is dus lastig te bepalen of centrumgemeente Oss tekort heeft t.o.v. de rijksmiddelen nieuwe Wmo. Het algemene beeld m.b.t. Wmo is dat er t.o.v. de totale Rijksmiddelen (oude+nieuwe Wmo) geen tekorten zijn. In de begroting/jaarrekening kunnen daarentegen toch tekorten op de Wmo producten ontstaan. Dit omdat gedurende jaren budgetverschuivingen van Wmo naar taakveld Jeugd hebben plaatsgevonden (ontschotting). Subdomein Jeugd: <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdzorgregio Noord Oost Brabant (16 gemeenten) met s-Hertogenbosch als centrumgemeente via een gesloten centrumregeling; • Gemeenten Land van Cuijk via een dienstverleningsovereenkomst waarbij de gemeente Cuijk de opdrachtnemer is."
36	Voor de uitvoering van de Wsw wordt gewerkt met een GR. De loonkosten van de Wswers vermeerderd met de overheadkosten van de GR overschreden de uitkering via de iu-sd. Dit kon tot en met 2017 nog opgevangen worden door inzet van de door de GR opgebouwde reserves. Met ingang van 2018 zal het tekort rechtstreeks vanuit de gemeentelijke begroting moeten worden opgevangen.
37	2017 is het laatste jaar dat de Wsw-uitvoering in GR verband heeft plaatsgevonden. De uitgaven waren hoger dan beschikbare rijksmiddelen. Vanaf 2018 geen decentralisatietaken meer in GR-verband.
38	"GGD Zeeland: Jeugdzorg GR Dethon: participatie (SW en reïntegratie) CZW (wmo)"
39	De deelnemende gemeenten verstrekken aan het WVS een bijdrage in het exploitatietekort.
40	Jeugd; GR Dienst Gezondheid en Jeugd (onderdeel Serviceorganisatie Jeugd)
41	Subdomein Jeugd, GR Dienst Gezondheid & Jeugd.
42	GR regio Haaglanden voor de jeugdhulp (H10).
43	<ul style="list-style-type: none"> • "GR Laborijn (uitvoering WSW); • GGD (Jeugd)"
44	"Dat geldt uitsluitend voor de jeugdzorg. Dit was ondergebracht bij de Regio Noord Veluwe. Het nadeel voor onze gemeente werd voor een groot deel veroorzaakt door de toen nog geldende solidariteit. Dit tekort kon opgevangen worden binnen de bestemmingsreserve Sociaal Domein. Vanaf 2018 is de uitvoering van de jeugdzorg ondergebracht bij een andere gemeenschappelijke regeling en geldt ook de solidariteit niet meer."
45	Gemeenschappelijke regeling H10 Inkoop bureau Haaglanden voor de jeugd.
46	"De rijksmiddelen m.b.t. de SW-gelden worden 1 op 1 doorgesluist naar de GR Werkzaak. Daarnaast dragen wij bij in de bedrijfsvoeringskosten. Hiervoor zit een tegemoetkoming in de algemene uitkering. Echter daarvan is niet meer te traceren of wij hier op tekort komen of op overhouden."
47	Enkele deelnemers binnen GR Inkoopbureau H10 hebben (met succes) aanspraak gemaakt op het fonds tekortgemeenten Jeugd en Wmo.
48	Voor de uitvoering van de Participatiewet werken we samen in de GR BBS. Voor de uitvoering van deze taken hebben we in 2017 meer geld moeten uitgeven dan dat er aan rijksmiddelen beschikbaar is gesteld.
49	"Centrum regeling jeugd verlengt met ingang van 2019 voor onbepaalde tijd voor regio zuid limburg. Idem centrum regeling WMO waarbij samenwerking op gebied van inkoop en mogelijk in toekomst tevens administratieve afhandeling voor maastricht-heuvelland".
50	GR regio Haaglanden voor de jeugdhulp (H10).
51	Voor de inkoop van specialistisch jeugdzorg wordt samengewerkt in H10-verband. Door harmonisatie van de tarieven en de roep om zwaardere zorg zijn de kosten van jeugdzorg aanzienlijk hoger uitgevallen.
52	"Jeugd en sociale werkvoorziening; <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerkingsovereenkomst inkoop sociaal domein Maastricht Heuvelland; • GR WOZL/GR WSP"
53	De gemeente Schiedam heeft de uitvoering van de drie decentralisaties neergelegd bij drie verschillende gemeenschappelijke regelingen: Stroomopwaarts (Participatiewet), ROGplus (WMO/Jeugd) en Jeugdhulp Rijnmond (Jeugd).
54	Participatiewet (wsw); GR Promen.
55	Ja, het betreft hier de GR Regionaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort (RWA). Naast het doorsluizen van de rijksmiddelen WSW is voor deze GR een aanvullende gemeentelijke bijdrage noodzakelijk om tot een sluitende begroting te kunnen komen.
56	"GR Dienst Gezondheid & Jeugd (SOJ) inzake Jeugdtaken; GR WIHW inzake de Participatiewet"

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
57	Op het subdomein Jeugd, de Bedrijfsvoeringsorganisatie jeugd overijssel (BVO).
58	Op het sub domein Jeugdzorg (Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland).
59	Participatiewet: Het re-integratiebedrijf voor de Midden Limburgse gemeenten.
60	Beschermd wonen, tekort tov Rijksbijdrage.
61	In Twente werken we samen aan het Jeugd en WMO binnen het OZJT (Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente) en VTT (Veilig Thuis Twente) Het OZJT en VTT zijn een onderdeel van de GR Regio Twente.
62	De BUIG-budgetten zijn afkomstig van het Rijk. In 2017 waren deze voor onze gemeente niet toereikend. Voor ontschotting was het tekort € 121.000, na ontschotting € 319.000. Dit tekort drukt vanzelfsprekend op de algemene reserve van de gemeente.
63	De bijdragen aan de GR voor jeugdzorg en de GR voor de WSW waren beiden hoger dan de rijksmiddelen.
64	Participatiewet, betreft de gemeenschappelijke regeling Werksaam West-Friesland.
65	Subdomein Participatiewet: Onze gemeente neemt samen met 8 andere gemeenten deel aan de gemeenschappelijke regeling De Friese Wouden. Deze gemeenschappelijk regeling neemt de personeelskosten voor de SW'ers voor haar rekening die werkzaam zijn in de NV Carparis. De bijdrage van het rijk voor deze personeelskosten is niet dekkend. De gemeenten dragen naar verhouding bij in de tekorten.
66	Subdomein Participatiewet: Onze gemeente neemt samen met 8 andere gemeenten deel aan de gemeenschappelijke regeling De Friese Wouden. Deze gemeenschappelijk regeling neemt de personeelskosten voor de SW'ers voor haar rekening die werkzaam zijn in de NV Carparis. De bijdrage van het rijk voor deze personeelskosten is niet dekkend. De gemeenten dragen naar verhouding bij in de tekorten.
67	Jeugd, Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR).
68	Jeugd.
69	De GR Jeugdhulp Rijnmond had in 2017 na inzet van reserves een tekort welke verhaald is op de deelnemers. Onze rijksbijdrage voor de jeugdzorg was ontoereikend ten opzichte van onze bijdrage aan de GR Jeugdhulp Rijnmond.
70	Participatiewet: de werkvoorzieningsschappen Synergon en Wedeka.
71	Voor de Jeugdzorg hebben we een regionale inkooporganisatie voor de Groninger gemeenten (RIGG). Deze organisatie is zelf geen GR; formeel valt de RIGG onder de verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid en Zorg (GR PG&Z).
72	WSW.
73	Voor Jeugdzorg waren de uitgaven hoger dan de beschikbare middelen.
74	Binnen de WSW (EMCO) is er sprake van een tekort. Dit tekort wordt betaald door de drie deelnemende gemeenten. Tekort wordt ten laste van de algemene middelen gebracht.
75	Voor Jeugd kennen we de RIGG en voor participatie Werkplein Fivelingo.
76	Participatiewet
77	"Subdomein Jeugd, waarbij de RIGG de inkopen doet en de administratieve afhandeling (en verrekeningen). Participatiewet (WSW): de GR Wedeka."
78	Jeugd. RSJ IJsselland. samenwerkingsverband met 11 regiogemeenten.
79	Tekorten zijn gedekt uit de reserve dus na inzet reserves geen tekort.
80	"Participatiewet RDWI Ja. De gelden voor de Participatiewet en de uitvoering daarvan zijn onder gebracht bij de GR Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug. De gemeente heeft extra gelden ingezet om participatie en uitstroom te realiseren."
81	Dit betreft het werkvoorzieningsschap Wedeka (participatie). De gemeente heeft een bijdrage in het exploitatietekort betaald.
82	Tekorten zijn gedekt uit de reserve dus na inzet reserves geen tekort.
83	Participatiewet. GR IJsselgemeenten.
84	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) als onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Regio Twente.
85	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) als onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Regio Twente.
86	De MGR rijk van Nijmegen voert naast het re-integratiedeel ook het SW-deel uit voor de regiogemeenten. De lasten voor de uitvoering van het SW-deel zijn hoger dan de rijksbijdragen Participatiewet.
87	Een aantal onderdelen van jeugdzorg zijn belegd bij het RDOG. Daarnaast heeft de gemeente een DVO afgesloten met de gemeente Gouda voor de inkoop van maatwerkvoorzieningen.

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
88	Ja, bij de Participatiewet is al jaren een GR van kracht.
89	Participatiewet door de IGSD , RSJ inkoop jeugd, NWGroep WSW.
90	Subdomein Participatiewet, Gemeenschappelijke Regeling Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (GR SZMH).
91	De Dienst Gezondheid en Jeugd (onderdeel Service organisatie Jeugdhulp) slaagt er niet in om de jeugdhulp uit te voeren binnen de rijksmiddelen en beschikt zelf niet over een dusdanige reservepositie om deze tekorten op te vangen.
92	"Wmo.
93	Hierbij gaat het om Soweco, actief in het kader van de WSW. De tekorten uit de BBV begroting van Soweco zijn opgenomen in de gemeentelijke begroting.
94	Betreft subdomein Jeugd en de GR Aankoopcentrale Almere (centrumgemeente)voor regionale taken.
95	RIGG, aangaande Jeugdhulp.
96	"GR- Fryslan West Gr- Dienst SoZaWe GR- Centrum regeling Leeuwarden Jeugd"
97	Participatie wordt uitgevoerd door Werksaam.
98	RIGG, aangaande Jeugdhulp.
99	Jeugd (Zorg in Natura) wordt uitgevoerd door de centrum gemeente Maastricht.
100	GR Jeugdhulp Rijnmond.
101	"GR Orionis v.w.b. de PW GR GGD Zeeland (onderdeel Inkoop jeugdhulp) v.w.b. de Jeugdwet".
102	"Centrumgemeente Maastricht: jeugdzorg sluitend met inzet van eigen middelen gemeente WOZL: Participatie (SW) sluitend met inzet eigen middelen gemeente".
103	Jeugdhulp, binnen de GR Jeugdhulp Rijnmond.
104	Er is een GR (RSJ) opgericht voor de Jeugdzorg die contractbeheer en facturatie op zich heeft genomen. De insteek is wel dat halverwege 2019 de gemeente zelf de facturatie gaat doen, waardoor de GR alleen nog een rol heeft voor contractbeheer (inkoop- een aanbesteding).
105	"Voor het onderdeel Veilig Thuis (Jeugdwet) wordt samengewerkt met de GGD. Hier was sprake van een tekort. Voor participatie wordt samengewerkt via de GR-en Halte Werk en WNK, maar er was geen sprake van een tekort. Voor BUIG was wel een tekort."
106	Betreft de GR JR Jeugd van de regio Rijnmond.
107	Ja.
108	Tekort op participatie. De uitvoering van participatie wordt gedaan door de GR MER.
109	Jeugd gemeenschappelijke regeling jeugdhulp rijnmond.
110	Jeugd.
111	
112	Ja, Gemeenschappelijke regeling Hart van West-Brabant.
113	Jeugdzorg, Participatie (wsw).
114	"Het betreft het subdomein Participatie. Concreet gaat het om ons SW-bedrijf (WVS). Jeugdhulp en Wmo zijn niet georganiseerd in een gemeenschappelijke regeling."
115	Voor de uitvoering van de Participatiewet neemt Helmond deel in de gemeenschappelijke regeling Senzer.
116	Jeugd en WMO kennen geen gemeenschappelijke regelingen waarbij er wordt samengewerkt. Participatiewet wel. Daar is een samenwerking amte GRWRE (Ergon).

a. Ja**# Gevraagde toelichting**

- 117 "Onze insteek (geldt ook breder in de regio) is dat GR'en zelf zo min mogelijk voorzieningen en reserves hebben, om stapeling bij de GR'en te voorkomen.
- Wmo:
Sociale Dienst Drechtsteden: in 2018 een tekort op de Wmo voorzieningen. Dat tekort wordt opgehaald bij de gemeenten en deels teruggebracht door verhoging eigen bijdragen
- Jeugd:
GR dienst gezondheid en jeugd / Serviceorganisatie Jeugd: in 2019 een tekort dat wordt opgehaald bij de gemeenten
- Participatiewet
Sociale Dienst Drechtsteden: binnen de begroting"
-
- 118 Op het gebied van de participatiewet WSW-deel heeft onze gemeenschappelijke regeling RWA te Amersfoort jaarlijks een tekort dat aangevuld wordt door gemeentelijke bijdragen.
-
- 119 "Onze belangrijkste WSW organisatie, de Westrom.
Hiervoor geldt dat er al jaren meer geld wordt verstrekt dan we van het Rijk krijgen en dit 'gat' wordt naar de toekomst toe vooralsnog alleen maar groter.
Deze tekorten worden via 'eigen middelen' opgevangen, er wordt geen gebruik gemaakt van bestemmingsreserves."
-
- 120 Op het gebied van Jeugd, beschermd wonen en mo/vo en regionale arbeidsmarkt is er een Friese centrumregeling. Het is een lichte vorm van GR. de domeinen jeugd en beschermd wonen zijn er tekorten.
-
- 121 Ja voor de wmo individuele begeleiding en dagbesteding en kortdurend verblijf.
-
- 122 Geldt voor Drechtwerk/Sociale Dienst Drechtsteden (Participatiewet) en Serviceorganisatie Jeugd (Jeugdwet). Gedurende het jaar vindt meermaals via het gebruikelijke planning- en controlinstrumentarium bijsturing plaats en is door de gemeente financieel geanticipeerd op (mogelijke) financiële tekorten (zie ook beantwoording volgende vragen).
-
- 123 Participatie; Sociaal Werkbedrijf WESTROM middels gemeenschappelijke regeling.
-
- 124 Jeugd, Centrumregeling Jeugdhulp Noord-Oost Brabant
-
- 125 Betreft domein Jeugd, inkoopbureau H10 (samenwerking van Haaglanden-gemeenten).
-
- 126 Het gaat hier om de Jeugdwet en een deel WMO. Voor deze middelen hebben wij inmiddels een beroep kunnen doen op het fonds tekortgemeenten. Het gaat om de GR DUOplus.
-
- 127 De jeugdhulp wordt voor Kampen grotendeels bekostigd via het Regionaal Serviceteam Jeugd. Dit regionaal samenwerkingsverband had in 2017 te kampen met tekorten, waardoor de deelnemende gemeenten extra moesten bijdragen.
-
- 128 Participatiewet, wsw-doelgroep, Soweco.
-
- 129 WVS (SW), participatiewet.
-
- 130 Er zijn regionale samenwerkingsverbanden (dus géén GR-en!) op het gebied van Jeugdhulp en Wmo. Op beide terreinen was er regionaal gezien een tekort wat door de deelnemende gemeenten is opgevangen.
-
- 131 Zowel Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland (onderdeel van GR GGD Zeeland) als GR SWVO had te kampen met hogere uitgaven. De IJZ voert de taken op het gebied van de Jeugdwet uit. SWVO de taken in het kader van de Wmo 2015 (begeleiding).
-
- 132 Jeugd, Inkoopbureau Jeugd Zeeland
-
- 133 Op gebied van uitvoering jeugdwet en participatiewet. Dit had te maken met het toch niet realiseren van de doelstellingen (afbouw bedrijfsvoering na uitstroom uit uitkering) en het niet helemaal in-control zijn.
-
- 134 Voor jeugd en Wmo wordt samengewerkt in de GR Peelgemeenten. De GR heeft geen eigen reserves. Kosten voor Wmo en Jeugd worden per gemeente voor hun eigen aandeel met de gemeente verrekend. In 2017 waren de kosten hoger dan begroot en zijn deze extra kosten gedekt uit de gemeentelijke reserve.
-
- 135 "Jeugd, inkooporganisatie GGD
WMO, begeleiding SWVO (Samenwerkingsverband Oosterschelderegio)
Participatiewet, Gemeenschappelijke Regeling de Bevelanden (Werk Inkomen Zorg)"
-
- 136 Participatiewet De GR Alescon (WSW) heeft een tekort.
-
- 137 Ja, dit is vooral bij de participatiewet, specifiek WSW, van toepassing. Wij ramen in onze begroting een extra budget om de geraamde tekorten van de WSW bedrijven op te vangen.
-
- 138 "ij de GR Vixia is dit aan de orde. (Sociale werkvoorziening).
Daarnaast is er sprake van hogere uitgaven bij Jeugd in relatie tot de baten, maar hier is geen GR. (Wel een centrum-regeling constructie)"

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
139	Jeugd, GR Jeugdhulp Rijnmond.
140	In het kader van participatiewet werkt gemeente Waalre samen in de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWE).
141	Participatiewet. WIL.
142	Jeugd.
143	De GR Baanbrekers is een rechtspersoon waarin de gemeenten Waalwijk, Heusden en Loon op Zand participeren. Baanbrekers voert o.a. voor deze gemeenten de participatiewet uit. De drie gemeenten dragen bij in tekorten van de gemeenschappelijke regeling, zo nodig ook uit eigen middelen. In 2017 deed deze situatie zich voor. In 2018 heeft Baanbrekers gereorganiseerd, versoberd en bespaard op eigen apparaat. Naar het zich laat aanzien (op basis van de begroting 2019 van Baanbrekers) zal bijdrage uit eigen gemeentelijke middelen vanaf 2019 niet meer nodig zijn.
144	Dat gaat om Jeugdzorg.
145	De uitvoering van de jeugdhulp is belegd binnen de GR Hart van Brabant. Het verstrekken van PGB Jeugdhulp valt hier buiten.
146	GR Hart van Brabant voor jeugd.
147	Participatie.
148	Jeugdzorg Sociaal Domein Fryslan.
149	"Jeugd --> GR GGD. Participatiewet --> GR Orionis Walcheren."
150	"Participatiewet. GR Werkvoorzieningschap Westelijk Noord-Brabant."
151	Betreft GR dienst Sociale zaken en werkgelegenheid Noordwest Friesland, GR Fryslân West / Empatec (sociale werkvoorziening) en GR Sociaal Domein Fryslân (centrumregeling).
152	WSW GR SW Fryslan.
153	Het betreft hier het subdomein Jeugd, de GR betreft de GGD.
154	De GR waarmee we samenwerken op het gebied van de WSW (NLW) vertoont exploitatietekorten die door de gemeenten moeten worden aangevuld.
155	Tekorten jeugd en participatie.
156	"De 20 Friese gemeenten werken voor het subdomein Jeugd samen binnen Sociaal Domein Fryslân (SDF). Deze organisatie voert daarnaast ook nog een aantal centrumregelingen uit, zoals bijv. Beschermd Wonen. In 2017 waren de uitgaven voor Beschermd Wonen en voor Jeugd hoger dan de beschikbaar gestelde rijksmiddelen."
157	Centrumregeling verwerving jeugdhulp regio Zuid Limburg 2019.
158	Participatiewet uitgevoerd door RSD Kromme Rijn Heuvelrug.
159	Jeugdzorg RSJ IJsselland.
160	voor de jeugdhulp wordt geparticipeerd in de Centrumregeling Maastricht. In 2017 waren de uitgaven hoger dan de rijksmiddelen (€ 98.000). Dit tekort is gedekt uit het saldo van de jaarrekening 2017. Daarnaast waren ook de uitgaven inzake de Participatie hoger dan de rijksmiddelen (€ 18.000). Dit tekort is opgevangen binnen de gemeenschappelijke regeling Kompas doordat andere onderdelen positiever uitpakten.
161	De jeugdzorg is deels op Zuid Limburgse schaal georganiseerd.

b. Nee

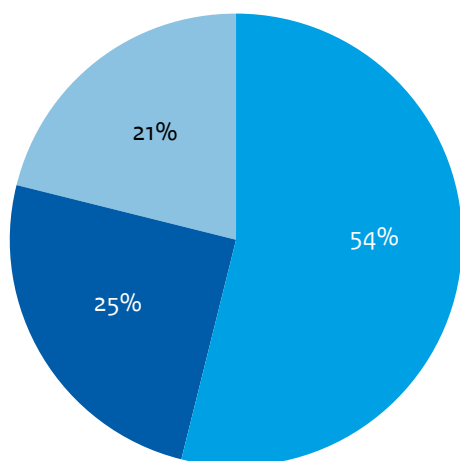
#	Vrijblijvende toelichting
162	De gemeente Heerde voert de decentralisatietaken deels zelfstandig en deels in regioverband uit; hiervoor is echter geen GR opgericht.
163	geen.
164	Alleen deel participatiewet in GR (Laborijn). Tekort op Buig, maar geen decentralisatie.
165	"Voor de onderdelen Wmo, Participatiewet en backoffice Jeugd werken we samen met de GRSK (de uitvoering van front office-taken vindt plaats op basis van contracten, niet via GR). Voor Jeugd en Wmo hebben we in 2017 een fors tekort gehad ten opzichte van de rijksmiddelen, namelijk afgerond € 844.000 (berekening tekort fonds gemeenten over 2017)."
166	We hebben een Gr voor participatie, maar die heeft enkel financiële voordelen opgeleverd.
167	Gemeenschappelijke regelingen hadden te maken met financiële tekorten. Maar na inzet van de reserves uit 2015 niet meer.
168	Er is geen sprake van een GR, wel worden met name bij Jeugdzorg tekorten verwacht.
169	Zie vraag 7. Samenwerking betreft inkoop.
170	De begroting van Bescherming en opvang (beschermd wonen) waarvoor centrumgemeente Hilversum de integratie-uitkering ontvangt, is ondergebracht bij de GR de Regio G&V.
171	"Voor participatie (uitvoering WSW) heeft de Gemeenschappelijk Regeling te maken met hogere uitgaven dan de rijksmiddelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld. Door inzet van de reserve van de GR is voorkomen dat Rhenen een extra bijdrage moet doen."
172	"Uitvoering WSW-taak is regionaal belegd bij de Gemeenschappelijke regeling Paswerk. De rijksbijdrage WSW per SE is (zoals bekend) lager dan de werkelijke lasten WSW per SE. Op begrotingsbasis is er hierdoor een tekort op de GR Paswerk Door het goede operationele resultaat 2017 van Paswerk is er in 2017 een klein positief resultaat gerealiseerd."
173	"Uitvoering WSW-taak is regionaal belegd bij de Gemeenschappelijke regeling Paswerk. De rijksbijdrage WSW per SE is (zoals bekend) lager dan de werkelijke lasten WSW per SE. Op begrotingsbasis is er hierdoor een tekort op de GR Paswerk Door het goede operationele resultaat 2017 van Paswerk is er in 2017 een klein positief resultaat gerealiseerd."
174	Geen tekort ná inzet van reserve Sociaal Domein.
175	Er is een OZJT als bestuurscie van de regio Twente tbv de organisatie van regionale inkoop en contractmanagement.
176	"Niet via GRs binnen sociaal domein. Opm. De vraag gaat over 2017, moet dat niet 2018 zijn?"
177	Onze tekorten liggen niet specifiek bij gemeenschappelijke regelingen.
178	"Nee, GR Fryslân West had in 2017 nog voldoende reserves om de hogere uitgaven te dekken. De eventuele extra uitgaven bij de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noordwest Fryslân konden door de gemeenten zelf opvangen worden via de reserves die hiervoor waren gevormd. Het jaar 2017 was voor de herindeling. De gemeente Menameradiel heeft de reserve van het sociaal domein volledig moeten aanspreken. Het Bildt had geen reserve en heeft dit ten laste van de algemene reserve verwerkt. De gemeente Franekeradeel heeft de extra middelen volledig met de reserve op kunnen vangen. Deze reserve is opgebouwd uit middelen die overgebleven zijn uit 2015-2017. Met GR Fryslân West werkt de gemeente samen op het subdomein Participatiewet. Met De Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noordwest Fryslân werkt de gemeente samen op de drie subdomeinen."
179	Tekorten zijn gedekt uit de reserve dus na inzet reserves geen tekort
180	De kosten van uitvoering van de WSW waren hoger dan de Rijksbijdrage, maar is gedekt door een uitname aan de reserve.
181	<ul style="list-style-type: none">• "Voor wat betreft de jeugdzorg werken we samen binnen de inkooporganisatie jeugdzorg Zeeland welke organisatorisch ondergebracht is bij de GR GGD;• Voor wat betreft toegang WMO en jeugd werken we via een gastgemeenteconstructie samen met andere gemeenten in Porthos."
182	In 2017 was nog sprake van een GR voor de uitvoering van de WSW. De Rijksvergoeding was hiervoor ontoereikend.
183	Wij werken wel samen voor de uitvoering van de participatiewet, maar deze hoeft haar reserves in 2017 niet in te zetten.
184	
185	WMO en jeugd in eigen uitvoer. Participatiewet deel WSW bij Noorderkwartier. Deze organisatie heeft geen tekorten.
186	Geen sprake van een gemeenschappelijke regeling. Regio West-Brabant Oost werkt samen op basis van een dienstverlenings-overeenkomst.
187	Dit heeft betrekking op Ergon. Dit is het uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningschap Regio Eindhoven. Ergon voert taken uit op het gebied van de WSW, loonkostensubsidies en participatie.

b. Nee

#	Vrijblijvende toelichting
188	Vraagstelling is wat onduidelijk. De GR die belast is met de uitvoering van de WSW heeft geen verlies geleden. Echter wij verstrekken wel een bijdrage in de exploitatie ten behoeve van de infrastructuur naast de middelen die er vanuit het rijk voor de WSW beschikbaar zijn.
189	Er zijn geen reserves bij gemeenschappelijke regelingen. De afrekening vind plaats in het jaarrekening traject waardoor er voor de GR geen tekorten zijn.
190	Toelichting antwoord b: Nee. De deelnemende gemeenten betalen o.b.v. profijtbeginsel hun deel van de kosten, onafhankelijk van beschikbaar budget (zie antwoord vraag 7).
191	Samenwerking jeugdhulp, waar sprake is van kostenoverschrijding, is vastgelegd in de vorm van een DVO en niet op basis van een GR.
192	"Samen met 6 andere gemeenten nemen we deel aan de ""Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg Noord"". Deze MGR voert op alle drie de decentralisaties werkzaamheden uit voor de gemeenten waarbij op dit moment de werkzaamheden voor Jeugdzorg en WMO (nieuwe taken) het meest arbeidsintensief zijn. De inkomsten van de MGR bestaan enkel uit de bijdrages van de deelnemende gemeenten. Die betalen o.b.v. een vooraf afgesproken verdeelsleutel per kwartaal een voorschot aan de MGR. De werkelijke kosten voor de taken die via de MGR worden uitgevoerd (o.a. Jeugdbescherming, Jeugdreclassering, Jeugdzorgplus, Veilig thuis, Crisiszorg en Crisisdienst) worden volledig over de deelnemende gemeentes verdeeld op basis van deze afgesproken verdeelsleutel. De MGR heeft daarom nooit een rekeningtekort of rekeningoverschot. Aan het eind van het jaar vind afrekening met de deelnemende gemeentes plaats. De bijdrage die wij als gemeente aan de MGR betalen voor o.a. uitvoering van jeugdzorgtaken is een onderdeel van het totaal geraamde budget voor de kosten van jeugdzorg. De totale kosten voor jeugdzorgtaken zijn voor onze gemeente fors hoger dan de rijkmiddelen die we hiervoor ontvangen. De MGR ontvangt zelf geen middelen rechtstreeks vanuit het Rijk of de provincie."
193	Wij werken niet in GR's.
194	n.v.t.
195	n.v.t.
196	n.v.t.

Vraag 10.

Kwantificeert uw gemeente de afzonderlijke decentralisatierisico's? Zo ja, de twee grootste decentralisatierisico's vermelden onder toelichting.

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Ja	166	54%
■ Nee, onze gemeente benoemt de afzonderlijke decentralisatierisico's wel maar voor de bepaling van het benodigde weerstandscapaciteit wordt een andere werkwijze gehanteerd (bijv. uitgaan van een bepaald % van de begrotingsomvang)	77	25%
■ Anders	64	21%
Totaal	307	

Keuze a, b of c toelichten.

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
1	de kosten jeugd zijn hoger dan begroot, reserve sociaal domein is leeg; oplopen wachtlijst WMO, Jeugd als gevolg van o.a. complexere aanvragen.
2	Jeugdverplichtingen & toename van zorgcliënten
3	<ul style="list-style-type: none"> • Volumegroei Jeugd (LVB en Jeugdzorg met verblijf). • Wmo: de kanteling, afschaling naar lichtere vormen van zorg, heeft meer tijd nodig.
4	Wmo en Participatie.
5	Jeugdhulp. Participatie en Wmo alleen als een risico ontstaat dat afwijkt van de normale risico's van een open einde regeling.
6	Kosten in de jeugdzorg is het belangrijkste risico.
7	Ja, de risico's worden benoemd per decentralisatie.
8	Toename van het gebruik in combinatie met prijsstijgingen voor zowel WMO en Jeugd. Bij WMO wordt dit in het bijzonder voorzien vanwege de invoering van het abonnenetstarief.
9	<ul style="list-style-type: none"> • Inzet van overbodige en dure zorg- en ondersteuningsproducten. • Geen invloed op externe verwijzers.
10	<p>Jeugd: de toegang wordt niet bepaald onder regie van de gemeente maar bijvoorbeeld ook door huisartsen en openbaar ministerie. Daardoor bestaat de kans dat anderssoortige (en vaak duurdere) voorzieningen worden geïndiceerd € 350.000</p> <p>Jeugd: de vraag naar jeugd is groter dan verwacht € 150.000.</p> <p>Wmo: de vraag naar voorzieningen Wmo is groter dan verwacht € 60.000.</p> <p>Participatie: door korting op participatiebudgetten is er onvoldoende geld voor ondersteuning en re-integratie-activiteiten. Er is te weinig budget om bepaalde doelgroepen te helpen € 50.000.</p> <p>Participatie: exponentiële toename van het aantal gegronde uitkeringsaanvragen (o.a. a.g.v. stathouders). De gemeente zal mogelijk zelf moeten aanvullen op de rijksbijdrage € 20.000.</p>

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
11	<ul style="list-style-type: none"> • De autonome groei van specialistische jeugdhulp neemt niet af. Een groeiend aantal jeugdigen maakt gebruik van jeugdhulp c.q. de complexiteit (zorgzwaarte) per jeugdige wordt groter. • De voorgestelde maatregelen om de zorgkosten te beheersen en in lijn te laten komen met de beschikbare middelen in de begroting worden minder snel uitgevoerd. • In 2019 wordt het abonnementstarief van maximaal €17,50 per vier weken voor de eigen bijdrage aan Wmo-voorzieningen ingevoerd. De verwachting is dat deze wijziging een aanzuigende werking op Wmo-voorzieningen zoals hulp bij het huishouden en hulpmiddelen zal hebben. <p>Met ingang van 2020 wordt de algemene reserve sociaal samengevoegd met de algemene reserve.</p>
12	Jeugd maatwerkvoorzieningen en BUIG uitkering.
13	Voor jeugd is er een groot decentralisatierisico.
14	Risico dat gemeente uitvoering jeugd moet aanpassen a.g.v. jurisprudentie (zie jaarrekening 2017).
15	Indicaties Jeugdzorg, Wmo: Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.
16	Participatie en Jeugd worden financieel gezien als grootste risico's beschouwd.
17	Toename van zorgkosten door meer aanvragen. Toename van administratieve kosten (uitbreiding wijkteams, veilig thuis, backoffice, contractmanagement ed.
18	Onvoldoende budget om het benodigde aanbod te kunnen realiseren is als risico benoemd in de paragraaf weerstandsvermogen. (WMO en Jeugd).
19	Permar. Wsw lokale opbouw. Diverse openeinderegelingen, inclusief risico's sociaal domein.
20	Keuze A: Ja. Alle 3 de sub-domeinen (Jeugd, Wmo en Pwet) zijn in de risicoparagraaf opgenomen. => zie: https://programmabegroting2019.uden.nl/data/downloadables/7/3/4/1/risico-inventarisatie_2019.pdf
21	De verwachte (autonome) ontwikkelingen van de vraag naar de open einde regelingen is ondergebracht in het weerstandsvermogen. Het verwachte risico ten aanzien van de continuïteit van de verbonden partij die de Sociale Werkvoorziening voor een deel uitvoert zijn ondergebracht in het weerstandsvermogen.
22	1. Tekorten op de jeugdzorg. 2. Tekorten op bijstandsuitkeringen (valt niet onder IUSD).
23	Jeugdzorg en WMO. De belangrijkste financiële risico's zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende budget om benodigde zorgaanbod te realiseren. Benodigde zorginnovatie – met behoud van kwaliteit en voldoende aanbod – die nodig is om efficiencykorting van het Rijk te halen, wordt niet gerealiseerd of blijkt niet mogelijk; • Grotere zorgvraag dan waarmee rekening is gehouden; • Herverdeeleffect objectief verdeelmodel; • Invoering WMO-abonnementstarief. Crisisplaatsingen jeugd . Beheersmaatregel: (Boven)regionale contractering voor de zorgaanbieders; Ontwikkeling zorginnovatie; Aanpassing beleidsuitgangspunten. Benodigd weerstandscapaciteit: € 1.000.000
24	Zowel jeugd als wmo zijn open einde regelingen. Rijksaanpassingen van beleid (inclusief herverdeeleffecten algemene uitkering) kunnen negatief uitwerken.
25	A1. Zorgplicht van de gemeenten versus een vast budget vanuit het Rijk A2. Binnen coalitieakkoord is afgesproken dat het streven is het sociaal domein budgettair neutraal uit te voeren wat heeft geleid tot een aanzienlijke taakstelling in de meerjarenbegroting.

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
26	Bij de bepaling van het risicoprofiel worden de gemeentelijke risico's integraal in kaart gebracht. Daarbij wordt een kans en een financieel risico toegekend. De twee belangrijkste decentralisatierisico's zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet: Hogere lasten dan begroot omdat het aantal uitkeringsgerechtigden sterker stijgt dan verwacht en/of de inkomsten van het Rijk tegenvallen. • Uitvoeringskosten op de nieuwe taken vanuit de decentralisaties : Toenemende vraag.
27	WMO + BUIG
28	Tekorten op rijksbudgetten Wmo 2015 en Jeugd door ontoereikende budgetten en het open-einde karakter van de regelingen.
29	<ul style="list-style-type: none"> • Open einderegelingen (met name: de informatievoorziening door svb en zorgaanbieders vraagt om verbetering); • Verbonden partijen.
30	Het risico op het gebied van de decentralisaties zijn in een afzonderlijke risico-analyse becijferd.
31	De onderdelen worden apart meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.
32	Wmo, BUIG en 3D algemeen.
33	De risico's worden gekwantificeerd en als budget opgenomen in de begroting of opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen als totaalbedrag. Het grootste risico is de specialistische jeugdzorg (inkoop via centrumgemeente Den Bosch). Hierna is het risico op dure woningaanpassingen in het kader van de Wmo ook groot.
34	De risico's worden gekwantificeerd en als budget opgenomen in de begroting of opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen als totaalbedrag. Het grootste risico is de specialistische jeugdzorg (inkoop via centrumgemeente Den Bosch). Hierna is het risico op dure woningaanpassingen in het kader van de Wmo ook groot.
35	De risico's worden gekwantificeerd en als budget opgenomen in de begroting of opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen als totaalbedrag. Het grootste risico is de specialistische jeugdzorg (inkoop via centrumgemeente Den Bosch). Hierna is het risico op dure woningaanpassingen in het kader van de Wmo ook groot.
36	Uitschieters in kosten i.v.m. schaalgrootte gemeente . stijging van kosten bij ambulante hulp Jeugdwet.
37	<ol style="list-style-type: none"> 1. Open einde regeling Wmo, dus financieel niet in de hand te houden. 2. Open einde regeling jeugd, dus niet in de hand te houden.
38	De decentralisatierisico's zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen van begroting en jaarrekening waarbij is ingeschat wat de maximale financiële schade zou kunnen zijn. Deze risico's worden meegenomen met alle andere geïventariseerde risico's en afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit. De twee grootste risico's: "Onvoldoende budget om zorgaanbod te realiseren" en "De eigen bijdrage van de gemeente met betrekking tot de participatiewet is moeilijk in te schatten door de open einde regeling."
39	<ul style="list-style-type: none"> • Toename beroep op uitkeringen, kans: 50%, Max risico: € 1.000.000. • Begrotingstekorten gemeenschappelijke regelingen (w.o. Dethon), kans: 70%, max risico: € 750.000; • Toenemende vraag naar en complexiteit hulpverlening, kans: 70%, max risico: € 500.000; • Openeinde karakter van regelingen in het kader van het sociaal domein, kans: 50%, max risico: € 500.000.
40	Jeugdzorg Budgetoverschrijding. Wmo verlagen abonnementstarief aanzuigende werking op de voorzieningen.
41	In 2017 zijn door de gemeenteraad een 17 tal bezuinigingsmaatregelen vastgesteld die op termijn het tekort ten opzichte van de rijksbijdrage volledig moeten dekken. In de begroting 2019 is dit bedrag (éénmalig) bijgesteld. Er resteert een taakstelling van ca. € 1 mln. voor 2022 ev. Er blijft een risico bestaan dat de maatregelen niet of niet voldoende worden gerealiseerd. Het reëel risico schatten wij momenteel in op ca. € 0,5 mln.
42	Maatwerk Jeugd. Participatie.
43	De 2 grootste risico's van de decentralisatie zien wij in het niet tijdig (voldoende) effect krijgen van de transformatie en het ontvangen van onvoldoende rijksmiddelen om alle taken uit te voeren en de transformatie vorm te geven.
44	Gevolg van wijziging eigen risico: 54.000. Open einde regeling: 30.000.

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
45	<p>1. BUIG: De rijksbijdrage BUIG is verlaagd, terwijl het aantal bijstandsgerechtigden niet significant afneemt. Daardoor ontstaat mogelijk een tekort op dit budget (2019: € 2,3 mln.; 2018 € 1,3 mln.). Aangezien dit probleem bij vrijwel alle gemeenten speelt, bestaat de mogelijkheid dat het Rijk extra middelen ter beschikking gaat stellen. De gemeente heeft als doelstelling om het bijstandsbestand niet meer te laten groeien dan het landelijk gemiddelde. Om dit doel te realiseren is tot eind 2018 de Taskforce Participatie actief.</p> <p>2. Sociaal domein: Het gaat hier voor 2019 om een risico van € 3,5 mln. (2018: € 2,7 mln.) veroorzaakt door groei zorgkosten in combinatie met teruglopende rijksbijdragen (begeleiding/dagbesteding volwassenen, beschermd wonen, jeugdhulp). Uitvoeringskosten zijn hierin niet meegenomen. Om meer inzicht te krijgen op de stijgende vraag én de beïnvloedingsmogelijkheden om zorgkosten te beheersen, is gestart met de uitvoering van een Actieplan Sociaal domein (WMO, jeugdhulp, participatie). De tussentijdse uitkomsten hiervan zullen telkens worden gebruikt voor een actualisatie van de risico's bij de kadernota en de programmabegroting.</p>
46	Risico's uit de decentralisaties, die via de betrokken gemeenschappelijke regelingen lopen, worden meegenomen in ons risicoprofiel. De grootste risico's betreffen de Jeugdhulp (€ 3,3 miljoen) en de WMO (€ 1,3 miljoen).
47	In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de risico's jeugd en wmo gekwantificeerd. Een minimum en maximumbedrag.
48	10% van het rijksbudget 2015.
49	Jeugd, Participatie en WMO ontwikkeling. Indien de transformatie niet leidt tot lagere uitgaven in deze onderdelen zorgt dit voor een continuatie van de tekorten. Als gevolg hiervan lopen we een bestuurlijk en financieel risico. Dit risico is gekwantificeerd als een hoog risico.
50	Kostenontwikkeling Jeugd (incl Personeelskosten), Beschermd Wonen.
51	<p>Zie ook het meegestuurde memo aan de raad over de te nemen maatregelen in het Sociaal Domein. Het grootste risico bij WMO zit in de invoering van het abonnementstarief. We verwachten daardoor een forse toename van het aantal aanvragen.</p> <p>Het grootste risico bij Jeugdhulp is dat er nog altijd te weinig grip is op de factoren die tot de toegenomen kosten hebben geleid. Tegelijkertijd mag niet onvermeld blijven dat het Rijk ook de geldkraan steeds verder heeft dichtgedraaid. Wij zullen actief gaan werken aan de maatregelen zoals genoemd in het raadsmemo.</p>
52	De Jeugdzorg en Participatie zijn de grootste risico's.
53	Als eerste risico wordt verwezen naar de open einderegelingen. Als tweede wordt het nieuwe WMO abonnementstarief genoemd.
54	De risico's in het Sociaal Domein worden separaat benoemd.
55	<p>Jeugd: 50%/max € 7 mln.</p> <p>WMO: 50%/ max € 750.000.</p>
56	Open einde regelingen Jeugd en Wmo. BUIG, Wsw en re integratie.
57	Allen risico's in het Sociaal Domein worden separaat benoemd.
58	Alle risico's van het Sociaal Domein worden separaat opgenomen.
59	Alle risico's binnen het Sociaal Domein zijn apart benoemd.
60	1 risico opgenomen: aanspraken Wmo, risico € 62.500.
61	De 2 grootste decentralisatierisico's zijn de ontwikkelingen binnen de Jeugdzorg en de herstructurering van het SW-bedrijf.
62	Effect aanzuigende werking Wmo als gevolg van invoering abonnementstarief (risico € 1.000.000). Open-einde regeling Wmo (risico € 500.000).
63	<p>1. De besluitvorming vindt mede plaats op basis van verkeerde indicatieve aannames, maximaal risico € 1.000.000, kans 30%.</p> <p>2. Hulpverleners krijgen privé-gegevens onder ogen, maximaal financieel risico € 500.000, kans 30%.</p>
64	De tekorten op het onderdeel Jeugd heeft de gemeente opgenomen in haar paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.
65	<p>1. De transformatie komt maar moeizaam op gang en daarmee loopt de kostenontwikkeling van de zorg uit de pas (in negatieve zin) met de budgettaire ontwikkeling (ontwikkeling integratie-uitkering sociaal domein).</p> <p>2. Sturing op de transformatie oftewel, hoe kunnen we echt interveniëren in het afschalen van de duurdere vormen van zorg (residentieel) naar goedkopere vormen van zorg (ambulante en in de eigen leefomgeving).</p> <p>3. Politieke keuze voor zorgcontinuïteit versus budget.</p>
66	<ul style="list-style-type: none"> • WMO: uitspraak Centrale Raad van Beroep Huishoudelijke ondersteuning. • Jeugdhulp: het risico dat we voor de inkoop ten behoeve van de Capelse jeugdigen niet uitkomen met onze geraamde budgetten.

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
67	<p>1. Onvoldoende “transformatie” binnen het zorgdomein om de toenemende zorgvraag binnen de budgetten op te kunnen vangen;</p> <p>2. Afhankelijkheid van rijksinkomsten; het is lastig om hier tijdig op te anticiperen;</p> <p>3. Open einde regeling voor wat betreft externe verwijzingen.</p>
68	Wij kwantificeren de risico's op Jeugdzorg en WMO los van de participatie.
69	<p>1. Jeugdhulp - de toegang (aanzuigende werking). Het risico dat er meer cliënten worden doorverwezen omdat de gemeentelijke Toegang laagdrempelig is en dicht op de cliënten zit;</p> <p>2. BUIG - budget. Het risico dat de baten en lasten die begroot zijn voor de BUIG ten nadele van de gemeente worden bijgesteld door het rijk.</p>
70	Participatiewet en Jeugd.
71	Jeugd. WMO.
72	<ul style="list-style-type: none"> • De vraag naar (kosten van) zorg/ondersteuning overstijgt het budget (WMO, Jeugd); • De ISD heeft geen eigen middelen om risico's die opgenomen zijn in het eigen risicoprofiel op te vangen.
73	2 grootste risico's is stijging volume en stijging prijs.
74	De risico's van de decentralisatie worden gekwantificeerd in de berekening van het weerstandsvermogen en de bufferreserve. Als twee grootste risico's zijn benoemd financiële overschrijdingen bij de jeugdhulp essentiële zorg en WMO lichtverstandelijke beperking 18+.
75	Open einde regeling (vooral jeugdhulp) en bijdrage in het exploitatietekort Wedeka. Dit is toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing begroting 2019.
76	<p>Er zijn een aantal risico's die kwantificeerbaar zijn zoals risico's als de onvoldoende beheersbaarheid van kosten door externe verwijzingen in de jeugdhulp.</p> <p>Daarnaast zijn er risico die lastiger kwantificeerbaar zijn, maar essentieel om te onderkennen:</p> <p>WMO en Jeugdhulp - aanpassing verdeelmodel woonplaatsbeginsel.</p> <p>Met het nieuwe woonplaatsbeginsel verdwijnt de bijzondere positionering van kinderen met een voogdijmaatregel en 18+ers. In plaats van de verantwoordelijke gemeente te bepalen aan de hand van de woonplaats van de gezaghebbende ouder is (en blijft) de laatste gemeente verantwoordelijk waar het kind voorafgaand aan een plaatsing voor jeugdhulp met verblijf verbleef. Deze verantwoordelijkheid blijft duren, zolang een kind (onafgebroken) in instellingen voor jeugdhulp met verblijf, gezinshuizen of pleegzorg verblijft. De eerste berekening van dit principe laat zien dat Enschede relatief veel jeugdigen heeft verwezen naar verblijfsinstellingen, per saldo ontstaat een nadeel (cijfers 2016) van ongeveer -1,7 miljoen euro.</p> <p>Systematiek rijksbekostiging SW</p> <p>In het verdeelmodel van de SW wordt het vooraf vastgestelde macrobudget over de gemeenten verdeeld op basis van aantallen SW-medewerkers. Daarbij doet zich het risico voor dat een lager landelijk SW-verloop zal leiden tot een lagere subsidie per SW-medewerker en daarmee tot hogere tekorten voor de gemeenten. In de meicirculaire van 2017 deed dit risico zich voor en leidde tot een knelpunt bij de SW. In 2018 is het landelijke verloop weer omhoog bijgesteld, met als gevolg dat er vanaf 2020 structureel 1,0 miljoen euro minder nodig is aan kosten.</p> <p>Herverdeeleffecten nieuw verdeelmodel sociaal domein.</p> <p>In 2021 vindt de herijking van het verdeelmodel voor het sociaal domein plaats inclusief de (voorgenomen) verdere decentralisatie van de middelen voor beschermd wonen. Deze herverdeling heeft mogelijk financiële effecten voor Enschede.</p>
77	Grotere vraag naar (duurdere) jeugdzorg en aanzuigende werking nieuwe eigen ‎bijdragen systematiek.
78	<p>Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdzorg. Er is een verbeterslag gemaakt bij het controleprotocol voor de zorgaanbieders. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de grote en kleine zorgaanbieders, zodat deze beter kunnen voldoen aan de eisen van het controleprotocol. De administratieve organisatie bij het SVB blijft landelijk een risico voor de gemeenten. De onzekerheden bij het opstellen c.q. vaststellen van de jaarrekening 2017 met betrekking tot baten, lasten en balansposten gerelateerd aan Jeugd en Wmo betreft mogelijke onjuiste of onvolledige</p> <p> toepassing woonplaatsbeginsel bestedingen Jeugdhulp.</p> <p> declaratie van zorgkosten door (kleine of vrijgevestigde) zorgaanbieders.</p> <p> uitvoering van PGB's door Sociale Verzekeringsbank</p> <p> baten eigen bijdrage via het CAK</p>

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
79	<p>Regionaal ingekochte specialistische jeugdhulp 2018: per 1 januari 2018 wordt gewerkt met een nieuwe regionale inkoopstematiek specialistische jeugdhulp. Het achterliggende idee is dat alles wat nodig is op het gebied van jeugdhulp binnen het vastgesteld tarief gebeurd. Voor aanbieders betekent het dat ze gemiddeld genomen uitkomen met de tarieven. Uit de conversie (overgang cliënten, die vanuit 2017 zijn overgegaan naar de nieuwe systematiek) en gegevens van de aanbieders lopende het jaar blijkt dat deze nieuwe systematiek vooralsnog grote nadelige financiële gevolgen laat zien voor Aalsmeer.</p> <p>Een ander risico is het effect van de invoering van een abonnementstarief (vaste lage bijdrage) voor een beroep op de WMO. Naast een directe inkomstenderving kan hier ook een aanzuigende werking vanuit gaan.</p>
80	<p>Tekort Sociaal Domein is reëel.</p> <p>De drie decentralisaties zorgen voor een taakverzwaring van de gemeente. Bovendien zijn ze alle drie een openeinderegeling. Dit heeft in 2017 geleid tot een tekort in de Jeugdhulp en de Wmo. De verwachting is dat ook in 2018 en 2019 sprake zal zijn van een tekort.</p> <p>Invoering abonnementstarief eigen bijdrage Wmo kan leiden tot hogere kosten.</p> <p>De huidige eigen bijdragesystematiek Wmo wordt per 1 januari 2019 vervangen door een abonnementstarief van € 17,50 per vier weken voor een huishouden dat gebruik maakt van een Wmvoorziening. Het Rijk compenseert de lagere eigen bijdragen. Deze lagere eigen bijdrage kan echter ook zorgen voor een hoger gebruik van Wmo-voorzieningen.</p> <p>Vraag naar Jeugdhulp stijgt.</p> <p>Zeker driekwart van de indiceringen jeugdhulp vindt niet door de gemeente plaats. Inzicht in het interventieniveau van de verleende jeugdhulp - variërend van lichte vormen tot zwaardere vormen van ondersteuning - is van groot belang. De monitor van de Jeugdhulpregio Drenthe biedt dit inzicht.</p> <p>Verschuiving naar lagere interventieniveaus is het streven, maar kent wel grenzen. Dit geldt met name voor de extramurale vormen van jeugdhulp. Ondanks preventieve maatregelen lijkt er vooralsnog sprake te zijn van toenemende vraag naar jeugdhulp.</p>
81	<p>In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing hebben wij de financiële risico's van het sociaal domein opgenomen. De grootste risico's zijn: sociale werkvoorziening WAA voor een bedrag van € 450.000 en Jeugdhulp € 325.000.</p>
82	<p>in de jaarrekening 2017 hebben wij onder de risicoparagraaf o.a. de onzekerheid omtrent de aantallen jeugdhulptrajecten meegenomen en Wmo. Daarnaast blijven de inkomsten van het rijk altijd onvoorspelbaar en kunnen we jaarlijks na ontvangst septembercirculaire met meer zekerheid meer vertellen over de verdeling van de rijksbijdragen.</p>
83	<p>Participatiebudget (SW-deel) is in de risicoparagraaf als grootste risico becijferd. Voor de financiële risico's binnen de WMO en Jeugdzorg is een bestemmingsreserve sociaal domein beschikbaar.</p>
84	<p>1. De vraag naar (kosten van) zorg/ondersteuning overstijgt het budget (WMO, Jeugd); 2. Loonkosten van zittende Wsw-ers drukken onevenredig zwaar op het totale P-budget (Participatie).</p>
85	<p>De uitkeringskosten ingevolge de Participatiewet kunnen niet opgevangen worden. Het is niet altijd mogelijk de ondersteuningsbehoefte van de inwoners tijdig te signaleren.</p>
86	<p>Er wordt er 1 genoemd in de paragraaf weerstandsvermogen: nr. Risico Gevolgen Maatregelen Kans Financieel gevolg Invloed R8 Door (boven)regionale samenwerking in het sociaal domein minder / geen volledige eigen, lokale invloed op contracten, tarieven en (presentatie)afspraken. Financieel - Financieel is er niet altijd (volledige) invloed op de tarieven en een eventuele stijging ervan. Grotere of landelijke, zorginstellingen kunnen bijvoorbeeld hogere tarieven opvoeren in verband met de nieuwe AMvB reële prijs Wmo 2015. Hogere uitgaven liggen dus niet volledig binnen de beïnvloedingsfeer van de lokale gemeenteraad., Doelstellingen - Het kan zijn dat de gemeente niet in staat is de gevraagde zorg te leveren binnen de beschikbaar gestelde budgetten voor het Sociaal Domein.</p> <p>Imago - Ook inhoudelijk zijn er mogelijke gevolgen bijvoorbeeld wanneer grotere zorginstellingen afspraken onvoldoende nakomen is het afhankelijke van de (boven)regionale samenwerkingsverbanden om dit op te pakken. Dergelijke processen kennen vaak een lange doorlooptijd met beperkte lokale invloed op snelle verbeteringen voor de inwoners. Actief - De invloed die de gemeente Texel kan uitoefenen is stevig inzetten op preventie en (lokale) zorg aan de "voorkant". Op de lokale contracten en bijbehorende tarieven is volledige invloed uit te oefenen. Inzet aan de voorkant kan er voor zorgen dat inwoners minder snel gebruik hoeven te maken van zorg dat (boven)regionaal gecontracteerd is. 15% max. € 750.000 9.99%.</p>
87	<p>In begroting 2019 is 1 onderstaand decentralisatierisico vermeld: Risico: De noodzaak tot indiceren van specialistische jeugdzorg is groter dan het beschikbare budget. Maatregelen: De indicaties worden getoetst voordat ze worden afgegeven door de consulent. Daarnaast worden de budgetplafonds maandelijks gemonitord, zodat dreigende overschrijding tijdig gesignaleerd wordt en bijsturing mogelijk is. Financiële gevolgen: € 500.000.</p>
88	<p>In de risicoparagraaf wordt rekening gehouden met het risico van open eind financiering. Conform het gebruikelijke scenario in de risico-systematiek van Rijssen-Holtten wordt een open eind risico van 10% meegenomen.</p>

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
89	<p>1. Risico WMO.</p> <ul style="list-style-type: none"> Nieuwe wetgeving eigen bijdragen kan een aanzuigende werking hebben op het aantal inwoners dat een beroep doet op de WMO; Meer gebruik van duurdere zorg dan verwacht; Opvang en hulpverlening aan personen met verward gedrag (zorg & veiligheid) die moeilijk plaatsbaar zijn. Opvang en hulpverlening aan alleenstaande (tiener) jonge moeders. <p>2. Risico Jeugdwet.</p> <ul style="list-style-type: none"> In de meicirculaire 2018 is de integratie-uitkering gedaald met € 1.087.000. De uitgaven Jeugd lagen al hoger dan de inkomsten en dit is daarom een groot financieel risico. Ook hier een verwijzing naar vraag 1 waar gemeld wordt dat in de organisatie de opdracht is uitgezet om de huidige overschrijdingen tussen nu en 2022 terug te brengen tot een beduidend lager niveau.
90	Betreft met name Jeugd.
91	<ul style="list-style-type: none"> Generalisten/eilandteam moet worden ingehuurd ivm ontbreken deskundigheid op het eiland zelf; Onvoldoende rijksbudget om benodigde aanbod voor zorg/ ondersteuning te realiseren.
92	Vergrijzing (WMO), toename in jeugdhulp. Onvoldoende controle op besteding jeugdbudget (rechtstreekse doorverwijzing)
93	Open-einde karakter van de regeling jeugdhulp, afnemend rijksbudget, kosten transformatie leidt tot overschrijding van het budget. Als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt kunnen wachtlijsten voor 1e- en 2e-lijns jeugdhulp ontstaan.
94	Betreft met name Jeugd.
95	<p>1. De AmvB reële kostprijsberekeringen (tarieven);</p> <p>2. De hervorming van de toegang (Porthos).</p>
96	Aanzuigende werking WMO abonnementstarief eigen bijdrage: € 1.050.000. Tekorten jeugdhulp (voortvloeiend uit lump-sum financiering): € 337.500.
97	<ul style="list-style-type: none"> Lagere inkomsten a.g.v. herijking Gemeentefonds (onderdelen sociaal domein); Hogere uitgaven aan tweedelijns ondersteuning Wmo en jeugdhulp a.g.v. toenemende vraag.
98	De ontwikkeling van de landelijke verdeelsleutels. De doordecentralisatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.
99	Jeugdhulp en P-wet.
100	<p>Invoering decentralisaties leidt tot hogere kosten dan begroot. Door het Rijk zijn deze decentralisatie gepaard gegaan met een bezuiniging van 25%.</p> <p>Het ontbreken van een plafond of maximum voor een aantal uitgaven wat leidt tot sterk stijgende uitgaven (open end regelingen).</p>
101	<ul style="list-style-type: none"> De lobby om compensatie te krijgen van het Rijk (geraamd op € 2 mln) voor tekorten in het sociaal domein heeft geen effect. Dit leidt tot een structureel tekort van € 2 miljoen. De bezuinigingen die vanuit het regionale inkooptraject Ondersteuningsbehoeften Jeugd & WMO zijn voorzien (geraamd op € 700K) leveren niet het beoogde resultaat en de doelstelling wordt niet gerealiseerd.
102	De risico's worden afzonderlijk ingeschat en o.b.v. daarvan wordt via Naris een berekening gemaakt van de benodigde weerstandscapaciteit. Open einde regelingen sociaal domein is de belangrijkste op het gebied van de decentralisaties
103	Stijging van de uitgaven aan specialistische jeugdhulp (via de GR Jeugd Rijnmond) Ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen met bijbehorend tekort op het BUIG budget
104	<p>A de 2 grootste decentralisatierisico's voor de gemeentelijke begroting zijn:</p> <p>1. Ontoerijkend participatiebudget;</p> <p>2. Grotere toename van het aantal WMO-cliënten.</p>
105	Jeugd (kinderen in dure zorgtrajecten).
106	<p>1. Door incidenten of nieuwe cliënten bestaat het risico dat er beroep wordt gedaan op de zwaardere en duurdere jeugdzorg, zonder dat dit begroot is. Ook kunnen we achteraf geconfronteerd worden met kosten als gevolg van directe verwijzers, waarmee we geen rekening hebben gehouden. Daarnaast is op dit moment nog niet duidelijk of de invoering van de nieuwe PDC, met een nieuwe financieringsmethodiek en de invloed van de lokale werkwijze hierin extra kosten met zich meebrengen.</p> <p>2. Inkomensvoorziening (participatie wet). De budgetten voor het bekostigen van de inkomensverstrekkingen (bijstand) zijn de afgelopen jaren ontoereikend gebleken om alle kosten vanuit de rijksbijdrage te dekken. De afgelopen jaren is het aantal cliënten toegenomen en zal dit ook bij de participatie wet het geval zijn. Risico is dat de gemeente het verschil zal moeten bijpassen.</p>

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
107	Participatiewet: De omvang van het uitkeringenbestand en het mogelijk niet realiseren van de gestelde doelen, leidt tot een risico voor de gemeente.
108	Voor zowel Jeugd als WMO heeft de gemeente Hilversum in de risicoparaagraaf van de Programmabegroting 2019 een risico benoemd en gekwantificeerd.
109	In de Begroting 2019 hebben we een (fors) risico voor de stijgende kosten van Jeugdzorg opgenomen, alsmede een risico voor de verwachte stijgende kosten van de WMO. De verwachte tekorten (extra gemeentelijke bijdragen) op de Participatiewet hebben we in de meerjarenbegroting verwerkt.
110	risico's op Jeugd en op Participatie
111	<p>Toelichting: In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing worden de belangrijkste risico's voor de gemeente weergegeven. De drie belangrijkste risico's betreffen risico's in het sociaal domein. Aan elke risicovolle gebeurtenis is een kans en een financiële waarde toegekend. Omdat niet alle risico's zich (maximaal) of gelijktijdig zullen voordoen, is een zogeheten statistische Monte Carlo risico-simulatie uitgevoerd. Daarmee is berekend hoe groot de weerstandscapaciteit is die minimaal benodigd is, om met een waarschijnlijkheid van 90% de gevolgen van zich eventueel voordoende risico's af te kunnen dekken.</p> <p>Twee grootste decentralisatierisico's: 1. WMO: De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo. Met ingang van 1 januari 2015 heeft het rijk de verantwoordelijkheid voor de taken op het gebied van AWBZ begeleiding bij de gemeente neergelegd met een flinke efficiencykorting. De Wmo is een open-einde-regeling, waardoor de kosten veel hoger kunnen uitkomen dan geraamd. 2. Jeugdzorg: Sinds 1 januari 2015 is de jeugdzorg een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Vanuit het rijk zijn de afgelopen jaren flinke kortingen doorgevoerd. Dit betekent dat Roosendaal in 2019 zo'n € 6 miljoen minder beschikbaar heeft voor de uitvoering van de taken. Transformatie is vanuit deze optiek hard nodig om de jeugdzorg betaalbaar te houden.</p>
112	<p>De gemeente kwantificeert de risico's die samenhangen met de decentralisatie in de risicoparaagraaf van haar begroting. Onderstaand twee risico's zoals verwoord in onze begroting: Voor de jeugd werken we voor het onderdeel Zorg in natura in regionaal verband samen op basis van een solidariteitsbeginsel. Op basis van de ervaringscijfers blijken hier tekorten, daar tegenover staan overschotten op de persoonsgebonden budgetten die bij de SVB lopen. In verband met de genoemde tekorten is het risicobedrag naar boven bijgesteld naar € 400.000. Voor de nieuwe Wmo-taken werken we samen met onze collega gemeenten in de Meerij. De ervaringscijfers over 2015 en 2016 laten ook hier tekorten zien op de zorg in natura door een toename van cliëntenaantallen. Ook de eigen bijdragen pakken lager uit. Tegelijkertijd zien we overschotten op de persoonsgebonden budgetten voor begeleiding. Op basis van de ervaringscijfers handhaven we het bedrag van € 100.000. Omdat de effecten zich over meerdere jaren voordoen en het ons tijd kost om hierop te anticiperen geldt een factor 2 en komt het risicobedrag op € 200.000.</p>
113	De grootste risico's bevinden zich op het gebied van Jeugdzorg en in mindere mate WMO. Ter afdekking van deze risico's is een reserve sociaal domein aanwezig. De huidige stand ligt daarbij op € 1.200.000,-.
114	Vraag naar zorg. Prijstelling.
115	De twee grootste decentralisatierisico's zijn 1. Uitgaven sociaal domein en 2. risico-verevening sociaal domein regio Amersfoort.
116	<p>In het Koersdocument Sociaal Domein zijn voor meerdere jaren taakstellingen opgenomen op diverse onderdelen om binnen rijksbudget te kunnen opereren. Voor 2019 is op het onderdeel 'Sturen op Jeugd' een vertraging niet uitgesloten.</p> <p>Op de transformatie van de Wmo waarbij de samenwerking met de aanbieders centraal staat kan eveneens vertraging ontstaan als de uitvoering van Alliantie meer tijd vergt dan vooraf verwacht.</p>
117	<p>Risico's decentralisatie sociaal domein. Sinds 2015 heeft de gemeente vanwege de Decentralisaties forse extra zorgtaken gekregen. Vanwege het open einde karakter ervan loopt Montfoort hierdoor meer risico. Voornaamste risico's betreffen de in verhouding dure trajecten, waarbij incidentele zorgbehoeften tot forse extra uitgaven kunnen leiden. Bovendien is er nog beperkt historisch inzicht in de kosten. Voor het opvangen van deze risico's is een bestemmingsreserve sociaal domein gevormd. Dit dempt het risico, waardoor uitgegaan kan worden van een lager risicopercentage. Daarnaast waren er al risico's opgenomen voor Wmo (ex decentralisaties) en Participatiewet uitkeringen.</p>
118	Maatwerk Jeugd. Werk & Inkomen.
119	Betreft Jeugd (gekwantificeerd op € 900.000) en Participatie (gekwantificeerd op € 180.000).

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
120	<ul style="list-style-type: none"> • Tekortschietend budget rijk. • Toenemend beroep op Jeugdzorg en WMO.
121	Transitie sociaal domein en effecten algemene maatregelen van bestuur op WMO tarieven.
122	Wijzigingen Jeugdwet (woonplaatsbeginsel). Zorgvraag blijft stijgen.
123	<p>Toelichting: De twee grootste decentralisatierisico's betreffen: Risico's open-einde regelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. WMO 500.000; d. Jeugdzorg 2.500.000.
124	<p>Ja de risico's zijn opgenomen in de risico paragraaf.</p> <p>De Wet Werk en Bijstand. De Jeugdzorg.</p>
125	Participatiewet en Jeugdwet. Risico is dat toegekende budgetten niet toereikend zijn. Het totale risico voor het totale sociaal Domein wordt ingezet op € 300.000 met inschattingkans van 80%.
126	kostenbeheersing jeugdhulp. kostenbeheersing hulp bij het huishouden.
127	<ul style="list-style-type: none"> • Autonome stijging kosten zorgverlening; maatwerk-voorzieningen Jeugd en WMO; open-einde regeling en implicaties CRvB inzake HO. • Aantal cliënten Jeugd doorverwezen door derden.
128	Op totaal niveau per taak. Zie begroting 2019 paragraaf 4.3.
129	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een onvoorziene stijging van de zorgkosten WMO. 2. Vooraf gecalculeerde inverteernde effecten op het Zorg-In-Natura-budget worden niet of deels gerealiseerd. (jeugd).
130	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wmo als open einde regeling. 2. Taken sociaal domein risico, dure zorg trajecten.
131	<p>Benoemd in de begroting 2019:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jeugdzorg € 466.000; 2. Beschermd wonen WMO € 432.000.
132	Jeugd en WMO.

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
133	<p>De twee grootste decentralisatierisico's zoals we die hebben opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen zijn:</p> <p>Jeugdzorg.</p> <p>Vanaf 1 januari 2015 zijn we financieel verantwoordelijk voor vrijwel alle taken die met Jeugdzorg te maken hebben. Een van de grootste risico's is het feit dat wij niet de enige verwijzers zijn. We hebben geen invloed op bepaalde vormen van specialistische hulp die heel erg duur zijn maar die we als gevolg van een rechterlijke machtiging wel moeten uitvoeren (bijvoorbeeld gesloten jeugdzorg met verblijf-behandeling in residentiële instellingen).</p> <p>Ook kunnen huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen doorverwijzen naar jeugdzorg trajecten. Daarnaast zien we dat de verwijzingen onvoldoende afgebakend zijn, waardoor zorgaanbieders de ruimte krijgen hier een eigen invulling aan te geven.</p> <p>Risicovol ramen dure verblijfsvormen.</p> <p>De afgelopen jaren hebben we voor verschillende jeugdigen duurdere verblijfsvormen ingezet. Omdat de problematiek bij deze jeugdigen veelal vrij complex is, worden naast verblijf zeer specialistische behandeltrajecten ingezet. Ook in 2019 zullen we nog jeugdigen in deze dure trajecten hebben of plaatsen. Op basis van de gemiddelde kosten voor deze dure verblijfsvormen over de laatste 3 jaar hebben we de structurele kosten voor jeugdzorg vanaf 2019 risicovoller geraamd.</p> <p>De maximale financiële gevolgen op basis van de historische cijfers en het risicovoller ramen schatten wij in op € 600.000. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen op € 426.000.</p> <p>Participatiewet.</p> <p>Voor de prognose van het aantal uitkeringsgerechtigden gaan wij uit van de cijfers van het UWV, CBS de ontwikkeling van ons eigen klantenbestand en de informatie van het werkgeversservicepunt. We zien dat onze uitkeringsbestand de laatste jaren tegen de landelijke ontwikkelingen in daalt. Dit komt doordat we strak en consequent handhaven en omdat we veel energie in de toeleiding naar werk stoppen. De verwachting van het Werkgeversservicepunt is dat het aantal banen voor laaggeschoolde arbeid in de regio Venlo de komende jaren stijgt. Juist onze doelgroep maakt aanspraak op deze banen. In 2018 zien we dat het aantal uitkeringen stabiel blijft ondanks de instroom van de nieuwe doelgroepen in de Participatiewet. Voor 2019 en de daarop volgende jaren nemen we aan dat het volume van het aantal uitkeringen gelijk blijft aan 2018. We beseffen dat deze aanname geen absolute wetenschap is maar vinden deze prognose wel passen bij het uitgangspunt risicovoller en realistisch begroten. We schatten de maximale financiële gevolgen in op € 300.000. Het risico voor het weerstandsvermogen schatten we op € 150.000.</p>
134	<p>Taakstelling hogere rijksinkomsten ad € 1.375.000 (gemiddeld bedrag 2019-2022).</p> <p>Taakstelling uitgaven sociaal domein (masterplan) € 639.000 (gemiddeld bedrag 2019-2022).</p>
135	<p>Falen van de zorgketen. Zorgaanbieders voeren de (beleids-)doelstellingen van de gemeente onvoldoende uit. Voor de inderdieneffecten van de transformatie (eigen kracht en burgerkracht) zijn aannames gemaakt.</p>
136	<p>Jeugdhulp: Gemeente is eigen risicodragers. Risico: Het beroep op de open einde regelingen en de hiermee gemoeide gelden zijn hoger dan de begrote budgetten.</p> <p>Open einde regelingen: WMO 2015, WMO 2007 en Participatiewet kent diverse open einde regelingen. Het risico is aanwezig dat het beroep op de open einde regelingen en de hiermee gemoeide gelden hoger zijn dan de begrote budgetten.</p>
137	<p>De twee grootste decentralisatierisico's zijn."</p> <p>Open einde regelingen Wmo nieuw en Jeugd.</p>
138	<p>Ja, hiervoor hebben we € 500.000 opgenomen bij de berekening van de weerstandscapaciteit. Dit is vooral voor het mogelijke tekort dat kan ontstaan bij de jeugdzorg.</p>
139	<p>Effectiviteit wijkteams wordt als grootste risico aangemerkt. momenteel wordt daar onderzoek naar gedaan.</p>
140	<p>1. Jeugd: Door open eindfinanciering en een onvolledig beeld van de uitgaven is het budget Jeugd mogelijk niet toereikend en moeilijk beheersbaar.</p> <p>2. Wmo: Door open eindfinanciering en een onvolledig beeld van de uitgaven is het budget Wmo mogelijk niet toereikend en moeilijk beheersbaar.</p>
141	<p>Zowel bij de decentralisatie van de Jeugdzorg als Wmo is er sprake van een "open einde regeling."</p>
142	<p>1. Mogelijk tekort in de budgetten voor de drie decentralisaties (Jeugd/Wmo/Participatie).</p> <p>2. Onvoldoende getransformeerde zorg en ondersteuning.</p>
143	<p>Zie begroting pagina 88 en 89. Deze wordt gepubliceerd op https://www.weert.nl/Downloads/Begroting%202019.pdf</p>
144	<p>Toelichting a: De uitvoering van de 3D's vormt een onderdeel van het risicomangement. Als grootste decentralisatierisico's zijn te noemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Openeind-financieringsregeling; • Afhankelijkheid van doorverwijzingen door derden, (huisartsen & wettelijke verwijzers).
145	<p>De risico's zijn geraamd in de paragraaf weerstandsvermogen en afgedekt door de beschikbare weerstandscapaciteit. AWBZ en jeugdzorg voor € 500.000 en participatie voor € 1.000.000. Daarnaast is er een risicoreserve van € 2.000.000.</p>

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
146	We hebben één risico benoemd in de risicoparagraaf en dat is die in de jeugdzorg. Het gemeentelijke budget is zo beperkt, dat indien er ook maar 1 cliënt komt die zeer intensieve zorg nodig heeft, dat dan het hele jjaarbudget op is.
147	Jeugdzorg € 886.077. Participatiewet € 595.200.
148	1. Vergrijzing; 2. Toenemende jeugdproblematiek.
149	• Hogere zorgvraag Jeugd en WMO; • Herstructurering Sociale werkvoorziening.
150	In de risicoparagraaf zijn de risico's op het gebied van Wmo en Jeugd afzonderlijk benoemd.
151	In de risicoparagraaf zijn de risico's op het gebied van Wmo en Jeugd afzonderlijk benoemd.
152	We hebben de budgetten voor jeugd en WMO in de begroting 2019 fors verhoogd, maar hier ook nog wel een taakstelling op geplaatst. Het eventueel niet halen van deze taakstelling is in de risicoparagraaf opgenomen.
153	• Decentralisatie van de jeugdzorg naar de gemeenten zonder toereikende financiële compensatie door het Rijk. • Abonnementstarief voor de eigen bijdrage van cliënten aan wmo voorzieningen wordt per 1-1-2019 ingevoerd.
154	De grootste risico's betreffen aanzuigende werking invoeren abonnementstarief Wmo en financiering open einde regelingen jeugdzorg.
155	Openeinde karakter. Transformatie opgave.
156	Wmo en jeugd.
157	Risico Kans Maximaal financieel gevolg invloed Totaal risico. Uitgaven Decentralisatie Jeugd en WMO overschrijden de geraamde bedragen 50% € 1.500.000 13% € 750.000 Meerjarige afname WSW-medewerkers verloopt trager dan verwacht 60% € 400.000 4% € 240.000
158	Toename van Jeugdzorg - Volume en intensiteit van Zorg (kans 70% schadebedrag € 0,5 mln). Groter beroep op open einde regelingen vanuit jeugdzorg en Wmo (kans 70%, schadebedrag 0,25 mln).
159	De uitvoering van de WSW bij de GR NLW is een belangrijk risico dat apart wordt benoemd en gekwantificeerd. De uitvoering van Jeugdzorg en WMO worden ook als afzonderlijk risico opgenomen.
160	Risico open-einde-regelingen WMO & jeugd.
161	Jeugd ggz.
162	Risico's ten gevolge van open einde regelingen: Sociaal domein € 450.000. Jeugdwet en Wmo. De informatie rondom de zorgverlening vanwege de drie decentralisaties komt steeds beter in beeld. Met betrekking tot de uitgaven jeugdzorg en Wmo (AWBZ) wordt vanaf 2017 door de Friese gemeenten gewerkt met het landelijk knooppunt berichtenverkeer VECOZO waardoor de communicatie tussen de gemeenten en zorginstellingen verder is geoptimaliseerd. Dit betekent echter niet dat alle onzekerheden ten aanzien van de uitgaven zijn opgelost. De kwaliteit van het berichtenverkeer blijft een aandachtspunt, waar hard aan wordt gewerkt door zowel gemeenten als zorginstellingen. Het uitgangspunt in Weststellingwerf is dat bekostiging moet plaatsvinden binnen de daarvoor door het rijk beschikbaar gestelde budgetten. Deze rijksbudgetten zijn aangevuld met reguliere gemeentelijke middelen om de inrichting van het Sociaal domein, in het bijzonder de inrichting van de gebiedsteams, verder vorm te geven. Zorgaanbieders leveren niet tijdig en/of niet juist declaraties en facturen aan. Het risico van niet-tijdige en niet-juiste aanlevering is ten aanzien van de zorgtoewijzing en de facturatie aanzienlijk teruggedrongen met het in gebruik nemen van het Gemeentelijk Gegevens Knooppunt (GGK) in 2017. De jaarrekening 2017 van onze gemeente was voor het eerst sinds 2015 weer voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. Sinds 2018 worden Diagnose Behandel Combinaties niet meer toegepast. Dit type zorgtrajecten werd pas na beëindiging van het zorgtraject afgerekend. Sinds 2018 geldt een nieuwe regionale inkoopstelsel voor Jeugdzorg. Zodra een zorgtraject start dient een zorgaanbieder maandelijks te factureren. Dat gebeurt nog niet altijd, maar gaat wel steeds beter. Sinds begin 2018 functioneert in samenwerking met de OWO-gemeenten en de Backoffice Sociaal domein een verplichtingen-administratie. Hiermee hebben we beter zicht op het (financiële) verloop van zorgtrajecten. Op regionaal niveau trekt onze gemeente nauw op met de andere Friese gemeenten om te komen tot een verdere verbetering. Vanwege het gezamenlijke beleid en de gezamenlijke uitvoering van de administratie van het Sociaal domein bij de Backoffice Sociaal domein is er intensieve samenwerking met de OWO-gemeenten. Regionaal werkt Weststellingwerf samen met verschillende partijen om de administratieve lastendruk voor het Sociaal domein te verminderen. Zo participeren we ambtelijk in een werkgroep Horizontaal toezicht met grote zorgaanbieders. Doel van de pilot is eerder in een verantwoordingsjaar zicht te krijgen op de rechtmatigheid van de verantwoorde zorg.

a. Ja	
#	Gevraagde toelichting
163	<p>Bron: begroting 2018, gemeente Zeewolde:</p> <p>Gemeentelijk aandeel in het algemene ondernemings-risico IJsselmeergroep.</p> <p>Het aandeel in het vermogen van de gemeenschappelijke regeling en het beschikbare aantal arbeidsplaatsen voor de gemeente Zeewolde is beperkt. Ongeacht welke sleutel van toepassing is, is het aandeel voor Zeewolde, relatief gezien, beperkt.</p> <p>Kans: Laag.</p> <p>Omvang: Beperkt.</p> <p>Omvang algemene uitkering uit het gemeentefonds.</p> <p>In de MJB 2018 – 2021 is het budget algemene uitkering uit het Gemeentefonds, inclusief de integratie uitkering voor het Sociaal Domein, gebaseerd op de mei circulaire 2017. Als gevolg van het demissionaire kabinet is deze circulaire toekomstgericht beleidsarm. Na beëdiging van het (nieuwe) kabinet zal dit naar verwachting de nodige financiële wijzigingen op de rijksbegroting en de algemene uitkering uit het Gemeentefonds met zich mee brengen. Budget neutraliteit van de baten en lasten in het kader de decentralisatie van het Sociaal Domein wordt bereikt door een eventuele bijdrage aan de exploitatie uit de bestemmingsreserve. Door het werkveld worden de komende tijd voorstellen uitgewerkt om tot een afstemming te komen van de uitgaven op de te ontvangen rijksbijdrage.</p>
164	Betreft risico van de WMO en de Jeugd.
165	<p>1. Tekorten op budgetten jeugdzorg</p> <p>2. Oplopende tekorten bij Vixia (Participatie)</p>
166	Voor het opvangen van tekorten op het sociaal domein (jeugd ,wmo) en daarnaast exploitatietekort van ons SW bedrijf.
b. Nee, onze gemeente benoemt de afzonderlijke decentralisatierisico's wel maar voor de bepaling van het benodigde weerstandscapaciteit wordt een andere werkwijze gehanteerd (bijv. uitgaan van een bepaald % van de begrotingsomvang)	
#	Gevraagde toelichting
167	We hebben een aantal afzonderlijke decentralisatierisico's in de paragraaf weerstandscapaciteit benoemd. Voor de bepaling van de hoogte van het risico hebben we één bedrag bepaald voor de totale risico's op het sociaal domein.
168	<p>Antwoord : B -- Aan de hand van een lijst met mogelijke onderwerpen zijn de grootste risico's voor de gemeente in beeld gebracht. De risico's zijn nu beoordeeld aan de hand van de matrices en de tabellen die zijn opgenomen in de nota Weerstandsvermogen en risicomangement.</p> <p>Onderdeel van de berekening van het benodigde weerstandsvermogen vormen de open-einderegelingen waaronder de jeugd en de wmo. Conform de tabel uit de nota risicomangement kunnen we concluderen dat het weerstandsvermogen met inbegrip van de decentralisatierisico's "ruim voldoende" is.</p>
169	<p>Antwoord : B -- Aan de hand van een lijst met mogelijke onderwerpen zijn de grootste risico's voor de gemeente in beeld gebracht. De risico's zijn nu beoordeeld aan de hand van de matrices en de tabellen die zijn opgenomen in de nota Weerstandsvermogen en risicomangement.</p> <p>Onderdeel van de berekening van het benodigde weerstandsvermogen vormen de open-einderegelingen waaronder de jeugd en de wmo. Conform de tabel uit de nota risicomangement kunnen we concluderen dat het weerstandsvermogen met inbegrip van de decentralisatierisico's "uitstekend" is.</p>
170	Het allergrootste risico (meer een zekerheid!) is de jeugdwet. daarna volgt de Participatiewet.
171	<p>Reserve Sociaal domein (Wmo 2007, Wmo 2015 en Jeugd)</p> <p>Voorgesteld wordt er van uit te gaan dat de reserve minimaal 10% bedraagt van de uitgaven voor jeugdzorg en Wmo (€ 14.485.000), voor 3 jaar, om daarmee het risico in de uitvoering (dat gesteld wordt op 'hoog') te kunnen opvangen en het beleid te kunnen bijstellen. Dit komt neer op € 4.345.000, waardoor een surplus aanwezig is van € 890.000.</p> <p>Voor de participatiewet is een afzonderlijke reserve beschikbaar waar diverse projecten kunnen worden ingezet.</p>
172	In de paragraaf weerstandsvermogen 2019 zijn de volgende twee grootste risico's opgenomen: decentralisatie WMO (775k) en decentralisatie Jeugd (730k).
173	<p>Voor het sociaal domein kunnen de volgende risico's genoemd worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> · De vraag naar voorzieningen voor de Wmo en jeugdwet kan hoger liggen dan de verwachte zorgconsumptie. · De taakstelling sociaal domein kan niet worden gerealiseerd.

b. Nee, onze gemeente benoemt de afzonderlijke decentralisatierisico's wel maar voor de bepaling van het benodigde weerstandscapaciteit wordt een andere werkwijze gehanteerd (bijv. uitgaan van een bepaald % van de begrotingsomvang)

#	Gevraagde toelichting
174	Er is geen afzonderlijke kwantificering opgenomen. Financiële tegenvallers liggen voor de gemeente Moerdijk in de hoge mate van doorverwijzing naar de niet vrij toegankelijke zorg. Voornamelijk de hoog complexe zorg kan tot budgetoverschrijdingen zorgen. Om deze risico's zo beperkt mogelijk te houden wordt extra ingezet op tijdige signalering van jeugd/gezin problematiek, door investering aan de voorkant. Naast financiële risico's zijn er zoals bij andere gemeente bestuurlijke risico's vanuit herstructurering Sociale Werkvoorziening en het onderdeel veiligheid binnen Jeugdzorg. Deze zijn niet te kwantificeren. Verder is in de verantwoording van de cijfers nog een mogelijk risico in het zichtbaar vaststellen van de prestatielevering van zorg in natura en pgb. Gezien de omvang van de bestemmingsreserve sociaal domein van circa € 3,1 miljoen euro (opgebouwd vanaf 2015) zijn er geen andere bedragen gelabeld als buffer. Al het hiervoor genoemde is tevens weergegeven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting 2019.
175	Tot en met 2019 is er een bestemmingsreserve aanwezig.
176	We hebben het risico als risico sociaal domein benoemt. Het grootste risico's zijn stijging aantal cliënten jeugdhulp en tariefstijgingen door cao.
177	Inschatting van een risicobedrag / benodigde weerstandscapaciteit voor de 3 decentralisaties gezamenlijk.
178	Onze gemeente hanteert de Naris-systematiek. Hiervoor is sociaal domein breed een risico inschatting gemaakt.
179	n.v.t.
180	<ul style="list-style-type: none"> • De Jeugdwet is een open einde financiering (iedere gehonoreerde zorgvraag moet gehonoreerd worden); • De transformatie kan alleen een succes worden wanneer alle partijen daaraan meewerken. De gemeente is beperkt in de sturing.
181	<p>Voor de inschatting van het benodigd weerstandsvermogen wordt uitgegaan van het verschil tussen de huidige uitgaven en het meerjarig beschikbaar budget. Afhankelijk van de voortgang op de ombuigingsmaatregelen wordt de kans van optreden ingeschat. De twee grootste decentralisatierisico's.</p> <p>Risico 1: Meer zorguitgaven dan zorgbudget. Gevolg: Wachtlijsten of budgetoverschrijding. beheersmaatregel: ⚡#9642; Tussentijds volgen van productie en bijsturen. ⚡#9642; Flexibiliteit in contracten. ⚡#9642; Sturing aan de poort. ⚡#9642; Verstevinging nuldelijjn. ⚡#9642; Inzetten op urgentie. ⚡#9642; Adequate ICT-ondersteuning ten behoeve van rapportage en monitoring. ⚡#9642; Beleidsaanpassingen voorstellen en uitvoeren indien gewenst.</p> <p>Risico 2: Lagere inkomsten vanuit Rijk door herijking verdeelmodellen. Gevolg: Minder middelen voor zorg beschikbaar. Beheersmaatregel: ⚡#9642; Lobby aan de voorkant van het proces om nadelige effecten te beperken. ⚡#9642; Sturing aan de poort. ⚡#9642; Verstevinging nuldelijjn. ⚡#9642; Inzetten op preventie.</p>
182	Openeinderegeling voor Jeugdhulp en Wmo. Landelijke discussie over toereikendheid budget is bekend.
183	De risico's van de decentralisaties worden verwerkt in de risicoparagraaf. Als 2 grootste risico's noemen wij: jeugdzorg en WMO.
184	Twee grootste risico's (elk 500.000): <ul style="list-style-type: none"> • Effecten nieuw Twents inkoopmodel WMO en Jeugdzorg vallen tegen. Meer cliënten vanuit het gedwongen kader c.q. rechtstreeks doorverwezen dan verwacht.
185	De risico 's worden apart benoemd maar zijn als 1 bedrag en kanspercentage dat het zich voordoet, opgenomen.
186	Open einderegeling. Juridische "conflicten."
187	Risico's niet afzonderlijk gekwantificeerd maar gedurende jaar gestuurd op kostenontwikkeling waarbij aanvullende acties ondernomen moeten worden in geval van negatieve ontwikkeling. Dit is een continue proces. Grootste risico's de nog in te vullen besparingen/draaiknoppen zoals opgenomen in de begroting en de aanhoudende volumestijging en verzwarende van de zorgvraag.

b. Nee, onze gemeente benoemt de afzonderlijke decentralisatierisico's wel maar voor de bepaling van het benodigde weerstandscapaciteit wordt een andere werkwijze gehanteerd (bijv. uitgaan van een bepaald % van de begrotingsomvang)

#	Gevraagde toelichting
188	Voorname­lijk op een algemeen percentage van 20% op de decentralisaties (totaal 611.800), en daarnaast open einderegeling incl. wijziging regeling eigen risico, op basis van risicofactor 300.000.
189	1. Tekort rijks­geld om de taken uit te voeren. 2. Fouten die bij de zorginstellingen worden gemaakt en naar de gemeente worden verlegd en de accountantsverklaring beïnvloeden.
190	Voorname­lijk op een algemeen percentage van 20% op de decentralisaties (totaal 552.600), en daarnaast open einderegeling incl. wijziging regeling eigen risico, op basis van risicofactor 300.000.
191	Openeinde regeling voor 1) Jeugdhulp 2) WMO. Landelijke discussie over toereikendheid budget is bekend.
192	We hebben geen risico's gekwantificeerd.
193	Zoals in voorgaande jaren worden de overschotten en tekorten binnen programma 6 verevend. Gelet op 2017, waar op het gebied van de jeugd en participatiewet financiële risico's zich hebben voorgedaan, willen we u wijzen op het risico voor 2019 (bron: begroting 2019, Weesp). Voor het risicobedrag voor 2019 worden de volgende percentages t.o.v. de rijksmiddelen gehanteerd: Jeugd en Participatie 10% van de rijksmiddelen en Wmo 15%.
194	De twee grootste risico's zijn hogere zorgkosten Jeugd dan beschikbare budget en hoger hogere zorgkosten WMO dan beschikbaar budget.
195	Op het gebied van de oude Wmo: Abonnementstarief, Uitspraak CRvB, AmvB reële kostprijs. Daarnaast maatschappelijke zorg die per 2021 naar de gemeente toekomt (vanuit de centrumgemeente).
196	Enig decentralisatierisico zijn de oplopende kosten Pwet, maar deze kosten zijn gedekt door een bestemmingsreserve.
197	Jeugdzorg i.v.m. het grote aandeel derde verwijzers en het grootste budget. Daarnaast is een hoog risico dat het bij de 3D's veelal om 'open-einde-regelingen' gaat. De gemeente houdt de plicht inwoners te ondersteunen op genoemde terreinen, een overschrijding van het budget is geen reden om deze ondersteuning niet te bieden.
198	De gemeente Waddinxveen hanteert de volgende systematiek: Er wordt allereerst gerapporteerd over de risico-inventarisatie. Daarnaast wordt de beschikbare weerstandscapaciteit in kaart gebracht. Op basis van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit wordt het weerstandsvermogen berekend. Tenslotte worden de kengetallen over de financiële positie van de gemeente weergegeven.
199	Jeugdzorg i.v.m. het grote aandeel derde verwijzers en het grootste budget. Daarnaast is een hoog risico dat het bij de 3D's veelal om 'open-einde-regelingen' gaat. De gemeente houdt de plicht inwoners te ondersteunen op genoemde terreinen, een overschrijding van het budget is geen reden om deze ondersteuning niet te bieden.
200	Voor uitvoering Jeugdwet € 365.000 (50% risico = € 182.500). Voor uitvoering Participatiewet p.m.
201	Risico 1: Budgetten contractpartners zijn ontoereikend: Onze partners hebben nog geen verzoek ingediend voor aanvullende financiering. De inkomsten vanuit het rijk fluctueren echter en zijn voor het jaar 2018 voor de jeugdhulp onvoldoende. Door de ontschotting levert dit geen problemen op in de begroting. Risico 2: Openeinderegeling Wmo en JB/JR en gesloten jeugdhulp.
202	We hebben een reserve Sociaal Domein om de risico's op te vangen.
203	Jeugd en WSW.
204	Onze gemeente benoemt de afzonderlijke decentralisatierisico's wel maar voor de bepaling van het benodigde weerstandscapaciteit wordt een andere werkwijze gehanteerd (bijv. uitgaan van een bepaald % van de begrotingsomvang). Risico is benoemd als Verantwoordelijkheid Sociaal Domein: Financieel verantwoordelijk voor het gehele sociaal domein. Het zijn open-einde regelingen. De stijging van de doelgroep, stijging van de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg zijn de belangrijkste risicofactoren. De omvang van het risico is 20% van het budget.
205	Werkplein Fivelingo € 150.000.
206	Risico is benoemd als Verantwoordelijkheid Sociaal Domein: Financieel verantwoordelijk voor het gehele sociaal domein. Het zijn open-einde regelingen. De stijging van de doelgroep, stijging van de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg zijn de belangrijkste risicofactoren. De omvang van het risico is 20% van het budget.

b. Nee, onze gemeente benoemt de afzonderlijke decentralisatierisico's wel maar voor de bepaling van het benodigde weerstandscapaciteit wordt een andere werkwijze gehanteerd (bijv. uitgaan van een bepaald % van de begrotingsomvang)

#	Gevraagde toelichting
207	De decentralisaties zijn een geïdentificeerd risico en onderdeel van het risicoprofiel, die medebepalend is voor de hoogte van het weerstandsvermogen. Hierbij is onderkend dat er binnen de taken jeugd/wmo/PW sprake is van een open einde regeling en ramingen om die reden altijd een mate van onzekerheid kennen.
208	We benoemen de risico's binnen de decentralisaties als 1 geheel.
209	We benoemen de risico's binnen de decentralisaties als 1 geheel.
210	De autonome groei van de zorgvraag in combinatie met achterblijvende nominale en reële compensatie blijft een belangrijk risico, zowel voor Jeugd als Zorg. Een ander risico is het effect van de invoering van een abonnementstarief (vaste lage bijdrage) voor een beroep op de WMO. Naast een directe inkomstenderving kan hier ook een aanzuigende werking vanuit gaan.
211	In het weerstandsvermogen is een apart risico benoemd van € 250.000 (klasse I).
212	Stapelning van jeugdzorg en toenemende vergrijzing/zelfstandig thuis wonen.
213	De gemeente heeft de risico's van de decentralisaties wel benoemd maar niet gekwantificeerd. In de huidige situatie is de reserve sociaal domein nog beschikbaar ter afdekking van de risico's. De uitkomsten van de kosten voor de jeugdhulp zijn een risico. Met ingang van 2017 is de vereveningssysteematiek in de regionale samenwerking vervallen en is de gemeente volledig verantwoordelijk voor de kosten voor de jeugdhulp. Zowel de totale omvang van het benodigde budget voor de jeugdhulp als de uitschieters in kosten als gevolg van bijzondere gevallen zijn een risico. Een ander risico is, onze gemeente betreft de uitvoering Wmo huishoudelijke hulp ook bij het sociaal domein, de invoering van het abonnementstarief voor het gebruik van Wmo zorg en de mogelijk aanzuigende werking daarvan.
214	<ul style="list-style-type: none"> • Openeindregelingen; • Politiek/imago risico.
215	Het uitgangspunt is dat de lasten van de decentralisaties sociaal domein gedekt worden door de baten uit de algemene uitkering van het sociaal domein. Overschotten en tekorten op jaarbasis worden verrekend met de bestemmingsreserve decentralisaties. Risico's in het sociaal domein worden opgevangen door deze bestemmingsreserve waardoor deze bestemmingsreserve wordt meegenomen in het weerstandsvermogen.
216	In de begroting 2019 is een gesaldeerd risico opgenomen van € 1 miljoen en daarnaast nog een risico voor jeugdhulp waar we een specifiek nadeel zien. Binnen het risico voor het sociaal domein is onder andere aandacht voor volumeontwikkelingen en de aanzuigende werking van de wmo.
217	Wij bepalen de weerstandscapaciteit op basis van de risico's t.o.v. de vrij besteedbare reserves en de beschikbare belastingcapaciteit. De twee grootste risico's zijn jeugd en wmo.
218	Wij hebben een bedrag van 400.000 benoemd in de risicoparagraaf voor de 3d's.. Daarnaast is een bedrag van 200.000 benoemd voor het Wsw-gedeelte.
219	Het is niet mogelijk om te sturen op de aantallen en op dure zorg die nodig is.
220	De begroting en eventuele voorstellen voor aanpassingen van de begroting worden voor een groot deel opgesteld aan de hand van de realisatiecijfers van het voorafgaande jaar. Desalniettemin kunnen uitgaven hoger uitvallen. Hiervoor wordt een bepaald percentage gehanteerd van het bedrag wanneer zich het risico voor zou doen.
221	De grootste decentralisatierisico's zijn de gevolgen van de open-einde karakter van de voorzieningen; een hogere vraag naar zorg en ondersteuning dan verwacht, complexiteit van het inschatten van toekomstige kosten, de financiële impact van nieuwe initiatieven. Voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit is de gemeente uitgegaan van de minimale verwachte tekort SD.
222	<ul style="list-style-type: none"> • Beheersbaarheid kosten Jeugdzorg; • Alternatieve routes.
223	Het risico wordt gekwantificeerd door van de begrotingsomvang van de gerelateerde GR'en een bepaald percentage te nemen. De grootste risico's zijn op dit moment jeugdhulp en wmo.
224	Er wordt een risicoschatting gemaakt over het hele sociale domein. daarbij is vastgesteld dat het risico lager is dan de bestemmingsreserve.
225	De risico's in het sociaal domein worden in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement beschreven. De omvang van het risico is bepaald op 10% van de omvang van de integratie-uitkeringen sociaal domein over 2018.

b. Nee, onze gemeente benoemt de afzonderlijke decentralisatierisico's wel maar voor de bepaling van het benodigde weerstandscapaciteit wordt een andere werkwijze gehanteerd (bijv. uitgaan van een bepaald % van de begrotingsomvang)

#	Gevraagde toelichting
226	<ul style="list-style-type: none">• Prijsstijgingen als gevolg van aanbesteding en AMvB;• Volumestijging WMO als gevolg van vergrijzing en jeugd door toename van problematiek of betere herkenning er van.
227	Er is wel één risico opgenomen; risico decentralisatie, maar deze is niet uitgesplitst in de onderdelen Jeugd, WMO of Participatie.
228	<p>Toelichting antwoord b:</p> <p>In de paragraaf weerstandvermogen is het risico nader beschreven (zie hieronder) en bepaald op € 750.000,-.</p> <p>Transities sociaal domein.</p> <p>Als gevolg van de overdracht van taken binnen het sociaal domein zijn gemeenten verantwoordelijk voor de toereikendheid van de van rijkswege toegekende budgetten en tevens voor de financiële risico's. In het huidige financiële beleid is een afzonderlijke reserve gevormd voor deze risico's. Hierbij is uitgegaan van 10% van de hoogte van de algemene uitkering. Binnen het sociaal domein wordt één gedragslijn gevolgd. In tussentijdse rapportages wordt inzicht gegeven in stand van zaken/ontwikkelingen.</p>
229	Jeugdzorg en wmo.
230	De grootste betreft Jeugd. Daarnaast wordt in de paragraaf gesproken over risico's binnen het sociaal domein, dus breder dan de decentralisaties. De afgelopen periode is oa de inkomsten vanuit de gebundelde uitkering (BUIG) enorm gestegen. Hoewel de inkomsten voor Uithoorn zijn toegenomen, kan dit bij andere gemeenten anders uitvallen. Hierbij is het mogelijk dat het Rijk er een verdere doorontwikkeling gaat doen op het verdeelmodel, welke voor Uithoorn dan mogelijk ongunstig uitpakt. Ook dit risico is betrokken bij het weerstandvermogen.
231	Voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit in het kader van de decentralisaties wordt in onze gemeente rekening gehouden met 5% van de totale uitgaven die betrekking hebben op het sociaal domein. Rekening houdende met de risico-score (kans en impact) resulteert dit in een weerstandscapaciteitsbedrag van 2,5% van de totale uitgaven. De gemeentelijke visie in deze is dat incidentele tekorten kunnen worden opgevangen binnen de reserve sociaal domein, indien er structurele tekorten ontstaan, dient hier structurele dekking tegenover te staan.
232	De decentralisatierisico's worden benoemd in de paragraaf Sociaal Domein. De 2 grootste risico's worden in algemene zin in de domeinen Jeugd (kosten jeugdhulp) en Participatie (kosten bijstand) gelopen. Als buffer wordt de reserve Sociaal Domein aangehouden. Wanneer deze niet toereikend is, wordt een beroep gedaan op de algemene reserve. De weerstandscapaciteit hiervan is een bepaald percentage van de begrotingsomvang.
233	<p>grootste risico's: ontwikkeling kosten jeugdzorg en kosten participatie: een groot deel van het participatiebudget gaat al op aan de kosten WSW en nieuw beschut werk. Daardoor is er weinig geld meer voor de actieve bemiddeling van andere doelgroepen.</p> <p>Bepaling weerstandscapaciteit: er is een reserve Sd beschikbaar en daarnaast is nog aanvullend een risico van € 5.000.000 bepaald als restrisico.</p>
234	<p>Als de risico's niet meer kunnen worden opgevangen binnen de reguliere exploitatie wordt de reserve sociaal domein ingezet. Deze moet minimaal een percentage zijn van de begrotingsomvang van het sociaal domein.</p> <p>De twee grootste risico's zijn:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Het niet tijdig omvormen van het zorglandschap met als gevolg een slechte aansluiting van de gevraagde zorg op de te leveren zorg. Hierdoor ontstaan hogere wachttijsten;2. Stijgende kosten Jeugdhulp: kostenbeheersing is een lastig aspect in de Jeugdhulp. Een gemeente is slechts één van de doorverwijzers, de medische doorverwijzers vormen een grotere groep. Bij deze doorverwijzingen is de gemeente niet aan de voorkant betrokken, maar wel verantwoordelijk voor de financiële afwikkeling.
235	<ul style="list-style-type: none">• Niet volledig realiseren taakstelling;• Volumeontwikkeling.
236	In de bepaling van de omvang van de algemene reserve worden alle risico's meegenomen. Belangrijkste risico's zijn de stijgende kosten voor jeugdzorg en de stijgende kosten voor huishoudelijke hulp door forse stijging uurtarieven en vergrijzing.
237	<p>Belangrijkste risico's:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Open einde regelingen;2. Het risico dat andere partijen dan de gemeente kunnen verwijzen waardoor de gemeente geen invloed heeft op de daaruit voortvloeiende kosten.
238	<ul style="list-style-type: none">• Risico abonnementstarief; Karakter open einde regeling; Oplopende kosten jeugdzorg. Risicobedrag van 10% van het transitiebudget.
239	Zie paragraaf weerstandvermogen in de Programmabegroting.

b. Nee, onze gemeente benoemt de afzonderlijke decentraliseringsrisico's wel maar voor de bepaling van het benodigde weerstandscapaciteit wordt een andere werkwijze gehanteerd (bijv. uitgaan van een bepaald % van de begrotingsomvang)

Gevraagde toelichting

- 240 Bij de decentralisatie heeft het bestuur besloten tot het in het leven roepen van een specifieke risicoreserve op de gedecentraliseerde taken. De reservepositie is tot stand gekomen los van een inventarisatie van de risico's. De twee grootste risico's daarbij zijn ontwikkeling omvang doelgroep en herziening verdeelmodellen.
- 241 Er is maar een groot risico: Jeugdzorg.
- 242 Risico's:
1. Transformatie van de Jeugdhulp;
2. Samenwerking' in de regio en in het bijzonder met de centrumgemeente Eindhoven;
3. Open einde-voorzieningen met bovendien de mogelijkheid (in de Jeugdwet) van een toewijzing door de huisarts (zonder interventie van de gemeente dus).
- 243 Open eind financieringen van ondersteuningstaken geven onzekerheid over de werkelijke kosten. Zodoende wordt 10% van de rijksinkomsten als eventueel tekort gekwantificeerd.

c. Anders

Gevraagde toelichting

- 244 Risico 1. De beschikbaarheid van informatie voor het monitoren van de ontwikkelingen en het bewaken van budgetten is nog niet tijdig en robuust. De oorzaak is onder meer gelegen in beperkte capaciteit om deze taak uit te voeren binnen de gemeente, het grote aantal aanbieders, die gebruik maken van diverse administraties. Dit maakt dat het risico bestaat dat niet tijdig kan worden bijgestuurd en budgetoverschrijding of andere negatieve effecten te laat worden ontdekt.
- Risico 2. De vraag naar ondersteuning en zorg blijft bij voortzetting van het huidige beleid stijgen. Dit leidt bij de huidige inzichten ten opzichte van de begroting tot een tekort van € 3,5 olopend naar € 7 miljoen in de periode 2020-2022.
- 245 De afzonderlijke risico's zijn niet benoemd. Wel is een bestemmingsreserve ingesteld t.b.v. mogelijke tekorten binnen het sociaal domein.
- 246 Budgetten zijn reëel geraamd. Risico's worden afgedekt door de reserve sociaal domein. Deze is voldoende van omvang om eventueel beleidswijzigingen (op termijn) te kunnen doorvoeren.
- 247 Er is een reserve Sociaal Domein. Risico zorg en participatie zijn apart benoemd in risicoparagraaf. Er is geen bedrag aan gekoppeld omdat er een reserve sociaal domein is als buffer.
- 248 Decentraliseringsrisico's wordt in zijn algemeenheid benoemd in de risicoparagraaf. Grootste risico's zijn Jeugd en Wmo nieuwe taken.
- 249 De 3D's als een totaal.
- 250 Voor de risico's op het sociaal domein is een risicoreserve gevormd. Bij ieder P&C document wordt het sociaal domein gescreend op ontwikkelingen en de toereikendheid en het verloop van deze reserve getoetst. Grote risico's die op dit moment in beeld zijn: Beschermd wonen / Herstructurering Werkvoorzieningschap.
- 251 Het grootste deel van de budgetten van de 3D's is bij gemeenschappelijke regelingen ondergebracht. Wij classificeren alle bijdragen aan GR'en naar laag, gemiddeld, hoog of zeer hoog risico. Wij hanteren voor de impact 10% van de bijdrage aan een GR en hanteren een kans percentage o.g.v. risico classificatie om ons benodigd weerstandvermogen te bepalen. Vervolgens zetten wij het door ons berekende weerstandvermogen af tegen de risico-inschattingen door de GR'en zelf om te toetsen of wij voldoende weerstandvermogen aanhouden (voor het totaal van de risico's bij GR'en).
- 252 In de paragraaf Weerstandvermogen van de begroting zijn er geen gekwantificeerde risico's opgenomen. De afzonderlijke decentralisaties zijn hierin wel benoemd.
- 253 De risico's in het sociaal domein zijn niet gekoppeld aan de decentralisatie in 2015 maar aan het sociaal domein breed; dat kunnen ook (delen van) taken zijn die we voor 2015 ook al uitvoerden (gehandicaptenvoorzieningen). In de MPB 2019-2022 zijn de twee belangrijkste risico's in het sociaal domein: 1. Structureel onvoldoende budget jeugdzorg (€ 3 mln.) en b. structureel onvoldoende budget wmo (€ 3,5 mln.)
- 254 Het decentraliseringsrisico zit in de Jeugdzorg. De gemeenten in onze regio worden geconfronteerd met een sterk stijgende vraag.
- 255 Er zijn in de begroting 2018 alleen risico's geraamd voor de open-einde regelingen Hulp in de huishouding en de Participatiewet.

c. Anders	
#	Gevraagde toelichting
256	<p>Vanaf de begroting 2019 is het risico 3D niet meer specifiek opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Dit is geregeld via het raadsbesluit nota reserves en voorzieningen 2018.</p> <p>Tegen het risico van de openeindregeling 3D staat vanaf de begroting 2019 concreet een egalisatiereserve 3D. Gezien de dotaties van de afgelopen jaren lijkt de egalisatiereserve 3D naar verwachting voldoende om de risico's voor 2 tot 3 jaar op te vangen.</p>
257	<p>Decentralisatie risico's worden afgedekt door de reserve sociaal domein. Hiermee hoeft het niet nog eens extra mee te worden genomen in weerstandscapaciteit.</p>
258	<p>In de paragraaf Weerstandsvermogen is aangegeven dat de risico's moeilijk in te schatten zijn. De gevormde reserve wordt voldoende geacht.</p>
259	<p>Het sociaal domein bestaat uit uiteenlopende taken en aandachtsgebieden. Deze geven wij financieel ontschot weer. Dit geldt ook voor de risico's. Wij schatten risico's in vanwege de grote hoeveelheid aan externe factoren die invloed hebben, vanwege externe verwijzers zoals huisartsen die rechtstreeks toegang hebben tot de inzet van zorg, en voor 2019 en verder ook vanwege de uitputting van de egalisatiereserve sociaal domein. Dit alles in een fase waarin het sociaal domein nog volop in transitie is.</p>
260	<p>Er is in de risicoparagraaf een bedrag opgenomen voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit. Deze is als volgt tot stand gekomen: Er kunnen verschillen ontstaan als gevolg "open einde regelingen", waardoor een toename van het aantal inwoners of de noodzaak voor duurdere zorg leidt tot hogere uitgaven. In 2017 is het uitgangspunt van solidariteit rondom de jeugdzorg losgelaten. Ondanks dat we meer inzicht hebben gekregen, zijn de kosten van met name de jeugdzorg in het laatste kwartaal van 2017 en in het eerste half jaar van 2018, veel nadeliger dan gedacht. De omvang van de risico's zijn niet direct en volledig te beïnvloeden, omdat veel indicaties en verwijzingen via huisartsen gaan. Ook zit er een structureel effect in deze kosten. Voor 2019 en 2020 zijn deze voorziene tekorten voor een groot deel incidenteel opgenomen in de begroting. Voor het restrisico is er een bedrag opgenomen in de risicoparagraaf gebaseerd op het verwacht tekort dat nog overblijft na de incidentele dekking via de begrotingen van 2019 en verder.</p>
261	<p>Sociaal domein transitie De transitie in het sociale domein met als basis onze geformuleerde uitgangspunten 'sturing en bekostiging sociaal domein' en extramuralisering van beschermd wonen en opvang vergen nog de nodige inspanningen van zowel onze gemeente als de zorgaanbieders en andere betrokken partijen.</p> <p>Jeugd We zien een toename van het aantal kinderen dat jeugdhulp nodig heeft. Bovendien ligt het aantal kinderen met jeugdhulp in Heerlen met 16,7% hoger dan het landelijk gemiddelde (11,2%). Daarnaast zien we in de praktijk een verzwarende van de problematiek. Dit leidt tot een verdere stijging van de kosten binnen de jeugdhulp.</p> <p>Openeinde regelingen Sociaal Domein (Participatiewet, Jeugd, Wmo, Schuldhulpverlening) Vanuit onze gemeentelijke zorgplicht zijn wij verplicht deze voorzieningen aan burgers aan te bieden.</p> <p>Rijk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door rijk en de rechtsspraak hebben gemeenten te weinig beleidsvrijheid om echt te transformeren. Voorbeelden zijn abonnementstarief, de verplichting agv jurisprudentie om bij Wmo HBH op uren te indiceren, de strakke richtlijnen PGB, nieuw beschut etc. • Huidige verdeelmodellen in relatie tot zorgopgave. • Herziening gemeentefonds door Rijk (planning miv 2021). <p>In de reguliere P&C cyclus stellen wij de begroting bij of melden we de meest actuele prognose o.b.v. de dan bekende gegevens. Dit in tegenstelling tot andere gemeenten die de middelen van het Rijk 1 op 1 in de begroting als last opnemen. Dit betekent dat we afgelopen zomer tijdens de begroting/mbp onze raming hebben bijgesteld op basis van de meest actuele informatie. De structurele componenten zitten opgenomen in onze meerjarige financiële opgave en daarom niet in ons weerstandsvermogen.</p> <p>Behoudens het risico WOZL/WSP en Beschermd wonen, deze hebben we meegenomen in onze risicosimulatie.</p>
262	<p>Geen afzonderlijke decentralisatierisico's opgenomen.</p>
263	<p>Naast de benodigde weerstandscapaciteit voor de algemene organisatierisico's (gekwantificeerd opgenomen) zijn er nog risico's vermeld vanuit de Jeugdhulp ZHZ en opgeteld bij het benodigde weerstandsvermogen. M.b.t. de Participatiewet zijn er geen risico's opgenomen.</p>
264	<p>Grootste risico's: Toename aantal hulpvragen (in combinatie met de open eindregeling). Hoge zorgkosten met name bij Jeugd als een gezin met complexe problemen naar je gemeente verhuist. Deze risico's zijn benoemd maar er is een % opgenomen voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit.</p>

c. Anders

Gevraagde toelichting

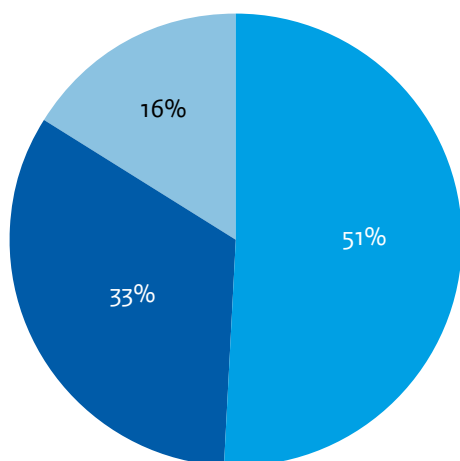
- 265 Risico's worden vanuit een breder perspectief gezien dan de afzonderlijke decentralisaties. De 2 grootste risico's die wij hebben onderkend -waarbij het sociaal domein ook een aandeel heeft- zijn:
1. Open-einde regeling.
2. Het onvoldoende realiseren van kanteling en bijsturingmaatregelen.
- 266 Er wordt gebruik gemaakt van een model om het weerstandsvermogen te bepalen (Van Unen en Teerlink). Dit betekent een integrale, niet-specifieke benadering van de risico-analyse. Specifieke risico's aangaande de decentralisaties zijn dan ook niet benoemd.
- 267 Onze gemeente hanteert een signaalniveau van de algemene reserve waarmee de risico's worden afgedekt. Op het moment de reserve het signaalniveau (van 15 miljoen) bereikt, wordt de raad via de Kadernota in de gelegenheid gesteld hierop passende maatregelen te nemen. Het signaalniveau is bij de Kadernota 2016-2019 aangepast op de nieuwe ontwikkelingen met extra risico's in het Sociaal Domein.
- 268 De risico's jeugd, WMO en Participatiewet als open-einderegelingen zijn inmiddels algemeen bekend en worden niet meer als zodanig benoemd in de risicoparagraaf van de begroting, maar maken onderdeel uit van het totale risicobedrag welke is gebaseerd op de berekening van de jaarrekeningen 2017. Wel zijn als risico benoemd de beide werkvoorzieningsschappen, waarbij de rijksbaten (en overige baten) lang niet meer toereikend zijn voor de werkelijke lasten en waarbij de reserves inmiddels zijn uitgeput, waardoor de deelnemende gemeenten structureel moeten bijdragen in de jaarlijkse exploitatietekorten.
- 269 We gaan er van uit dat ons (verplichte) weerstandsvermogen voldoende is om de risico's af te dekken.
- 270 We kwantificeren de risico's op inhoud en niet meer op het decentralisatieproces. Wel noemen we de stijgende uitgaven Jeugdzorg als risico.
- 271 In onze begroting is het risico voor jeugdzorgkosten op pm gezet. Op dat moment was niet in te schatten wat het risico was. Inmiddels is duidelijk dat het om een risico van € 4 miljoen gaat, wat bij de najaarsnota 2018 wordt gecommuniceerd met de raad.
- 272 De risico's m.b.t. de decentralisaties zijn bij onze gemeente samengevat in één totaalrisico. De grootste risico's hierin zijn het open-einde karakter van de verschillende regelingen en het behalen van de taakstellingen die vanuit het rijk overgedragen zijn op de gemeenten (korting op de budgetten).
- 273 Het risico van de decentralisaties wordt geconcretiseerd in de PenC cyclus (begroting, begrotingsmonitor en jaarrekening) met een beperkte gekwantificeerde vertaling in het weerstandsvermogen. Dit kan omdat de benodigde middelen op basis van historische realisatie - door toevoeging van eigen middelen en zonder effect van evt. ombuigingen - structureel zijn afgedekt in het financieel perspectief 2019-2022.
- 274 Er wordt 1 risico benoemd. 'Kosten sociaal domein'. Uitgangspunt is het budget dat de gemeente in 2019 ontvangt voor het gehele sociaal domein. Door de overheveling van een deel van de integratie-uitkering naar de Algemene uitkering is dit niet meer exact aan te geven. De gemeente heeft gebruik gemaakt van de opdeling in clusters aangeleverd door Pauw. Het risico is op 10% gesteld. De kans hierop is gemiddeld en wordt daarom voor 50% (€ 1.450.000) meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen. In de tekst van de programmabegroting staat nog integratie-uitkering, dit moet zijn budget sociaal domein.
- 275 Volgens een risicomatrix (kans dat het risico zich voordoet * financiële impact)bepalen wij de score van de risico.
Risico:
• de uitgaven overstijgen de Rijksbudgetten (op alle onderdelen);
• gevolgen wijzigingen Eigen Bijdrage regeling.
- 276 Risico's zijn nog niet gekwantificeerd.
- 277 In de paragraaf weerstandsvermogen is een risico opgenomen t.h.v. 100K voor het gehele sociale domein.
- 278 Risico's worden alsdan opgevangen binnen de reserve Sociaal domein. Grootste risico's zijn de (nog steeds toenemende) kosten voor Jeugdhulp en de aflopende middelen Participatiewet in relatie tot de vereiste/gewenste afbouw van het cliëntenbestand SW.
- 279 Voor het SD is een budgettair kader afgesproken, waarbij tekorten/ risico's:
• in eerste instantie binnen de budgetten van het Sociaal Domein worden opgevangen;
• voor zover dit niet realiseerbaar is, wordt binnen de totale begroting naar een oplossing gezocht.
- Voorheen zat hier de stap achtervang Sociaal Domein tussen. Deze achtervang is in 2018 volledig afgebouwd.
- 280 In de programmabegroting worden uitsluitend algemene risico's van open einde regelingen en gemeenschappelijke regelingen benoemd.
- 281 De risico's zijn in de begroting 2019 in de paragraaf weerstandsvermogen voornamelijk als PM post opgenomen. Mede omdat we per 1 januari 2018 overgegaan zijn naar een nieuwe bekostigingssystematiek.

c. Anders	
#	Gevraagde toelichting
282	In de raadsprogramma's Zorg & Welzijn en Jeugd & Onderwijs staan in het kader van de decentralisaties Sociaal Domein risico's opgenomen die zich niet of slecht laten kwantificeren. De grootste risico's hebben betrekking op de uitgaven in het kader van Jeugdzorg waarbij een toename van aantal cliënten via wettelijke door verwijzers al snel leidt tot toename van kosten en daarmee toenemende druk op de beschikbare budgetten.
283	De afzonderlijke decentralisatierisico's worden niet gekwantificeerd. In algemene zin wordt in de risicoparaagraaf de decentralisatierisico/open-einde regeling benoemd waar een globale inschatting voor is gemaakt.
284	Tot en met begroting 2018 kwantificeerde we de risico's en werden deze meegenomen in de berekening voor de weerstandscapaciteit. Met ingang van 2019 benoemt onze gemeente de risico's wel in de paragraaf Weerstandsvormogen en risicobeheersing maar gezien de hoogte van de bestemmingsreserve Transitie van ad € 7 mln, die bestemd is om risico's op te vangen binnen het sociaal domein op te vangen, zijn de risico's niet gekwantificeerd. Het uitgangspunt is dat eventuele toekomstige risico's opgevangen kunnen worden binnen de gevormde bestemmingsreserve.
285	Er worden binnen de 3 D's wel risico's benoemd voor zover er bepaalde nieuwe ontwikkelingen zijn waarvan we de gevolgen nog niet kunnen overzien. In de begroting wordt er zoveel mogelijk rekening gehouden met deze ontwikkelingen. Bv. de aanzuigende werking van de nieuwe eigen bijdrage methodiek. En voor jeugdzorg wordt de 'dure' jeugdzorg iets hoger begroot, dan o.b.v. het verleden zou worden verwacht. In de huidige begroting is een risico opgenomen t.a.v. de nieuwe loonschalen HbH omdat hiervan nog erg onduidelijk is wat de gevolgen voor onze gemeente zullen zijn.
286	Nee: het risico in omvang en kans is lastig te bepalen. Voor de begroting wordt uitgegaan van realistische ramingen die periodiek in het P&C proces bijgesteld worden indien nodig.
287	c. De tekorten zijn o.b.v. ervaringscijfers van de decentralisaties in het Sociaal Domein op circa € 5 miljoen berekend. Door de verruiming van het Raadskader vanaf 2019 met overige budgetten binnen het sociaal domein; te weten WMO 2007, BUIG gelden, bijzondere bijstand en armoedebeleid is er een uiteindelijk tekort Sociaal Domein berekend van circa € 2,7 miljoen per jaar. Hiervoor is in 2022 een taakstelling opgenomen. Mochten de plannen die worden ingezet om de tekorten terug te dringen niet gaan werken, vormt dit het grootste risico voor de Gemeente Roermond. Dit risico is in de risicoparaagraaf van de begroting 2019 opgenomen.
288	Nee: het risico in omvang en kans is lastig te bepalen. Voor de begroting wordt uitgegaan van realistische ramingen die periodiek in het P&C proces bijgesteld worden indien nodig.
289	Wij hebben een reserve van € x gevormd ter dekking van onverwacht hoge zorgkosten.
290	Nee: het risico in omvang en kans is lastig te bepalen. Voor de begroting wordt uitgegaan van realistische ramingen die periodiek in het P&C proces bijgesteld worden indien nodig.
291	Voor de WMO en Jeugd is er 1 totaalrisico als volgt geformuleerd: Dit betreft het risico dat de transformatie opgave niet of niet tijdig wordt gehaald doordat het beroep op de WMO en Jeugdzorg groter is dan het beschikbare budget. Transformatie kost tijd en geld. (schade € 3 miljoen met een kans van 70%)
292	We benoemen de risico's wel, worden niet doorgerekend. Hangen geen voorwaarden aan. Wel beheersmaatregelen.
293	Tot de programmabegroting 2017 waren er 3 risico's opgenomen voor de 3 decentralisaties, met een opgeteld maximaal schadegevolg van € 1,7 mln. Ten tijde van deze programmabegroting kwam de reserve sociaal deelfonds per eind 2016 naar verwachting uit op € 2,3 mln. Dit verwachte saldo was meer dan voldoende om de 3 risico's af te dekken, daarom zijn vanaf de programmabegroting 2017 de risico's vervallen. Verder is de gemeente bij de jaarrekening 2016 en verder in 2017 aangelopen tegen aanzienlijke tekorten op specialistische jeugdzorg. Deze kunnen niet meer worden gedekt uit de reserve sociaal deelfonds. Het eerder onderkende risico is daarmee een feit geworden.
294	De gemeente Tholen kwantificeert 1 totaal risico voor het sociaal domein.
295	We benoemen de decentralisaties als algemeen risico en hebben daar een bedrag aan gekoppeld.
296	Nee, wij hanteren een vast bedrag in de weerstandscapaciteit voor het risico van de jeugdzorg.
297	We noemen de risico's niet omdat de gemeente een reserve Sociaal Domein heeft, en deze kan eventuele risico's opvangen.
298	Nee, de decentralisatierisico's zijn niet gekwantificeerd. 
299	De risico's voor alle domeinen worden in de reguliere risico analyse meegenomen.
300	Nee, de decentralisatierisico's zijn niet gespecificeerd, maar er is wel een totaalbedrag opgenomen voor risico's.

c. Anders	
#	Gevraagde toelichting
301	Geen afzonderlijke decentralisatierisico's voor de 3D's benoemt, maar integrale risicobepaling voor gemeente als geheel. Binnen het sociale domein is de jeugdwet het grootste risico, gevolgd door de participatiewet.
302	Er wordt één risico vermeld, te weten de decentralisatie van centrumgemeentetaken zorg.
303	Jeugd en WMO.
304	Risico's worden gedekt uit de bestemmingsreserve sociaal domein. Grootste risico's: wat is het effect van de aanpassing van het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet? en stijgende kosten Wmo bg.
305	De risico's worden per onderdeel benoemd en we hebben reserves om deze voor komende jaren te dekken. De grootste risico's zijn jeugdzorg en WSW. Voor komend jaar wordt het monitoren van gevolg invoering abonnementstarief WMO ook een belangrijke pijler (aanzuigende werking).
306	Nee, onze gemeente benoemt de afzonderlijke decentralisatierisico's wel maar voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit wordt een % van de integratie-uitkering sociaal domein genomen.
307	Het kwantificeren van risico's is lastig. Derhalve wordt e.e.a. met name tekstueel benoemt. Verder beschikken we over een reserve sociaal domein die wij toereikend achten. <ul style="list-style-type: none"> • open einde regeling; • wettelijke tariefsaanpassingen HBh etc.

Vraag 11.

Heeft uw gemeente middelen gereserveerd om de decentralisatierisico's, mochten die zich in 2019 voordoen, op te kunnen vangen?

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Ja, overwegend in bestemmingsreserves voor het sociaal domein	156	51%
■ Ja, overwegend in de algemene reserve	101	33%
■ Nee	50	16%
Totaal	307	

a. Ja, overwegend in bestemmingsreserves voor het sociaal domein

#	Vrijblijvende toelichting a
1	Antwoord A : Reserve effecten rijksbeleid , deze reserve wordt ingezet ten behoeve van Wmo/Jeugd.
2	Antwoord : A – de reserve Sociaal Domein.
3	Geen.
4	Er is een reserve gevormd van € 2.000.000 voor tegenvallers binnen het sociaal domein.
5	Zoals aangegeven in het antwoord van vraag 10. Weliswaar heeft de bestemmingsreserve een aflopende werking. Taak hierbij is om het sociaal domein steeds verder te integreren in de gemeentelijke begroting. Voor 2018 betekent dit dat de gemeentelijke exploitatie voor 1/3 deel wordt belast met een tekort/gevoed met een overschot op het sociaal domein. In 2019 is dit 2/3 deel en vanaf 2020 worden de lasten en baten van het sociaal domein volledig in het begrotingsresultaat meegenomen. In 2018 wordt 2/3 deel ten laste/ten gunste van de bestemmingsreserve gebracht en in 2019 1/3 deel.
6	Geen.
7	De bestemmingsreserve is wel bijna leeg en vanaf 2019 wordt er wel jaarlijks 300.000 ingestort. We verwachten dat dat niet voldoende is.
8	De reserve sociaal domein.
9	Keuze A: Ja, overwegend in bestemmingsreserves voor het sociaal domein. (*) BR Sociaal Domein.
10	Stand reserve SD: € 646.956.
11	Er is een reserve sociaal domein ingesteld.
12	n.v.t.
13	Naar huidige inzichten zal deze worden aangewend in 2018 en 2019 en zal de reserve leeg zijn.

a. Ja, overwegend in bestemmingsreserves voor het sociaal domein

Vrijblijvende toelichting a

14	Er is een reserve Sociaal domein maar die wordt in 2018 en 2019 volledig aangewend voor de tekorten van 2018 en voor extra inzet voor het overgaan op resultaatgerichte bekostiging voor de Wmo.
15	Middels amendement is het nog binnen de reserve resterende saldo van de reserve Sociaal Domein volledig aangewend om het begrote tekort 2019 op te kunnen vangen. Het daarna nog resterende tekort is gedekt vanuit de Algemene reserve. Inmiddels is na het vaststellen van de begroting 2019 de najaarsnota in de besluitvormingsfase terecht gekomen. In deze najaarsnota zijn voordelen ontstaan op het beleidsterrein Werk en Inkomen en zijn resterende stelposten binnen het Sociaal Domein aangewend. Daardoor kan de eerdere onttrekking vanuit de algemene reserve weer worden "teruggedraaid".
16	Tot en met 2017 werd de reserve sociaal domein ingezet om in de periode van komen tot budgettaire neutraliteit de saldi te egaliseren en binnen het sociaal domein te houden. Door het bereiken van de budgettaire neutraliteit in het sociaal domein kon de doelstelling van de Egalisatiereserve sociaal domein met ingang van het begrotingsjaar 2018 worden aangepast. Met ingang van 2018 werd het doel van deze reserve het opvangen van incidentele afwijkingen tussen begroting en werkelijkheid (excl. apparaatslasten) van de volgende open einde regelingen: <ul style="list-style-type: none">• BUIG/BBZ (inkomensregelingen);• Minima;• Arbeidsparticipatie;• WSW;• Maatwerkvoorzieningen Wmo en 18+;• Maatwerkvoorzieningen en geëscaleerde zorg 18- en• Leerlingenvervoer. Deze reserve heeft geen maximale looptijd en structurele voeding. Het plafond van deze reserve werd met ingang van 2018 gesteld op € 3 miljoen. Bij de bepaling van dit plafond is meegewogen dat in de werking van de egalisatiereserve met ingang van 2018 ook de inkomensregelingen, minima en leerlingenvervoer worden betrokken.
17	Overwegend in de bestemmingsreserves voor het sociaal domein.
18	Gezien de tekorten over 2017 bij jeugd en de tekorten Jeugd en WMO over 2018 is de bestemmingsreserve sociaal domein eind 2018 nagenoeg uitgeput, zodat miv 2019 ook een beroep moet worden gedaan op de algemene reserve.
19	Voor 2019 wel nog, meerjarig is deze reserve op basis van de huidige inzichten (de dato 29 november 2018) niet meer toereikend.
20	A. Structurele bekostiging van het sociaal domein is geborgd in de begroting 2019-2022. Deze structureel benodigde middelen zullen indien nodig - op basis van monitoring - tijdig worden geactualiseerd. Uitgangspunt is dat incidentele afwijkingen via de reserve sociaal domein kunnen worden opgevangen. Na de incidentele toekenning in 2018 van € 2,44 mln. uit het fonds tekort gemeenten - als bijdrage in de tekorten over 2016 en 2017 - is dit weer een reële optie.
21	Reserve Wmo/3D.
22	Zie ook antwoord vraag 10.
23	A en B In 2019 wordt voor € 425.000 onttrokken uit de gevormde reserve Sociaal Domein (tekort Jeugd) Daarnaast wordt er een bedrag van € 120.000 onttrokken vanuit de Alg Reserve voor integrale toegang
24	De gemeente gebruikt de reserve sociaal domein in eerste instantie om de middelen sociaal domein beschikbaar te houden voor dat doel en om risico's op te kunnen vangen. In 2019 wordt het resterende saldo van de reserve hier ook voor ingezet en komen de risico's daarna ten laste van de algemene middelen of een algemene reserve.
25	Afhankelijk van het resultaat van de jaarrekening 2018 moet blijken of deze reserve nog toereikend is.
26	Afhankelijk van het resultaat van de jaarrekening 2018 moet blijken of deze reserve nog toereikend is.
27	Er is een reserve sociaal domein, welke begin 2018 een bedrag bevat ad. € 2.875.000
28	Maar in de algemene reserve is ook een deel van het weerstandsvermogen bedoeld voor risico's in het sociaal domein.
29	De gemeente Nissewaard heeft een reserve sociaal domein.
30	Voor onverwachte tegenvallers binnen het sociaal domein heeft de gemeente een risicoreserve sociaal domein gevormd.
31	Zie toelichting vraag 10.
32	Er is in de begroting een reserve sociaal domein gevormd van max 1,5 miljoen.
33	€ 2 miljoen.

a. Ja, overwegend in bestemmingsreserves voor het sociaal domein

#	Vrijblijvende toelichting a
34	In de begroting 2019 is een reserve sociaal domein opgenomen, Van die reserve is op 1 januari 2019 € 258.000 bestemd voor het opvangen van risico voortkomende uit de decentralisaties. Deze reserve wordt gerekend tot het weerstandsvermogen van de gemeente Heeze-Leende.
35	Ook extra budgetten opgenomen in de exploitatie.
36	Ja, overwegend via een bestemmingsreserve Sociaal Domein.
37	Reserve sociaal domein loopt in 2021 wel af.
38	Ja.
39	Indien er een integraal tekort is in de werkbegroting Sociaal Domein, dan wordt aan de raad gevraagd met de jaarrekening of dit tekort mag worden gedekt uit de bestemmingsreserve Sociaal Domein van € 1 mln.
40	n.v.t.
41	Maar eind 2019 is de reserve Sociaal Domein uitgeput en worden we geconfronteerd met grote tekorten op het Sociaal Domein.
42	Naast de bestemmingsreserve sociaal domein worden de risico's ook afgedekt in de algemene risicoreserve.
43	In de begroting zijn middelen gereserveerd, in de vorm van een bestemmingsreserve ad € 1.000.000.

b. Ja, overwegend in de algemene reserve

#	Vrijblijvende toelichting
44	In de begroting is rekening gehouden met een tekort welke ten laste gaat van de algemene reserve.
45	De bestemmingsreserve die we voor Jeugd en wmo hadden is inmiddels leeg. Voor beschermd wonen hebben we nog wel een bestemmingsreserve.
46	De bestemmingsreserve Sociaal Domein wordt in 2019 volledig uitgeput. Daarnaast wordt het (overgrote deel) van het tekort gedekt uit de Algemene Reserve.
47	Dit is onderdeel van de weerstandscapaciteit.
48	We kennen een algemene reserve sociaal. Deze wordt in 2018 volledig ingezet voor de overschrijding op Jeugd en WMO en zal bij de jaarrekening aangevuld moeten worden. Het risicoprofiel bij de begroting 2019 is € 6,2 mln. met een ondergrens van 75% dus minimaal € 4,7 mln.
49	De genoemde risico's dekken we af via Reserve Weerstandsvermogen en risicobeheersing (algemene reserve). Zoals eerder aangegeven is het sociaal domein vanaf 2016 integraal onderdeel van de totale exploitatie en vangen we tekorten op binnen de exploitatie.
50	Tot 2019 was er een risicoreserve jeugd en wmo. Maar deze is leeg. Er ligt een taakstellende opdracht om het tekort van € 1 mln vanaf 2019 in 4 jaren terug te dringen tot 0. Tot dan komt het tekort tlv de algemene reserve. De claim op de algemene reserve is groter dan wat in de risicoreserve zat.
51	Onderdeel van het weerstandsvermogen.
52	Risicoparaagraaf.
53	Opvang kan plaatsvinden door de risicoreserve die een onderdeel is van de algemene reserve.
54	Alleen nog via de algemene weerstandreserve. Door de ontwikkeling van de tekorten komt deze onder de daarvoor geformuleerde normen.
55	In onze begroting is structureel een post onvoorzien opgenomen en dient de algemene reserve als weerstandsvermogen.
56	OP enkel onderdelen nog bestemmingsreserves echter worden deze primair gebruikt om innovatie en veranderingen te financieren.
57	Vanwege onze financiële situatie is er in het MBP 2019-2022 een herstelplan opgenomen.
58	De reserve sociaal domein is uitgeput, nieuwe risico's worden afgedekt in de risicoreserve (onderdeel van de algemene reserve).
59	Per ultimo 2018 zal de egalisatiereserve Sociaal Domein uitgeput zijn. Het resttekort en het verwachte tekort over 2019 zullen daarom ten laste van de algemene reserve komen.
60	De risico inventarisatie en kwantificering is ongeveer gelijk gebleven, al was er wel een verschuiving zichtbaar omdat voor Wmo door ervaringscijfers risico en de financiële consequentie naar beneden is bijgesteld, en door de overgang bij jeugdhulp van regionale naar lokale inkoop de financiële consequentie naar boven is bijgesteld.

b. Ja, overwegend in de algemene reserve

Vrijblijvende toelichting

61	Binnen de algemene reserve wordt, doormiddel van de reserve weerstandsvermogen, een bedrag gereserveerd voor de benoemde risico's.
62	Gestart met een bestemmingsreserve Sociaal domein. Per 2018 is deze opgegaan in de algemene concern reserve.
63	In het weerstandsvermogen is een bedrag opgenomen voor de risico's van gedecentraliseerde taken en zoals voor de andere onderdelen van het programma Vitaal en Sociaal.
64	Bij tekorten binnen het sociaal domein zal de algemene reserve worden aangesproken.
65	Wij houden rekening met een mogelijk stijgend aantal inwoners die gebruik maakt van bepaalde sociale voorzieningen en daarnaast houden we rekening met prijsstijging.
66	Risico-inventarisatie van het Sociaal Domein maakt onderdeel uit van het reguliere risicomanagementproces binnen de gemeente Middelburg. Hierbij worden gemeentebreed risico's geïntariseerd, gekwantificeerd en afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, dit uitgedrukt in een weerstandsratio. Dit geeft een beeld van het weerstandsvermogen van de gemeente Middelburg. Naast de algemene reserve is er een specifieke reserve Decentralisaties, specifiek voor incidentele risico's.
67	Algemene reserve als algemene buffer. Niet specifiek voor Sociaal domein. In de reserve sociaal domein is geen ruimte meer om eventuele risico's op te vangen.
68	Ja, de geschatte tekorten zijn al meerjarig (bij-)geraamd obv ervaringscijfers. Gerealiseerde tekorten in een begrotingsjaar worden t.l.v. algemene reserve worden geboekt.
69	Geen specifieke reserve, maar alles is nu reëel begroot. Eventuele overschotten zijn naar de algemene reserve teruggevloeid. Indien het nodig is om o.b.v. nieuwe ontwikkelingen hier aanspraak op te moeten doen, zal dan ook een beroep worden gedaan op de algemene reserve.
70	Ja, via de weerstandsparagraaf en vanaf jaarschijf 2021 is er door de taakstellingen € 1,2 mln structurele ruimte om tekorten op te vangen.
71	Voordelig resultaat 2017 op beschermd wonen is gereserveerd voor komende jaren.
72	Zoals geformuleerd.
73	Voor het risico zoals hierboven genoemd wordt weerstandsvermogen aangehouden.
74	Zijnde 10% van het begrotingstotaal met een max van € 16 miljoen.
75	Middels weerstandsvermogen. De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene risicoreserve en de vrij aanwendbare andere reserves. Overige reserves vanuit het sociaal domein: Reserve frictiekosten voor medewerkers waarbij het niet haalbaar is om aan de nieuwe taken in het sociaal domein qua kennis en vaardigheden te voldoen. En een reserve sociaal domein om innovatiepilots uit te voeren. De inzet is in 2018 en 2019 intensief waardoor de financiële ruimte van de reserve in 2019 erg beperkt is.
76	n.v.t.
77	We hebben in onze risicoparagraaf een totaal bedrag voor alle risico's. 12 miljoen.

c. Nee

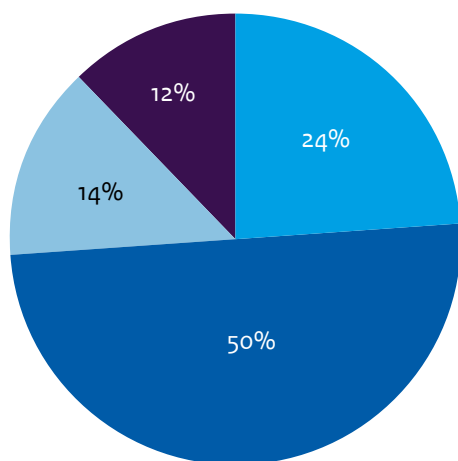
Vrijblijvende toelichting

78	Er was een reserve Sociaal Domein aangelegd in de afgelopen jaren tot 2015. Dit reserve is uitgeput. 2018 kent een waarschijnlijk tekort tussen de 1.6 en 1.9 milj. (de reserve was eens 1 miljoen en een overblijfsel van de Wmo, met de komst van de participatiewet en de jeugdwet zijn de risico's onevenredig groot geworden en ten opzichte van eerdere mogelijkheden tot reservevorming eigenlijk onverantwoord. (er is geen keus maar financieel technisch gezien zou geen enkel bedrijf dergelijke risico's nemen gezien het beschikbare budget!). De toegang tot jeugdhulp bijvoorbeeld is te divers en gemeenten hebben daarop geen enkele grip, huisartsen, specialisten, verwijzen naar zorg, soms zelfs naar zichzelf zonder dat daar één ambtenaar of gemeentelijke toegangsmedewerker iets over kan zeggen. Vanuit allerlei (juridische) trajecten worden kinderen naar zorg verwezen zonder dat de gemeente daar iets over mag zeggen of vinden. Het enige wat ze wel mogen is de rekening betalen, en die liegt er niet om. Alleen al de 10 duurste kinderen in onze gemeente kosten bijna € 800.000,- op een totaal macrobudget van 4,31 milj. is dat bijna 1/5 van het totale budget. Stuk voor stuk kinderen waar de gemeente zelf geen enkele indicatie heeft kunnen stellen en die in langlopende trajecten zitten. we willen regie maar hebben die niet.
79	Is onderdeel van het weerstandsvermogen.

c. Nee	
#	Vrijblijvende toelichting
80	De decentralisatierisico's zijn onderdeel van het totale gemeentelijke risicoprofiel en worden daarom opgevangen via de algemene reserve. Echter, er is geen specifiek bedrag gereserveerd binnen de algemene reserve.
81	Geen aparte reserve voor sociaal domein meer. Alleen algemene reserve voor alle risico's.
82	Per 2018 zijn de egalisatiereserves jeugd en wmo uitgeput. In 2018 is een bestemmingsreserve gevormd voor Sociaal Werk vanuit de ontvangen LIV (Laag Inkomens Voordeel) middelen.
83	Er zijn geen aparte middelen gereserveerd voor de decentralisatierisico's. Uiteindelijk fungeert de algemene reserve als totale buffer mochten de risico's zich daadwerkelijk manifesteren.
84	Als risico's leiden tot hogere uitgaven dan waarmee in de exploitatie rekening is gehouden dan dient onze algemene reserve als opvangbuffer.
85	Tot eind 2018 was er een bestemmingsreserve voor het SD. Deze wordt eind 2018 opgeheven, daarna is er geen aparte reserve. Tekorten zullen of opgevangen worden binnen de AR of andere efficiëncymaatregelen.
86	Maakt onderdeel uit van de algemene berekening van het benodigde weerstandsvermogen. Geen specifieke budgetten gereserveerd.
87	Vanaf 2019 is er binnen de reserve sociaal domein geen financiële ruimte meer om tekorten op te vangen.
88	Tot en met 2018 hebben wij een Reserve Sociaal Domein waarin eventuele tekorten worden opgevangen. Per 1-1-2019 wordt deze reserve opgeheven en komen eventuele tekorten tlv de Algemene Reserve.
89	Vanaf 2019 zijn er geen afzonderlijke stelposten meer; indien risico niet binnen het programma kan worden opgevangen komt het ten laste van de algemene reserve.
90	Vanaf 2019 is het gesloten systeem sociaal domein losgelaten. De reserve sociaal domein zal worden opgeheven.
91	Er is geen apart reserve of raming voor de decentralisatierisico's. Wel is de ratio weerstandsvermogen ruim voldoende.
92	Vooralsnog niet wij blijven de uitgaven monitoren en stellen de begroting bij zodra dit nodig mocht zijn uit eigen middelen. Het monitoren doen we 4x per jaar.
93	De bestemmingsreserve sociaal domein is in de loop van 2019 nihil. Daarnaast is sprake van een forse negatieve algemene reserve.
94	Wij hebben geen overschotten meer voor het sociaal domein, dus ook geen financiële ruimte om een reserve te vormen. De tekorten worden opgevangen in onze meerjarenraming middels eigen middelen.
95	Gesaldeerd is de algemene reserve uiteindelijk de achter vang.
96	In het geval een risico zich voor doet wordt de Algemene reserve aangesproken.

Vraag 12.

Is de omvang van de bestemmingsreserves voor het sociaal domein, cq van de algemene reserves die voor het sociaal domein ingezet kunnen worden, eind 2017 anders ten opzichte van eind 2016?

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo toegenomen	74	24%
■ Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo afgenomen	152	50%
■ Nee, deze reserves zijn per saldo ongeveer gelijk gebleven	43	14%
■ n.v.t., er zijn geen (bestemmings)reserves voor het sociaal domein	38	12%
Totaal	307	

Keuze a, b of c toelichten.

a. Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo toegenomen

#	Gevraagde toelichting
1	De reserve Sociaal domein is in die periode toegenomen. De algemene reserve is afgenomen. Vanaf 2018 zien we een scherpe daling van de reserve sociaal domein door geraamde onttrekkingen en verwachte tekorten.
2	In 2017 is het overschot 2016 aan de reserve toegevoegd en een onttrekking t.b.v. verwacht tekort binnen Jeugdhulp.
3	Toegenomen van afgerond 4 miljoen naar afgerond 5 miljoen. Bestaat hoofdzakelijk uit het positieve resultaat van de jaarrekening 2017, gedeelte programma sociaal domein.
4	Er is 442k toegevoegd aan de bestemmingsreserve 3D.
5	Zie toelichting vraag 11.
6	Er is sprake van een toename van ongeveer € 700.000.
7	Keuze A: Ja, deze reserve is in 2017 per saldo toegenomen. (* De reserve (BR) Sociaal Domein.
8	Het overschot binnen WMO 2015 was groter dan het tekort op Jeugdzorg. Derhalve per saldo een overschot welke in de bestemmingsreserve Sociaal Domein is gestort.
9	Positief saldo in de exploitatie (onderdeel SD) is gestort in de reserve SD.
10	Saldering van de resultaten van de Jeugd, WMO en Participatie.
11	Deze vraag is voor de drie gemeenten wel verschillend; ik heb de eerste bullit gekozen omdat voor 2 gemeenten een storting was in de reserve eind 2017. Voor de gemeente Stede Broec ontstond een nadeel een daardoor een onttrekking aan de reserve.
12	Het saldo van de reserve is in 2017 toegenomen door overschotten op de uitgaven Wmo t.o.v. integratie uitkering 2017.
13	Toegenomen met € 392.000.

a. Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo toegenomen					
#	Gevraagde toelichting				
14	Er is sprake van een toename van € 273.000.				
15	Het saldo van lasten en baten van de decentralisaties was positief. Het resultaat is toegevoegd aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein.				
16	In het 2017 is er per saldo minder uitgegeven dan begroot. Het overschot is gestort in de reserve Sociaal domein.				
17	In het jaar 2017 is een bedrag van € 651.000 in de reserve gestort als gevolg van incidentele meevallers in 2017.				
18	Er wordt verwacht dat er nog worden ontvangen betreffende de jaren 2016 en 2017 waarvoor de reserve in 2018 zal worden aangesproken.				
19	Toename in 2017 als gevolg van een saldo toevoeging vanuit de exploitatie van 100.000 en een geraamde afname van 44.000. Het resultaat op het Sociaal domein ws in 2017 echter sterk negatief. Dit bedrag van 464.000 word in 2018 aan de reserve onttrokken.				
20	In 2015, 2016 en 2017 is per saldo geld aan de bestemmingsreserve toegevoegd.				
21	Toename in 2017 als gevolg positief resultaat van 2016. In 2018 is aan de reserve het positieve resultaat (van het hele sociaal domein) van 2017 toegevoegd. Dit was per saldo 122.000.				
22	Toename in 2017 met name als gevolg positief resultaat van 2016. In 2018 is aan de reserve het positieve resultaat (van het hele sociaal domein) van 2017 toegevoegd. Dit was per saldo 300.000.				
23	De reserve is toegenomen van 5,5 mln. naar 8,8 mln.				
24	In 2017 is een bestemmingsreserve SD ingesteld en is € 366.000 hieraan toegevoegd. Deze reserve is in de begroting 2018 volledig ingezet.				
25	De reserves zijn per saldo toegenomen door overschotten subdomeinen Wmo en Jeugd.				
26	Omvang van de bestemmingsreserve sociaal domein: <table border="0"> <tr> <td>Eind 2016</td> <td>Eind 2017</td> </tr> <tr> <td>€ 2.705.000</td> <td>€ 2.882.000</td> </tr> </table>	Eind 2016	Eind 2017	€ 2.705.000	€ 2.882.000
Eind 2016	Eind 2017				
€ 2.705.000	€ 2.882.000				
27	Een onttrekking van € 1,6 mln. aan de egaliseringsreserve Sociaal Domein bleek noodzakelijk om het tekort over 2017 te compenseren.				
28	In de jaarrekening van 2017 is per saldo een bedrag gestort in de reserve sociaal deelfonds.				
29	Overschot is toegevoegd aan bestemmingsreserve.				
30	De algemene reserve bedroeg eind 2016 ruim € 74 miljoen en eind 2017 ruim € 81 miljoen.				
31	Op gebied van jeugd afzonderlijk echter een tekort.				
32	De reserve Sociaal Domein is in 2017 afgenomen van € 9,7 miljoen naar € 5,8 miljoen. De grootste onttrekking, € 2,8 miljoen, heeft te maken met een nadeel op het participatiebudget 2017 wegens een afname van het Rijksbudget voor 2017. De Algemene Reserve vrij besteedbaar is per saldo toegenomen met € 14,5 miljoen.				
33	Bij de jaarrekening 2017 bleek dat we een begrotingsoverschot hadden op het sociaal domein.				
34	Dit wordt vooral veroorzaakt door een overschot in het onderdeel beschermd wonen waarvan de gemeente Enschede centrumgemeente is. Inmiddels is een deel van deze reserve al weer uitgekeerd naar de regio gemeenten.				
35	Van €2,9 miljoen naar € 3,5 miljoen‎				
36	Een deel van het positief rekeningresultaat 2017 is toegekend aan de reeds bestaande bestemmingsreserve sociaal domein.				
37	Voorals als gevolg van de gewijzigde wetgeving per 1-1-2019 (wijziging abonnementstarief).				
38	Voorals als gevolg van de gewijzigde wetgeving per 1-1-2019 (wijziging abonnementstarief)				
39	Het saldo van deze bestemmingsreserve is gegroeid van € 1.338.201 per 31-12-2016 naar € 1.428.659 per 31-12-2017.				
40	Ja, over 2017 is er fors gedoteerd aan de Reserve Sociaal Domein.				
41	Het saldo van de begroting SD en de werkelijke kosten SD 2017 is toegevoegd aan de reserve Sociaal domein. Het voordeel op Wmo was iets hoger dan het tekort op Jeugdhulp.				
42	De stand van de algemene reserve was eind 2017 € 23,7 miljoen en eind 2016 € 21,3 miljoen. De stand van de egalisatiebuffer jeugd en wmo was eind 2017 € 1 miljoen en eind 2016 nog € 1,9 miljoen. De verwachting is dat deze egalisatiebuffer eind 2018 is uitgeput (zie ook vraag 15).				
43	Ultimo 2016 € 2.629.000. Ultimo 2017 € 3.042.000.				

a. Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo toegenomen

#	Gevraagde toelichting
44	Het saldo van de reserve is vnml. toegenomen door een onverwacht incidenteel positief resultaat bij de gemeenschappelijke regeling wsw/re-integratie. Daarnaast was in 2017 een voordeel op Wmo-budget.
45	Overschot 2017 is aan reserve toegevoegd.
46	Zijn toegenomen n.a.v. een nieuwe inschatting van de opkomende, oplopende tekorten.
47	In 2016 was nog een voordeel op de decentralisaties opgenomen in onze begroting welke is toegevoegd aan de reserve in 2017 via bestemming van het jaarrekeningresultaat.
48	Eerder werkten we met een gecombineerd risico voor de drie decentralisaties. Vanaf 2018 hebben we een specifiek risico voor de Jeugdzorg én voor de WMO opgenomen. Met name door de forse risico-toename op de Jeugdzorg is het totale risico gestegen ten opzichte van eerdere jaren.
49	Het boekjaar is positief afgesloten.
50	Wij hadden in 2017 minder werkelijke uitgaven dan begroot. De begroting werd tussentijds steeds bijgesteld Daar waar dat aan de orde was.
51	M.i.v. 2015 is door de gemeenteraad besloten overschotten op budgetten sociaal domein (Wmo 2007 en 2015, hulpmiddelen, jeugdzorg) te reserveren met het uitgangspunt dat de reserve kan worden ingezet voor incidentele uitgaven en dekking van risico's
52	Er is in 2017 € 500.000 gestort in de reserve decentralisaties om hiermee tegenvallers in de toekomst op te kunnen vangen.
53	De reserve is toegenomen van met € 0,4 mln tot € 4,6 mln. door een additionele storting uit eigen middelen en niet als gevolg van een kleiner tekort. Dit bedrag is in 2018 naast eigen middelen volledig ingezet om de tekorten te dekken.
54	Bestemmingsreserve beschermd wonen is toegenomen met resultaat 2017. De algemene reserve is afgenomen voor afdekken tekort 2017 jeugdzorg.
55	De reserve is gevormd in 2017.
56	Per saldo zijn de reserves voor het sociaal domein in 2017 toegenomen. De toename komt vooral door het overschot van Beschermd Wonen dat is toegevoegd aan de reserve MO/BW ten behoeve van de centrumgemeenten. De reserve voor de lokale WMO en Jeugd zijn afgenomen als gevolg van de tekorten. Zoals vermeld bij vraag 1 zijn verder structurele bijdragen vanuit de Algemene Middelen gedaan ter dekking van de tekorten.
57	Het resultaat van 2016 is in 2017 toegevoegd en er zijn middelen onttrokken voor transformatieopgaven Jeugd.
58	Toegenomen. Na 2018 stabiliseren.
59	Door de fusie (1-1-2017) zijn er in de loop van 2017 nog weinig aan nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen gerealiseerd en daardoor ook minder uitgegeven.
60	De reserve is toegekomen omdat er per saldo voor het gehele sociale domein (dus inclusief Werk en Inkomen) er een positief saldo was.
61	Door winstnemingen op grondexploitatie is de algemene reserve, ondanks de forse tekorten binnen het sociaal domein, toch toegenomen in 2017.
62	We hebben de reserve Sociaal Domein tot de afgesproken max gevuld om de tekorten en tegenvallers in de toekomst voor maximaal 2,5 jaar op te kunnen vangen.
63	Ook in 2017 heeft de transitie een zodanige impact gehad, dat de geraamde middelen voor het (door)ontwikkeling van de transformatie activiteiten nog niet allen zijn aangewend en daarnaast zijn de geraamde uitgaven voor PGB's (o.b.v. afgegeven beschikkingen) niet volledig tot uitbetaling gekomen.
64	Ja, de algemene reserve is met € 700.000 toegenomen. Wij hebben momenteel nog enkele kleine bestemmingsreserves voor het Sociaal Domein (ongeveer € 300.000). Deze zijn niet specifiek voor de 3D's bestemd.
65	De reserve om pilots uit te voeren is in 2017 verhoogd. Daarentegen is een reserve ten behoeve van de Wmo (huishoudelijke toelage) in 2017 afgeboekt. Salderend is het totaalsaldo in 2017 iets hoger dan in 2016.
66	Het positief jaarrekeningresultaat is toegevoegd aan de reserve sociaal domein. Opgemerkt hierbij wordt wel dat de verevening jeugdtaken over 2017 nog niet is onttrokken aan de reserve in 2017.
67	Overschotten binnen het sociaal domein worden toegevoegd aan de reserve.
68	Vanuit resultaatbestemming 2016 is er gedoteerd aan de reserve t.b.v. het sociaal domein.
69	Vanwege een per saldo overschot op de budgetten in het sociaal domein in 2017 is het saldo toegenomen. Daarbij wordt de kanttekening gemaakt dat voor het voorziene tekort op de jeugdhulp een voorziening is getroffen ten laste van de algemene middelen. Zouden we deze betrekken bij de reserve dan is er per saldo sprake van een tekort.

a. Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo toegenomen	
#	Gevraagde toelichting
70	Het resultaat van 2016 is in 2017 toegevoegd en er zijn middelen onttrokken voor transformatieopgaven Jeugd.
71	Storting aan de voorziening was groter dan de onttrekking.
72	n.v.t.
73	Van het rekeningresultaat 2017 is € 705.000 toegevoegd aan de reserve sociaal domein. Deze bedraagt hierna per 1 januari 2018 € 2.402.000.
74	Bestemmingsreserve is in 2017 toegenomen door overschot op de jeugdhulp.
b. Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo afgenomen	
#	Gevraagde toelichting
75	1/1/2017 € 5.837.000 onttrekking 2017: € 2.766.000 31/12/2017: € 3.071.000
76	De bestemmingsreserve Jeugd/Wmo is eind 2017 nagenoeg uitgenut a.g.v. tekorten en inzet voor transformatiedoelstellingen/interventieplan. De bestemmingsreserve beschermd wonen is nog in tact.
77	De bestemmingsreserve is gehalveerd.
78	Het tekort over 2017 is gedekt vanuit de bestemmingsreserve SD.
79	Zie vraag 11, we hadden een mooie (Wmo-sociaal domein) reserve, deze is verdampt.
80	Het jaar 2017 is afgesloten met een tekort; dit tekort is onttrokken uit de algemene reserve. Hierdoor is het saldo van deze reserve afgenomen.
81	Afname is € 1,7 miljoen. Deze reserve is breder dan de gedecentraliseerde taken. (oa ook BUIG).
82	Het resultaat binnen de taken over het jaar 2017 zijn toegevoegd aan de reserve sociaal domein en de reserve participatie.
83	Als gevolg van primair negatief resultaat jaarrekening 2017 (mede als gevolg van het sociaal domein).
84	De algemene reserve sociaal is in 2017 volledig ingezet.
85	Er is 700.000 onttrokken aan de reserve sociaal domein.
86	Deze zijn licht afgenomen. Zie Jaarrekening 2017.
87	De reserve is afgenomen met 2.553.000, waaronder 1.439.000 t.b.v. de aanvulling van de Algemene reserve. De overige mutaties hebben voornamelijk betrekking op investeringen (extra capaciteit) in de transitie en voor- en nadelen uit de exploitatie SD.
88	Na verrekening van de saldi op de verschillende subdomeinen is een negatief saldo van € 684.000 ontstaan. Deze middelen zijn onttrokken aan de bestemmingsreserve sociaal domein.
89	Is met 1,2 mio afgenomen.
90	De reserve sociaal domein is bijna leeg. Vanaf 2019 wordt er wel weer jaarlijks € 300.000 aan toegevoegd, maar de vraag is of dat voldoende is.
91	Eind 2017 is de reserve sociaal domein helemaal op.
92	Bestemmingsreserve Sociaal Domein is nihil geworden.
93	Ja, de reserves zijn afgenomen.
94	Van €4 miljoen eind 2016 teruggelopen naar €2 miljoen eind 2017.
95	a. Ultimo 2016 was de reserve € 1.017.000, ultimo 2017 was dit € 816.000 een daling derhalve van ca. € 201.000
96	In 2017 is een groot deel van de bestemmingsreserves die verbonden waren met het Sociaal Domein ingezet. Daarnaast is de Algemene Reserve afgenomen door onder andere de inzet voor frictiekosten Presikhaafbedrijven.
97	Bestemmingsreserve is toegenomen. Algemene reserve is afgenomen.
98	Bestemmingsreserve sociaal domein is nagenoeg compleet uitgeput. Rekeningtekort 2017 en verwacht tekort 2018 worden afgedekt door inzet van de algemene weerstandsreserve.
99	Verlaagd met afgerond 200.000.
100	De reserves zijn ingezet om de tekorten te dekken.

b. Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo afgenomen

#	Gevraagde toelichting
101	Deze zijn in 2017 ingezet voor de tekorten sociaal domein.
102	Deze zijn in 2017 ingezet voor de tekorten sociaal domein.
103	Deze zijn in 2017 ingezet voor de tekorten sociaal domein.
104	Reserve begin 2016 bedraagt m. € 3,3. Over 2017 een tekort op de 3D's van m. € 2. Na resultaatbestemming bedraagt het saldo m. € 1,2. Gedurende het boekjaar 2017 is besloten tot een onttrekking 2018-2020 van € 675.000 voor de transformatie-agenda. Het onbestemde deel van deze bestemmingsreserve bedraagt € 630.667 eind 2017 met inachtneming van de geplande onttrekking ten aanzien van de transformatieagenda.
105	Er is geen specifieke reserve voor het sociaal domein. De risico's in het sociaal domein worden opgevangen door de algemene reserve. Deze is door de tekorten gedaald naar de minimale grens / bodemreserve.
106	Met name als gevolg van tekorten in de jeugdzorg.
107	Van € 3,3 mln. naar € 2,7 mln.
108	De reserve Sociaal Domein is afgenomen in 2017 ten behoeve van dekking van incidentele uitgaven binnen het Sociaal Domein.
109	De reserve sociaal domein was eind 2017 bijna € 5 miljoen lager dan eind 2016. Eind 2018 zal de reserve € 0 zijn vanwege de tekorten op jeugdzorg.
110	Het overschot op de Wmo was niet afdoende om de tekorten op de Jeugdzorg te compenseren.
111	Het tekort 2017 is ten laste van deze reserve gegaan. Concreet betekent dit dat de reserve Sociaal Domein is afgenomen van 4.3 naar 3.6 miljoen.
112	Een deel van de reserves sociaal domein is in 2017 als incidenteel budget ingezet, zowel voor kosten van het jaar 2017 als voor afrekeningen over oude jaren.
113	Conform raadsbesluit is een deel van de reserve sociaal domein overgeheveld naar andere bestemmingsreserves en deels is nadelig resultaat 2017 ten laste gebracht van de reserve sociaal domein. Hierdoor was het saldo eind 2017 lager dan eind 2016.
114	Door hogere kosten dan de baten (waarvan deels eigen middelen bovenop de rijksmiddelen) ontstond er een tekort dat gedekt werd uit onze egaliseringsreserve.
115	Gebruikt voor innovatie te financieren, geen structurele storting.
116	Er is aangaande het sociaal domein één bestemmingsreserve: de reserve decentralisaties sociaal domein. Deze heeft als doel het dekken van het maatschappelijk krediet decentralisaties sociaal domein, maar is in 2017 niet gemuteerd.
117	Weliswaar is in 2017 het weerstandsvermogen van de gemeente Delft met € 0,8 mln. toegenomen, maar is het aandeel voor het Sociaal domein met € 5,5 mln. afgenomen.
118	Door de financiële tekorten de afgelopen jaren is de reservepositie afgenomen. In ons MBP 2019-2022 hebben we hiervoor een herstelplan opgenomen.
119	Reserves zijn afgenomen als gevolg van oplopende tekorten.
120	Wij hebben de reserve Sociaal Domein ingesteld om fluctuaties in de kosten binnen het Sociaal Domein op te kunnen vangen. Het saldo binnen de reserve SD bedroeg eind 2016 € 2.008.460 en is eind 2017 afgenomen tot € 1.197.000
121	De reserve is in 2017 volledig (op een enkele kleine post na) aangesproken.
122	Hardenberg iets afgenomen (4,5 naar 4,25) Vanaf 2017 werken we met een risicomanagementmodel, waardoor we in staat zijn om een betere inschatting te maken van de te verwachten risico's in combinatie met de kans dat die zich voordoen.
123	Ondanks de vereveningsafpraak in de regio is de reserve 3D in 2017 afgenomen.
124	O.a door afrekeningen "oude" jaren jeugdzorg.
125	Voor Jeugd waren de ontvangen Rijksmiddelen absoluut ontoereikend om de zorgtaken adequaat uit te voeren. Het overschot op de Wmo was ontoereikend om per saldo uit te komen met de ontvangen Rijksmiddelen. Hierdoor was inzet van de reserve Sociaal Domein noodzakelijk.
126	De overschrijding van 2017 is gedekt uit de reserve sociaal domein. Oorzaak van de overschrijding zijn de stijgende kosten tov kosten 2016 (en ook tov de begroting 2017).
127	Het niveau van de algemene reserve (weerstandsvermogen) is nagenoeg gelijk gebleven. In 2017 is de reserve decentralisatie-regelingen volledig vrijgevallen aangezien er inmiddels sprake was van een integrale financieringsystematiek, ook voor de gedecentraliseerde taken.
128	Door de hoge tekorten op de kosten jeugdhulp worden de voordelen op Wmo ruimschoots overtroffen.
129	De reserve Sociaal Domein is afgenomen van € 996.000 naar € 817.000 als gevolg van dekking van hogere zorgkosten 2017

b. Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo afgenomen	
#	Gevraagde toelichting
130	Per saldo was er een tekort, zodat de reserve is afgenomen. Bij Jeugd was er in 2017 een tekort, bij WMO een overschot.
131	Er is een kleine onttrekking geweest.
132	De bestemmingsreserve sociaal domein is afgenomen in 2017 tov 2016. In 2018 komt deze bestemmingsreserve op nihil uit. Reservering voor de resterende risico's voor de 3 D's is opgenomen in de algemene reserve (risicoparagraaf).
133	De gemeenteraad heeft besloten een deel van de reeds opgebouwde bestemmings-reserve te laten vrijvallen in de algemene reserve.
134	Het positieve exploitatieresultaat SD (rijksbudget = werkbudget) is aan de reserve SD gedoteerd (= toename) In 2017 is een groot bedrag voor zgn. versnellers (binnen en buiten het sociaal domein) incidenteel aan de reserve SD onttrokken (= afname). Per saldo is de reserve SD daardoor afgenomen.
135	Ze zijn met 130.000 afgenomen.
136	Zie toelichting bij vraag 11.
137	De reserve Sociaal Domein laat een aflopende reeks zien.
138	De reserve sociaal domein neemt jaarlijks af en wordt per 2019 opgeheven omdat deze leeg is.
139	De bestemmingsreserve sociaal domein is zoals goed als afgebouwd eind 2020 om de inzet van preventie daaruit te bekostigen. Het resultaat van 2017 is ten laste gebracht van de algemene reserve waarvan het sociaal domein het grootste aandeel in had.
140	Er was sprake van 3 oude gemeenten, waarbij 1 gemeente geen reserve had, 1 gemeente een egaliseringsreserve en bij 1 gemeente maakten de reservemiddelen onderdeel uit van de algemene reserve. Deze reserves zijn in 2017 afgenomen als gevolg van tekorten die in dat jaar zijn ontstaan op de jeugdbudgetten.
141	De afname in 2017 komt omdat de reserve is ingezet om het negatieve saldo sociaal domein in de jaarrekening 2017 te dekken.
142	Vanwege projecten en het negatieve exploitatiesaldo op jeugd.
143	Door tekorten op jeugdhulp en participatie.
144	De reserve sociaal domein is in omvang afgenomen per 31-12-2017 ten opzichte van 31-12-2016 doordat de min op jeugdhulp groter was dan de plus op Wmo.
145	Het tekort op het Sociaal Domein van 2017 is ten laste gebracht van de Reserve Sociaal Domein.
146	De reserve decentralisaties is in 2017 per saldo met € 79.000 afgenomen. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2017 is het restant van deze reserve ad € 181.436 toegevoegd aan de algemene reserve.
147	De gemeente Waadhoeke is een herindelingsgemeente. De gemeenten Franekeradeel, Menameradiel en het Bildt zijn per 1 januari 2018 tezamen met een deel van Littenseradiel samengegaan. De gemeenten Franekeradeel en Menameradiel (en het Bildt) hebben met ingang van 2015 het standpunt ingenomen dat de decentralisaties budgetneutraal ingevoerd moesten worden. Voor Franekeradeel en Menameradiel hield dit in dat overschotten toegevoegd worden aan een reserve. Dit zorgt ervoor dat de reserves elk jaar fluctueren.
148	Afgenomen van 3,3 mln naar 2 mln.
149	De middelen zijn ingezet voor de financiering van projecten ter ondersteuning van de deelonderwerpen Jeugd en Wmo.
150	Het tekort op het Sociaal Domein (grotendeels de decentralisaties) 2017 is gedekt uit de bestemmingsreserve Sociaal Domein.
151	Reserve is afgenomen met € 1,2 miljoen.
152	De afname is het resultaat van een overschot op Wmo, tekort op Jeugdhulp en uitvoeringskosten.
153	De hoogte van de reserve sociaal deelfonds is eind 2017 t.o.v. eind 2016 per saldo met circa € 1,6 miljoen afgenomen. De reserve sociaal deelfonds bedraagt eind 2017. € 428.000 positief en is niet toereikend om de tekorten in 2018 op te vangen. De reserve sociaal deelfonds wordt dan ook op het einde van dit jaar aangevuld en opgeheven.
154	De tekorten zijn in 2017 gedekt door een onttrekking aan de reserve Sociaal Domein.
155	Het saldo van de reserve sociaal domein is na storting van het overschot 2016 afgenomen in 2017 als gevolg van dekking voor incidentele budgetten sociaal domein en het tekort 2017 op het budget sociaal domein.
156	De reserve Sociaal Domein was eind 2017 volledig uitgenut door voornamelijk verliezen in de Jeugdhulp. Bij de jaarstukken 2017 is de reserve weer aangevuld uit het jaarrekeningresultaat om de te verwachten tekorten te kunnen afdekken en de organisatie in staat te stellen om de tekorten tussen nu en 2022 terug te brengen tot een beduidend lager niveau.
157	Door de tekorten in de Jeugdhulp is de reserve voor het sociaal domein afgenomen.
158	Er heeft in 2017 een onttrekking plaatsgevonden van de reserve van €186.000.

b. Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo afgenomen

#	Gevraagde toelichting
159	Reserve Wmo/jeugd is in 2017 gedaald.
160	Van deze reserve is 880k onttrokken voor de kosten van jeugdzorg en verevening, en 283k gestort zijnde het voordelig resultaat op de nieuwe Wmo-taken.
161	Door de tekorten in de Jeugdhulp is de reserve voor het sociaal domein afgenomen.
162	In 2017 is o.b.v. van de kaderbrief 2017 een aanzienlijk bedrag ingezet voor het sociaal domein. Het restant is in 2018 ingezet waardoor de achtervang volledig is afgebouwd.
163	Tekort op Wmo is gedekt vanuit eerder gevormde bestemmingsreserve voor het sociaal domein (was eind 2017 volledig onttrokken).
164	Het verlies in 2017 was fors op het sociaal domein, ongeveer 25 miljoen euro.
165	Ultimo 2016 stond er € 4,8 miljoen gereserveerd binnen de algemene reserve met als bestemming Sociaal Domein, onderdelen Jeugdhulp en WMO. Ultimo 2017 is er € 4,6 miljoen uit de algemene reserve onttrokken ter dekking van het resultaat 2017 op Jeugdhulp & WMO.
166	In 2017 is het tekort op het sociaal domein gedekt uit de reserve. Tevens zijn specifieke projecten (zoals praktijkondersteuner huisartsen voor jeugd GGZ) gefinancierd uit de reserve.
167	Het tekort op het sociaal domein van circa € 2 mln. is gedekt vanuit de bestemmingsreserve Sociaal Domein. Hierdoor is de reserve gehalveerd.
168	Doordat de uitgaven jeugd hoger lagen dan de inkomsten IUSD vanuit het Rijk, is ook geld vanuit de reserve decentralisaties hiervoor gebruikt.
169	De bestemmingsreserves ad ongeveer € 2,5 miljoen zijn in 2017 volledig ingezet om het tekort 2017 op te kunnen opvangen.
170	Het berekende saldo 2017 was nadelig, waardoor de reserves zijn afgenomen (per 1-1-2018 €1,8 miljoen). De verwachting voor 2018 is een oplopend nadeel waardoor in 2019 nog maar een beperkte dekking van het tekort mogelijk is via de reserve, in de begroting is met deze dekking al rekening gehouden.
171	De bestemmingsreserve Sociaal Domein is afgenomen van € 7.57 mln in de jaarstukken 2016 naar € 4.447 mln in de jaarstukken 2017. Bij de raadsbehandeling van de jaarstukken 2017 is besloten € 1.527 mln over te hevelen naar de algemene reserve waarna nog € 2.92 resteert. Deze bestemmingsreserve dient vanaf 2018 nog slechts ter dekking van enkele omschreven projecten/investeringen in het sociaal domein en dus niet meer als buffer voor de financiële risico's binnen het sociaal domein. Vanaf 2018 maken financiële nadelen binnen het sociaal domein direct deel uit van het rekenigresultaat dat ceteris paribus ten laste van de algemene reserve komt.
172	Deze reserve wordt ook ingezet voor een zachte landing. Aan deze reserve wordt alleen onttrokken.
173	zZie de jaarrekening 2017.
174	De bestemmingsreserve voor het Sociaal domein is in 2017 afgenomen door (grote) tekorten in het sociaal domein.
175	In 2017 is een bedrag van € 1,9 miljoen onttrokken aan de reserve ten behoeve van dekking van activiteiten in het sociaal domein. Het saldo van de risicoreserve sociaal domein bedroeg per 31-12-2017 nog € 6,4 miljoen.
176	Zowel de bestemmingsreserve die gevormd is ihkv de transformatie Jeugd als de WMO zijn per saldo afgenomen (zie verder de aan de provincie aangeleverde jaarrekening 2017, pagina 228).
177	De stand van de reserves zijn per eind 2017 afgenomen t.o.v. 2016.
178	In 2017 was er sprake van een tekort, dat aangevuld is uit de bestemmingsreserve.
179	Vanwege de aanzienlijke tekorten was de reserve leeg eind 2017.
180	Doordat de uitgaven sociaal domein over 2017 hoger bleken te zijn dan de uitkering die we hier destijds voor hebben gekregen, hebben we dit tekort gedekt via de reserve sociaal domein. Zodoende is de reserve sociaal domein in 2017 per saldo afgenomen.
181	In 2017 (W11/2017) is door de raad besloten € 2,3 miljoen te storten vanuit de vrije algemene reserve in de risicoreserve SD. Vervolgens is er € 2,7 miljoen onttrokken.
182	De reserve sociaal domein is in 2017 afgenomen als gevolg van onttrekking ter dekking van de tekorten op de BUIG en participatie.
183	Door de exploitatietekorten op het onderdeel jeugd, die niet meer gedekt kunnen worden door de overschotten op WMO worden er sinds 2017 per saldo middelen onttrokken aan de reserve Sociaal Domein. Sinds 2017 is er dus sprake van een te kort situatie.
184	Door tekorten op de Jeugdzorg en extra uitgaven gedekt uit deze reserve is er per saldo de reserve afgenomen.
185	Voor Boxtel is het noodzakelijk geweest om extra storting te doen vanuit de algemene reserve naar de reserve sociaal domein.

b. Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo afgenomen

#	Gevraagde toelichting
186	Toelichting antwoord b: Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo afgenomen. Er heeft een onttrekking inzake Minimaverordening Meedoen, extra nagekomen lasten Jeugdzorg 2016 en implementatiekosten Peelgemeenten plaatsvonden.
187	De reserve was bedoeld om de verdere transformatie te ontwikkelen. Alle kosten die betrekking hebben op deze verdere transformatie zijn gedekt uit deze bestemmingsreserve. Daarnaast was in 2017 deze bestemmingsreserve ook bedoeld om eventuele tekorten te dekken. Vanaf 2018 is hier geen afzonderlijke reserve sociaal domein voor beschikbaar, maar wordt verder opgenomen in het (paragraaf)weerstandvermogen
188	Reserve Sociaal Domein (conform jaarcijfers 2016) op 31-12-2016 € 19.534k Reserve Sociaal Domein (conform jaarcijfers 2017) op 31-12-2017 € 19.378k Afname € 156k.
189	Zie vraag 10. toenemend beroep op met name Jeugdzorg.
190	De bestemmingsreserve sociaal domein is afgenomen vanwege o.a. de inzet voor innovatieve projecten in het kader van het sociaal domein.
191	Voor Sint Michielsgestel zijn er tekorten op decentralisatie PW en Jeugd. Dit tekort is hoger dan het overschot op Wmo.
192	Mede door de tekorten op het sociaal domein is de reservepositie van de gemeente verslechterd.
193	Incidentele kosten transformatie zijn ten laste gebracht van de reserve.
194	Als gevolg van tegenvallers met name binnen het domein Jeugd en Participatie is de bestemmingsreserve Sociaal Domein in 2017 gedaald t.o.v. 2016 en naar verwachting eind 2018 nihil.
195	Per 31-12-2016 was de hoogte van de reserve sociaal deelfonds € 1,8 mln. Per 31-12-2017 was deze € 0. Binnen de algemene reserve is geen bedrag benoemd dat voor het sociaal domein kan worden ingezet.
196	Tekorten in de jeugdhulp en uitgaven voor de transformatieopgaven hebben tot hogere exploitatielasten geleid die zijn gedekt uit de reserve sociaal domein.
197	Kosten overschrijden de inkomsten van het Rijk en zijn laste van de reserve(s) gebracht.
198	De overschrijding van het budget is ten laste gebracht van de reserve sociaal domein.
199	In 2017 hebben we o.a. een bedrag van € 426.000 uit deze reserve gehaald ter dekking van een deel van de tekorten op de uitgaven voor jeugdzorg.
200	In 2017 is € 1,7 miljoen onttrokken aan reserves.
201	Bij de jaarrekening 2017 is totaal € 1,1 mln. aan de bestemmingsreserve sociaal domein onttrokken.
202	Het tekort uit 2017 is uit de reserve bekostigd.
203	Na vaststelling van de jaarrekening 2017 is de reserve sociaal domein nul.
204	Door de aanhoudend hoge kosten voor de jeugdzorg die wij niet op kunnen vangen binnen onze reguliere exploitatie zullen wij steeds eigen middelen bij moeten leggen.
205	De reserve afgenomen van een saldo van 6.186.000 op 31-12-2016 naar 4.106.000 op 31-12-2017.
206	Afgenomen als gevolg van tekorten bij jeugd.
207	Is afgenomen ter compensatie van nadelige gevolgen voor 2017 n.a.v. septembercirculaire 2016 (effecten voor 2018 en verder zijn structureel in begroting opgenomen).
208	Aan de bestemmingsreserve 'programma transitie in samenhang' is alleen onttrokken, er is niet in gestort.
209	Toelichting b: Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2017 is het saldo van de bestemmingsreserve Sociaal Domein afgenomen met € 355.000 als gevolg van een negatief saldo van de 3D's.
210	De reserve is op verzoek en besluit van de raad naar € 2.000.000 afgebouwd.
211	De reserves zijn in 2017 afgenomen, maar dit komt doordat de reserve sociaal domein bij raadsbesluit in 2017 is gemaximeerd op € 260.000 en er iets meer in zat per eind 2016.
212	Vanwege afrekeningen jeugd voorgaande jaren was onttrekking uit de bestemmingsreserve noodzakelijk.
213	In 2017 is op gebied van jeugdzorg een nadeel opgetreden van € 3,5 miljoen en op gebied van de WMO € 1,2 miljoen. Een groot deel van dit verlies is onttrokken uit de reserve sociaal domein.
214	De reserve sociaal domein is van € 6,6 miljoen per 1-1-2017 gedaald naar € 4,6 miljoen per 31-12-2017.
215	Het tekort op de decentralisaties in 2017 is ten laste van de bestemmingsreserve gebracht.
216	De reserve is afgenomen tot € 0,- met name vanwege egalisatie van extra kosten voor jeugdhulp.
217	De reserve is per saldo met € 1.130.000,-- afgenomen.

b. Ja, deze reserves zijn in 2017 per saldo afgenomen

#	Gevraagde toelichting
218	De reserve sociaal domein bedroeg per 1-1-2017: € 2.508.000 en per 31-12-2017: € 1.792.000. De mutaties betreffen de dekking van het tekort sociaal domein 2016 en inzet van aanvullende middelen t.b.v. het sociaal domein 2017.
219	Per saldo met € 100.000 afgenomen.
220	Het nadelige rekeningresultaat op jeugd is in mindering gebracht op de beschikbare bestemmingsreserve.
221	Eind 2016 is er een reserve sociaal domein gevormd met de max. hoogte van 1 miljoen euro. Deze reserve was eind 2017 nog maar € 138.200. De verwachting is dat deze reserve bij het opstellen van de jaarrekening 2018 naar nihil loopt.
222	Reserve afgenomen door resultaten 2017 met name tekort Jeugdzorg. Daarnaast vanuit reserve geïnvesteerd in transformatie sociaal domein, dat een claim legt op reserve.
223	De reserve sociaal domein alsook de algemene reserve zijn in omvang afgenomen door onttrekking m.b.t. de realisatie van een open club. De algemene reserve neem in 2018 echter weer in omvang toe door de dotatie van het jaarrekeningsaldo 2017. De omvang van de algemene reserve is hiermee 36% (per 1-1-2019) hoger dan het minimale niveau welke door de provincie wordt toegepast (10% van het genormeerd uitgaven niveau).
224	De reserve sociaal domein is met name ingezet t.b.v. inhuur personeel.
225	Afname van € 3,53 mln naar € 3,28 mln.
226	In de raad is besloten dat de hoogte van de reserve wordt vastgesteld op € 1.000.000. 2015,2016 en 2017 zijn de overschotten toegevoegd aan deze reserve. Op basis van realistisch ramen is de omvang bepaald.

c. Nee, deze reserves zijn per saldo ongeveer gelijk gebleven

#	Gevraagde toelichting
227	Antwoord : C de stand van de reserve effecten rijksbeleid per 31 dec 2016 was € 1,7 milj ; de stand per 31 dec 2017 was € 1,7 milj.
228	Antwoord : C -- de stand per 31 dec 2016 was € 1,0 miljoen, de stand per 31 dec 2017 was € 1,0 miljoen. De omvang van deze reserve is bepaald op maximaal € 1 miljoen.
229	Er is rekening gehouden met een substantieel risico bedrag.
230	Deze reserve is gelijk gebleven omdat de raad heeft besloten de tekorten over 2017 te dekken uit de algemene reserve.
231	Algeheel onderdeel van de weerstandscapaciteit binnen de algemene reserve.
232	Saldo van deze reserve is gemaximeerd op € 575.000.
233	In beide jaren inschatting van risico ad € 100.000.
234	De berekening van het reserve-bedrag is gebaseerd op de 'oude' berekening van de beide voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar.
235	n.v.t
236	Er is in 2017 per saldo net zoveel onttrokken als gestort in de bestemmingsreserve SD.
237	Er is voor de tekorten geen onttrekking aan de reserves gedaan.
238	1 bestemmingsreserve Sociaal Domein geen onttrekking.
239	Ivm 5 afzonderlijke gemeenten t/m 2018 met elk een eigen beleid m.b.t. reserves is deze vraag alleen in zijn algemeenheid te beantwoorden. Antw. C.: uitgaande van het feit dat de tekorten bij Jeugdhulp en Pwet en het overschot op de Wmo bij de 5 gemeenten verwerkt zijn binnen de reserves.
240	In de risico analyse is besloten om het bedrag te handhaven.
241	De risico inventarisatie en kwantificering is ongeveer gelijk gebleven, al was er wel een verschuiving zichtbaar omdat voor Wmo door ervaringscijfers risico en de financiële consequentie naar beneden is bijgesteld, en door de overgang bij jeugdhulp van regionale naar lokale inkoop de financiële consequentie naar boven is bijgesteld.
242	De bestemmingsreserve is niet aangepast, het resultaat is verwerkt in de algemene reserve.
243	De kosten voor het sociaal domein konden in 2017 binnen de exploitatie worden opgevangen.
244	Ten opzichte van 2016 is de reserve in 2017 gelijk gebleven. In 2018 is de reserve behoorlijk afgenomen (gehalveerd), o.a. door incidentele kosten en het verwachte negatieve resultaat over 2018.

c. Nee, deze reserves zijn per saldo ongeveer gelijk gebleven	
#	Gevraagde toelichting
245	De voordelen op Wmo / Beschermd Wonen en de nadelen op Jeugdzorg zijn ten laste gekomen in de jaarstukken 2017, per grosso modo is de omvang van de reserves hierdoor niet veranderd.
246	De bestemmingsreserve sociaal domein had het door de raad vastgestelde maximum van € 2 mln. De dotatie ultimo 2017 bedroeg € 40.000.
247	Er hebben in 2017 geen onttrekkingen plaatsgevonden.
248	De bestemmingsreserve sociaal domein had het door de raad vastgestelde maximum van € 2 mln. De dotatie ultimo 2017 bedroeg € 40.000. De bestemmingsreserve sociaal domein had het door de raad vastgestelde maximum van € 1,5 mln. Ultimo 2017 was geen dotatie nodig, gelet op het bereikte maximum.
249	2017 tov 2016 zijn redelijk gelijk gebleven. Echter eind 2017 kwam de hogere tekorten op zowel wmo als jeugd duidelijker zichtbaar. Betekent in de begroting 2018 is deze risico post hoger berekend.
250	Het restant van de bestemmingsreserve sociaal domein is overgeheveld naar de algemene reserve. Per saldo zijn de reserves ongeveer gelijk gebleven.
251	De reserve wordt jaarlijks aangevuld via het jaarrekeningresultaat.
252	In 2017 is er een gerichte afname van de bestemmingsreserve SD van ongeveer 60K.
253	Een kleine toename van € 150.000.
254	Er is niets gemuteerd op deze bestemmingsreserve.
255	Het maximum is gesteld op € 1.200.000,-
256	Per saldo is voor antwoord c gekozen, maar het verschilt wel per gemeente Aalburg, Woudrichem en Werkendam. Voor wat betreft Aalburg zijn de reserves toegenomen. In Werkendam is in eerste instantie uit de bestemmingsreserve onttrokken, maar bij de resultaatbestemming is de bestemmingsreserve weer aangevuld tot het oude niveau. In Woudrichem is de reserve gelijk gebleven. In 2018 zal wel een groot beroep moeten worden gedaan op de reserve.
257	Vanuit het overschot van de jaarrekening 2017 is de reserve weer aangevuld tot het maximumbedrag van 1,5 miljoen.
258	-
259	De reserve is gemaximeerd op ruim € 10.000.000 en die stand was ult 2016 en 2017 gelijk.
260	Vanaf 2015 is er een bestemmingsreserve gevormd voor tekorten in het Sociaal Domein van € 1 mln. Deze reserve is vooralsnog niet aangesproken.
261	Onttrekkingen uit de algemene reserve zijn nagenoeg gelijk aan de toevoeging uit hoofde van bestemming rekeningresultaat vorig boekjaar.
262	Per saldo was in 2017 geen sprake van een tekort.
263	Zie Jaarrekening 2016 en 2017 reserve sociaal domein.
264	Wij werken met 1 algemene reserve voor alle risico's. De hoogte van deze reserve is niet substantieel veranderd.
265	gemeente Vlieland heeft de minimale omvang van de AR in verband met de decentralisaties sociaal domein verhoogd van € 500.000 naar € 750.000.
266	Het resultaat in 2017 voor het sociaal domein was bijna nihil waardoor de reserve ongeveer gelijk is gebleven. Tot en met 2016 werden de budgetten overgeheveld en eind 2017 is een bestemmingsreserve ingesteld.
267	Plussen en minnen vallen tegen elkaar weg.
268	Tekorten zijn binnen de jaarrekening gedekt.
269	In de orde van grootte van € 1,3 miljoen

d. n.v.t., er zijn geen (bestemmings)reserves voor het sociaal domein

Vrijblijvende toelichting

270 Zie toelichting bij vraag 11.

271 Zie toelichting bij vraag 11.

272 Er is geen specifieke reserve voor het sociaal domein. Het totaal van onze 'algemene' weerstandscapaciteit is ultimo 2017 toegenomen tot EUR 7,7 mln. t.o.v. EUR 6,2 miljoen ultimo 2016. De weerstandsratio algemeen is gelijk gebleven op 2,3.

Dit weerstandsvermogen is ter afdekking van alle risico's, behalve de grondexploitaties (daarvoor is een afzonderlijk weerstandsvermogen grondexploitaties aangehouden). De risico's sociaal domein worden afgedekt via het algemeen weerstandsvermogen.

273 De bestemmingsreserves die we in de jaarrekening 2016 kenden waren: - aankoop kunstvoorwerpen, gemeentelijke monumenten, onderhoud gemeentelijke panden, sociale en fysieke infrastructuur en inzet Essentgelden. In 2017 waren dat enkel nog: aankoop kunstvoorwerpen, gemeentelijke monumenten en inzet Essentgelden.

274 Zie de beantwoording van vraag 12.
De reserve Decentralisaties is nagenoeg gelijk gebleven.

275 Zie antwoord op vraag 11.

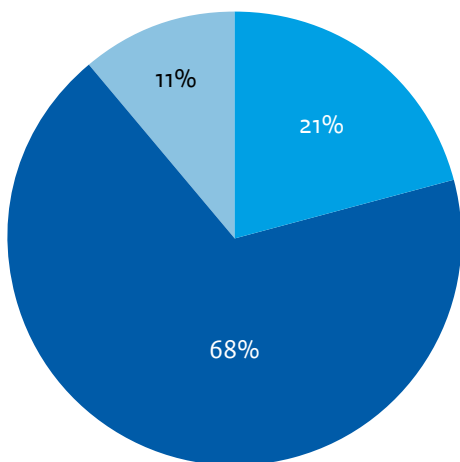
276 Zoals vermeld.

277 De reserve is in 2018 gevormd.

278 Zie vraag 11.

Vraag 13.

Zijn de gerealiseerde uitgaven voor de gedecentraliseerde taken (netto-lasten) volgens de jaarrekening 2017 anders dan de rijksmiddelen die uw gemeente voor deze taken heeft ontvangen?

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Ja, de uitgaven zijn per saldo lager dan de beschikbaar gestelde middelen	63	21%
■ Ja, de uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen	210	68%
■ De uitgaven zijn per saldo grosso-modo gelijk aan de middelen die voor de decentralisaties beschikbaar zijn gesteld	34	11%
Totaal	307	

Keuze a, b of c toelichten.

a. Ja, de uitgaven zijn per saldo lager dan de beschikbaar gestelde middelen	
#	Gevraagde toelichting
1	Mede als gevolg van incidentele voordelen (oa Beschermd wonen) en vrijval balansposten 2016.
2	Jeugd tekort. WMO 2007 overschot. WMO 2015 nagenoeg neutraal.
3	Per saldo zijn de uitgaven lager dan de beschikbaar gestelde middelen. De domeinen Participatie en WMO 2015 dragen hier positief aan bij. De uitgaven Jeugd 2017 echter, zijn hoger dan de beschikbare middelen.
4	2017 is een uitzondering door een incidenteel hogere uitkering voor jeugd (historisch budget).
5	De uitgaven in 2017 waren in totaal lager dan de beschikbaar gestelde middelen. Bij Jeugd waren de uitgaven per saldo hoger maar bij de Wmo per saldo lager. Bij Participatie was het budget toereikend.
6	Het overschot was ook geraamd.
7	De kosten voor jeugd en wmo zijn lager maar onduidelijk is of alle toegenomen apparaatskosten toegerekend zijn.
8	Keuze A: Ja, de uitgaven zijn per saldo lager dan de beschikbaar gestelde middelen. Bij alle 3 de sub-domeinen +/-
9	Het overschot was niet geraamd en ontstond door een overschot binnen de WMO gelden. Dit overschot is ingezet om de tekorten binnen de jeugdzorg af te kunnen dekken.
10	Lasten worden begroot op basis IU-SD. Afgelopen jaren altijd een voordeel hierop gehad.
11	Jeugd tekort. WMO overschot. Participatiewet nagenoeg gelijk.

a. Ja, de uitgaven zijn per saldo lager dan de beschikbaar gestelde middelen

#	Gevraagde toelichting
12	Zie ook vorige vraag. Nog even een nuance; de gemeente Stede Broec hield wel over op de WMO t.o.v. van de IUSD, maar dit was niet genoeg om het tekort op de jeugd te dekken.
13	Dit geldt vn. voor de Wmo 2015. Voor de Jeugdwet is er sprake van een tekort. Voor Participatie zijn de uitgaven nagenoeg gelijk. Per saldo is er een overschot.
14	Jeugd tekort. WMO overschot.
15	Op het totaal van het sociaal domein (oude en nieuwe taken) zijn de uitgaven hoger dan de beschikbaar gestelde middelen.
16	Subdomein Wmo lager, Jeugd hoger, Participatie gelijk, Beschermd Wonen lager.
17	Toelichting bij A: De uitgaven 2017 bij Jeugdzorg en WMO zijn lager dan de door het rijk beschikbaar gestelde middelen. Toelichting bij B: De uitgaven 2017 inzake de P-wet zijn hoger dan de door het rijk beschikbaar gestelde middelen.
18	Voor Wmo en jeugd waren de kosten lager voor het participatiedeel niet.
19	In 2017 is er een klein positief resultaat behaald. Zie ook vraag 12.
20	Bij de Wmo zijn de uitgaven lager dan de middelen, Bij jeugd zijn de uitgaven hoger dan de middelen. Bij de P-wet zijn de uitgaven hoger dan de middelen.
21	Deze uitkomst is op basis van alle maatwerkvoorzieningen inclusief zorgadministratie en inkoopkosten jeugdzorg. De uitgaven 3D zijn niet als zodanig gelabeld en kunnen dus ook niet exact naast de rijksmiddelen worden gezet. Ook omdat de keuze is op algemene voorzieningen (ook 'oude') extra te investeren om t.b.v. de preventieve werking op de maatwerkvoorzieningen.
22	Uitgaven zijn deels gedekt uit eigen middelen.
23	De uitgaven subdomeinen Wmo en Jeugd zijn lager dan de middelen en de uitgaven subdomein Pwet zijn hoger dan de middelen.
24	Als de trend doorzet komen we volgend jaar tekort. Er was nu per saldo een klein overschot. Dat kwam voornamelijk door het Domein Wmo. Op de andere twee domeinen zijn al tekorten.
25	Jeugd: Groot tekort. WMO: Overschot. Participatie: Klein tekort. Totaal: tekort.
26	De uitgaven zijn lager. Hierbij past deze nuancering: de bijdrage aan de GR Jeugd is vanwege de vlaktakssystematiek een stuk hoger dan de daadwerkelijke productie van de gemeente. Dit betekent dat we op basis van de bijdrage een tekort hebben op jeugd, maar op basis van de productie een overschot
27	Antwoord geldt voor alle onderdelen.
28	Er is minder beroep gedaan op de voorzieningen.
29	Er is minder beroep gedaan op de voorzieningen dan verwacht.
30	De uitgaven voor WMO liggen lager dan de ontvangen rijksmiddelen, de uitgaven voor Jeugd liggen hoger dan de ontvangen rijksmiddelen en de uitgaven voor Participatie zijn grosso-modo gelijk aan de ontvangen rijksmiddelen.
31	Op gebied van Jeugd is er een tekort.
32	De gerealiseerde uitgaven voor de nieuwe taken van de WMO waren lager dan de IUSD. De gerealiseerde uitgaven voor de uitvoering van de Jeugdwet waren hoger dan de IUSD. De gerealiseerde uitgaven voor participatie waren lager dan de IUSD. Per saldo lagen de gerealiseerde uitgaven lager dan de IUSD.
33	De gerealiseerde uitgaven voor de nieuwe taken van de WMO waren lager dan de IUSD De gerealiseerde uitgaven voor de uitvoering van de Jeugdwet waren hoger dan de IUSD. De gerealiseerde uitgaven voor participatie waren hoger dan de IUSD. Per saldo lagen de gerealiseerde uitgaven lager dan de IUSD.

a. Ja, de uitgaven zijn per saldo lager dan de beschikbaar gestelde middelen	
#	Gevraagde toelichting
34	Op de domeinen Jeugd en Participatie is er in 2017 sprake van tekorten, op het domein \&\#8206 Wmo is er sprake van een overschot. \&\#8206
35	Vooraf bij de Begleiding is het verschil tussen de werkelijke uitgaven en het rijksbudget fors. Bij de uitgaven houden wij overigens in deze enquête geen rekening met de overheadkosten.
36	Voor de WMO geven we per saldo ongeveer 300K minder uit dan de beschikbaar gestelde gelden. Vw.b. jeugd is dit 142K. Voor Participatie geven we per saldo 300K meer uit dan de beschikbaar gestelde gelden
37	De Wmo-kosten zijn lager dan de rijksmiddelen. De kosten voor Jeugdhulp zijn hoger dan de rijksmiddelen. De kosten voor de uitvoering van de Participatiewet zijn gelijk aan de rijksmiddelen (deze worden beschikbaar gesteld aan de GR Avres die de regeling uitvoert).
38	Op alle domeinen is een voordeel behaald.
39	Jeugdwet: uitgaven hoger dan beschikbaar gestelde middelen. Wmo: uitgaven lager dan beschikbaar gestelde middelen. Participatie: uitgaven lager dan beschikbaar gestelde middelen (door incidenteel voordeel).
40	Dit komt echter ook gedeeltelijk doordat voor sommige taken al bestaande eigen middelen worden ingezet.
41	Wmo middelen: 3.164.000. Wmo uitgaven: 2.038.000. Jeugd middelen: 3.971.000. Jeugd uitgaven: 4.535.000. Participatie middelen: 1.548.000. Participatie uitgaven: 1.728.000.
42	• Bij de Jeugdhulp en de Participatiewet zijn de uitgaven hoger dan de beschikbaar gestelde rijksmiddelen (antwoord b); • Bij Beschermd Wonen is in 2017 voor centrumgemeente Dordrecht sprake van een overschot. (antwoord a); • Voor de "overige" WMO 2015 taken is min of meer sprake van een neutraal saldo (antwoord c).
43	De jeugdzorg geeft een overschrijding en de wmo een onderschrijding. Per saldo lagere uitgaven dan ontvangen rijksmiddelen
44	Voor WMO geldt een overschot, voor jeugd en participatie is er sprake van een tekort.
45	Er is sprake van een gering overschot voor zowel de bestaande als de overgehevelde taken, concreet een bedrag van € 127.000,-.
46	Wmo - voordeel. Jeugd - nadeel.
47	Jeugd uitgaven zijn hoger. Wmo uitgaven zijn lager. Participatie uitgaven grosso-modo gelijk.
48	Uitgaven Wmo zijn lager dan de beschikbare middelen. Uitgaven jeugdhulp zijn hoger dan beschikbare middelen. Uitgaven P-wet zijn lager dan beschikbare middelen.
49	Op de jeugdzorg zijn beduidend meer kosten gemaakt dan er budget voor is ontvangen; voor de Wmo geldt het omgekeerde. per saldo is er geld overgebleven.
50	Wmo -> lager. Jeugd -> hoger.
51	Tekort op jeugdzorg, dat gecompenseerd werd door overschotten op wmo en p-wet.
52	Voor het onderdeel Jeugdzorg waren de uitgaven nagenoeg gelijk aan de rijksmiddelen, voor de overige onderdelen (waaronder ook transformatie- en preventiemiddelen) waren de uitgaven lager.
53	Voor Wmo en Jeugd waren de uitgaven lager dan de middelen. Voor participatie iets hoger. Afwijkingen in de realisatie ten opzichte van het budget zijn verrekend met de reserve sociaal domein.
54	Op de WMO was sprake van een overschot en op de Jeugdzorg van een tekort.
55	De zorgkosten vielen mee over 2017 zowel bij de jeugd als bij de WMO (AWBZ).

a. Ja, de uitgaven zijn per saldo lager dan de beschikbaar gestelde middelen

Gevraagde toelichting

- 56 Jeugd: uitgaven zijn hoger.
Wmo: uitgaven zijn lager.
Participatie: uitgaven grosso-modo gelijk.
- 57 Per saldo had de gemeente in 2017 (nog) een kleine plus ten aanzien van de gedecentraliseerde taken. De verwachting is wel dat dit de komende jaren gaat veranderen.
- 58 Zowel op de WMO en als op de Jeugdzorg was sprake van een overschot.
- 59 Er resteert einde 2017 een positieve bestemmingsreserve sociaal domein die vervolgens is toegevoegd aan de algemene reserve
- 60 Bij de wmo is niet langer zichtbaar wat oud en nieuw is. Daarom is voor de beoordeling van de kostendekkendheid naast de IU sociaal domein ook de IU wmo betrokken.
- 61 Jeugdhulp lager, Wmo BG lager en Participatie hoger.
- 62 De uitkomst verschilt per subdomein. Bij jeugd en participatie zijn de uitgaven hoger. Echter bij de Wmo zijn deze lager.
- 63 Overschotten sociaal domein breed zijn toegevoegd aan de bestemmingsreserve sociaal domein. Het overschot is gerealiseerd op het gebied van de WMO. De extra middelen die ingezet zijn voor de transformatie zijn niet volledig uitgegeven. Dit is veroorzaakt door niet ingevulde vacature WMO.
De jeugd budgetten zijn vooralsnog toereikend
Participatie budget is niet toereikend (exploitatietekort SW bedrijf).

b. Ja, de uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen

Gevraagde toelichting

- 64 De transitie meelopende oude taken draagt hoogstens zeer beperkt bij aan de dekking van het miljoentekort.
- 65 Wij voeren geen afzonderlijke administratie voor de recent gedecentraliseerde taken. In de administratie zijn deze vermengd met andere taken in het sociaal domein. De totale uitgaven in het sociaal domein waren hoger dan de daarvoor beschikbaar gestelde middelen. De hogere uitgaven betreffen specialistische zorg en ondersteuning. Onderuitputting was in 2017 op het onderdeel BW.
- 66 Oude taken dragen niet bij aan het te dekken tekort.
- 67 Voor Jeugd, Wmo en Participatie (SW-deel) is sprake van hogere uitgaven dan de beschikbaar gestelde middelen. Voor beschermd wonen is nog sprake van lagere uitgaven dan beschikbaar gesteld. Met deze financiële uitkomst was deels rekening gehouden maar werd met name pas inzichtelijk bij het opstellen van de jaarrekening. Bij het opstellen van de jaarrekening was er nog onzekerheid over de definitieve afrekening met zorgaanbieders en SVB. Deze kon pas medio 2018 plaatsvinden.
- 68 Op het onderdeel Participatie zijn de kosten hoger dan de beschikbaar gestelde middelen, op de onderdelen WMO en Jeugd is dit andersom.
- 69 De uitgaven over 2017 zijn hoger uitgevallen dan de beschikbare rijksmiddelen. Met name op jeugdzorg. Op de oude taken bleef een minimaal deel over. Dit is meegenomen in de dekking van het tekort.
- 70 JEUGD : antwoord B,
Dat de kosten voor jeugd in 2017 zijn gestegen, heeft 2 oorzaken. Enerzijds is er de daling van de rijksbijdrage. Anderzijds zijn de uitgaven toegenomen en dat geldt met name voor zorg in natura.
Een andere oorzaak is het loslaten van de budgetplafonds per 2017 en andere afspraken over verevening. Per 2017 worden alleen de kosten van de zware zorg op niveau 8 op basis van solidariteit verrekend en niet meer niveau 7 en 8 zoals in 2015 en 2016 is toegepast.
- WMO : antwoord B, de in de transitie meelopende oude taken zullen bijdragen aan de dekking van het tekort. Bij de oude taken zijn tekorten. Door het voordeel wat ontvangen is vanuit de centrumgemeente Assen van beschermd wonen is het tekort in 2017 gedekt.
- PARTICIPATIE : antwoord B, er wordt geen onderscheid gemaakt in oude en nieuwe taken. Er wordt gekeken naar het totaal beschikbaar gestelde budget versus gerealiseerde uitgaven. Per saldo is er een nadeel.

b. Ja, de uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen

#	Gevraagde toelichting
71	<p>JEUGD : antwoord B, Dat de kosten voor jeugd in 2017 zijn gestegen, heeft 2 oorzaken. Enerzijds is er de daling van de rijksbijdrage. Anderzijds zijn de uitgaven toegenomen en dat geldt met name voor zorg in natura. Een andere oorzaak is het loslaten van de budgetplafonds per 2017 en andere afspraken over verevening. Per 2017 worden alleen de kosten van de zware zorg op niveau 8 op basis van solidariteit verrekend en niet meer niveau 7 en 8 zoals in 2015 en 2016 is toegepast.</p> <p>WMO antwoord A, ontstaan door incidentele voordelen bij beschermd wonen.</p> <p>PARTICIPATIE : antwoord C.</p>
72	<p>De wmo taken zijn uitgevoerd binnen het budget, participatiewet kent een overschrijding. De Jeugwet kent een zeer forse overschrijding. het (geringe) overschot Wmo wordt gebruikt voor het dekken van een stukje van het tekort.</p>
73	<p>De werkelijke uitgaven waren € 1.429.000,- hoger dan de beschikbaar gestelde middelen.</p>
74	<p>Rijksbijdragen € 10.878.000 en uitgaven 11.416.000.</p>
75	<p>De tekorten zitten met name op het onderdeel jeugd en niet op de WMO. Daar was nog sprake van een overschot maar in 2017 zien we al wel een forse stijging op de kosten WMO begeleiding. Deze trend zet zich in 2018 verder door terwijl ook de uitgaven voor jeugdzorg verder stijgen. Wij verwachten dat de meelopende oude taken niet bijdragen aan de dekking van het tekort.</p>
76	<p>Meelopende oude taken zoals huishoudelijke hulp en WRV-voorzieningen hadden geen voordelig resultaat in 2017.</p>
77	<p>Voor een deel vergroten de bestaande taken in de Wmo (denk aan doelgroepenvervoer) het tekort. Met name in het subdomein jeugd ontstaan tekorten. Dit is deels te verklaren door een olopende zorgbehoefte (aantal eenheden per cliënt). Een belangrijke verklaring is de verhoudingsgewijs lage integratie-uitkering en de dalende lijn die hier bovendien ook in zit.</p>
78	<p>Op basis van de begroting is dat niet het geval.</p>
79	<p>Jeugd: tekort. WMO: overschot.</p>
80	<p>We kwamen 700.000 tekort ten opzichte van de rijksmiddelen.</p>
81	<p>Onlangs heeft de gemeente een aanvraag ingediend bij het tekortfonds voor het Sociaal Domein. Hierbij zijn wij als tekort gemeente erkend. De extra rijksmiddelen bleken niet kostendekkend te zijn voor de uitvoering van de nieuwe taken Jeugd en Wmo.</p>
82	<p>Zie toelichting bij vraag 9.</p>
83	<p>Deze dragen niet bij aan het oplossen van het tekort.</p>
84	<p>Op het subdomein Jeugdhulp bedroeg het tekort € 2,4 miljoen, op het subdomein Participatie een tekort van € 200.000 en op het subdomein Wmo2015 een overschot van € 1,3 miljoen. Op de oude Wmo-taak huishoudelijke ondersteuning was er een overschot van € 350.000.</p>
85	<p>Ja.</p>
86	<p>Tekort 2017 ongeveer € 1 miljoen.</p>
87	<p>Zie ook uitkering stroppenpot.</p>
88	<p>Vershil bijna € 600.000 (is wel 3D inclusief Wmo-oud).</p>
89	<p>De lasten ten aanzien van de jeugdwet en de WMO stijgen de afgelopen jaren mede ingegeven door een stijging in vraag, prijs, verbreding van beleid en overloop vanuit andere wettelijke kaders.</p> <p>Omdat de gemeente ervoor heeft gekozen om aanvullende middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van re-integratie (uitvoering van de P-wet – ie. Dekking van het gat tussen loonkosten Sw-ers en de rijksbijdrage wordt door de gemeente bijgeplust), zijn de IUSD middelen Participatie die beschikbaar zijn gesteld voldoende om de uitgave te kunnen dekken.</p>
90	<p>Deze lopen mee, maar zijn ontoereikend.</p>
91	<p>b. De uitgaven voor jeugdhulp waren hoger dan de rijksmiddelen, participatie ongeveer gelijk en WMO iets lager.</p>
92	<p>Voor alle subdomeinen (Jeugd, Wmo en Participatie) zijn de uitgaven hoger dan de in de Integratie-uitkering beschikbaar gestelde middelen. De in de transitie meelopende oude taken dragen niet bij aan de dekking van het tekort.</p>
93	<p>Jeugd en Participatie tekort. WMO overschot.</p>

b. Ja, de uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen

#	Gevraagde toelichting
94	Jeugd en Participatie tekort. WMO overschot.
95	oOp onderdeel Wsw is sprake van een lager tekort / verwacht overschot. Hiermee wordt in gedeeltemijke dekking voorzien voor de andere gedecentraliseerde taken.
96	Ja.
97	Ja, hiertoe is berekening gemaakt inclusief de 'oude' Wmo.
98	Betreft domein Jeugdzorg (veel hoger dan beschikbare middelen). Uitgaven WMO waren lager dan de beschikbaar gestelde middelen en uitgaven participatie waren ongeveer gelijk aan de beschikbaar gestelde rijksmiddelen.
99	De in de transitie meelopende oude taken dragen niet bij aan de dekking van het tekort
100	Zie hiervoor de paragraaf sociaal domein van de jaarrekening 2017.
101	Zie hiervoor de paragraaf sociaal domein van de jaarrekening 2017.
102	Zie hiervoor de paragraaf sociaal domein van de jaarrekening 2017.
103	Zie vraag 12 --> de lasten voor de 3D's 2017 zijn m. € 2,2 hoger dan de ontvangen integratie uitkering.
104	De t-2 systematiek voor voogdij- en 18+-jongeren speelt hierbij een grote rol. Daarnaast zien we bij zowel Jeugd als WMO een toename in de zorgbehoefte. De oude taken voor WMO worden niet meer apart van de nieuwe taken verantwoord. De combinatie van de dec.uitk WMO en de iu-sd was lager dan de werkelijke lasten. Het tekort binnen de Wsw (Participatiewet) is opgevangen door inzet van reserves van de uitvoerende GR en dus niet zichtbaar binnen onze gemeentelijke jaarrekening.
105	De kosten voor maatwerkvoorzieningen jeugd en Wmo passen niet binnen de budgetten. Voor jeugd is het tekort €8,2 mln en voor Wmo-begeleiding € 0,7 mln. Daarnaast geldt dit ook de inkomensvoorziening / bijstand. Er zijn ombuigingsmaatregelen geformuleerd van € 2,3 mln in 2019 oplopend naar € 6,5 mln in 2021. Het verschil is vanuit de algemene middelen toegevoegd. Dit is € 9,8 mln in 2019 aflopend naar € 4 mln in 2021 structureel.
106	Jeugd: tekort. Participatie: tekort. Wmo: overschot. Transitieplan wordt nog opgesteld.
107	Vanaf 2017 voor zowel Jeugd, Wmo als Participatiewet.
108	<ul style="list-style-type: none">• WMO overschot € 0,7 mln.• Jeugd tekort € 1,2 mln.• Extra uitgaven Participatiewet € 0,85 mln. <p>Oude taken (WMO-HbH) nemen we niet mee in deze opstelling maar laat een tekort zien van ca. € 1 mln.</p>
109	n.v.t
110	Apeldoorn onttrekt bij de jaarrekening € 2,5 miljoen uit de reserve sociaal domein zijnde het resultaat van geraamde en gerealiseerde uitgaven in het sociaal domein. Daarbij maken wij geen onderscheid tussen taken voor 2015 en de gedecentraliseerde taken.
111	Op met name de Jeugdzorg was er in 2017 een tekort. Op de Wmo was een overschot. Het overschot op de Wmo was niet voldoende om het tekort op de Jeugdzorg te compenseren.
112	De in de transitie meelopende taken (BUIG en Participatie) hebben een dempende werking op het tekort 2017 gehad.
113	voor Wmo lag het grosso-modo op hetzelfde niveau, voor jeugd waren de uitgaven hoger. De extra investeringen op het gebied van preventie dienen op termijn de zorgkosten te verlagen.
114	Door de ontschotting is niet te zeggen in welke mate meelopende oude taken bijdragen aan dekking van het tekort.
115	Jeugd ca. 8,5 mln negatief, WMO BG+BW 2,8 mln negatief, participatie budgetneutraal. Oude taken dragen niet bij.
116	Er is met name een tekort gerealiseerd op de Buig en Jeugd.
117	Deze uitkomst is op basis van alle maatwerkvoorzieningen inclusief zorgadministratie en inkoopkosten jeugdzorg. De uitgaven 3D zijn niet als zodanig gelabeld en kunnen dus ook niet exact naast de rijksmiddelen worden gezet. Ook omdat de keuze is op algemene voorzieningen (ook 'oude') extra te investeren om t.b.v. de preventieve werking op de maatwerkvoorzieningen. Wel is in 2017 van een sterke verhoging van jeugdzorg sprake als gevolg van één enkele client.
118	Deze uitkomst is op basis van alle maatwerkvoorzieningen inclusief zorgadministratie en inkoopkosten jeugdzorg. De uitgaven 3D zijn niet als zodanig gelabeld en kunnen dus ook niet exact naast de rijksmiddelen worden gezet. Ook omdat de keuze is op algemene voorzieningen (ook 'oude') extra te investeren om t.b.v. de preventieve werking op de maatwerkvoorzieningen.

b. Ja, de uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen

#	Gevraagde toelichting
119	Nee.
120	Het tekort betreft met name een overschrijding op de decentralisatiemiddelen voor jeugdzorg. De jeugdzorgtaken waar de gemeente vóór de decentralisaties verantwoordelijk voor was zijn relatief verwaarloosbaar en kunnen derhalve niet fundamenteel bijdragen aan het terugdringen van het tekort. De (rijksmiddelen voor de uitvoering van de) oude Wmo-taken konden vanaf 2017 ook niet meer bijdragen aan de dekking van het tekort.
121	De uitgaven in 2015 en 2016 waren per saldo lager dan begroot. De overschotten bedroegen in 2015 en 2016 ca. € 12 miljoen en € 5 miljoen (inclusief BUIG). In 2017 is er voor het eerst sprake van een tekort: ca. € 6 miljoen (inclusief BUIG).
122	<p>Per saldo hebben wij in 2017 een tekort van ruim € 8 mln op de gedecentraliseerde taken. Tellen we daar de tekorten BUIG en huishoudelijke hulp bij op dan is ons tekort 'sociaal domein' in 2017 € 11,9 mln.</p> <p>Jeugd - € 12 mln. Participatie (mn Sociale werkvoorziening) € 2 mln. WMO begeleiding en beschermd wonen + € 5,5 mln. Transformatie: door het maken van resultaat afspraken met één contractpartij in combinatie met lumpsumfinanciering organiseren wij betere en efficiëntere zorg. Hierbij voegen wij meerdere budgetten samen, waardoor ruimte ontstaat voor ontschotting (financiële en inhoudelijke ontschotting). En wordt maximale ruimte gecreëerd om hulp zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig in te zetten.</p> <p>Naast het tekort op de gedecentraliseerde taken, hebben wij in 2017 ook tekorten op BUIG en de 'oude' WMO taken waaronder de Huishoudelijke hulp. WMO (HBH) - € 2,6 mln. BUIG € - 0,9 mln.</p>
123	Nee.
124	Op ieder domein is sprake van een tekort, dat gedekt wordt uit eigen middelen.
125	De oude taken dragen bij dat het tekort juist minder is. Zo zijn er in 2017 onderschrijdingen geweest voor woningaanpassingen en huishoudelijke hulp.
126	De kosten voor de P wet 2017 zijn circa € 130.000 meer geweest t.o.v. de beschikbare rijksmiddelen. De kosten voor de nieuwe taken Jeugd en WMO 2017 bedroegen circa € 7,7 miljoen en liggen daarmee € 0,6 miljoen hoger dan de rijksmiddelen van € 7,1 miljoen.
127	Het tekort is met name zichtbaar op het onderdeel jeugd en BUIG (Participatiewet).
128	De tekorten zijn er bij alle taken maar vooral bij de jeugdzorg.
129	<ul style="list-style-type: none">• De rijksmiddelen voor de Jeugdhulp waren niet toereikend;• De rijksmiddelen voor de participatiewet waren niet toereikend (later aangevuld via vangnetregeling, maar per saldo nog steeds een tekort);• De uitgaven voor Wmo zijn per saldo grosso-modo gelijk aan de Rijksmiddelen Wmo indien ook rekening wordt gehouden met de kosten van de (interne) beleids/uitvoeringsorganisatie.
130	M.u.v. de WMO nieuw waar een voordeel resteert ten opzichte van de rijksbijdrage. Echter wordt dit voordeel bijna te niet gedaan door het tekort op de WMO oud.
131	De lasten in de jaarrekening zijn afgezet tov de baten (IUSD Jeugd/Wmo 2017/Wmo model/IUSD participatie)
132	Op WMO nieuw rest nog een klein voordeel ten opzichte van de rijksbudgetten, maar dit voordeel wordt te niet gedaan door een groter tekort op de WMO oud.
133	<p>Jeugd: de uitgaven zijn fors hoger dan de beschikbaar gestelde middelen. Wmo: uitgaven zijn lager dan de beschikbare middelen. Oude taken zijn gescheiden van de nieuwe taken en dragen niet direct bij ter dekking van het tekort.</p>
134	De tekorten doen zich voor op alle gedecentraliseerde taken. Op de oude taken werd in 2017 nog geld overgehouden op de Huishoudelijke Ondersteuning, echter gezien alle ontwikkelingen (AMvB reële tarieven – CAO ontwikkelingen, abonnements-tarief eigen bijdragen) wordt ook op die taak tekorten verwacht.
135	In 2017 bleek een onttrekking van € 1,6 mln. aan de egaliseringsreserve Sociaal Domein noodzakelijk om het tekort van 2017 te compenseren.
136	<p>Jeugdhulp zijn de uitgaven aanmerkelijk hoger. Voor Wmo 2015 zijn deze lager. Voor Wmo HH zijn de kosten ook lager (oude taak)</p>
137	<p>Deze financiële uitkomst was ook geraamd. Oude taken dragen niet mee de dekking van het tekort.</p>

b. Ja, de uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen

#	Gevraagde toelichting
138	Per saldo waren de uitgaven hoger dan de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. Per subdomein was dit anders: jeugd een fors tekort, wmo een overschot. Participatie een tekort. Hier lopen voor een gering deel oude taken mee. Met name bij Jeugd. (CJG).
139	Een klein deel van het tekort kan opgevangen worden met meevallers op de oude taken.
140	De oude taken hebben we hierbuiten gelaten.
141	De oude taken dragen nu nog niet bij aan het terugdringen van het tekort.
142	Nee, oude taken dragen nu nog niet bij in het terugdringen van het tekort.
143	Er is alleen een analyse op hoofdlijnen, waaruit blijkt dat de werkelijke uitgaven hoger zijn dan de werkelijke inkomsten uit de IU SD.
144	De gerealiseerde uitgaven overstijgen de in de begroting geraamde lasten voor het Sociaal Domein. In de geraamde lasten zijn reeds middelen uit de oude taken opgenomen. Hoewel deze middelen uit oude taken hebben bijgedragen aan dekking op het tekort op de nieuwe taken, is er nog steeds sprake van een overschrijding van het budget.
145	De gerealiseerde uitgaven overstijgen de in de begroting geraamde lasten voor het Sociaal Domein. In de geraamde lasten zijn reeds middelen uit de oude taken opgenomen. Hoewel deze middelen uit oude taken hebben bijgedragen aan dekking op het tekort op de nieuwe taken, is er nog steeds sprake van een overschrijding van het budget.
146	In 2017 is een tekort gerealiseerd op participatie en Jeugd. Verwachting is dat Participatie in 2018 niet tot een tekort zal leiden. Jeugd zal in 2018 en verdere jaren tot een tekort blijven leiden.
147	Met name bij Jeugd zijn over 2017 forse tekorten, WMO is ongeveer gelijk (vanwege voordeel op de oude taken) en Beschermd Wonen heeft positief saldo. Voor Buig is een beroep gedaan op de vangnet regeling en toegekend).
148	De Jeugdzorg heeft voor een groot tekort gezorgd in de jaarrekening 2017. De Wmo en de P-wet kwamen beide nagenoeg uit. De in de transitie meelopende taken hebben niet bijgedragen aan de dekking van het tekort.
149	Per saldo hebben wij op jeugdzorg en wmo een tekort in 2017 van 1,7 mln.
150	De rijksmiddelen voor WSW en Jeugd zijn ontoereikend.
151	Op nagenoeg alle onderdelen van het sociaal domein zijn de lasten hoger dan de beschikbaar gestelde middelen. Enige uitzondering is de WMO begeleiding. Hierbij zijn de lasten voor de oude taken niet meegenomen.
152	Alleen als de uitgaven hiervoor lager zijn de dekking.
153	In de begroting 2017 was al rekening mee gehouden dat er eigen middelen zijn ingezet. Investerings van inzet van preventie (inloopvoorzieningen) en het stimuleren dat ouderen woningaanpassingen doen vertaalt zich terug naar de toekomst zodat de kosten beter beheersbaar blijven.
154	Het tekort 2017 bestaat uit een overschot op de WMO (nieuw) en een tekort op de jeugdbudgetten. Het tekort op jeugd is groter dan het voordeel op de WMO. In de begroting (actuele begroting 2017) zijn de overschotten op de oude WMO afgeraamd ter dekking van het tekort op jeugdzorg.
155	Per saldo tekort op WMO en Jeugd in de jaarrekening 2017, ad € 7,7 mln. netto. Dit is inclusief een voordeel binnen BW van 1,5 mln.
156	WMO/Participatie grosso-modo gelijk aan de Rijksmiddelen, Jeugd hogere uitgaven dan Rijksmiddelen.
157	Er is sprake van een negatief saldo, de uitgaven zijn hoger dan de beschikbare middelen. In het negatieve saldo zitten ook de oude taken WMO, met een positief effect, waardoor het tekort lager werd.
158	Op de WMO totaal was in 2017 een overschot (oud en nieuw worden niet meer gesplitst. In totaal was er een substantieel tekort.
159	Er is een tekort op jeugdhulp en op participatie. Door meelopende oude taken blijft de Wmo nog binnen de beschikbaar gestelde middelen.
160	De benodigde middelen zijn structureel ontoereikend.
161	Op de onderdelen WMO en Jeugd zijn de uitgaven hoger, behalve beschermd wonen. Participatiebudget kent geen afwijking. Er zijn geen overschotten op de oude taken
162	WMO/Participatie grosso-modo gelijk aan de Rijksmiddelen, Jeugd hogere uitgaven dan Rijksmiddelen
163	Er is een overschot op WMO en een tekort op jeugd en PW onderkend. Voor het tekort op PW is een beroep gedaan op de Vangnetuitkering.
164	Nee.
165	Nee.

b. Ja, de uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen

#	Gevraagde toelichting
166	De tekorten zitten met name op het gebied van Jeugdhulp. Hier legt de gemeente zelf veel geld bij. De oude taken zijn onderdeel van het programma sociaal domein en hebben reeds een eigen bestemming.
167	De uitgaven Jeugd en WMO (oud en nieuw) waren in 2017 aanzienlijk hoger dan de integratie-uitkering. De totale lasten Beschermd Wonen waren in 2017 lager dan de integratie-uitkering. Het totale tekort in 2017 op het Sociaal Domein bedroeg € 3,0 miljoen
168	Voorname­lijk bij het domein Jeugd zijn de uitgaven aanzienlijk hoger dan de rijks­mid­delen die wij hiervoor ontvangen. Overigens hebben wij ook binnen de BUIG forse tekorten.
169	Zie ook de toelichting bij vraag 1. De tekorten zitten met name op het gebied van Jeugdhulp. Hier legt de gemeente zelf veel geld bij. De oude taken zijn reeds onderdeel van de toelichting bij vraag 1.
170	Op jeugd was een fors te kort. Voor Wmo bleven we in de pas.
171	WMO/Participatie grosso-modo gelijk aan de Rijks­mid­delen, Jeugd hogere uitgaven dan Rijks­mid­delen.
172	Ja, de gemeente zet lokale middelen in.
173	In 2017 heeft al een herschikking plaatsgevonden van de budgetten, oude en nieuwe taken zijn bij elkaar gebracht. Per saldo is sprake van hogere uitgaven dan de beschikbaar gestelde middelen.
174	Exclusief de oude taken is het tekort € 6,4 miljoen.
175	Overschot op Wmo en tekort op Jeugdhulp. In de transitie meelopende oude taken dragen niet bij aan de dekking van het tekort.
176	Het verschil per subdomein. Voor jeugd was er een behoorlijk tekort (ruim € 1 miljoen), bij participatie was ook een tekort, bij Wmo een klein overschot.
177	Ja, het resultaat van bijvoorbeeld de bijstand en de oude WMO (inclusief de huishoudelijke hulp) worden bij het bepalen van het saldo betrokken en vervolgens met de reserve verrekend.
178	De kosten voor jeugdhulp zijn in 2017 significant hoger dan het budget, meer dan € 1 miljoen overschrijding. Ook de kosten op het onderdeel participatie overschrijden het budget met € 150.000. Dit wordt gecompenseerd door lagere kosten voor Wmo inclusief huishoudelijke hulp, toegang en uitvoering.
179	Het resultaat over 2017 was voor Wmo 2015, inclusief HO, ongeveer neutraal en voor Jeugdhulp een tekort van ca € 700.000.
180	De oorzaak ligt voor het grootste deel in de Jeugdhulp maar ook, in veel mindere mate, in de Participatie. De WMO huishoudelijke ondersteuning draagt bij aan de dekking van het tekort maar dit is lang niet voldoende.
181	Globaal kan gesteld worden dat zich tekorten voordoen binnen de Jeugdhulp, dat er overschot is binnen de WMO en dat er betreffende de uitgaven voor Participatie sprake is van een tekort. Vanwege het “gesloten stelsel” op basis van de IU-SD dat door de gemeente Veendam wordt gehanteerd voor de nieuwe gedecentraliseerde taken, dragen de oude taken niet bij aan de dekking van het tekort.
182	Het gemeentelijk sociaal domein is breder dan de drie gedecentraliseerde taken. Uitvoering inkomensregelingen, BBZ, schuldhulpverlening, bijzondere bijstand, vreemdelingen­zorg en oude wmo-taken worden ook betrokken binnen het sociaal domein.
183	Dragen niet bij aan het verlies. Is met name op het gebied van jeugdzorg.
184	Jeugd: nadelig resultaat, Wmo: voordelig resultaat (zie ook toelichting vraag 12), P-wet: neutraal
185	Globaal kan gesteld worden dat zich tekorten voordoen binnen de Jeugdhulp, dat er overschot is binnen de WMO en dat de uitgaven voor Participatie ongeveer conform beschikbare middelen zijn (licht overschot). Vanwege het “gesloten stelsel” op basis van de IU-SD dat door de gemeente Pekela wordt gehanteerd voor de nieuwe gedecentraliseerde taken, dragen de oude taken niet bij aan de dekking van het tekort.
186	Met name voor de Jeugdwet zijn de uitgaven hoger dan de beschikbaar gestelde middelen.
187	Ongeveer € 920.000 waarbij dan nog niet meegenomen is dat deel van de toegang dat het gevolg is van overheveling van de taken naar de gemeenten. Dit aandeel kan ongeveer becijferd worden op € 2.100.000. In genoemde bedragen is geen rekening gehouden met de uitvoering van de PW door de GR Orionis. Op de BUIG, Re-integratiebudget en WSW moeten de drie Walcherse gemeenten vanuit gemeentelijke middelen aanzienlijke bedragen bijpassen. Voor Middelburg bedroeg dit over 2017 ca. € 1.600.000.
188	Neen, zetten algemene middelen in.
189	Gemeente heeft op nieuwe taken meer uitgegeven dan ontvangen, en heeft daarvoor compensatie gekregen vanuit het Fonds tekortgemeenten. Oude taken (HbH) dragen enigszins bij aan dekking van het tekort, maar dit is steeds minder het geval i.v.m. vergrijzing (meer cliënten en toenemende uitgaven per cliënt).

b. Ja, de uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen

Gevraagde toelichting

190	De oude taken dekken niet een deel van het tekort. De grootste verliezen werden in 2017 geboekt bij Jeugdzorg (lokaal) en Beschermd Wonen
191	<ul style="list-style-type: none">• WMO overschot € 193;• Jeugd tekort € 192;• Participatie tekort € 114. <p>Het gaat hier om de nieuwe taken!!, niet om de oude "WVG" voorzieningen en hh middelen.</p>
192	WMO: We betrekken in onze analyses ook altijd de inkomsten en uitgaven voor de oude WMO taken. We hebben in 2017 € 1,2 miljoen méér aan de WMO-taken uitgegeven, dan dat we aan rijksinkomsten ontvangen hadden. Aan Jeugdhulp taken hebben we € 9,4 miljoen méér moeten besteden, dan dat we aan rijksinkomsten ontvangen hadden. Op het domein Participatie realiseerden we een voordeel ad € 812K.
193	Op Jeugd was sprake van een tekort dat grotendeels gedekt werd door een overschot op de Wmo. Bij BUIG was sprake van een groot tekort, waarvoor deels ook een vangnetuitkering is ontvangen.
194	De uitgaven voor de 3D waren in 2017 circa € 2,7 mln. hoger dan de beschikbaar gestelde middelen vanuit het Rijk.
195	Op jeugd was er sprake van tekort, op WMO en participatie was over.
196	De transitie meelopende oude zaken zullen niet bijdragen aan de dekking van het tekort. Het tekort van het Sociaal Domein wordt veroorzaakt door voornamelijk de Jeugdwet.
197	De tekorten zitten vooral in Jeugd, waardoor verwacht mag worden dat de oude taken dus wel enigszins een bijdrage leveren aan het tekort.
198	Jeugd en WMO. In het najaar 2018 is berekend of Hilversum een beroep zou kunnen doen op het Fonds Tekortgemeenten Jeugd en WMO. Berekend is toen dat in 2017 € 39.3 mln ontvangen is aan integratieuitkeringen Jeugd en WMO en voor € 40.3 mln kosten zijn gemaakt. Een nadeel van € 1 mln in 2017 derhalve. Participatie Het deel van WSW wordt 1-op-1 doorgegeven aan de gemeenschappelijke regeling voor WSW.
199	In de transitie meelopende taken dragen niet bij aan de dekking van het tekort.
200	In 2017 werd het saldo van de budgetten uit het gesloten systeem sociaal domein verrekend met de reserve sociaal domein
201	Daarom hebben we ook een aanvraag gedaan bij het Fonds tekort gemeenten en daaruit € 358.000 toegekend gekregen.
202	Uitgaande van de rijksbijdragen was er in 2017 voor zowel als voor Wmo sprake van een tekort. De rijksmiddelen die ontvangen worden voor de oude Wmo en de huishoudelijke bieden geen ruimte voor dekking van de tekorten bij de 3D's. Voor participatie geldt dat de middelen voor SW niet toereikend zijn. Voor wat betreft de overige participatiemiddelen zijn geen tekorten ten opzichte van de rijksbudgetten.
203	De gerealiseerde uitgaven zijn hoger uitgekomen in 2017 door een incidentele uitgave op "beheer sociale en culturele accommodaties (taakveld 6.1).
204	In 2017 was er daarbij sprake van lagere WMO uitgaven dan de daarvoor bestemde rijksmiddelen, echter de Jeugd uitgaven waren daarbij substantieel hoger dan de beschikbare rijksmiddelen. Per saldo is daardoor sprake van hogere uitgaven dan de rijksmiddelen die hiervoor totaal beschikbaar zijn gesteld. De tweede subvraag is onduidelijk, waardoor we hier geen antwoord op kunnen geven.
205	De tekorten werden voornamelijk veroorzaakt door de nieuwe taken.
206	Ja, oude WMO draagt bij aan het tekort veroorzaakt op Jeugdzorg.
207	De betreffende GR'en hebben voor Jeugdhulp en Wmo tekorten en door die tekorten worden onze rijksmiddelen overschreden. Meelopende oude taken zijn de met name de oude wmo-taken. Ook daarvan lopen het gebruik en de kosten op
208	Oude WMO maakt in Wierden geen onderdeel uit van het sociale domein
209	Over 2017 zijn de uitgaven per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen. Er is inderdaad over 2017 een overschot gerealiseerd op de zogenoemde oude-Wmo taken maar dit overschot is gebruikt ter (gedeeltelijke) dekking van de hogere uitgaven Jeugdzorg en Wmo.
210	Bij het bepalen van het tekort wordt rekening gehouden met eventuele overschotten van oude taken.

b. Ja, de uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen	
#	Gevraagde toelichting
211	De gerealiseerde uitgaven voor jeugd en participatie zijn hoger dan de beschikbare middelen (integratie-uitkering sociaal domein). Bij de Wmo waren de uitgaven lager dan de beschikbare middelen (integratie-uitkering Wmo en integratie-uitkering sociaal domein).
212	De oude taken dragen reeds bij in het te kort aan middelen. Er is feitelijk sprake van volledige ontschotting binnen het sociaal domein, dus ook de budgetten horend bij deze taken draaien daar in mee.
213	WMO oud zorgt er inderdaad voor dat het tekort iets teruggedrongen wordt. Echter zien wij dat de gerealiseerde uitgaven 2017, specifiek voor Jeugd, significant hoger zijn dan de middelen die ontvangen worden.
214	De oude taken dragen niet bij aan de dekking. Ten opzicht van het rijksbudget bedroeg het tekort op jeugd en wmo bedroeg gezamenlijk € 28,4 mln.
215	Er is met name een groot tekort op de jeugd zorg. De oude Wmo taken droegen niet bij aan de dekking van het tekort.
216	Op alle decentralisaties was in 2017 een tekort.
217	Toelichting antwoord b: Netto-lasten 2017 sociaal domein breed (programmakosten, uitvoeringskosten, preventiekosten etc. etc.): € 11,8 miljoen -/- Netto-lasten lokaal beleid sociaal domein 2017 : € 2,4 miljoen. Totaal netto-lasten 2017 exclusief lokaal beleid: € 9,4 miljoen. Baten inzake decentralisatie-uitkeringen 3 D's 2017: € 7,3 miljoen. Baten inzake integratie-uitkering Wmo 2017: € 1,3 miljoen. Baten inzake algemene uitkering apparaatskosten sociaal domein 2017: € 1,2 miljoen. * Totaal baten: € 9,8 miljoen. Positief financieel resultaat 2017: € 0,4 miljoen (exclusief onttrekkingen aan reserves). Ad *) De algemene uitkering voor apparaatskosten sociaal domein binnen het gemeentefonds is in het verleden becijferd op € 1,2 miljoen. De in de transitie meelopende oude taken dragen bij aan de dekking van het tekort (zie integratie-uitkering Wmo).
218	Voor de jeugdzorg is reeds in 2016 besloten om structureel € 0,5 miljoen beschikbaar te stellen. Daarnaast hebben we in 2017 circa € 1,0 mio beschikbaar gesteld voor het nadelig saldo 2017. Voordelige saldi op het onderdeel beschermd wonen zijn gereserveerd. OP het onderdeel wmo 2017 was een tekort. Voor 2018 hebben we via marap reeds budgetten beschikbaar gesteld.
219	Met de uitgaven voor Jeugd waren hoger dan de ontvangen Rijksmiddelen op dit domein.
220	Deels waren de hogere uitgaven geraamd (Participatiewet) en deels zijn deze via de rapportages van de verbonden partijen naar voren gekomen (Jeugdhulp, Serviceorganisatie Jeugd).
221	Bij vergelijking van de uitgaven met de rijksmiddelen hebben wij in 2017 in totaal van de 3D's een tekort, waarbij op Wmo nieuw een overschot en op Jeugdzorg en Participatie een tekort. Tevens dragen Wmo oude taken bij aan de dekking van het tekort.
222	Ook hier manifesteert zich de toenemende vraag naar Jeugdzorg/WMO voorzieningen.
223	We werken ontschot en hierdoor zijn de meerkosten vooral opgevangen via de algemene middelen.
224	Op 2 van de 3 decentralisaties was in 2017 een tekort. Oude budgetten Wmo worden meegenomen in het resultaat binnen sociaal domein.
225	Per saldo is het tekort op de gedecentraliseerde taken voor onze gemeenten in 2017 3,8 mln. Binnen de transitie meelopende oude taken dragen helaas niet bij aan dekking van dit tekort aangezien het nieuwe objectieve verdeelmodel BUIG voor Leidschendam-Voorburg zeer nadelig uitpakt.
226	Zoals al gemeld zijn de uitgaven hoger. Voor het totaal ongeveer € 690.000. Over de jaren 2016 en 2017. Daarvan is de helft gecompenseerd door het fondstekortgemeenten.
227	De uitgaven WMO en Jeugd zijn in 2017 hoger dan de beschikbaar gestelde middelen. Dit is met name het gevolg van de rijkskorting uitname Wlz (€ 1,7 miljoen) en de groei van het aantal cliënten (€ 1,6 miljoen). Daartegenover staan voordelen van Beschermd Wonen van € 900.000 (45% van het totaal voor de centrumgemeenten) en € 300.000 van de oude WMO. Deze voordelen zijn echter niet voldoende om de tekorten op de lokale WMO en Jeugd te compenseren.
228	De oude taken dragen bij aan de dekking van het tekort.
229	De oude taken hebben bijgedragen aan de dekking van het tekort, maar de komende jaren zal dat minder zijn, of zelfs realiseren in een aanvullend tekort.
230	Specialistische jeugdzorg, € 5,4 mln hogere uitgaven dan middelen (inclusief € 2,9 mln over 2015 en 2016) WMO, € 58.000 lagere uitgaven dan middelen, dit is inclusief meelopende oude WMO-taken. Participatie, € 100.000 hogere uitgaven dan middelen. Dit is exclusief de ontvangst vanuit het fonds tekortgemeenten.

b. Ja, de uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen

#	Gevraagde toelichting	
231	Met name bij Jeugdhulp zijn de uitgaven hoger dan de rijksmiddelen. Door de verrekening met de reserve sociaal domein leiden de netto lasten echter niet tot een exploitatietekort. Wel teren we in op de stand van deze reserve, ondanks het verrekenen met bijvoorbeeld het overschot op de Wmo huishoudelijke hulp.	
232	Afgelopen jaren waren binnen de werkbegroting Sociaal Domein met name tekorten zichtbaar bij de Jeugdzorg en Participatie. Vanwege de integrale benadering konden deze tekorten worden opgevangen met het overschot bij Wet Maatschappelijke Ondersteuning (inclusief oude taken).	
233	Bij de oude taken geven wij ook meer uit dan de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. Daarmee levert het geen bijdrage voor dekking van het tekort bij de nieuwe taken.	
234	Per saldo is over 2017 een tekort ontstaan van € 1,4 miljoen door te weinig rijksmiddelen voor subdomein Jeugd. In de transitie meelopende oude taken dragen niet of nauwelijks bij aan de dekking van het tekort.	
235	Met name op het onderdeel jeugd is sprake van een tekort. Dit is deels gedekt door een overschot op de andere domeinen. Of de transitie leidt tot een kostenbesparing en eventueel een dekking van het tekort is nog maar de vraag. Dit zal op termijn moeten blijken.	
236	Jeugd en WMO.	
237	WMO 2017: de uitgaven 2017 waren per saldo hoger dan de rijksmiddelen. Jeugd 2017: de uitgaven 2017 waren per saldo hoger dan de rijksmiddelen. Participatie 2017: de uitgaven 2017 waren ongeveer gelijk aan de rijksmiddelen. Juist bij WMO hebben we op oude taken (met name HH) een fors tekort in relatie tot de rijksmiddelen die we daarvoor ontvangen (integratie-uitkering WMO). De oude taken dragen dus zeker niet bij aan de dekking van het tekort.	
238	We hadden al tekorten op de oude taken en deze dragen dus niet bij aan de dekking van het tekort.	
239	Op alle onderdelen van de gedecentraliseerde taken zijn de uitgaven hoger dan de beschikbare middelen. In de uitgaven is rekening gehouden met de kosten van de uitvoering (organisatiekosten) door de Gemeenschappelijke regeling, maar is geen rekening gehouden met de kosten voor het eigen gemeentelijke personeel. De uitgaven jeugd waren in 2017 (incl. de uitvoeringskosten GR-Peelgemeenten) € 8,67 mln. De inkomsten waren € 7,56 mln. De uitgaven WMO- nieuwe taken waren in 2017 (incl. de uitvoeringskosten GR - Peelgemeenten) € 4,4 mln. De inkomsten waren € 4,2 mln. De uitgaven voor participatie waren in 2017 (incl. de uitvoeringskosten GR- Senzer) € 6,3 mln. De inkomsten waren € 4,9 mln. De inkomsten voor de oude taken zorgen voor een gedeeltelijke dekking van de tekorten. De uitgaven voor de oude taken waren € 2,2 mln. (excl. de uitvoeringskosten omdat deze niet zijn te achterhalen). De inkomsten (IU WMO) waren in 2017 € 2,54 mln.	
240	Van de oude taken zou bijvoorbeeld huishoudelijke hulp bij kunnen dragen aan dekking van tekorten. Overigens zijn de uitgaven WMO 2007 per saldo ook hoger dan de beschikbaar gestelde middelen.	
241	Het tekort op jeugd wordt gecompenseerd door overschotten op Wmo oude en nieuwe taken.	
242	Er was een tekort op Wmo nieuwe taken en op jeugd. Hiervoor is een aanvraag fonds tekortgemeenten (stropenpot) ingediend. Aan de gemeente Gemert-Bakel is een bedrag toegekend van € 773.000.	
243	De kosten zijn jaarlijks veel hoger dan de baten die wij via de algemene uitkering ontvangen.	
244	Er was een tekort van € 350.000 op de jeugdzorg ten opzichte van de ontvangst vanuit het rijk.	
245	Wat betreft Wmo zijn de uitgaven lager dan de beschikbaar gestelde middelen. Echter wat betreft Jeugd en participatie zijn de lasten hoger dan de ontvangen rijksmiddelen.	
246	Inclusief oude taken.	
247	Gemeente Losser WMO nieuw - lasten Integratie-uitkering WMO nieuw (sept circ) Saldo Jeugd lasten Integratie-uitkering Jeugd (sept circ) Saldo Saldo totaal	werkelijk 2017. 3.082.104. 3.351.610. 269.506 (overschot). 5.842.671. 4.257.117. -1.585.554 (tekort). -1.316.049 (tekort).
248	De in de transitie meelopende oude taken droegen bij aan de dekking van het tekort maar niet in voldoende mate.	
249	Ja, zowel vanuit Wmo 'oud' als vanuit Jeugd 'oud'.	
250	Toelichting b: Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2017 is het saldo van de bestemmingsreserve Sociaal Domein afgenomen met € 355.000 als gevolg van een negatief saldo van de 3D's.	

b. Ja, de uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen	
#	Gevraagde toelichting
251	Het saldo rijksbijdrage - gerealiseerde uitgaven is positief voor de Wmo, maar negatief voor participatie en met name jeugd. Per saldo is dit negatief. Beschermd wonen wordt solidair uitgevoerd. Het uiteindelijke resultaat op de transities wordt positief door het van de centrumgemeente ontvangen resultaat op beschermd wonen. Ook is er een positief resultaat op 'in de transitie meelopende oude taken'.
252	Aanvraag fonds tekort gemeenten is gehonoreerd. Uitkeringsbedrag bedraagt € 715.000.
253	Per saldo is er op de 3 gedecentraliseerde taken een tekort in 2017. Indien daar de oude taken WMO worden meegerekend wordt het tekort groter.
254	Wij krijgen bijna 9 ton uit de stroppenpot.
255	Nee.
256	Nee.
257	De oude WMO-taken bieden nauwelijks dekking voor de nieuwe taken. Beiden kenden in 2017 een tekort.
258	Zie ontwikkeling van de reserve sociaal domein. De rijksbudgetten van de decentralisaties en de hierbij horende uitgaven zijn aan elkaar gekoppeld.
259	Het tekort in 2017 bedroeg € 747.000 (excl. oude taken), waarvan € 728.000 op jeugdzorg.
260	Met name vanwege de tekorten op de jeugdhulp zijn er hogere uitgaven dan de beschikbare middelen.
261	De uitgaven zijn bij WMO en Participatie iets lager dan de beschikbaar gestelde middelen. Er is een overschot. Bij Jeugd zijn de uitgaven beduidend hoger dan de beschikbaar gestelde middelen en is er sprake van een tekort.
262	Zie vraag 14.
263	Bij het subdomein jeugd vielen de kosten substantieel hoger uit.
264	De 'oude taken' zijn ook opgenomen in de berekening. Oude taken en nieuwe taken lopen vaak ook door elkaar. Bijvoorbeeld: de eigen bijdrage voor HH en Wmo-verstrekkings mag niet gestapeld worden met nogmaals een eigen bijdrage voor dagbesteding, dus toerekenen aan 'oud' of 'nieuw' is nagenoeg onmogelijk. Structurele tekorten in de 'oude Wsw' worden deels aangevuld met autonome eigen middelen.
265	Binnen Werk en Inkomen (Participatiewet) en WMO HbH zijn in 2017 overschotten t.o.v. die we inzetten om de tekorten bij WMO BG en jeugdhulp te compenseren. Desondanks is er in totaliteit een tekort.
266	Hoger voor jeugd en participatie, lager voor WMO.
267	Zie toelichting bij vraag 14.
268	Bron: jaarstukken 2017 Gemeente Zeewolde. Totale lasten jeugdhulp 2017: € 6,6 miljoen. Integratie uitkering Sociaal Domein (jeugdhulp) € 4,8 miljoen. Resultaat obv integratieuitkering € 1,8 miljoen nadelig.
269	De uitgaven voor de Jeugd waren hoger, die van de WMO lager.
270	WMO Begeleiding: Overschot van € 600. Jeugdzorg: Tekort van € 954.500 Participatie: Overschot van € 158.400. Bij deze bedragen is overigens geen rekening gehouden met de personele lasten en overhead (gemeentelijke ambtenaren).
271	Ja op de WMO "oude taken" houden we middelen over die mede bijdraagt aan dekking tekort sociaal domein. Echter het vangt niet het totale tekort op.
272	Dit is inderdaad van toepassing.
273	In 2017 is de begroting 3D's gebaseerd op budgetneutraliteit. Er hebben zich restanten voorgedaan bij WMO 2015, maar dit was niet van voldoende omvang om de tekorten op Jeugd op te vangen. Gebleken is dat enkele specifieke gevallen van jeugdhulp, zoals gesloten jeugdzorgplus (hulp aan twee jeugdigen) een relatief groot effect hebben op de kosten.

c. De uitgaven zijn per saldo grosso-modo gelijk aan de middelen die voor de decentralisaties beschikbaar zijn gesteld

Gevraagde toelichting

274	Zie antwoord.
275	Antwoord is niet goed te onderbouwen.
276	We kwamen niet in aanmerking voor het fonds sociaal domein, omdat over 2016 en 2017 per saldo iets minder hadden uitgegeven dat ontvangen uit het gemeentefonds.
277	Het financiële resultaat sociaal domein 2017 bedroeg € 1,5 mln. positief. Kanttekening die hierbij geplaatst moet worden is dat we een tekort op Jeugd en Wmo (inclusief beschermd wonen) kennen en een overschot op BUIG en participatie. Daarnaast is in 2017 € 1,5 mln. aan eigen middelen benut.
278	Doordat jeugd en wmo ontschot zijn opgenomen is er niet een knip te maken per subdomein.
279	De oude/bestaande budgetten en de (nieuwe) integratie-uitkeringen samengevoegd tot één budget 3D. Hierdoor is het lastig om concreet aan te geven of wij echt een tekort of overschot hebben op de nieuwe taken vanaf 2015 omdat wij intern diverse malen over en weer hebben zitten schuiven met de diverse budgetten van en tussen de 3D's (herijking).
280	Voor de onderdelen Jeugd en Wmo waren de rijksmiddelen 2017 per saldo grosso modo gelijk aan de middelen die voor deze decentralisaties beschikbaar zijn gesteld. Op Jeugd moest worden bijgelegd, bij Wmo waren er overschotten. Op Participatie moest bijgelegd worden maar dit was relatief weinig in relatie tot de andere 2 taken.
281	Wij werken ontschot. Als we per deelgebied kijken dan kwamen we op Jeugd en participatie tekort en hielden we op WMO over.
282	Jeugdkosten zijn gestegen.
283	Ten opzichte van het totale beschikbare budget van € 120 miljoen (IUSD (inclusief budget beschermd wonen) en ontvangen eigen bijdragen) was er sprake van een exploitatievoordeel/onderbesteding van € 1.000.000, nagenoeg in evenwicht.
284	De integratieuitkering SD voor 2017 bedraagt € 16.848.850, netto lasten 3D's zijn € 17.370.538. Daarmee zijn de uitgaven en beschikbare middelen grosso-modo gelijk. (Tekort € 521.688).
285	De uitgaven zijn per saldo grosso-modo gelijk aan de middelen die voor de decentralisaties beschikbaar zijn gesteld. Hierbij is er sprake van een tekort op de jeugdzorg en een overschot op de Wmo.
286	Over 2017 is er een klein positief financieel resultaat behaald binnen het sociaal domein. Dit is niet meer een-op-een te herleiden tot de rijksmiddelen, omdat we werken met een ontschot sociaal domein.
287	Nadeel op Jeugdhulp, voordeel op Wmo / Beschermd Wonen, Participatie nadeel is opgevangen met de reserves van Werkplein Fivelingo.
288	Bij de jeugdwet zijn de uitgaven hoger dan de rijksmiddelen, bij de WMO zijn de uitgaven lager dan de rijksmiddelen. Per saldo zijn de uitgaven grosso-modo gelijk aan de middelen die voor de decentralisaties beschikbaar zijn gesteld in 2017.
289	De gemeente Waadhoeke is een herindelingsgemeente. In 2017 gaat het nog om de gemeenten het Bildt, Menameradiel, Franekeradeel en een stukje Littenseradiel. We verwachten dat het antwoord op deze vraag verschilt per gemeente. Wij beschikken bijvoorbeeld niet over de benodigde gegevens van Littenseradiel. Ook als we die wel hadden is het niet duidelijk of dat representatief is voor het deel dat overgegaan is naar de gemeente Waadhoeke. Jeugd 2017 is op dit moment nog niet afgerekend. Over dit deel van het sociaal domein kunnen we geen antwoord geven. Daarbij is het lastig om de uitgaven voor het sociaal domein en dan met name voor de Wmo te scheiden in oude en nieuwe taken. Met nieuwe taken doelen wij op Wmo 2015. Daarom kunnen wij nu geen uitgebreid antwoord op deze vraag geven.
290	Het saldo van baten en lasten op de WMO en Jeugdzorg bedroeg € 90.458 positief. Dit saldo is toegevoegd aan de bestemmingsreserve sociaal domein.
291	Ook in 2017 is bij ons de koppeling tussen raming van de lasten en inkomsten vanuit gemeentefonds losgelaten. Wij hebben geen analyse meer gedaan op de verschillen tussen rijksinkomsten en uitgaven, met uitzondering van het berekenen van de "stropenpot", maar daarin werden de lasten 2016 en 2017 meegenomen. Alkmaar had daarbij geen nadeel.
292	Zoals u wellicht kunt zien in de jaarrekening 2017 en 2016 ongeveer de decentralisatieuitkering gelijk aan alle uitgaven die op het gebied van het Sociaal Domein zijn gedaan.
293	Alle 3d-middelen zijn beschikbaar voor de 3d-taken. De inkomsten worden 1:1 vertaald naar de begroting. Bij het onderdeel Participatie was sprake van een gering surplus.
294	n.v.t.
295	Voor 2017 zijn de verschillen niet groot, daarom ook geen beroep gedaan op de stropenpot.
296	Ook bij dit antwoord zijn er verschillen tussen Aalburg, Werkendam en Woudrichem. Bij Aalburg zijn de uitgaven per saldo lager, bij Werkendam hoger en in Woudrichem per saldo grosso-modo gelijk. Voor het subdomein Jeugd zijn de uitgaven hoger dan de beschikbare rijksmiddelen, maar het verschil kon grotendeels gecompenseerd worden uit de andere subdomeinen.

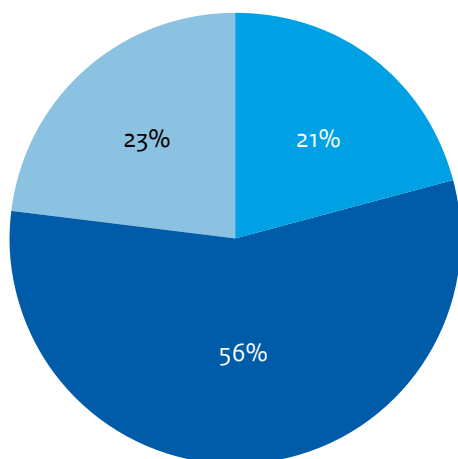
c. De uitgaven zijn per saldo grosso-modo gelijk aan de middelen die voor de decentralisaties beschikbaar zijn gesteld

Gevraagde toelichting

297	Met name de kosten voor Jeugdhulp nemen toe. Dit zal er uiteindelijk toe leiden dat de uitgaven per saldo hoger zijn dan de beschikbaar gestelde middelen.
298	Jeugd: uitgaven hoger. Wmo: uitgaven lager.
299	PW tekort, Wmo BG neutraal, Jeugd overschot.
300	Over het algemeen houden we op Wmo over en komen we op Jeugd tekort. Re-integratie kunnen we opvangen binnen het beschikbaar gestelde budget. Je ziet wel een stijgende lijn in de kosten voor Jeugdzorg. In 2018 dekken we dit met een overschot op het Buig budget.
301	Per saldo 3dś ongeveer gelijk.
302	De middelen voor Jeugdhulp en Participatie/Wsw zijn niet toereikend geweest. De nieuwe Wmo taken kenden een overschot.
303	Hogere uitgaven voor uitvoering van de participatiewet, lagere uitgaven WMO en jeugdzorg.
304	Jeugd en participatie werden tot op heden grotendeels gecompenseerd door overschot op de WMO.
305	Omdat wij integraal werken voor alle drie D's inclusief de oude taken, is het voor ons nauwelijks te bepalen of wij meer of minder uitgeven dan er door het Rijk voor de gedecentraliseerde taken beschikbaar is gesteld. De bijbehorende personeelskosten zijn namelijk niet te verdelen over oude taken en de drie D. Tot nu toe hebben de decentralisaties niet geleid tot grote financiële problemen. Wel hebben wij sterk de indruk dat de Jeugdkosten dit lopende jaar stijgen naar een niveau waarbij de zorgkosten alleen al leiden tot de uitgaven van het totale Jeugdzorgbudget.
306	Jeugdlasten iets hoger dan integratie-uitkering, WMO lasten iets lager dan integratie-uitkering.
307	Een goede vergelijking op basis van cijfers is nagenoeg onmogelijk vanwege de onderlinge verwevenheid van de uitgaven. Het gevoel is echter ongeveer gelijk.

Vraag 14.

Zijn de gerealiseerde uitgaven voor de gedecentraliseerde taken (netto-lasten) volgens de jaarrekening 2017 significant afwijkend van de geraamde uitgaven van de (bijgestelde) begroting 2017?

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Ja, de uitgaven zijn lager uitgevallen dan de ramingen in de begroting	64	21%
■ Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting	171	56%
■ Nee, de uitgaven zijn grosso-modo gelijk aan de ramingen in de begroting	72	23%
Totaal	307	

Keuze a en b toelichten.

a. Ja, de uitgaven zijn lager uitgevallen dan de ramingen in de begroting

#	Gevraagde toelichting
1	De lasten zijn lager dan begroot op alle 3 de onderdelen.
2	Het gebruik van de ge-indexeerde bedragen kwam uit op ongeveer 85%, dat is lager dan onze aanname.
3	Gebrek aan inzicht in werkelijke zorgkosten, late aanlevering declaraties en productieverantwoordingen vanuit zorgaanbieders
4	De begrote uitgaven waren gebaseerd op de beschikbaar gestelde middelen. De realiteit week af van de door het Rijksmodel geprognosticeerde uitgaven.
5	Voor de uitgaven van de algemene voorzieningen (+418.000) zijn substantieel voordeliger dan de begroting. Voor maatwerkvoorzieningen (+83.000) zou je C in kunnen vullen. Maar samen is het A.
6	Er was in 2017 nog budgetneutraal geraamd.
7	Keuze A: Ja, de uitgaven zijn (per saldo) lager uitgevallen dan de ramingen in de begroting. Op verschillende onderdelen zijn (beperkte) over- of onderschrijdingen. Daarnaast is het ontwikkelfonds niet volledig ingezet, welke daardoor als resultaat ten gunste van de reserve Sociaal Domein vrijvalt.
8	Het overschot was niet geraamd en ontstond door een overschot binnen de WMO gelden. Dit overschot is ingezet om de tekorten binnen de jeugdzorg af te kunnen dekken.
9	Lasten worden begroot op basis IU-SD. In 2017 een voordeel hierop gehad.
10	De realisatie op de onderdelen Werk en inkomen en wmo waren lager dan begroot en het onderdeel Jeugd hoger.
11	Ten eerste werd er niet goed geraamd en niet goed gestuurd, afwijkingen waren daardoor moeilijk te verklaren. Voor 2018 hebben we dit anders aangepakt.
12	In de bijstelling van de budgetten in met name de 2e Burap 2017 is teveel bijgeraamd. Hierdoor ontstond een voordeel in de jaarrekening in het sociaal domein.

a. Ja, de uitgaven zijn lager uitgevallen dan de ramingen in de begroting

#	Gevraagde toelichting
13	In de bijstelling van de budgetten in met name de 2e Burap 2017 is teveel bijgeraamd. Hierdoor ontstond een voordeel in de jaarrekening in het sociaal domein.
14	In de bijstelling van de budgetten in met name de 2e Burap 2017 is teveel bijgeraamd. Hierdoor ontstond een voordeel in de jaarrekening in het sociaal domein.
15	In de bijgestelde begroting zijn er tekorten gemeld. Per saldo bleek vooral de Wmo mee te vallen in verband met positieve afrekeningen over voorgaande jaren en lagere uitgaven op kleine onderdelen.
16	Toelichting bij A: De uitgaven 2017 bij Jeugdzorg en WMO zijn lager dan begroot. Toelichting bij B: De uitgaven 2017 inzake de P-wet zijn hoger dan begroot.
17	Open einde regelingen zijn heel moeilijk van te voren in te schatten.
18	Het betreft per saldo een incidenteel voordeel van € 651.000. Op de Wmo (vooral Pgb en ZIN) was een voordeel van € 576.000. Op de jeugd (vooral JGGZ) een nadeel van € 882.000 en de P-wet (inkomensvoor. en SW) een voordeel van €957.000.
19	Dit is het saldo van een diversiteit aan verschillen, waarbij het nadeel bij jeugdzorg gecompenseerd wordt door voordelen, met name bij de WMO.
20	Dit is het saldo van een diversiteit aan verschillen.
21	De egalisatiereserve Sociaal Domein is bestemd om incidentele afwijkingen tussen begrotingen werkelijkheid (exd. apparaatslasten) op het Sociaal Domein te kunnen egaliseren in meerjarenperspectief. In 2017 is een bedrag onttrokken van € 152.000 in verband met tijdelijke formatie programmavermindering uitkeringsbestand en een bedrag van € 50.000 voor overdracht werkzaamheden backoffice NSDMH. Vanwege de afwikkeling van jaarstukken CW is -naast een aantal kleinere stortingen- een bedrag van € 115.000 gestort in de reserve. Het saldo van de uitgaven en inkomsten sociaal domein bedroegen -inclusief verrekeningen over voorgaande jaren € 250.000 positief. Dit bedrag is aan de egalisatiereserve toegevoegd.
22	De voor- en nadelen worden verrekend met de reserve sociaal domein.
23	Oorzaak is dat een interne verrekening niet meer mocht plaatsvinden naar aanleiding van de vernieuwde BBV dus lagere kosten voor het sociaal domein.
24	Er is minder beroep gedaan op de voorzieningen.
25	Er is minder beroep gedaan op de voorzieningen dan verwacht.
26	Er is alleen een analyse op hoofdlijnen, waaruit blijkt dat de werkelijke uitgaven lager zijn dan begroot bij Wmo en bij Jeugd hoger dan begroot. Doordat de werkelijke rijksbijdrage ook lager is dan begroot is er per saldo sprake van een tekort
27	Werkelijke kosten jeugd hoger uitgevallen.
28	De uitgaven op de domeinen Wmo en Participatie zijn grosso modo gelijk aan de ramingen. De €#8206;realisatie voor Jeugd was in 2017 ca. € 1,5 ton lager dan begroot (ruim € 4,6 miljoen) als gevolg van €#8206;lagere kosten van zorg in natura dan meegenomen in de prognose en verder als gevolg van lagere €#8206;uitvoeringskosten.€#8206;
29	Werkelijke kosten jeugd hoger uitgevallen.
30	In de Kadernota (voorjaarsnota) zijn de beschikbare middelen binnen het sociaal domein herschikt. De toen afgegeven prognose blijkt op 2 taakvelden (6.6 en 6.7) anders uit te pakken. Per saldo een voordeel te opzichte van het bijgestelde budget.
31	Werkelijke kosten jeugd hoger uitgevallen.
32	O.b.v. de gemaakte afspraken rondom de Reserve Sociaal Domein is tussentijds aframen niet aan de orde omdat alle overschotten ten goede moeten komen aan deze reserve.
33	De begrote lasten waren ca. 8 mln. De realisatie liet een saldo zien van 7,8 mln.
34	De werkelijke Wmo-kosten zijn lager dan de raming (ter hoogte van de rijksmiddelen). De kosten voor de Participatiewet (budgettair neutraal) en Jeugdhulp (na bijstelling en aanvulling vanuit de reserve Sociaal domein) lopen in de pas met de begroting.
35	Wmo: voordeel jaarrekening 283k, gestort in bestemmingsreserve SD. Jeugd: in najaarsnota 950k extra budget uit bestemmingsreserve SD, werkelijke onttrekking 870k. Pwet: grosso-modo gelijk.

a. Ja, de uitgaven zijn lager uitgevallen dan de ramingen in de begroting

#	Gevraagde toelichting
36	De voornaamste afwijking kwam door een onverwacht incidenteel voordeel (zie vraag 12). Op jeugdwet waren de lasten lager dan (bijgesteld) begroot; de bijgestelde begroting was gebaseerd op de eerste halfjaarrapportage '17, die te hoog was ingeschat. Bij WMO waren de lasten lager dan (bijgesteld) begroot.
37	In de raming voor 2017 was al rekening gehouden dat de uitgaven hoger waren dan de beschikbare gelden voor Participatiewet, WMO en Jeugdwet. Bij het opmaken van de jaarrekening vielen de uitgaven voor Participatie en WMO lager uit waardoor de hogere uitgaven dan de ramingen in de begroting Jeugdwet volledig gecompenseerd zijn.
38	Onder meer lagere lasten m.b.t., Jeugd- en opvoedhulp, PGB en LVB 18+ wonen.
39	Uitgaven begroot: 8.400.000 Uitgaven werkelijk: 8.301.000
40	Jeugd en participatie voordelig en wmo nadelig.
41	<ul style="list-style-type: none">De gemeente Dordrecht heeft bij haar tussentijdse rapportage 2017 de ramingen voor Jeugdhulp fors opgehoogd t.o.v. Rijksmiddelen. Hierdoor weken de gerealiseerde uitgaven niet significant van de bijgestelde ramingen af. (antwoord c);Voor Beschermd Wonen en voor de "overige" WMO 2015 taken zijn de lasten min of meer conform begroting gebleven (antwoord c);Voor Participatiewet geldt dat bij de jaarrekening van de GR Drechtwerk bleek dat de extra gemeentelijke bijdrage niet gehele nodig was. Het tekort is daarmee kleiner geworden bij de jaarrekening 2017 ten opzichte van de bijgestelde begroting (antwoord a).
42	Bij het onderdeel Participatie was sprake van een gering surplus.
43	De afwijking was er met name bij Jeugdbeleid doordat de voor 2017 begrote uitgaven voor de transitieplannen Jeugd zijn doorgeschoven naar 2018.
44	De uitgaven zijn circa € 0,9 mln lager uitgevallen dan de bijgestelde begroting 2017 op de onderdelen Participatiewet, WMO en Jeugd. Bij de Participatiewet was sprake van een voordeel van circa 0,3 miljoen, bij de WMO 1,5 miljoen voordeel. Bij de Jeugd was sprake van een nadeel van circa 0,9 miljoen.
45	In september 2017 zijn de ramingen tussentijds bijgesteld door extrapolatie van de uitgaven t/m augustus 2018. Daarbij rekening houdende met volumeontwikkelingen en onvoorziene ontwikkelingen. De afwijking is vnl. toe te schrijven aan jeugdzorg. De uitgaven zijn fors lager dan eerdere ramingen ontvangen van de centrumgemeente. In het voorjaar is een eerste indicatie afgegeven door de centrumgemeente waarbij de toerekening van de jeugdzorgkosten naar de deelnemende gemeente gebaseerd was op een globale verdeelsleutel. In het najaar heeft een specifiekere toerekening plaatsgevonden wat tot een fors lager kostenplaatje leidt. Als gevolg van afrekening o.b.v. verevening en solidariteit voor de jeugdzorg zijn de verwachte definitieve uitgaven moeilijker in te schatten.
46	Late declaraties van aanbieders Jeugdzorg.
47	Op het onderdeel jeugdzorg, bleek bij de jaarrekening 2017 dat er sprake was van hoger uitgaven dan verwacht. Dit werd vooral veroorzaakt door duurdere zorg binnen de jeugdhulp die eind zomer 2017 nog niet werden verwacht.
48	De positieve uitkomst vloeit met name voort uit beschermd wonen. Deze regeling wordt uitgevoerd door de centrumgemeente. Eventuele overschotten worden op basis van inwonertal verdeeld over alle bijbehorende gemeenten. Dit heeft in 2017 geleid tot een positief resultaat.
49	De kosten jeugdhulp zijn ten opzichte van de bijgestelde begroting (Najaarsnota) lager. Door te late declaratie zorgaanbieders was het niet mogelijk een reële bijstelling van de kosten te bepalen.
50	Er was € 4.000.000 minder uitgegeven dan de laatste begrotingswijziging
51	Werkelijk verbruik lager dan was voorzien (aantallen).
52	Door de fusie (1-1-2017) zijn er in de loop van 2017 nog weinig aan nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen gerealiseerd en daardoor ook minder uitgegeven.
53	De uitgaven voor de gedecentraliseerde taken zijn lager uitgevallen. De Wmo uitgaven waren lager en de Jeugd uitgaven waren hoger. Belangrijke reden Jeugd; late facturatie van enkele grote aanbieders waardoor pas bij eindafrekening inzicht in de mate van overschrijding ontstond.
54	De oorspronkelijke begroting 2017 was voor het sociaal domein budgettair neutraal geraamd. Deze is bijgesteld vanuit reserves met € 1,7 miljoen. Bij de jaarrekening bleek de tussentijdse bijstelling te hoog te zijn geweest.
55	Informatievoorziening bij SVB, GR en zorgleveranciers.
56	De ramingen zijn binnen het Sociaal Domein nog niet allemaal op een realistisch niveau gebracht.
57	Zie vraag 13.

a. Ja, de uitgaven zijn lager uitgevallen dan de ramingen in de begroting

#	Gevraagde toelichting
58	De uitgaven van de jeugdzorg zijn lager uitgevallen.
59	De zorgkosten vielen mee over 2017 zowel bij de jeugd als bij de WMO (AWBZ).
60	De uitgaven van de jeugdzorg en WMO zijn lager uitgevallen.
61	Afwijking heeft voornamelijk plaatsgevonden bij het onderdeel jeugd. De overige onderdelen laten geen grote afwijkingen zien.
62	Rijksbudget was hoger dan de uitgaven voor Wmo en jeugd.
63	Dit doet zich met name binnen de Wmo (voormalig Awbz) voor. Hier is in de afgelopen jaren terughoudend omgegaan met het bijstellen van budgetten i.v.m. overgangsccliënten alsook de declaratiewijze van zorgaanbieders.
64	Overschotten sociaal domein breed zijn toegevoegd aan de bestemmingsreserve sociaal domein. Het overschot is gerealiseerd op het gebied van de WMO. De extra middelen die ingezet zijn voor de transformatie zijn niet volledig uitgegeven. Dit is veroorzaakt door niet ingevulde vacature WMO. De jeugd budgetten zijn vooralsnog toereikend Participatie budget is niet toereikend (exploitatietekort SW bedrijf).

b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting

#	Gevraagde toelichting
65	Hogere kosten voor de jeugdhulp.
66	Wij voeren geen afzonderlijke administratie voor de recent gedecentraliseerde taken. In de administratie zijn deze vermengd met andere taken in het sociaal domein. De totale uitgaven in het sociaal domein waren hoger dan de daarvoor beschikbaar gestelde middelen. De hogere uitgaven betroffen specialistische zorg en ondersteuning. Onderuitputting was in 2017 op het onderdeel BW.
67	Met name de jeugd zijn de tekorten gigantisch.
68	Volumegroei Jeugd en Wmo.
69	Door met name toename in de kosten voor Jeugdzorg die we niet hadden voorzien.
70	JEUIGD antwoord B , omdat 2017 het eerste jaar was dat de gemeente zelf alle zorgkosten betaalde per traject, i.p.v. bevoorschotting, was het lastig een begroting op te stellen die in overeenstemming zou zijn met de bestedingen. Afgezien van het feit dat er een tekort was in 2017, is het niet mogelijk om goed aan te geven waardoor de afwijking tussen begroting en realisatie is ontstaan. In 2018 zien we ook de instroom groeien. Ook zien we binnen de jeugdhulp een verschuiving naar hogere interventieniveaus. WMO is antwoord B, de rijksbijdrage is de basis voor de bepaling van de budgetten geweest. PARTICIPATIE antwoord B, in principe is het uitgangspunt van budgetneutraliteit gehanteerd en zijn de beschikbaar gestelde rijksmiddelen niet toereikend.
71	JEUIGD antwoord B , omdat 2017 het eerste jaar was dat de gemeente zelf alle zorgkosten betaalde per traject, i.p.v. bevoorschotting, was het lastig een begroting op te stellen die in overeenstemming zou zijn met de bestedingen. Afgezien van het feit dat er een tekort was in 2017, is het niet mogelijk om goed aan te geven waardoor de afwijking tussen begroting en realisatie is ontstaan. In 2018 zien we ook de instroom groeien. Ook zien we binnen de jeugdhulp een verschuiving naar hogere interventieniveaus. Wmo is antwoord C, alleen het voordeel vanuit de centrumgemeente Assen voor beschermd wonen wijkt significant af. PARTICIPATIE: antwoord C
72	De afname van het aantal bijstandgerechtigden stagneert dit komt o.a. doordat veel mensen uit div. regelingen in de WWB zijn ondergebracht (denk aan jong gehandicapten, ex Wao, etc..) daarnaast zijn veel statushouders die het moeilijk lukt aan werk te komen. M.b.t. de jeugdwet is evenals m.b.t. de andere kostensoorten budgetneutraal begroot, de kosten jeugdwet zijn echter heel veel hoger dan het macrobudget.
73	Ondanks budgetbijstellingen in de tussentijdse rapportages was de overschrijding op de decentralisatietaken nog € 638.000,-.
74	Toename van de vraag op de onderdelen jeugd en WMO.
75	Begroot op basis van ontvangen Rijksmiddelen. Deze zijn ontoereikend gebleken.
76	Pas na de laatste bijstelling van de begroting werden de effecten van doelgroepenvervoer, Wmo begeleiding en jeugd zichtbaar. De jaarrekening jeugd 2017 is bijvoorbeeld eerst in december 2017 regionaal vastgesteld.

b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting

#	Gevraagde toelichting
77	Door oplopende kosten van specialistische ondersteuning bij zowel jeugd als wmo. bij participatie waren de uitgaven grosso modo gelijk aan de bijgestelde begroting 2017.
78	Bij Jeugd hoger door toename van volume.
79	We kwamen 980.000 tekort ten opzichte van de begroting.
80	Zie toelichting vraag 13.
81	Met name op de kosten van jeugd hebben we forse overschrijdingen gehad.
82	Ten opzichte van de begroting bleek in de jaarrekening 2017 dat de lasten met betrekking tot de taken in het kader van het sociaal domein (Jeugdwet, Wmo 2015 en Participatiewet), inclusief huishoudelijke hulp per saldo € 700.000 hoger waren dan de baten in 2017. Dit volgde voornamelijk uit de arrangementensystematiek (zorg in natura) op Jeugdzorg. Er waren in 2016 jeugdzorgtrajecten gestart die pas na het behalen van het resultaat per cliënt zouden worden afgerekend voor een tweede 50%. Achteraf bleek het lastig om te bepalen wanneer deze in 2016 gestartte arrangementen zouden worden afgerekend.
83	Kosten zijn aanzienlijk hoger uitgevallen dan geraamd.
84	Het vermoeden bestaat dat er in minder begroot wordt dat ontvangen uit het gemeentefonds. Dit wordt meegenomen in het 213.A onderzoek dat begin 2019 wordt uitgevoerd.
85	In 2017 heeft geen tussentijdse bijstelling sociaal domein plaats gevonden.
86	O.a door toename populatie / doelgroep.
87	Pas bij opstelling jaarrekening voldoende zicht op aantallen en prijzen. Afrekening van zorgaanbieders komen te laat.
88	Jeugdhulp en Wmo: Het gebruik van de voorzieningen was hoger dan verwacht en de gemiddelde kosten zijn toegenomen, Re-integratie / Sw: De uitgaven zijn grosso modo gelijk aan de ramingen van de begroting. Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting zijn de uitgaven iets gestegen.
89	Deze tekorten zijn gedekt uit de reserve sociaal domein.
90	Bij Participatie ontstond de afwijking door de frictiekosten bij Wsw (Presikhaaf Bedrijven). Bij Jeugd en Wmo ontstond de afwijking door meer toegekende zorg, met name in het laatste kwartaal 2017.
91	Met name jeugdzorg.
92	Ca. 10%.
93	In de begroting is het uitgangspunt gehanteerd dat de middelen vanuit de IU SD het beschikbare budget vormen. In praktijk blijkt dat deze uitgaven aanzienlijk hoger zijn dan het beschikbare rijksbudget en daarmee ook de budgetten in de begroting. Voor 2019 zijn, vanuit eigen middelen, de budgetten verhoogd.
94	In de begroting was uitgegaan van budgettaire neutraliteit. Dit bleek niet haalbaar.
95	Begroting is opgesteld op basis van budgettair neutraal (dus de uitgavenkant afgestemd op de inkomstenkant). In werkelijkheid zijn de uitgaven hoger.
96	Het verschil is ontstaan in de jeugdzorg en de Wet BUIG.
97	Significant hogere nagekomen lasten van voorgaande jaren (2015 en 2016), € 2,7 miljoen.
98	In 2017 werd nog begroot o.b.v. budgetneutraliteit. De raming was daarom gelijk aan de ontvangsten vanuit het ministerie. De gemeente Voorst heeft overigens voor de jaren 2016 en 2017 een bijdrage ontvangen vanuit het Fonds Tekortgemeenten.
99	Open-einde regeling Jeugd en Wmo.
100	De werkelijke uitgaven van de jeugdzorg waren significant hoger. De inkooporganisatie Jeugdzorg Zeeland, kon pas na afloop boekjaar de juiste gegevens verstrekken.
101	De gerealiseerde uitgaven 2017 voor het sociaal domein zijn hoger dan oorspronkelijk begroot voor 2017. Uitgangspunt begroting 2017 was nog rijksbudget is kaderstellend.
102	Veel declaraties laat in het jaar binnengekomen.
103	De ervaringscijfers 2016 waren bij het opstellen van de begroting 2017 niet geheel betrouwbaar (m.n. bij de Jeugdzorg werd er veel nagefactureerd)
104	n.v.t

b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting	
#	Gevraagde toelichting
105	Tekort op de jeugdzorg, tekort op de wmo alle gemeenten (lokaal) en overschot op beschermd wonen.
106	Zie antwoord vraag 13. De begroting is tussentijds niet bijgesteld.
107	Met afstand belangrijkste oorzaak is Jeugd.
108	Voor Wmo waren de uitgaven ongeveer op hetzelfde niveau. Voor jeugd waren de lasten hoger dan budget. Gedurende het jaar bleek de raming van de zorg uitgaven jeugd steeds verder te stijgen. De gemeente is hier namelijk afhankelijk van het op orde zijn van de declaraties van de zorg aanbieders, en deze liepen fors achter. Een betrouwbare prognose was hierdoor pas na de laatste begrotingswijziging beschikbaar.
109	Vooral de kosten voor de uitvoering van de Jeugdwet waren fors hoger dan (bijgesteld) begroot. De zorgvraag nam sterk toe.
110	Begroting in 2017 sloot aan bij de ontvangen rijksinkomsten uit de IUSD.
111	De zorgvraag was hoger dan in de ramingen was opgenomen.
112	Dit is het saldo van een diversiteit aan verschillen.
113	Hogere aantallen, zwaardere zorg.
114	Het tekort bestaat met name door overschrijdingen op de jeugdzorg door een toenemend aantal jeugdcliënten in de maatwerkverstrekkingen in natura. Doordat een aantal aanbieders laat factureerde, werd pas in het eerste kwartaal van 2018 duidelijk in welke mate de indicaties werden verzilverd, en daarmee ook toen pas wat de gerealiseerde uitgaven over 2017 zouden worden.
115	In de Najaarsnota 2017 is de begroting voor het Sociaal domein al bijgesteld; bij het opmaken van de Jaarstukken bleek dit tekort, als gevolg van realistisch ramen van openstaande bijstandsvorderingen (inclusief bijzondere bijstand), extra uitgaven voor armoedebestrijding en de aanzienlijk hoger uitvallende kosten voor Begeleiding en Jeugd in het 4e kwartaal, nog eens € 4,3 miljoen.
116	Met name in de jeugdzorg zijn we de laatste maanden van 2017 geconfronteerd met een hoger tekort dan geprognosticeerd. De hogere kosten voor Jeugdzorg hebben meerdere oorzaken. Meer kinderen in zorg met zwaardere problematiek, een wijziging in de systematiek van zorgarrangementen die duurder uitpakt dan verwacht, rechtstreekse verwijzingen door gecertificeerde instellingen en huisartsen die door de gemeente betaald moeten worden. En tegenover deze lasten hebben wij te maken met de rijksuitkering voor jeugdhulp die elk jaar daalt door landelijke bezuinigingen. Daarnaast zien wij dat door onze wijkgerichte aanpak (onder andere SBT's) problemen eerderesignaleerd worden. Dit vertaalt zich in extra zorgvragen. Het is een landelijk patroon. Bijzonder voor Heerlen is de bevolkingssamenstelling met bijvoorbeeld landelijk 5e met het aantal tienermoeders en landelijk 2e met kinderen die opgroeien in armoede.
117	Hogere kosten in de jeugdzorg.
118	De significant hogere uitgaven zijn het gevolg van meer gebruik van immateriële WMO voorzieningen, meer bijstandsuitkeringen dan geraamd en hoger beroep op voorzieningen jeugdzorg. Er zijn wel minder uitgaven aan PGB's, maar dit voordeel valt weg tegenover de tekorten op de budget voor Zorg in natura (ZIN).
119	In 2017 was op participatiewet € 148.000 tekort, op Jeugdwet circa € 700.000 tekort en op Wmo een overschot van ruim € 600.000. Per saldo een tekort.
120	Dit doet zich met name voor op het onderdeel Jeugdhulp. De geprognostiseerde lasten mede gebaseerd op basis van de DBC's van de zorg instellingen vallen significant hoger uit als voorzien. Dit komt ook door nafacturatie van de zorginstellingen.
121	Vooral bij de jeugdzorg.

b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting

Gevraagde toelichting

- 122 Wmo.
In 2016 was er sprake van een overschot op het beschikbare Wmo budget. Begin 2017 is een analyse uitgevoerd naar de vraag of het overschot van structurele aard zou zijn. Op basis van de toen bekende informatie is de conclusie getrokken dat de begrote budgetten konden worden verlaagd. De vrijgekomen ruimte is ingezet voor de dekking van de tekorten bij de Participatiewet en voor het beschikbaar stellen van budgetten voor innovatie.
- Ultimo 2017 was er uiteindelijk toch een overschrijding op het budget voor begeleiding (totaal ZIN en pgb) van € 0,6 mln. De belangrijkste oorzaken liggen in een toename van het aantal cliënten en een verschuiving naar een zwaardere zorgcategorie.
- Jeugdhulp.
In 2015 en 2016 lukte het om de tekorten beperkt te houden door meevallers en forse ingrepen. Dit was in 2017 geen oplossing meer zonder dat het ten koste zou gaan van de zorg aan kinderen en gezinnen, die zijn aangewezen op jeugdhulp. In het tweede kwartaal 2017 zagen we een stijging van wachtlijsten en zelfs cliëntenstops.
- Participatiewet.
In de Hoeksche Waard is sprake van een lage bijstandsdichtheid waardoor de realisatie van de taakstelling huisvesting vergunninghouders een groot effect heeft gehad op de uitgaven.
- NB. Er wordt specifiek naar alleen de uitgaven versus de begroting, maar er zijn natuurlijk ook afwijkingen te melden aan de batenkant. Die vallen hier nu buiten (realisatie versus begroting).
-
- 123 O.a. afrekeningen Jeugd.
-
- 124 Doordat de nieuwe taken dichter bij de inwoners zijn belegd, weten inwoners de weg naar de toegang tot zorg beter te vinden. Dit heeft geleid tot een toename van de verleende zorg en daarmee tot hogere zorgkosten.
-
- 125 Wij hebben in 2017 wederom te maken gehad met oplopende tekorten. Volume- en zorgzwaarte effecten zijn hiervan de grootste oorzaken. Als gevolg van deze volume- en zorgzwaarte hebben we ook meer moeten inzetten op personeel.
-
- 126 De rijksmiddelen waren ca. € 1,6 mln. te laag om alle uitgaven te kunnen dekken. Zie ook het antwoord op vraag 12 en het hierover gestelde in het meegestuurd raadsmemo. Op het budget voor de oude taken kwamen we ruim € 0,3 mln. tekort. Daarnaast willen we in dit verband ook nog noemen dat we in de aanvraag stroppenpot een toekenning hebben gekregen van iets meer dan € 0,4 mln.
-
- 127 Omdat in 2017 nog de rijksmiddelen als taakstellend gezien werden zijn de gerealiseerde uitgaven ter hoogte van de inkomsten begroot. Per saldo is er een tekort. (zie vorige vraag). Voor Participatie geldt dat niet. Hier geldt ook dat de gerealiseerde uitgaven de begroting overstegen.
-
- 128 Ook na bijstelling van de begroting nav de laatste burap in 2017 bleek dat de gerealiseerde uitgaven hoger zijn dan de begrootte bedragen. Pas laat in jaarrekeningproces (maart 2018) ontstond beeld van afrekeningen met zorgaanbieders
-
- 129 Met name jeugdzorg, begroting was gebaseerd op historische uitgaven.
-
- 130 Er is een hoger beroep gedaan op de voorzieningen dan verwacht.
-
- 131 Er wordt een hoger beroep gedaan op de voorzieningen.
-
- 132 Dit wordt veroorzaakt doordat de afrekening van de zorgaanbieders pas op een laat moment worden ontvangen (zelf over de jaren 2015 en 2016). Zonder geschikte ervaringscijfers is het nog lastig om hier gedurende het begrotingsjaar op te anticiperen door het bijstellen van de ramingen.
-
- 133 Dit wordt veroorzaakt doordat de afrekening van de zorgaanbieders pas op een laat moment worden ontvangen (zelf over de jaren 2015 en 2016). Zonder geschikte ervaringscijfers is het nog lastig om hier gedurende het begrotingsjaar op te anticiperen door het bijstellen van de ramingen.
-
- 134 Bij de tweede Berap is het lastig om precies te schatten wat de uitgaven zullen zijn, vandaar dat er een verschil is.
-
- 135 Over 2017 is een eindafrekening ontvangen van onze preverente partner in verband met scope wijziging en hogere zorgbehoefte. Deze aanvullende kosten waren bij het opstellen van de begroting en bestuursrapportages (aanpassing begroting) niet bekend.
-
- 136 Bij jeugd zijn forse tekorten ontstaan, welke pas aan het eind van het jaar 2017 zichtbaar werden. De belangrijkste oorzaak is dat zorginstelling eind 2017 met terugwerkende kracht over 2017 een inhaalslag maakten tav zowel de indicaties als de declaraties (verzilvering).
-
- 137 De uiteindelijke afrekening die we voor de Jeugdzorg van de RIGG ontvingen, was fors hoger dan waarmee we in onze begroting rekening hadden gehouden.
-
- 138 In het algemeen kan gesteld worden dat er met ingang van 2017 sprake is van een trendbreuk in de uitgaven. Er is daarbij sprake van overschrijdingen op een breed terrein van Jeugdzorg en WMO.
-
- 139 Zie 13.

b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting	
#	Gevraagde toelichting
140	Met name bij jeugdhulp en Wmo beschermd wonen bleken de lasten significant hoger dan was begroot. Bij de Wmo werd dit veroorzaakt door een forse groei van het aantal PGB indicaties. Bij de jeugdhulp kwam dit doordat er in 2017 een aantal grote veranderingen zijn doorgevoerd, hierdoor is veel vertraging opgetreden bij de facturatie waardoor er gedurende het jaar geen goede financiële prognose opgesteld kon worden en achteraf geconstateerd moest worden dat er een aanzienlijk tekort was.
141	Hogere kosten voor de jeugdzorg.
142	Dit geldt voor de Jeugdwet waarbij de Rijksuitkering voor het onderdeel Voogdij en 18+ gebaseerd was op het jaar 2015.
143	De afwijking was positief op WMO, als gevolg van diverse afwijkingen in de uitvoeringskosten en het voordeel op Beschermd wonen. Bij jeugd was de afwijking behoorlijk. Dit werd veroorzaakt door veel hogere uitgaven Zorg in Natura dan begroot.
144	De jaarrekening sluit met een negatief resultaat van 6 mln. op Jeugd een tekort van 2,5 mln. en op wmo per saldo een tekort van 3,5 mln.
145	De hogere uitgaven hadden met name betrekking op jeugdzorg. Daarbij was sprake van een hogere toename van de zorgvraag dan voorzien in de tussentijdse rapportages. Ook hierin zit een positief effect vanuit de WMO.
146	Door de uitgaven voor Jeugd (prijs en volume).
147	Met name door hogere uitgaven jeugdhulp.
148	De raming van de uitgaven t/m 2018 was gekoppeld aan het volume van de rijksbijdrage (baten). Omdat de transformatie jeugdhulp geen gelijke tred houdt met de afbouw van de rijksbijdrage resulteerde dit in substantieel structureel tekort voor met name jeugdhulp. Dit gebrek aan materieel evenwicht is m.i.v. 2019 hersteld doordat de ramingen – na structurele toevoeging van eigen middelen – nu zijn gebaseerd op wat nodig is (historisch onderbouwd). De uitgaven WMO en Participatiewet zijn meer in lijn met de begroting.
149	Beschermd Wonen + 5,9 mln euro, waarvan 1 mln euro voor Enschede, 1,75 mln euro is uitgedeeld regio gemeenten en het restant is toegevoegd in de reserve. Dit een gevolg van afnemende aantallen cliënten, een toegenomen rijksbudget, hanteren van netwerktaarif (PGB), herbeoordelingen PGB cliënten en subsidiëring op werkelijke kosten i.p.v. hanteren van tarieven. Jeugdhulp +/- 12,5 mln euro. De uitgaven voor jeugdhulp vrijwillig kader vallen in 2017 fors hoger uit dan begroot. Het effect van rijkskortingen (per saldo 3,5 miljoen euro sinds overgang 2015), een toenemend volume cliënten met duurdere zorgvormen en een hogere realisatie op de jeugdhulp verplichtingen (verzilvering) dragen zorg voor dit tekort. WMO begeleiding +/- 3,7 mln euro (nieuwe taak) Als gevolg van een stijging van het aantal cliënten OZL en toegenomen zorgzwaarte. WMO individueel +/- 1,4 mln (oude taak) dit is met name het gevolg van gestegen kosten voor hulpmiddelen als gevolg van gestegen prijzen (aanbesteding) en keuze vrijheid van cliënten, waardoor meer cliënten bij een duurdere zorgaanbieder producten afnemen. Daarnaast zijn de volumes toegenomen. Participatiebudget (zonder BUIG) 0,2 mln.
150	WMO: in eerdere jaren gemaakte reserveringen die niet meer nodig bleken. Jeugd: hogere zorguitgaven. PW: Hogere uitgaven voor uitkeringsgerechtigden.
151	De raming 2017 was in verband met het ontbreken van echte ervaringscijfers gebaseerd op de hoogte van de rijksvergoeding. Deze bleek te laag.
152	De raming 2017 was in verband met het ontbreken van echte ervaringscijfers gebaseerd op de hoogte van de rijksvergoeding. Deze bleek te laag.
153	Er was in 2017 sprake van een overschrijding van € 0,6 miljoen op het budget jeugdhulp. Voor een deel € 200.000 is dit veroorzaakt doordat zorgaanbieders nog facturen hebben ingediend over de jaren 2015 en 2016. Volgens de wet mogen aanbieders tot 5 jaar na datum facturen. Het aantal cliënten is ongeveer gelijk gebleven, maar de zorgzwaarte nam toe zodat de gemiddelde kosten per cliënt zijn toegenomen. Er zijn daarnaast enkele cliënten die vanwege hun problematiek uitzonderlijk dure zorg ontvangen wat een fors beslag legt op het budget.
154	<ul style="list-style-type: none"> • Tekort Jeugdhulp € 4,4 miljoen; • Tekort WMO € 1,1 miljoen; • Overschot Beschermd Wonen € 2,2 miljoen; • Overschot Pwet € 0,3 miljoen. Dit betreft dus het verschil tussen de integratie-uitkering en de daadwerkelijke uitgaven.

b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting**# Gevraagde toelichting**

155	De uitgaven zijn hoger uitgevallen dan begroot; dit is met name gekomen door de uitgaven op Jeugd (DBC's, rechtstreekse doorverwijzingen, facturering betrekking hebbend op 2015 en 2016 door zorgaanbieders).
156	Een fors tekort op jeugd, jaarrekening 2017: bijna 9 ton, (we verwachten dat dit oploopt naar ruim een miljoen structureel tekort).
157	<p>De grootste afwijking is te zien bij de uitgaven voor Jeugd. De uitgaven liggen hier onder andere hoger door de afrekening van 2015+2016. Daarnaast is een juiste raming van de uitgaven voor Jeugd nog steeds ingewikkeld door ontbrekende historie en doordat gebrekkige informatievoorziening van Sociaal domein Friesland. Op dit moment is er nog steeds geen zekerheid omtrent de hoogte van de definitieve uitgaven voor jeugd 2017. In 2018/2019 verwacht de gemeente nog een hoge afrekening over 2017.</p> <p>Voor Participatie (onderdeel re-integratie) is meer uitgegeven dan begroot omdat er meer is ingezet op integratie-trajecten dan begroot. Dit is door de GR gecommuniceerd naar de gemeente. De begroting was hier niet op aangepast. Daarnaast was er sprake van een hoger gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden Participatiewet en IOAW dan begroot.</p> <p>Daar staat tegenover dat de uitgaven voor Wmo lager waren dan begroot. Dit komt onder andere doordat de zorgconsumptie lager lag dan begroot, een deel van de gemiddelde aantallen lag lager dan begroot, de vervoerskosten lagen wat lager dan begroot. De woonvoorzieningen juist weer hoger dan begroot.</p> <p>Conclusie: de afwijking bij Jeugd bestaat onder andere door gebrek aan gegevens. De afwijking bij de overige onderdelen komt doordat de werkelijkheid moeilijk is te schatten.</p>
158	Meer grote woningaanpassingen, nadelige afrekeningen met zorgaanbieders over vorige jaren.
159	Exclusief de oude taken bedroeg het tekort € 1,6 miljoen
160	a) hogere instroom jeugdhulp. b) de vraag naar zorg en ondersteuning voor oudere mensen wordt groter door vergrijzing. c) mensen met zorgondersteuning blijven langer zelfstandig wonen waardoor deze burgers meer begeleiding nodig hebben. d) hogere uitvoeringskosten.
161	De kosten voor Jeugdzorg zijn hoger dan verwacht en er waren meer cliënten.
162	Met name de Jeugd en de WMO zijn ruim € 1.000.000 hoger geweest dan geraamd.
163	De uitgaven zijn vooral hoger uitgevallen door de hogere kosten voor jeugdhulp.
164	Er was in 2017 wel rekening gehouden met overschrijdingen op de Jeugdhulp en dekking hiervoor kwam uit de reserve Sociaal Domein. De overschrijding regionaal bleek echter veel hoger door veel meer residentiële jeugdhulp dan verwacht.
165	Oorzaak ligt met name bij de uitgaven m.b.t. de Jeugdhulp.
166	Ja het domein Jeugd had een overschrijding.
167	Er heeft geen tussentijdse aanpassing van de primaire begroting plaatsgevonden. Met name de jeugdhulp is hoger uitgevallen dan voorzien.
168	Oorzaak ligt met name bij de uitgaven m.b.t. de Jeugdhulp.
169	Met name jeugdzorg was de realisatie hoger.
170	Door toenemend aantal cliënten, en na-ijlende declaraties van zorgaanbieders (die op het laatste begrotingsmoment nog niet in beeld waren).
171	Door Open-einde regelingen (PxQ) waren verplichtingen in 2017 zeer lastig in te schatten voor Jeugdzorg en Beschermd Wonen.
172	WMO uitgaven lager iets lager € -40.000. Jeugd lag hoger namelijk € 190.000.
173	De grootste afwijking is ontstaan bij de lasten voor Jeugdhulp zorg in natura.
174	Ja de begroting 2017 is voor het sociaal domein slechts bij op basis van de beschikbare Rijksmiddelen. Hierdoor is een significante afwijking opgetreden ten opzichte van de begroting 2017.
175	De transitie meelopende oude zaken zullen niet bijdragen aan de dekking van het tekort. Het tekort van het Sociaal Domein wordt veroorzaakt door voornamelijk de Jeugdwet.
176	M.n. door DBC-systematiek.
177	Hogere zorgkosten.
178	Zie de toelichtingen op de afwijkingen in de jaarrekening 2017.
179	We hadden budgettair neutraal geraamd. De uitgaven waren per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen van het rijk.

b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting

#	Gevraagde toelichting
180	<p>Uitgaande van de ramingen in de begroting was er voor Jeugdhulp in 2017 sprake van een nadeel. Deze afwijking is ontstaan door de toename van zorg in natura en de verstrekking van arrangementen in de niet vrij toegankelijke zorg. Voor Wmo was eveneens sprake van een nadeel. Deze afwijking is veroorzaakt door de toename van Begeleiding met indicatie en de gemeentelijke bijdrage in het tekort beschermd wonen van de centrumgemeente Bergen op Zoom.</p> <p>Participatie wordt voor Roosendaal vooral uitgevoerd door twee gemeenschappelijke regelingen: WVS en Werkplein. Bij WVS was wel sprake van een groter verlies dan in de begroting was geraamd. Het verlies bij WVS is ten laste gebracht van de algemene reserve van de WVS, en is dus niet bij de gemeenten weggelegd. Bij het Werkplein was over 2017 sprake van een positief gerealiseerd resultaat t.o.v. de begroting. De programma's 'Werk en Participatie' (w.o. re-integratie) en 'Inkomensondersteuning' (bijzondere bijstand) sloten positief af. Ook de bedrijfsvoeringslasten waren minder hoog dan begroot. Voor het programma Inkomen (verstrekken van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies) was sprake van hogere kosten dan geraamd.</p>
181	De afwijking zit vooral bij de jeugdzorg, oorzaak afkopen van de DBC.
182	De werkelijke kosten weken af van de begrote met name door o.a. toename van zorgaanvragen. Het open-einde karakter van de regeling, het ontbreken van ervaringscijfers en de late ontvangst van de productieverantwoordingen zorgaanbieders bemoeilijken het maken van realistische ramingen en inschattingen van de te verwachten uitgaven.
183	Ca. 700.000 hogere uitgaven.
184	De uitgaven vallen hoger uit dan de ramingen maar via de najaarsrapportage 2017 heeft al bijstelling van de begroting plaatsgevonden. In het najaar van 2017 kwamen eerste prognose cijfers en op basis van deze cijfers hebben we de begroting reeds bijgesteld. Uiteindelijk bleken de uitgaven nog hoger uit te vallen maar van een significante afwijking was door de eerdere bijstelling geen sprake meer.
185	De fors hogere uitgaven voor jeugdzorg zorgden voor een overschrijding van de bijgestelde budgetten in het sociaal domein. De stijging van de uitgaven voor jeugdzorg werd veroorzaakt door een toename van het aantal jongeren met jeugdzorg alsmede een stijging van het aantal dure zorgtrajecten.
186	Wij hebben, vanaf 2015, de begroting zo goed als gelijk gehouden. Dit, omdat wij niet goed konden voorzien wat de (financieel) gevolgen zouden zijn vanaf de transitie.
187	De dekking van de hogere uitgaven vindt plaats door een onttrekking uit de reserve sociaal domein.
188	De verschillen (tekorten) zaten met name bij Jeugd als gevolg late facturatie van enkele grote aanbieders waardoor pas bij eindafrekening inzicht in de mate van overschrijding ontstond. Hierdoor kon de begroting niet meer worden aangepast.
189	Toename van gespecialiseerde Jeugdzorg in de regio.
190	Jeugdzorg naast de in het verleden reeds extra beschikbare gelden is het tekort 2017 circa € 1,0 MIO. op HET ONDERDEEL WMO EEN RELATIEF KLEIN TEKORT VAN CIRCA € 0,4 MIO EN OP HET ONDERDEEL BESCHERMD WONEN EEN POSITIEF SALDO.
191	Betreft hogere uitgaven dan geraamd m.n. op Jeugdhulp, Serviceorganisatie Jeugd.
192	<p>Idem antwoord vraag 13: Voor de 3D's wordt vanaf de start in 2015 budgettair neutraal begroot, daar dit het raadskader betreft (Dit raadskader geldt tot 1-1-2019; zie antwoord vraag 1). Dit gebeurt zowel voor Jeugdhulp en ook voor WMO. Voor participatie is dit in 2017 en 2018, op basis van een aanvullend raadsbesluit, losgelaten, door de 2-jarige extra middelen. Wel wordt er gewezen op de tekorten Jeugd, zoals we die meerjarig verwachten; Er wordt derhalve aan de voorkant geen uitname of storting aan de reserve 3d voorzien; daar dit niet past in het raadskader.</p> <p>De hoogte van de rijksmiddelen 2017 zijn derhalve ook de hoogte van de budgetten die Roermond hanteert voor 2017. Bij vergelijking van de uitgaven met de rijksmiddelen hebben wij in 2017 in totaal van de 3D's een tekort, waarbij op Wmo een overschot en op Jeugdzorg en Participatie een tekort.</p>
193	Zie toelichting vraag 13.
194	Dit geldt met name voor de jeugdzorgkosten.
195	In 2017 is het aantal jeugdigen in jeugdzorg In Leidschendam-Voorburg met circa 11 % toegenomen t.o.v. 2016. Dat sluit aan bij de landelijke en regionale autonome groei. De uitgaven voor Leidschendam-Voorburg lagen in 2017 ca. 10% hoger dan 2016, mede veroorzaakt door tariefstijgingen in verband met het regionale besluit tot indexering.
196	De uitgaven zijn per saldo hoger uitgevallen dan de ramingen in de primitieve begroting. De WMO kende een onderscheiding. De Participatiewet was ongeveer neutraal en de Jeugdwet kende een overschrijding
197	B. De uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting door een verder stijgend cliëntenaantal in 2017 (zie hiervoor ook de beantwoording bij vraag 1).
198	Er was sprake van een tegenvaller bij de jeugdhulpkosten.
199	Autonome groei hoofdzakelijk bij jeugd.

b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting

Gevraagde toelichting

- 200 • Een hogere zorgvraag doordat meer indicaties zijn afgegeven dan verwacht;
• Zorgcliënten benutten meer dan voorzien hun toegekende PGB;
• Nafacturering over 2015 en 2016 door zorgaanbieders;
• Meer trajecten op het gebied van jeugdreclassering en jeugdbescherming na rechtelijke uitspraken.
- 201 Voor Wmo en participatiewet zijn de uitgaven redelijk volgens de bijgestelde begroting. Bij de Jeugdhulp zijn we geconfronteerd met hogere kosten door bijvoorbeeld de landelijke transitiearrangementen en kosten voor lokaal maatwerk.
- 202 Zie voorgaande toelichting bij vraag 13.
- 203 Met name hogere uitgaven Jeugd.
- 204 Deze afwijking is met name ontstaan door een hogere afrekening Jeugdzorg (circa € 700.000) en een hogere afrekening Wmo-begeleiding (€ 150.000).
- 205 Deze afwijkingen zaten met name op jeugdzorg en WMO. Hiervoor hebben we met betrekking tot de grootste verschillen de volgende verklaring in de jaarrekening 2017 opgenomen:
WMO begeleiding (individueel en geregisseerd): nadeel € 285.000
De uitgaven voor individuele begeleiding zijn fors hoger is dan geraamd. Dit heeft meerdere oorzaken.
Via de 1e bestuursrapportage hebben we de ramingen naar beneden bijgesteld waarbij we ons hebben gebaseerd op de werkelijke uitgaven 2016. Veel aanbieders hebben zeker in de beginfase problemen gehad met het factureren via het berichtenverkeer (2016). Het vermoeden is dat zij over 2016 niet alle kosten in rekening hebben gebracht die zij in rekening hadden mogen brengen. Nu zij zaken beter op orde hebben factureren zij wel alle kosten die ze mogen factureren waardoor de uitgaven hoger zijn dan in 2016.
- Er heeft een verzwarende van de zorg plaatsgevonden, zeker bij de grotere aanbieders zoals MetGGZ en Rader zie je duidelijk een toename in de zorgbehoeften. Er is een toename van ca. 28 cliënten per jaar. Als we er vanuit gaan dat de gemiddelde kosten € 400 euro per 4 weken zijn, veroorzaakt dit een toename in de kosten van € 150.000 per jaar. Een toename met 28 cliënten op jaarbasis is niet veel. Dit merk je ook niet in de aanvragen, bovendien is de toename verdeeld over het jaar waardoor voorspelbaarheid uitgaven lastig is;
 - Sinds 2017 is de gemeente ook verantwoordelijk voor de persoonlijke verzorging van cliënten, namelijk het klaarmaken van de warme en broodmaaltijden. Dit werd in 2016 nog door de zorgverzekering werd vergoed;
 - Er is een nieuwe systematiek van factureren, per periode van 4 weken. Je ziet nu dat alle periodes worden gefactureerd bij de cliënten. Bij de oude systematiek zag je vaak dat er weken bij waren waar geen uren werden gefactureerd omdat de persoon dan wel hulpverlener ziek was of met vakantie was;
 - Er wordt meer begeleiding preventief ingezet om op deze manier erger te voorkomen bij multi- probleem gezinnen. Dit heeft mede ook te maken door de intensieve samenwerking tussen Jeugd, WMO en cliënten uit het zorgnetwerkoverleg;
 - Omzetting systematiek van “uurtje factuur” naar trajecten. De MGR heeft een berekening gemaakt van op basis van een selectie van cliënten waarbij de begeleiding op basis van “uurtje factuur” in 2016 werd omgezet naar trajecten in 2017. Het is per cliënt wisselend of deze goedkoper, of duurder uit is met trajecten. Bij de steekproef van 49 cliënten zijn de kosten voor 14 cliënten zijn ongeveer gelijk gebleven. Bij 5 cliënten zijn de kosten significant goedkoper, bij 30 cliënten zijn de kosten significant duurder ten opzichte van 2016.

Op basis van deze vergelijking is duidelijk geworden dat de trajecten in 2017 veel vaker duurder uitvallen dan goedkoper ten opzichte van de systematiek “uurtje factuur” in 2016

In de 2e bestuursrapportage hebben we al aangegeven dat we een trend zien in stijging van kosten voor individuele begeleiding. De ramingen hebben we toen bijstelling op basis van de cijfers die toen bekend waren. Dit blijkt nu te laag. Deze trend vind ook regionaal plaats. Regionaal vindt momenteel een evaluatie plaats. Op basis van de uitkomsten wordt de systematiek van tarifiering mogelijk aangepast.

WMO Hulp bij Huishouding, Zorg in Natura (ZIN): nadeel € 167.000

Via de bestuursrapportages hebben we de raming op deze post bijgesteld op basis van de werkelijke uitgaven 2016 en de regionale trend waarbij een lichte afname in kosten zichtbaar is. In Beesel volgen wij deze trend. We hebben bij het aanpassen van de ramingen echter geen rekening gehouden met stijgende kosten van met name Alpha hulp die in 2016 nog als een PGB werd verstrekt. Via de bestuursrapportages hebben we op de PGB's voor Hulp in Huishouding € 132.000 afgeraamd. Dit bedrag hadden we hier bij moeten ramen. Het tekort zou dan ongeveer € 34.000 zijn geweest.

Eigen bijdrage WMO: Nadeel € 54.000

Er is in 2017 minder eigen bijdrage ontvangen dan geraamd. We hebben hierdoor een nadeel van € 54.000. De hoogte van de eigen bijdrage hangt samen met de hoogte van de verstrekkingen. Verder is de bijdrage deels inkomensafhankelijk en wettelijk gemaximeerd. In 2017 is het gemaximeerde bedrag verlaagd van € 19,40 naar € 17,50. Daarnaast hoeven meerpersoonshuishoudens onder de AOW-gerechtigde leeftijd met een verzamelinkomen lager dan € 35.000 geen eigen bijdrage meer te betalen. Omdat de inning van de eigen bijdrage door het CAK achter plaatsvindt en het CAK geen prognose afgeeft is het lastig ramen. Daar komt bij dat de doorbetaling van de geïnde gelden aan de gemeente nog later plaatsvindt. Hierdoor hadden wij bij de 2e bestuursrapportage nog niet in beeld dat het totaalbedrag aan eigen bijdrage 2017 fors lager zou uitvallen dan geraamd. Participatiebudget (re-integratiedeel): voordeel € 42.000 Per 1 januari 2018 zijn de mensen die beschut bij de WAA werken overgegaan naar werkplekken bij lokale werkgevers. In Venlo is het voorgenomen besluit uitgesproken dat de gehele WAA op korte termijn bij de gemeentelijke afdeling Sociale zaken ondergebracht gaat worden.

b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting

Gevraagde toelichting

In 2018 zal een definitief besluit genomen worden. Elk besluit met betrekking tot de WAA zal echter frictiekosten tot gevolg hebben. De hoogte van de frictiekosten is nog niet bekend en afhankelijk van de nog te nemen beslissingen. We stellen voor om het resterende budget via de bestemming van het rekeningsaldo 2017 over te hevelen naar 2018 ter dekking van de frictiekosten. In 2016 hebben we het restantbudget op participatie van € 102.000 overgeheveld naar 2017. Hierdoor zijn de bestedingen voor re-integratie voor de reguliere mensen in de bijstand zijn in 2017 niet achtergebleven ondanks het feit dat er in 2017 weer budget over is. Het reguliere budget 2017 is volledig uitgegeven.

Jeugd, Individuele voorzieningen in natura: nadeel € 552.000

De budgetoverschrijding op individuele voorzieningen jeugdhulp kan onder andere verklaard worden door de toename van het aantal unieke cliënten en ingezette jeugdhulptrajecten in 2017 t.o.v. 2016.

Het aantal unieke cliënten dat jeugdhulp ontvangt is t.o.v. 2016 gestegen met 13% (326 in 2016 en 369 in 2017). Het totaal aantal ingezette jeugdhulptrajecten is t.o.v. 2016 gestegen met 34% (716 in 2016 en 957 in 2017).

Verschuiving in verwijzers

In 2016 liep 81% van de verwijzingen via de gemeentelijke toegang (gezinscoachteam). 13% liep via de huisartsen en 6% via andere verwijzers. Onder andere verwijzers verstaan we de medisch specialist, jeugdarts, gecertificeerde instellingen en de Rechter, Officier van Justitie en functionaris Justitiële jeugdinrichting. In 2017 liep 57% via de gemeentelijke toegang. Daarnaast liep 29% via de huisartsen en 14% via andere verwijzers. Uit landelijke cijfers komt naar voren dat van de verwijzingen 27% via de gemeentelijke toegang loopt. 36,5% van de verwijzingen loopt via de huisarts en 36,5% via andere verwijzers.

Hoewel het percentage verwijzingen via andere verwijzers dan de gemeentelijke toegang nog steeds onder het landelijk gemiddelde ligt, is en blijft investering in de relatie met de andere verwijzers van groot belang. De eerste stappen voor een goede samenwerking met de huisartsen zijn gezet. Door op regelmatige basis in gesprek met huisartsen te gaan, ontstaat er meer vertrouwen in de kennis en kunde van het gezinscoachteam, waardoor naar verwachting meer gezinnen naar het gezinscoachteam in plaats van naar een individuele jeugdhulpvoorziening worden doorverwezen.

Tegelijkertijd heeft de huisarts een autonomie positie en zullen verwijzingen door hen altijd blijven bestaan.

Specialistische jeugd GGZ

Net als in 2016 maken de uitgaven voor specialistische jeugd GGZ een belangrijk onderdeel uit van de totale uitgaven.

Verwijzingen naar deze vorm van jeugdhulp lopen veelal via de huisarts. De toename van verwijzingen via de huisarts leidt tot een toename van de uitgaven jeugdhulp.

Tot en met 2017 liep de bekostiging van specialistische jeugd GGZ via de DBC-systematiek. De Diagnose Behandel Combinatie was afkomstig uit de zorgverzekeringswet, die uitgaat van een verzekerd pakket in plaats van passende jeugdhulp bieden.

Deze systematiek maakt het lastig de exacte zorgkosten te bepalen. Daarnaast worden de zorgkosten veelal aan het einde van het traject in rekening gebracht, waardoor het inzicht in de exacte zorgkosten pas in een later stadium ontstaat. Met ingang van 2018 komt de DBC-systematiek te vervallen. In de regio Limburg-Noord werken we vanaf dat moment met een inspanningsgerichte bekostigingssystematiek (P x Q). Hierdoor krijgen we meer zicht op de exacte zorgkosten. Omdat het voor verwijzers niet mogelijk is de omvang van specialistische jeugd GGZ (vaak de complexere trajecten) aan de voorkant te bepalen, werken we in de regio met een standaard omvang. Heeft de zorgaanbieder meer nodig, dan gebeurt dit altijd in overleg met de toegangsteams. Hierdoor krijgen we meer zicht in en grip op de uitgaven specialistische jeugd GGZ.

Dure verblijfsvormen

Ook in 2017 zijn weer voor verschillende jeugdigen duurdere verblijfsvormen ingezet. Omdat de problematiek veelal vrij complex is, worden naast het verblijf zeer specialistische behandeltrajecten ingezet. Over de jaren 2015, 2016 en 2017 hebben we bekeken voor hoeveel klanten we excessieve kosten hebben gemaakt. We hebben op een rij gezet om hoeveel klanten het gaat en hoe groot de gemiddelde kosten per klant zijn.

Totale uitgaven trajecten > € 50.000 per klant per jaar

2015 € 446.000 (5 klanten)

2016 € 344.000 (4 klanten)

2017 € 1.034.000 (13 klanten)

€ 1.826.000

Gemiddelde kosten per cliënt de afgelopen 3 jaar € 83.000

Gemiddeld aantal cliënten de afgelopen 3 jaar 7

Gemiddelde kosten de afgelopen 3 jaar € 608.000

De totale kosten voor jeugdzorg hebben de laatste drie jaar sterk geschommeld. Als we alleen naar 2017 kijken zien we dat het aantal klanten en dus ook de bijbehorende kosten in 2017 fors hoger zijn ten opzichte van voorgaande jaren. Als we ons voor wat betreft de dure trajecten baseren op de totale gemiddelde kosten over de laatste drie jaren (€ 608.000) hebben we een beeld van de kosten die we als "structureel" kunnen beschouwen. Het restant van de in 2017 gemaakte kosten (€ 426.000) kunnen we dan als "incidenteel" aanmerken. Deze kosten dekken we uit de reserve open einde regelingen sociaal domein. Gelet op de signalen die we nu hebben (veel crises, veel zaken bij beschermingstafel, veel multiprobleemgezinnen) is het niet aannemelijk om te veronderstellen dat het aantal dure klanten op korte termijn echt gaat dalen. Komende jaren gaan we uit van het gemiddelde uitgavenpatroon van de afgelopen jaren. We zullen dit blijvend monitoren. Als de trend zich doorzet zoals deze nu zichtbaar begint te zijn (nl. stijgende lijn), dan zullen we de risicoinfschatting aanpassen.

b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting**# Gevraagde toelichting**

206	De begroting volgt min of meer de inkomsten vanuit de ontvangen rijksmiddelen zodat duidelijk wordt dat de ontvangen middelen niet genoeg zijn om de uitgaven op te vangen. Daarnaast blijkt dat het nog steeds erg lastig is de uitgaven voor jeugd goed te ramen.				
207	Hogere uitgaven jeugdzorg.				
208	De ramingen gaan uit van budgetneutraliteit, de werkelijkheid valt anders uit. Omdat de facturatie door de aanbieders laat op gang kwam, was er pas op een laat moment zich op de omvang van het tekort. Totaal tekort 2017 € 371.000				
209	De afwijking is ontstaan doordat er nog zorgfacturen over 2016 zijn nagekomen en er pas na afsluiting van het boekjaar de uiteindelijke cijfers bekend werden. Begrotingsbijstelling was toen niet meer mogelijk.				
210	In 2018 zijn wij onverwacht onaangenaam verrast met betrekking tot de kosten van jeugdzorg 2017. Dit was te laat om de begroting bij te stellen. Hierdoor is een grote afwijking tussen de gewijzigde begroting en de realisatie ontstaan.				
211	Gemeente Losser				
	Taakvelden	B2017	2017	Verschil	in %
	Samenkracht en burgerparticipatie	1.115	1.031	- 84	- 7,56%
	Wijkteams	1.080	1.183	103	9,55%
	Inkomenregelingen	1.458	1.064	-394	-27,03%
	Begeleide participatie	4.537	3.992	-545	-12,02%
	Arbeidsparticipatie-instrumenten	531	572	41	7,63%
	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	3.544	4.259	715	20,18%
	Maatwerkvoorzieningen 18+	2.164	1.644	-520	-24,03%
	Maatwerkdienstverlening 18-	3.289	4.635	1.346	40,91%
	Geëscaleerde zorg 18+	95	26	-69	-72,65%
	Geëscaleerde zorg 18-	450	426	-24	-5,35%
	Volksgesondheid	720	622	-98	-13,61%
	Netto lasten Sociaal domein	18.984	19.454	470	2,47%
212	De kosten van ZIN vielen hoger uit dan geraamd.				
213	Toelichting b: Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2017 is het saldo van de bestemmingsreserve Sociaal Domein afgenomen met € 355.000 als gevolg van een negatief saldo van de 3D's.				
214	Op totaal niveau is sprake van budgetneutraliteit. Op Beschermd wonen is sprake van een positief resultaat. Zie vraag 13.				
215	Zie jaarrekening 2017.				
216	Door het regionale samenwerkingsverband en het tot dan toe geldende solidariteits model, bleken de kosten hoger uit te vallen.				
217	In de primitieve begroting is de IUSD leidend geweest voor wat betreft de kaderstelling op de uitgavenbudgetten. In het voorjaar worden deze budgetten bijgesteld op basis van actuele inzichten. De reserve sociaal domein wordt aangesproken om de tekorten en overschotten ten opzichte van de IUSD te egaliseren.				
218	Afrekeningen voorgaande jaren.				
219	Afrekeningen voorgaande jaren.				
220	De begroting 2017 kwam overeen met de ontvangen Rijks gelden.				
221	Voor door hogere afrekening in de jeugdzorg (circa € 1,1 miljoen hogere lasten tov raming).				
222	Het grootste verschil t.o.v. de raming betrof de kosten voor de Wmo-voorziening begeleiding.				
223	Met name vanwege de tekorten op de jeugdhulp.				
224	Uit de verantwoording 2017: Bij sociaal domein, onderdeel maatschappelijk ondersteuning is er een voordeel van € 460.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door een incidentele bate van € 900.000 over 2016 omdat in 2016 de kosten voor maatschappelijke ondersteuning te hoog geraamd zijn. Voor de maatwerkvoorzieningen is er een tekort van € 302.000 en er is € 48.000 minder eigen bijdrage ontvangen dan begroot. Daarnaast is er een tekort van € 90.000 op uitgaven aan subsidies, afrekening beschermd wonen en overige kosten. Bij het sociaal domein, onderdeel Jeugd is er een tekort van € 2.419.000. Deze overschrijding wordt deels veroorzaakt door niet geraamde nagekomen kosten over 2015 en 2016 ad € 1.167.000. Verder kent het budget Jeugdzorg een overschrijding van € 1.538.000. Dit tekort is het gevolg van een fors hoger dan begrote vraag naar Jeugdzorg. Deze overschrijding is inclusief een afrekening van € 57.000 voor het faillissement van een zorgaanbieder.				

b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting

Gevraagde toelichting

- 225 Reden: de ramingen waren gebaseerd op de integratie-uitkeringen.
- 226 Meer en zwaardere trajecten jeugdzorg, voornamelijk zij- instroom door artsen/psychiaters en gedwongen trajecten. Veelal 24-uurstrajecten. Woonplaatsbeginsel zorgt er voor dat er nog laat kan worden gedeclareerd, soms jaren later kwamen er nog facturen.
- 227 Ook op begrotingsbasis zien we overschotten bij Werk en Inkomen en WMO HbH. Die zijn ingezet t.b.v. WMO BG en Jeugdhulp en daarnaast nog aanvullende eigen middelen uit de reserve sociaal domein. Desondanks is er op het totale sociaal domein een tekort t.o.v. de begroting.
- 228 Lasten circa € 100.000 hoger uitgevallen dan begroot wegens toenemende vraag naar voorzieningen
- 229 Het nadelige saldo van baten en lasten is € 3.094.000 hoger dan begroot. De lasten zijn hoger (nadeel € 2.898.000) en de baten zijn lager (nadeel € 165.000).
Voor de toelichting op de lasten zijn de taakvelden samengevoegd per beleidsveld. De baten staan apart genoemd.

Participatie.

Het resultaat op de lasten van Participatie bedraagt bijna € 61.000. De lasten voor arbeidsparticipatie zijn € 213.000 lager uitgevallen vanwege een lager aantal trajecten en meer uitvoering in het team zelf.

De lasten voor inkomensregelingen zijn € 168.000 hoger vanwege een hoger aantal uitkeringen (bijna 550 begin 2017).

Het aantal verstrekte uitkeringen is in 2017 uiteindelijk gedaald naar iets meer dan 500 eind 2017.

WMO.

De lasten voor de WMO vallen bijna € 458.000 hoger uit dan begroot. De hogere lasten voor de WMO worden voornamelijk veroorzaakt op het onderdeel Begeleiding. Daarnaast is via SDF een afrekening Beschermd Wonen over 2017 ontvangen die leidt tot € 82.000 meer lasten.

Jeugdzorg.

Op het beleidsveld Jeugdzorg zijn de lasten € 2.600.000 hoger uitgevallen dan begroot. Een groot deel van de hogere lasten zitten in nagekomen facturen over 2015 en 2016. Dit is in totaal bijna € 1.320.000.

Vanaf 1 januari 2018 mag de systematiek van DBC's (Diagnose Behandel Combinatie) niet meer gehanteerd worden. Een aantal zorgaanbieders heeft de afrekening van DBC's in haar productverantwoording 2017 opgenomen. Een aanzienlijk deel van de DBC's blijkt nog niet te zijn gefactureerd bij de gemeente. In de jaarrekening 2017 is voor bijna € 830.000 aan nog te betalen facturen voor DBC's over 2017 opgenomen.

De lasten voor een aantal regionale en bovenregionale voorzieningen zijn bijna € 340.000 hoger uitgevallen.

Zo heeft de gemeente voor het bovenregionaal aandeel voor zorg voor jonge mensen met een licht verstandelijke beperking bijna € 86.000 betaald. De gemeente betaalt ruim € 68.000 aan leegstand en beschikbare capaciteit bij Het Poortje, de jeugdinstelling voor ernstige gedragsproblemen. De lasten voor Spoed4Jeugd, jeugdhulp in crisissituaties, bedragen ruim € 140.000, en zo zijn er nog een aantal rekeningen geweest. Het resterende hogere bedrag aan lasten van € 120.000 ontstaat voor een belangrijk deel door de lasten van het Project Veiligheid Voorop. Zie voor dit onderwerp ook bij de baten.

Overig

Op de overige onderdelen van Programma 6 Sociaal domein zijn de lasten € 100.000 lager uitgevallen. Dit betreft met name het onderdeel Wijkteams. Onder het taakveld Samenkracht en burgerparticipatie zijn ook deels de kosten van Bestemming Noordwolve fase 4 verantwoord. Voor dit project hebben we in totaliteit ruim € 232.000 uitgegeven. De eindafrekening naar de provincie hebben we eind februari 2018 opgestuurd. Dit in verband met de definitieve subsidievaststelling. In de totale kosten is ruim € 71.000 begrepen aan interne kosten. Het overige deel van € 161.000 betreft uitbesteed werk. Van dit bedrag is € 130.000 opgenomen onder dit taakveld en € 31.000 onder het taakveld Volksgezondheid in programma 7.

Participatie

De baten voor het beleidsveld Participatie zijn € 216.000 lager uitgevallen.

Voor het onderdeel Arbeidsparticipatie zijn de baten € 185.000 hoger. Dit wordt veroorzaakt door ESF-afrekeningen uit eerdere jaren en ontvangen gelden voor inburgering. De ontvangen gelden voor inburgering hebben deels betrekking op 2018 en 2019. De lagere baten voor de inkomensregelingen van € 401.000 zijn incidenteel. Dit nadeel ontstaat door een ommissie in het historisch bepaalde deel van de inkomensregelingen. De rijksbijdrage van 2017 is voor een belangrijk deel gebaseerd op de gemeentelijke verantwoording 2015.

WMO

De lagere baten op de WMO van € 78.000 ontstaan vrijwel volledig door lagere ontvangen eigen bijdragen.

Jeugdzorg

De hogere baten op Jeugdzorg van € 132.000 hebben vooral te maken met de bijdrage van de Provincie voor het Project Veiligheid Voorop.

b. Ja, de uitgaven zijn hoger uitgevallen dan de ramingen in de begroting

Gevraagde toelichting

230	Bron: jaarstukken 2017 Gemeente Zeewolde. Resultaat Sociaal Domein (3d) € 1,2 miljoen nadelig. Resultaat WMO oude taken € 0,5 miljoen voordelig.
231	We hadden een grote afwijking bij het onderdeel Jeugd en WMO.
232	Met name bij de jeugdzorg is het lastig steunen op prognoses die wij vanuit Maastricht (centrum gemeente) ontvangen. Dit door administratieve achterstanden bij de toegangsteams en zorgaanbieders. Daarnaast zijn de eigen bijdragen CAK fors lager uitgevallen.
233	Vooraf op WSW hoger tekort dan begroot
234	De uitgaven jeugdzorg zijn aanzienlijk hoger dan geraamd. De wmo uitgaven zijn daarentegen lager dan geraamd.
235	Idem als vraag 13

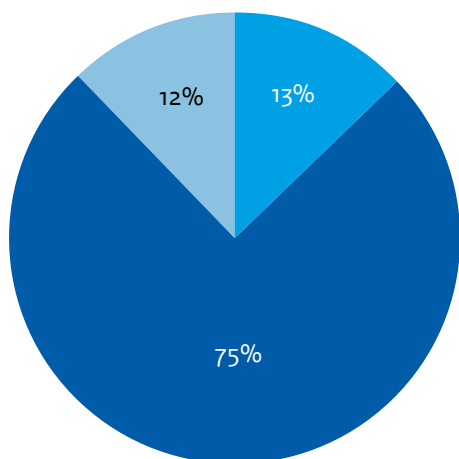
c. Nee, de uitgaven zijn grosso-modo gelijk aan de ramingen in de begroting

Vrijblijvende toelichting

236	Tussentijds is de begroting 2x bijgesteld ivm toename van kosten.
237	Kosten WMO wat lager dan geprognoseerd, en bij de Jeugd vice versa.
238	Het financiële resultaat sociaal domein 2017 bedroeg € 1,5 mln. positief. Kanttekening die hierbij geplaatst moet worden is dat we een tekort op Jeugd en Wmo (inclusief beschermd wonen) kennen en een overschot op BUIG en participatie. Daarnaast is in 2017 € 1,5 mln. aan eigen middelen benut.
239	Jeugd tekort. WMO overschot. Participatiewet nagenoeg gelijk.
240	Zie vraag 13.
241	Bij de najaarsnota 2017 zijn de budgetten zo veel mogelijk geactualiseerd en afgestemd op de te verwachten kosten 2017.
242	Voor Ommen rest een voordeel van 5% ten opzichte van de begroting.
243	Hardenberg: er is een tekort ontstaan van 0,5% ten opzichte van de begroting. Er zit echter wel een grote afwijking in voor jeugdzorg van 12% deze wordt weer opgevangen door de voordelen op WMO en Participatie.
244	Zie antwoord 13.
245	De uitgaven zijn grosso-modo gelijk aan de ramingen in de (bijgestelde) begroting 2017 Voor de jeugdzorg was er sprake van een klein nadelig verschil, voor de Wmo was er sprake van een klein voordelig verschil.
246	Op (bijgesteld) begrotingsbasis werd rekening gehouden met een positief saldo van € 110.181 en op realisatiebasis dus € 90.458 positief (zie ook vraag 13). Ten opzichte van de bijgestelde begroting 2017 vielen op realisatiebasis de lasten van de WMO lager uit en de lasten van de Jeugdzorg hoger.
247	zie wel de opmerking met de toevoeging van lokale middelen zoals deze historisch zijn toegevoegd.
248	We hebben in tussenrapportages de primaire begroting bijgesteld.
249	De uitgaven wijken in negatieve zin af. De afwijking bedraagt ca. € 300.000. oorzaken: sterk stijgende kosten van begeleiding en jeugdhulpkosten, in mindere mate van dagbesteding.
250	De begroting 2017 is tussentijds bijgesteld op basis van de notitie Ondersteuning en zorg voor Jeugd en WMO-maatregelen voor 2017 en verder. Op basis hiervan moest in 2017 € 5 miljoen bijgepast worden vanuit de algemene reserve. In werkelijkheid is dit dus € 4,6 miljoen geworden. Zie het antwoord bij vraag 12.
251	Aangezien in 2017 nog begroot is obv budgetneutraliteit is het antwoord hetzelfde als bij vraag 13 (zie de toelichting bij vraag 13).
252	Want deze zijn tijdig door de raad in 2017 bijgesteld.
253	De overschrijding binnen het sociaal domein is dus met name gedekt vanuit de algemene middelen.
254	Idem.
255	Alleen bij de raming jeugdzorg was er een significante afwijking.
256	De begroting 2017 is bij het voor- en najaarsbericht bijgesteld op basis van de feitelijke ontwikkelingen en uitgaven. In de jaarrekening deden zich dan ook nauwelijks afwijkingen voor.
257	Door tijdige bijstelling van de raming.

Vraag 15.

Zijn de verwachte uitgaven voor de gedecentraliseerde taken (netto-lasten) voor 2018 (zoals die in de jaarrekening 2018 opgenomen zullen worden) per saldo anders dan de rijksmiddelen die uw gemeente voor deze taken heeft ontvangen?

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo lager dan de beschikbaar gestelde middelen	38	13%
■ Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen	231	75%
■ Nee, de verwachte uitgaven zijn per saldo grosso-modo gelijk aan de middelen die voor de decentralisaties beschikbaar zijn gekomen	38	12%
Totaal	307	

a. Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo lager dan de beschikbaar gestelde middelen	
#	Vrijblijvende toelichting
1	Bij Participatie zijn de verwachte uitgaven per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen, bij WMO en Jeugd lager.
2	Ook nu is de verwachting dat de werkelijke uitgaven boven de rijksmiddelen zullen uitstijgen.
3	Op dit moment is nog geen goede inschatting te maken van de te verantwoorden lasten in de jaarrekening 2018. Voor een groot deel zijn wij hierbij afhankelijk van de ingediende productieverantwoordingen van de zorgaanbieders.
4	Lasten Jeugd zijn hoger, de andere twee decentralisaties zijn de lasten lager.
5	Voor wmo geldt A. Voor Jeugd geldt B. Voor Participatie geldt B.
6	De gerealiseerde uitgaven voor de nieuwe taken van de WMO liggen naar verwachting lager dan de IUSD. De gerealiseerde uitgaven voor de uitvoering van de Jeugdwet liggen naar verwachting hoger dan de IUSD. De gerealiseerde uitgaven voor participatie liggen naar verwachting lager dan de IUSD. Per saldo lagen de gerealiseerde uitgaven lager dan de IUSD. Met name voor de uitvoering van de jeugdwet is een goede inschatting van de werkelijke lasten pas te maken bij het opstellen van de jaarrekening. Dit houdt verband met het declaratiestelsel dat hierbij wordt gehanteerd en de soms grote vertraging bij het indienen van declaraties door Jeugdhulpaanbieders.
7	Hoewel voor 2018 de eerste effecten van opgenomen taakstellingen zichtbaar zijn, blijven de uitgaven onverminderd hoog. Veel hoger dan de ontvangen rijksbijdragen. Enschede heeft met succes ook een beroep op het fonds tekortgemeenten kunnen doen, waarmee incidenteel verlichting optreedt in 2018.
8	De Wmo-kosten zijn lager dan de rijksmiddelen. De kosten voor Jeugdhulp zijn hoger dan de rijksmiddelen. De kosten voor de uitvoering van de Participatiewet zijn gelijk aan de rijksmiddelen (deze worden beschikbaar gesteld aan de GR Avres die de regeling uitvoert).

a. Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo lager dan de beschikbaar gestelde middelen

Vrijblijvende toelichting

- 9 Jeugdwet: uitgaven hoger dan beschikbaar gestelde middelen.
Wmo: uitgaven lager dan beschikbaar gestelde middelen.
Participatie: uitgaven lager dan beschikbaar gestelde middelen.
- 10 Positieve bijstelling rijksbijdragen gedurende het jaar nog niet volledig vertaald in aangepast/nieuw beleid.
- 11 Met name de stijgende kosten van begeleiding en jeugdhulpkosten zijn hier debet aan.
Ook v.w.b. de GR Orionis kampt nog steeds met tekorten (zie beantwoording vraag 13) ondanks de uitvoering van een Plan van aanpak.
- 12
- Bij de Jeugdhulp en de Participatiewet verwachten we dat de uitgaven hoger zijn dan de beschikbaar gestelde rijksmiddelen (antwoord b);
 - Bij Beschermd Wonen verwachten we voor centrumgemeente Dordrecht een overschot. (antwoord a);
 - Voor de "overige" WMO 2015 taken verwachten we min of meer een neutraal saldo (antwoord c).
- 13 De jeugdzorg geeft een overschrijding en de wmo een onderschrijding. Per saldo lagere uitgaven dan ontvangen rijksmiddelen.
- 14 Jeugd overschot, Participatiemiddelen 3D tekort.
- 15 De uitgaven jeugdhulp zijn hoger, de kosten Wmo zijn lager.
- 16 Vooral bij de Jeugd en wmo.
- 17 Wat betreft Wmo zijn de uitgaven lager dan de beschikbaar gestelde middelen. Echter wat betreft Jeugd en participatie zijn de lasten hoger dan de beschikbare rijksmiddelen.
- 18 Er wordt een klein negatief resultaat voor Wmo verwacht en een positief resultaat voor jeugd (wat ingelegd wordt in het kader van regionale vereveningsafspraken).
- 19 Voor de subdomeinen jeugd en participatie zijn de uitgaven per saldo hoger.

b. Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen

Vrijblijvende toelichting

- 20 Het antwoord b dient te beginnen met "JA" : 'Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen.'
- Met name op het gebied van de Jeugdhulp en de participatiewet verwachten wij hogere kosten dan inkomsten vanuit de rijksmiddelen.
- 21 Wij voeren geen afzonderlijke administratie voor de gedecentraliseerde taken. In de administratie zijn deze vermengd met andere taken in het sociaal domein.
We verwachten hogere uitgaven op alle subdomeinen. De enige uitzondering is het subdomein Beschermd wonen. Daar verwachten we een onderschrijding.
- 22 Dit geldt voor Jeugd en Wmo.
- 23 Ook hier met name (forse) toename kosten Jeugdzorg.
- 24 JEUGD : antwoord B , de verwachting is dat ook in 2018 een tekort op de jeugdzorg zal optreden, vergelijkbaar met dat van 2017. Het is echter nog te vroeg om hier een gedegen analyse van te maken.
In 2018 zien we ook de instroom groeien. Ook zien we binnen de jeugdhulp een verschuiving naar hogere interventieniveaus.
- WMO: antwoord B.
- PARTICIPATIE : antwoord B in principe is het uitgangspunt van budgetneutraliteit gehanteerd en zijn de beschikbaar gestelde rijksmiddelen niet toereikend.
- 25 JEUGD : antwoord B, de verwachting is dat ook in 2018 een tekort op de jeugdzorg zal optreden, vergelijkbaar met dat van 2017. Het is echter nog te vroeg om hier een gedegen analyse van te maken.
In 2018 zien we ook de instroom groeien. Ook zien we binnen de jeugdhulp een verschuiving naar hogere interventieniveaus.
- WMO : antwoord A.
- PARTICIPATIE: antwoord C.
- 26 Idem aan vraag 14. Alleen zijn de kosten in 2018 nog veel forser.
- 27 Ja dus. In totaal zijn de afgegeven beschikkingen per 1-10-2018 ongeveer op zelfde niveau als de rijksbijdrage. Er is nog een kwartaal te gaan waarin beschikkingen afgegeven kunnen worden.

b. Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen	
#	Vrijblijvende toelichting
28	De Wmo zal naar verwachting budgettair neutraal verlopen. Jeugd zal een overschreiding laten zien ten opzichte van de rijksmiddelen. Binnen de Pwet zal naar verwachting een licht positief uitkomen aan het einde van 2017..
29	Met name op domein Jeugd en WMO zorg in natura wordt een overschrijding van het beschikbaar budget verwacht
30	We zien in 2018 een verdere toename van het aantal aanvragen op de onderdelen WMO en Jeugdzorg en dus een verder oplopen van het tekort.
31	Ontoereikendheid van de Rijksmiddelen zet zich voort in 2018.
32	Dit zit vooral op het domein van jeugd en in mindere mate op het domein wmo begeleiding. Met name op het domein van jeugd zien we dat de dalende integratie uitkering een groot effect heeft. De zorgkosten stijgen inderdaad, maar daar is inmiddels een uitgebreid pakket aan beheersmaatregelen voor ingezet. De dalende integratie-uitkering maakt dat we in 2019 bijna 20% minder integratie-uitkering ontvangen dan in 2015.
33	Jeugd tekort, WMO overschot (maar minder in vergelijking met 2017), BUIG overschot.
34	We verwachten een €1,2 miljoen tekort te komen op de rijksmiddelen.
35	Bij Jeugd zijn de kosten fors hoger en bij Wmo hoger.
36	De kosten voor jeugd zijn flink hoger dan de rijksmiddelen hiervoor.
37	De middelen vanuit het Rijk zijn inmiddels niet meer toereikend na kostenstijgingen bij de Wmo en Jeugd.
38	Bij antwoord b. staat 'Nee'. Dit moet eigenlijk 'Ja' zijn. De vraag is namelijk of de verwachte uitgaven voor 2018 per saldo 'anders' zijn dan de rijksmiddelen. Op de papieren versie van de vragenlijst die via de provincie is verstrekt, staat bij antwoord b. wel 'Ja' en verschilt op dit punt dus met het online enquêteformulier. Op Wmo2015 zullen de uitgaven naar verwachting lager zijn dan de integratie-uitkering. Voor de overige subdomeinen (Jeugdhulp en Participatie) is sprake van een verwacht tekort.
39	Kosten zullen hoger zijn dan inkomsten.
40	Andwoord bij b. moet Ja zijn. Verwacht tekort € 1 miljoen. Terwijl bij de begroting ook al extra budget opgenomen is.
41	Keuze B: Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen. Jeugd : - Wmo : + Pwet : 0 (*) het tekort op Jeugd is incidenteel gerepareerd door een bijdrage uit de reserve Sociaal Domein.
42	Tekort ingeschat op circa € 400.000.
43	Voorals bij Jeugdhulp verwachten we meer uitgaven dan beschikbaar is gesteld. Bij IUSD Participatie moet onderscheid gemaakt worden tussen Sociale Werkvoorziening en Re-integratie. Voor Sw is er sprake van een aanzienlijk tekort én voor Re-integratie ontvangen we iets meer dan de verwachte uitgaven. Omdat de gemeente zelf middelen beschikbaar stelt voor het tekort op de Sw, maar ook specifieke re-integratie activiteiten is er geen sprake van een tekort op de uitvoering.
44	Naar verwachting komt Aalten ook in 2018 met name op de WMO, inclusief huishoudelijke hulp, maar ook bij de jeugdzorg tekort.
45	b. De lasten voor jeugdzorg zullen hoger zijn, binnen de regio is afgesproken dat het niet door de rijksmiddelen gedekte deel van de lasten wordt betaald door de afzonderlijke gemeenten.
46	Voor alle subdomeinen (Jeugd, Wmo en Participatie) zijn de uitgaven hoger dan de in de Integratie-uitkering beschikbaar gestelde middelen.
47	Ook voor 2018 wordt een aanzienlijke overschrijding verwacht van de beschikbare rijksbudgetten.
48	Voor alle drie de gemeente geld dat zorgaanbieders in 2018 nog met veel rekeningen kwamen waar wij in 2017 geen rekening mee hebben gehouden, dit heeft zijn weerslag in de uitgaven 2018.
49	Voor 2018 worden (wederom) significante tekorten verwacht.
50	In 2018 worden grosso-modo dezelfde uitgaven verwacht als in 2017 (er lijkt sprake te zijn van een lichte stijging, deels door achterstallige zorgfacturen die niet konden worden voorzien). De rijksmiddelen zijn net als in 2017 lager dan de uitgaven.
51	Zie vraag 13, hetzelfde beeld wordt verwacht in 2018.

b. Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen**# Vrijblijvende toelichting**

52	Subdomein Jeugd zal per saldo hoger uitvallen.
53	Naar huidige inzichten ca. € 2 mln. tekort (mn Jeugdzorg).
54	n.v.t
55	Tekort op de jeugdzorg, tekort op de wmo alle gemeenten (lokaal) en overschot op beschermd wonen.
56	Ook in 2018 wordt er een tekort op de Jeugdzorg verwacht. Op de Wmo wordt een overschot verwacht.
57	Er moet het antwoord JA aan het begin van de zin staan. Per saldo zijn onze uitgaven in 2018 naar verwachting hoger dan de rijksmiddelen die we daarvoor krijgen.
58	Allen op het onderdeel Wmo verwachten wij een onderschrijding.
59	Het tekort valt naar verwachting zo goed als volledig binnen het subdomein jeugd.
60	In de loop van 2018 is de begroting voor het Sociaal domein met ruim € 6 miljoen naar boven bijgesteld; daar lijkt nu, met name bij BUIG, op te worden overgehouden: ca. € 1,5 miljoen.
61	Met name in de jeugdzorg hebben wij een fors tekort tov de beschikbaar gestelde rijksmiddelen. Ook in de sociale werkvoorziening leggen wij eigen middelen bij. Op het gebied van WMO begeleiding en WMO beschermd wonen zijn wij voordeel gemeente. En op de 'oude' wmo taken hebben wij een tekort.
62	De oplopende tekorten blijken uit de tussentijdse cijfers van de gemeenschappelijke regelingen. De GR Jeugdhulp b.v. kent over het totaalresultaat 2018 een tekort van 10 à 15 miljoen. Daarvan komt ongeveer 6,5% voor rekening van Schiedam. Dat is nog exclusief een overschrijding van de inleg van de gemeente Schiedam als gevolg van de vlaktakmethodiek (vanaf 2020).
63	Op jeugd wordt een tekort verwacht en op Wmo een (gering) voordeel.
64	De verwachte kosten 2018 zullen hoger uitvallen ten opzichte van de geraamde rijksmiddelen Sociaal Domein.
65	Jeugdhulp. Per 1 januari 2018 is het nieuwe meerjarige lumpsum contract jeugdhulp gestart. Tot augustus 2018 is echter sprake van overgangcontracten om de zorg continuïteit te borgen. Dit heeft hogere lasten tot gevolg. Dit is een incidenteel effect. Daarnaast is ook het geoffreerde en meerjarig contractueel overeengekomen bedrag van 2018-2021 hoger dan de rijksmiddelen. Participatiewet/BUIG zijn lastig te voorspellen maar laten geprognosticeerd rode cijfers voor 2018 zien?? Binnen de WMO is sprake van loon en prijsstijgingen met een kosten opwaarts effect.
66	Verwarrend antwoord. Er moet volgens mij ja staan, zoals in het word-document. De verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de middelen en ook weer hoger dan een jaar eerder.
67	De trend is duidelijk stijgend voor onze gemeente. Bovendien zullen de abonnementstarieven er voor zorgen dat ook de Wmo in de min schiet.
68	<ul style="list-style-type: none">• De rijksmiddelen voor de Jeugdhulp waren niet toereikend;• De rijksmiddelen voor de participatiewet waren niet toereikend (later aangevuld via vangnetregeling);• De uitgaven voor Wmo zijn per saldo grosso-modo gelijk aan de Rijksmiddelen Wmo indien ook rekening wordt gehouden met de kosten van de (interne) beleids/uitvoeringsorganisatie. <p>Wmo. Door aanwezigheid van veel verblijfszorg in onze regio en toekomstige gemeente Hoeksche Waard, merken wij een toename in aantal en complexiteit ten gevolge van de extramuralisering van de verzekerde zorg en doordecentralisaties van beschermd wonen en maatschappelijke opvang, terwijl de middelen t/m 2020 nog bij de gemeente Nissewaard (centrumgemeente) belegd zijn.</p>
69	Er staat een fout in bovenstaand antwoord, B moet zijn: Ja, de verwachte uitgaven..... Toelichting: WMO nieuw verwacht nu nog een voordeel ten opzichte van de rijksbudgetten. Echter op het domein Jeugd en Participatie is het verschil hoger dan het voordeel op WMO nieuw. Het voordeel op WMO nieuw wordt daarnaast te niet gedaan door het tekort op WMO oud.
70	Er staat een fout in bovenstaande antwoorden, B moet zijn: Ja, de verwachte uitgaven..... Toelichting: WMO nieuw verwacht nu nog een voordeel ten opzichte van de rijksbudgetten. Echter op het domein Jeugd en Participatie is het verschil hoger dan het voordeel op WMO nieuw. Daarnaast is het tekort op WMO oud ook hoger dan het voordeel op WMO nieuw.

b. Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen	
#	Vrijblijvende toelichting
71	Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen. Jeugd: Groot tekort. WMO: Overschot. Participatiewet: Klein tekort. Totaal: Tekort.
72	De verwachting is dat we op alle drie de subdomeinen te kort zullen komen, maar het onderdeel Jeugdhulp steekt er wel met kop en schouders boven uit.
73	Er wordt een tekort over 2018 verwacht.
74	Over 2018 wordt een tekort voorzien van € 4 tot 5 miljoen.
75	Een tekort veroorzaakt door een fors tekort op het gebied van jeugdhulp.
76	Over 2018 verwachten we een aanzienlijk tekort (huidige schatting: ongeveer 2 miljoen euro).
77	Voor het jaar 2018 wederom forse tekorten bij Jeugd en inmiddels ook tekorten tav WMO. Beschermd Wonen een positief saldo. Participatiewet ook een tekort, maar we komen niet meer in aanmerking voor de vangnetregeling.
78	Ook voor 2018 verwachten we een fors hogere afrekening voor de Jeugdzorg van de RIGG, dan waarmee we in onze begroting rekening hebben gehouden.
79	Zie 13.
80	Er zijn eigen middelen toegevoegd aan de begroting.
81	De gerealiseerde uitgaven voor de nieuwe taken van de WMO liggen naar verwachting lager dan de IUSD. De gerealiseerde uitgaven voor de uitvoering van de Jeugdwet liggen naar verwachting (fors) hoger dan de IUSD. De gerealiseerde uitgaven voor participatie liggen naar verwachting hoger dan de IUSD. Per saldo lagen de gerealiseerde uitgaven hoger dan de IUSD. Met name voor de uitvoering van de jeugdwet is een goede inschatting van de werkelijke lasten pas te maken bij het opstellen van de jaarrekening. Dit houdt verband met het declaratiestelsel dat hierbij wordt gehanteerd en de soms grote vertraging bij het indienen van declaraties door Jeugdhulpaanbieders.
82	Dit geldt voornamelijk voor de Participatiewet.
83	De subdomeinen participatie en jeugd kunnen niet binnen de door het rijk beschikbare middelen worden uitgevoerd.
84	De werkelijke uitgaven zijn fors hoger dan de beschikbare middelen . De prognose 2018 tob rijksmiddelen bedraagt ca - 8mln.
85	WMO/Participatie grosso-modo gelijk aan de Rijksmiddelen. Jeugd hogere uitgaven dan Rijksmiddelen.
86	Ja de 'verwachte' uitgaven zijn anders, omdat de verwachte uitgaven per saldo hoger zijn dan de beschikbaar gestelde middelen. "Nee" in b. klopt niet zou "Ja" moeten zijn. De hogere uitgaven betreffen voornamelijk jeugdzorg.
87	Op dit moment zijn de verwachte uitgaven nog lastig te voorspellen bij de jeugdwet en WMO. We verwachten een overschrijding van de lasten bij de participatiewet.
88	Met name door tekorten op jeugdhulp en op participatie.
89	De uitgaven voor de gedecentraliseerde taken binnen de Wmo en Participatiewet voor 2018 (Wsw en Participatiewet) lopen redelijk in de pas met de rijksbijdrage. Voor jeugdhulp is sprake van een substantieel tekort ten opzichte van de rijksbijdrage in 2018, dat voor een deel wordt verkleind door een incidentele bijdrage uit het fonds tekortgemeenten.
90	Met name op het subdomein Jeugd en in mindere mate op Participatie worden in 2018 ‎t.o.v. de rijksbijdragen tekorten verwacht en op het domein Wmo een overschot.‎
91	WMO/Participatie grosso-modo gelijk aan de Rijksmiddelen. Jeugd hogere uitgaven dan Rijksmiddelen.
92	Keuze B hoort te beginnen met JA,...
93	Verwacht tekort voor Jeugd loopt fors op. Verwacht tekort voor WMO loopt op. Verwacht overschot op Beschermd wonen neemt af. P wet budgetneutraal.
94	Voor alle domeinen.
95	De keuze B zou moeten beginnen met "JA" :-)
96	Met name op jeugd, maar wij verwachten ook veel minder inkomsten via BUIG (op dit moment wordt het BUIG Budget tonnen lager geschat dan voorhand was geschat door de uitvoeringsorganisatie.)

b. Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen

Vrijblijvende toelichting

97	WMO/Participatie grosso-modo gelijk aan de Rijksmiddelen. Jeugd hogere uitgaven dan Rijksmiddelen.
98	Voor de nieuwe en oude taken samen geeft de gemeente meer uit dan wordt ontvangen van het Rijk, met name het onderdeel jeugd. "Klopt het woordje nee? in eerdere versie stond hier ja".
99	Exclusief de oude taken is het verwachte tekort t.o.v. de rijksbijdrage € 6,6 miljoen.
100	Ja, vooral voor jeugd verwachten wij een fors tekort(€ 2,8 miljoen).
101	De verwachting is dat de uitgaven voor 2018 per saldo €100.000 hoger zijn dan de beschikbaar gestelde middelen. Op de jeugdhulp wordt een overschrijding verwacht van ruim € 700.000. Op het onderdeel participatie zijn de kosten € 170.000 hoger. Dit wordt voor een deel gecompenseerd op onderschrijdingen op het Wmo budget inclusief Wmo huishoudelijke hulp, toegang en uitvoering.
102	Prognose bij de tweede tussenrapportage laat voor 2018 een tekort zien van ca € 500.000 voor Wmo (inclusief HO) en een tekort van ca € 1,8 miljoen voor Jeugdhulp. De tekorten lopen dus fors op!
103	Het beeld zal ongeveer gelijk zijn aan 2017. Betekent dat de Jeughulp nog een flinke overschrijding zal laten zien. Voor 2018 is echter uitgegaan van het lastenniveau van 2017 en dit is ook begroot.
104	Wmo: evenals in 2017 lagere uitgaven. Jeugd: evenals in 2017 hogere uitgaven . Pwet: grosso-modo gelijk. Opmerking: antwoord moet volgens mij JA zijn i.p.v. NEE.
105	WMO en participatie worden in 2018 nog uitgevoerd binnen de beschikbare gelden. Jeugdwet laat een tekort zien.
106	Met name jeugdzorg, in iets mindere mate participatie (SW).
107	Antwoord is dus 'ja' ipv 'nee'. Voor elk domein geldt dat de uitgaven hoger zijn dan de beschikbaar gestelde middelen.
108	We werken toe naar financieel evenwicht in 2020. In 2017 is een verlies geleden op het sociaal domein van ongeveer 25 miljoen euro. In 2018 is een verlies voorzien van ongeveer 13 miljoen euro. Dit wordt verder afgebouwd in 2020 naar een verwacht verlies van 2 miljoen euro om in 2020 op financieel evenwicht uit te komen.
109	De verwachting is dat de kosten voor Jeugd in het jaar 2018 significant hoger zullen zijn dan begroot: een tekort van € 500.000 is niet ondenkbaar.
110	Na verwerking van de 2e beleidsrapportage verwachten we een negatief resultaat op de WMO taken ad € 380K en op de Jeugdhulp taken een negatief resultaat ad € 8,5 miljoen. Voor het onderdeel Participatie verwachten we een positief resultaat te realiseren ad € 3,7 miljoen.
111	In 2018 geldt dezelfde situatie als voor 2017. Er is een groot tekort op Jeugd, een overschot op Wmo en een tekort op BUIG dat wel lager uitvalt als in 2017.
112	De budgetten voor de jeugdwet zijn circa € 3 mln. hoger dan de beschikbaar gestelde middelen. De budgetten voor de WMO zijn lager geraamd. De budgetten voor de participatiewet komen overeen met de beschikbare middelen voor de participatiewet.
113	Tekort op jeugd en overschot op wmo – veroorzaakt deels door fictieve toewijzing van kosten aan de domeinen door het werken met een 0-100 aanpak. Tekort op participatie komt grotendeels door de bijstand.
114	De lasten zijn hoger dan de verkregen rijksbijdragen.
115	Wij verwachten bij de Jeugdhulpkosten per saldo op of iets onder de 0 te eindigen. Bij de Wmo-uitgaven verwachten wij een geringe overschrijding.
116	Uitgaande van de rijksbudgetten voor 2018 wordt in 2018 voor Jeugd een tekort verwacht. Voor Wmo wordt op dit moment een klein overschot verwacht. De middelen voor participatie in 2018 zijn, met uitzondering van de middelen voor SW, toereikend.
117	Bij antwoord B staat "Nee", maar dit moet "Ja" zijn. De verwachte uitgaven zijn hoger, dus het bedrag is anders dan de rijksmiddelen die de gemeente ontvangt. Het verschil wordt veroorzaakt door subdomein Jeugd.
118	Ja, de verwachte uitgaven zullen hoger uitvallen dan de ontvangen rijksmiddelen. Voor Jeugd en WMO is rekening gehouden met een te verwachten tekort.

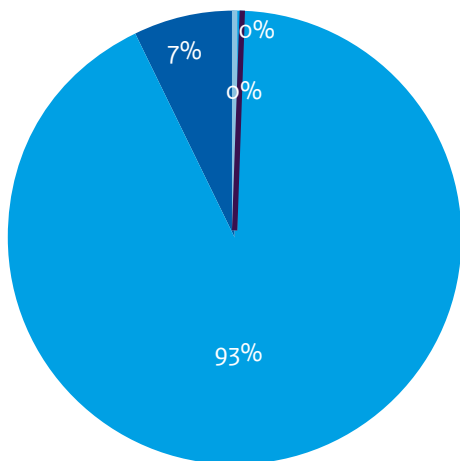
b. Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen	
#	Vrijblijvende toelichting
119	de GR'en werken met bestuursrapportages op basis waarvan, bij afwijkingen, tussentijds begrotingswijzigingen worden doorgevoerd.
120	Er wordt een tekort voorzien van 660.000.
121	De stijging van de uitgaven voor jeugdzorg gaat in 2018 door. Er blijft sprake van een toename van het aantal jongeren met jeugdzorg en een verschuiving naar duurder zorgtrajecten. Ook bij de Wmo stijgen de uitgaven (toename aantallen en zwaarte zorg). Daarnaast zien we bij de Wmo dat het rijksbeleid met betrekking tot de eigen bijdragen leidt tot een daling van de inkomsten uit eigen bijdragen.
122	Ik neem aan dat het antwoord B "Ja, hoger" is en dat C "Nee" moet zijn. Voor wat betreft de subdomein op het gebied van WMO houden we voor alsnog middelen over. Op jeugd is er sprake van een groter te kort .
123	De hogere uitgaven worden gedekt door inzet van eigen middelen.
124	Toelichting antwoord b: Het antwoord begint met 'Nee'. Naar mijn mening hoort hier 'Ja' te staan. Dus: Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen.
125	De verwachting is dat de kosten voor Jeugd hoger uit zullen vallen dan de ontvangen Rijksmiddelen
126	Uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen door met name Jeugd en Participatie.
127	Bij vergelijking van de uitgaven met de rijksmiddelen hebben wij naar verwachting voor 2018 in totaal van de 3D's een tekort, waarbij op Wmo een overschot en op Jeugdzorg en Participatie een tekort.
128	Dit wordt veroorzaakt door jeugdzorg.
129	Wmo - voordeel. Jeugd - nadeel.
130	In 2018 loopt het tekort op de gecentraliseerde taken naar verwachting op tot € 5 mln.
131	Zoals eerder vermeld.
132	Antwoord b en toelichting: Jeugd uitgaven zijn hoger. Wmo uitgaven zijn lager. Participatie uitgaven grosso-modo gelijk.
133	n.v.t.
134	De kosten jeugdzorg zijn weer hoger en de kosten Wmo lager. per saldo wordt het naar verwachting een beperkt tekort.
135	Voor al bij jeugd wordt een aanzienlijk tekort verwacht (nadelig resultaat).
136	Jeugd, tekort € 4,6 mln WMO overschot € 87.000,- Participatie overschot € 65.000,- Dit is exclusief de uitkering vanuit het fonds tekortgemeenten.
137	Voor jeugdzorg hebben we incidenteel een onttrekking uit de bestemmingsreserve sociaal domein gedaan, omdat de beschikbare rijksmiddelen onvoldoende waren. Voor wmo en p-wet verwachten we uit te komen met de rijksmiddelen.
138	Bij Jeugdzorg en Participatie is hiervan wel sprake, bij de Wet Maatschappelijke Ondersteuning niet.
139	De middelen vanuit het Rijk zijn significant lager dan de lasten voor de gedecentraliseerde taken.
140	Het per saldo verwachte tekort ontstaat door te weinig rijksmiddelen voor subdomein Jeugd.
141	Met name op het onderdeel jeugd is sprake van een tekort.
142	WMO 2018: de uitgaven zijn naar verwachting per saldo hoger dan de rijksmiddelen. Jeugd 2018: de uitgaven zijn naar verwachting per saldo hoger dan de rijksmiddelen. Participatie 2018: uitgaven zijn naar verwachting ongeveer gelijk aan de rijksmiddelen.
143	De verwachting is dat de uitgaven en inkomsten het zelfde beeld geven als de uitgaven & inkomsten in 2017. Op alle onderdelen dus meer uitgaven dan inkomsten waarbij de sterkste afwijking zal zijn op het onderdeel jeugd.
144	De begroting dit jaar al 2 keer aangepast op basis van de prognose 2018 programmakosten sociaal domein.
145	Ik neem aan dat antwoord b moet zijn Ja,.... Ook voor 2018 zullen wij fors meer uitgeven dan wij ontvangen via de algemene uitkering.
146	Ten opzichte van 2017 wordt een stijging van de kosten van de jeugdzorg verwacht.

b. Ja, de verwachte uitgaven zijn per saldo hoger dan de beschikbaar gestelde middelen**# Vrijblijvende toelichting**

147	Prognose 2018.	
	WMO nieuw - lasten	2.855.641
	Integratie-uitkering WMO nieuw (sept circ)	3.394.371
	Saldo	538.730 (overschot)
	Jeugd lasten	5.622.190
	Integratie-uitkering Jeugd (sept circ)	4.391.336
	Saldo	-1.230.854 (tekort)
	Saldo totaal	-692.124 (tekort)
148	Betreft voornamelijk Jeugd en in beperkte mate Wmo.	
149	Bij antwoord B staat; Nee, de verwachte uitgaven..... Maar zou dat niet moeten zijn; Ja, de verwachte uitgaven..... ??	
150	Toelichting b: De verwachting is dat het tekort van de 3D's in 2018 ±€ 500.000 zal gaan bedragen.	
151	Zie vraag 13.	
152	De verwachte uitgaven zijn op basis van ervaringscijfers en gegevens van de uitvoerders van de participatiewet en jeugdzorg in de begroting geraamd. Niet op basis van de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen.	
153	Antwoord bij vraag b. moet Ja zijn. Per saldo wordt een tekort verwacht van € 12, 6 miljoen. - Jeugdhulp € 9,0 mln. nadeel - Wmo begeleiding € 6,9 mln. nadeel - Wmo beschermd wonen € 13,5 mln. voordeel - Participatie wet € 0,2 mln. nadeel - Toegang en uitvoering € 5,1 mln. nadeel - Transformatie € 4,9 mln. nadeel	
154	Jeugd uitgaven zijn hoger. Wmo uitgaven zijn lager. Participatie uitgaven grosso-modo gelijk.	
155	Met name bij Jeugd zien we een toename in de kosten waardoor de beschikbaar gestelde middelen niet meer voldoende zijn om deze kosten te dekken.	
156	De verwachte uitgaven voor jeugd zijn hoger dan de rijksmiddelen en voor wmo lager dan de rijksmiddelen.	
157	Voor de WMO niet, voor de Jeugd zouden de kosten wel eens hoger uit kunnen vallen. zie ook vraag 13.	
158	Ook in 2018 is de begroting gebaseerd op de ontvangen Rijksmiddelen.	
159	Behoeft geen nadere toelichting.	
160	Naar verwachting is er op het onderdeel jeugd sprake van een forse overschrijding (30-50% van het budget), Participatie (WSW) kent al jaren een structurele overschrijding van ongeveer 10-15% en de Wmo lijkt op een kleine overschrijding af te steven.	
161	Bij het subdomein jeugd zullen de kosten substantieel hoger uitvallen.	
162	Ook voor 2018 verwachten we een overschot op Werk en Inkomen (vooral vanwege BUIG) maar tekorten op WMO BG en Jeugdhulp.	
163	b Ja de verwachte uitgaven zijn hoger dan beschikbaar gestelde middelen voor participatie en jeugd.	
164	We verwachten bij de Jeugd meer uit te geven.	
165	Met name bij jeugdzorg.	
166	Wmo BG zijn de uitgaven hoger dan rijksbudget, jeugdhulp ongeveer quitte en Participatie hoger rijksbudget.	
167	Rijksmiddelen WMO toereikend. Rijksmiddelen Jeugd ontoereikend. Rijksmiddelen participatie ontoereikend. Per saldo zijn de verwachte uitgaven hoger dan de beschikbaar gestelde middelen.	

c. Nee, de verwachte uitgaven zijn per saldo grosso-modo gelijk aan de middelen die voor de decentralisaties beschikbaar zijn gekomen

#	Vrijblijvende toelichting
168	De verwachting is een geringe overschrijding van € 200.000,-.
169	Er wordt wel een nadeel verwacht. De vraag is dan ook of de ontvangen middelen ook allemaal geraamd worden.
170	Jeugd tekort. WMO overschot. Participatiewet nagenoeg gelijk.
171	De “oude/bestaande” budgetten en de (nieuwe) integratie-uitkeringen samengevoegd tot één budget 3D. Hierdoor is het lastig om concreet aan te geven of wij echt een tekort of overschot hebben op de nieuwe taken vanaf 2015 omdat wij intern diverse malen over en weer hebben zitten schuiven met de diverse budgetten van en tussen de 3D's (herijking).
172	Door toenemende kosten voor met name Jeugd en WMO zijn de uitgaven vanaf 2018 grosso-modo gelijk aan de rijksmiddelen.
173	De verwachte uitgaven zijn per saldo grosso-modo gelijk aan de middelen die voor de decentralisaties beschikbaar zijn. Op de beschikbare middelen voor de jeugdzorg is er sprake van een tekort van ca. € 4,5 miljoen; voor de beschikbare middelen voor de Wmo is er sprake van een overschot van ca. € 4,4 miljoen.
174	Verwacht wordt extra uitgaven op Jeugdhulp en een surplus op de middelen Wmo.
175	Op dit moment zijn er nog teveel onduidelijkheden om hier een concreet antwoord op te kunnen geven.
176	Op basis van de bijgestelde begroting 2018 WMO-Jeugdzorg (maandrapportage van oktober 2018), verwachten we per saldo uit te komen op een klein tekort van in totaal € 44.000, dat zal worden afgedekt vanuit de bestemmingsreserve sociaal domein.
177	Bij de bestuursrapportage van 2018 zijn de budgetten Jeugd en WMO opgehoogd ten laste van de reserve Sociaal Domein. Daarom is het uiteindelijk verwachte resultaat beperkt. Zonder dekking uit de reserve zou het negatieve resultaat aanzienlijk zijn.
178	Zoals eerder aangegeven is in Alkmaar de koppeling losgelaten, als er toch zicht moet komen op de ontwikkeling dan kost dat bij ons meer tijd.
179	Vooralsnog well!
180	In 2018 is er stevig gestuurd op de uitgaven jeugd. Dit resulteert naar verwachting dat er binnen de beschikbare middelen gebleven gaat worden. De verwachting is dat n.a.v. van de reële kostprijs HH dat de uitgaven daar hoger uitvallen. Hoe hoog is op dit moment nog niet duidelijk
181	Op basis van de huidige inzichten verwachten wij een budgettair neutrale situatie. Echter, zoals eerder aangegeven, kunnen wij niet volledig steunen op de aangeleverde gegevens van de zorgaanbieders.
182	idem.
183	Maar op dit moment is dat nog moeilijk in te schatten.
184	Er is een stijging in de Jeugdzorg waar te nemen.
185	Wat betreft jeugd is het nog onduidelijk wat de realisatie 2018 zal worden. Door de overgang per 2018 naar resultaatbekostiging, waarbij 70% vooruitbetaald wordt en het aantal producten flink is gereduceerd c.q. is omgezet naar herstel- en duurzametrajecten is er nog onvoldoende zicht op de ontwikkeling van kosten. Monitoring van de kosten is een punt van aandacht en wordt op provincie niveau (aangevlogen). Er komt een Taskforce waarbij gemeenten en SDF aangehaakt zijn.
186	Wat betreft jeugd is het nog onduidelijk wat de realisatie 2018 zal worden. Door de overgang per 2018 naar resultaatbekostiging, waarbij 70% vooruitbetaald wordt en het aantal producten flink is gereduceerd c.q. is omgezet naar herstel- en duurzametrajecten is er nog onvoldoende zicht op de ontwikkeling van kosten. Monitoring van de kosten is een punt van aandacht en wordt op provincie niveau (aangevlogen). Er komt een Taskforce waarbij gemeenten en SDF aangehaakt zijn.
187	Zoals eerder in de vragenlijst aangegeven wordt deze koppeling in onze begroting niet meer gelegd.
188	De verwachting is dat de lasten toenemen waardoor de in het verleden behaalde positieve resultaten zullen afnemen en uiteindelijk zullen omslaan in negatieve resultaten (gezien de ontwikkelingen in 2019). Op dat moment zullen algemene middelen als dekking aangewend moeten worden.

Vraag 16.**Welke strekking van de controleverklaring verwacht u bij de jaarrekening 2018?**

Antwoordkeuzen	Reacties	
■ Een goedkeurende verklaring;	285	93%
■ Een verklaring met beperkingen;	20	7%
■ Een oordeelonthouding;	1	0%
■ Een afkeurende verklaring.	1	0%
Totaal	307	

a. Een goedkeurende verklaring;**# Vrijblijvende toelichting**

- 1 Over 2016 en 2017 heeft de accountant een goedkeurend oordeel afgegeven.
- 2 Hiernaar streven we!
- 3 Geen.
- 4 De afgelopen jaren, vanaf 2015, is steeds een goedkeurende verklaring ontvangen en de oplopende tekorten zijn al met de raad gedeeld. We hebben dus geen reden om geen goedkeurende verklaring te ontvangen op een jaarrekening met een zeer groot tekort op het sociale domein.
- 5 De gemeente Doetinchem zet extra in op toetsing van de prestatielevering binnen het sociaal domein.
- 6 De AO/IB is bij de managementletter als (ruim) voldoende beoordeeld. De verwachting is dat de bestedingen PGB worden meegenomen in de onzekerheidsmarge omdat wij daar op dit moment zelf nog geen controlewerkzaamheden op verrichten. Uit de (verbijzonderde) interne controles, die ook reeds deels beoordeeld zijn door de accountant komen geen bijzondere aanbevelingen. Door het jaar heen hebben bijstellingen plaatsgevonden van de ramingen, die onderbouwd kunnen worden met prognoses waardoor het effect bij de jaarrekening - naar verwachting - minder fors zal zijn dan in 2017.
- 7 Omdat we in 2016 en 2017 ook een goedkeurende verklaring hebben ontvangen. er is met ingang van 2018 een nieuw stelsel jeugdhulp. er wordt nog onderzocht of dit impact heeft op de controleverklaring bij de jaarrekening 2018.
- 8 Net als voorgaande jaren verwachten wij een goedkeurende verklaring.
- 9 Wij verwachten nog steeds een goedkeurende verklaring te krijgen.
- 10 Ja, goedkeurende verklaring over 2017 gekregen. Maar met een nieuwe accountant weet je maar nooit !!
- 11 Op de jaarrekening 2017 is een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid en rechtmatigheid verstrekt. Ook voor 2018 is onze inzet gericht op een goedkeurende accountantsverklaring.
- 12 Geen.

a. Een goedkeurende verklaring;	
#	Vrijblijvende toelichting
13	We gaan met ingang van controle over boekjaar 2018 niet meer hoofdzakelijk steunen op productieverantwoordingen met controleverklaringen, maar op de eigen data (zelf prognose opbouwen en cliënten bellen voor vaststelling prestatielevering). Hopelijk wordt dit de trend voor alle gemeenten.
14	Keuze A: Een goedkeurende verklaring; (*) Idem voorgaande jaren.
15	Bestendige lijn, net als over 2017.
16	Net als in 2017 is de verwachting dat we een goedkeurende verklaring zullen ontvangen.
17	De afgelopen jaren (2015, 2016 en 2017) is ook een goedkeurende verklaring ontvangen.
18	Ook in 2017 goedkeurende verklaring ontvangen.
19	Wij maken gebruik van het Landelijk Accountantsprotocol voor het aantonen van de rechtmatigheid binnen de Jeugdzorg en de WMO. Dit levert voldoende zekerheid op voor wat betreft de levering van de zorg waardoor de onzekerheidsmarge in de gemeentelijke jaarrekening binnen de toegestane afwijking blijft. Dit blijft echter wel een punt van aandacht.
20	Over 2017 is er een goedkeurende verklaring. Omdat deze in belangrijke mate steunt op controleverklaringen bij productieverklaringen van zorgaanbieders is de afhankelijkheid hiervan (te) groot en wordt het vaststellingsproces vertraagd. Dit is ongewenst. Er wordt gewerkt aan een aanpassing hiervan.
21	Was ook in 2017 het geval. Wij hebben de benodigde maatregelen getroffen om hiervoor over 2018 wederom in aanmerking te komen.
22	n.v.t.
23	Tot nu toe een goedkeurende verklaring gehad van de accountant.
24	In het jaarrekeningproces van 2017 bleek dat we het sociaal domein voor de accountant goed op orde hadden. We hebben zelf in 2017 een extra controle ingezet in op de PGB's, om de onzekerheid te verminderen en we gaan hier in 2018 mee door. We verwachten in 2018 dus geen problemen binnen het sociaal domein voor de accountantsverklaring.
25	Wij verwachten een goedkeurende verklaring o.b.v. de voorlopige bevindingen van de interim-controle van de accountant en de door ons zelf uitgevoerde interne controle.
26	Over 2017 is van de accountant ook een goedkeurend oordeel ontvangen; ook voor het Sociaal domein.
27	In de lijn van de jaarrekening 2017 verwachten wij ook in 2018 een goedkeurende verklaring van de accountant.
28	Doordat alles gedecentraliseerd en gedelegeerd is, heeft een niet-goedkeurende verklaring bij de gemeenschappelijke regelingen geen effect op de verklaring bij de gemeente.
29	n.v.t.
30	Echter zijn wij afhankelijk van de diverse accountantsverklaringen van aanbieders die een impact kunnen hebben die tot een ander oordeel kan leiden. Omdat we voor vrijwillige jeugdhulp sinds dit jaar met één samenwerkingsverband werken, is het risico op afkeurende accountantsverklaringen voor jeugdhulp sterk verminderd.
31	In verband met de goedkeurende verklaringen van voorgaande jaren, en de extra genomen maatregelen in 2018, verwachten wij voor 2018 ook op een goedkeurende verklaring uit te komen.

a. Een goedkeurende verklaring;

Vrijblijvende toelichting

32 Hoewel we een goedkeurende verklaring verwachten te ontvangen, gaat de gemeente Waddinxveen acties ondernemen om financiële onzekerheden binnen de Wmo en Jeugdwet te reduceren. Dit doen wij voor 2018 enquêteonderzoek uit te voeren op de prestatievering van de gedeclareerde ondersteuning. Voor 2019 wordt een 'continu onderzoek' voorgesteld, waarbij de prestatievering op een meer doorlopende manier wordt onderzocht in werkprocessen van cliëntmonitoring.

Van 2015 tot en met 2017 is de gemeente Waddinxveen bij de controle op de rechtmatigheid van de bestedingen op grond de Wmo en de Jeugdwet afhankelijk geweest van de aanlevering van de productieverantwoordingen en controleverklaringen van zorgaanbieders. Dit komt doordat er geen aanvullend onderzoek is gedaan naar de bestedingen en/of prestatievering van deze zorgaanbieders. Hiermee zijn de PGB-bestedingen en de ZIN bestedingen aan zorgaanbieders met een beperking in hun verantwoording en verklaringen als onzeker beschouwd in het proces van de accountantscontrole. Dit laatste geldt ook voor de zorgaanbieders die deze verklaringen (te) laat hebben rond gekregen.

Voor 2018 zal de gemeente ook nog voor een groot deel steunen op deze productieverantwoordingen en verklaringen van zorgaanbieders. Een controle van de prestatievering laat zich overwegend alleen controleren door gesprekken te voeren met inwoners die hulpverlening van zorgaanbieders ontvangen hebben. In Waddinxveen wordt voor 2018 dan ook de afweging gemaakt dat het aantal te voeren gesprekken om de rechtmatigheid van de volledige Wmo en Jeugdwet bestedingen te controleren te talrijk zal zijn. De focus bij de controle van de prestatievering zal dan ook gelegd worden op de grote zorgaanbieders – waarbij er voor de definitie van 'groot' gekeken wordt naar de bestedingen – die in 2017 een verklaring met een beperking hadden of waarbij deze voor Waddinxveen te laat is aangeleverd. Ook worden de bestedingen van de PGBs gecontroleerd.

Voor het 2019 gaan we een omslag maken: we controleren de prestatievering om aanvullend en zo volkomen mogelijk de rechtmatigheid van de bestedingen op grond van de Wmo en Jeugdwet.

33 In verband met de goedkeurende verklaringen van voorgaande jaren, en de extra genomen maatregelen in 2018, verwachten wij voor 2018 ook op een goedkeurende verklaring uit te komen.

34 Op basis van de steekproeven die het afgelopen jaar zijn gehouden wordt een goedkeurende verklaring verwacht.

35 Vanaf 2015 is het door de jaren heen steeds beter gelukt om via productieverantwoordingen, bestuursverslagen en finale kwijtingen te komen tot een goedkeurende verklaring. Dat dit in 2017 ook heeft geleid tot een goedkeurende verklaring, geeft alle vertrouwen dat dat over het 2018 ook weer zal gebeuren.

36 In 2017 was er sprake van een bedrag aan onzekerheden vanwege het ontbreken van afdoende prestatieveringen m.b.t. door het SVB verstrekte PGB's en voor het ontbreken van controleverklaringen van verstrekte WMO voorzieningen. Dit betrof echter een beperkte onzekerheid. Wij verwachten voor 2018 een verdere verbetering van dit beeld.

37 Wij gaan voor een goedkeurende verklaring.
Wij zijn afhankelijk van de regio waar wij dit laten uitvoeren. Wij zijn nu hard bezig om daar het belang van een goedkeurende verklaring te laten inzien. Na 3 een verklaring met een beperking zal dat nu anders moeten.

38 Door hard werken is het nog steeds gelukt tot een goedkeurende verklaring te komen.

39 De gemeente Capelle aan den IJssel heeft over 2017 een goedkeurende verklaring van de accountant ontvangen. Er zijn over 2018, vooralsnog, geen omstandigheden geweest waarbij wij geen goedkeurende verklaring zouden kunnen verwachten.

40 Tot nu toe hebben we altijd goedkeurende verklaringen gehad. Ook in 2015.

41 Op dit moment bestaat er geen aanleiding om iets anders te verwachten.

42 We hebben in 2017 een verklaring met beperking ontvangen, dit had geen betrekking op het sociaal domein, maar op de inkoop.

43 De regionale verevening speelt geen rol meer en we zien dat het declaratieproces van de zorgaanbieders is verbeterd. De SVB blijft nog een aandachtspunt. In het jaar 2017 werd er ook een goedkeurende verklaring afgegeven.

44 Wij hebben ons bij het invullen beperkt tot het effect van het onderdeel Sociaal domein op de accountantsverklaring. Wij hebben de verwachting dat dit effect positief is, omdat wij dit jaar de bevindingen van de accountant bij de jaarrekening 2017 serieus aandacht hebben gegeven. Als gevolg hiervan verwachten wij een goedkeurende controle op het Sociaal domein. Voor wat betreft de algemene accountantsverklaring: hier kunnen wij nog niets over zeggen in deze fase.

45 De accountant heeft de afgelopen jaren het bedrag dat met de PGB's gemoeid ging als onzeker aangemerkt. Het totale bedrag aan onzekerheden was steeds net iets lager dan de goedkeuringstolerantie. Wanneer het bedrag dat met PGB's gemoeid gaat stijgt of wanneer de overige onzekerheden stijgen, lopen we het risico dat we niet langer een goedkeurende verklaring ontvangen. We zijn daarom aan het onderzoeken hoe we uitvoering kunnen geven aan de BADO-notitie PGB-verantwoording/controle door gemeenten.

a. Een goedkeurende verklaring;	
#	Vrijblijvende toelichting
46	Het controleprogramma is verbeterd. In overleg met de accountant wordt 2018 een proef jaar om te bezien in of Enschede voor de onderdelen WMO en Jeugdhulp ook zonder de accountantsverklaringen bij de financiële productieverantwoordingen toe kan. Voor de PGB uitgaven blijft gelden dat geen goedkeurende verklaring van de accountant van de SVB wordt verwacht. De PGB kosten zijn van een omvang dat deze onzekerheid binnen de controle tolerantie van de jaarrekening blijft.
47	Wij verwachten een goedkeurende verklaring zoals wij deze ook in voorgaande jaren hebben ontvangen.
48	Het sociaal domein wordt buiten de verklaring van de gemeente gehouden aangezien het grootste gedeelte van het sociaal domein uitgevoerd wordt bij de gemeenschappelijke regeling Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noordwest Fryslân.
49	Er is op dit moment geen aanleiding om te veronderstellen dat we geen goedkeurende verklaring zullen krijgen bij de jaarrekening 2018. Evenals bij de jaarrekening 2017 zullen controles worden uitgevoerd op de rechtmatigheid van de individuele verstrekkingen van maatwerkvoorzieningen inclusief PGB.
50	Het is feitelijk nog te vroeg om een verwachting uit te spreken over de strekking van de controleverklaring. Over 2017 was de verklaring goedkeurend. Onzekerheid over de verantwoording van een grote zorgaanbieder kan al zorgen dat er geen goedkeurende verklaring gerealiseerd kan worden.
51	Gezien de resultaten in 2017 verwachten wij een goedkeurende verklaring.
52	Er zijn geen redenen om aan te nemen dat er geen goedkeurende verklaring wordt verstrekt (proces is hetzelfde als in 2017 toen we een goedkeurende verklaring kregen).
53	Sinds de invoering van de decentralisaties is steeds een goedkeurende verklaring ontvangen. Er is geen aanleiding om aan te nemen dat de controle bevindingen binnen het sociaal domein in 2018 invloed op de verklaring zullen hebben. We gaan er van uit dat de SVB steeds beter gaat presteren en mogelijk voor 2018 een goedkeurende verklaring kan overleggen. Hierdoor zal de onzekerheid in onze jaarrekening nog verder afnemen.
54	In 2017 hebben wij een verklaring met beperking ontvangen. Voor wat betreft het Sociaal Domein zijn wij echter binnen de tolerantiegrenzen gebleven. De beperking zat voornamelijk in aanbestedingen buiten het Sociaal Domein (vnl. SW bedrijf groen en ICT). Voor de jaarrekening 2018 is het, voor het verkrijgen van een goedkeurende verklaring, van belang hoe hier naar gekeken wordt.
55	De afgelopen jaren is een goedkeurend oordeel gegeven t.a.v. de getrouwheid en een beperking t.a.v. rechtmatigheid. De beperking zat in de naleving van de Europese regelgeving aanbestedingen.
56	De verwachting is dat Hilversum net als in 2017 een goedkeurende verklaring van de accountant bij de jaarstukken 2018 ontvangt.
57	Aangezien de wijze van de verantwoording en de werking van de interne beheersmaatregelen niet anders zijn dan in 2017 wordt ook voor dit jaar een goedkeurende verklaring verwacht voor Jeugd en Wmo.
58	Zowel voor 2015, 2016 en 2017 is een goedkeurende verklaring afgegeven. Echt bij de interim controle voor 2018 heeft de accountant aangegeven dat er onzekerheden zijn bij de accountantsverklaringen van de SVB en zorgaanbieders.
59	Afgelopen 2 jaar ook een goedkeurende verklaring ontvangen.
60	Voor 2017 is er een goedkeurende verklaring. Voor 2018 wordt nog intensiever met aanbieders samengewerkt om tot een goedkeurende verklaring te komen. De grootste bottleneck is de verantwoording van de levering van zorg en de afwegingen die de accountant daarbij maakt.
61	Er is ingezet op administratieve controles intern en eerder betrekken van externe leveranciers van controle info.
62	Binnen het proces van de jaarrekening is presentatielevering een hot item, het is lastig om nu te beoordelen of dit invloed heeft op de goedkeurende verklaring.
63	Vanaf de overgang van de 3 Decentralisaties naar de Gemeenten (in 2015) heeft Roermond al een goedkeurende verklaring van de accountant ontvangen. Er is geen reden om te twijfelen dat dit voor de verklaring 2018 anders zou worden.
64	Binnen het proces van de jaarrekening is presentatielevering een hot item, het is lastig om nu te beoordelen of dit invloed heeft op de goedkeurende verklaring.
65	Prestatielevering is een hot item binnen de huidige jaarrekening controle, welke invloed dit op onze verwachting is moeilijk aan te geven.
66	Vooralsnog is de verwachting een goedkeurende verklaring maar de Jeugdzorg is een grote onzekere factor.
67	n.v.t.
68	Wij hebben elk jaar een goedkeurende verklaring ontvangen.
69	De gemeente ontvangt al jaren een goedkeurende verklaring.
70	We verwachten een goedkeurende verklaring.
71	Idem 2015, 2016 en 2017.

a. Een goedkeurende verklaring;

Vrijblijvende toelichting

- 72 Essentieel voor een goedkeurende verklaring bij gemeenten is dat de zorgaanbieders een goedkeurende verklaring kunnen overleggen. In 2018 is mbt jeugdzorg sprake van een resultaatgerichte inkoopsystematiek. De vraag is of zorgaanbieders en accountants overeenstemming kunnen bereiken over de manier waarop de zorgkosten toegerekend worden aan het betreffende jaar wanneer het zorgtraject over de jaren heen loopt.
- 73 In 2015 hadden we een verklaring met beperkingen ivm de onzekerheden mbt de SVB. In 2016 en 2017 hadden we een goedkeurende verklaring (zonder beperkingen). Voor 2018 verwachten we weer een goedkeurende verklaring.
- 74 Over de jaren 2015 t/m 2017 is een goedkeurende verklaring ontvangen. Eventuele aanbevelingen van de accountant zijn overgenomen.
- 75 Voorgaande jaren is ook een goedkeurende verklaring ontvangen. Er worden nog steeds verbeterlagen gemaakt met het oog op de verantwoording en controle. De verwachting is dan ook dat over 2018 ook een goedkeurende verklaring wordt ontvangen.
- 76 We hadden in 2017 ook een goedkeurende verklaring. Ten opzichte van 2017 hebben we de controles in het Sociaal Domein aangescherpt. Daarom verwachten we een goedkeurende verklaring.
- 77 Er is een constante focus op rechtmatigheid, monitoring en controle. Deze professionaliseringslag wordt steeds verder verbeterd en we zijn steeds beter in staat om dit in de werkzaamheden in te bedden. 2017 had de gemeente een goedkeurende verklaring. De accountant heeft aangegeven erg tevreden te zijn hoe de gemeente Losser de controles binnen het sociaal domein organiseert.
- 78 Wij verwachten, net als voorgaande jaren, een goedkeurende verklaring waarbij we wel sterk afhankelijk zijn van de controleverklaringen van de zorgaanbieders voor het vaststellen van de prestatieleveringen.
- 79 Over 2017 is ook een goedkeurend oordeel afgegeven.
- 80 Tot en met 2017 steeds een goedkeurende verklaring verstrekt.
- 81 We verwachten een verklaring van goedkeuring in 2018
- 82 Er zullen waarschijnlijk nog wel onzekerheden zijn ten aanzien van de PGB bestedingen via de Sociale Verzekeringsbank (SVB), maar de mate van onzekerheid zal de tolerantie waarschijnlijk niet overschrijden. Wij verwachten daarom een goedkeurende verklaring.
- 83 Het tekort aspect staat een goedkeurende verklaring niet in de weg.
- 84 In 2017 hadden we ook een goedkeurende accountantsverklaring en er is geen reden om aan te nemen dat dit in 2018 anders wordt.
- 85 Net als afgelopen jaar verwachten wij een goedkeurende verklaring.
- 86 De belangrijkste bevinding die wij verwachten is de prestatieverklaringen van de PGB's voor zowel Wmo als Jeugd. Hier verwachten wij een onzekerheid die binnen de controletoleranties van een goedkeurende verklaring blijft. In de praktijk zien we dat er steeds minder beroep gedaan wordt op PGB's door belanghebbenden. Verder vragen wij leveranciers die een productie hebben onder de € 50.000 niet om een controleverklaring, maar om een bestuursverklaring. De bestuursverklaring geeft de accountant geen zekerheid. Aangezien dit niet substantieel van aard is, valt dit tezamen met de PGB's binnen de controletoleranties van de accountant.

b. Een verklaring met beperkingen;

Vrijblijvende toelichting

- 87 Door vooral de onrechtmatigheden op de inkoop uit het verleden is er mogelijk sprake van een verklaring met beperkingen op de jaarrekening 2018.
- 88 In 2017 was er sprake van een formele fout op subsidies, deze fout werkt door naar 2018 en leidt tot een beperking. Voor 2018 verwachten we op het sociaal domein geen bevindingen die van invloed zijn op het oordeel.
- 89 Deze vraag is niet door de gemeente te beantwoorden. Het is onmogelijk nu een uitspraak te doen over de strekking van de accountantsverklaring.
- 90 Op het onderdeel Jeugd zal er een groot bedrag als onzeker worden bestempeld. Afhankelijk van de grootte van dat bedrag zal de verklaring worden afgesteld.
- 91 Wij verwachten voor Utrecht een verklaring met beperkingen, dit wordt echter niet veroorzaakt door onzekerheden in het sociaal domein
- 92 Deze vraag is niet door de gemeente te beantwoorden. Het is onmogelijk nu een uitspraak te doen over de strekking van de accountantsverklaring.

b. Een verklaring met beperkingen;

Vrijblijvende toelichting

93	Net als in 2017 wordt een verklaring met beperking verwacht. Dit vanwege de vele onzekerheden in de aanleveringen van zorgleveranciers (incl afkeurende verklaringen) en de ivm privacy moeizame vaststelling van rechtmatigheid van geleverde zorg aan cliënten
94	De verwachte verklaring met beperking is voornamelijk gebaseerd op oorzaken buiten het Sociaal Domein, te weten de problematiek rondom de aanbestedingen. Hierop zijn naar aanleiding van de jaarrekening 2017 al wel diverse acties op ondernomen, maar de meeste daarvan hebben pas zijn effect in het boekjaar 2019 en komen te laat voor een goedkeurende verklaring over het boekjaar 2018.
95	De verwachte verklaring met beperking is voornamelijk gebaseerd op oorzaken buiten het Sociaal Domein, te weten de problematiek rondom de aanbestedingen. Hierop zijn naar aanleiding van de jaarrekening 2017 al wel diverse acties op ondernomen, maar de meeste daarvan hebben pas zijn effect in het boekjaar 2019 en komen te laat voor een goedkeurende verklaring over het boekjaar 2018.
96	Net als over 2017 verwachten we een verklaring met beperking doordat de accountant onvoldoende kan steunen op de verantwoording van de Sociale Verzekeringsbank en onvoldoende controle-informatie verkrijgt tav de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de verleende zorg tav de uitvoering van de Jeugdwet en WMO door ontbrekende informatie van een aantal zorgaanbieders.
97	Dit was de strekking van de verklaring van 2017.
98	<p>Bij de jaarrekening 2018 wordt een verklaring met beperking verwacht op basis van een doorlopende fout in de Europese aanbesteding.</p> <p>In afgelopen jaren was sprake van een verklaring met beperking; met name veroorzaakt door fouten en onzekerheden bij Europese aanbestedingen buiten het Sociaal Domein. Hierop is inmiddels actie gezet. In 2018 zal de omvang van de fout echter nog niet afnemen door de doorlopende contracten. Verwacht wordt dat de fout in de Europese aanbestedingen door extra beheersmaatregelen steeds lager zal worden in de jaren daarna en eventuele fouten niet meer tot een beperking zullen leiden.</p> <p>Het aantonen van de leveringen van de geleverde zorg was daarnaast wel een onderwerp waar extra aandacht voor is maar in 2017 niet tot een beperking heeft geleid. M.i.v. de jaarrekening 2018 zal echter via steekproeven ook invulling worden gegeven aan screening van levering.</p>
99	Dit was de strekking van de verklaring van 2017.
100	Dit was de strekking van de verklaring van 2017.
101	n.v.t.
102	n.v.t.

c. Een oordeelonthouding;

Vrijblijvende toelichting

103	Voor wat betreft het Sociaal Domein zou het misschien nog net kunnen lukken maar de fusieperikelen in onze gemeente en de invoering van een nieuw financieel pakket kunnen wel eens voor onoverkomelijke problemen gaan zorgen in het proces.
-----	---

d. Een afkeurende verklaring.

Vrijblijvende toelichting

104	De werkwijze omtrent de aanbestede diensten van gecertificeerde instellingen in het kader van de jeugdkosten schijnen niet rechtmatig te worden beoordeeld. Daarnaast is de aanbesteding in het kader van diensten/personeel waarschijnlijk niet geheel rechtmatig.
-----	---